SISÄLLYSLUETTELO

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta pöytäkirja 23.01.2023

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 3

2 § Pöytäkirjantarkastajien valinta ... 4

3 § Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat ... 5

4 § Tiedoksi merkittävät asiat ... 6

5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset ... 7

6 § Kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelman hyväksyminen vuodelle 2023 ... 8

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2023 valtuuston hyväksymän talousarvion tekstiosa ... 11

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sitovat tavoitteet vuodelle 2023 ... 33

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2023 käyttösuunnitelma palvelualueittain tiliryhmätasolla ... 36

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan tuloskortti vuodelle 2023 ... 40

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan tuloskorttien tiivistelmät vuodelle 2023 ... 45

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2023 tunnusluvut ... 53

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2023 irtaininvestointien työohjelma ... 56

7 § Option käyttöönotto: Yrittäjyyskasvatuksen koulutuspalvelun hankinta perusopetuksen 6.- ja 9. -luokkalaisille Helsinkiin ja Vantaalle ... 57

8 § Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset hankesuunnitelman hyväksyminen ... 59

- KannistonKoulu_hankesuunnitelma_valmis20230109_liitteineen ... 61

9 § Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustaminen keväällä 2023 ja syksyn 2022 maksuhuojennusten hyvitykset palveluntuottajille ... 150

10 § Toisen asteen erityisopettajan virkojen perustaminen 1.8.2023 alkaen ... 153

11 § Suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmien päivitykset ... 154

- Koonti Sotungin etälukion, Vantaan aikuislukion ja Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmiin tehdyistä päivityksistä ... 156

- Sotungin etälukion opetussuunnitelma ... 157

- Vantaan aikuislukion opetussuunnitelma ... 475

- Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma ... 705

12 § Päätös oikaisuvaatimukseen iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valinnasta Uomarinteen kouluun 2022 ... 1410

- Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valinta Uomarinteen koululle 1.12.2022 alkaen ... 1413

- Oikaisuvaatimus (henkilötiedot peitetty) ... 1416

13 § Päiväkodin johtajan viran (900057) perustaminen varhaiskasvatuksen palvelualueelle 1.1.2023 alkaen ... 1418

14 § Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.3.2023 alkaen ... 1419

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus §:t 6, 9-11 ja 13-14 ... 1422

Muutoksenhakuohje 2/ Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen § 12 ... 1423

Muutoksenhakuohje 3/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto §:t 7 ja 8 ... 1425

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan kokous

Aika 23.1.2023 klo 17:04–19:27
Paikka Kaupungintalo, hallituksen huone, Asematie 7, 01300, Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Lehmuskallio Paula, puheenjohtaja	x (etäyhteys)	Kallionpää Petri	
al-Taee Hussein, varapuheenjohtaja	x	Heinonen Risto	
Bibani Gashaw	x (etäyhteys)	Demiri Funda	
Happonen Aapo	x (etäyhteys)	Mäkipernaa Aki	
Kaiju Susanna	x	Altug Oona	
Phull Manav	-	Karpin Tiia	-
Rehnström Kristian	x	Halonen Solveig	
Rämö Eve	x	Majanto Annukka	
Räsänen Minna	x	El Issaoui Naima	
Saarinen Tanja	x (etäyhteys)	Lihavainen Antti	
Saini Gurmann	x (etäyhteys)	Vähälä Markus	
Sainio Jari	x	Hakanen Tero	
Stirkkinen Matilda	x (etäyhteys)	Laitinen Hanna	
Tikkanen Eeva	x	Järvinen Jussi	
Veltheim Erika	-	Kivistö Annette	x
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Kaukola Ulla	x	Vesa Tiina	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Salmi Anni	-	Hietanen Inka	x

Muut osallistujat		Läsnä
Katri Kalske, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 1–9 ja 14	x
Ranki Ari, toisen asteen koulutuksen johtaja	esittelijä §:t 10–11	x
Kalo Ilkka, perusopetuksen johtaja	esittelijä § 12	x
Vikström Anders, ruotsinkielisten palveluiden johtaja		x
Mäkelä Mikko, varhaiskasvatuksen johtaja	esittelijä § 13	x
Tiihonen Raakel, talous- ja hallintopäällikkö		x
Velasco Satu, vs. viestintäpäällikkö		x
Papinaho Tony, lakimies		x
Tuominen Jaakko, projektisuunnittelija		x § 3 18.06–18.32
Väätäinen Eero, projektipäällikkö		x § 3 17.26–18.05

Haarala Hannu, palveluverkkoasiantuntija		x § 3 17.26–18.05
Laukka Maria, opetustoimen asiantuntija		x § 3 17.09–17.25
Pöntinen Kerttu, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Paula Lehmuskallio

Pöytäkirjanpitäjä Kerttu Pöntinen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 27.1.2023 klo 12 mennessä

Gurmann Saini Matilda Stirkkinen

Pykälä 2 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 30.1.2023 Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kuntalain 103 §:n 2 momentin mukaan on kunnan muu toimielin kuin valtuusto päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kokouskutsu ja esityslistan asialuettelo on toimitettu lautakunnan jäsenille, kokoukseen osallistuville varajäsenille, kaupunginhallituksen edustajalle ja varaedustajalle torstaina 19.1.2023, jolloin esityslista liitteineen ja asiakirjoineen on tallennettu Extranetiin.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta läsnä olevat lautakunnan jäsenet ja muut kokoukseen osallistujat
b) oikeuttaa seuraavat kokoukseen kutsutut asiantuntijat olemaan heidän esittelemänsä asian ajan läsnä kokouksessa ja myöntää heille saman asian yhteyteen puheoikeus: projektipäällikkö Eero Väätäinen, palveluverkkoasiantuntija Hannu Haarala, projektisuunnittelija Jaakko Tuominen ja opetustoimen asiantuntija Maria Laukka
c) todeta kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
d) että kokouksen läsnäolomuutokset kirjataan tähän pykälään.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

2 § Pöytäkirjantarkastajien valinta

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita pöytäkirjantarkastajiksi Erika Veltheim ja Minna Räsänen
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 27.1.2022 klo 12 mennessä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:
Merkittiin, että Erika Veltheimin ja Minna Räsäsen tilalle pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Gurmann Saini ja Matilda Stirkkinen.

Päätös:
Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan muutettu esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

3 § **Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

Opetustoimen asiantuntija Maria Laukka: Vantaan perusopetuksen yrittäjyyskasvatus

Projektipäällikkö Eero Väätäinen ja palveluverkkoasiantuntija Hannu Haarala: Perusopetuksen palvelualueen uusi tilamitoitus

Projektisuunnittelija Jaakko Tuominen: Liikkumisohjelma

Hallintoasiantuntija Kerttu Pöntinen: Toimialan kuukausittaisen raportoinnin luonnoksen esittely

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

4 § **Tiedoksi merkittävät asiat**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä seuraavat asiat tiedoksi:

Selvitys varhaiskasvatuksen työntekijöiden vaaterahasta

Selvitys on tallennettu lautakunnan Extranetiin.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

5 § **Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Varhaiskasvatuksen johtaja Mikko Mäkelä
1 § Päätösvallan delegoiminen varhaiskasvatuksen palvelualueella varhaiskasvatuksen lapselle ja esiopetuksen oppilaalle annettavasta tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä yleisen tuen rakenteellisista tukitoimista huoltajan suostumuksella 9.1.2023 alkaen

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

6 § Kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelman hyväksyminen vuodelle 2023

VD/9496/02.01.00.00/2022

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 14.11.2022 talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2026 sekä talousarviovuoden 2023 sitovat tavoitteet. Hallintosäännön 15 luvun 3 §:n mukaan lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat tarkistetut käyttösuunnitelmat.

Kaupunginhallituksen ja -valtuuston talousarviokäsittelyssä tekemät erillispäätökset ovat toimialoja sitovia, ja ne tulee sisällyttää käyttösuunnitelmaan. Lautakuntien on käsiteltävät käyttösuunnitelmat tammikuun 2023 loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmat viedään kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Käyttötalousosa

Kaupunginjohtajan vuoden 2023 talousarvioesitykseen on sisällytetty muutoksena lautakunnan hyväksymään talousarvioesitykseen nähden:
- Palkankorotusmääräraha kaupungin keskitetystä palkkavarauksesta ensi vuoden palkkaratkaisuun liittyen, kulut 7,7 milj. euroa.

Kaupunginvaltuuston päätöksessä 14.11.2022 (§ 15) vuoden 2023 talousarvioon kasvatukselle ja oppimiselle tehtiin seuraavat muutokset:
- Kaupunginhallituksen lisäys ruokailun vetovoimaisuuteen, kulut 0,4 milj. euroa
- Kaupungin oma koulutuksellinen tasa-arvoraha, kulut 1,0 milj. euroa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa kasvatuksen ja oppimisen toimintakulut ovat yhteensä 525 713 934 euroa, josta nettoyksiköiden (toisen asteen koulutus sisältäen ammatillisen koulutuksen ja uutena lukiokoulutuksen) osuus on 73 486 876 euroa. Toimintatuottoja on yhteensä 37 630 412 euroa, josta nettoyksikön osuus on 1 926 100 euroa. Alla olevassa taulukossa näkyy käyttösuunnitelman jakautuminen toimintatuottoihin ja -kuluihin sitovuustasoittain. Harmaalla pohjalla esitettynä sitovat määrärahat, jotka kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ovat bruttoyksiköiden toimintatuotot ja -kulut sekä nettoyksikön (toisen asteen koulutus) toimintakate. Liitteenä käyttösuunnitelma avattuna palvelualueittain tiliryhmätasolle.

	* 1 000 EUR	Käyttösuunnitelma 2023
Kasvatus ja oppiminen	TOIMINTATUOTOT	37 630
	TOIMINTAKULUT	-525 714
	TOIMINTAKATE	-488 084
Kasvatus ja oppiminen, brutot yhteensä	**TOIMINTATUOTOT**	**35 704**
	TOIMINTAKULUT	**-452 227**
	TOIMINTAKATE	-416 523
Kasvatus ja oppiminen netot yhteensä	TOIMINTATUOTOT	1 926
	TOIMINTAKULUT	-73 487
	TOIMINTAKATE	**-71 561**

Liitteenä olevassa kasvatuksen ja oppimisen talousarvion tekstiosassa on huomioitu kaupunginvaltuuston hyväksymät tekstimuutokset.
Toimialan tuloskortti ja palvelualueiden tuloskorttien tiivistelmät vuodelle 2023 ovat osa käyttösuunnitelmaa ja ovat liitteinä. Tunnuslukuliitettä on päivitetty vasta käyttösuunnitelmavaiheessa

saatavien tunnuslukujen osalta sekä korjattu muut määrärahakohdennuksista johtuvat muutokset tunnuslukuihin.

Investointiosa

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarvion investointiosassa uudisrakentamiseen on varattu 46 830 000 euroa vuodelle 2023, josta kasvatuksen ja oppimisen toimialan hankkeiden osuus on 36 810 000 euroa. Korjausrakentamiseen on varattu yhteensä 44 570 000 euroa, joista kasvatuksen ja oppimisen toimialan hankkeita on 28 610 000 euroa.

Investointiosaan on varattu lisäksi kasvatuksen ja oppimisen toimialalle irtaimistohankintoihin määrärahaa 3,0 milj. euroa. Alla taulukko määrärahan jakautumisesta työohjelmassa palvelualueittain. Sitova määräraha on irtaininvestointien toimintakulut yhteensä.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala yhteensä	**3 000 000**
Yhteiset palvelut / opiskeluhuolto	0
Perusopetus	1 159 000
Varhaiskasvatus	1 291 000
Svenskspråkiga servicen	50 000
Lukiokoulutus	100 000
Ammatillinen koulutus, Varia	400 000

Irtaimistomäärärahan käytöstä vastaa talous- ja hallintopäällikkö.

Kasvatuksen ja oppimisen yhteistoimintaryhmälle esitellään käyttösuunnitelmaa 8.2.2023.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä vuoden 2023 käyttösuunnitelma;
b) oikeuttaa apulaiskaupunginjohtaja tekemään palvelualueiden välisiä käyttötalouden määrärahasiirtoja sitovuustasojen sisällä;
c) että käyttösuunnitelman toteutumisesta raportoidaan lautakunnalle kolmannesvuosittain;
d) esittää kaupunginhallitukselle käyttösuunnitelma tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Valtuuston hyväksymä kasvatuksen ja oppimisen talousarvion 2023 tekstiosa
- Valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet vuodelle 2023 kasvatuksen ja oppimisen toimialan osalta
- Toimialan käyttösuunnitelmat palvelualueittain tiliryhmätasolla vuodelle 2023
- Toimialan tuloskortti vuodelle 2023
- Toimialan palvelualueiden tuloskorttien tiivistelmät vuodelle 2023
- Toimialan talousarvion tunnusluvut vuodelle 2023
- Toimialan irtaimistoinvestointien työohjelma vuodelle 2023

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote kaupunginhallitus, talousohjaus/Matti Ruusula, Päivi Kandolin

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Markus Renner 050 314 5447, Raakel Tiihonen 040 515 8831,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

13
KASVATUS JA OPPIMINEN

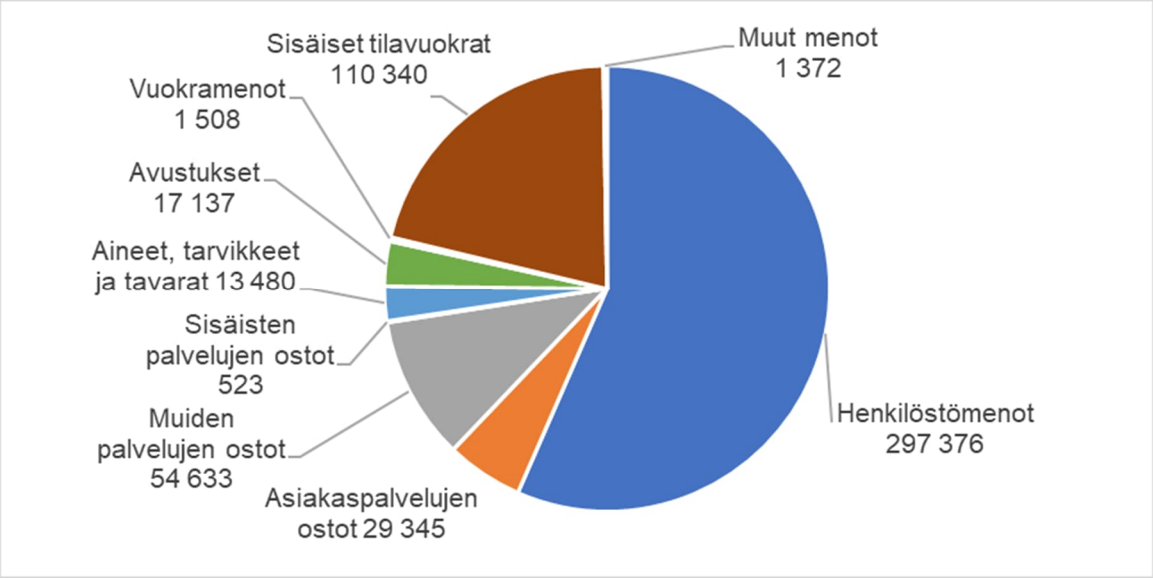
13 Kasvatuksen ja oppimisen toimiala yhteensä

Vastuuhenkilö: Katri Kalske

Toimielin: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta
Puheenjohtaja: Paula Lehmuskallio

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Kasvatus ja oppiminen							
Tulot	38 282	33 702	37 630	**37 630**	38 213	38 806	39 407
Menot	-483 465	-495 957	-516 592	**-525 714**	-537 822	-551 257	-565 029
Toimintakate	-445 182	-462 255	-478 962	**-488 084**	-499 608	-512 452	-525 622
Kasvatus ja oppiminen bruttoyksiköt							
Tulot	35 169	30 475	35 704	**35 704**	36 258	36 820	37 391
Menot	-418 413	-426 745	-444 288	**-452 227**	-462 482	-474 034	-485 875
Toimintakate	-383 244	-396 270	-408 584	**-416 523**	-426 224	-437 214	-448 484

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	4 412	5 531	5 357	**5 357**
Maksutulot	13 521	11 896	11 579	**11 579**
Tuet ja avustukset	15 299	11 055	16 805	**16 805**
Muut tulot	167	187	187	**187**
Sisäiset tulot	1 770	1 806	1 776	**1 776**
Tulot yhteensä	**35 169**	**30 475**	**35 704**	**35 704**
Henkilöstömenot	-221 195	-240 206	-246 697	**-254 373**
Asiakaspalvelujen ostot	-26 422	-28 659	-29 336	**-29 336**
Muiden palvelujen ostot	-58 976	-44 308	-47 246	**-47 506**
Sisäisten palvelujen ostot	-576	-510	-496	**-496**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 975	-7 995	-7 402	**-7 402**
Avustukset	-18 836	-18 463	-17 104	**-17 104**
Vuokramenot	-254	-226	-220	**-223**
Sisäiset tilavuokrat	-84 067	-85 209	-94 639	**-94 639**
Muut menot	-110	-1 169	-1 149	**-1 149**
Menot yhteensä	**-418 413**	**-426 745**	**-444 288**	**-452 227**
Toimintakate	**-383 244**	**-396 270**	**-408 584**	**-416 523**
Poistot	-1 997	-1 579	-2 584	**-2 584**
Vyörytykset	-17 584	0	0	**-33 193**
Tilikauden tulos	**-402 824**	**-397 850**	**-411 168**	**-452 300**

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan (KASO) tehtävänä on kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Toimiala huolehtii kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen ja ruotsinkielisten palveluiden järjestämisestä sekä yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa opiskeluhuollon sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen osalta.

Toiminnan järjestämisessä otetaan huomioon väestön oikeus saada palveluja äidinkielellään suomeksi tai ruotsiksi. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan organisaatio muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, ruotsinkielisten palveluiden, toisen asteen palvelualueista sekä yhteisistä palveluista.

Toiminta-ajatuksen mukaisesti kasvatuksen ja oppimisen toimiala edistää lasten ja nuorten oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia osaavan henkilöstön ja laadukkaiden kasvu- ja oppimisympäristöjen avulla oikeudenmukaisesti ja vuorovaikutteisesti.

Toimialalla keväällä 2022 tehdyssä toimintaympäristöanalyysissä esille nousivat lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja perustaitojen heikkeneminen, sukupuolten erot mielenterveysongelmissa, vieraskielisten opiskelijoiden määrän kasvu, henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöiden huomioiminen ja hyvinvointialueen vaikutukset kaupungin talouteen.

Vantaan väkiluvun ennustetaan kasvavan edelleen nopeasti, vaikka edellisten vuosien ennätyksellisen suuren väestönkasvun arvioidaan hieman hidastuvan lähivuosina. Viime vuonna väestö kasvoi 1975 asukkaalla (0,8 %), mikä oli lähes 1500 vähemmän kuin vuonna 2020. Vantaan vuosittaisen väestönkasvun ennustetaan olevan keskimäärin 1,8 prosenttia seuraavan vuosikymmenen aikana, mikä vastaa noin 4 600 uutta vantaalaista vuodessa. Kasvun arvioidaan olevan voimakkainta vuosina 2024–2027.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2022–2032 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa vuoteen 2027 mennessä 1327 lapsella ja vuoteen 2032 mennessä 2492 lapsella. Hoitopaikkatarve on 2043 paikkaa laskettuna 82 prosentin peittävyyden mukaan. Tämä vastaa noin 10 suurta päiväkotia. Eniten lasten määrän ennustetaan kasvavan Kivistön (910), Myyrmäen (405), Tikkurilan (566) ja Aviapoliksen (343) suuralueilla. Vieraskielisten varhaiskasvatusikäisten osuus vuonna 2022 on 32 prosenttia.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2022–2032 mukaan perusopetusikäisten 6–14-vuotiaiden määrä vähenee vuoteen 2027 mennessä 490 oppilaalla ja kasvaa vuoteen 2032 mennessä 226 oppilaalla. Vuoteen 2027 mennessä alakouluikäisten 6–11-vuotiaiden määrä vähenee 754 oppilaalla ja yläkouluikäisten 12–14-vuotiaiden määrä kasvaa 264 oppilaalla. Palveluverkon näkökulmasta tämä tuottaa hieman lisätila tarvetta. Kasvualueet ovat Kivistö (273) ja Tikkurila (53). Perusopetusikäisten määrän ennustetaan vähenevän muilla suuralueilla. Eniten oppilaiden määrä vähenee Korson (-297) ja Aviapoliksen (-201) suuralueilla. Vuoteen 2032 mennessä alakouluikäisten 6–11-vuotiaiden määrä kasvaa 416 oppilaalla ja yläkouluikäisten 12–14-vuotiaiden määrä vähenee 190 oppilaalla. Perusopetusikäisten 6–14-vuotiaiden määrän ennustetaan kasvavan Kivistön (558), Tikkurilan (328) ja Myyrmäen (119) suuralueilla. Perusopetusikäisten määrän ennustetaan vähenevän muilla suuralueilla. Eniten vähenee Aviapoliksen (-220), Koivukylän (-212) ja Korson (-210) suuralueilla. Vieraskielisen väestöennusteen mukaan vuoteen 2025 mennessä vieraskielisiä 7–15-vuotiaista on 30 prosenttia.

15–17-vuotiaiden nuorten määrä kasvaa vuoteen 2027 mennessä 761 nuorella ja vuoteen 2032 mennessä 629 nuorella. Vuoteen 2027 mennessä suurimpia kasvualueita ovat Myyrmäen (163), Tikkurilan (158), Aviapoliksen (158) ja Kivistön (142) suuralueet. Vuoteen 2032 mennessä suurimpia kasvualueita ovat Kivistön (211) ja Tikkurilan (156) suuralueet. Nuorten määrän ennustetaan vähenevän eniten Korson (-51) suuralueella vuoteen 2032 mennessä. Vieraskielisiä 16–18-vuotiaista on 25 prosenttia vuoteen 2025 mennessä vieraskielisen väestöennusteen mukaan.

Toimialan keskeiset tavoitteet

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan tuloskortin keskeiset tavoitteet edistävät valtuustokauden strategian mukaisia päämääriä eri painopistealueilla. Tavoitteena on lasten ja nuorten sosiaalisten ja tunnetaitojen parantaminen, kiusaamisen vähentäminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin parantuminen. Näiden tavoitteiden saavuttamista voidaan seurata kouluterveyskyselyn avulla. Lisäksi toimialan keskeisenä tavoitteena on lukutaidon kasvattaminen. Yhteistyötä hyvinvointialueen sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa vahvistetaan. Panostetaan lapsioikeusperusteisen työn kehittämiseen osallistumalla UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malliin. Lasten ja nuorten osallisuutta edistetään muun muassa vahvistamalla edelleen oppilas- ja opiskelijakuntien ja nuorisovaltuuston välistä yhteistyötä.

Hyviin asukaslähtöisiin palveluihin panostetaan parantamalla 5–8-vuotiaiden luku- ja matemaattisia taitoja. Yhteisöllinen opiskeluhuolto toteutetaan kaupungin toiminnassa ja yhdyspintatyössä hyvinvointialueen kanssa. Mahdollistetaan jokaisen kasvun omaan potentiaaliinsa. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä tiivistetään palvelulupauksen toimenpiteitä edistämällä. Palvelulupauksen mukaisesti varmistamme lapselle, että siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen on sujuva sekä fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen. Lisäksi lupauksen mukaisesti vahvistamme lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja esi- ja alkuopetuksen yhteisössä ja painotamme yhteisissä oppimistilanteissa matemaattisia ja kielellisiä taitoja sekä huomioimme lasten kiinnostuksen kohteet oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan laatua kehitetään aloittamalla iltapäiväcoaching-toiminta. Perusopetukseen palkataan 5 iltapäivätoiminnan valmentajaa, jotka ohjaavat ja tukevat iltapäiväkerhojen toimintaa palveluntuottajien apuna. Iltapäiväkerhon valmentajien työn vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan kauden aikana. Lisäksi kieli- ja kulttuuritietoisuutta edistetään inklusiivisella toimintakulttuurilla, jonka mukaisesti jokaisessa oppilaitoksessa ja toimipisteessä kokeillaan vähintään yhtä uutta toimintamallia, joilla edistetään kieli- ja kulttuuritietoista osaamista.

Teemme töitä vähentääksemme eriarvoistumisen kasvua ja lisätäksemme turvallisuuden tunnetta sekä kiusaamattomuutta kouluissa ja oppilaitoksissa.

Tutkintoon valmentavan koulutuksen (TUVA) toteuttamistapoja kehitetään tavoitteena kaikkien TUVA-koulutuksen suorittaneiden sijoittuminen toisen asteen tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Kaupunginvaltuusto päätti lisätä 400.000 euroa vuoden 2023 talousarvioon kouluruokailun parantamiseen. Määrärahalla käynnistetään kouluruoan arvostus -hanke. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kouluruokailun merkitystä osana ruokakulttuuria, nostaa kiinnostusta nauttia kouluruoka, kehittää reseptiikkaa ja palautejärjestelmiä yhdessä käyttäjien kanssa ja, että päivittäisen aterian raaka-aineen ostomäärärahaa nostetaan. Lisäksi huomioidaan monikulttuuristuva ruokaperintö myönteisenä voimavarana kouluruoan kehittämisessä. Hankkeessa kartoitetaan koulukohtaiset syyt miksi kouluruoka jää nauttimatta sekä seurataan ruokailuasteen kehittymistä. Hankkeen tavoitteet ja tulokset raportoidaan kaupunginhallitukselle vuosittain. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys sisälsi myös ruokailun ilmastovastuullisuuden lisäämiseen toimialalla 274.000 euron määrärahan. Molempien lisäpanostusten myötä tehtävien toimenpiteiden yhtäaikainen suunnittelutyö on käynnistetty joulukuussa 2022 ja saadaan päätökseen kevään 2023 aikana. Uusien panostusten mukainen toiminta alkaa elokuussa 2023.

Vahvistetaan hyvää johtamista ja henkilöstön työhyvinvointia rakentamalla henkilöstön pito- ja vetovoimaohjelma. varhaiskasvatuksen lisäksi myös muille toimialan palvelualueille. Ohjelman toteuttamisessa kuullaan henkilöstöä ja ohjelman toteutumista seurataan ja arvioidaan. Kartoitetaan Kunta10-kyselyä ketterämpiä työkaluja työhyvinvoinnin jatkuvaan seuraamiseen ja oikea-aikaisten ja vaikuttavien toimenpiteiden löytämiseksi. Työn merkityksellisyyden lisäämiseksi ja urapolkujen mahdollistamiseksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kilpailutetaan kaupungin ostopalveluna yliopiston järjestämä opettajien pätevöittämiskoulutus erityisopettajaksi. Lisäksi edistetään digitaalisten työympäristöjen käyttöä ja niihin liittyvää johtamisosaamista. Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa panostetaan opetushenkilöstön pedagogisiin kehittymissuunnitelmiin.

Toimiala valmistelee selvityksen nykyisistä Myönteisen erityiskohtelun ohjelman mukaisesta ja muusta positiivisen diskriminaation periaatteen mukaisesta rahoituksesta koulutukseen. Selvityksen pohjalta jatketaan keskustelua sekä laaditaan tulevaisuuden linjauksia segregaatiokehityksen estämiseksi ja koulutuksen tasa-arvon turvaamiseksi.

Sukupuolitietoisen budjetoinnin kehittämiskohteena on toimialalla oppimisen ja opiskelun tuen sekä kasvun ja kehityksen tuen palvelut. Kehittämiskohde on valittu kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta. Sukupuolen välisiä eroja on todettu olevan mielenterveyteen, seksuaaliseen häirintään ja kiusaamiseen liittyen. Kyselyn tuloksia hyödynnetään perusopetuksessa ja toisella asteella toiminnan kehittämiseen. Varhaiskasvatuksessa lapsen tukeen liittyvässä osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämisessä on huomioitu sukupuolitietoisuus. Lukiokoulutuksessa opintojen etenemistä tarkastellaan sukupuolitietoisuus huomioiden.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	4 678	4 684	**4 837**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	572	610	**604**
Henkilöstön kokonaismäärä	5 250	5 294	**5 441**

Irtain omaisuus

Toimialan irtaimistohankinnat liittyvät uusien rakennushankkeiden, peruskorjauksien, laajennuksien tai muutostöihin liittyviin kalustohankintoihin. Lisäksi irtaimistomäärärahalla hankitaan palvelualueiden yksittäisiä kone- ja laitehankintoja sekä korvaavaa kalustoa. Isoimpina kalustettavina kohteina ovat Kytöpuiston paviljonki, Leppäkorven puukoulu ja Jokiniemen koulun 2. vaiheen tilat. Lisäksi valmistuu 5 uutta päiväkotia, joihin kalustemäärärahat on varattu.

13 10 KASVATUKSEN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	0	0	0	**0**	0	0	0
Menot	-85	-90	-90	**-90**	-92	-94	-97
Toimintakate	-85	-90	-90	**-90**	-92	-94	-97

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	0	0	0	**0**
Maksutulot	0	0	0	**0**
Tuet ja avustukset	0	0	0	**0**
Muut tulot	0	0	0	**0**
Sisäiset tulot	0	0	0	**0**
Tulot yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**
Henkilöstömenot	-73	-73	-73	**-73**
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	**0**
Muiden palvelujen ostot	-10	-15	-15	**-15**
Sisäisten palvelujen ostot	-1	-1	-1	**-1**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1	-1	-1	**-1**
Avustukset	0	0	0	**0**
Vuokramenot	0	0	0	**0**
Sisäiset tilavuokrat	0	0	0	**0**
Muut menot	0	0	0	**0**
Menot yhteensä	**-85**	**-90**	**-90**	**-90**
Toimintakate	**-85**	**-90**	**-90**	**-90**
Poistot	0	0	0	**0**
Vyörytykset	0	0	0	**90**
Tilikauden tulos	**-85**	**-90**	**-90**	**0**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta huolehtii toimialan yhteisten palveluiden, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Tulosalueelle on varattu määrärahat kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ja ruotsinkielisen jaoston menoihin.

13 20 JOHTO JA YHTEISET PALVELUT

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	436	667	400	**400**	406	412	418
Menot	-9 082	-10 959	-5 226	**-5 873**	-6 010	-6 150	-6 294
Toimintakate	-8 647	-10 293	-4 826	**-5 473**	-5 604	-5 738	-5 876

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	0	0	0	**0**
Maksutulot	41	0	0	**0**
Tuet ja avustukset	366	637	400	**400**
Muut tulot	29	0	0	**0**
Sisäiset tulot	0	30	0	**0**
Tulot yhteensä	**436**	**667**	**400**	**400**
Henkilöstömenot	-7 941	-9 335	-3 458	**-3 922**
Asiakaspalvelujen ostot	-74	-69	0	**0**
Muiden palvelujen ostot	-528	-553	-883	**-1 142**
Sisäisten palvelujen ostot	-38	-2	0	**0**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	168	-158	-103	**-103**
Avustukset	-173	-158	-160	**-160**
Vuokramenot	-66	-75	-75	**-47**
Sisäiset tilavuokrat	-414	-400	-357	**-357**
Muut menot	-16	-210	-191	**-191**
Menot yhteensä	**-9 082**	**-10 959**	**-5 226**	**-5 923**
Toimintakate	**-8 647**	**-10 293**	**-4 826**	**-5 123**
Poistot	0	0	0	**0**
Vyörytykset	3 303	0	0	**4 346**
Tilikauden tulos	**-5 343**	**-10 293**	**-4 826**	**-777**

Toiminnan kuvaus

Johtoon ja yhteisiin palveluihin kuuluvat toimialan johto, toimialan yhteiset projektit ja yhteiset palvelut.

Yhteiset palvelut koostuvat asiantuntijoista, jotka huolehtivat keskitetyistä viestintä-, suunnittelu-, talous-, laki- ja valmistelupalveluista sekä hyvinvointityöstä ja näiden kehittämisestä. Lisäksi järjestetään koulukuljetukset sekä kalustonkunnostukseen ja av-huoltoon liittyvät asiat. Yhteiset palvelut tukee palvelualueita koulutuksen järjestäjän vastuulle kuuluvissa opiskeluhuollon sisällöissä. Suunnittelu- ja kehittämisvastuualueelle kuuluu myös toimialan tieto- ja viestintätekniikkapalvelut. Tieto- ja viestintätekniikassa panostetaan sisällölliseen kehittämiseen yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten sekä varhaiskasvatuksen kanssa.

Yksikön keskeiset tavoitteet

Kehitetään yhteisiä prosesseja palvelualueiden kanssa. Jatketaan tiedolla johtamisen kehittämistä datavision mukaisesti. Tieto- ja viestintäteknologiaa kehitetään digivision tavoitteiden mukaisesti.

Datavisio ohjaa toimialan tietojohtamisen kehittämistä asetettujen tavoitteiden suuntaan. Digivisio puolestaan ohjaa toimialan tieto- ja viestintäteknologista kehittämistä. Digivisiota on konkretisoitu digiohjelmassa, jossa määritellään toimialan tvt-kehittäminen.

Yhteisten palveluiden tavoitteena on tukea DigiOnen käyttöönottoa pilottikouluissa ja valmistella varsinainen käyttöönotto suomen- ja ruotsinkielisissä peruskouluissa ja lukioissa sekä hallinnossa. Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän (Vasa) käyttöönotto sähköistää ja siten sujuvoittaa varhaiskasvatuksen prosesseja.

Tarjotaan erityisesti lapsille ja nuorille tapoja osallistua ja vaikuttaa. Lisätään dialogia ja vuoropuhelua lasten ja nuorten päättäjien välillä. Oppilaskuntatoimintaa kehitetään niin, että niiden toiminta tavoittaa kaikki, myös tukea tarvitsevat.

Turvataan sujuvan yhteistyön jatkuminen opiskeluhuollon palveluissa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit siirtyivät yhteisistä palveluista hyvinvointialueen toiminnaksi 1.1.2023 alkaen. Varmistetaan yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutuminen ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa opiskeluhuollon erityisasiantuntijan panoksella. Yhteisiin palveluihin palkataan pitkittyneiden kiusaamistilanteiden selvittelyn tueksi kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntija."

Digione-hanke etenee käyttöönottovaiheeseen ja tähän palkataan määräaikainen projektipäällikkö ja pääkäyttäjä tukemaan toimialan sisällä käyttöönottoa (0,122 milj. €). Oppimiskampus-kärkihankkeen toteuttamista vahvistetaan lisäresurssilla ja hankejohtajan siirtymisellä toimialalle (0,339 milj. €). Strategiapanostuksena varattu 0,274 milj. euroa ruokailun ilmastovastuullisuuden kehittämiseen.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	135	148	**55**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	13	15	**18**
Henkilöstön kokonaismäärä	148	163	**73**

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä	0,5 %	0,5 %	0,6 %	**0,5 %**

13 30 PERUSOPETUS

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	17 707	13 319	18 143	**18 143**	18 433	18 727	19 027
Menot	-214 180	-215 002	-227 996	**-232 361**	-237 323	-243 256	-249 338
Toimintakate	-196 474	-201 683	-209 853	**-214 218**	-218 890	-224 529	-230 311

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	3 361	4 105	3 931	**3 931**
Maksutulot	1	0	0	**0**
Tuet ja avustukset	12 487	7 300	12 298	**12 298**
Muut tulot	106	138	138	**138**
Sisäiset tulot	1 752	1 776	1 776	**1 776**
Tulot yhteensä	**17 707**	**13 319**	**18 143**	**18 143**
Henkilöstömenot	-118 663	-123 018	-130 839	**-135 190**
Asiakaspalvelujen ostot	-11 162	-12 040	-12 681	**-12 681**
Muiden palvelujen ostot	-24 888	-21 363	-21 925	**-21 925**
Sisäisten palvelujen ostot	-33	-21	-3	**-3**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 882	-6 276	-5 634	**-5 634**
Avustukset	-2 148	-2 341	-2 092	**-2 092**
Vuokramenot	-177	-148	-141	**-155**
Sisäiset tilavuokrat	-50 189	-49 791	-54 674	**-54 674**
Muut menot	-38	-4	-7	**-7**
Menot yhteensä	**-214 180**	**-215 002**	**-227 996**	**-232 361**
Toimintakate	**-196 474**	**-201 683**	**-209 853**	**-214 218**
Poistot	-1 282	-1 019	-2 146	**-2 146**
Vyörytykset	-10 821	0	0	**-19 682**
Tilikauden tulos	**-208 577**	**-202 702**	**-212 000**	**-236 046**

Toiminnan kuvaus

Perusopetuksen palvelualue vastaa suomenkielisen perusopetuksen järjestämisestä Vantaalla asuville oppivelvollisuusikäisille lapsille. Opetus järjestetään valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti lähikouluperiaatteella. Perusopetus antaa jatko-opiskeluvalmiudet toiselle asteelle ja perusopetuksen aikana kertyneet tiedot ja taidot osoitetaan peruskoulun päättötodistuksella, jonka perusteella tehdään opiskelijavalinnat toisen asteen opintoihin. Perusopetuksen palvelualue vastaa myös vammaisten lasten päivä- ja loma-ajan toiminnasta sekä vuosiluokkien 1.-2.-oppilaiden iltapäivätoiminnasta, jonka järjestävät 20 palveluntuottajaa. Perusopetusikäisistä oppilaista maahanmuuttajataustaisia on 29,4 %. Perusopetus vastaa myös alle 17-vuotiaiden oppilaiden valmistavan opetuksen järjestämisestä.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Perusopetuksen keskeisinä tavoitteina vuonna 2023 on kaupunkistrategian mukaisesti oppilaiden oppimisen parantaminen erityisesti lukutaidon ja matematiikan osalta. Lisäksi tavoitteena on oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen lisääminen ja kiusaamisen vähentäminen sekä oppilaiden hyvinvoinnin lisääminen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talousarvio sisältää täysimääräisenä oppilasmäärän kasvun (99 oppilasta) ja rakenteen muutoksien vaatimat määrärahalisäykset (1,7 milj. €). Lisäksi kaupunkistrategian mukaisesti kasvatetaan panostuksia äidinkielen ja matematiikan oppitunteihin 1 vuosiviikkotunti (vuositasolla 0,72 milj. € ja syksy 2023 0,228 milj €) ja lisätään laaja-alaisia erityisopettajien 1-2. ja 7-9. vuosiluokille yhteensä 33 htv (vuositasolla 2,2 milj. €, syksy 2023 0,877 milj. €). Aamu- ja iltapäivätoiminnan laatua parannetaan 0,4 milj. eurolla vuositasolla.

Valmistavan opetuksia ryhmiä on perustettu 13 Ukrainasta tulevia pakolaisia varten keväällä 2022. Talousarvio sisältää näiden määrärahat vuodelle 2023. Valmistavan opetuksen kasvu näyttää lisääntyvän myös muiden kuin Ukrainasta tulleiden oppilaiden osalta. Vammaisopetukseen on perustettu 6 uutta ryhmää vuoden 2022 aikana, mikä tarvitaan jatkossakin.

Kaupungin omaa korona-toipumissuunnitelman mukaista rahoitusta on 1 milj. euroa vuonna 2023. Valtion korona-avustusta arvioidaan saatavan 2,32 milj. euroa vuonna 2023. Lisäksi valtion koulutuksellisen tasa-arvon avustuksen arvioidaan laskevan nykytasosta, ja vuoden 2023 syksyn osuudeksi arvioidaan 1,2 milj. euroa (2,5 milj. euroa syksyllä 2022).

Talousarviossa on varauduttu ateriapalveluiden, puhtauspalveluiden ja turvapalveluiden hinnankorotuksiin (1,4 milj. €).

Perusopetuksen kolmiportainen ja vaativa tuki edellyttää vahvaa moniammatillista työtä ja yhdessä hyvinvointialueen kanssa tulisi löytää ratkaisut palveluiden toteuttamiseksi. Siirtymävaiheessa tulee varmistaa yhteistyörakenteiden toteutuminen määrällisesti ja laadullisesti.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	1 827	1 812	**1 943**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	347	359	**352**
Henkilöstön kokonaismäärä	2 174	2 171	**2 295**

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	23 068	23 400	23 855	**23 771**
Käyttömenot euroa/oppilas	8 841	9 172	9 003	***)**
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	52 %	52 %	54 %	***)**
Huoneistoneliöt/oppilas **	10,3	10,2	10,1	**10,1**
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat	15,9	15,9	15,9	**15,9**
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	99 %	99, 5%	**100 %**
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 229	2615	2 432	**2 550**
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2 -kieli, aloittaneiden määrä	42 %	39 %	38 %	**37 %**
Oppilaita/oppilaanohjaaja	220	200	210	**210**

* luku tiedossa käyttösuunnitelmavaiheessa

** Sis. keittiövuokrat, ilman näitä 9,7. Vuodesta 2023 lähtien ei sisällä opiskeluhuollon tiloja

137
Toisen asteen koulutus

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	3 113	3 227	1 926	**1 926**	1 956	1 986	2 017
Menot	-65 051	-69 212	-72 304	**-73 488**	-75 340	-77 224	-79 154
Toimintakate	-61 938	-65 985	-70 378	**-71 562**	-73 384	-75 238	-77 138

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	609	450	450	450
Maksutulot	39	0	0	0
Tuet ja avustukset	2 272	2 603	1 302	1 302
Muut tulot	95	94	94	94
Sisäiset tulot	97	80	80	80
Tulot yhteensä	**3 113**	**3 227**	**1 926**	**1 926**
Henkilöstömenot	-40 809	-42 269	-41 822	-43 004
Asiakaspalvelujen ostot	-19	-10	-9	-9
Muiden palvelujen ostot	-5 426	-6 396	-7 127	-7 127
Sisäisten palvelujen ostot	-129	-27	-27	-27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 156	-5 029	-6 079	-6 079
Avustukset	-42	-42	-33	-33
Vuokramenot	-1 314	-1 054	-1 288	-1 290
Sisäiset tilavuokrat	-13 857	-14 055	-15 701	-15 701
Muut menot	-301	-329	-218	-218
Menot yhteensä	**-65 051**	**-69 212**	**-72 304**	**-73 488**
Toimintakate	**-61 938**	**-65 985**	**-70 378**	**-71 562**
Poistot	-420	-280	-253	-253
Vyörytykset	-4 753	0	0	-7 207
Tilikauden tulos	**-67 112**	**-66 265**	**-70 631**	**-79 021**

Vuoden 2023 talousarviosta alkaen toisen asteen palvelualueesta muodostetaan yksi yhtenäinen nettoyksikkö, joka sisältää suomenkielisen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen (Varia). Määrärahojen ja tuloarvioiden summa, toimintakate, muodostaa valtuustoon nähden sitovan tason. Sekä lukiokoulutus että ammatillinen koulutus esitetään talousarviokirjassa myös erikseen perustelutietoina ja informaationa.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	518	530	**542**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	125	143	**141**
Henkilöstön kokonaismäärä	643	673	**683**

13 40 LUKIOT

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	1 489	1 323	1 301	**1 301**	1 321	1 342	1 363
Menot	-27 394	-28 800	-31 079	**-31 629**	-32 420	-33 231	-34 061
Toimintakate	-25 905	-27 477	-29 778	**-30 328**	-31 099	-31 888	-32 698

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	283	0	0	**0**
Maksutulot	0	0	0	**0**
Tuet ja avustukset	1 044	1 179	1 157	**1 157**
Muut tulot	72	64	64	**64**
Sisäiset tulot	89	80	80	**80**
Tulot yhteensä	**1 489**	**1 323**	**1 301**	**1 301**
Henkilöstömenot	-18 274	-19 242	-19 793	**-20 336**
Asiakaspalvelujen ostot	-19	-10	-9	**-9**
Muiden palvelujen ostot	-1 922	-1 898	-2 042	**-2 042**
Sisäisten palvelujen ostot	-51	-27	-27	**-27**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-972	-1 788	-2 633	**-2 633**
Avustukset	-18	-7	-7	**-7**
Vuokramenot	-28	-42	-42	**-42**
Sisäiset tilavuokrat	-5 919	-5 777	-6 517	**-6 517**
Muut menot	-191	-10	-10	**-10**
Menot yhteensä	**-27 394**	**-28 800**	**-31 079**	**-31 624**
Toimintakate	**-25 905**	**-27 477**	**-29 778**	**-30 323**
Poistot	-98	-55	-28	**-28**
Vyörytykset	-1 959	0	0	**-2 996**
Tilikauden tulos	**-27 963**	**-27 533**	**-29 806**	**-33 347**

Toiminnan kuvaus

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Vantaalla on viisi suomenkielistä päivälukiota sekä kaksi aikuislukiota. Lukiokoulutus antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutuksen tehtäväalueen menoihin sisältyy lukioiden lisäksi koko toisen asteen koulutuksen hallinnollisia johtamis-, kehittämis-, suunnittelu- ja valmistelutehtäviä.

Lukioissa tuli 1.8.2021 voimaan uusi opetussuunnitelma, jonka mukaista kehittämistyötä jatketaan vuoden 2023 aikana. Kehittämisen tavoitteena on vahvistaa laaja-alaista osaamista, monipuolistaa arviointikäytänteitä sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Opetussuunnitelmauudistuksen aikana kehitettyjä toimintatapoja arvioidaan kevään 2023 aikana.

Vuonna 2023 laajennetun oppivelvollisuuden piiriin tulevat vuonna 2007 syntyneet, peruskoulun päättävät opiskelijat.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Vuonna 2023 lukiokoulutuksen keskeisinä tavoitteina on kieli- ja kulttuuritietoisuuden lisääminen ja näkyväksi tekeminen, opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen sekä toisen asteen koulutuksen vision mukaisen joustavien opintopolkujen tarjoaminen.

Lukioiden ja Varian opiskelijoille kehitetään strategian mukaisesti uusia joustavia opintopolkuja palvelumuotoilun eli ihmislähtöisen kehittämisen kautta. Tavoitteena on, että opiskelijan on mahdollista hyödyntää opetustarjontaa oppilaitosrajat ylittäen ja saada siten vahvempi pohja työelämään sekä jatko-opintoihin. Palvelualueen ja Mercurian kauppaoppilaitoksen yhteistyötä kehitetään.

Kieli- ja kulttuuritietoisuutta lisätään vahvistamalla opettajien osaamista sekä kehittämällä uusia ratkaisuja S2-opiskelijoiden tukeen ja integroimiseen. Resurssien jakamisessa tullaan ottamaan huomioon monikielisten opiskelijoiden määrä. Erityisopetuksen resurssia lisätään.

Opiskelijoiden hyvinvointia vahvistetaan kiinnittämällä huomiota yhteisölliseen hyvinvointityöhön, arjen kohtaamisiin sekä oppilaitosten arjessa tapahtuvaan vuorovaikutukseen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) aloitettiin elokuussa 2022 ja koulutus toteutetaan hallinnollisesti ammattiopisto Variassa. Koulutuksen tavoitteena on lukioiden näkökulmasta vahvistaa opiskelijan edellytyksiä lukio-opintojen suorittamiseen. Vuoden 2023 aikana TUVA-koulutuksen toteuttamista arvioidaan ja kehitetään.

Toisen asteen koulutuksen vision ja strategisten painopisteiden mukaan mahdollistetaan joustavat opintopolut toisella asteella yli oppilaitosrajojen (0,1 milj. €).

Oppivelvollisuuden laajenemiseen on varattu 0,8 milj. euroa pääasiassa materiaalikuluihin.

Kaupungin omaa korona-toipumissuunnitelman mukaista rahoitusta on 0,176 milj. euroa vuonna 2023. Valtion korona-avustusta saatiin 0,845 milj. euroa, avustusta voi käyttää 31.7.2024 saakka.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	214	214	**222**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	61	69	**69**
Henkilöstön kokonaismäärä	275	283	**291**

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 673	3 658	3 662	**3 691**
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijamäärä/lukio, keskiarvo	735	732	732	**738**
Aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	257	242	290	**250**
Keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot) **	1,88 %	2,18 %	4,5 %	**4,5 %**
Kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	84,2 %	83,1 %	85,0 %	**88,0 %**
Kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,35	1,35	1,36	**1,36**

	TP 2020	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot)	6 623	7 086	7 456	***)**
Huoneistoneliöt/opiskelija (päivälukiot)	7,4	7,5	7,5	**7,4**

* luku tiedossa käyttösuunnitelmavaiheessa

** laskentatapa muuttunut KS 2022 lähtien

13 70 AMMATILLINEN OPETUS

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	1 624	1 904	625	**625**	634	644	654
Menot	-37 657	-40 412	-41 225	**-41 863**	-42 920	-43 993	-45 093
Toimintakate	-36 033	-38 507	-40 600	**-41 238**	-42 286	-43 349	-44 439

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	326	450	450	**450**
Maksutulot	39	0	0	**0**
Tuet ja avustukset	1 228	1 424	145	**145**
Muut tulot	23	30	30	**30**
Sisäiset tulot	8	0	0	**0**
Tulot yhteensä	**1 624**	**1 904**	**625**	**625**
Henkilöstömenot	-22 535	-23 027	-22 029	**-22 668**
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	**0**
Muiden palvelujen ostot	-3 503	-4 498	-5 085	**-5 085**
Sisäisten palvelujen ostot	-78	0	0	**0**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 184	-3 241	-3 446	**-3 446**
Avustukset	-23	-35	-26	**-26**
Vuokramenot	-1 286	-1 013	-1 247	**-1 247**
Sisäiset tilavuokrat	-7 938	-8 278	-9 184	**-9 184**
Muut menot	-110	-319	-208	**-208**
Menot yhteensä	**-37 657**	**-40 412**	**-41 225**	**-41 863**
Toimintakate	**-36 033**	**-38 507**	**-40 600**	**-41 239**
Poistot	-322	-225	-225	**-225**
Vyörytykset	-2 794	0	0	**-4 211**
Tilikauden tulos	**-39 149**	**-38 732**	**-40 825**	**-45 674**

Toiminnan kuvaus

Vantaan ammattiopisto Varia toteuttaa järjestämisluvan mukaista ammatillista koulutusta tiiviissä yhteistyössä alueen työelämän kanssa. Varia osallistuu aktiivisesti Vantaan kaupungin elinkeinopolitiikkaa tukevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Toiminnan lähtökohtana ovat kysyntälähtöisyys, työelämän tarpeet, asiakkuusajattelu ja verkostomainen toimintatapa.

Varia vastaa osaltaan siitä, että kaikille vantaalaisille perusopetuksen päättäneille on opiskelupaikka ja huolehtii oppivelvollisuuden laajentumisen toteuttamisesta.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) aloitettiin elokuussa 2022 ja koulutus toteutetaan hallinnollisesti ammattiopisto Variassa.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Varian strategiassa 2022–2025 painottuvat toimintatapojen uudistaminen, asiakaslähtöisten palvelujen tarjoaminen ja kestävän ammattiosaamisen luominen yhdessä asiakkaiden kanssa. Toimintavuoden 2023 aikana kaikkia kokonaisuuksia viedään eteenpäin useilla toimenpiteillä, mutta

eniten painottuvat toimintatapojen uudistamiseen liittyvä tiimimäisen toimintamallin kehittäminen ja asiakaslähtöisiin palveluihin liittyvä prosessien selkeyttäminen. Näiden tueksi kehitetään tiedolla johtamista ja sen välineitä.

Vuonna 2023 kehitetään oppivelvollisuuden laajentumista koskevia käytänteitä sekä tutkintoon valmentavan koulutuksen sisältöjä ja toimintamalleja. Yhteistyössä lukioiden kanssa Varian opiskelijoille kehitetään joustavia mahdollisuuksia opintojen suorittamiseen yli oppilaitosrajojen. Variassa jatketaan edelleen työtä opintojen keskeyttämisen vähentämiseksi.

Varian tavoitteena on käydä opetuksen toteutussuunnitelmat läpi ja sisällyttää niihin konkreettisesti alalle soveltuvat kestävän kehityksen elementit, joiden mukaan opetus toteutetaan. Lisäksi tavoitteena on sisällyttää myös muuhun toimintaa ohjaaviin prosesseihin kestävyyden ja vastuullisuuden näkökulmat.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talousarviovuonna 2023 osallistutaan uusien toimitilojen suunnitteluun ja valmistaudutaan niistä aiheutuviin toiminnallisiin muutoksiin. Lisäksi valmistaudutaan tulevan hallituskauden mahdollisiin ammatillisen koulutuksen rahoitusmuutoksiin ja jatkuvan oppimisen palveluihin. Varian toiminnassa ja kehittämisessä näkyy myös oppivelvollisuuden laajeneminen sekä tutkintoon valmentavan koulutuksen ensimmäinen toteuttamisvuosi uuden rakenteen mukaisesti (0,57 milj. €).

Useiden alojen akuutti työvoimapula edellyttää uudenlaisia koulutusratkaisuja. Esimerkiksi työperäinen maahanmuutto vaatii uudenlaisia koulutusmalleja, yhteistyötä maahanmuuttajien osaamiskeskuksen kanssa ja henkilöstöltä muun muassa kieli- ja kulttuuritietoista osaamista.

TE-palvelut siirtyvät kaupungin vastuulle 1.1.2025. Variassa valmistaudutaan siihen yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa vuoden 2023 aikana.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	300	312	**315**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	60	70	**70**
Henkilöstön kokonaismäärä	360	382	**385**

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäluokasta %	38 %	37 %	38 %	**41 %**
Ministeriön päättämän tavoiteopiskelijavuosien käyttöaste	98,3 %	100 %	100 %	**100 %**
Käyttömenot euroa/opiskelijavuosi (ammatillinen koulutus yhteensä)	10 250	10 425	10 721	**11 573**
Huoneistoneliöt/opiskelijavuosi	13,9	13,5	13,5	**13,8**
Alle 20-v perustutkintoa suorittavien keskeyttämisprosentti Variassa *)	10,0 %		8 %	**8 %**

* uusi tunnusluku KS 2022 alkaen

13 50 VARHAISKASVATUS

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	16 483	15 884	16 573	**16 573**	16 822	17 074	17 330
Menot	-181 723	-187 069	-196 615	**-199 227**	-204 098	-209 200	-214 430
Toimintakate	-165 240	-171 186	-180 042	**-182 655**	-187 276	-192 126	-197 100

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	1 051	1 401	1 401	**1 401**
Maksutulot	13 026	11 400	11 083	**11 083**
Tuet ja avustukset	2 374	3 034	4 041	**4 041**
Muut tulot	15	48	48	**48**
Sisäiset tulot	18	0	0	**0**
Tulot yhteensä	**16 483**	**15 884**	**16 573**	**16 573**
Henkilöstömenot	-86 574	-99 638	-104 028	**-106 626**
Asiakaspalvelujen ostot	-15 026	-16 442	-16 526	**-16 526**
Muiden palvelujen ostot	-31 851	-20 690	-22 595	**-22 595**
Sisäisten palvelujen ostot	-503	-486	-492	**-492**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 007	-1 193	-1 253	**-1 253**
Avustukset	-16 507	-15 952	-14 852	**-14 852**
Vuokramenot	-8	0	0	**-14**
Sisäiset tilavuokrat	-30 191	-31 716	-35 920	**-35 920**
Muut menot	-56	-953	-950	**-950**
Menot yhteensä	**-181 723**	**-187 069**	**-196 615**	**-199 227**
Toimintakate	**-165 240**	**-171 186**	**-180 042**	**-182 655**
Poistot	-693	-556	-417	**-417**
Vyörytykset	-9 366	0	0	**-16 704**
Tilikauden tulos	**-175 299**	**-171 742**	**-180 459**	**-199 776**

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen palvelualue vastaa suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja valmistavan opetuksen järjestämisestä Vantaalla asuville alle kouluikäisille lapsille. Tämän lisäksi palvelualue järjestää kerho-, asukaspuisto- ja avointa kohtaamispaikkatoimintaa. Ympärivuorokautista varhaiskasvatusta ja järjestetään Itä-, Keski- ja Länsi-Vantaalla. Varhaiskasvatuksen palvelualue vastaa lisäksi kotihoidon tukeen ja palveluseteliin sekä yksityisen hoidon tukeen liittyvistä tehtävistä.

Varhaiskasvatuksen uuden henkilöstörakenteen toteuttamista jatketaan edelleen varhaiskasvatuslain mukaisesti. Varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien osuutta nostetaan eläköityvien lastenhoitajien vakanssien muutosten myötä. Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuudessa on edelleen merkittäviä haasteita.

Väestöennusteen mukaan vuonna 2023 varhaiskasvatusikäisen väestön määrä kasvaa 88 lapsella. Kotihoidon tuella olevien lasten määrän arvioidaan vähenevän edelleen ja heitä siirtyy varhaiskasvatuspalvelujen piiriin. Myös kerhotoiminnasta siirrytään varhaiskasvatuspalveluihin. Lapsia tulee varhaiskasvatukseen lisää arviolta 208. Vantaan varhaiskasvatusikäisistä lapsista

maahanmuuttajataustaisia oli vuoden 2022 alussa 31,8 prosenttia eli lähes kolmasosa. Vieraskielisen väestön osuuden arvioidaan kasvavan edelleen.

Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän (VASA) käyttöönottoa jatketaan edelleen uusilla toiminnallisuuksilla.

1.8.2022 voimaan tulleen lapsen tukea koskevan varhaiskasvatuslain muutoksen toimeenpanoa jatketaan. Lakiuudistus vahvistaa lapsen oikeutta tarvitsemaansa tukeen ja laajentavan tuen kolmiportaisuuden toteutumisen koskemaan kaikkia ikäluokkia. Lakimuutos edellyttää tuen henkilöstön lisäystä. Talousarvioon on tehty lisäys toimintakuluihin 0,75 milj. euroa.

Vantaa on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa, jonka tarkoituksena on vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja kehittää esiopetuksen laatua. Kokeilu kestää elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun. Vantaalta kokeilussa on mukana noin 20 % viisivuotiaiden ja kuusivuotiaiden ikäluokista (n. 500 lasta/ikäluokka).

Varaudutaan edelleen järjestämään Ukrainasta tulleille lapsille esiopetusta, valmistavaa opetusta ja varhaiskasvatusta.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Henkilöstön saatavuus- ja pitovoiman toimenpideohjelman 2022–2025 mukaisia toimenpiteitä edistetään.

Edelleen yhteistyössä kumppaneiden kanssa etsitään ja kokeillaan aktiivisesti uusia ja innovatiivisia keinoja työntekijöiden saatavuuteen ja pysyvyyteen. Kevään 2023 aikana selvitetään varhaiskasvatuksen henkilöstön työvaatetustarve ja vaihtoehdot työvaatetuksen tarjoamiseen työnantajan toimesta.

Jatketaan lapsen tukea koskevan varhaiskasvatuslain muutoksen toimeenpanoa lisäämällä lain edellyttämää henkilöstöä.

Hyödynnetään monialaista yhteistyötä lasten ja perheiden tukemiseksi.

Tunne- ja kaveritaitoja sekä ryhmän positiivista vuorovaikutusta vahvistetaan ja siinä hyödynnetään oppilashuollon osaamista.

Digitaalisten työympäristöjen käyttöä ja niihin liittyvää osaamista vahvistetaan.

Varhaiskasvatuksen johtamismalleja arvioidaan ja niiden kehittämistä ja laajentamista jatketaan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2023 valmistuu viisi uutta kunnallista päiväkotia: Patotien, Jokiuoman ja Kelokuusen päiväkodit Myyrmäkeen, Korson päiväkoti Korsoon sekä Latupuiston päiväkoti Hakunilaan. Päiväkodit korvaavat poistuvia huonokuntoisia päiväkoti- ja perhepäiväkotitiloja sekä vastaavat kasvaneeseen palvelutarpeeseen. Päiväkodeissa on paikkoja yhteensä 666, joista uusia 213. Lisäksi yksityinen Pilke päiväkoti avautuu Martinlaaksoon, 54 paikkaa. Palvelutuotannon kasvun vaikutus määrärahoihin 2,17 milj. euroa.

Varhaiskasvatukseen lisätään 40 kunnallista varahenkilöä helpottamaan sijaisten saatavuutta.

Vantaan varhaiskasvatus saa valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2022–2023 (2,8 milj. €). Lisäksi valtion erityisavustuksilla kehitetään varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisen tukea ja

inklusiivista toimintakulttuuria, laadun arviointia, pedagogista dokumentointia digitaalisia ohjelmistoja hyödyntäen sekä digipedagogiikan ohjelman jalkauttamista digitsempparitoiminnalla.

Kaupungin omaa korona-toipumissuunnitelman mukaista rahoitusta on 0,284 milj. euroa vuonna 2023. Valtion korona-avustusta arvioidaan saatavan 0,58 milj. euroa vuonna 2023. Lisäksi talousarviossa on varauduttu ateriapalveluiden, puhtauspalveluiden ja turvapalveluiden hinnankorotuksiin (1,86 milj. €).

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	2 058	2 052	**2 147**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	68	72	**72**
Henkilöstön kokonaismäärä	2 126	2 124	**2 219**

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Lasten määrä eri varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuukaudessa:				
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 247	10 522	10 630	**10 719**
Yksityinen varhaiskasvatus	2 016	2 047	2 281	**2 280**
Kerhotoiminta	280	206	260	**226**
Kotihoidon tuki	3 446	3 021	3 200	**3 082**
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	76,8 %	79,7 %	83,5 %	**83,7 %**
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	16,0 %	16,3 %	17,7 %	**17,5 %**
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat lapset (kunnallinen varhaiskasvatus)	9,4 %	10,3 %	9,4 %	**10,3 %**
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi	10 862	11 524	11 442	**12 057**

*) suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä

13 90 SVENSKSPRÅKIGA SERVICEN

Määrärahat	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
1000 euroa							
Tulot	544	606	589	**589**	597	606	615
Menot	-13 343	-13 625	-14 361	**-14 626**	-14 959	-15 333	-15 716
Toimintakate	-12 800	-13 019	-13 773	**-14 037**	-14 362	-14 727	-15 101

Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	TA 2023
1000 euroa				
Myyntitulot	0	25	25	**25**
Maksutulot	454	496	496	**496**
Tuet ja avustukset	73	84	67	**67**
Muut tulot	17	1	1	**1**
Sisäiset tulot	0	0	0	**0**
Tulot yhteensä	**544**	**606**	**589**	**589**
Henkilöstömenot	-7 944	-8 142	-8 299	**-8 562**
Asiakaspalvelujen ostot	-161	-108	-129	**-129**
Muiden palvelujen ostot	-1 698	-1 687	-1 829	**-1 829**
Sisäisten palvelujen ostot	-3	0	0	**0**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-252	-368	-411	**-411**
Avustukset	-8	-13	0	**0**
Vuokramenot	-4	-4	-4	**-6**
Sisäiset tilavuokrat	-3 273	-3 303	-3 687	**-3 687**
Muut menot	0	-1	-1	**-1**
Menot yhteensä	**-13 343**	**-13 625**	**-14 361**	**-14 625**
Toimintakate	**-12 800**	**-13 019**	**-13 773**	**-14 037**
Poistot	-21	-4	-21	**-21**
Vyörytykset	-699	0	0	**-1 242**
Tilikauden tulos	**-13 521**	**-13 023**	**-13 793**	**-15 300**

Toiminnan kuvaus

Ruotsinkielisten palveluiden palvelualueen tehtävänä on kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Palvelualue vastaa ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA-koulutus) sekä nuorisotyön järjestämisestä ja kehittämisestä. Palvelualue vastaa myös oppivelvollisten ohjauksesta ja valvonnasta. Lisäksi palvelualueen tehtävänä on vastata ruotsinkielisten palveluiden kaupunkitasoisesta koordinoinnista, Svenska kommitténin toiminnasta ja kaksikielisyystyöstä.

Palvelualue järjestää varhaiskasvatusikäisille lapsille ruotsinkielistä varhaiskasvatusta. Osa varhaiskasvatuspalveluista järjestetään yksityisinä palveluina, joita tuetaan yksityisen hoidon tuella ja palveluseteleillä. Ruotsinkielinen esiopetus toteutuu osana palvelualueen varhaiskasvatusta. Ruotsinkielisiä päiväkoteja on neljä, Dickursby daghem, Håkansböle daghem, Timotej daghem ja Trollebo daghem.

Palvelualueella on neljä alakoulua (lk.1–6), Dickursby skola, Kyrkoby skola, Mårtensdals skola ja Västersundoms skola. Hallinnollisesti alakouluilla on kaksi rehtoria. Yläkouluja (lk.7–9) on yksi, Helsinge skola sekä yksi lukio Helsinge gymnasium.

Pääkaupunkiseudulla ruotsinkielistä työpajatoimintaa toteuttaa Svenska produktionsskolan. Ruotsinkielistä ammatillista koulutusta järjestää Helsingissä ammattiopisto Prakticum. Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen ylläpitää ammattiopisto Prakticumia, jossa myös Svenska produktionsskolan toimii. Vantaan kaupunki omistaa 4,7 prosenttia Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab:stä. Toimimalla aktiivisesti Prakticumin hallituksessa pyritään parantamaan oppilaitoksen toimintaedellytyksiä ja koulutustarjontaa, jotta myös yhä useampi vantaalainen ruotsinkielinen nuori löytäisi opiskelupaikan sieltä.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) on keskeinen osa oppivelvollisuuden laajentamista. Pääkaupunkiseudulla ruotsinkielistä tutkintokoulutukseen valmistavaa koulutusta järjestää ammattioppilaitos Prakticum yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Vantaan kaupunki kuuluu myös Västra Nylands folkhögskola -nimiseen kuntayhtymään. Kuntayhtymä omistaa ja ylläpitää kansanopistoa. Opisto tarjoaa lyhytkursseja, yksivuotisia jatko-opintoihin ja työelämään valmistavia opintoja sekä myös opistovuoden oppivelvollisille, jotka kuuluvat laajennetun oppivelvollisuuden piiriin. Kaupungin omistajastrategiaa kuntayhtymässä arvioidaan koulutuspoliittisesta näkökulmasta vuoden 2023 aikana.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Ruotsinkielisen palvelualueen strateginen toimenpideohjelma pohjautuu toimialan strategiaan. Ruotsinkielisen palvelualueen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen strategiset toimenpiteet ovat pääasiassa samat kuin suomenkielisen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen strategiset toimenpiteet.

Palvelualueen strategiset toimenpiteet palvelevat kaupungin ruotsinkielisiä asukkaita, sukupuolesta, iästä ja asuinalueesta riippumatta. Kun palvelualueelle luotiin toiminnan strategiset toimenpiteet vuosille 2022–2025, otettiin asiakkaiden toiveet huomioon eri tavoin.

Palvelualueen strategisiksi painopisteiksi päätettiin seuraavat: toimimme yhdessä hyvinvoinnin edistämiseksi, mahdollistamme jokaisen kasvun omaan potentiaaliinsa, edistämme oppimista vahvistamalla elinikäistä uteliaisuutta ja tuemme lasten ja nuorten kielellistä kehitystä. Tavoitteena on luoda ohjelma, jolla vahvistetaan kielellisiä valmiuksia ja oppimista varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Painopiste vaihtuu lukuvuosittain. Lukuvuoden 2022–2023 painopiste on hyvinvoinnin edistäminen, sillä se luo perustan muille painopisteille. Lukuvuonna 2023–2024 painopiste tulee olemaan kielellisessä kehityksessä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uuden oppimisen ja koulutuksen digitaalisen palvelualustan DigiOnen pilottivaihe alkaa keväällä 2023. Ruotsinkielisen palvelualueen yksiköistä Helsinge skola ja ja myöhemmin Helsinge gymnasium ovat mukana pilotissa. Laajempi käyttöönotto on syksyllä 2024. Uuden järjestelmän käyttöönotto merkitsee sekä toiminnan muutoksia että uusien järjestelmien käytön oppimista.

Ruotsinkieliset peruskoulut ovat mukana valtakunnallisessa SKY-hankkeessa, jonka tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä poissaoloja ja luoda myönteistä, kouluun kiinnittymistä tukevaa toimintakulttuuria. Hankkeen puitteissa lisättiin 0,67 vuosiviikkotuntia tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen ruotsinkielisen yläkoulun Helsinge skolanin 8. luokkalaisille.

Valtuustostrategiassa tavoitteena on perusopetuksen oppilaitten oppimistulosten parantaminen, erityisesti lukutaidossa ja matematiikassa. Lisäpanostusesitys perusopetuksen oppimistulosten parantamiseen on yhden äidinkielen ja yhden matematiikan oppitunnin lisääminen tuntijakoon vuosiluokille yksi ja kaksi lukuvuodesta 2023-2024 lähtien.

Kaksikielisyysohjelma uusittiin vuoden 2022 alussa niin, että se tukee valtuustokauden strategiaa sekä oikeusministeriön kansalliskielistrategiaa. Kaksikielisyysohjelman tavoitteet toteutetaan neljässä vuodessa ja toiminnasta raportoidaan vuosittain.

Varmistetaan, että ruotsinkielinen kotoutumispolku on sisälletty Vantaan kotoutumisohjelmaan ja että edellytykset sen toteuttamiseen on valmisteltu.

Palvelualue osallistuu Mårtensdals bildningsrum -rakennushankkeen suunnitteluun.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Vakituisen henkilöstön lkm	140	142	**150**
Määräaikaisen henkilöstön lkm	19	21	**21**
Henkilöstön kokonaismäärä	159	163	**171**

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	KS 2022	TA 2023
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa *)	297	301	300	**300**
Lapsia esiopetuksessa	78	80	75	**75**
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa	728	722	731	**722**
Käyttömenot euroa/ oppilas	10 050	10 799	10 869	****)**
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/ oppilas	54 %	53 %	58 %	****)**
Huoneistoneliöt/ oppilas	13,6	13,7	13,5	**13,7**
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat	16,3	15,7	16,3	**15,7**
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista % -osuus	98 %	100 %	100 %	**100 %**
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	124	125	122	**145**
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	150	155	150	**160**
Käyttömenot euroa/ opiskelija	7 977	8 410	8 796	****)**
Huoneistoneliöt/ lukio-opiskelija	8,6	8,4	8,6	**8,1**

*) Ruotsinkieliset lapset yksityisessä varhaiskasvatuksessa ovat osa varhaiskasvatuksen tunnuslukuja

**) Luku saadaan vasta käyttösuunnitelman valmistuessa.

Vantaa

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite vuodelle 2023	Mittari	Lähtötaso v:n 2021 loppu	Tavoitetaso 2023	Riskitekijät	Vastuuhenkilö(t)
Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki					
Valtuustokauden tavoite 1. Varmistetaan pitkäjänteisesti taloudellisesti vahva kaupunki ja kaupunkikonserni					
Valtuustokauden tavoite 2. Vahvistetaan osaamista ja työllisyyttä elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämiseksi					
2.6 Vantaalaisten osaaminen vahvistuu	Vantaalaisten koulutustaso on tiedossa.	Kehitetään 3–4 mittaria, joilla seurataan tarkemmin koulutustason kehittymistä.	Relevantit mittarit on määritelty saatavilla olevan tiedon varassa.	Toimenpiteet koulutustason nostamisessa ovat pitkäjänteisiä, joten vuoden aikajaksolla muutokset eivät välttämättä näy. Kaupungin toimet aikuisväestön koulutustason nostamiseen ovat epäsuorempia ja väliin tulevia tekijöitä on paljon.	Katri Kalske
Valtuustokauden tavoite 3. Vantaa on vetovoimainen asumisen kaupunki					
Hyvät asukaslähtöiset palvelut					
Valtuustokauden tavoite 4. Sujuvat hyvinvointia rakentavat palvelut					
Valtuustokauden tavoite 5. Hallittu siirtymä hyvinvointialueelle					
Valtuustokauden tavoite 6. Tuetaan oppijan tarpeisiin pohjautuvaa oppimista ja mahdollisuuksia edetä omien edellytystensä mukaan					
6.1 6-8-vuotiaiden luku- ja matemaattiset taidot paranevat	Lukuseula-testi	Lukuseula-testi 2 lk -Suomi äidinkielenä oppimäärä 24 % oppilaista kuuluu	Lukuseula-testin tulokset ovat parantuneet 3 %-yksikköä.	Toimenpiteet ja lisäresursointi eivät ole riittäviä. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.	Katri Kalske

		suoritustasoltaan alimpaan 20 % -Suomi toisena kielenä oppimäärä 61 % oppilaista kuuluu suoritustasoltaan alimpaan 20 %			
	Kilpailutetaan matemaattisen osaamisen testi	Matematiikan osaamista mittaava lähtötaso mitataan joulukuussa 2022 ja seuraava mittaus marraskuussa 2023.	Matemaattinen osaaminen on parantunut valitun testin nojalla lähtötasomittauksesta.		
Eriarvoistumisen estäminen					
Valtuustokauden tavoite 7. Eri-ikäisten kuntalaisten jatkuvan oppimisen ja koulutuksen tarpeisiin panostetaan					
7.1 Yhteisöllinen opiskeluhuolto toteutuu kaupungin toiminnassa ja yhdyspintatyössä hyvinvointialueen kanssa	Yhteistyörakenteet on kuvattu ja ne ovat toiminnassa.	Yhteistyörakenteita ei ole.	Yhteistyörakenteet on kuvattu ja ne ovat toiminnassa.	Opiskeluhuollon työntekijöiden siirtyessä hyvinvointialueelle työn painopiste siirtyy yhä enemmän yksilökohtaiseen työhön yhteisöllisen opiskeluhuollon kustannuksella.	Katri Kalske
Valtuustokauden tavoite 9. Syrjäytymis- ja eriarvoistumiskehitys katkaistaan					
9.1 Lasten ja nuorten sosiaaliset taidot paranevat ja kiusaaminen vähenee. Opiskelijoiden hyvinvointi paranee	School Day ja kouluterveyskysely: Kiusaamista kokeneiden määrä	Kouluterveyskysely: Kiusaamista kokeneiden määrä (kokee kiusaamista viikoittain) 2021 tulokset: 4–5 lk: 9 % 8–9 lk: 5 % lukio: 1 % aol: 1,7 % School Day:	Kouluterveyskysely: Kiusaamista kokeneiden määrä (kokee kiusaamista viikoittain) 4–5 lk: 7 % 8–9 lk: 4 % lukio ja aol osuus laskee 1 % School day -mittaukset tulokset paranevat 5 %-yksikköä	Hyvinvointiuudistus aiheuttaa opiskeluhuollon yhteistyöhön katkoksia	Katri Kalske

		En ole nähnyt kiusaamista: 4 lk: 72 % 7 lk: 65 % Koulussani puututaan kiusaamiseen: 4 lk: 82 % 7 lk: 66 %			
Valtuustokauden tavoite 11. Alueiden eriytymiskehityksen seuranta jatkuvaa					
Valtuustokauden tavoite 12. Jatketaan alueellista myönteisen erityiskohtelun ohjelmaa					
Valtuustokauden tavoite 14. Kotoutumisessa onnistuminen monialaisena yhteistyönä (myös työllisyysnäkökulma)					
Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa					
Valtuustokauden tavoite 18. Vantaa edistää hiilineutraalisuutta yhteistyössä konserniyhtiöiden kanssa					
Valtuustokauden tavoite 19. Vantaa on kiertotalouden edelläkävijäkaupunki					
Valtuustokauden tavoite 20. Huolehditaan Vantaan luonnon monimuotoisuuden säilymisestä					
Valtuustokauden tavoite 22. Kestävien liikkumismuotojen osuus kasvaa					
Kukoistavat kaupunkikeskukset					
Valtuustokauden tavoite 23. Asukkaille iloa tuottavia kulttuurin ja vapaa-ajan palveluita kaupunkikeskuksissa					
Valtuustokauden tavoite 27. Hyvät toiminnalliset kehittymisedellytykset palveluille ja yrityksille					
Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella					
Valtuustokauden tavoite 28. Valmentavan johtamisosaamisen syventäminen					
Valtuustokauden tavoite 29. Henkilöstön pito- ja vetovoiman parantaminen					
Valtuustokauden tavoite 30. Kestävän työkyvyn vahvistaminen					

				Tilinpäätös 2021	Talousarvio yhteensä 2022	Käyttö-suunnitelma 2023	Muutos-% (Käyttösuunnitelma 2023 / Talousarvio yht 2022)
Tulosyksikkö		Pääkirjatili		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	
[-] 111113	Kasvatus ja oppiminen	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	6 820	7 228	7 627	5,5 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	13 563	11 782	11 579	-1,7 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	17 572	19 610	18 177	-7,3 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	328	316	247	-21,8 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	38 282	38 936	37 630	-3,4 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-262 004	-280 907	-295 914	5,3 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-91 548	-93 976	-87 418	-7,0 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 131	-12 113	-12 680	4,7 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-18 878	-18 074	-17 154	-5,1 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-99 904	-101 410	-112 548	11,0 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-483 465	-506 479	-525 714	3,8 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-445 182	-467 543	-488 084	4,4 %
[-] 1111130	Kasvatus ja oppiminen, brutot yhteensä	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	6 486	6 778	7 247	6,9 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	13 524	11 782	11 579	-1,7 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	16 344	18 186	17 962	-1,2 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	305	286	217	-24,1 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	36 658	37 032	37 005	-0,1 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-239 469	-258 001	-272 106	5,5 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-87 967	-89 022	-82 787	-7,0 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 947	-9 058	-9 838	8,6 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-18 855	-18 048	-17 111	-5,2 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-90 569	-91 677	-102 009	11,3 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-445 807	-465 806	-483 851	3,9 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-409 150	-428 774	-446 846	4,2 %
[+] 11111310	Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta	[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-73	-73	-73	0,0 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-11	-16	-16	-3,0 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1	-1	-1	100,0 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0,0 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-85	-90	-90	0,0 %

				Tilinpäätös 2021	Talousarvio yhteensä 2022	Käyttö-suunnitelma 2023	Muutos-% (Käyttösuunnitelma 2023 / Talousarvio yht 2022)
Tulosyksikkö		Pääkirjatili		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-85	-90	-90	0,0 %
[+] 11111320	Johto ja yhteiset palvelut	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	0	0	0	0,0 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	41	30	0	-100,0 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	366	687	400	-41,7 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	29	0	0	0,0 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	436	717	400	-44,2 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-7 941	-8 585	-3 782	-55,9 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-640	-714	-1 287	80,3 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	168	-168	-103	-38,5 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-173	-152	-160	5,6 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-495	-886	-590	-33,4 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-9 082	-10 505	-5 923	-43,6 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-8 647	-9 788	-5 523	-43,6 %
[+] 11111330	Perusopetus	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	5 114	5 707	5 707	0,0 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	1	0	0	0,0 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	12 487	12 677	12 298	-3,0 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	106	138	138	0,0 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	17 707	18 522	18 143	-2,0 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-118 663	-132 611	-132 034	-0,4 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-36 082	-31 115	-37 751	21,3 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 882	-5 724	-5 634	-1,6 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-2 148	-2 092	-2 092	0,0 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-50 404	-49 939	-54 851	9,8 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-214 180	-221 481	-232 361	4,9 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-196 474	-202 959	-214 218	5,5 %
[+] 11111350	Varhaiskasvatus	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	1 069	1 001	1 401	39,9 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	13 026	11 256	11 083	-1,5 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	2 374	3 062	4 041	32,0 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	15	48	48	0,0 %

				Tilinpäätös 2021	Talousarvio yhteensä 2022	Käyttö-suunnitelma 2023	Muutos-% (Käyttösuunnitelma 2023 / Talousarvio yht 2022)
Tulosyksikkö		Pääkirjatili		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	16 483	15 368	16 573	7,8 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-86 574	-88 454	-107 072	21,0 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-47 380	-53 311	-39 752	-25,4 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 007	-1 009	-1 250	24,0 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-16 507	-15 782	-14 852	-5,9 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-30 255	-31 716	-36 301	14,5 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-181 723	-190 271	-199 228	4,7 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-165 240	-174 904	-182 655	4,4 %
[+] 11111390	Svenskspråkiga servicen	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	0	25	25	0,0 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	454	496	496	0,0 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	73	172	67	-61,2 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	17	1	1	0,0 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	544	694	589	-15,1 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-7 944	-8 276	-8 611	4,1 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-1 862	-1 885	-1 903	1,0 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-252	-369	-415	12,7 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-8	-0	-0	0,0 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-3 277	-3 308	-3 696	11,7 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-13 343	-13 837	-14 626	5,7 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-12 800	-13 143	-14 037	6,8 %
[+] 11111340	Suomenkielinen lukiokoulutus	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	303	45	114	153,3 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	3	0	0	0,0 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	1 044	1 588	1 157	-27,1 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	138	99	30	-69,7 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	1 489	1 732	1 301	-24,9 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-18 274	-20 002	-20 534	2,7 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-1 993	-1 981	-2 078	4,9 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-972	-1 788	-2 434	36,1 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-18	-23	-7	-71,3 %

				Tilinpäätös 2021	Talousarvio yhteensä 2022	Käyttö-suunnitelma 2023	Muutos-% (Käyttösuunnitelma 2023 / Talousarvio yht 2022)
Tulosyksikkö		Pääkirjatili		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-6 138	-5 829	-6 571	12,7 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-27 394	-29 622	-31 624	6,8 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-25 905	-27 889	-30 323	8,7 %
[-] 1111137	Kasvatus ja oppiminen netot yhteensä	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	334	450	380	-15,6 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	39	0	0	0,0 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	1 228	1 424	215	-84,9 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	23	30	30	0,0 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	1 624	1 904	625	-67,2 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-22 535	-22 906	-23 807	3,9 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-3 581	-4 954	-4 631	-6,5 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 184	-3 055	-2 842	-7,0 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-23	-26	-43	65,6 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-9 334	-9 733	-10 539	8,3 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-37 657	-40 674	-41 863	2,9 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-36 033	-38 770	-41 238	6,4 %
[+] 11111370	Ammatillinen koulutus	[+] ZKS 123	MYYNTITUOTOT	334	450	380	-15,6 %
		[+] ZKS 124	MAKSUTUOTOT	39	0	0	0,0 %
		[+] ZKS 125	TUET JA AVUSTUKSET	1 228	1 424	215	-84,9 %
		[+] ZKS 126	MUUT TOIMINTATUOTOT	23	30	30	0,0 %
		[-] ZKS 119	TOIMINTATUOTOT	1 624	1 904	625	-67,2 %
		[+] ZKS 140	HENKILÖSTÖKULUT	-22 535	-22 906	-23 807	3,9 %
		[+] ZKS 141	PALVELUJEN OSTOT	-3 581	-4 954	-4 631	-6,5 %
		[+] ZKS 142	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 184	-3 055	-2 842	-7,0 %
		[+] ZKS 143	AVUSTUKSET	-23	-26	-43	65,6 %
		[+] ZKS 144	MUUT TOIMINTAKULUT	-9 334	-9 733	-10 539	8,3 %
		[-] ZKS 122	TOIMINTAKULUT	-37 657	-40 674	-41 863	2,9 %
		[-] ZKS 115	TOIMINTAKATE	-36 033	-38 770	-41 238	6,4 %

Sitovat määrärahat korostettuina.

Kasvatus ja oppiminen

Toimialan tavoitteet

Tavoite	Mittari	Lähtötaso v:n 2021 loppu	Tavoitetaso 2023	Liittyy tavoitteeseen	Vastuuhenkilö(t)	Riskitekijät
Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki						
Lukioissa jokaisen opettajan kanssa on laadittu pedagoginen kehittymissuunnitelma ja tunnistettu sen pohjalta kehittämistarpeet. Variassa on jokaisen opettajatiimin kanssa laadittu pedagoginen kehittymissuunnitelma ja tunnistettu sen pohjalta kehittämistarpeet.	Laadittujen kehittymissuunnitelmien määrä	Kehittymissuunnitelmia ei ole laadittu	Kaikki opettajat/opettajatiimit ovat laatineet kehittymissuunnitelman		Ari Ranki, rehtorit	Uutta toimintapaa ei koeta mielekkääksi
Hyvät asukaslähtöiset palvelut						
6-8 -vuotiaiden luku- ja matemaattiset taidot paranevat	Lukuseula-testi Kilpailutetaan matemaattisen osaamisen testi	Lukuseula raportti 8/2022: 2 lk -Suomi äidinkielenä oppimäärä 24 % oppilaista kuuluu suoritustasoltaan alimpaan 20 % -Suomi toisena kielenä oppimäärä 61 % oppilaista kuuluu suoritustasoltaan alimpaan 20 % 7 lk	Lukuseula-testauksen tulokset ovat parantuneet vähintään 3% yksikköä. Vuoden 2023 lopussa voidaan todeta oppilaiden matemaattisen osaamisen parantuneet valitulla testillä mitattuna.		Ilkka Kalo, Pepita Kaskentaus	Toimenpiteet ja lisäresursointi eivät ole riittäviä. Henkilöstön saatavuus.

		-Suomi äidinkielenä oppimäärä 30 % oppilaista kuuluu suoritustasoltaan alimpaan 20 % -Suomi toisena kielenä oppimäärä 74 % oppilaista kuuluu suoritustasoltaan alimpaan 20 % Matematiikan osaamisen lähtötaso mitataan joulukuussa 2022 ja seuraava mittaus marraskuussa 2023.				
Mahdollistamme jokaisen kasvun omaan potentiaaliinsa - Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä tiivistetään palvelulupauksen toimenpiteitä edistämällä	Palvelulupauksen toimenpiteitä seurataan ryppäiden toimintakertomusten kautta.	Sitovaa yhteistyötä ei ole ollut.	Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö on säännöllistä ja tavoitteellista, jossa toteutuvat palvelulupauksen tavoitteet. Vähintään viidessä yksikössä on käynnistynyt joustavan esi- ja alkuopetuksen toiminnallinen pilotti.		Ilkka Kalo, Mikko Mäkelä, Pepita Kaskentaus, Katjamaria Halme, rehtorit ja päiväkodin johtajat	Toiminta ei tosiallisesti muutu Ei saada rekrytoitua pätevää henkilöstöä.
Yhteisöllinen opiskeluhuolto toteutuu kaupungin toiminnassa ja yhdyspintatyössä hyvinvointialueen kanssa	Yhteistyörakenteet on kuvattu ja ne ovat toiminnassa	Yhteistyörakenteita ei ole, koska hyvinvointialue käynnistyy vuoden 2023 alussa	Yhteistyörakenteet on kuvattu ja ne ovat toiminnassa.		Tuija Harakka, Johanna Honkanen, Katjamaria Halme, Mia Ahlskog, Hanna Kukkonen, hyvinvointialueen vastuuhenkilöt	Opiskeluhuollon työntekijöiden siirtyessä hyvinvointialueelle työn painopiste siirtyy yhä enemmän yksilökohtaiseen työhön yhteisöllisen opiskeluhuollon kustannuksella.
Kieli- ja kulttuuritietoisuuden edistäminen inklusiivisessa toimintakulttuurissa	Kielitietoisuutta lisäävät toimenpiteet	On tehty yksittäisiä toimenpiteitä ilman strategista suunnitelmaa	Jokaisessa oppilaitoksessa ja toimipisteessä on kokeiltu vähintään yhtä uutta toimintamallia, joilla edistetään kieli- ja		Ari Ranki, Niina Korko, Anders Vikström, rehtorit	Kieli- ja kulttuuritietoisuutta ei hahmoteta kaikkia koskevaksi. Rahoitusmallit eivät palvele oppilaitosrajat

			kulttuuritietoista osaamista.			ylittäviä kokeiluja. Joustavien opintopolkujen merkityksestä ja toteutustavoista ei päästä yksimielisyyteen. Opiskelijat eivät valitse oppilaitosrajat ylittäviä opintoja.
Aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun kehittäminen	Rehtoreiden ja palveluntuottajien palautekyselyt Asiakastyytyväisyyskysely	Kielteisen palautteen määrä toiminnan laadusta on kasvanut. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajat tarvitsevat paljon tukea kaupungin toimijoilta.	Käynnistetään iltapäivätoiminnan valmentajatoiminta. Perusopetukseen palkataan 5 iltapäivätoiminnan valmentajaa, jotka ohjaavat ja tukevat iltapäiväkerhojen toimintaa palveluntuottajien apuna.		Pepita Kaskentaus	Rahoitus ei toteudu
Eriarvoistumisen estäminen						
Lasten ja nuorten sosiaaliset taidot paranevat ja kiusaaminen vähenee. Opiskelijoiden hyvinvointi paranee	School Day ja kouluterveyskysely: Kiusaamista kokeneiden määrä	School Day: En ole nähnyt kiusaamista: 4 lk: 72 % 7 lk: 65 % Koulussani puututaan kiusaamiseen: 4 lk: 82 % 7 lk: 66 % Kouluterveyskysely: Kiusaamista kokeneiden määrä (kokee kiusaamista viikoittain) 2021 tulokset: 4–5 lk: 9 % 8–9 lk: 5 %	School day tulokset paranevat 5% yksikön verran Kouluterveyskysely 2023 joulukuu: Kiusaamista kokeneiden määrä (kokee kiusaamista viikoittain) 4–5 lk: 7 % 8–9 lk: 4 % lukio ja aol osuus laskee 1 %		Johanna Honkanen, Hanna Kukkonen, Sari Utriainen, Tuija Harakka, Mia Ahlskog	Hyvinvointiuudistus aiheuttaa opiskeluhuollon yhteistyöhön katkoksia

		lukio: 1 % aol: 1,7 %				
Turvallisemman tilan periaatteet on otettu käyttöön kaikissa yksiköissä. Vaativien kiusaamistapausten toimintaprosessi on kuvattu ja käytössä.	Turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönoton seurantakysely (Osallistuva Vantaa). Vaativien kiusaamistapausten prosessi on kuvattu ja jalkautettu koulujen ja oppilaitosten tietoon.	Turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönotto on aloitettu vuonna 2022, prosessi on kesken. Kouluilla on käytössä yhteinen kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumien toimenpideohjelma. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma on käytössä.	Päiväkodit, koulut ja oppilaitokset ovat ottaneet käyttöön turvallisemman tilan periaatteet. Vaativien kiusaamistapausten prosessi on jalkautettu kouluihin ja oppilaitoksiin.		Tuija Harakka, Johanna Honkanen, Tia Ristimäki, Hanna Kukkonen, Anders Vikström	Hyvinvointiuudistus aiheuttaa opiskeluhuollon yhteistyöhön katkoksia
Tutkintoon valmentavan koulutuksen (TUVA) tarkoituksenmukainen kehittäminen.	Opiskelijoiden sijoittuminen tutkintoon johtaviin toisen asteen opintoihin TUVAn jälkeen.	Ei tiedossa	Kaikki TUVA-koulutuksen suorittaneet sijoittuvat toisen asteen tutkintoon johtavaan koulutukseen.		Ari Ranki, Anders Vikström	Yhteistyötä eri toimijoiden välillä ei saada toimimaan riittävän hyvin. Opiskelijat eivät tavoita toisen asteen koulutuksen sisäänpääsyyn vaadittavia tietoja ja taitoja.
Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa						
Kukoistavat kaupunkikeskukset						
Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella						
Ammatillinen pätevöityminen ja kelpoisuuden nostaminen	Kelpoisten työntekijöiden suhteellinen osuus kaikista	Vaka: Henkilöstön saatavuus haasteet kaikissa ammattiryhmissä, varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänkuva ei ole vielä käytössä. Kelpoisten opettajien osuus 68% ja erityisopettajien osuus 59%. Kelpoisia opettajia on 634 ja avoimia tehtäviä 302. Kelpoisia	Vaka: Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänkuva käytössä, varhaiskasvatuksen opettajien 1000+ ja erityisopettajien pätevöitymiskoulutus. 2023 käynnistetään 20		Ilkka Kalo, Mikko Mäkelä, Pepita Kaskentaus, Katjamaria Halme	Asiat eivät etene toivotussa aikataulussa

		erityisopettajia on 61 ja avoimia tehtäviä 42. Pope: Kelpoisten erityisopettajien osuus kaikista erityisopettajista on laskenut. Vuoden 2021 lopussa kelpoisia oli 81 %.	erityisopettajan pätevöitymiskoulutus. Pope: Vuonna 2023 käynnistetään erityisopettajien pätevöitymiskoulutus, jossa koulutetaan kahden vuoden aikana 40 pätevää erityisopettajaa. Kelpoisten määrä nousee 2%			
Vahvistamme digitaalisten työympäristöjen käyttöä ja niihin liittyvää johtamisosaamista	Navigoinnit, toimintasuunnitelmat	Esimiesten digiosaamisen johtamisesta ei ole selkeää kuvaa, Jatkuvasti digitalisoituva työympäristö lisää koettua osaamisen vajetta esihenkilöiden teknisissä ja pedagogisissa TVT-taidoissa (KH)	A)DigiOne pilottikoulujen rehtorit ovat tehneet henkilöstön osaamisen kehittämisen suunnitelman osana muuta lukuvuoden suunnittelua, B) Esihenkilöiden kehittymissuunnitelmissa huomioidaan digiosaaminen ja digijohtamisen taitojen vahvistuminen (KH)		Ilkka Kalo, Mikko Mäkelä, Ari Ranki, Anders Vikström, Juhani Kärki, alue- ja varhaiskasvatuspäälliköt	Ei ole riittävästi resurssia uuden opetteluun
Luodaan palvelualueittain henkilöstön pito- ja vetovoimaohjelma	Palvelualueittaiset pito- ja vetovoima toimeenpanosuunnitelma on laadittu	Palvelualueista pito- ja vetovoimatoimeenpanosuunnitelma ei ole, lukuisia toimenpiteitä kuitenkin toteutettu	Palvelualueittaiset pito- ja vetovoima toimeenpanosuunnitelma on laadittu		Ilkka Kalo, Ari Ranki, Mikko Mäkelä, Anders Vikström	Valmistuvat eivät jää alalle, suunnitelmiin kirjattujen toimenpiteiden toteuttamiseen ei sitouduta

Varhaiskasvatus

Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki

- Kelpoisen henkilöstön pitovoima ja saatavuus kasvaa

Hyvät asukaslähtöiset palvelut

- Mahdollistamme jokaisen kasvun omaan potentiaaliinsa - Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä tiivistetään palvelulupauksen toimenpiteitä edistämällä
- Vahvistamme digitaalisten työympäristöjen käyttöä ja niihin liittyvää osaamista.

Eriarvoistumisen estäminen

- Jokainen tuntee kuuluvansa turvalliseen yhteisöön

Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa

- Ympäristövastuun ja ympäristökasvatuksen osaamisen syventäminen ja kehittäminen

Kukoistavat kaupunkikeskukset

Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella

- Johtamisella varmistetaan laadukkaan pedagogiikan toteutuminen sekä edistetään työn merkityksellisyyttä

Perusopetus

Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki

Hyvät asukaslähtöiset palvelut

- Vammaisten lasten päivä- ja lomatoiminnan laadukas toteuttaminen hyvinvointialueelle tuotettuna ostopalveluna.
- Opetussuunnitelmaan liittyvät pakolliset uudistukset on päivitetty Vantaan opetussuunnitelmiin eOPS -työkalua käyttäen
  -DigiOne valmius
  -Oppilashuoltoa koskevat linjaukset
  -Poissaoloja koskeva ohjeistus
  -Kuuden vuosiluokan arviointikriteerit
- Mahdollistamme jokaisen kasvun omaan potentiaaliinsa - Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä tiivistetään palvelulupauksen toimenpiteitä edistämällä.
- 1.-2. vuosiluokkien luku- ja matemaattiset taidot paranevat
  Opettajille tarjotaan koulutusta alkuopetuksen lukutaidon ja matemaattisen osaamisen kehittämiseksi
- Noin 10 - 20% opettajista on suunnitellut ja toteuttanut yhteisopettajuutta osana viikoittaista opetusvelvollisuuttaan.

Eriarvoistumisen estäminen

- Oppilas saa omiin tarpeisiinsa kohdennettua tehostettua oppilaanohjausta koulusta riippumatta
- Kaupunkitasoinen poissaoloihin puuttumisen/läsnäolon tukemisen malli otetaan käyttöön kouluilla 1.8.2023 alkaen.
- Kaupungin järjestämään katsomusaineen opetukseen osallistuvien oppilaiden määrä ja osuus kasvaa.

Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa

- Ekotukihenkilöiden verkoston toiminta aktivoituu
  Kestävän tulevaisuuden taitotasojen työstäminen on käynnistetty.

Kukoistavat kaupunkikeskukset

Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella

- Koulun digipedagogiikan kehittämisen tukirakenteita vahvistetaan
- Pilottikoulut ovat siirtyneet työskentelemään DigiOne ympäristössä

Toisen asteen koulutus

Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki

- Korkeakouluyhteistyön mallintaminen

Hyvät asukaslähtöiset palvelut

- Kieli- ja kulttuuritietoisen osaamisen kehittäminen
- Joustavien oppimisen polkujen ihmislähtöinen kehittäminen

Eriarvoistumisen estäminen

- Yhteisöllinen opiskeluhuolto toteutuu kaupungin toiminnassa ja yhdyspintatyössä hyvinvointialueen kanssa
- Oppilaitokset ovat paikkoja, joissa kaikilla on tunne fyysisestä ja henkisestä turvallisuudesta

Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa

- Opiskelijoiden ymmärryksen vahvistaminen omien valintojen vaikutuksesta ympäristöön

Kukoistavat kaupunkikeskukset

Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella

- Vahvistamme digitaalisten työympäristöjen käyttöä ja niihin liittyvää johtamisosaamista
- Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön varmistaminen

Svenskspråkiga servicen

En ekonomiskt stark och livskraftig stad

- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Personalen trivs på sin arbetsplats
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Personalen trivs på sin arbetsplats
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Personalen trivs på sin arbetsplats
- **SVENSKSPRÅKIG SERVICE**
  Förbättra de svenskspråkiga föreningarnas synlighet för invånarna
- **SVENSKSPRÅKIG SERVICE**
  Vi upprätthåller nätverket för de svenskspråkiga arbetstagarna inom Vanda stads administration.

Bra service som utgår från invånarna

- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Barn och unga känner glädje och stolthet över framgångar och lärande
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Klara strukturer och processer som stöder barn och ungas välmående
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Klara strukturer och processer som stöder barn och ungas välmående

En utveckling mot ökande ojämlikhet förebyggs

- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Alla barn och unga ska bli sedda
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Alla barn och unga ska bli sedda
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Klara strukturer och processer som stöder barn och ungas välmående
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Klara strukturer och processer som stöder barn och ungas välmående
- **VÄLMÅENDE I VARDAGEN**
  Klara strukturer och processer som stöder barn och ungas välmående
- **SPRÅKSTÖDJANDE ARBETE**
  Insikt i språkstödjande arbete för all personal
- **SPRÅKSTÖDJANDE ARBETE**
  Vi har samlat in data o utvärderat såväl nuläget som processer kring språkstödjande arbete i de olika enheterna
- **SPRÅKSTÖDJANDE ARBETE**
  Vi erbjuder S2 undervisning i Vanda

Ett resurssmart och klimatneutralt Vanda

- **MILJÖMEDVETENHET**
  Vi arbetar miljömedvetet
- **MILJÖMEDVETENHET**
  Vi arbetar miljömedvetet

Blomstrande stadscentrum

Betydelsefullt arbete och effektivt ledarskap

- **PEDAGOGISK UTVECKLING**
  Barn o unga är delaktiga i sin egen inlärning
- **PEDAGOGISK UTVECKLING**
  Barn o unga är delaktiga i sin egen inlärning
- **LEDARSKAP**
  Förmännen får pedagogiskt stöd
- **LEDARSKAP**
  Ledningen är lyhörd för signaler från fältet och vidtar åtgärder enligt det.
- **SVENSKSPRÅKIG SERVICE**
  Samarbete mellan lärare som undervisar på svenska i finska skolor och svenska skolors modersmålslärare

Talous- ja hallintopalvelut

Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki

Hyvät asukaslähtöiset palvelut

- DigiOnen palveluiden kehitys etenee suunnitelman mukaan
- Tiedolla johtamisen edistäminen
- Sähköisten asiakirjojen hyödyntäminen
- Hyvinvointialuen uudistuksen vaikutuksen seuranta, tiedon siirto, kuljetukset, kalusteiden kunnostaminen, opiskeluhuollon yhdyspintatyöstä sopiminen
- Kaupunkitasoinen lasten ja nuorten hyvinvointityön kehittäminen

Eriarvoistumisen estäminen

Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa

- Kalustokunnostuksen kehittäminen ja teknisen työn laitteiden kierrätys
- Luodaan ketterä rakenne tavaroiden kierrättämiseksi ja uudelleen käyttämiseksi teemoissa kalusteet ja muu irtain.
  Uudet ohjeet esitellään rehtoreille ja päiväkotien johtajille.
- Kouluruokailun hiilijalanjäljen pienentäminen

Kukoistavat kaupunkikeskukset

Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella

- Henkilöstön pitovoiman edistäminen
- Vasan järjestelmäkehittämisen tuottama toiminnanmuutos etenee suunnitellusti
- Digionen järjestelmäkehittämisen tuottama toiminnanmuutos etenee suunnitellusti
- Tietojohtamisen toimialatasoisten toimenpiteiden kehittäminen etenee suunnitellusti

Kasvatus ja oppiminen - Tunnusluvut KS 2023

1320 Yhteiset palvelut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	KS 2022	KS 2023
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä	0,5 %	0,5 %	0,6 %	0,6 %

1330 Suomenkielinen perusopetus

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	KS 2022	KS 2023
Oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	23 068	23 400	23 855	23 771
Käyttömenot euroa/oppilas	8 841	9 172	9 003	9 775
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	52 %	52 %	54 %	56 %
Huoneistoneliöt/oppilas **	10,3	10,2	10,1	10,1
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat	15,9	15,9	15,9	15,9
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	99 %	99, 5%	100 %
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 229	2615	2 432	2 550
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2 -kieli, aloittaneiden määrä	42 %	39 %	38 %	37 %
Oppilaita/oppilaanohjaaja	220	200	210	210

* luku tiedossa käyttösuunnitelmavaiheessa

**Sis. keittiövuokrat, ilman näitä 9,7. Vuodesta 2023 lähtien ei sisällä opiskeluhuollon tiloja

1350 Varhaiskasvatus

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	KS 2022	KS 2023
Lasten määrä eri varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuukaudessa:				
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 247	10 522	10 630	10 719
Yksityinen varhaiskasvatus	2 016	2 047	2 281	2 280
Kerhotoiminta	280	206	260	226
Kotihoidon tuki	3 446	3 021	3 200	3 082
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	76,8 %	79,7 %	83,5 %	83,7 %
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	16,0 %	16,3 %	17,7 %	17,5 %
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat lapset (kunnallinen varhaiskasvatus)	9,4 %	10,3 %	9,4 %	10,3 %
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi	10 862	11 524	11 442	12 057

*) suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä

1340 Lukiokoulutus

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	KS 2022	KS 2023
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 673	3 658	3 662	3 691
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijamäärä/lukio, keskiarvo	735	732	732	738
Aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	257	242	290	250
Keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot) **	1,88 %	2,18 %	4,5 %	4,5 %
Kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	84,2 %	83,1 %	85,0 %	88,0 %
Kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,35	1,35	1,36	1,36
Käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot)	6 623	7 086	7 456	8 293
Huoneistoneliöt/opiskelija (päivälukiot)	7,4	7,5	7,5	7,4

* luku tiedossa käyttösuunnitelmavaiheessa Käyttömenot korjattu

** laskentatapa muuttunut KS 2022 lähtien

1370 Ammatillinen opetus

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	KS 2022	KS 2023
Yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäluokasta %	38 %	37 %	38 %	41 %
Ministeriön päättämän tavoiteopiskelijavuosien käyttöaste	98,3 %	100 %	100 %	100 %
Käyttömenot euroa/opiskelijavuosi (ammatillinen koulutus yhteensä)	10 250	10 425	10 721	11 584
Huoneistoneliöt/opiskelijavuosi	13,9	13,5	13,5	13,5
Alle 20-v perustutkintoa suorittavien keskeyttämisprosentti Variassa *)	10,0 %		8 %	8 %

* uusi tunnusluku KS 2022 alkaen

1390 Svenskspråkiga servicen

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	KS 2022	KS 2023
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa *)	297	301	300	300
Lapsia esiopetuksessa	78	80	75	75
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa	728	722	731	722
Käyttömenot euroa/ oppilas	10 050	10 799	10869	11754
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/ oppilas	54 %	53 %	58 %	58 %
Huoneistoneliöt/ oppilas	13,6	13,7	13,5	13,7
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat	16,3	15,7	16,3	15,7
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista % -osuus	98 %	100 %	100 %	100 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	124	125	122	145

Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	150	155	150	160
Käyttömenot euroa/ opiskelija	7 977	8 410	8796	8858
Huoneistoneliöt/ lukio-opiskelija	8,6	8,4	8,6	8,1

*) Ruotsinkieliset lapset yksityisessä varhaiskasvatuksessa ovat osa varhaiskasvatuksen tunnuslukuja

**) Luku saadaan vasta käyttösuunnitelman valmistuessa.

Perusopetus	PERUSKOULUT/KALUSTO	-176 000
	Kytöpuiston paviljonki	-306 000
	Kansainvälisen koulun tilamuutokset	-30 000
	Jokivarren koulu	-40 000
	Kanniston koulu	-10 000
	Aurinkokiven koulu	-30 000
	Leppäkorven koulu	-83 000
	Jokiniemen koulu	-484 000
	Tulos	-1 159 000

Lukiokoulutus	LUKIOT/KALUSTO	-100 000
	Tulos	-100 000

Varhaiskasvatus	Yhteiset irtaimistot	-249 000
	Jokiuoma	-155 000
	Kelokuusi	-116 000
	Pähkinänsärkijän päiväkoti	-72 000
	Patotien pk	-116 000
	Riihipelto	-48 000
	Rautkallio	-50 000
	Ylästön päiväkoti	-60 000
	Ristipuro sisäilmakorj.	-10 000
	Latupuiston uusi pk	-116 000
	Seljapolun päiväkoti	-48 000
	Vallinojan päiväkoti	-75 000
	Päiväkumpu	-60 000
	Ruusupuun uusi pk	-116 000
	Tulos	-1 291 000

Svenskspråkiga servicen	Mårtensdals Bildningsrummet	-50 000
	Tulos	-50 000

Ammatillinen koulutus, Varia	Ravitsemispalvelut	-24 000
	Tekniikka	-165 000
	Liikenne	-103 000
	Media ja hyvinvointi	-49 000
	Sähkötekniikka ja ICT	-59 000
	Tulos	-400 000

Kasvatus ja oppiminen yhteensä	-3 000 000

7 § Option käyttöönotto: Yrittäjyyskasvatuksen koulutuspalvelun hankinta perusopetuksen 6.- ja 9. -luokkalaisille Helsinkiin ja Vantaalle

VD/7668/02.08.00.00/2020

Helsingin ja Vantaan kaupungit toteuttivat yhteishankintana kilpailutuksen (tarjouspyyntö HEL 2020-009404), koskien yrittäjyyskasvatuksen koulutuspalveluiden hankintaa perusopetuksen 6. ja 9.-luokkalaisille Helsinkiin ja Vantaalle.

Hankinnan kohde tukee yrittäjyyskasvatusta, jota Vantaan kasvatuksen ja oppimisen toimialalla toteutetaan yrittäjyyskasvatuksen polun mukaisesti. Yrittäjyyskasvatuksen polku on luotu tarpeeseen tarjota eri asteiden oppilaille ja opiskelijoille mahdollisuus tutustua työelämään, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Perusopetuksessa yrittäjyyskasvatuksen polun toimenpiteet nojaavat opetussuunnitelmaan, jossa yrittäjyys ja työelämätaidot sisältyvät sekä laaja-alaisen osaamisen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin ensimmäisiltä luokilta alkaen.

Opetuslautakunta päätti apulaiskaupunginjohtajan esityksestä 15.2.2021 § 8 hankkia yrittäjyyskasvatuksen koulutuspalvelun perusopetuksen 6. ja 9. -luokkalaisille Vantaalle ajalle 1.8.2021–31.7.2023 Talous ja Nuoret TAT ry:ltä käydyn tarjouskilpailun perustella ja valtuuttaa sopimusasiakirjat allekirjoitettavaksi kasvatus ja oppiminen -toimialalla.

Helsinki ja Vantaa ovat tehneet omat, samansisältöiset hankintapäätökset ja sopimukset valitun toimittajan Talous ja Nuoret TAT ry:n kanssa. Sopimuskausi on kaksi (2) vuotta, 1.8.2021–31.7.2023. Hankintaan sisältyy yhden (1) vuoden optiokauden mahdollisuus. Sopimuksen mukaan tilaaja tekee päätöksen option käytöstä kuusi (6) kuukautta ennen varsinaisen sopimuskauden päättymistä. Optiokauden tulisi alkaa 1.8.2023 ja päättyä 31.7.2024.

Hankinnan arvioitu kokonaisarvo Vantaan osalta on hankintapäätöksen 15.2.2021 § 8 mukaan 285 911,40 euroa (alv 0 %) 36 kuukauden ajalta.

Hallintosäännön 15 luvun 3 §:n mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää EU:n kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään ottaa käyttöön edellä mainitun sopimustoimittajan kanssa tehdyn hankintasopimuksen optiovuosi ja jatkaa sopimusta nykyisillä ehdoilla 1.8.2023–31.7.2024.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Perusopetus
- ote sopimustoimittaja

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Opetustoimen asiantuntija Maria Laukka, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset hankesuunnitelman hyväksyminen

VD/11254/10.03.02.01/2022

Kanniston koulu laajennetaan yhtenäiskouluksi vastaamaan Kivistön alueen perusopetusikäisten lasten määrän kasvuun. Koulun laajennukseen toteutetaan erityisesti yläkouluikäisten aineopetustiloja 580 oppilaalle. Koulun nuorisotilat otetaan perusopetuksen käyttöön (noin 105 oppilaspaikkaa), nuorisotilan toiminta lakkaa ja toiminta siirretään Kivistöön uusiin tiloihin. Olemassa olevassa koulussa tehdään tilamuutoksia kasvavan oppilasmäärän tarpeisiin. Yhtenäiskoulun oppilaspaikkamäärä nousee 987 oppilaaseen. Sekä laajennus että tilamuutokset sisältyvät valtuuston hyväksymään vuoden 2023–2032 investointisuunnitelmaan ja hankkeen suhdannekorjattu (kustannusluokka KL 109) määrärahavaraus on yhteensä 21,60 milj. euroa (alv 0 %). Rakentaminen ajoittuu vuosille 2024–2025 ja kokonaisuus otetaan käyttöön elokuussa 2025.

Hankesuunnitelma on tehty yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan ja toimitilajohtamisen kanssa. Se liittyy Kanniston koulun tarveselvitys-hankesuunnitelmaan, vaihe I (2007) sekä Kanniston koulun pedagogiseen suunnitelmaan (2021).

Tarve oppilaspaikkojen lisäämiselle on Kivistön alueella aikaistunut. Suuralueen lasten määrä kasvaa voimakkaasti, vuoteen 2032 kasvu on noin 56 perusopetusikäistä lasta vuodessa. Tarve on kasvattaa koulun oppilaspaikkamäärää yhteensä 650 oppilaspaikalla suuralueen perusopetusikäisten määrän kasvuun vastaamiseksi.

Laajennuksen koko on noin 5 278 brm² ja tilamuutosten koko noin 1 410 brm².

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuoden 2023–2032 investointisuunnitelmassa on varattu Kanniston koulun laajennukselle määrärahaa 18,75 milj. euroa KL 109 ja tilamuutoksille 2,85 milj. euroa KL 109, yhteensä 21,60 milj. euroa.

Kanniston koulun laajennus ja tilamuutos -tarveselvitys ja sen kustannusennuste 22,37 milj. euroa, alv 0 %, KL 113 on hyväksytty: kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 13.6.2022 § 9, kaupunkitilalautakunta 10.8.2022 § 10 ja kaupunginhallitus 22.8.2022 § 6.

Hankesuunnitelman tavoitehinta on yhteensä 23,90 milj. euroa, alv 0 %, KL 118,3 (laajennus 21,20 milj. €, tilamuutokset 2,70 milj. €). Investointisuunnitelman KL 109 muutettuna yhteensä 22,0 milj. euroa.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheissa on ilmennyt tilamuutoksissa ennakoituja suurempia tarpeita, mm. keittiön, vammaisopetuksen, hallintotilojen sekä nuorisotilojen osalta. Lisäksi hankesuunnitelmavaiheessa tehtiin päätös siirtää nykyinen kuumennuskeittiö laajennusosaan valmistuskeittiöksi.

Hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 2 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta tehtäväalueellaan päättää toimintaan liittyvien yli 1 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä lukuun ottamatta useampaa toimialaa koskevien ja kaupunkitasoista linjausta vaativien investointihankkeiden tai teknisten perusparannushankkeiden hankesuunnitelmia.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunkitilalautakunnalle hyväksyttäväksi Kanniston koulun laajennus ja tilamuutos 9.1.2023 päivätty hankesuunnitelma ja sen tavoitehinta 23 900 000 € (alv 0 %, KL 118,3).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että lautakunta jätti yksimielisen pöytäkirjalausuman:
”Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta esittää, että hankkeen tarkemmassa suunnittelussa pyritään löytämään uusi kustannusneutraali ratkaisu, jonka avulla keittiön ja ruokailun sijainti ja toiminnallisuus olisi mahdollisimman hyvä. Lisäksi samalla toivotaan tarkasteltavan kotitalousluokkien kokoa ja sijaintia ja tarkistetaan monitoimitilojen akustiikka työsuojelun ja oppimisrauhan näkökulmasta sekä saniteettitilojen riittävyys.”

Liitteet:
- Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset, 9.1.2023 päivätty hankesuunnitelma liitteineen

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Jussi Hyvärilä
palveluverkkoasiantuntija Hannu Haarala
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KANNISTON KOULUN LAAJENNUS JA TILAMUUTOKSET

HANKESUUNNITELMA

9.1.2023 Hava / Jussi Hyvärilä

Vantaa
Vanda

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

SISÄLLYSLUETTELO

1. HANKETIETOKORTTI 6

2 HANKKEEN PERUSTEET 7

2.1. Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset 7

2.2. Yhteenveto hankkeesta 7

2.3. Perustelut tarpeelle 7

2.3.1 Palvelustrategiset linjaukset 7

2.3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 8

3 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET 8

3.1 Tilojen toiminnan kuvaus 8

3.1.1 Yleistä 8

3.1.2 Pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet 9

3.1.3 Osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa 13

3.1.5 Ateriapalvelun tavoitteet 14

3.1.6 Puhtaus / pesu- ja wc-tilat 15

3.1.7 Siivoustilat 15

3.1.8 Jätehuollon tilat 16

3.1.9 Väestönsuojatilat 17

3.1.10 Pihan vaatimukset 17

3.2 Tilaohjelma 17

3.3 Tilojen vaatimukset 17

4 RAKENNUS 18

4.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset 18

4.0.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet 18

4.0.2 Tilatehokkuustavoite 20

4.0.3 Muuntojoustovaatimus 20

4.0.4 Ääniolosuhteet 21

4.0.5 Palotekniset vaatimukset 21

4.0.6 Sisäilmatavoitteet 21

4.0.7 Antennilasivaatimukset 22

4.1 Arkkitehtoniset tavoitteet 22

4.2 Esteettömyystavoitteet 23
4.3 Rakennetekniset tavoitteet 23
4.3.1 Runkoratkaisun perustelut....26
4.4 LVIA-tekniset tavoitteet....27
4.4.1 Yleistä: 27
4.4.2 Lämmityslaitteet: 27
4.4.3 Vesijohtolaitteet ja viemärilaitteet: 28
4.4.4 Ilmanvaihtolaitteet: 29
4.4.5 LVI-eristykset: 30
4.4.6 Kylmätekniset järjestelmät:....30
4.4.7 Palontorjunta: 30
4.4.8 Säätö- ja valvontalaitteet: 30
4.5 Sähkötekniset tavoitteet 31
Yleistä 31
4.5.1 Aluesähköistys ja liittymät 31
4.5.2 Sähkönjakelu ja keskukset 32
4.5.3 Johtotiet....32
4.5.4 Johdot ja niiden varusteet 32
4.5.5 Maadoitukset ja potentiaalin tasaukset....33
4.5.6 Valaistusjärjestelmät 33
4.5.7 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, videovalvonta, info-tv) 34
4.5.8 Virve- ja mobiiliverkot 34
4.5.9 Yhteisantennijärjestelmä 34
4.5.10 Info-Tv-järjestelmä....34
4.5.11 Äänentoisto- ja AV-järjestelmä 35
4.5.12 Keskuskellojärjestelmä....35
4.5.13 LE-wc -hälytysjärjestelmä....35
4.5.14 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet....35
4.5.15 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä....35
4.5.16 Rikosilmoitusjärjestelmä....36
4.5.17 Henkilöturvajärjestelmä: 36
4.5.18 Videovalvontajärjestelmä 36
4.5.19 Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä 36
4.5.20 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä....36
4.5.21 Palohälytysjärjestelmä....37
4.5.22 Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä 37
4.5.23 Sähköautojen latauspisteet 37

4.5.24 Aurinkosähköjärjestelmä 37
4.5.25 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät 37
4.6 Toteutukseen liittyvät tavoitteet 38

5 RAKENNUSPAIKKA 39
5.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta 39
5.2 Rakennuspaikan ominaisuudet 39
5.3.1 Tontin rakennettavuus, maaperätiedot, kunnallistekniikka 40
5.3.2 Liikenne, pysäköinti ja meluselvitys 41
5.3.2 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely 43
5.3.3 Radonselvitys 43
5.4 Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet 43

6 VÄISTÖTILATARVE 45

7 HANKKEEN LAAJUUSTAVOITE 45

8 KUSTANNUKSET 46
7.1 Rakennuskustannukset 46
7.2 Käyttökustannusennuste 46
7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle 46
7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste 46

9 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU 46

10 TYÖTURVALLISUUSASIAT 47

11 RISKIT 47
11.1 Aikataulu 47
11.2 Kustannukset 47
11.3 Väistötilat 47
11.4 Maaperään, ympäristön ja rakennettavuuteen liittyvät riskit 47
11.5 Rakentaminen 47

12 HANKESUUNNITTELUTYÖRYHMÄ.....48

Vantaan kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue /
Toimitilajohtamisen palveluyksikkö / Hankevalmistelu
01/2023 / rakennuttaja-arkkitehti Jussi Hyvärilä

Liitteet:

- liite 1: sijaintikartta
- liite 2: HAVAT-riskikartta
- liite 3: osallisuussuunnitelma
- liite 4: maaperätutkimus, laajennus
- liite 5: akustiikkasuunnittelun perusteet
- liite 6: tilaohjelma, laajennus
- liite 7: tavoitehintalaskelmat, laajennus ja tilamuutokset
- liite 8: asemakaavakartta

Oheismateriaalit:

- Vantaan kaupungin tilakeskuksen ohjeita suunnittelijoille
- Vantaan kaupungin suunnitteluohje, perusopetus, uusi oppimisympäristö 2019
- Vantaan kaupunki, perusopetuksen käsityön kovien materiaalien tilat ja laitteet
- Vantaan kaupungin tilakeskuksen LVIA- suunnitteluohjeet
- Pedagoginen suunnitelma (Kason asiakirja, opetustilat)
- Johtokartta
- Viitesuunnitelmat; Luovaus Arkkitehdit ja Nomaji maisema-arkkitehdit Oy

1. HANKETIETOKORTTI

VD/11254/10.03.02.01/2022

Kohteen nimi: Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset						
Tarpeen kuvaus: Kanniston koulu laajennetaan yhtenäiskouluksi vastaamaan Kivistön alueen perusopetusikäisten lasten määrän kasvuun. Koulun laajennukseen toteutetaan erityisesti yläkouluikäisten aineopetustiloja. Laajennukseen suunnitellaan tilat yhteensä 580 oppilaalle. Olemassa olevassa koulussa tehdään tilamuutoksia kasvavan oppilas- ja henkilökuntamäärän tarpeisiin. Koulun nuorisotilat muutetaan vammaisopetuksen opetustiloiksi kolmelle ryhmälle. Nykyinen kuumennuskeittiö poistuu käytöstä, ja sen tilalle tehdään kotitalouden opetustilat. Uusi valmistuskeittiö tehdään laajennukseen.						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Kanniston koulun tarveselvitys-hankesuunnitelma, vaihe I (2007) Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset, tarveselvitys (2022)						
Tarpeen perustelut: Tarve oppilaspaikkojen lisäämiselle on Kivistön alueella aikaistunut. Suuralueen lasten määrä kasvaa voimakkaasti, vuoteen 2032 kasvu on keskimäärin noin 56 perusopetusikäistä lasta vuodessa (virallinen väestöennuste 2022). Tarve on kasvattaa koulun oppilaspaikkamäärää yhteensä noin 650 oppilaspaikalla suuralueen perusopetusikäisten määrän kasvuun vastaamiseksi. Yhtenäiskoulun oppilaspaikkamäärä nousee noin 987 paikkaan laajennuksen ja tilamuutosten valmistuttua (kapasiteettitarkastelu 2022).						
Käyttäjätoimiala(t): Kasvatuksen ja oppimisen toimiala						
Kaupunginosa: 23 Kivistö	**Kiinteistötunnus:** 092-023-0123-0001			**Tontin pinta-ala:** 39896 m²		
Osoite ja tontti: Kenraalintie 6, 01700 Vantaa	**Kaavatiedot:** Asemakaava 001981, lainvoimainen 12.6.2008			**Rakennusoikeus:** 15 000 m2 (käytetty 8063 m2)		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)				**Investointikustannus**		
	brm²	**htm²**	**hym²**	**€**	**€ / brm²**	**€ / htm²**
Uudisrakennus, laajennus	5278	4827	3526	21 300 000	4036	4413
Peruskorjaus, muutokset	1410	1218	1134	2 700 000	1915	2217
Hankkeen tilapaikkamäärä				580 laajennus, yht. 987		
Investointikustannus tilapaikkaa kohden				24 316 € / tilapaikka		
Väistötilan tarve: Ei väistötilantarvetta						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: 21,6 M€ (KL 109)						
Hankkeen toteutusaikataulu: 2023–2025 (rakentaminen 01/24–06/25, käyttöönotto 08/25)						
Ylläpitokustannukset € / v (alv 0 %): 279 773 (laaj.) + 70 595 (tilam.) = 350 368 (yhteensä)						
Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle € / v (alv 0 %): 2.211.000e/vuosi (kustannuksista 381.000e/vuosi 2023 alkaen; nuorisotilojen käyttöönotto)						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen € (alv 0 %): 523 180€						
Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:						
Tuleva vuokra 1 683 468 + 264 312 = 1 947 780 € / v				47,14 € / m² / kk (alv 0 %)		
Vuokravaikutus	162 315 € / kk			1 947 780 € / v		
Vuokravaikutus/tilapaikka	1 973 € / kk					
Laatija (t): Jussi Hyvärilä, Hannu Haarala, Luovaus Arkkitehdit Oy				**Päivämäärä:** 9.1.2023		

2 HANKKEEN PERUSTEET

2.1. Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset

Kanniston koulun tarveselvitys-hankesuunnitelma, vaihe I ja II (2007)
Kanniston koulun pedagoginen suunnitelma (2021)
Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset, tarveselvitys (2022)

2.2. Yhteenveto hankkeesta

Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset -hankesuunnitelma on laadittu toimitilajohtamisessa yhteistyössä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan asiantuntijoiden sekä jo hankesuunnitteluvaiheeseen tilatun arkkitehdin, maisema-arkkitehdin, ammattikeittiö-, akustinen- ja paloturvallisuussuunnittelijan kanssa. Kanniston koulu laajennetaan yhtenäiskouluksi vastaamaan Kivistön alueen perusopetusikäisten lasten määrän kasvuun.

Koulun laajennukseen toteutetaan erityisesti yläkouluikäisten aineopetustiloja. Opetustiloja toteutetaan yhteensä 580 oppilaalle. Koulun nuorisotilat otetaan perusopetuksen käyttöön kolmelle vammaisopetuksen ryhmälle.

Olemassa olevassa koulussa tehdään tilamuutoksia kasvavan oppilasmäärän tarpeisiin.

Valmistuessaan yhtenäiskoulun oppilaspaikkamäärä nousee noin 987 paikkaan (kapasiteettitarkastelu 2022). Paikkamäärää tullaan tarkentamaan uusien koulujen suunnittelussa käytettävän runkotilaohjelman päivitystyön valmistumisen myötä.

2.3. Perustelut tarpeelle

2.3.1 Palvelustrategiset linjaukset

Kanniston koulun ensimmäisessä vaiheessa valmistui alakoulu (1.–6. luokat), ja laajennus yhtenäiskouluksi (7.–9. luokat) suunnitellaan tämän hankesuunnitelman pohjalta hankkeen toisessa vaiheessa. Toisen vaiheen valmistumiseen saakka Kivistön suuralueen yläkoulupalvelut (7.–9. luokat) ovat Aurinkokiven koulussa, jonka yläkouluikäisten oppilaspaikkamäärä on ylittynyt.

Kanniston koulussa järjestettävä vammaisopetus on merkittävä osa kaupunkitasoista palvelutarjontaa.

2.3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2022:n mukaan Kivistön suuralueen väestömäärä kasvaa ennusteajanjakson 2022–2032 ajan. Väestönkasvu painottuu Kivistön kaupunginosaan, mutta myös Keimolan kaupunginosassa oppilasmäärän ennustetaan kasvavan. Virallisen väestöennusteen perusteella Kivistön suuralueen perusopetusikäisten määrän ennustetaan kasvavan noin 557 lapsen verran ennusteajanjakson aikana.

Kanniston koulu kuuluu Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031. Koulu on oleellinen osa Kivistön kasvavan suuralueen peruskouluverkkoa. Vuonna 2022 laaditun Vantaan väestöennusteen 2022–2032 mukaan suuralueen perusopetusikäisten määrä kasvaa voimakkaasti ennusteajanjakson ajan. Kasvu on kuitenkin hieman maltillisempaa, kuin tarveselvityksen aikaisen vuoden 2021 ennusteessa. Kanniston koulu toimii lähikouluna pääasiassa Kivistön ja Lapinkylän kaupunginosien perusopetusikäisille lapsille.

3 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET

3.1 Tilojen toiminnan kuvaus

3.1.1 Yleistä

Kanniston nykyinen koulurakennus on monikäyttöinen palvelurakennus, jonka tilojen pääkäyttäjiä ovat kasvatuksen ja oppimisen toimiala, sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ja kaupunkikulttuurin toimiala, siten että rakennuksessa toimivat koulu, päiväkoti, hammashoitola sekä nuorisotoimi. Rakennus valmistui vuonna 2011. Koulun oppilaspaikkamäärä vuonna 2022 on 337 lasta (kapasiteettitarkastelu 2022). Koulussa järjestetään erityisen tuen ryhmämuotoista opetusta (vammaisopetusta) kolmelle ryhmälle, joka on otettu huomioon koulun oppilaspaikkamäärässä.

Ensimmäisessä vaiheessa on toteutettu keskeisiä yhteistoimintatiloja sekä nuoria ja pieniä lapsia palvelevia tiloja. Toisessa vaiheessa (laajennukseen) toteutetaan yläkouluikäisiä lapsia palvelevia tiloja sekä yhteistoimintatiloja. Tämä hankesuunnitelma koskee Kanniston koulun toista vaihetta, eli koulun laajentamista yhtenäiskouluksi. Olemassa olevaan kouluun tehdään tilamuutoksia, jotka vaikuttavat toisen vaiheen laajennuksen laajuuteen sekä koulun oppilaspaikkamäärään.

Kanniston koulun laajennus (toinen vaihe) mitoitetaan n. 580 oppilaalle sisältäen kaksi erityisen tuen ryhmää (vammaisopetus) ja kaksi kotitalouden luokkaa, jotka sijoitetaan koulun nykyisen keittiön paikalle. Lisäksi nykyiset nuoristoimen tilat muutetaan vammaisopetuksen käyttöön. Koulun kokonaisoppilaspaikkamäärä on laajennuksen valmistuttua noin 987 oppilasta. Hankkeen laajuus- ja sisältömitoitus perustuu mitoitusopiskelijamäärään ja tavoiteryhmäkokoihin sekä opetuksen toiminta-aikoihin. Laajennuksen sisältömitoitus vertautuu läheisesti Hämeenkylän koulun toteutuneisiin aineopetustiloihin. Tilat ja toiminnot suunnitellaan runkotila-ohjelman ja Vantaan kaupungin Kasvatuksen ja oppimisen toimialan linjausten mukaisesti.

Olemassa olevaan koulurakennukseen kohdistuu tilamuutostöitä koulun laajentamisen yhteydessä, koska ensimmäisessä vaiheessa rakennetut koulutilat eivät kaikilta osin mahdollista uuden oppimisen tavoitteiden toteutumista, eivätkä pysty vastaamaan sellaisinaan koulun kasvavaan oppilasmäärään.

3.1.2 Pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet

Tulevan rakennuksen toimintakulttuuriin kuuluu olennaisena osana monikäyttöisyys ja uusien oppimisympäristöjen tuomat mahdollisuudet. Ilmiöpohjainen oppiminen, yhteisopettajuus, TVT:n tehokas käyttö sekä opettajien ja oppilasryhmien vuorovaikutteinen yhteistyö ovat osa muuttunutta oppimisympäristöä. Uusi oppiminen huomioidaan myös irtokalustussuunnittelussa. Laajennuksen myötä tiloissa tulevat toimimaan iltakäyttäjinä musiikkiopisto ja kuvataidekoulu.

Uuden oppimisympäristön vaatimukset ja tavoitteet asettavat uudenlaisia tavoitteita tilojen jäsentymiselle ja toimintojen järjestämiselle. Koulurakennus on monitoimitila. Tilat jaotellaan toiminnoiltaan julkisiin, puolijulkisiin ja yksityisiin tiloihin siten, että tilojen käyttö on joustavaa eri tilanteissa ja tarpeissa. Monitoimitilan käyttäjiä ovat myös organisaation ulkopuoliset käyttäjät varsinaisen koulutyöskentelyaikojen ulkopuolella. Kanniston laajennukseen suunnitellaan pääasiassa aineopetustiloja, ja nykyisen koulun tiloissa tehdään muutoksia mm. yhteisopettajuuden mahdollistamiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi.

<u>Laajennukseen sijoitettavat tilat</u>

Taito- ja taideaineista nykyisissä koulun tiloissa on valmiiksi liikuntasali sekä pehmeät ja kovat käsityöt. Laajennukseen taito- ja taideaineista sijoitetaan kuvataiteen tilat, makerspace sekä musiikin oppimistilat. Perusopetuksen suunnitteluohjeen (2019) mukaisesti käsityöt ja kuvataide muodostavat yhteisen oppimisalueen, joka mahdollistaa oppiaineiden rajoja ylittävän toiminnan ja yhteis-

opettajuuden oppiaineiden välillä. Kuvataiteen tilat sijoitetaan laajennuksen ja nykyisen koulun nivelkohtaan siten, että ne sijaitsevat nykyisten käsityötilojen välittömässä yhteydessä muodostaen toiminnallisen kokonaisuuden. Laajennukseen toteutettavaan väestönsuojaan sijoitetaan makerspace, jonka toimintaan vss-tila sopii ja se saadaan näin hyötykäyttöön.

Makerspace:n osalta on huomioitava tekniset järjestelmät, mm. kohdepoistot ja sähköistys (laserleikkuri ja 3D-tulostin sekä elektroniikkatyöpiste).

Musiikin oppimisympäristö koostuu kahdesta opetustilasta, opinportaasta sekä pienryhmä- ja varastotiloista. Toinen musiikin oppimistiloista toimii myös näyttämönä opinportaiden suuntaan. Näyttämö on korotettu ja se on avattavissa ääni-eristetyllä siirtoseinällä sekä varustettu myös näyttämöverhoilla. Näyttämön alle sijoitetaan tuolivarasto. Musiikin tilat suunnitellaan siten, ettei musiikin opetus häiritse muita oppitunteja, eikä opinportailla opiskelevia. Tilat pyritään sijoittamaan erilleen muista opetustiloista, rajautuen esim. käytäviin tai aulatiloihin.

Nykyisessä koulussa on liikuntasali (n. 500m2), ja nuoristilojen käyttöönoton yhteydessä koululle saadaan käyttöön pieni liikuntasali (n. 155m2). Laajennukseen tulee vammaisopetuksen terapia- ja liikuntasali (200m2), jota myös yleisopetus voi käyttää liikuntatunneilla. Terapia- ja liikuntasalissa on normaali n. 2,5-3m huonekorkeus, ja sinne tulee sähköisen kalenterivarauksen mahdollisuus sekä puulattia ja suuri peili. Terapiasalin yhteyteen toteutetaan myös puku- ja pesutilat.

Laajennukseen sijoitetaan kemian opetusta varten kevyt- ja raskaasti varusteltu laboratorio. Fysiikan opetuksessa käytetään kemian laboratorioita. Biologian ja maantiedon opetuksessa käytetään aineille yhteistä oppimisaluetta. Fysiikan, kemian, biologian ja maantiedon oppimistilat voidaan sijoittaa ylempiin kerroksiin, koska laajennuksen katutasoon sijoitetaan ensisijaisesti kuvataiteen tilat sekä esteettömyyden tavoitteen vuoksi oppimistilat kahdelle vammaisopetuksen ryhmälle. Terapia- ja liikuntasali sijoittuu toiseen kerrokseen, mutta on esteettömästi saavutettavissa hissillä.

Laajennukseen suunnitellaan oppimisalueita äidinkielen, kielten, historian, yhteiskuntaopin, matematiikan, uskonnon, terveystiedon ja opinnonohjauksen oppiaineita varten. Oppimisalueet ovat monitoimitiloja, joita rajaavat kiinteät seinät, mutta varsinainen tila on jaettavissa esim. pyörällisillä kalusteilla erilaisiin toimintaympäristöihin (n. 50-100 oppilaan ja 2-5 opettajan käyttöön). Avoimessa tilassa voi olla erotettuja tiloja rauhallisempaa työskentelyä tai opettajatiimin työskentelyä varten. Lisäksi oppimisalueissa on eri tavoin joustavasti muokattavia yleistiloja ja yhteisvarastoja.

Oppimisalueet mitoitetaan laskennallisesti 50-100 oppilaan käyttöön. Oppimisalueita voidaan jakaa eri kokoisiin oppimisen tiloihin (opetus- ja oppimistuokiot) kouluaikana, ja opetus voi hyödyntää rakennuksen muita yhteistiloja tarvittaessa (esim. ruokala, yleisopetuksen tilat). Oppimistiloissa työskentelee ryhmätila-ajattelun mukaisesti eri ikäryhmiä. Oppimistiloja jaetaan myös elämän- tai päivänkaariajatuksella: tila voi toimia eri aikoina neuvottelutilana, henkilökunnan työtilana tai asukasyhdistyksen kokoustilana. Teknologian tuoma liikkuvuus ja erilaiset oppimisen tilat avaavat lukujärjestystekniikkaan uusia mahdollisuuksia, kun koulun kaikkia tiloja voidaan käyttää oppimisen tiloina.

Laajennukseen toteutetaan tilat erityisen tuen ryhmiä varten kahdelle vammaisopetuksen ryhmälle sekä kahdelle erityisopetuksen ryhmälle. Tilasuunnittelussa varaudutaan siihen, että toinen laajennukseen sijoitettavista vammaisopetuksen ryhmistä on TOI-ryhmä. Laajennukseen toteutetaan terapia- ja liikuntasali (200m2) vammaisopetuksen ja yleisopetuksen tarpeisiin, sekä riittävä määrä monikäyttöisiä pienryhmä-, neuvottelu- ja työskentelytiloja sekä eriyttämistiloja. Opetusvälineiden ja materiaalin säilyttämistä varten laajennukseen sijoitetaan pienvarastoja. Tavoitteena on hyödyntää käytäviä, aulatiloja ja opinportaita opetusympäristönä siinä määrin missä se on mahdollista. Laajennuksen ja nykyisen koulun nivelkohtaan sijoitetaan mm. pienryhmätiloja, opinporras sekä mediatila, jotka monikäyttöisyytensä vuoksi palvelevat koko koulua.

Nykyisen koulun kuumennuskeittiö ei enää pysty vastaamaan kasvavan oppilasmäärän tarpeisiin, ja sen laajentamisen sijaan on päätetty rakentaa uusi keittiö kokonaan laajennuksen puolelle. Myös keittiön toimintaperiaate muuttuu, ja laajennukseen toteutetaan n. 230 m2 valmistuskeittiö. Hankesuunnittelun aikana keittiön sijoittamiselle ja toiminnalle tutkittiin useita eri vaihtoehtoja, jopa aluekeittiön sijoittamista laajennukseen. Toimivimmaksi ratkaisuksi valikoitui valmistuskeittiö, joka sijoitetaan lähelle uudisosan ja nykyisen koulun liittymäkohtaa, jotta yhteys ruokalaan ja linjastoille on sujuva. Keittiön huoltoyhteys järjestyy nykyistä reittiä rakennuksen itäpuolella olevan huoltoväylän kautta, ja laajennuksen nivelkohdan yhteyteen toteutetaan lastausalue ja uusi jätepiste. Nykyinen ruokala laajentuu, ja sinne sijoitetaan yksi uusi linjasto. Linjastojen sijoittumista ja niille jo nykyiseen kouluun tehtyjen varausten hyödyntämistä tarkastellaan toteutussuunnittelussa.

Laajennukseen sijoitetaan myös oppilashuollon tilat, jotka siirtyvät nykyisen koulun hallinnon tilojen kasvattamisen vuoksi. Oppilashuollon tilat sijoittuvat ensimmäiseen kerrokseen siten, että niihin ei tarvitse kulkea muiden tila-alueiden kautta yksityisyyden turvaamiseksi.

Nykyisen koulun tilamuutokset

Alakoulun kolmen vammaisopetuksen ryhmän tilat sijoitetaan nykyisten nuorisotilojen paikalle. Vammaisopetukselta vapautuvat tilat jäävät alakoulun perusopetuksen käyttöön. Nuorisotiloissa on valmiiksi mm. hyvin äänieristettyjä bändi-tiloja, jotka soveltuvat vammaisopetuksen eriyttämis- ja aistitiloiksi. Nykyinen aula- ja kahviotila muutetaan päivätoimintatilaksi. Nuorisotilojen käyttöä pohdittiin hankesuunnittelun aikana myös muille tiloille kuten musiikille ja perusopetukselle, mutta vammaisopetuksen käyttöön ne muuntuvat sujuvimmin. Lisäksi nuorisotilojen varasto jää koko koulun käyttöön opetusvälinevarastoksi. Yhteen tiloista mahdollistetaan TOI-ryhmän (”toiminta-alueittain”) toiminta, joten tilojen läheisyyteen tarvitaan myös lavetti-wc (pesu-wc).

Nykyisestä henkilökunnan huoneesta tehdään monitilatoimisto, joka laajuudeltaan palvelee laajennuksen myötä kasvavaa henkilökunnan määrää. Wc-tiloja lisätään ja työskentely-/taukotilan laajuutta kasvatetaan ottamalla hallinnon työhuoneet sen käyttöön. Nykyisistä oppilashuollon tiloista tehdään hallinnon tiloja, kuten rehtorin ja sihteerin huoneet. Henkilökunnan sosiaalitilat toteutetaan laajennuksen nivelkohtaan 3. kerrokseen, lähelle hallinnon tiloja.

Koulun nykyisen keittiön paikalle sijoitetaan kaksi kotitalouden opetustilaa. Kotitalouden sijoittuminen katutasolle mahdollistaa tavarankuljetuksen ja huoltoajon sekä hyötypuutarhan käytön. Keittiön huolto-/lastaussyvennyksen kohdalta otetaan lisää tilaa hyötykäyttöön, jotta kotitalouden tiloille saadaan riittävästi neliöitä. Nykyinen päiväkodin ruokailutila keittiön edustalta siirtyy ruokalan puolelle, ja kyseinen tila otetaan kotitalouden teoriaopetuksen ja ruokailujen käyttöön. Kabinettitila sijoitetaan teoriatilan yhteyteen, ja toinen opetustila on avattavissa äänieristetyllä siirtoseinällä sen suuntaan.

Nykyisiin luokkatiloihin tehdään turvallisuussyistä pako-ovet sekä osaan luokkatilojen välille siirtoseinä, mikä tukee yhteisopettajuuden lisäämisen tavoitetta.

Kovat käsityöt

Kovien käsitöiden tiloissa tehdään muutoksia kasvavaa oppilasmäärää varten, sekä turvallisuuden ja valvonnan parantamiseksi. Tilojen välille lisätään lasiseiniä, jotta opettajan näköyhteys työsalien välillä paranee.

Toteutussuunnitteluvaiheessa määritellään kovien käsitöiden tilojen toiminnallisuudet ja tavoitteet, se tarkoittaa mm. että määritellään tarkemmin kalusteet/varusteet/laitteet ja niiden vaatimat tilatarpeet.

Olevien tilojen muokkaamisessa on huomioitava erityisesti, että tilat ovat käyttökelpoisia ja että tiloihin sijoitettavien koneiden, laitteiden, höyläpenkkien, pöytien yms. väliset turvavälit ja työskentelytilat voidaan toteuttaa opetushallituksen/Avin ohjeiden mukaisesti. Tilasuunnittelun pitää lähteä tarvittavan kone- ja laitekannan sekä välineistön asettamista lähtökohdista.

Kone- ja laitekannan osalta on toteutussuunnittelussa inventoitava oleva ala-asteen kone- ja laitekanta ja niiden käyttökelpoisuus ja mahdollinen uusimistarve. Yläaste vaatii huomattavasti laajemman ja monipuolisemman laitekannan, näiden hankinta on huomioitava. Kaluste/varuste/laitetarve on oltava tiedossa tilasuunnitteluvaiheessa, jotta voidaan varmistaa, että tarvittavat toiminnat voidaan sijoittaa tiloihin.

Kovien käsitöiden yläasteen tilavaatimuksia on mm.; konehuone (puutyökoneet), hiontahuone (pölyävät materiaalit), penkkisali, kuumatyötila, metallityötila. Näihin tiloihin liittyy; purunpoistojärjestelmä, mahdollinen kaasukeskus (hitsaus ja nestekaasut), paineilmajärjestelmä (myös kompressori), käyttölupajärjestelmä koneille ja pistorasioille sekä tarvittavat kohdepoistot/huuvat kuumatyötilaan.

3.1.3 Osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa

Osallisuuden suunnittelussa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan koulun henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä muut Kanniston koulun toimijat. Kanniston koulun hankkeeseen on laadittu osallisuussuunnitelma, jossa on määritelty tarkemmin osallisuuden toteuttamisen tavoitteet ja toteutustavat hankkeen aikana. Osallisuussuunnitelma on hankesuunnitelman liitteenä.

Käyttäjien näkemyksiä on huomioitu ja huomioidaan useassa eri vaiheessa. Pedagogista suunnitelmaa laadittaessa 2021 huoltajilta kysyttiin näkemyksiä laajenevaan kouluun. Oppilaiden kanssa keskusteltiin ja he piirsivät kuvia aiheesta "missä opin parhaiten".

Henkilöstö on paitsi osallistunut pedagogisen suunnitelman laadintaan, kommentoinut luonnoksia joulu-tammikuussa 2022-23. Hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen keväällä 2023 järjestetään oppilaille pihapolku-työpajat, jossa he pääsevät suunnittelemaan pihan toiminnallisuuksia. Oppilailta kysytään kommentteja myös sisätiloihin.

Keväällä 2023 viestitään huoltajille hankkeen etenemisestä sekä kysytään sähköisellä kyselyllä näkemyksiä mm. pihan toimintoihin sekä saattoliikenteeseen. Mahdollisuutta yhteisötaiteen tekemiseen koululle selvitetään.

3.1.5 Ateriapalvelun tavoitteet

Kanniston koulun keittiö toimii nykyisin palvelukeittiönä. Keittiö tulee toimimaan laajennuksen jälkeen valmistuskeittiönä ja valmistamaan ateriat omien opetustilojen oppilaille ja henkilöstölle.

Oppilaita koulussa on nykyisin n. 430 ja päiväkotilapsia n. 100. Kokonaismäärä kasvaa laajennuksen myötä 987 oppilaaseen, samoin henkilökunta lisääntyy n. 140:een (opettajat, keittiö, siistijät ja huoltohenkilöstö).

Keittiön toiminnan muutos edellyttää keittiötilojen laajennuksen, mm. varastotiloja pitää kasvattaa. Tavaran vastaanotto, rullakko/laatikkovarastot sekä kylmätilat kasvavat, laite-kapasiteettia tarvitaan lisää ja myös astianpesuosasto tulee kasvamaan. Keittiön yhteyteen tarvitaan myös keittiöhenkilökunnan sosiaalitilat.

Valmistuskeittiö noin 230 m2 sijoitetaan talon uuteen laajennusosaan.

Koulun lapsi- ja henkilökuntamäärän tuplaantuminen edellyttää ruokasalitilojen laajennusta ja ruokailua vuoroissa. Koulussa opiskelee erityislapsia, noin 48 lasta, ja myös he ruokailevat salissa. Salin on siis täytettävä sekä erityislasten, päiväkodin ja koulun palvelutarpeet. Linjastojen riittävyys ja tilan tarve on tutkittava ja käytävien turvallinen väljyys pyörätuolilapsille on varmistettava sekä erityis- ja päiväkotilasten dieettilinjasto tulee olla mallia matala. Ruokailu toteutetaan pääasiassa ilman tarjottimia, mikä tarkoittaa, että linjastot lyhenevät. Juoma- ja leipäpisteitä on kuitenkin sijoitettava sopiviin kohtiin ruokasalia. Mikäli ruokailu tapahtuu 3 vuorossa, on istumapaikkoja oltava noin 400.

Astianpalautuslinjastoa on kasvatettava noin 10 koripaikkaiseksi (nyt paikkoja on 7). Laajennuksen jälkeen astianpalautuksen on oltava kaksisuuntainen.

Keittiötilojen vaatimukset:

- keittiön tulee sijaita hyvän huoltoyhteyden päässä
- keittiöllä tulee olla oma lastaustila ja tuulikaappi sekä huoltoautolle riittävä tila kääntymiseen
- keittiön välittömässä läheisyydessä tulee olla rullakko- ja laatikkovarasto
- keittiön tulee olla muodoltaan mahdollisimman tehokas, ei turhia kulmia eikä syvennyksiä
- keittiöön tulee saada myös luonnon valoa
- ruokasali tulee sijaita keittiön välittömässä läheisyydessä

- ruokasalin aterialinjasto on eriytettävä ruokasalin muista tiloista iltakäytön aikana
- ruokasalin astianpalautus oltava suljettavissa sähkörulolla
- kylmähuoneiden ja pakastehuoneiden kylmäaineiden GWP-arvo tulee olla 150
- keittiön rullakko/laatikkovarastoon sijoitetaan manuaalinen metallinpuristin

3.1.6 Puhtaus / pesu- ja wc-tilat

Opiskelijoiden wc-tilat sijoitetaan rakennukseen hajautetusti oppimisalueiden ja aulan yhteyteen. Liikuntarajoitteisten LE-wc-tila sijoitetaan lähelle sisäänkäyntiä aulaan ja oppimisalueille. Henkilökunnan pesu- ja wc-tilat sijoitetaan työ- ja tauko-tilojen yhteyteen. Tilojen tulee olla lukittavia. Märkätilojen pinnat laatoitetaan ja varustetaan lattiakaivoilla siivouksen helpottamiseksi.

3.1.7 Siivoustilat

Puhtauspalvelun tavoitteet rakennuksen hyvälle siivottavuudelle; puhtaat tilat luovat puitteet terveelliselle ja turvalliselle oppimiselle. Yläpölyjen kertymistä suunnittelu-ratkaisuissa tulee välttää (korkealla olevat puhdistettavat pinnat, joihin pöly pääsee kerääntymään, kuten esimerkiksi turhat ulokkeet). On huomioitava, että korkealta yläpölyjä ei ole mahdollisuutta poistaa päivittäisessä siivouksessa, mikä vaikuttaa sisäilman laatuun heikentävästi.

Esteettömillä ratkaisuilla mahdollistetaan osaltaan rakennuksen hyvä siivottavuus. Korkeat kynnykset hankaloittavat koneiden ja laitteiden siirtoja ja itse siivousta. Puhdistettavien pintojen ja kalusteiden tulee olla julkiseen tilaan tarkoitettuja ja kulutusta kestäviä, sekä helposti puhdistettavia. Lattioiden vahaukselle ei tule olla tarvetta.

Kiinteistön sisäänkäyntien tulee olla katettuja, asvaltoituja ja tuulikaapeilla varustettuja.

Siivoustilojen suunnittelussa käytetään RT-kortteja, joissa annetaan suosituksia siivoustilojen sijoituksista ja mitoituksesta. Tilojen varustelussa käytetään Vantaan kaupungin määrittelemiä varusteita. Siivoustiloja tarvitaan useita kiinteistön koon ja siivottavien alueiden etäisyydet huomioiden. Jokaiseen kerrokseen sijoitetaan siivoustilat. Siivouskeskus sijoitetaan ensimmäiseen kerrokseen. Näin mahdollis-tetaan tavarantoimitusten joustavuus ja jätehuollon toimivuus. Siivouskeskus ja kerroksille tulevat siivoustilat sijoitetaan lähelle hissiä, tavaratoimitusten ja koneiden siirtojen joustavoittamiseksi. Kohteen kaikki siivoustilat tulee jakaa tasaisesti

siivottaville alueille niin, ettei etäisyys siivoustiloihin tule liian pitkäksi. Siivoustilat varustetaan ja kalustetaan päivittäisessä siivouksessa tarvittaville siivousvälineillä ja mahdollisesti piensiivouskoneille, jotka kohteen puhtauspalveluntuottaja hankkii.

Siivouksen varastotilan tulee sijaita lähellä huoltopihaa ja ensimmäisen kerroksen siivouskeskusta. Voi olla myös yhdistetty siivouskeskus ja varasto. Tilojen ovien leveys tulee huomioida suunnittelussa 90–100 cm, tukkutavarat toimitetaan puulavoilla. Varastotilaan / osaan tarvitaan lisäksi riittävästi hyllytilaa paperitavaralle, pyyherullille (puhtaille ja likaisille), jätesäkeille ja jätepusseille sekä pesu- ja puhdistusaineille.

Siivouskeskus varustetaan 8 kg teollisuuspyykinkäsittelykoneilla (jalustoilla). Koneille valetaan betonista 10–15 cm koroke, johon koneiden jalustat pultataan kiinni.

Koneiden huolto- ja puhdistustilan tulee olla varustettuna hiekanerottelukaivolla 400 x 400 ja käsisuihkulla. Tilassa suoritetaan päivittäin siivouspyykinpesua, joten tilan hyvästä ilmanvaihdoista tulee suunnittelussa huolehtia. Koneita huolletaan ja puhdistetaan päivittäin, joten tilaan koneille tulee olla riittävästi.

Koneiden latausta varten varataan tiloihin riittävästi latauspistokkeita. Siivouskeskukseen sijoitetaan hyllytilaa siivousliinoille ja mopeille, sekä käytössä oleville puhdistusaineille. RST-altaat varustetaan laskutasoilla ja käsisuihkuilla siivouspyykin ja siivousvälineiden esikäsittelyyn ja puhdistamiseen.

3.1.8 Jätehuollon tilat

Nykyinen jätepiste sijaitsee vanhan koulun huoltopihalla, jätehuolto hoidetaan pääsääntöisesti syväkeräyssäiliöillä. Nykyinen säiliökapasiteetti ei riitä laajennusosan jätteiden lajitteluun. Säiliöitä tarvitaan sekajätteelle, kartonkijätteelle, biojätteelle, muovijätteelle ja pienmetallille. Nyt osa jätteiden keräyksestä hoidetaan jäteastioilla, jotka tulee rakentamisvaiheessa muuttaa syväkeräyssäiliöihin. Huomioitava asia laajennusosan rakentamisessa on nykyisen koulun jätehuollon toimivuus rakentamisen aikana. Huoltopihaa ei saa sulkea jätehuollon ja tavaratoimitusten osalta rakennusalueeksi, vaan kuljetusten tulee toimia rakentamisen aikana. Hankkeen suunnittelussa tulee pohtia jääkö nykyinen jätepiste entiseen paikkaansa, vai siirtyykö jätepiste lähemmäksi laajennusosaa, missä tulee toimimaan myös keittiö. Suunnitteluvaiheessa tulee tarkastella laajennusosalta matkaa nykyiseen jätepisteeseen.

Kulkureitti jätepisteelle tulee olla lyhyt ja esteetön. Lumenpoisto jätepisteeltä tulee olla hoidettavissa niin, ettei jätteiden tyhjennykset esty.

3.1.9 Väestönsuojatilat

Vaiheessa I on rakennettu väestönsuojatiloja 239.9 m2. Vaiheessa II rakennetaan uusia väestönsuojatiloja niin, että olevan rakennuksen ja laajennuksen yhteinen suojatilan pinta-ala on n. 310 m2, perustuen henkilömitoitukseen ja keskimääräiseen käyttöön huomioiden koko kalenterivuosi. Laajennukseen sijoitettavan uuden väestönsuojan suoja-ala on n. 71 m2.

VSS-periaate on käyty läpi rakennusvalvonnan ja pelastuslaitoksen kanssa hankesuunnitteluvaiheessa. Väestönsuojalaskelmasta ja -mitoituksesta haetaan ennakkolausunto pelastuslaitokselta.

3.1.10 Pihan vaatimukset

Ks. kappale 5.

3.2 Tilaohjelma

Laajennusosa 3526 hym2/580 oppilasta = 6,08 hym2/oppilas.

Laajennusosa 6,08 hym2/oppilas (x1,20) = 7,30 htm2/oppilas.

3.3 Tilojen vaatimukset

Tilojen suunnittelussa noudatetaan opetushallituksen ohjeita ja uuden opetussuunnitelman tavoitteita.

Rakennuksen tulee olla tilaratkaisultaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Ratkaisun tulee ottaa huomioon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Uuden oppimisympäristön suunnittelussa tulee erityisesti huomioida riittävä akustiikka ja tilakohtaiset määräykset.

Piha ja lähiympäristö ovat osa oppimisympäristöä.

Koulu tulee toimimaan ns. kengättömänä kouluna; oppilaat riisuvat ulkokenkänsä ja -vaatteensa niille osoitettuihin paikkoihin sisälle tullessaan. Porrashuoneet toimivat pääosin ”kenkäportaina”, joiden välittömässä yhteydessä kenkäsäilytys sijaitsee. Kenkäsäilytykselle ja jalkineiden riisumiselle on varattu tila jokaisen sisäänkäynnin yhteydessä. Laajennuksen pääaulassa sijaitseva opinporras ja sen käyntiporras ovat tarkoitettu rakennuksen sisäiseen liikenteeseen, ilman kenkiä.

Kenkien lisäksi yläasteen oppilaille suunnitellaan vaatteita ja muita tavaroita varten henkilökohtaiset säilytyskaapit. Lisäksi myös säilytystilaa huomioidaan mopokypärille ja treenikasseille.

Olevat aulatilojen alakatot

Nykyisen rakennuksen ruiskutasoitetut akustiset alakatot ovat kestäneet huonosti aikaa ja ovat epäsiistit ilmeeltään. Hankesuunnitteluvaiheessa pääaulatilojen ko. alakattojen korjaukselle on laskettu erillinen kustannusarvio (noin 300K euroa) ja on mahdollinen korjausoptio muiden tilamuutosten yhteydessä. Tilamuutosten investointiin tämä korjaus ei sisälly.

4 RAKENNUS

4.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Tavoitteena on toiminnallisesti ja liikenteellisesti toimiva tilaratkaisu. Toiminnot sijoitetaan ja niille varataan tilat oikeissa keskinäisissä suhteissa. Liikenteellisesti tilajako toteutetaan siten, että vältetään umpiperiä ja siten, etteivät toisiinsa liittyvien toimintojen väliset etäisyydet muodostu liian pitkiksi.

Koulun toiminta on turvallista ja ilmanlaadultaan terveellistä mahdollisesti toiminnan aikana ympärillä olevista muista rakennustyömaista huolimatta.

4.0.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentävien rakennusosien osalta 50 vuotta. Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40 vuotta. LVI-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä 50 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän rakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan energiatehokkuuden vertailuluku saa olla A-luokassa enintään 90 kWhE/(m² a).

Kanniston koulun laajennuksen tavoitteellinen, laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on alle 80 kWhE/(m² a). Energiatehokkuuden suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavalla tai vesikatolle asennettavalla aurinkosähkövoimalalla, jonka suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle arvioitu kesäaikainen sähkötehon tunneittainen peruskulutus. Kattomuodon on tuettava aurinkosähkövoimalan sijoittumista etelään ja länteen.

Aurinkosähkövoimalan koko alustavasti nykyisen rakennuksen sähkönkulutuksen perusteella asettuisi laajennus huomioiden 120...150 kWp ja se tarkentuu jatkosuunnittelun aikana. Voimalan toteutuksessa käytetään virran optimoijilla varustettuja aurinkosähköpaneeleja. Voimala suunnitellaan ja toteutetaan Aurinkosähkövoimalan suunnittelu- ja toteutusohjeen (25.3.2022) mukaisesti.

Ylimääräinen aurinkosähköntuotanto myydään Vantaan kaupungin sähköntoimittajalle niiden tuntien osalta, kun sitä tuotetaan.

Asennetaan laajennukseen LED-valaisimet sekä sähköautojen latausasemat lain 733/2020 edellyttämällä tavalla.

Kanniston koulu on liitetty kaukolämpöverkkoon. Laajennusosa on mahdollista liittää kaukolämpöön tai tutkia mahdollisuutta asentaa rakennukseen maalämpöjärjestelmä. Laajennusosan lämmityksen kattavan maalämpöjärjestelmän alustava koko olisi luokkaa 15-18 kpl 350 m syviä maalämpökaivoja.

Maalämpöjärjestelmää voidaan laajentaa myös tukemaan aiemmin rakennetun rakennuksen lämmitystä, mikäli maalämpökaivoille löytyisi tilaa tontilta.

Rakennuksen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten se varustetaan sähkön-. lämmön- ja vedenkulutuksen päämittauksilla sekä riittävällä määrällä alamittareita tilakeskuksen mittarointiohjeen (mittarointiohje LVIAS-suunnittelijoille, 13.8.2019) mukaisesti.

Rakennuksen tarkempi mittarointisuunnitelma esitetään mittarointikaaviossa.

Elinkaarisuunnittelija selvittää toteutussuunnitteluvaiheessa kustannustehokkaimman energiaratkaisun laajennuksen elinkaarelle huomioiden rakennuksen arkkitehtuurin, massoittelun sekä materiaalit.

Hyödynnetään energiaratkaisun valinnassa elinkaarilaskentaa sekä hiilijalanjälkilaskentaa.

Hiilijalanjäljen laskenta suoritetaan ensimmäisen kerran ehdotussuunnitteluvaiheessa (L1). Hiilijalanjälki on yksi hankeen etenemistä ohjaavista tekijöistä suunnittelun edetessä.

Apurakennukset ja -katokset toteutetaan kasvikattoisina, esim. pihan näyttämökatos sekä pyörä- ja oleskelukatokset.

4.0.2 Tilatehokkuustavoite

Ks. kohta tilaohjelma (liite).

4.0.3 Muuntojoustovaatimus

Tilojen suunnittelun tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Tilat muuntuvat tai ovat käytettävissä useampaan käyttötarkoitukseen ja tekniset ratkaisut mahdollistavat tulevat käyttötarkoituksen muutokset. Rakenteelliseen muuntojoustavuuteen pyritään valitsemalla runkojärjestelmä niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan ´Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille´ -dokumentin tavoitteita.

<u>Rakenteiden muuntojousto</u>

Kantavat seinälinjat sijoitetaan ulkoseinälinjoille ja rakennusrungon syvyyden vaatiessa rakennusrungon sisällä kantava linja toteutetaan palkeilla ja pilareilla. Poikittaiset jäykistävät seinälinjat ovat sallittuja vain esim. porrashuoneen seininä. Jäykistävät seinät ovat ulkoseinälinjoilla tai käytetään mastojäykistystä. Maantasokerroksen vapaa korkeus valitaan siten, että talotekniikalla on riittävästi tilaa korkeussuunnassa.

<u>Tilojen muuntojousto</u>

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

Koulun tiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

Rakennuksen ikkunoiden sijainti ja koko tulee myös suunnitella mahdollisia tilajakoja huomioiden.

<u>Talotekniikan muuntojousto</u>

Muuntojoustavuus tulee huomioida myös LVI- ja sähkötekniikassa niin, että tilojen seinien siirtäminen suunnitelman mukaan on mahdollista. Talotekniikan nousukuilut mitoitetaan ja sijoitetaan niin, että myöhemmät asennustyöt ovat joustavasti tehtävissä.

4.0.4 Ääniolosuhteet

Hankesuunnitelman liitteenä on ´Kanniston koulu, Akustiikkasuunnittelun perusteet, A-insinöörit Oy 23.12.2022´, jota noudatetaan toteutussuunnittelussa.

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääni-ympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Ympäristöministeriön asetuksessa edellytetään muun muassa, että opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö. Rakennuksen opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen melun- ja tärinän-torjunta on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö ja käyttö-tarkoitus huomioon ottaen riittävä puheenerotettavuus (Yma 796/2017).

Asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että uuden rakennuksen taloteknisistä laitteista tai hissistä aiheutuva keskiäänitaso ei saisi ylittää 28 desibeliä. Puheen-erottavuutta koskevan vaatimuksen täyttymiseksi käytettäviä arvoja perustelu-muistion mukaan.

4.0.5 Palotekniset vaatimukset

Rakennuksen paloluokka on P1. Koko rakennuksessa on paloilmoitinjärjestelmä. Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaan ja läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma. Rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

4.0.6 Sisäilmatavoitteet

Lähtökohtaisesti rakennus suunnitellaan S2-sisäilmastoluokkaan Vantaan kaupungin ohjeiden mukaisesti (lämpötilaläraja S3 mukaan).

Rakennus suunnitellaan niin, että erillistä viilennystarvetta ei synny. Viilennys hoidetaan ensisijaisesti mekaanisin keinoin (pimentävät verhot tai sälekaihtimet, auringonsuojakalvot ikkunoihin).

Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus
Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.

Tiiveysvaatimus
Noudatetaan ympäristöministeriön asetusta uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017). Ilmanpitävyys varmistetaan tiiveysmittauksilla.

4.0.7 Antennilasivaatimukset
Laajennus tulee toteuttaa siten, että rakenteet eivät estä matkapuhelinverkkojen kuuluvuutta sisätiloissa. Antennilaseja tulee jokaiselle sivulle ja kerrokseen (1/lasi/kerros/sivu).

4.1 Arkkitehtoniset tavoitteet

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.” Koulun tulee olla luonteeltaan julkinen rakennus, ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukaisesti korkeatasoinen. Laajennus tulee sovittaa ilmeeltään nykyiseen rakennukseen.

Tavoitteena on arkkitehtonisesti laadukas, taloudellisesti toteuttamiskelpoinen, eri toimintoja sekä lähialueen asukkaiden tarpeita monipuolisesti palveleva, muuntojoustava ja uudet oppimismetodit mahdollistava ratkaisu, joka suunnitellaan energiatehokkuutta ja kestävän kehityksen arvoja painottaen.

Laajennuksen julkisivumateriaaleissa pyritään käyttämään osin samoja materiaaleja kuin nykyisessä koulussa; sen pääasiallinen julkisivumateriaali tulee olemaan puhtaaksimuurattua tiiltä. Myös muotokielessä haetaan yhtymäkohtia vanhaan, kuitenkin siten että laajennukselle muodostuu oma visuaalinen identiteetti. Sisäänkäyntejä korostetaan kaarevin sisäänvetoaihein, ja vesikatolla räystäslinjaa pyritään jatkamaan aaltoilevassa muodossaan. Laajennus erottuu nivelkohdastaan sekä ruokalan jatkeen kohdalta nykyisestä koulusta lasiseinäisillä julkisivun osilla. Mahdolliset tehostevärialueet sovitetaan nykyisen rakennuksen vihreänsävyiseen ilmeeseen.

4.2 Esteettömyystavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 117 § Esteettömyys) on määritelty rakentamiselle asetettavat vaatimukset. MRL:n mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. Valtioneuvoston asetus 241/2017 esteettömästä rakennuksesta ja asetus 1007/2017 rakennuksen käyttöturvallisuudesta tulivat voimaan tammikuussa 2018.

Lisäksi noudatetaan soveltaen vanhentuneita esteettömän rakentamisen ohjeistuksia kuten RakMK F1 Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005, sillä poikkeuksella, että rakennuksen lattiapintojen ja rakennukseen liittyvien ulkopuolisten kulkuväylien tulee olla täysin tasaisia. Lattia- ym. pinnasta kohoavia saumalistoituksia, kynnyksiä ym. ei saa olla. Ovien kynnyksettömyyden toteuttamisessa noudatetaan RT-ohjekortin, Vanhusten palveluasuminen RT 93–11134, kuvan 85 mukaan. Eteismatot yms. tulee olla upotettuna lattiapinnan tasoon.

4.3 Rakennetekniset tavoitteet

Laajennusrakennuksen tavoitteet

Rakennus suunnitellaan rakennusteknisesti siten, että rakenneratkaisut ovat turvallisia, luotettavia ja hyvän rakentamistavan mukaisia. Kaikessa suunnittelussa noudatetaan YM:n, RakMK:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakennus perustetaan suunnitteluvaiheessa laadittavan perustamistapalausunnon mukaisesti. Alustavasti suositeltava perustamistapa on paalutus.

Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan alustavan arvion mukaan joutua pohjavahvistamaan.

Kaivantoja varten tehdään kaivanto- ja tuentasuunnitelmat.

Perustukset routasuojataan ja rakennus salaojitetaan. Perusvesipumppaamo rakennetaan. Maata vasten rakennettavat rakenteet vesieristetään ja rakenteet otetaan salaojituksessa huomioon. Valittavan kantavan rakenteet mukaan valitaan joko jatkuvat anturalinjat tai pilarianturat. Erityistä huomiota on kiinnitettävä

liittyessä olemassa olevaan rakennukseen. Rakennuksien liittymäkohtaan rakennetaan liikuntasauma.

Laajennusosan kohdalta purettava paviljonkikoulu on perustettu teräspaaluin. Maaperään todennäköisesti jäävät paalut on otettava huomioon laajennusosan paalutuksia suunniteltaessa.

Rakennuksen alapohja tehdään kantavana alustatilallisena koneellisella ilmanvaihdolla ja radoninpoistolla varustettuna. Ryömintätilan perusmaan päälle asennetaan 150 mm kevytsorakerros alustatilan kosteudenhallintaa varten. Perusmaa kallistetaan salaojiin päin.

Rakennukseen tulee väestönsuoja.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta. Runkojärjestelmänä suositellaan käytettäväksi pilari-palkki-järjestelmää rakennusrungon sisällä.

Kerroskorkeudeksi valitaan riittävä (Kanniston koulu vaihe I, kerroskorkeus on 3800 mm), joka mahdollistaa muuntojoustavuuden mahdollisissa talotekniikkamuutoksista ja niiden risteilyissä sekä huomioi rakenteelliset esteet kuten mahdolliset palkkien leuat ja vastaavat.

Ulkoseinälinjoilla on kantavana rakenteena joko pilari-palkki-rakenneratkaisu ja nauhaelementit tai teräsbetoninen sandwich-elementti kantavalla sisäkuorella.

Rakennus on kolmekerroksinen ja rakennukseen tulee hissi.

Suositellaan käyttämään vähähiilistä betonia.

Yläpohjan päälle asennetaan yhtenäinen kermikerros estämään mahdolliset vesivuodot kerroksiin.

Vesikaton kuormituksessa otetaan huomioon aurinkosähköjärjestelmän sekä mahdollisen kasvikaton paino.

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaali-

valinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja. Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi laaditaan detaljit kaikista erilaisesta liitos- ja epäjatkuvuuskohdista.

Lämmöneristeiden ja rakenteiden kastumisen estämiseksi hankkeessa edellytetään sääsuojan alla rakentamista ja Kuivaketju 10 -järjestelmän tai Kosteusjumppa-järjestelmän noudattamista, lisäksi on mahdollisuus hyväksyttää myös oma kosteudenhallintamenettelynsä, jonka periaatteet noudattavat kuivaketju10.fi -sisältöä.

Liittyminen olemassa olevaan rakennukseen suunnitellaan huolellisesti.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P1.

Lisätutkimus- ja selvitystarpeet:

Rakennuspaikan stabiliteetti tulee selvittää (itäpuolinen loiva rinne).

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus, mm. siipikairauksia. Sulfidisavien olemassaolo tulee selvittää. Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin, stabiliteettiselvityksiin ja -suunnitelmiin.

Laajennusosan lähellä sijaitsevat vanhan rakennuksen perustukset ja niiden kunto selvitetään. Uudet perustukset suunnitellaan tarpeeksi kauas vanhoista perustuksista, ettei vanhoille perustuksille tule rasituksia uusista perustuksista.

Purettavan päiväkotirakennuksen perustusten ja paalujen sijainnit selvitetään ja laajennuksen perustukset suunnitellaan tarpeeksi kauas vanhoista paaluista.

Rakennustöiden puhtausluokka on P1.

Olemassa olevan koulun muutostöiden tavoitteet

Rakenneratkaisuissa noudatetaan RakMk:n, RIL ry:n ja Ympäristöministeriön määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät.

Rakenteet ja detaljit on suunniteltu rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi.

Muutostyöt käsittävät tilamuutoksia. Olemassa olevia ei kantavia väliseiniä puretaan. Uusia ei kantavia väliseiniä rakennetaan. Kohteeseen tehdään tarkat rakennesuunnitelmat ja työselostukset erikoissuunnittelua vaativiin rakennekohtiin. Akustiikkasuunnittelun alaiset työt kirjataan työselostukseen ja rakennekuviin.

Nykyisen keittiön kylmä lastaustaso muutetaan lämpimäksi sisätilaksi.

Talotekniikan nousukuilut on minimoitu ja keskitetty, pyritään käyttämään olemassa olevia nousukuiluja.

Rakennuksen paloluokka on P1.

Muutosrakennustöiden puhtausluokka on P1.

4.3.1 Runkoratkaisun perustelut

Hankesuunnitteluvaiheessa on tehty päätös toteuttaa Kanniston koulun laajennus-osa betonirunkoisena. Päätöksen perusteluina on ollut mm. seuraavat seikat:

- liittyminen nykyiseen betonirunkoiseen rakennukseen ja sen runkoratkaisuun mahdollisimman saumattomasti
- nykyisen rakennuksen kerroskorkeus on matala (3800 mm), eikä mahdollista paksuja välipohjia. Puurakenteiset välipohjat johtaisivat väh. 500 mm nykyistä välipohjarakennetta paksumpaan välipohjarakenteeseen, mikä vuorostaan johtaisi siihen, että laajennusosan ja nykyisen osan lattiakorot olisivat eri koroissa
- palo-osastojen koko on puurakennuksessa rajallisempi, ja liittyminen avoimeen ruoka-aulatilaan aiheuttaisi enemmän osastointitarpeita puurakenteisessa
- puurunkoinen rakennus edellyttäisi sprinklausta tai kantavien puurakenteiden palonsuojausta muilla keinoin
- Nykyisen rakennuksen ulkoarkkitehtuuri on ilmeeltään ja väritykseltään erottuva sekä rakennuksen massoittelu persoonallinen. Nykyisen rakennuksen julkisivumateriaalit ovat värillinen kuitusementtilevy, puhtaaksi muurattu tiili ja lasi. Laajennuksen tulisi olla samanhenkinen nykyisen osan kanssa ja uuden julkisivumateriaalin lisääminen kokonaisuuteen tekisi lopputuloksesta tämänkaltaisessa rakennuksessa levottoman ja yhteensopimattoman. Puinen julkisivu edellyttäisi myös teknisen toimivuuden

kannalta nykyisestä rakennuksesta poikkeavan räystäsratkaisun, mikä ei johtaisi yhteneväiseen kokonaisuuteen ulkoarkkitehtuurin osalta.

4.4 LVIA-tekniset tavoitteet

4.4.1 Yleistä:

Kanniston koulu on valmistunut vuonna 2011. Koulu laajennetaan yhtenäiskouluksi ja nykyiseen kouluun tehdään tilamuutoksia. Nykyinen keittiö puretaan pois ja sen tilalle tulee kotitalousluokkia. Uusi valmistuskeittiö tehdään laajennusosaan. Nykyiset nuorisotoimen tilat muutetaan oppimistiloiksi. Nykyiset hallinnon tilat muutetaan monitilatoimistoksi. Nykyiset oppimishuollon tilat muutetaan hallinnon tiloiksi.

Nykyiset LVIA-järjestelmät ja laitteet ovat hyvässä käyttökunnossa ja niillä on käyttöikää vielä noin 30-40 vuotta. Nykyisen keittiön iv-kone puretaan pois ja tilalle suunnitellaan uusi, kotitalousluokkia ym. tiloja palveleva, lämmöntalteenotolla varustettu iv-kone. Muissa muutettavissa tiloissa tehdään tarvittavat muutokset, hyödyntäen nykyisiä iv-koneita ja kanavistoja ym. varusteita.

Kaikessa LVIA-teknisessä suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota energiaa säästäviin ratkaisuihin. Asennuksissa huomioitava huolto- ja korjaustyöt sekä laitevalinnoissa energiatalous. Sisäilmaston laatuluokka on S2 (Sisäilmaluokitus 2018). Lämpötilan osalta luokka on S3 kesäolosuhteissa. Rakennustöiden ja iv-töiden puhtausluokka on P1. Rakennusmateriaalien ja iv-tuotteiden päästöluokka on M1.

4.4.2 Lämmityslaitteet:

Kiinteistö on liitetty kaukolämpöön ja lämmönsiirtimet ovat alkuperäisiä vuodelta 2011. Lämmönsiirtimissä on varauduttu laajennuksen tarvitsemiin tehoihin. Lämmönjakohuoneessa olevat pumput, linjasäätöventtiilit ja paisunta-astiat ovat alkuperäisiä. Lämpöjohtoverkosto on rakennettu teräsputkista hitsaus- ja kierreliitoksin.

Laajennukseen rakennettavat huonetilojen patteriverkosto ja ilmanvaihtokojeverkosto liitetään nykyisiin verkostoihin. Tuulikaappien ja märkäeteisten lämmitykseen käytetään kiertoilmakojeita, jotka liitetään ilmanvaihtoverkostoon. Lämpöjohtoverkostot asennetaan alaslaskujen yläpuolelle tai näkyviin (ei rakenteisiin) huomioiden huolto- ja korjaustyöt. Huonetilat varustetaan pääosin patterilämmityksellä. Lämmönluovuttimet ovat teräslevypattereita ja konvektoreita varustettuna termostaattipatteriventtiileillä ja yhdistäjillä.

Ilmanvaihtokojeisiin sisältyvät lämmityspatterit ym. patterit ovat kupariputkea alumiinilamellein. Ilman nopeus patterin kohdalla alle 2,3 m/s. Nestepuolen painehäviö oltava alle 10 kPa lämmityspattereissa ja alle 20 kPa kylmävesipattereissa. Myös lattialämmitys voidaan huomioida mahdollisena lämmitystapana joissain tiloissa. Sulku- ja kertasäätöventtiilit ovat messinkisiä, sinkkikadon kestäviä tai valurautaisia pallo-/ istukkaventtiileitä. Pumput ovat kestovoideltuja keskipakopumppuja. Valmistuskeittiön LTO tehdään nestekiertoisella lämmöntalteenotto ratkaisulla ja sille tehdään tarvittavat putkiverkostot.

4.4.3 Vesijohtolaitteet ja viemärilaitteet:

Kiinteistö on liitetty Vantaan kunnalliseen vesijohtoverkostoon ja viemäriverkostoon. Sade- ja perusvedet on johdettu kosteikkoon, josta vedet johtuvat tien alla olevan rumpuputken kautta avo-ojaan. Rumpuputken riittävyys tarkistettava suunnitteluvaiheessa ja uusitaan tarvittaessa.

Kylmä- ja lämminvesijohdot ovat alkuperäisiä kupariputkia. Viemäriverkosto on alkuperäistä sekä valurautaa että muovia. Kiinteistön vesi- ja viemärikalusteet ovat alkuperäisiä paitsi tarpeen mukaan uusitut. Venttiilit, mittarit ja suodattimet ovat sinkkikadon kestävää messinkiä, palloventtiileitä. Vesimittari varustetaan kaukoluentaa varten impulssilaittein.

Keittiön uusimisen myötä kaikki keittiön vesi- ja viemärijohdot sekä rasvanerotin uusitaan. Keittiölaitteille vesijohdot tuodaan alakaton kautta. Keittiöön tulevat kylmä- ja lämminvesijohdot varustetaan vesimittareilla, jotka liitetään VAK:iin. Pikapalopostit, jauhesammuttimet ja väestönsuojalaitteet tehdään määräysten mukaan. Uudet iv-kojeet varustetaan tarvittavilla vesi- ja viemärilaitteilla ym. tarvittavilla varusteilla.

Laajennukseen asennetaan erilliset jätevesi- ja sadevesiverkostot, jotka yhdistetään nykyisiin ulkopuolisiin runkoviemäreihin. Viemäriverkostot tehdään pääosin muoviviemäriputkista muhviliitoksin ja tarvittaessa HST- ja valurautaputkista. Keittiön viemärit tehdään HST-putkesta rasvanerottimelle saakka. Verkostojen asennuksessa huomioitava huolto- ja korjaustyöt. Keittiön viemäri varustetaan rasvanerottimella kaasutiivein kansistoin. Muilta osin viemäriverkosto varustetaan viranomaisten vaatimin suku- ja erotinlaitteistoin. Tarkastuskaivot sekä sadevesi- ja perusvesikaivot ovat muovia varustettuna valurautaisin kansistoin. Sadevesikaivot sijoitetaan pintavesisuunnitelman mukaisesti ja varustetaan jäätymissuojin ja huuhteluputkin sekä hiekkasiepparein. Syöksytorvet varustetaan rännikaivoin, ”sadevesisuppiloita” ei hyväksytä.

WC-istuimet ja normaalit pesualtaat valkoista posliinia sekä kaato- ja pesupöydät RST/HST altaita. Vesikalusteet yksiote- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään tarvittaessa hygieniasyistä, esim. terveydenhoitotiloissa sekä hammashoitolan hoitohuoneiden pesualtailla. Lattiakaivot ovat pääosin muovia. Pukuhuoneissa käytetään kuivakaivoja. Siivouskomeroihin asennettavat lattiakaivot varustetaan hiekanerottimin ja materiaalina käytetään ruostumatonta terästä. Keittiön lattiakaivot ja –altaat ovat ruostumatonta terästä ruuturitiläkansin.

4.4.4 Ilmanvaihtolaitteet:

Kiinteistössä on alkuperäinen useita iv-koneita käsittävä koneellinen tulo- ja poisto-ilmanvaihtojärjestelmä. Väestönsuojassa on oma VSS-laitteisto. Kanavat ovat pääsääntöisesti alkuperäisiä pyöreitä kierresaumakanavia sekä suorakaidekanavia varustettuina säätö- ja palopellein sekä puhdistusluukuin ym. Tuloilmalaitteet ovat korkeapaineisia kattohajottimia ja seinäsäleikköjä. Poistoilmalaitteet ovat korkeapaineventtiilejä, seinäsäleikköjä ja liesikupuja ym.

Koje-, laite- ja kanava-asennuksissa huomioitava huolto- ja korjaustyöt sekä koje- ja laitevalinnoissa energiatalous. Keittiö varustetaan omalla tuloilmakoneella. Muiden iv- koneiden palvelualueet valittava siten, että palvelualueet ovat tarkoituksenmukaisia ja että ne palvelevat hyvin kiinteistön käyttöä. Rakennukseen varataan riittävät konehuonetilat huomioiden huolto- ja korjaustyöt (n. 5 % kokonaispinta-alasta). Käynti konehuoneisiin järjestetään sisäkautta kiintein porrasyhteyksin tai vastaavalla tavalla. Suunnittelussa on huomioitava kojeiden haalausmahdollisuudet.

Uudet iv-koneet toteutetaan lämmöntalteenotolla varustetuilla tulo- ja poisto-ilmakoneilla noudattaen viranomaisten määräyksiä ja ohjeita. Iv-koneet varustetaan lisäaikakytkimillä. Likaisten poistojen tiloille tehdään uudet omat lämmöntalteenotolla varustetut tulo- ja poistoilmakoneet, jotka sijoitetaan iv-konehuoneisiin.

Ilmanvaihdon mitoitusarvona käytetään ensisijaisesti henkilöperusteista mitoitusta (8,0 l/s/henk.), mutta kuitenkin vähintään 3.0 l/s/m². Keittiön ilmanvaihto mitoitetaan lämpökuormien mukaan kuitenkin niin, että minimi mitoitusilmavirta on valmistuskeittiössä 20 l/s/m². Ilmanvaihtolaitteisto mitoitetaan SFP-oppaan mukaisesti pienille painehäviöille siten, että SFP-luku alittaa 1,7 kW/(m³/s), 1/1-teholle mitattuna.

Tulo- ja poistoilmakoneet ovat koteloituja lämpöeristettyjä ja tehdasvalmisteisia koneita. Puhaltimien moottorit varustetaan taajuusmuuttajin, joiden avulla ilmanvaihtokanavistot pidetään vakiopaineisina. Puhaltimet mitoitetaan ja ilmavirrat asetellaan siten, että suunnitelmien mukaiset ilmavirrat saavutetaan puhtailla

suodattimilla n. 45Hz taajuudella. Taajuusmuuttajat ovat automaatiourakassa. Tulo- ja poistoilmakoneet varustetaan näytöllä varustetuilla ilmavirtamittareilla (Centrimeter / FläktWoods). Ulkoilmasäleiköt varustetaan lumisieppareilla ja kammiot on rakennettava siten, että veden ja lumen pääsy koneisiin estyy. Ulkoilma-aukoissa otsapintanopeus ≤0,8 m/s. Ulko- ja jäteilmakammiot varustetaan kuivakaivoin ja viemäröidään. Sulkupellit ovat tiiviitä monisälepeltejä. Lämpöeristetyin sälein ja tiivistein varustettujen raitisilmapeltien toimilaitteet ovat jousipalautteisia. Suodattimet ovat vaihdettavia, standardimittaisissa kehyksissä olevia kuitusuodattimia. Suodatusluokka on tuloilman osalta EU7 ja poistoilman osalta EU5. Lämmityspatterit ovat kuparia alumiinilamellein.

Kanaviston äänenvaimentimet tehdasvalmisteisia standardimallisia vaimentimia. Äänenvaimentimet ja äänenvaimennusverhoukset oltava pölyämätöntä materiaalia ja niistä ei saa irrota kuituja ilmavirtaan. Keittiö varustetaan tehdasvalmisteisin huuvin kohdepoistoineen. Huuvien tulee olla rasvan täydellisesti poistavia. Keittiön ilmanvaihto varustetaan käyttäjän tehostamismahdollisuudella. Kanavien asentamista kylmiin tiloihin tai ulkoilmaan ei sallita. Ilmanvaihtokoneet on varustettava ensisijaisesti pyörivillä lämmöntalteenottolaitteilla.

Väestösuojat varustetaan määräysten mukaisin suodatuslaitteistoin ja varustein. Alustatila varustetaan koko tilan kattavalla koneellisella tuuletuksella. Tarvittaessa käytetään lämmitettyä tuloilmaa ”ryömintätilan ilmanvaihto”-suunnitteluohjeen mukaisesti. Ensisijaisesti käytetään rakenteellisia keinoja jäähdytystarpeen pienentämiseksi esim. ikkunoiden aurinkosuojausta ja harkittua sijoittelua. LVI-suunnittelija tarkistaa sisälämpötilat suunnitteluvaiheessa jäähdytystarvelaskelmin.

4.4.5 LVI-eristykset:

Putket ja kanavat ja laitteet eristetään ja pinnoitetaan noudattaen viranomaismääräyksiä.

4.4.6 Kylmätekniset järjestelmät:

Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteet putkistoineen tehdään viranomaismääräyksiä ja ohjeita noudattaen. Kompressorikoneikkojen tulee olla erillisiä ja ne sijoitetaan alustatilaan.

4.4.7 Palontorjunta:

Tilat varustetaan tarvittavalla alkusammutuskalustolla.

4.4.8 Säätö- ja valvontalaitteet:

Rakennusautomaatiojärjestelmä on avoin ja muunneltavat laitteistoratkaisut salliva. Se toteutetaan noudattaen Proval Oy:n Vantaan kaupungille laatimaa ohjetta sekä kaupungin täydentäviä ohjeita. Automaatiopiirustukset tehdään Vantaan kaupungin mallikaavioiden ja ohjeiden mukaisesti. Laitteet numeroidaan Vantaan kaupungin käyttämän järjestelmän mukaisesti. Iv-koneet varustetaan valvontajärjestelmän alakeskuksilla, jotka liitetään Vantaan kaupungin keskitettyyn aluevalvontajärjestelmään. Automaatiojärjestelmän tulee olla täysin yhteensopiva em. valvontajärjestelmän kanssa siten, että kaikki toiminnot on sen kautta suoritettavissa. Rakennusautomaatiourakka on tilaajan erillishankinta.

4.5 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Kanniston koulurakennus on valmistunut vuonna 2011.

Rakennukseen tehdään laajennusosa sekä nykyiseen rakennukseen tilamuutoksia. Tilamuutoksia tulee seuraaviin mm. seuraaviin tiloihin: keittiö / ruokala, vammaisopetuksen tilat ja opettajien / henkilökunnan tilat, tekninen työ.

Tiloissa missä tehdään tilamuutoksia, sähköjärjestelmät uusitaan tarvittaessa, nykyisiä järjestelmiä hyödynnetään soveltuvin osin.

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia. Johtoreittien ja sähkölaitteiden asennuksissa huomioidaan muuntojoustavuus.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

4.5.1 Aluesähköistys ja liittymät

Rakennuksen nykyiset sähkö-, tietoliikenne- ja kiinteistöautomaatioliittymät säilytetään. Sähköliittymän koko tarkistetaan suunnitteluvaiheessa ja sitä kasvatetaan tarvittaessa. Laajennusosan videovalvonta liitetään nykyisen koulun kautta Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon ja rikosilmoitinjärjestelmä Vantaan kaupungin rikosilmoitinverkkoon.

Nykyinen piha-alueiden valaistus on toteutettu valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennetuilla seinä- ja katosvalaisimilla. Valaisimet uusitaan tarvittaessa ja asennetaan nykyisille paikoille, lisäksi parannetaan pihan valaistusta ja lisätään valaisimia tarpeen mukaan. Kaapelointi ja pylväät säilytetään pääosin. Pylväsvalaisinten sijoittelu toteutetaan pihasuunnitelman mukaisesti.

Pysäköintialueelle asennetaan kaksi autolämmityspistorasiakoteloa (yht. neljälle autolle).

4.5.2 Sähkönjakelu ja keskukset

Rakennuksen laajennusosa varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA- laitteita kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Mitattavia suureita ovat mm. kiinteistö- ja LVI-laitteiden sähköenergian kulutus sekä aurinkosähköjärjestelmän tuottama energia.

4.5.3 Johtotiet

Koulun nykyiset johtotiet uusitaan pääsääntöisesti muutosalueilla. Nykyisiä kaapelihyllyjä hyödynnetään soveltuvin osin.

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

4.5.4 Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Sähkökeskuksia (nousujohdot sekä ohjaus- ja hälytysrunkojohdot)
- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä

- LVIA-laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta ja kuiluissa on avattavat luukut. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Sähkökalusteiden (rasiat ym.) sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

4.5.5 Maadoitukset ja potentiaalin tasaukset

Maadoituksen tarkoitus on estää vaarallisten kosketusjännitteiden muodostuminen sähkölaitteiden vikatapauksissa. Maadoitukset takaavat sähköverkon vikavirralle luotettavan reitin ja varmistavat suojalaitteiden luotettavan ja nopean toiminnan. Maadoitusverkon kunto ja riittävyys arvioidaan suunnitteluvaiheessa ja parannetaan tarvittavin osin. Potentiaalintasausta täydennetään.

4.5.6 Valaistusjärjestelmät

Koulun nykyiset valaisimet on pääsääntöisesti vaihdettu uusiin energiatehokkaisiin led-valaisimiin. Joitakin valaisimia on voinut jäädä vaihtamatta, valaisimet tarkistetaan ja vaihdetaan tarvittaessa. Mikäli uusia led- valaisimia joudutaan purkamaan, ne varastoidaan ja hyödynnetään toisaalla. Tilojen valaistustasojen mitoituksissa tulee noudattaa soveltaen standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeen-mukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuus-antureita, läsnäolotunnistimia, himmentimiä ja järkevää valaistusryhmitystä.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida uuden oppimisympäristön edellyttämät seikat.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus

sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

4.5.7 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, videovalvonta, info-tv)

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet varustetaan Cat 6a mukaisella yleiskaapelointijärjestelmällä (U/FTP). Järjestelmä palvelee tietoliikennettä, puhelin / ovipuhelinyhteyksiä, info-tv-, (aikatauluneuvonta)- sekä aurinkopaneelijärjestelmän seurantanäyttöjä ja videovalvontaa.

Yleiskaapelointitelineet asennetaan omiin erillisiin lukittaviin teletiloihin. Rasioita asennetaan mm. toimistotyyppisiin tiloihin, opetustiloihin, auloihin, neuvotteluti-loihin, ruokalaan, saliin, teknisiin tiloihin, yms.

Rakennus laajennusosa ja muutosalueet varustetaan kattavalla langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Lisäksi rakennuksen seinustoille ulos asennetaan langattoman lähiverkon tukiasemat ulko-opetustoimintaa varten.

Väestönsuojaan asennetaan passiiviantenni palvelemaan mobiiliverkon kuuluvuutta varten. Väestönsuojan ulkopuolelle ulkoantenni.

4.5.8 Virve- ja mobiiliverkot

Rakennus varustetaan viranomaisverkkoa (Virve 2.0) palvelevalla laitteistolla ja kaapeloinnilla.

Rakennukseen varataan johtoreitit teleoperaattoreiden matkapuhelinverkon sisä-kuuluvuutta parantaville kaapeleille sekä lukittava laitetila teleoperaattoreiden ulkoisten tukiasemien laitteille.

Virve-verkon laajuuden tarve sekä mobiiliverkkojen kuuluvuus todennetaan kuuluvuusmittauksin.

4.5.9 Yhteisantennijärjestelmä

Koulun nykyinen yhteisantennijärjestelmä säilytetään. Laajennusosalle ei asenneta yhteisantenniverkkoa, vaan hyödynnetään tietoliikenneverkkoa.

4.5.10 Info-Tv-järjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet varustetaan info-tv-järjestelmällä osana yleiskaapelointijärjestelmää. Näyttöjä asennetaan mm. käytäville, auloihin, opettajien huoneeseen sekä ruokalaan. Laitteet ja ohjelmistot käyttäjien erillis-hankinnassa.

4.5.11 Äänentoisto- ja AV-järjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet liitetään nykyiseen keskusradio-järjestelmään. Kaiuttimia asennetaan mm. luokkiin, käytäville auloihin ja henkilökunnan tiloihin. Kuulutusjärjestelmää käytetään paikallisesti opettajan huoneesta sekä keskusradiojärjestelmästä.

Opetus- ja neuvottelutilat varustetaan lähtökohtaisesti liikuteltavilla näytöillä tai projektoreilla. (Järjestelmän laitteet ja laitekaapelointi käyttäjien erillishankinnassa. Laajemmat oppimisympäristöt varustetaan ääniopetusjärjestelmän (kuten Front Row) kaapeloinnilla ja rasioinnilla. Laitteet käyttäjien erillishankinnassa.

Lisäksi ruokailutila, aula/opinportaat ja vammaisopetuksen tilat varustetaan kuulorajoitteisten induktiosilmukoilla ja vahvistimilla.

4.5.12 Keskuskellojärjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet liitetään nykyiseen keskuskello-järjestelmään. Kelloja asennetaan mm. opetustiloihin, auloihin, käytäville ja neuvottelutiloihin sekä mahdollisesti ulos.

4.5.13 LE-wc -hälytysjärjestelmä

LE-WC-tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä, joiden rinnakkaishälytysmerkkilamput sijoitetaan opettajien huoneeseen.

4.5.14 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Suunnitteluaikana sovittavat sisäänkäynnit varustaan soittokello ja/tai kuvapuhelinjärjestelmällä.

Neuvottelutilat varustetaan varattu -valolaitteilla.

Toimistohuoneet varustetaan sisäänpyyntölaitteilla.

Oppilashuollon tilat varustetaan kuvallisella ovipuhelinjärjestelmällä, josta on yhteys oppilashuollon sisäänkäynnin ulko-ovelle sekä sähkölukon etäavaus.

4.5.15 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet liitetään nykyiseen kiinteistöautomaatiojärjestelmään. Järjestelmällä ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

Yhteishälytys johdetaan vartiointiliikkeelle murtohälyttimen välitinlaitteen kautta. Tällä hetkellä Vantaan Kaupungin puitesopimustoimittaja on Fidelix.

4.5.16 Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet liitetään nykyiseen murtoilmaisujärjestelmään. Muutosalueiden nykyiset ilmaisimet säilytetään ja uusia lisätään tarvittaessa. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena pääsääntöisesti liikeilmaisimilla. Kulunvalvottavat ulko-ovet kytketään murtosuojausjärjestelmään.

Kiinteistöautomaatiojärjestelmän A-luokan hälytykset sekä paloilmoittimen palo/palovika hälytykset välitetään rinnakkain murtohälytysten kanssa murtohälyttimen akkuvarmennetun välitinlaitteen kautta. Hälytystoiminto liitetään vartiointiliikkeeseen langattomasti. Laitteet (Hedegren HHL) ja niiden asennus tilaajan erillishankinta.

4.5.17 Henkilöturvajärjestelmä:

Oppilashuollon tilat varustetaan päällekarkaushälytysjärjestelmällä.

4.5.18 Videovalvontajärjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia. Lisäksi käytäville ja auloihin asennetaan dome-tyyppisiä kameroita. Nykyiset laitteet (Avigilon) hyödynnetään soveltuvin osin. Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa. Laitteet tilaajan erillishankinnassa.

4.5.19 Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä

Rakennusten pääkulkureittien uudet ja mahdollisesti uusittavat ulko-ovet ja jotkin uusittavat osastoivat ovet varustetaan sähkölukoilla ja liitetään koulun nykyiseen lukitusjärjestelmään. Suunnitteluvaiheessa tarkistetaan ohjattavat ovet ja selvitetään hätälukitusjärjestelmän mahdollisuus. Kohteeseen on vaihdettu iLoq-lukitusjärjestelmä syksyllä 2021.

Kulunvalvontajärjestelmän tarkoitus on parantaa rakennusta käyttävien turvallisuutta sekä palvella iltakäyttöä.

4.5.20 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet varustetaan merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä, joka liitetään nykyiseen järjestelmään.

Rakennukseen asennetaan valaisinkohtaisilla kondensaattoriakuilla varustetut merkki- ja turvavalaisimet. Valaisimista tulee saada hälytystieto lampun hajoamisesta ja valaisimen rikkoontumisesta kiinteistöautomaatiojärjestelmään.

4.5.21 Palohälytysjärjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä. Paloilmoitinjärjestelmä liitetään koulun nykyiseen järjestelmään.

4.5.22 Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä

Rakennuksen laajennusosa ja muutosalueet varustetaan savunpoistojärjestelmällä, mikäli rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät. Savunpoistojärjestelmä liitetään koulun nykyiseen järjestelmään.

4.5.23 Sähköautojen latauspisteet

Rakennuksen pysäköintialue varustetaan sähköajoneuvojen latausasemilla lain 733/2020 mukaisesti.

Pysäköintipaikoille asennetaan 22 kW:n sähköauton latauspisteet. Lisäksi pysäköintipaikoille asennetaan varaputkitus mahdollisille tuleville sähköautojen latauspisteille. Sähköauton latauspisteille asennetaan oma Vantaan Energian mittari keskuksen mittaamattomasta osasta. Latausasemia ja varauksia varten asennetaan oma sähkökeskus (voi olla myös pääkeskuksen tai nousukeskuksen osa).

4.5.24 Aurinkosähköjärjestelmä

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla.

Aurinkosähköjärjestelmästä tarkemmin kohdassa:

4.0.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet

Aurinkosähköjärjestelmän suunnittelussa tulee huomioida pelastuslaitoksen ohjeistus ja suunnitelma tulee myös hyväksyttää pelastuslaitoksella.

Huomioitava myös, seuraavat ohjeet: Vantaan energia on laatinut erillisohjeen ”Pientuotannon liittäminen jakeluverkkoon” sekä Vantaan Kaupungin ohjeistus “Aurinkosähkön suunnittelu_Vantaa_Ohje 2.0”.

4.5.25 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Pesu- ja kenkäsäilytystilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät. Lvi-laitteille asennetaan sähköliitännät.

Siivouksen pyykinpesu-/kuivauskoneille asennetaan 3-vaiheliitäntä (400V). Pistorasiaksi valitaan erikoispistorasia (kombirasia), joka soveltuu 1-, 2- ja 3-vaihekäyttöön.

Teknisentyön laitteet varustetaan käyntilupajärjestelmällä esim. Lupax.

4.6 Toteutukseen liittyvät tavoitteet

Suunnittelussa ja rakennustöissä on noudatettava valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta Vna 205/2009.

Rakennustöissä noudatetaan kuivaketju10 tai vastaavaa kosteudenhallinta-menettelyä. Rakennusosien ja -tarvikkeiden kuivaketjun on oltava aukoton. Rakennusosat ja -tarvikkeet eivät saa kostua tai kastua missään varastoinnin tai rakentamisen vaiheessa.

Laajennus toteutetaan sääsuojassa ja rakennustyönaikaisesta sääsuojauksesta tulee laatia suunnitelma rakennesuunnittelun yhteydessä.

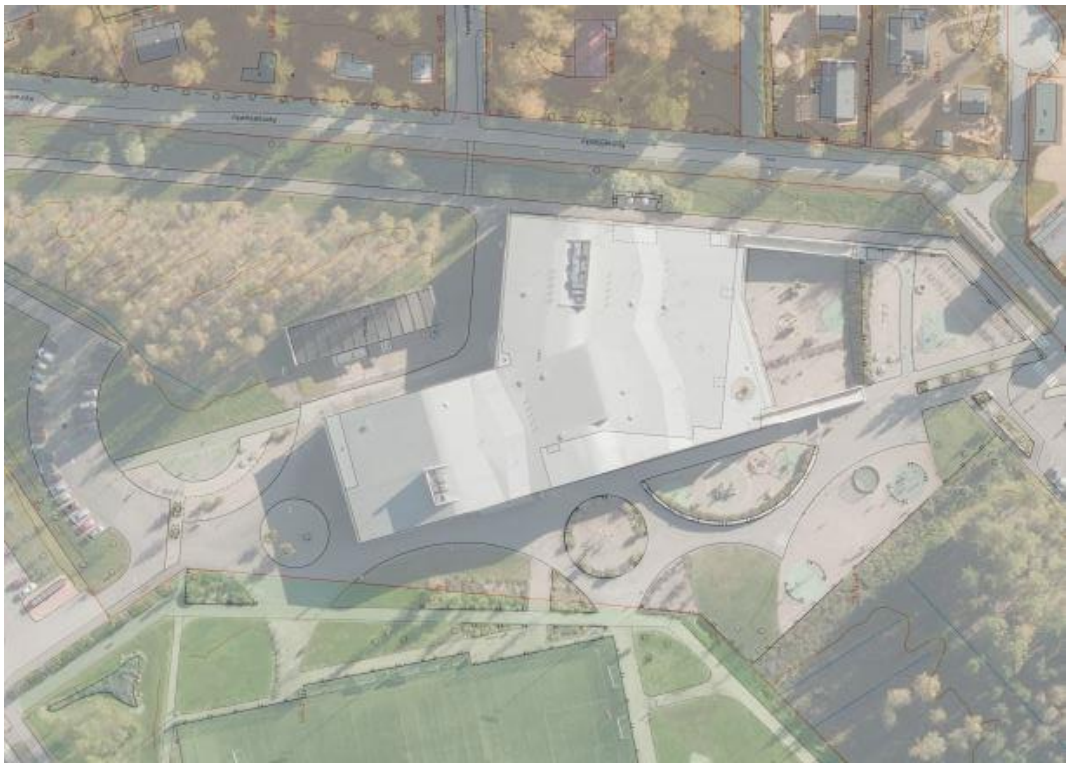
Rakennusosien pinnoitusvaiheessa kyseisen rakenteen suhteellisen kosteuden tulee alittaa pintamateriaalien valmistajien asettamat vaatimukset suhteelliselle kosteudelle.

Rakenteisiin asennetaan kostetta mittaavia antureita kuivumisen varmistamiseksi. Ennen pinnoitustöitä alustan suhteellinen kosteus varmistetaan porareikämittauksin RIL ohjeistuksen mukaan.

5 RAKENNUSPAIKKA

5.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta

Kenraalintie 6, kiinteistötunnus 092-023-0123-0001, tontti on YO-tontti, opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue. Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa. Tontilla, laajennuksen kohdalla oleva paviljonkipäiväkoti puretaan.

Ilmakuva, laajennuksen kohdalla sijaitseva paviljonki puretaan (lähde; Vampatti 11.2021).

5.2 Rakennuspaikan ominaisuudet

Asemakaavamääräykset, rasitteet

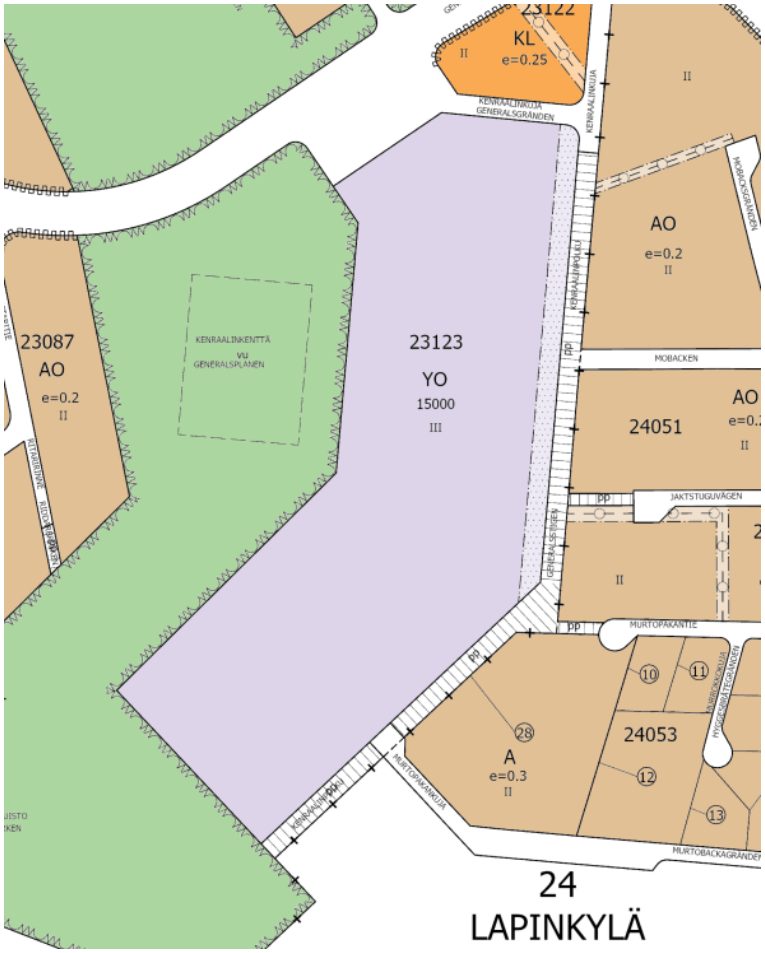
Yleiskaavassa (2007) koulun korttelialue on varustettu merkinnällä PY, julkisten palvelujen ja hallinon alue. Yleiskaavassa (2020, ei valmisteluhetkellä lainvoimainen) koulun korttelialue lukeutuu osaksi laajempaa aluetta, joka on varustettu merkinnällä AP, pientalovaltainen asuinalue. Alueella voi asumisen lisäksi sijaita lähipalveluita.

Asemakaavassa korttelialue on varustettu merkinnällä YO: opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue. Tontille voidaan sijoittaa peruskoulun ala- ja yläasteen, päiväkoti-, asukas- ja nuorisotiloja, hammashoitola sekä niihin verrattavia tiloja. Kaavassa on osoitettu tontin itälaita istutettavaksi, muuten rakennusten ja toimintojen sijoittelu on vapaata. Tontin suurin sallittu kerrosluku on kolme. Lisäksi

asemakaavassa on annettu vähimmäismääräykset rakennettavien tilojen äänen-eristävyydestä sekä autopaikkojen vähimmäismäärät suhteessa rakennettavaan kerrosalaan.

Koulun korttelialue muodostuu kokonaisuudessaan kiinteistöstä 92-23-123-1, jonka pinta-ala on 39896 m2. Tontilla on kaksi rakennusta: koulurakennus sekä paviljonki, joka tullaan siirtämään pois tontilta.

Kiinteistöllä ei ole rasitteita.

Voimassa oleva asemakaava (lähde; Vampatti 11.2022).

5.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

5.3.1 Tontin rakennettavuus, maaperätiedot, kunnallistekniikka

Rakennuspaikalla on suoritettu pohjatutkimuksia huhtikuussa 2009. Maanpinta vaihtelee laajennusalueella välillä +39.44 - +40.46. Laajennuksen rakennusalueella on 1.10 m – 5.00 m lihavaa savea, jonka jälkeen silttiä 1 - 4 metriä ja tämän jälkeen moreenia. Kallionpinta vaihtelee laajennusalueella arviolta välillä +29.39 - +36.42.

Pohjaveden pinta on havaittu olevan 23.4.2009 tasolla +39.42. Korot NN-järjestelmän mukaan.

Pintamaalajikartan mukaan suunnittelualue sijaitsee savialueella (Sa). Peruskartan ja ilmakuvan mukaan laajennuksen kohdalla on pihamaata (asfalttia), viheraluetta sekä purettavaksi suunniteltu (teräspaalutettu) päiväkotirakennus. Laajennuksen kohdalla sijaitsee vuonna 2009 tehtyjä puristinheijarikairauksia, 1989 tehty hajapainokairauspiste sekä vuonna 2022 pohjavesiputken asentamisen yhteydessä tehty hajapainokairaus. Laajennusosaa lähimmillä kairauksilla on päästy tunkeutumaan noin 4.04-11,26 metrin syvyydelle kairausajankohdan maanpinnasta. Ohuehkon kuivakuorikerrostuman alapuolella on ollut pehmeätä savea. Savikerrostuma on osittain kiilamainen ja ohenee ja kovenee itäpuolen jalankulkukäytävää päin mentäessä (rinteen suunnassa).

Pohjavesi on alueella lähellä maanpintaa. Ympärillä on laajoja rinnealueita ja esim. urheilukentän lähellä olevassa vanhassa pohjavesiputkessa pohjavedestä on mitattu ajoittain paineellisia arvoja.

Rakennuksen tuleva korkeusasema tulee arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon. Pohjavedenpinnantaso selvitetään pitkäaikaisilla mittauksilla, pohjavedenpinta voi alueella olla ajoittain paineellista. Alueella ei voi alentaa pohjavedenpintaa.

Kohteessa ei ole suurta PIMA-riskiä.

Vesihuolto

Uusi rakennus voidaan liittää Kenraalinpolulla ja Kenraalinkujalla kulkeviin HSY:n vesijohto- ja viemäriverkkoon tai hyödyntää koulun ja päiväkodin nykyisiä tonttijohtoja ja liitoskohtia.

Kaukolämpö

Kenraalintiellä kulkee kaukolämpöverkko, johon nykyinen koulurakennus on liitetty.

5.3.2 Liikenne, pysäköinti ja meluselvitys

Olemassa oleva koulun pihan infrastruktuuri, piha-alue, ajoliittymineen sekä pysäköintialueineen pyritään pitämään mahdollisimman koskemattomana. Pysäköintipaikkojen määrän lisääntyminen on tarkistettu hankesuunnitteluvaiheessa. Uusien pysäköintipaikkojen sekä saatto- ja huoltoliikenteen tarvittavat lisäykset ja muutokset pyritään hoitamaan Kenraalinpolun eteläpään kautta, kuitenkin varmistamalla lähialueen asukkaille mahdollisimman vähän haittaa tai vaaraa liikennemäärien kasvusta. Pihan liikennejärjestelyihin (kevytliikenne,

pysäköinti, saattoliikenne, huoltoliikenne, auraus) tulee kiinnittää erityistä huomiota. Oppilaiden ulkoilu- ja leikkipihalla ei ajoneuvoliikennettä. Liikennealueiden mitoitukset ja rakennekerroksien kantavuus on varmistettava. Koulun pihalla ei sallita ajoneuvojen peruuttamista. On tärkeää, että yläkoululaisten mopoilla ei ajeta koulun piha-alueen läpi.

Pyöräily- ja jalankulkuympäristö

Liikennejärjestelyissä ja toimintojen suunnittelussa etusijalla ovat jalankulku ja pyöräily, oppilaita saapuu usein eri suunnista. Jalankulku sekä reitti pyöräpysäköintipaikalle ei saa risteä ajoneuvoliikenteen kanssa

Saattoliikenne, koulukuljetukset

- saattoliikenteen sijainti ensisijaisesti koulun tontin reuna-alueella/kauempana sisäänkäynnistä huomioiden vammaisopetuksen saattoliikenteen pääsy rakennuksen viereen
- saattoliikenteelle huomioitava lyhytaikaisen pysäköinnin mahdollisuus (koulukuljetukset)
- saattoliikenteelle ja koulukuljetuksille järjestettävä niin että autolla ei tarvitse peruuttaa
- saattoliikenteen odotuspaikan oltava turvallinen ja mielellään katettu

Pysäköinti (pitkäaikainen)

Pysäköintialueet rajataan omaksi alueeksi selkeästi erilleen välitunti pihasta, eri liikennevälineiden tarvitsema pysäköintitila on selvitettävä.

Huomioidaan eri pysäköintiratkaisut:

- polkupyörät, skootit, sähköpyörät, mopot, autot, sähköautot, liikkumisesteiset
- liikkumisesteisten pysäköinnissä tulee olla esteetön kulkuyhteys rakennukseen, liikkumisesteisten tilat koulussa tulee olla helposti saavutettavissa pysäköinti-/saattoliikennepaikalta, jossa tulee olla katos kuljetuksen odottamista varten

Huoltoliikenne- ja pelastusreitit

Koulun keittiön ja jätehuollon sekä erilaisten tavarankuljetuksien vaatima huoltoliikenne erotetaan oppilaiden käytössä olevista alueista. Varmistetaan tavarankuljetukselle sisäänkäynti huoltopihan puolelta:

- huoltoliikenteelle oma ajoreitti, joka ei mene saattoliikenteen pysäköintialueen läpi
- huoltopihalle varmistetaan riittävä kääntymistila vähintään jäteauton kokoiselle ajoneuvolle ja sinne ei osoiteta saattoliikenteelle pysäköintiä
- pelastustiet: varmistetaan olemassa olevan pelastussuunnitelman mukaisten hälytysajoneuvojen ajoreitit, nostopaikat sekä niiden riittävä mitoitus, pelastuslaitoksen kalusto pitää voida ajaa keula edellä kohteeseen

Liikennemerkit -ja merkinnät sekä opasteet

Koulujen ja päiväkotien tontit ovat aluepysäköintikieltoaluetta. Ajoneuvo liikenteelle tarkoitetuille alueille (ajotiet ja pysäköintialueet) tulee suunnitella tieliikennelain-säädännön mukaiset liikennemerkit ja asfalttimerkinnät.

Pieni tontin eteläosasta on lentomeluvyöhykkeellä 50..55 dB –alueella (vyöhyke 3).

5.3.2 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely

Uusi rakennus voidaan liittää Kenraalinpolun ja Kenraalinkujan hulevesiviemäriin.

Kaupungin hulevesiohjelman mukaisesti hulevesien muodostumista tulisi ehkäistä esimerkiksi vettä läpäisevillä pintamateriaaleilla ja ohjaamalla vesiä kasvillisuuden käyttöön. Muodostuvia hulevesiä tulisi imeyttää tai viivyttää tontilla ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon.

Suunnittelussa tulee esittää ratkaisumalleja, joissa huomioidaan talvi- ja kesäajan kiinteistön kunnossapidon edellytykset. Lumen läjityspaikat, sulamis- ja pintavesien poisjohtaminen on huomioitava tontin suunnittelussa. Suunnittelijan tulee tarkistaa tontin mahdolliset tulvaolosuhteet valtakunnallisista SYKE -tulvakartoista.

5.3.3 Radonselvitys

Maaperän mahdollinen radonaktiivisuus tutkitaan ja rakennus varustetaan radon-poistoputkistolla.

5.4 Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet

Koulujen pihat ovat käyttöviheralueita, hoitoluokka R2 ja /tai R3. Huomioidaan koulun pedagoginen suunnitelma, joka ohjaa pihan käyttöä opetusympäristönä.

Toiminnallinen ja laadullinen luokitus on 2: pihan tulee olla kovaa kulutusta kestävä, terveellinen, käyttötarkoituksenmukainen sekä rakennusfysikaalisesti kestävä.

Piha-alueet ovat kouluajan ulkopuolella lähiympäristön asukkaiden, iltapäivä- ja liikuntakerhojen käytettävissä.

Olemassa olevan kasvillisuus kartoitetaan ja varsinkin puusto/puut pyritään säilyttämään. Kasvillisuudella on tärkeä rooli oppimisympäristössä: edistää ja havainnollistaa luonnon monimuotoisuutta, toimii oppimismateriaalina mm. Viljely, askartelu. Lisäksi kasvillisuudella on tärkeä merkitys pihan pienilmaston muodostumiseen. Kasvilajien tulee olla kestäviä, uudistuvia, ei myrkyllisiä eikä piikikkäitä lajeja.

Hulevesiä hyödynnetään hankekohtaisesti oppimisympäristönä. Hulevesien viivyttämisen ja imeyttämisen ratkaisujen tulee olla oppilaille turvallisia, opettajien helposti valvottavia ja rakenteellisten ratkaisujen kestävä ja kunnossapidettävä. Koululle ovat tärkeitä luontoarvot ja puuston säilyttäminen.

Piha-alueet järjestetään eri-ikäisten käyttöön ja suunnitellaan virikkeellisiksi oppimisympäristöksi siten, että ratkaisut tukevat pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Leikkivälineet, kalusteet ja varusteet suunnitellaan huomioiden niiden mahdollinen käyttö eri vuodenaikoina. Pihaleikkivälineiden määrä tulee suhteuttaa koulun tulevaan oppilasmäärään, oppilaiden ikään huomioiden erityistarpeet.

Välineiden tulee olla kulutusta kestäviä, helposti huollettavia ja korjattavia. Koulun pihan pitää kannustaa liikkumaan.

Koulun laajentuessa yhtenäiskouluksi koulun pihalla huomioidaan kalusteiden ja materiaalien yhtenäisyys materiaali - ja värimaailmassa vanhan puolen kanssa.

Pihalle tarvitaan lisää kalusteita, välineitä ja toimintoja:

- monitoimikenttä, sovelletuilla mitoilla
- koripallonheittelykori
- pingispöydät (painavat)
- frisbeegolf
- katsomo ja ulkonäyttämö
- parkour/kiipeily
- 60 m juoksurata, merkinnät
- pitkospuurakenteet ja oleskelupaikat koivikossa
- metsän kokoontumis- ja metsäleikkipaikat
- viljelylaatikot

- välituntialueella oppilaille tarpeeksi penkkejä sekä katos, jossa voi olla sateella
- koulun pihalle säähavaintoasema mahdollistamaan sääilmiöiden havainnoimisen
- koulun pihalla on langaton verkkoyhteys opiskelua varten

6 VÄISTÖTILATARVE

Nuorisotilat siirtyvät pois koulun tiloista 30.6.2023 mennessä. Paviljongin oppilaat (6. luokka) siirtyvät lukuvuodeksi 2023-24 nuorisotiloilta vapautuviin tiloihin koulurakennukseen, joten väistötiloja opetustiloille ei tarvita. Paviljonki puretaan viimeistään loppuvuodesta 2023.

Aineopetus fy/ke ja kotitalous lukuvuonna 2024-25 opetetaan läheisessä Aurinkokiven koulussa, joten väistötiloja ko. opetustiloille ei tarvita.

Kaikki nykyisen koulun tilamuutostyöt tulee aikatauluttaa niin, ettei koulutyötä tarvitse keskeyttää. Työt tehdään esimerkiksi koulujen kesäloman aikana.

Nykyinen keittiö tullaan sijoittamaan laajennukseen. Keittiö, tarjoilu, ruokailu ja astianpalautus tullaan vaiheistamaan niin, että väistötiloja ei tarvita. Tämä pitää suunnitella ja aikatauluttaa huolellisesti toteutussuunnitteluvaiheessa.

Laajennus voidaan toteuttaa olemassa olevan rakennuksen vierellä erillisenä työmaana, jolloin pääkoulun opiskeluolosuhteet eivät muutu rakennustyön aikana. Laajennusosan liittyminen olemassa olevaan rakennukseen tulee aikatauluttaa siten, että koulutyötä ei tarvitse keskeyttää työn ajaksi, esimerkiksi koulujen kesäloman aikana.

Jätehuollon toimivuus on varmistettava kaikissa vaiheissa.

7 HANKKEEN LAAJUUSTAVOITE

Laajennus; 5278 brm2, 4827 htm2, 3526 hym2.

Tilamuutokset; 1410 brm2, 1218 htm2, 1134 hym2.

8 KUSTANNUKSET

7.1 Rakennuskustannukset

Investointikustannukset 24 316 € / tilapaikka (alv 0%).

7.2 Käyttökustannusennuste

Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto);
279 773 (laaj.) + 70 595 (tilam.) = 350 368 € / v (yhteensä, alv 0%).

7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toimintakustannukset käyttäjätoimialalla; 2.211.000 e/vuosi (alv 0%),
kustannuksista 381.000 e/vuosi 2023 alkaen; nuorisotilojen käyttöönotto.

7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat 523 180 € (alv 0%).

9 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuoden 2023-2032 investointisuunnitelmassa on varattu Kanniston koulun laajennukselle määrärahaa 18,75 milj. euroa KL 109 ja tilamuutoksille 2,85 milj. euroa KL 109, yhteensä 21,60 milj. euroa.

Hankkeen arvioitu aikataulu 2023–2025:

- hankesuunnitteluvaihe valmis 02/2023
- teknisten ratkaisujen urakan kilpailutus 03-05/2023
- teknisten ratkaisujen urakka, suunnittelu n. 04/2023 - 03/2024
    - urakoitsija tulee mukaan suunnitteluun toukokuussa
- teknisten ratkaisujen urakka, rakentaminen n. 01/2024 - 06/2025
    - suunnittelu limittyy rakentamisen alussa
- käyttöönotto 08/2025

10 TYÖTURVALLISUUSASIAT

Rakennuttajan suunnitteluvaiheen työturvallisuuskoordinaattorina toimii rakenne-insinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

11 RISKIT

11.1 Aikataulu

Jos hanke ei pysy suunnitellussa aikataulussa (valmistuminen 08/2025), heijastuu se moneen asiaan, mm. väistötarpeet.

11.2 Kustannukset

Tilamuutoksiin sisältyy kustannusriski.

11.3 Väistötilat

Rakentaminen voidaan vaiheistaa, joten ei ole tarvetta erillisille väistötiloille. Hankkeen viivästyessä voi myös väistötilatarve realisoitua.

11.4 Maaperään, ympäristön ja rakennettavuuteen liittyvät riskit

Rakentamisolosuhteista seuraa riskejä, jotka voivat aiheuttaa lisäkustannuksia: Rakentamista varten laaditaan lopullinen perustamistapalausunto rakentamispaikkakohtaisine lisäpohjatutkimuksineen.

11.5 Rakentaminen

Kustannukset eivät ole globaalin taloustilanteen vuoksi tarkasti ennustettavissa.

Urakkakilpailutuksen onnistuminen. Todella kova paine käyttöönotolle (08/25).

12 HANKESUUNNITTELUTYÖRYHMÄ

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Päivi Aho, toimitila-asiantuntija
Hannu Haarala, palveluverkkoasiantuntija
Jaana Karvonen-Lemmetty, oppilashuolto
Petri Kiuru, rehtori Kanniston koulu
Jouni Könnönmäki, kovat käsityöt, asiantuntija

Kaupunkiympäristön palvelualue, Kiinteistöt ja tilat, Toimitilajohtaminen

Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija
Sirpa Eskelinen, energia-asiantuntija.
Jussi Hyvärilä, rakennuttaja-arkkitehti / projektin vetäjä
Ari Hällström, LVI-insinööri
Eija Kivineva, hankepäällikkö
Petri Kokkonen, kustannusinsinööri
Jonna Rosenblad, sähköinsinööri
Marika Suotula, pihavastaava
Jukka Tuhkanen, rakenneinsinööri, työturvallisuuskoordinaattori
Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija

Kaupunkiympäristön palvelualue

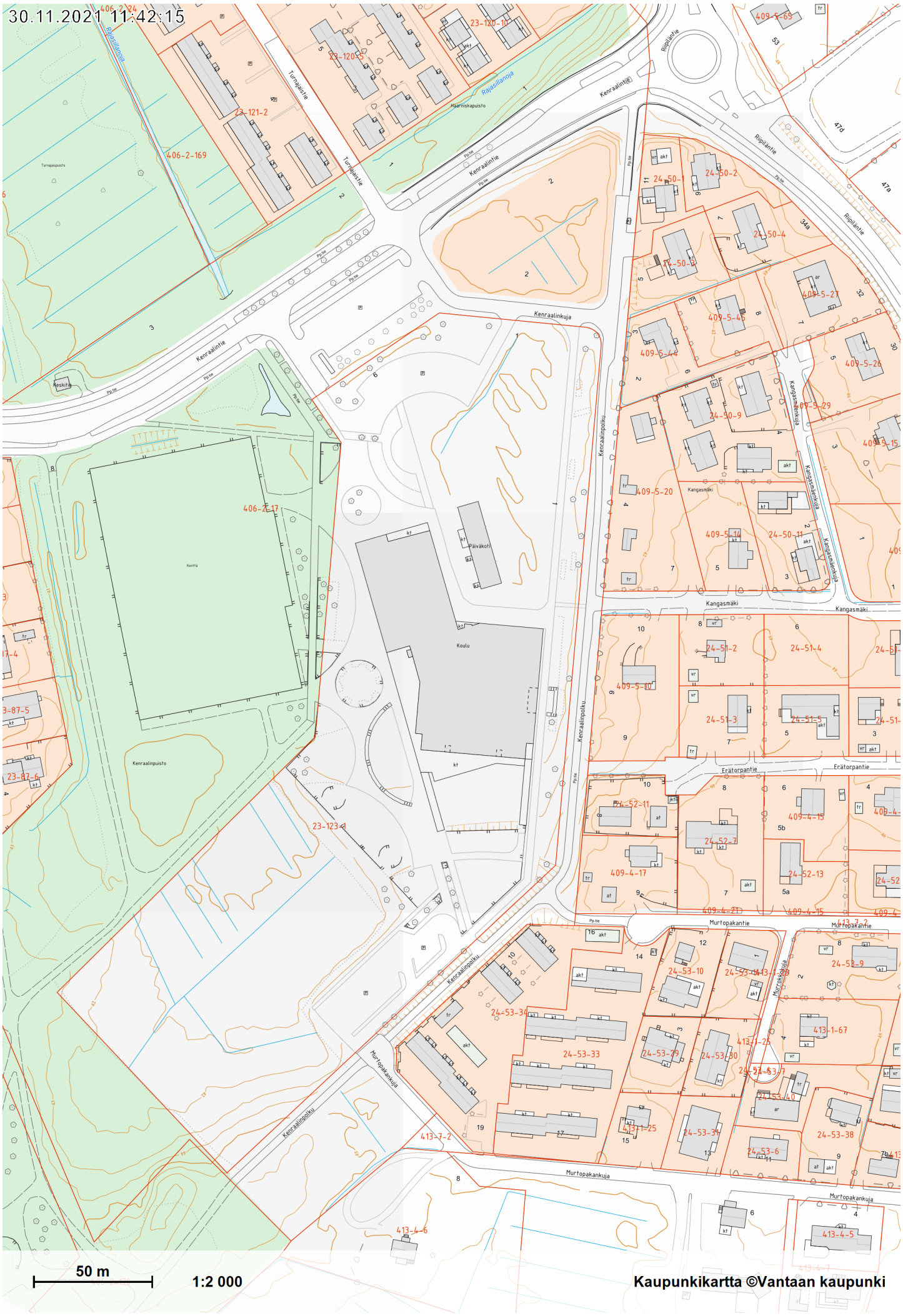
Antti Auvinen, vesihuollon suunnitteluinsinööri
Petri Isokoski, lupa-arkkitehti
Heikki Kangas, geotekniikkapäällikkö
Janne Karppinen, geotekniikkainsinööri
Noora Laak, asemakaava-arkkitehti
Olli Lappalainen, kadunsuunnittelupäällikkö
Ilkka Rekonen, lupapäällikkö
Teemu Vihervaara, liikenteen alueinsinööri

Työsuojeluvaltuutettu

Rosa Ilonen, oppilashuolto, työsuojeluvaltuutettu
Jukka Mölsä, työsuojeluvaltuutettu

Suunnittelijakonsultit

Joni Lindberg, pääsuunnittelija Luovaus Arkkitehdit Oy
Sinja Kaipainen, rakennussuunnittelija, Luovaus Arkkitehdit Oy
Liisa Pelkonen, ammattikeittiösuunnittelija, Design Lime Oy
Riikka Nousiainen, maisema-arkkitehti, Nomaji maisema-arkkitehdit Oy
Kari Ruusunoksa, palotekninen suunnittelu, Vahanen Suunnittelupalvelut Oy
Pekka Latvanne, akustiikkasuunnittelu, A-insinöörit Oy

30.11.2021 11:42:15
Kenraalinkuja
Kenraalinpolku
Kenraalintie
Riipilantie
Turpiäistie
Rajasillanoja
Kangasmäki
Kangasmäentie
Kangasmäenkuja
Erätorpantie
Murtopakantie
Murtopakankuja
Koulu
Päiväkoti
Kenttä
Kenraalinpuisto
Maarniskapuisto
Keskitie
406-2-169
406-2-17
23-121-2
23-120-5
23-120-10
23-123-1
409-5-65
409-5-27
409-5-45
409-5-44
409-5-26
409-5-29
409-5-15
409-5-20
409-5-14
409-5-10
409-4-17
409-4-15
24-50-1
24-50-2
24-50-4
24-50-5
24-50-9
24-50-11
24-51-2
24-51-4
24-51-3
24-51-5
24-52-11
24-52-7
24-52-13
24-53-34
24-53-33
24-53-10
24-53-29
24-53-30
24-53-9
24-53-38
24-53-6
413-1-67
413-1-25
413-7-2
413-4-6
413-4-5
50 m
1:2 000
Kaupunkikartta ©Vantaan kaupunki

Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

KOHDE: Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset

PÄIVÄYS: 03.01.2023

LAATIJAT: Jukka Tuhkanen ka Jussi Hyvärilä

Rakennushankkeen ominaisuudet

- ☐ Koko
- ☐ Muoto
- ☐ Suuruus
- ☐ Mitat
- ☐ Poikkeuksellisuus
- ☐ Ainutkertaisuus
- ☐ Materiaalivalinnat
- ☒ Tekniset ratkaisut
- ☒ Runkoratkaisu, jos puurakenteinen
- ☐ Ajankohta
- ☐ Suunnitteluratkaisut
- ☒ Vaativuus, liittyminen olemassa olevaan rakennukseen
- ☐ Rakennuksen kunto
- ☐ Talotekniikka
- ☒ Muu, luontoriski (liito-orava, lahokaviosammal)

Työturvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot

- ☐ Mikrobit (Home)
- ☐ Pöly
- ☐ Kaasut
- ☐ Muut ilman epäpuhtaudet
- ☐ Melu, tärinä
- ☐ Kuumuus/kylmyys
- ☐ Säteily
- ☐ Häikäisy
- ☐ Happipitoisuus, hapen puute
- ☐ Myrkyt
- ☐ Vaaralliset aineet
- ☐ Altistuminen
- ☐ Ergonomia, hankalat työasennot
- ☐ Vaaralliset työt
- ☐ Räjähdys
- ☐ Syttyminen
- ☐ Muu

Rakennushankkeen luonne

- ☒ Työmaan johtamisen erityispiirteet, tontilla toimiva koulu
- ☒ Yhteensovittamisen erityispiirteet, tilamuutokset ja saattoliikenne (vammaisopetus)
- ☒ Aikataulu, aikataulussa pysyminen
- ☐ Urakoitsijoiden määrä
- ☐ Urakkarajat
- ☐ Erillistoimitukset
- ☐ Töiden läheisyys/peräkkäisyys
- ☐ Töiden päällekkäisyys
- ☐ Tiedonkulun erityispiirteet
- ☐ Työmenetelmien reunaehdot
- ☒ Muu, kustannukset, materiaalien saatavuus

Rakennushankkeen olosuhteet

- ☒ Varottavat rakenteet, olemassa oleva rakennus
- ☐ Vaaralliset johdot
- ☐ Varottavat toiminnot
- ☒ Asukkaat, asiakkaat, tilaajan henkilöstö, vuokralaiset, käyttäjät, koulun käyttäjät
- ☐ Liikenne, liikennemuodot
- ☐ Työkoneiden käyttö
- ☐ Työvälineiden käyttö
- ☐ Materiaalit ja aineet
- ☐ Vaaralliset jätteet
- ☐ Teollinen toiminta lähellä, prosessit
- ☐ Tilojen rakennusaikainen käyttö
- ☐ Muu toiminta
- ☐ Herkät laitteet ja laitteistot
- ☐ Muut ympäristötekijät
- ☐ Purettavat rakenteet
- ☐ Sähkökaapelit/kaasuputket
- ☐ Muu

Työhön liittyviä vaaroja

- ☐ **Arvioitava aina VNp629/94 liitteen 2 mukaista erityistä vaaraa sisältävät työt**
- ☐ Rakennusratkaisuihin liittyvät vaarat

OSALLISUUS-SUUNNITELMA

KOHDE/PALVELU/TOIMINTA **Kanniston koulun laajennus**

LAATIJAT Sini Koskinen, Petri Kiuru, Hannu Haarala, Sanna Iranta

YHTEYSTIEDOT etunimi.sukunimi@vantaa.fi

PVM 10.2.2022

HUOMIOITAVAA *aikataulu tarkentuu hankesuunnittelussa*

LAPSET

TOIMENPITEET

Kysely luokissa ja Missä opin parhaiten -piirustukset 2021
Suunnitelmat/fiiliskuvat kommenteille/esille 2023
Osallistava taide suunnittelu 2023, toteutus 2025
Osallistuva budjetointi /kalustaminen 2024

VASTUUHENKILÖT

rehtori,
osallisuusasiantuntija ja -koordinaattori,
arkkitehti/suunnittelija

AIKATAULU 2021-24

HUOLTAJAT

TOIMENPITEET

Kysely 2021
Suunnittelun alkuun asukastilaisuus/työpaja.
Suunnitelmat/fiiliskuvat esille 2023

VASTUUHENKILÖT

rehtori,
osallisuusasiantuntija ja -koordinaattori,
arkkitehti/suunnittelija

AIKATAULU 2021-24

HENKILÖKUNTA

TOIMENPITEET

Kysely 2021
Suunnitelmat/fiiliskuvat kommenteille/esille 2023

VASTUUHENKILÖT

rehtori,
arkkitehti/suunnittelija

AIKATAULU 2021-24

LÄHIALUE JA YHTEISTYÖKUMPPANIT

TOIMENPITEET

Kysely urheiluseuroille ym iltakäyttäjille jos tulee lisäliikuntatilaa yhteiskäyttöön 2023 alkuvuosi
Suunnittelun alkuun asukastilaisuus/työpaja.
Suunnitelmat/fiiliskuvat esille 2023

VASTUUHENKILÖT

rehtori,
osallisuusasiantuntija ja -koordinaattori,
arkkitehti/suunnittelija

AIKATAULU 2021-24

AINEISTON KÄSITTELYAIKATAULU JA VIESTINTÄ

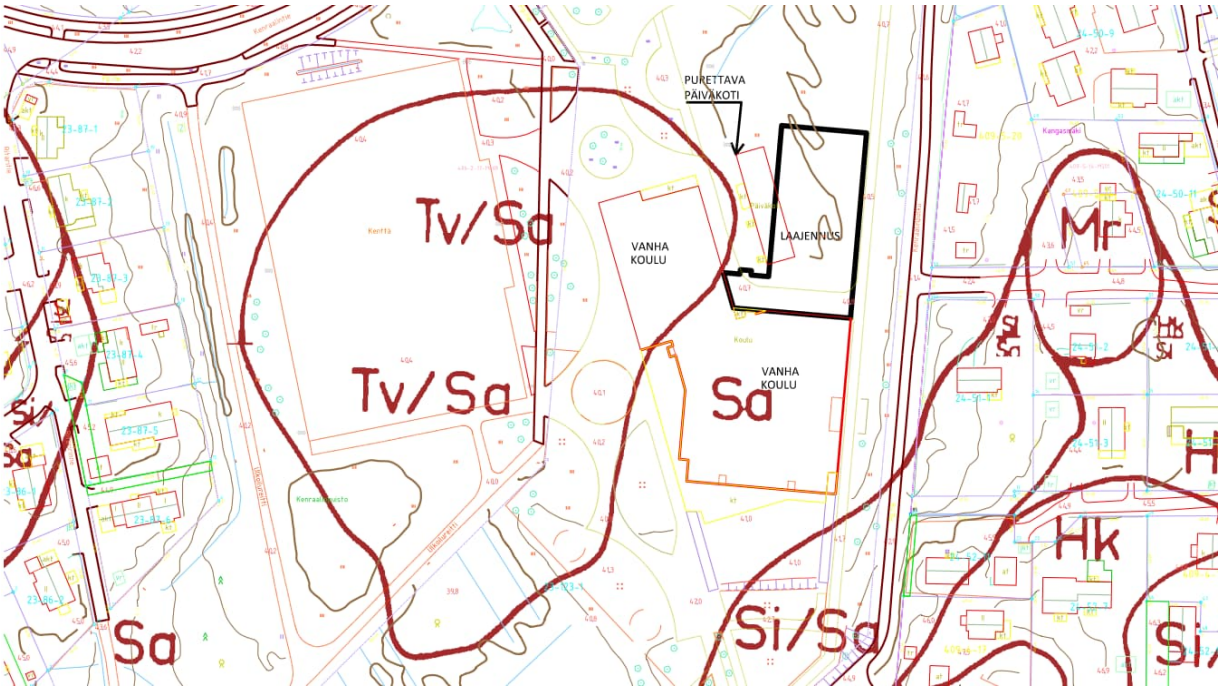
Aineiston käsittely kunkin toimenpiteen jälkeen.
Viestintä koulun kk-tiedotteessa, OsallistuvaVantaa.fi, alueen someryhmät ja suora sähköpostiviestintä sidosryhmille.

Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

28.10.2022

Kanniston koulu laajennus

Kanniston koulun laajennus on suunniteltu liittyväksi nykyiseen koulurakennukseen.
Laajennusosan kohdalla on väliaikainen päiväkoti, joka tullaan purkamaan.

Laajennuksen suunniteltu sijainti ja pintamaalajikartta.

Maaperä

Pintamaalajikartan mukaan suunnittelualue sijaitsee savialueella (Sa).
Peruskartan ja ilmakuvan mukaan laajennuksen kohdalla on pihamaata (asfalttia), viheraluetta sekä purettavaksi suunniteltu (teräspaalutettu) päiväkotirakennus.

Laajennuksen kohdalla sijaitsee vuonna 2009 tehtyjä puristinheijarikairauksia sekä 1989 tehty hajapainokairauspiste (sijainti likimääräinen) sekä vuonna 2022 pohjavesiputken asentamisen yhteydessä tehty hajapainokairaus. Laajennusosaa lähimmillä kairauksilla on päästy tunkeutumaan noin 4,04 – 11,26 metrin syvyydelle kairausajankohdan maanpinnasta. Ohuehkon kuivakuorikerrostuman alapuolella on ollut pehmeätä savea. Savikerrostuma on osittain kiilamainen ja ohenee ja kovenee itäpuolen jalankulkukäytävää päin mentäessä (Rinteen suunnassa) (leikkaukset C-C, D-D ja E-E).

Pohjatutkimuskartta ja leikkaukset A-A, B-B, C-C, D-D, E-E ja F-F on esitetty liitteenä.
Leikkauksissa on esitetty vuoden 2019 laserkeilauksen perusteella arviota maanpinnasta.
Pohjatutkimuskartassa ja leikkauksissa on esitetty myös pohjavesiputket.
Putki 23528P on tuhoutunut ja siitä on olemassa vain yksi mittaus. Putken siiviläosan sijainti on syvällä, eikä ole tietoa, onko se kalliossa vai kitkamaassa. Putki 23475P on asennettu alueelle v.2022 tulevan laajennuksen kohdalle. Pohjavesimittauksia ei ole tarpeeksi, jotta pohjavedenpinnan taso alueella voitaisiin

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Puhelin vaihde
(09) 83 911

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

28.10.2022

vielä määrittää. Pohjavesi on alueella lähellä maanpintaa. Ympärillä on laajoja rinnealueita ja esim. urheilukentän lähellä olevassa vanhassa pohjavesiputkessa pohjavedestä on mitattu ajoittain paineellisia arvoja.

Kohteessa ei ole suurta PIMA riskiä.

Rakennettavuus maaperän suhteen

Alustavan arvion mukaan suositeltu perustamistapa on paalutus. Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan alustavan arvion mukaan joutua pohjanvahvistamaan.

Rakennuspaikan stabiliteetti tulee selvittää (itäpuolinen loiva rinne).

Vanhan rakennuksen perustukset ja niiden kunto selvitetään. Uudet perustukset suunnitellaan tarpeeksi kauas vanhoista perustuksista, ettei vanhoille perustuksille tule rasituksia uusista perustuksista. Rakennuksien liittymäkohtaan rakennetaan liikuntasauma.

Purettavan päiväkotirakennuksen perustuksien ja paalujen sijainnit selvitetään ja laajennuksen perustukset suunnitellaan tarpeeksi kauaksi vanhoista paaluista.

Kaivantoja varten tehdään kaivanto- ja tuentasuunnitelmat.

Rakennuksen tuleva korkeusasema tulisi arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon. Pohjavedenpinnantaso selvitetään pitkäaikaisilla mittauksilla, pohjavedenpinta voi alueella olla ajoittain paineellista. Alueella ei voi alentaa pohjavedenpintaa.
Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus, mm. siipikairauksia. Sulfidisavien olemassaolo tulee selvittää.
Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin, stabiliteettiselvityksiin ja suunnitelmiin.

Vantaalla 23.11.2022

Heikki Kangas
geotekniikkapäällikkö

Anna-Leena Karhunen
suunnitteluinsinööri

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Puhelin vaihde
(09) 83 911

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

28.10.2022

Liitteet kartta (ei mittakaavassa!) ja leikkaukset A-A, B-B, C-C, D-D, E-E ja F-F (ei mittakaavassa!), pohjavedenhavaintokortit 2 kpl (ei mittakaavassa!)

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Puhelin vaihde
(09) 83 911

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

A-INSINÖÖRIT

Kanniston koulu

Akustiikkasuunnittelun perusteet

1621308.4
AKU-001
23.12.2022

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

Kanniston koulu

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO ... 4
1.1 Tilaaja ... 4
1.2 Tekijä ... 4
1.3 Kohde ... 4
1.4 Akustiikkasuunnittelun tavoitteet ... 4

2 KÄYTETYT MERKINNÄT JA LYHENTEET ... 5

3 AKUSTISET TAVOITTEET ... 6
3.1 Sovellettavat määräykset, suositukset ja ohjeet ... 6
3.2 Ääneneristävyys ... 6
3.3 Liikenne- ja ympäristömelu ... 7
3.4 Ulkovaipan ääneneristys ... 7
3.5 Tärinä ja runkomelu ... 8
3.6 LVIS-laitteiden aiheuttamat äänitasot ... 8
3.7 Olemassa oleva koulurakennus ... 9

4 ÄÄNTÄ ERISTÄVÄT RAKENTEET ... 9
4.1 Väliseinärakenteet ... 9
4.1.1 Kipsilevyseinät ... 9
4.2 Lattiarakenteet ... 10
4.3 Ulkovaipparakenteet ... 10
4.4 Huone huoneessa -järjestelmä ja muut erityisrakenteet ... 10
4.5 Hormirakenteet ja koteloinnit ... 11

5 TÄYDENTÄVÄT SISÄOSAT ... 12
5.1 Ääntä eristävät ovet ... 12
5.2 Ääntä eristävät sisälasit ... 12
5.3 Ääntä eristävät tilanjakajat ... 13
5.4 Tarkastusluukut ... 13

6 HUONEAKUSTIIKKA JA ÄÄNIOLOSUHTEET ... 13
6.1 Huoneakustiset verhoukset ... 13

7 TILATYYPPIEN RATKAISUT ... 14
7.1 Opetustilat ... 14
7.2 Erityisopetustilat ... 15
7.3 Hallinto, oppilashuolto ja neuvottelutilat ... 15
7.4 Opettajainhuone ja työtilat ... 16
7.5 Musiikin opetustilat ... 17
7.6 Näyttämö ... 18
7.7 Muiden taitoaineiden tilat ... 19
7.8 Liikuntatilat ... 19

7.9 Ruokala 20
7.10 Ruokalan keittiö 20
7.11 Käytävät, eteiset, porrashuoneet, tuulikaapit 21
7.12 WC-tilat, puku- ja pesuhuoneet 21

8 ILMANVAIHDON ÄÄNENVAIMENTIMET 22

LIITTEET 23

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

1 JOHDANTO

1.1 Tilaaja

Luovaus Arkkitehdit Oy
Lutherinkatu 2
00100 Helsinki

Joni Lindberg p. 050 377 9773
joni.lindberg@luovaus.fi

1.2 Tekijä

A-Insinöörit Suunnittelu Oy
Bertel Jungin aukio 9
02600 Espoo
p. 0207 911 888

Vastuullinen suunnittelija
DI Jussi Rauhala p. 040 648 1957
jussi.rauhala@ains.fi

Projektipäällikkö
DI Pekka Latvanne p. 040 540 1089
pekka.latvanne@ains.fi

Suunnittelija
DI Ville Riikonen p. 040 506 8042
ville.riikonen@ains.fi

1.3 Kohde

Kanniston koulu
Kenraalintie 6
01700 Vantaa

Kanniston koulu laajennetaan yhtenäiskouluksi. Laajennukseen toteutetaan aineopetustiloja 580 oppilaalle. Koulun nuorisotilat otetaan perusopetuksen käyttöön. Lisäksi olemassa oleviin tiloihin tehdään tilamuutoksia.

1.4 Akustiikkasuunnittelun tavoitteet

Kohteen akustiikan keskeisimmät tavoitteet ovat

- opetustilojen hyvä sekä toimintaa tukeva huoneakustiikka
- ruokala / aulatilan, liikuntasalin rauhallinen ääniympäristö
- musiikin opetustilojen ääneneristys ja huoneakustiikka
- monitoimitilan huoneakustiikka tilan eri käyttötarkoitukset huomioon ottaen
- oppilashuollon tilojen ääneneristävyys (tiloissa käydään luottamuksellisia keskusteluja)

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

Tässä asiakirjassa esitetyt suunnitteluratkaisut ovat alustavia ja niitä voidaan tarkentaa toteutussuunnitteluvaiheessa akustisten vaatimusten asettamissa rajoissa.

2 KÄYTETYT MERKINNÄT JA LYHENTEET

Akustisista mitta- ja tunnusluvuista käytetään oheisen taulukon mukaisia merkintöjä.

Merkintä	**Selitys**
R_w	Rakennusosan laboratoriossa mitattu tai laskennallisesti määritetty ilmaääneneristysluku (dB).
$D_{nT,w}$	Rakennuksessa tilojen välillä mitattu luku (dB), joka kuvaa lähetyshuoneessa ja vastaanottohuoneessa mitattujen äänenpainetasojen painotettua erotusta, kun vastaanottohuoneen jälkikaiunta-aika on 0,5 s (dB).
$L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$	Askeläänitasoluku, jossa on mukana spektripainotustermi (dB) kuvaa huonetilojen välistä askeläänieneristystä.
ΔL_w	Lattianpäällysteen askeläänieneristävyyden parannusluku (dB).
$L_{Aeq,T}$	Keskiäänitaso: jatkuva vakioäänitaso, jonka tehollisarvo on yhtä suuri kuin vaihtelevan äänitason keskimääräinen tehollisarvo määritellyllä ajanjaksolla (dB).
$L_{AFmax,T}$	Enimmäisäänitaso: A-painotettu ja fast-aikapainotettu tarkasteluajanjaksona esiintynyt voimakkuudeltaan korkein äänitaso, joka mitataan tutkittavaan meluun nähden riittävän ajanjakson kuluessa (dB).
L_w	Äänitehotaso, joka ilmoittaa laitteen äänentuottokyvyn (dB).
T	Jälkikaiunta-aika: aika, jonka kuluessa äänenpainetaso äänilähteen äkillisesti lopetettua toimintansa alenee 60 dB (s). Tavoitearvojen osalta tarkastellaan oktaavikaistoja 250…4000 Hz.
STI	Puheensiirtoindeksi on lukuarvo, joka kuvaa puheen erotettavuutta kuulijan ja puhujan välillä (-). Puheensiirtoindeksi saa arvoja välillä 0…1. Arvo 0 tarkoittaa, ettei puheesta saa tavuakaan selvää. Arvo 1 edustaa täydellistä puheen erotettavuutta.
$\Delta L_{A,vaad}$	Rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyysvaatimus, joka tarkoittaa rakennuksen ulkovaipan kohdalla vallitsevan melutason ja sisällä sallittavan äänitason erotusta (dB).

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

3 AKUSTISET TAVOITTEET

3.1 Sovellettavat määräykset, suositukset ja ohjeet

Ohjeita suunnittelijoille 2020
Vantaan kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, Kiinteistöt ja tilat, Tilakeskus
Rakennuksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin toimitilojen ja kiinteistöjen suunnitteluohjetta. Ohjeessa viitataan seuraaviin dokumentteihin:

- Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ääniympäristöstä 767/2017
- Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä 2018
- Standardi SFS 5907 Rakennusten akustinen luokitus

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ääniympäristöstä 796/2017
Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ääniympäristöstä (ääniympäristöasetus) koskee mm. opetustiloja, joiden ääneneristys, meluntorjunta ja huoneakustiikka on suunniteltava siten, että saavutetaan riittävän hyvä ääniympäristö.

Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä 2018
Ääniympäristöasetusta täydentää ympäristöministeriön laatima erillinen ohje rakennuksen ääniympäristöstä. Ohjeessa on rakennuskohtaiset akustiikan ohjearvot mm. opetustiloille.

Hankesuunnitteluvaiheessa ei ole tiedossa, että kohteelle haettaisiin ympäristöluokitusta (esim. RTS, BREEAM)

3.2 Ääneneristävyys

Äänitasoerolukujen $D_{nT,w}$ ja askeläänitasolukujen $L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$ vaatimusarvoihin sisältyy äänen siirtyminen kaikkia mahdollisia reittejä pitkin valmiissa rakennuksessa. Ääneneristyksen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee siksi ottaa huomioon mm. seuraavat asiat:

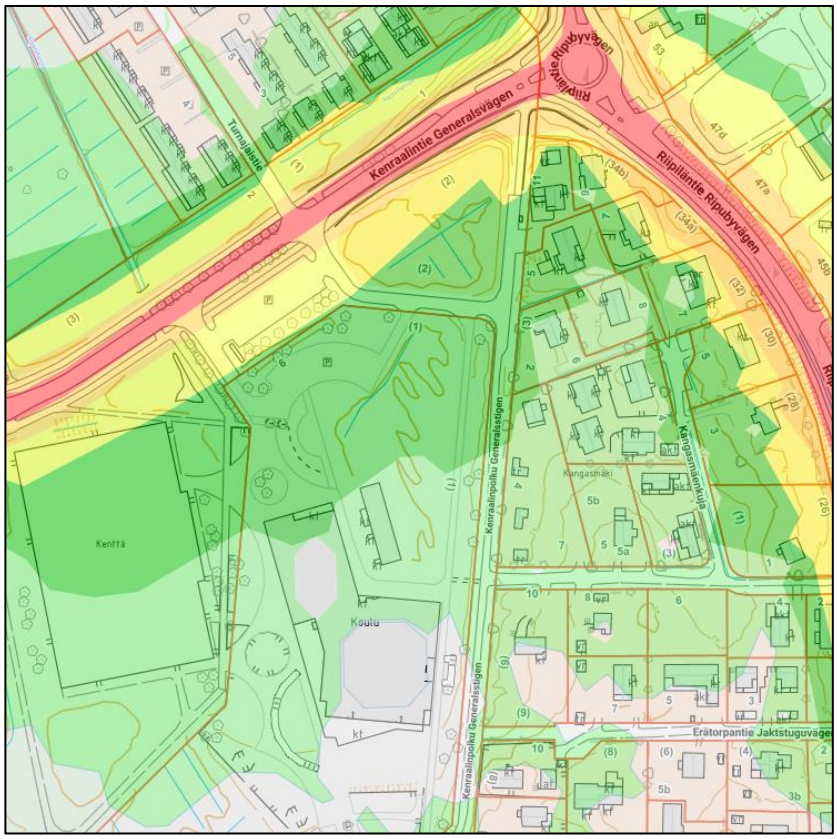
- Tiloja erottavien rakenteiden ja rakennusosien ominaisuudet
- Sivuavien rakenteiden ja rakennusosien ominaisuudet
- Rakenteiden saumat ja liitokset
- Ilmaääneneristyksen edellytyksenä on tiloja erottavien rakenteiden ehdoton ilmatiiviys
- Talotekniikan asennusten sekä niitä varten tehtävien läpivientien, roilousten, upotusten yms. vaikutus ääneneristykseen
- Ilmanvaihtokanaviston vaikutus ääneneristykseen

Tilat, joihin sijoitetaan äänekkäitä laitteita, ääneneristävyys on arvioitava tilakohtaisesti tilaan sijoittavien laitteiden yhdessä aiheuttaman melutason ja ominaisuuksien perusteella. Näitä laitteita ovat ilmanvaihtokoneet, vedenjäähdyttimet, paineilmakompressorit ja muut merkittävästi melua aiheuttavat laitteet. Tarkastelu tulee tehdä, jos tilaan sijoitettavien laitteiden äänitehotaso yhteensä L_W on vähintään 75 dB.

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

3.3 Liikenne- ja ympäristömelu

Vantaan karttapalvelun tieliikennemelukartan perusteella kohde ei sijaitse nykytilanteessa (v. 2021 melukartta) tieliikennemelualueella. Suunnittelun edetessä tulee pyytää Vantaan kaupungilta päivitetyt liikennemäärät nyky- ja ennustetilanteista, joiden avulla voidaan arvioida tieliikennemelua ennustetilanteessa.

Kuva 1. Vantaan karttapalvelu, päiväajan (7–22) melukartta, 2021 (kartta.vantaa.fi, viitattu 23.12.2022). Kuvassa vihreällä esitetyillä alueilla liikennemelun tuottama keskiäänitaso on enimmillään $L_{Aeq7\text{-}22}$ 55 dB.

Vantaan karttapalvelun lentomelukarttojen perusteella kohteen tontti sijaitsee osittain lentomeluvyöhyke 3 alueella. Lentomeluvyöhyke 3 ei aiheuta vaatimuksia kohteen piha-alueiden sijoittelulle.

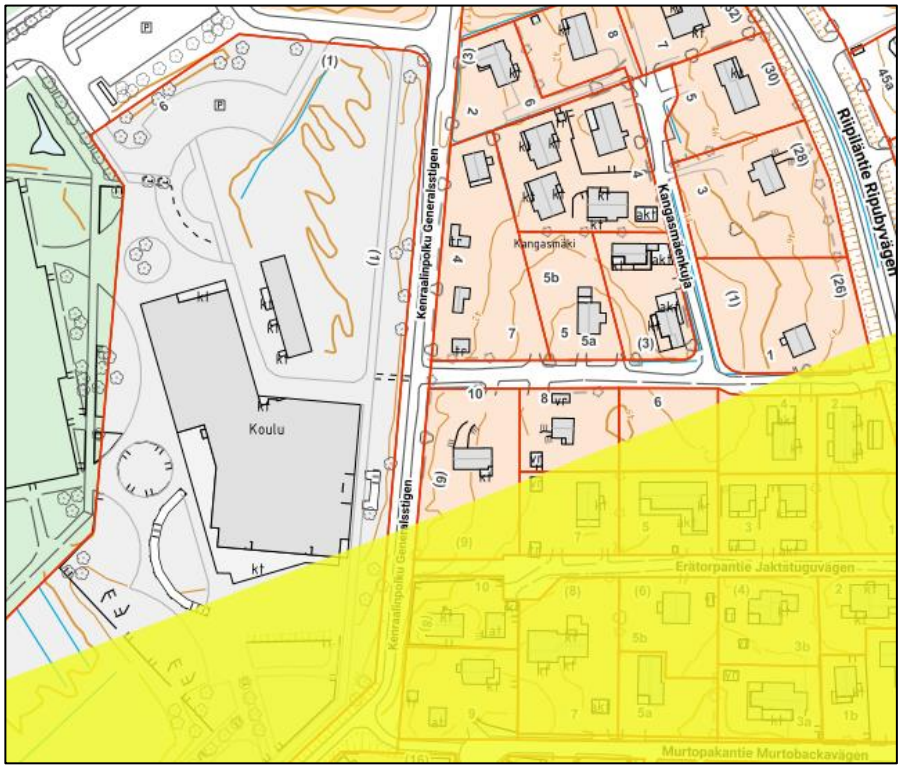
3.4 Ulkovaipan ääneneristys

Kohteen asemakaavassa on annettu ulkovaipan ääneneristävyyttä koskeva vaatimus:

Asuin-, potilas-, opetus-, ja kokoontumishuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB. Toimisto-, ja työhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 28 dB.

Kuva 2. Ote kohteen asemakaavasta, kaava-alueen numero 001981 (Vantaan kaupunki, 15.12.2008)

Kohde sijaitsee osittain lentomeluvyöhyke 3 alueella asuntojen ja muiden melulle herkkien toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren äänitasoerovaatimus on Δ*L* 32 dB.

Kuva 3. Vantaan karttapalvelu, lentomelualueet, 2008 (kartta.vantaa.fi, viitattu 23.12.2022). Kuvassa keltaisella esitetty alue on lentomeluvyöhyke 3.

Kohteessa sovellettava vaatimus

Asemakaavamääräyksen mukaisesti opetus- ja kokoontumishuoneiden ulkokuoren äänitasoerovaatimus on Δ*L* 32 dB. Vaatimusta sovelletaan myös henkilökunnan työtiloihin.

3.5 Tärinä ja runkomelu

Rakennus ei sijaitse tärinä- ja runkomelualueella.

3.6 LVIS-laitteiden aiheuttamat äänitasot

Äänitasot rakennuksessa

LVIS-laitteiden yhdessä tilaan tuottama äänitaso ei saa ylittää tilatyyppikohtaista äänitasovaatimusta valmiissa rakennuksessa. Ääntä aiheuttavia LVIS-laitteita ovat tyypillisesti mm. ilmanvaihtokanavisto, päätelaitteet, säätöpellit, ilmamääränsäätimet, äänenvaimentimet, ilmanvaihtokoneet, jäähdytyslaitteet, lämmityslaitteet, viemärijärjestelmä.

Äänitasot rakennuksen ulkopuolella
Rakennuksen LVIS-laitteet saavat aiheuttaa enintään 45 dB keskiäänitason läheisen rakennuksen avattavan ikkunan ulkopuolella, parvekkeella, pihamaalla tai muussa vastaavassa paikassa asuinalueella ja muilla melulle herkillä alueilla.

Koekäytettäviä laiteita, kuten varavoimakoneita ei katsota LVIS-laitteiksi ja niiden koekäyttöön ei sovelleta em. vaatimusta. Koekäytettävien laitteet saavat aiheuttaa enintään 55 dB keskiäänitason.

3.7 Olemassa oleva koulurakennus

Olemassa olevassa koulurakennuksessa tehdään muutos- ja korjaustöitä. Niissä tiloissa, joiden käyttötarkoitus muuttuu, sovelletaan uudisrakentamisen ohjearvoja (ks. kappale 3.1). Tiloissa, joiden käyttötarkoitus ei muutu, pyritään säilyttämään vähintään olemassa olevat akustiset olosuhteet.

Mahdollisten kustannussäästöjen kartoittamiseksi kohteeseen suositellaan akustista kuntotutkimusta, jossa selvitetään olemassa olevien tilojen ääneneristys- ja huoneakustiikkaolosuhteet. Ehdotus akustisen kuntotutkimuksen laajuudesta on esitetty liitteessä 1. Kustannussäästöjä voidaan saavuttaa esimerkiksi silloin, jos olemassa olevat tilat ja rakenteet soveltuvat sellaisinaan uusiksi opetustiloiksi.

4 ÄÄNTÄ ERISTÄVÄT RAKENTEET

4.1 Väliseinärakenteet

Ääntä eristävien väliseinärakenteiden tulee olla tiiviitä. Väliseinien liitokset ympäröiviin rakenteisiin suunnitellaan ja toteutetaan siten, että sivuavat rakenteet eivät heikennä tiloja erottavalla väliseinärakenteella saavutettavaa ääneneristävyyttä. Liitoksia ovat mm. väliseinän liitos lattiaan ja holviin, seinän T-liitos ja seinän liitos ulkoseinärakenteeseen. Periaate kipsilevyseinäliitoksissa on, että sivuavan rakenteen kipsilevytys ei saa jatkua yhtenäisenä tilojen välillä. Talotekniset läpiviennit tiivistetään väliseinärakenteen molemmilta puolilta. Väliseinät rakennetaan aina lattiasta holvin alapintaan, myös alakattopinnan yläpuolelle.

Suunnittelun edetessä akustiikkasuunnittelija laatii ääntä eristävien väliseinärakenteiden periaatteelliset liitosdetaljit.

4.1.1 Kipsilevyseinät

Kipsilevyseinien ylä-, ala- ja sivukiskoina käytetään tiivisteprofiilia, jossa on tiivisteet molemmilla puolilla laipassa ja pohjassa. Kipsilevyseinät tiivistetään ilmatiiviiksi elastisilla saumamasoilla.

4.2 Lattiarakenteet

Maanvaraiset alapohjalaatat
Tilojen välillä yhtenäisenä jatkuvan maanvaraisen alapohjalaatan paksuuden tulee olla vähintään 100 mm. Tästä huolimatta laatan tulee olla tilakohtainen (ympärillä katko), mikäli tilan äänitasoerolukuvaatimus $D_{nT,w} \geq 48$ dB.

Kelluvat pintalaatat ja lämpölattiat
Tilojen välillä yhtenäisenä jatkuvan kelluvan pintalaatan paksuuden tulee olla vähintään 100 mm. Tästä huolimatta kelluvan laatan tulee olla tilakohtainen (ympärillä katko), mikäli tilan äänitasoerolukuvaatimus $D_{nT,w} \geq 48$ dB. Tiloissa, joille on annettu äänitasoerolukuvaatimuksia, ohuet lämpölattiat tulee aina tehdä tilakohtaisesti.

Lattianpäällysteet
Käytettävä lattianpäällyste vaikuttaa rakenteen askeläänieneristävyyteen. Lattianpäällysteen askeläänieneristävyysvaatimus tarkennetaan rakennetyypin mukaan.

Liikuntasaumat
Ääneneristyksen kannalta tarvittavat liikuntasaumat ja laatan katkot toteutetaan akustisina liikuntasaumoina, jolloin lattiarakenteen puoliskoja ei saa kytkeä mekaanisesti toisiinsa. Tavanomaisia liikuntasaumalaitteita ei tule käyttää akustisissa liikuntasaumoissa.

4.3 Ulkovaipparakenteet

Kappaleessa 3.4 esitetyt ulkovaipan ääneneristävyysvaatimukset tulee ottaa huomioon ulkoseinä- ja yläpohjarakenteiden suunnittelussa. Kohteen rakennusluvan liitteeksi toimitetaan ulkovaipan ääneneristävyyslausunto, jossa esitetään ulkovaipan rakennusosien ääneneristysvaatimukset sekä tilatyyppikohtainen ääneneristävyyslaskelma.

Ulkovaipparakenteiden liitokset
Ääntä eristävien väliseinä-, lattia- ja yläpohjarakenteiden liitokset ulkovaipparakenteisiin tulee toteuttaa ääntä eristävien rakenteiden liitosdetaljien mukaan. Erityistä huomiota vaativat liitokset mm. seuraaviin ulkovaipparakenteisiin:

- Alumiiniprofiilirunkoiset ulkolasiseinät
- Ikkunanauharakenteet
- Kevyet ulkoseinärakenteet

4.4 Huone huoneessa -järjestelmä ja muut erityisrakenteet

Musiikin opetustilat
Musiikin opetustilojen ääneneristys toteutetaan huone huoneessa -järjestelmällä. Tilan seinät ja katto tehdään kaksinkertaisina rakenteina. Lattiarakenteena on reunoilta katkaistu askeläänieristetty kelluva betonilaatta. Kaksinkertaisen ääntä eristävän seinä- ja kattorakenteen toimivuuden edellytys on, että rakenteiden eri puoliskoja ei kytketä kiinteästi yhteen, vaan rakenteiden toisiinsa kytkentä tehdään tärinäneristetyillä kannakkeilla.

4.5 Hormirakenteet ja koteloinnit

Talotekniikan asennukset, kuten viemärit, vesijohdot ja ilmanvaihtokanavisto aiheuttavat ääntä ja voivat toimia ääntä tilasta toiseen siirtävänä reittinä. Jotta ääneneristys- ja äänitasovaatimukset täyttyvät, tulee osa näistä asennuksista sijoittaa hormiin (pystyvedot) tai koteloida (vaakavedot). Hormirakenteet ja koteloinnit eivät saa heikentää tilojen välistä ääneneristävyyttä ja ne tulee tiivistää ympäriltään elastisella massalla. Tässä esitettyjä ratkaisuja sovelletaan, elleivät palovaatimukset edellytä järeämpiä rakenteita. Pelkkiä kaapelointeja ei tarvitse ääneneristää tässä esitetyin ratkaisuin. Koteloinnit eivät koske tilannetta, jossa LVIS-asennukset tehdään ääntä eristävän alakaton yläpuolelle.

Hormirakenteet (pysty)
Hormirakenteiden tulee olla ääntä eristäviä tiloissa, joille on asetettu äänitasovaatimuksia. Hormit tehdään kipsilevyrakenteisina. Vaihtoehtoisesti runko ja kipsilevyt voidaan korvata vähintään 85 mm paksulla muuratulla rakenteella. Hormi tulee rakentaa myös alakaton yläpuolelle.

Opetus- ja työtilat (äänitasovaatimus $L_{A,eq} \leq 33$ dB):

- LVIS-asennukset (irti hormirakenteista)
- Runko, välissä ääntä absorboivaa materiaalia
- Kipsilevy EK 13 mm
- Kipsilevy EK 13 mm

Käytävät ja aulatilat (äänitasovaatimus $L_{A,eq} \leq 38$ dB):

- LVIS-asennukset (irti hormirakenteista)
- Runko, välissä ääntä absorboivaa materiaalia
- Kipsilevy EK 13 mm

Viemärien koteloinnit (vaaka)
Viemärien kotelointiratkaisut valitaan kohteeseen tulevan viemärijärjestelmätoimittajan ohjeiden mukaan. Jos äänitasotavoitteiden täyttymistä ei voida muuten varmistaa, tulee kotelointirakenteen olla seuraava:

Vaihtoehto 1:

- Viemärit (irti hormirakenteista)
- Runko, välissä ääntä absorboivaa materiaalia
- Kipsilevy EK 13 mm
- Kipsilevy EK 13 mm

Vaihtoehto 2:

- Viemärit (irti hormirakenteista)
- ääntä eristävä, avattava alakatto, esim. Ecophon Combison DUO tai Rockfon Blanka dB41. Huom. alakaton tilavaraus

Ilmanvaihtokomponenttien koteloinnit

Suorakaidekanavat ja suorakaiteen muotoiset kanavakomponentit ja muut äänekkäät kanavakomponentit (IMS, säätöpellit tms.) tulee koteloida ääntä eristävällä rakenteella kaikissa tiloissa, joille on annettu äänitasovaatimuksia. Jos äänitasotavoitteiden täyttymistä ei voida muuten varmistaa, tulee kotelointirakenteen olla seuraava:

Vaihtoehto 1:

- Eristettävä kanava (irti hormirakenteista)
- Runko, välissä ääntä absorboivaa materiaalia
- Kipsilevy N 13 mm
- Kipsilevy N 13 mm

Vaihtoehto 2:

- Eristettävä kanava (irti hormirakenteista)
- ääntä eristävä, avattava alakatto, esim. Ecophon Combison DUO tai Rockfon Blanka dB41. Huom. alakaton tilavaraus.

5 TÄYDENTÄVÄT SISÄOSAT

5.1 Ääntä eristävät ovet

Ovien vaatimukset ilmoitetaan laboratoriossa mitattuina ilmaääneneristyslukuina R_w. Ovien tyyppikilvissä tulee näkyä ilmaääneneristävyyden arvo. Pyydettäessä ovitoimittajan tulee kyetä esittämään oville tehtyjen ilmaääneneristävyysmittausten mittausraportti. Oven tulee täyttää sille asetettu ilmaääneneristysvaatimus käytetystä kynnysratkaisusta riippumatta. Sähköpieliovissa tulee sähköpielen ilmaääneneristävyyden olla yhtä hyvä kuin itse oven.

Laboratoriossa mitattujen ilmaääneneristyslukujen R_w ja oven ääneneristysluokkien vastaavuus on seuraava:

- Ääneneristysluokka 25 dB, kun oven R_w on vähintään 30 dB
- Ääneneristysluokka 30 dB, kun oven R_w on vähintään 37 dB
- Ääneneristysluokka 35 dB, kun oven R_w on vähintään 42 dB

Karmin ja liittyvän rakenteen väli tilkitään mineraalivillalla tai elastisella polyuretaanilla ($R_{s,w} \geq$ 55 dB) ja tiivistetään elastisella tiivistysmassalla. Kiinteän kynnyksen ja lattian väliin asennetaan solumuovinauhatiiviste ja väli tiivistetään molemmilta puolin elastisella tiivistysmassalla. Ovi tulee asentaa ja sen käynti tulee säätää siten, ettei tiivisteiden ja vastinpinnan väliin jää lainkaan rakoa oven ollessa suljettuna.

5.2 Ääntä eristävät sisälasit

Sisälasien vaatimukset ilmoitetaan laboratoriossa mitattuina ilmaääneneristyslukuina R_w. Pyydettäessä sisälasitoimittajan tulee kyetä esittämään tuotteelle tehtyjen ilmaääneneristävyysmittausten mittausraportti. Lasiosien karmin liitosten tulee olla tiiviit ja sisälasituksen karmeineen tulee täyttää sille annettu ääneneristysvaatimus.

Karmin ja liittyvän rakenteen väli tilkitään mineraalivillalla tai elastisella polyuretaanilla ($R_{s,w}$ ≥ 55 dB) ja tiivistetään elastisella tiivistysmassalla.

5.3 Ääntä eristävät tilanjakajat

Tilanjakajilla tarkoitetaan tässä esimerkiksi siirtoseiniä, taittoseiniä ja paljeovia.

Tilanjakajien vaatimukset ilmoitetaan laboratoriossa mitattuina ilmaääneneristyslukuina R_w. Pyydettäessä toimittajan tulee kyetä esittämään tuotteelle tehtyjen ilmaääneneristävyysmittausten mittausraportti.

Kelluva lattianpäällyste, jota ei ole liimattu alustaansa, katkaistaan aina tilanjakajan kohdalta. Muiden lattianpäällysteiden kohdalla tulee varmistaa tilanjakajan soveltuvuus ja, että tilanjakajan lattianpäällysteen vastinpinta on tiivis.

5.4 Tarkastusluukut

Ääntä eristävään alakattorakenteeseen tai koteloon sijoitettavat tarkastusluukut tulee olla ääntä eristäviä. Luukuiksi soveltuu esim:

- Knauf Paloluukku EI30 tai EI60
- Gyproc Paloluukku EI30 tai EI60

6 HUONEAKUSTIIKKA JA ÄÄNIOLOSUHTEET

6.1 Huoneakustiset verhoukset

Ääntä vaimentavat pinnat (absorptiomateriaalit)
Tuotevalmistajat ilmoittavat materiaaleilleen yleensä absorptioluokan A…E. Tilatyyppien ratkaisuissa osa materiaaleista on esitetty tätä luokitusta käyttäen. Vaihtoehtoisesti tuotevalmistajat ilmoittavat materiaaleilleen painotetun absorptiokertoimen α_w. Absorptiokertoimien α_w ja absorptioluokkien vastaavuus on seuraava (standardi ISO 11654):

- Luokka A, $\alpha_w \geq 0{,}9$
- Luokka B, $\alpha_w \geq 0{,}8$
- Luokka C, $\alpha_w \geq 0{,}6$
- Luokka D, $\alpha_w \geq 0{,}3$
- Luokka E, $\alpha_w \geq 0{,}15$

Ääntä heijastavat ja sirottavat pinnat
Ääntä absorboivien pintojen lisäksi osaan tiloista tulee toteuttaa heijastavia pintoja. Heijastavina pintoina toimivat mm. paljaat betoni-, levy- ja muurattujen rakenteiden pinnat. Näiden tarkoituksena on parantaa puheen kuuluvuutta ja selkeyttä tilassa. Tärkeitä heijastavia pintoja ovat mm. opetustilojen heijastavat kattopinnat sekä auditorion heijastavat pinnat. Toisaalta musiikin opetustilojen akustiikan muunneltavuuden vuoksi tulee tilan pintojen olla osittain heijastavia.

Lisäksi ääniolosuhteiden vuoksi joihinkin tiloihin on suotuisaa sijoittaa ääntä sirottavia huoneakustisia verhouksia. Tällaisia ovat mm. erilaiset diffuusorit ja rimoitukset. Ääntä sirottavien pintojen avulla voidaan esimerkiksi estää haitallisen tärykaiun syntyminen. Tiloja, joihin on suotuisaa sijoittaa ääntä sirottavia pintoja ovat mm. liikuntasali ja musiikin opetustilat.

7 TILATYYPPIEN RATKAISUT

7.1 Opetustilat

Tilat: opetustilat yleensä, ryhmätilat

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$
  - Opetustilojen välillä ≥ 44 dB
  - Opetustilojen välillä, kun välissä on ovi tai siirtoseinä ≥ 42 dB
  - Opetustilan ja aulan, käytävän tai näihin liittyvän opetusalueen välillä, kun välissä on ovi tai siirtoseinä ≥ 34 dB
  - Pystysuunnassa ≥ 52 dB
- Askeläääneneristys, askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$ pystysuunnassa ≤ 63 dB
- Jälkikaiunta-aika T 0,5…0,7 s
- Puheensiirtoindeksi STI ≥ 0,7
- LVIS-järjestelmien sallittu keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ ≤ 33 dB
- LVIS-järjestelmien sallittu enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ ≤ 38 dB

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Väliseinärakenne yleensä $D_{nT,w}$ ≥ 44 dB
- Lattianpäällyste, akustiset vaatimukset tarkennetaan suunnittelun edetessä
- Ovet
  - Käytäväovet R_w ≥ 37 dB
  - Pako-ovet tilojen välillä R_w ≥ 42 dB
- Sisäikkunat ja sisälasiseinät
  - Ikkunat ja lasiseinät käytävälle R_w ≥ 35 dB, kun lasiosa enintään 25 % seinän pinta-alasta
  - Ikkunat ja lasiseinät käytävälle R_w ≥ 37 dB, kun lasiosa yli 25 % seinän pinta-alasta
- Siirtoseinät ja taiteseinät
  - Tilojen väliset siirtoseinät R_w ≥ 46 dB
  - Siirtoseinät käytävälle R_w ≥ 42 dB

Huoneakustiikka

- Tilojen korkeus enintään 2700 mm
- Ääntä absorboivaa pintaa yhteensä vähintään 110 % lattiapinta-alasta, vaimennusmateriaali A-luokkaa

Huoneakustiikka, isot opetustilat, yli 50 m² opetustilat

Isoissa opetustiloissa, joissa järjestetään perinteistä ns. frontaaliopetusta ja kauimman kuulijan etäisyys puhujaan on pitkä, katon keskialue toteutetaan ääntä heijastavalla pinnalla, jolloin opettajan puheen kuuluvuus opetustilan edestä takaosaan paranee.

- Tilojen korkeus enintään 2700 mm
- Ääntä absorboivaa pintaa asennetaan katto- ja seinäpinnoille
  - Kattoon luokan A alaslaskettu ääntä absorboiva alakatto. Katon keskelle jätetään ääntä heijastaa pinta, jonka pinta-ala on noin 20 % lattiapinta-alasta
  - Seinille luokan A absorptiomateriaalia vähintään 30 % tilan lattiapinta-alasta. Materiaali suositellaan asennettavaksi istujien korkeudelle.

7.2 Erityisopetustilat

Käyttäjän kuvauksen mukaan erityisopetustiloissa on tarkoituksenmukaista olla tavanomaista rauhallisempi ääniympäristö. Ääneneristys suunnitellaan tavanomaista paremmaksi, jotta ympäröivistä tiloista kantautuvat äänet eivät häiritse opetustoimintaa. Lisäksi suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rauhalliseen huoneakustiikkaan.

Tilat: erityisopetus

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$
  - Tilojen välillä ≥ 48 dB *)
- Muilta osin, kuten kohta *7.1 Opetustilat*

*) Asiantuntija-arvio

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Väliseinärakenne tilojen välillä $D_{nT,w}$ ≥ 48 dB
- Muilta osin, kuten kohta *7.1 Opetustilat*

Huoneakustiikka

- Kuten kohta *7.1 Opetustilat*

7.3 Hallinto, oppilashuolto ja neuvottelutilat

Tilat esim.: rehtori, apulaisrehtori, sihteeri, psykologi, lääkäri/terveydenhoitaja, kuraattori, opo, lepohuone/eriyttämistila

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$
  - Hallinnon ja oppilashuollon ja muiden tilojen välillä yleensä ≥ 48 dB

  - Hallinnon ja oppilashuollon ja muiden tilojen välillä, kun välissä on ovi ≥ 42 dB
  - Hallinnon ja oppilashuollon ja aulan/käytävän välillä, kun välissä on ovi ≥ 39 dB
  - Pystysuunnassa ≥ 52 dB
- Askeläänieneristys, askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$ pystysuunnassa ≤ 63 dB
- Jälkikaiunta-aika T ≤ 0,6 s
- LVIS-järjestelmien sallittu keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ ≤ 33 dB
- LVIS-järjestelmien sallittu enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ ≤ 38 dB

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Väliseinärakenne yleensä, $D_{nT,w}$ ≥ 48 dB
- Lattianpäällyste, akustiset vaatimukset tarkennetaan suunnittelun edetessä
- Ovet
  - Käytäväovet R_w ≥ 42 dB
  - Ovet tilojen välillä R_w ≥ 42 dB
- Sisäikkunat ja sisälasiseinät
  - Ikkunat ja lasiseinät käytävälle R_w ≥ 40 dB, kun lasiosa enintään 25 % seinän pinta-alasta
  - Ikkunat ja lasiseinät käytävälle R_w ≥ 43 dB, kun lasiosa yli 25 % seinän pinta-alasta
- Siirtoseinät ja taiteseinät
  - Tilojen väliset siirtoseinät R_w ≥ 46 dB
  - Siirtoseinät käytävälle R_w ≥ 42 dB

Huoneakustiikka

- Tilojen korkeus enintään 2700 mm
- Ääntä absorboivaa pintaa asennetaan katto- ja seinäpinnoille
- Katto
  - Koko katon alalle luokan A absorptiomateriaali
- Seinät
  - Seinille 10 % tilan lattiapinta-alaa vastaava määrä luokan A absorptiomateriaalia

7.4 Opettajainhuone ja työtilat

Tilat: esim. henkilökunnan huone, työtila

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$
  - Opettajainhuoneen/työtilojen ja opetustilojen välillä ≥ 48 dB
  - Opettajainhuoneen/työtilojen ja muiden tilojen välillä ≥ 44 dB
  - Opettajainhuoneen ja työtilojen ja aulan/käytävän välillä, kun välissä on ovi tai siirtoseinä ≥ 34 dB
  - Pystysuunnassa ≥ 52 dB

- Askeläänneneristys, askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$ pystysuunnassa ≤ 63 dB
- Jälkikaiunta-aika T ≤ 0,6 s
- LVIS-järjestelmien sallittu keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ ≤ 33 dB
- LVIS-järjestelmien sallittu enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ ≤ 38 dB

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Väliseinärakenne opetustilojen suuntaan, $D_{nT,w}$ ≥ 48 dB
- Väliseinärakenne muiden tilojen suuntaan, $D_{nT,w}$ ≥ 44 dB
- Lattianpäällyste, akustiset vaatimukset tarkennetaan suunnittelun edetessä
- Ovet
  - Käytäväovet R_w ≥ 37 dB
  - Pako-ovet tilojen välillä R_w ≥ 42 dB
- Sisäikkunat ja sisälasiseinät
  - Ikkunat ja lasiseinät käytävälle R_w ≥ 35 dB, kun lasiosa enintään 25 % seinän pinta-alasta
  - Ikkunat ja lasiseinät käytävälle R_w ≥ 37 dB, kun lasiosa yli 25 % seinän pinta-alasta
- Siirtoseinät ja taiteseinät
  - Tilojen väliset siirtoseinät R_w ≥ 46 dB
  - Siirtoseinät käytävälle R_w ≥ 42 dB

Huoneakustiikka

- Tilojen korkeus enintään 2700 mm
- Ääntä absorboivaa pintaa asennetaan katto- ja seinäpinnoille
- Katto
  - Koko katon alalle luokan A absorptiomateriaali
- Seinät
  - Seinille 10 % tilan lattiapinta-alaa vastaava määrä luokan A absorptiomateriaalia

7.5 Musiikin opetustilat

Tilat: musiikki, studio/bändi

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$
  - Musiikin opetustilan ja muiden tilojen välillä yleensä ≥ 60 dB
  - Musiikin opetustilan ja muiden tilojen välillä, kun välissä on ovi tai siirtoseinä ≥ 52 dB
  - Musiikin opetustilan ja käytävän tai aulan välillä, kun välissä on ovi tai siirtoseinä ≥ 44 dB
- Askeläänneneristys, askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$ ≤ 46 dB
- Jälkikaiunta-aika T
  - Akustinen musiikki 0,8…0,9 s *)

- Sähköinen vahvistus ≤ 0,6 s *)
- LVIS-järjestelmien sallittu keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ ≤ 28 dB *)
- LVIS-järjestelmien sallittu enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ ≤ 33 dB *)

*) Asiantuntija-arvio

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Rakenteet ks. kappale 4.4.
- Ovet
  - Ovet musiikinopetustilojen välillä R_w ≥ 42 dB + R_w ≥ 42 dB
  - Ovet käytävään R_w ≥ 42 dB
- Siirtoseinät
  - Musiikinopetustilasta käytävään/aulaan R_w ≥ 52 dB
- Sisäikkunat ja sisälasiseinät
  - Ikkunat musiikkiluokan ja jonkun muun välillä R_w ≥ 60 dB (kaksinkertaiset lasit)

Huoneakustiikka

- Tilan korkeus 3000 mm
- Katto
  - Luokan C absorptiomateriaalia 60 % huoneen lattiapinta-alasta (esim. Heradesing Macro 25 mm, ilmaväli 30 mm taustapintaan).
  - 40 % katon alasta heijastavaa pintaa, esim. maalattu kipsilevypinta.
- Seinät
  - Sisempien kipsilevyverhousten/seinien kallistus, ei kohtisuoria vastakkaisia seiniä, vaihtoehtoisesti seinille ääntä hajottavaa (diffuusori/puurimoitus) pintaa. Diffusoivaa pintaa n. 35 m²
  - Akustisesti vaimentavat verhot, verhokankaan absorptioluokka B. Verhokankaan kokonaismäärä vähintään 70 % lattia pinta-alasta (70 m²). Verho laskostetaan ½ alastaan, jolloin verhon peittämä ala seinällä on 35 m². Verhot asennetaan 150 mm etäisyydelle seinästä.

7.6 Näyttämö

Akustiset tavoitearvot

- Kuten kohta 7.5 Musiikin opetustilat

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Kuten kohta 7.5 Musiikin opetustilat

Huoneakustiikka

- Kuten kohta 7.5 Musiikin opetustilat

7.7 Muiden taitoaineiden tilat

Tilat: kuvataide, kotitalous

Akustiset tavoitearvot

- Kuten kohta *7.1 Opetustilat*

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Kuten kohta *7.1 Opetustilat*

Huoneakustiikka

- Kuten kohta *7.1 Opetustilat*

7.8 Liikuntatilat

Akustiikkasuunnittelijan tieto tilan käyttötarkoituksesta:
Laajennukseen tulee vammaisopetuksen terapia- ja liikuntasali. Salissa on normaali huonekorkeus (2,5–3,5 m), eikä siellä syntyvä melutaso merkittävästi eroa tavanomaisesta opetustilan toiminnasta. Matalan huonekorkeuden vuoksi tilassa ei pelata melua tai voimakkaita iskuja lattiarakenteeseen tuottavia pallopelejä (esim. kori- ja lentopallo).

Tilat: terapiasali

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$
  - Liikuntasalin ja muiden opetus- ja työtilojen välillä ≥ 52 dB
  - Liikuntasalin ja aulan, käytävän tai näihin liittyvän opetusalueen välillä, kun välissä on ovi ≥ 42 dB
- Askeläääneneristys, askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$ ≤ 49 dB
- Jälkikaiunta-aika T ≤ 0,6 s [1)]
- Puheensiirtoindeksi STI ≥ 0,6
- LVIS-järjestelmien sallittu keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ ≤ 38 dB
- LVIS-järjestelmien sallittu enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ ≤ 43 dB

[1)] Matala liikuntatila, tavallisen varhaiskasvatustilan jälkikaiunta-aika.

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Väliseinärakenne opetus- ja työtilojen suuntaan, $D_{nT,w}$ ≥ 52 dB
- Väliseinärakenne muiden tilojen suuntaan, $D_{nT,w}$ ≥ 44 dB
- Tilakohtainen välipohjan kelluva pintalaatta. Laatta katkaistaan tilan reunoilla ja erotetaan kantavista rakenteista erotuskaistoilla.
- Ovet
  - Käytäväovet R_w ≥ 42 dB
  - Pako-ovet tilojen välillä R_w ≥ 42 dB

- Sisäikkunat ja sisälasiseinät
  - Ikkunat ja lasiseinät käytävälle $R_w \geq 42$ dB, kun lasiosa enintään 25 % seinän pinta-alasta
  - Suuremmat ikkunat ja lasiseinät tarkennetaan suunnittelun edetessä
- Siirtoseinät ja taiteseinät
  - Siirtoseinät käytävälle $R_w \geq 46$ dB

Huoneakustiikka

- Tilan korkeus 3000 mm
- Katto
  - Koko katon alalle luokan A absorptiomateriaali
    - iskunkestävyys ARK suunnittelun mukaan
- Seinät
  - Seinille luokan A absorptiomateriaalia 50 % tilan lattiapinta-alasta
    - iskunkestävyys ARK suunnittelun mukaan
    - vaimennuspintaa tulee asentaa käyttäjien korkeudelle 0,8–2,1 m lattiapinnasta.

7.9 Ruokala

Tilat: ruokailu

Akustiset tavoitearvot

- Jälkikaiunta-aika T	≤ 1,2 s
- LVIS-järjestelmien sallittu keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$	≤ 38 dB
- LVIS-järjestelmien sallittu enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$	≤ 43 dB

Huoneakustiikka

- Tilojen korkeus enintään 2700 mm
- Ääntä absorboivaa pintaa asennetaan katto- ja seinäpinnoille
- Katto
  - Koko katon alalle luokan A absorptiomateriaali
- Seinät
  - Seinille 10 % tilan lattiapinta-alaa vastaava määrä luokan A absorptiomateriaalia

7.10 Ruokalan keittiö

Huoneakustiikka

- Tilojen korkeus enintään 2700 mm
- Ääntä absorboivaa pintaa yhteensä vähintään 110 % lattiapinta-alasta, vaimennusmateriaali A-luokkaa, huom. hygieniavaatimukset
- Astianpalautuksen ja pesukoneen melun leviämisen vaimentamiseksi astianpalautuksen yhteyteen on suositeltavaa asentaa ääntä absorboivaa materiaalia seinä- ja kattopintaan

Huom. Keittiössä lattiarakenteeseen kohdistuu iskuja ja rullakoista aiheutuvaa melua, minkä takia keittiön pintalaatta tulee tehdä tilakohtaisena ja erottaa kaikista kantavista rakenteista.

7.11 Käytävät, eteiset, porrashuoneet, tuulikaapit

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$ pystysuunnassa ≥ 52 dB
- Askeläääneneristys, askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + C_{I,50\text{-}2500}$ pystysuunnassa ≤ 63 dB
- Jälkikaiunta-aika T < 0,9 s
- LVIS-järjestelmien sallittu keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ ≤ 38 dB
- LVIS-järjestelmien sallittu enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ ≤ 43 dB

Huoneakustiikka

- Tilan korkeus enintään 2500 mm
- Ääntä absorboivaa pintaa asennetaan kattopinnalle
  - absorptioluokan A vaimennusmateriaalia koko katon alalle

Porrashuoneet:

- Ääntä absorboivaa pintaa yhteensä vähintään 100 % tilan lattiapinta-alasta
  - Ääntä absorboivaa pintaa asennetaan porrastasanteiden kattoon tasanteen lattia-pinta-alan mukainen määrä
  - vaimennusmateriaalia myös porrassyöksyjen alapintaa / seinille, mikäli syöksyjen alapintoja ei voida hyödyntää

7.12 WC-tilat, puku- ja pesuhuoneet

Akustiset tavoitearvot

- Ilmaääneneristys, äänitasoeroluku $D_{nT,w}$
  - WC-tilan, puku- ja pesuhuoneen ja opetus- tai työtilan välillä (rakenne opetus/työtilan ääneneristyksen mukaisesti) ≥ 44 dB
  - WC-tilan, puku- ja pesuhuoneen ja toisen vastaavan tilan välillä ≥ 35 dB
  - WC-tilan ja opetusaulan välillä, kun välissä on ovi ≥ 30 dB *)

*) Asiantuntija-arvio. Edellyttää tilaan kynnyksellistä ovea, jonka R_w = 37 dB sekä koneellista tulo- ja poistoilmanvaihtoa, tai vaihtoehtoisesti tuloilman ottoa vaimennetun siirtoilmalaitteen kautta.

Ääntä eristävät rakenteet ja sisäosat

- Väliseinärakenne ympäröivän tilan mukaisesti, esim. opetustilan suuntaan DnT,w ≥ 44 dB väliseinärakenne, WC-tilojen välillä DnT,w ≥ 35 dB rakenne
- Suoraan opetus-, opetusaula- tai työtilaan aukeavat ovet R_w ≥ 37 dB

- edellyttää myös koneellista tulo- ja poistoilmanvaihtoa, tai vaihtoehtoisesti tuloilman ottoa vaimennetun siirtoilmalaitteen kautta.

Huoneakustiikka

- Tiloihin suositellaan ääntä vaimentavaa alakattopintaa (absorptioluokan A materiaali) tilan melutason vaimentamiseksi.

8 ILMANVAIHDON ÄÄNENVAIMENTIMET

Ääni voi kulkea kanavan ilmatilan kautta tilasta toiseen. Ilmanvaihtokanavisto ei saa heikentää rakenteella saavutettavaa tilojen välistä ääneneristävyyttä. Päätelaitteet, äänenvaimentimet ja muut kanavakomponentit tulee valita kokonaisuutena siten, että kanaviston ääneneristävyys ilmatilan kautta tilasta toiseen on riittävä.

Vaimentimien geometria ja vaimennusmateriaali
Äänenhallinnan kannalta pyöreiden vaimentimien käyttö on suositeltavaa. Vaimennusmateriaalina käytetään polyesteriä.

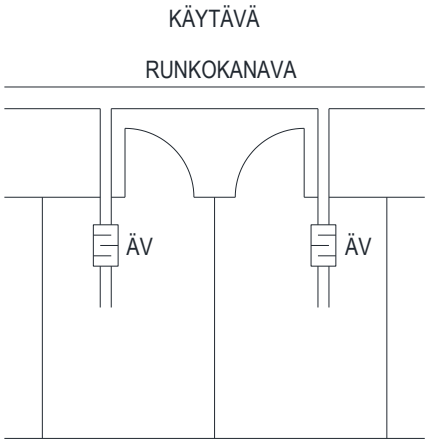
Vaimentimien alustava pituus ja eristepaksuus (tilavaraukset)
Tilojen välille edellytettävän äänitasoeroluvun $D_{nT,w}$ ollessa enintään 44 dB, ilmanvaihtokanaviin tarvittavien vaimentimien pituus on tavallisesti noin 3 x kanavan halkaisija. Äänitasoeroluvun $D_{nT,w}$ ollessa enintään 48 dB, on vaimenninpituus tavallisesti noin 4 x kanavan halkaisija.

Tilojen välisen äänitasoeroluvun $D_{nT,w}$ ollessa enintään 48 dB, voidaan yleensä käyttää 50 mm vaimennusmateriaalin vahvuutta. Muissa tapauksissa on perusteltua varautua 100 mm vaimennusmateriaalin vahvuuteen.

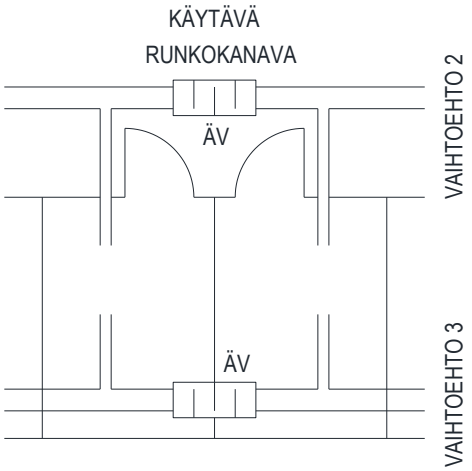
Vaimentimien asennus
Vaimentimet asennetaan jokaiseen käytävältä tilaan haarautuvaan tulo- ja poistoilmakanavaan. Akustiikkasuunnittelija mitoittaa tarvittavat äänenvaimentimet.

Vaimentimet asennetaan kaikkiin tiloihin, joille on annettu äänitasoeroluvun $D_{nT,w}$ vaatimukseksi yli 40 dB.

Kanaviston rakennevaihtoehdot ja äänenvaimentimien mahdolliset sijoituspaikat. Vaihtoehto 1 on suositeltava ratkaisu. Erityisesti vaihtoehtoa 3 tulee välttää.

VAIHTOEHTO 1: ÄÄNENVAIMENTIMET HAARAKANAVISSA. SUOSITELTAVA KANAVISTON RAKENNE

VAIHTOEHDOT 2 JA 3: ÄÄNENVAIMENTIMET RUNKOKANAVISSA. RATKAISUJA EI SUOSITELLA.

LIITTEET

1. Ehdotus akustisen kuntotutkimuksen laajuudesta (2 s.)

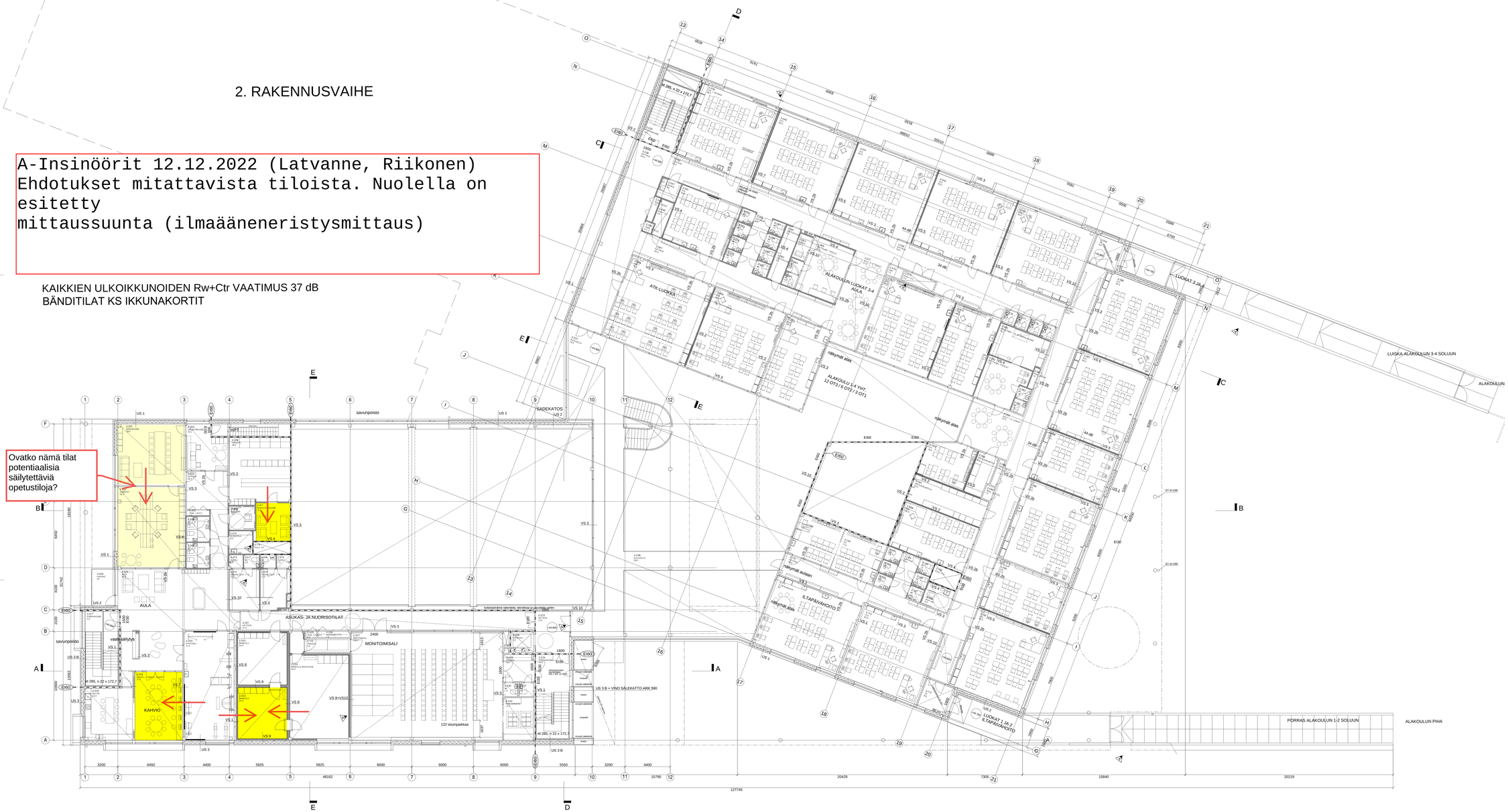
LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

2. RAKENNUSVAIHE

A-Insinöörit 12.12.2022 (Latvanne, Riikonen)
Ehdotukset mitattavista tiloista. Nuolella on esitetty
mittaussuunta (ilmaääneneristysmittaus)

KAIKKIEN ULKOIKKUNOIDEN Rw+Ctr VAATIMUS 37 dB
BÄNDITILAT KS IKKUNAKORTIT

Ovatko nämä tilat potentiaalisia säilytettäviä opetustiloja?

RAKENNUKSEN PALOLUOKKA P1

SUOJAUSTASO ST2
RAKENNUS VARUSTETAAN AUTOMAATTISELLA PALOILMOITINLAITTEISTOLLA JA TAVALLISELLA ALKUSAMMUTUSKALUSTOLLA

RAKENNUS VARUSTETAAN MERKKI- JA TURVAVALAISTUKSELLA

2.KRS BRUTTOALA 2.964 brm²
KERROSALA 2.964 kem² (todellinen)
KERROSALA 2.907 kem² (ulkoseinien 250 mm mukaan)

IKKUNOIDEN dB-ARVOT ULKOVAIPAN ÄÄNENERISTYSSELVITYKSEN MUKAAN

A: RAKENNUSAIKAISET MUUTOKSET 08.06.2011

- Sisäänkäynnten luiskia ja portaita päivitetty
- Porrasmuutoksia
- Väliseinä-, ovi- ja ikkunamuutoksia
- Vähäisiä hormimuutoksia
- Kattoikkunat lisätty
- Paloaluemuutoksia kuluissa 2.073 ja 2.114
- Tilamuutoksia:
  2.011 KESKUSTELUHUONE lisätty
  2.012-2.017 muutoksia tilojen sijoittelussa
  2.011 KUILU->2.114 KUILU tilanumerointi muuttunut
  2.115 VARASTO lisätty
  2.027 MONITOIMISALI / 2.024 BÄNDITILA seinä suljettu ja näyttämö siirtynyt monitoimisalille

TARKENNUKSET 04.09.2009

K-osoite	sivämäärä	Tuotelitro
23	123	1

KENRAALINTIE 6 01700 VANTAA
LUONNOSKAUSINNUS PÄÄPIIRUSTUS
KANNISTON KOULU
POHJAPIIRUSTUS 2. KRS 1:100
09/06/2009 ARK 0100 312

2. RAKENNUSVAIHE

A-Insinöörit 12.12.2022 (Latvanne, Riikonen)
Ehdotukset mitattavista tiloista. Nuolella on esitetty
mittaussuunta (ilmaääneneristysmittaus)

KAIKKIEN ULKOIKKUNOIDEN Rw+Ctr VAATIMUS 37 dB

RAKENNUKSEN PALOLUOKKA P1

SUOJAUSTASO ST2
RAKENNUS VARUSTETAAN AUTOMAATTISELLA PALOILMOITINLAITTEISTOLLA JA TAVALLISELLA ALKUSAMMUTUSKALUSTOLLA

RAKENNUS VARUSTETAAN MERKKI- JA TURVAVALAISTUKSELLA

3.KRS BRUTTOALA 957 brm²
KERROSALA 957 kem² (todellinen)
KERROSALA 939 kem² (ulkoseinän 250 mm mukaan)

IKKUNOIDEN dB-ARVOT ULKOVAIPAN ÄÄNENERISTYSSELVITYKSEN MUKAAN
ULLAKKO-ONTELO JÄETAAN ENINTÄÄN 400 m² OSIIN EI15-LUOKAN RAKENTEIN

A: RAKENNUSAIKAISET MUUTOKSET 08.06.2011

- Sisäänkäyntien luiskia ja portaita päivitetty
- Porrasmuutoksia
- Väliseinä-, ovi- ja ikkunamuutoksia
- Vähäisiä horminuutoksia
- Kattotikkaat lisätty
- Palo-osastointimuutos tilojen 3.004 ja 3.005 välillä

TARKENNUKSET 04.09.2009

K-sivu/Kylä	Kortteli/Tila	Tontti/Ro.e
23	123	1

KEINRAALINTIE 6 01700 VANTAA

UUDISRAKENNUS — PÄÄPIIRUSTUS

KANNISTON KOULU

POHJAPIIRUSTUS 3. KRS — 1:100

Allekirjoitus

09/06/2009 313 pohja 3krs.dwg — ARK 0100 313

ARK-TALO OY
ARKITEHTITOIMISTO
KAMPINPORTTI 10, 00260 HELSINKI
PUH. 09-4767 0200, FAKSI 09-4767 0299

LIITE: Kaavatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

Kanniston koulun laajennus ja tilamuutokset, Tilaluettelo				05.01.2023
Nykyinen / uudisrakennus	**Kerros**	**Tilatyyppi**	**Tilan nimi**	**Pinta-ala**
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	HIONTAH.	12,5
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	KONESALI	63,5
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	KOVAT KÄSITYÖT	77,5
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	KUUMAKÄS.	16
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	OPE	4,5
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	PINTAKÄS.	16
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	VAR.	17,5
Oleva rakennus	1. kerros	Teknisen työn opetus	VAR.	22
Oleva rakennus	1. kerros	Yleisopetus	KABINETTI	18,5
Oleva rakennus	1. kerros	Yleisopetus	KOTIT1	73,5
Oleva rakennus	1. kerros	Yleisopetus	KOTIT2	74,5
Oleva rakennus	1. kerros	Yleisopetus	TEORIA	58,5
Oleva rakennus	1. kerros	Yleisopetus	VAR./VAATEH.	23,5
Oleva rakennus	2. kerros	Käytävät, aulat	Käytävä	49,5
Oleva rakennus	2. kerros	Opetuksen aputilat	Varasto	38
Oleva rakennus	2. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	Vaates.	19,5
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	Aistitila	12,5
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	Eriyttämistila	23
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	Eriyttämistila	24
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	POP-luokka 1	53
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	POP-luokka 2	46,5
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	POP-luokka 3	46,5
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	Päivätoiminta	45
Oleva rakennus	2. kerros	Yleisopetus	Päivätoiminta	62
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Hallinto/monitilatoimisto	159
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Käytävä	24
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Monistamo	7
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Neuvottelu	12
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Neuvottelu	18,5
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Rehtori	19,5
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Sihteerit	24,5
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Varareht./neuvottelu	14,5
Oleva rakennus	3. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	Virka-apulaisrehtori	15,5
Oleva rakennus	3. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	Vaatesäilytys	10
				1202,00
Uudisrakennus	1. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	OPO	11,5
Uudisrakennus	1. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	OPO	11,5
Uudisrakennus	1. kerros	Hallinto, tsto, hallinnon aputilat	TAUKOT.	10
Uudisrakennus	1. kerros	Kuraeteinen	MÄRKÄET.	25
Uudisrakennus	1. kerros	Kuvaamataidon opetus	KU/KÄ VAR.	18
Uudisrakennus	1. kerros	Kuvaamataidon opetus	KUVATAIDE	164
Uudisrakennus	1. kerros	Käytävät, aulat	HISSI	3
Uudisrakennus	1. kerros	Käytävät, aulat	KÄYTÄVÄ	68,5
Uudisrakennus	1. kerros	Käytävät, aulat	KÄYTÄVÄ	87

Uudisrakennus	1. kerros	Käytävät, aulat	OPINPORRAS	139
Uudisrakennus	1. kerros	Laitoskeittiötilat	KE SOS.	10
Uudisrakennus	1. kerros	Laitoskeittiötilat	VALMISTUSKEITTIÖ	229
Uudisrakennus	1. kerros	Musiikin opetus	MUSA PR	10,5
Uudisrakennus	1. kerros	Musiikin opetus	MUSA PR	12
Uudisrakennus	1. kerros	Musiikin opetus	MUSA1 / NÄYTTÄMÖ	102
Uudisrakennus	1. kerros	Musiikin opetus	MUSA2 + VAR.	87
Uudisrakennus	1. kerros	Prsh:t	PORRASH.	22,5
Uudisrakennus	1. kerros	Prsh:t	PORRASH.	22,5
Uudisrakennus	1. kerros	Prsh:t	PRSH.	6,5
Uudisrakennus	1. kerros	Ruokailu	RUOKAILU	303
Uudisrakennus	1. kerros	Siivous	SIIV.	16
Uudisrakennus	1. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	11,5
Uudisrakennus	1. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	15
Uudisrakennus	1. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	18
Uudisrakennus	1. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	20
Uudisrakennus	1. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	TK	10
Uudisrakennus	1. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	TK/ET.	9
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto	LEPO	7
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto	LEPO	8
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto	ODOTUS	19
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto, vastaanottotilat	KUR	15
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto, vastaanottotilat	KUR./PSYK.	15
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto, vastaanottotilat	LÄÄK./PSH	15
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto, vastaanottotilat	PSYK	12
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto, vastaanottotilat	TERVH.	15
Uudisrakennus	1. kerros	Terveydenhuolto, vastaanottotilat	TERVH.	17
Uudisrakennus	1. kerros	Väestönsuojatilat	MAKERSPACE/VSS	75
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	LE-WC	6,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	PESU-WC	14
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	1. kerros	WC:t	WC	2,5
Uudisrakennus	1. kerros	Yleisopetus	ER-TILA	7,5
Uudisrakennus	1. kerros	Yleisopetus	ER.	10
Uudisrakennus	1. kerros	Yleisopetus	ER.	10
Uudisrakennus	1. kerros	Yleisopetus	ERITYISOPETUS	68
Uudisrakennus	1. kerros	Yleisopetus	ERITYISOPETUS	75
				1845,5
Uudisrakennus	2. kerros	Käytävät, aulat	HISSI	3

Uudisrakennus	2. kerros	Käytävät, aulat	KÄYTÄVÄ	24,5
Uudisrakennus	2. kerros	Käytävät, aulat	KÄYTÄVÄ	183
Uudisrakennus	2. kerros	Liikuntasali	TERAPIASALI	200
Uudisrakennus	2. kerros	Prsh:t	PORRASH.	22,5
Uudisrakennus	2. kerros	Prsh:t	PORRASH.	22,5
Uudisrakennus	2. kerros	Prsh:t	PRSH.	6,5
Uudisrakennus	2. kerros	Pukuhuoneet	PUKU-PESU	26,5
Uudisrakennus	2. kerros	Pukuhuoneet	PUKU-PESU	28
Uudisrakennus	2. kerros	Siivous	SIIV.	4,5
Uudisrakennus	2. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	11,5
Uudisrakennus	2. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	18
Uudisrakennus	2. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	20
Uudisrakennus	2. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	22,5
Uudisrakennus	2. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	27,5
Uudisrakennus	2. kerros	Varastot	SALIVARASTO	10
Uudisrakennus	2. kerros	Varastot	YLEISVAR.	16
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	LE-WC	6,5
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	2. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	HISTORIA, YH	107
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	MEDIATILA	77,5
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	PR	10
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	PR/NEUV.	28
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	PR/NEUV.	28
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	US, TT, OPO	120
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	YLEINEN PR.	39
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	ÄI/PR1	18
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	ÄI/PR2	10
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	ÄI/PR3	20
Uudisrakennus	2. kerros	Yleisopetus	ÄIDINKIELI	196
				1318,5

Uudisrakennus	3. kerros	Käytävät, aulat	HISSI	3
Uudisrakennus	3. kerros	Käytävät, aulat	KÄYTÄVÄ	21,5
Uudisrakennus	3. kerros	Käytävät, aulat	KÄYTÄVÄ	152
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	BI-GE	138
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	FY-KE	77
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	FY-KE	77
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	FY-KE (KEVYT)	74
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	FY-KE VAR.	31,5
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	MA PR	9

Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	MA PR	9
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	MA PR	12
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	MA PR	12
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	MAASTOVAR.	20
Uudisrakennus	3. kerros	Luonnontieteiden opetus	MATEMATIIKKA	158
Uudisrakennus	3. kerros	Prsh:t	PORRASH.	22,5
Uudisrakennus	3. kerros	Prsh:t	PORRASH.	22,5
Uudisrakennus	3. kerros	Prsh:t	PRSH.	6,5
Uudisrakennus	3. kerros	Pukuhuoneet	HK SOS-TILA	29,5
Uudisrakennus	3. kerros	Pukuhuoneet	HK SOS-TILA	29,5
Uudisrakennus	3. kerros	Siivous	SIIV.	4,5
Uudisrakennus	3. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	18
Uudisrakennus	3. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	20,5
Uudisrakennus	3. kerros	Sisäänkäyntitilat, tk:t, eteistilat	AULA/SÄIL.	46,5
Uudisrakennus	3. kerros	Varastot	YLEISVAR.	16
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	LE-WC	6,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	1,5
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	2
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	2
Uudisrakennus	3. kerros	WC:t	WC	2
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	ER	7,5
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	ER	7,5
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	ER	11,5
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	KIELET 1	104
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	KIELET 2	108
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	PR	9,5
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	PR	9,5
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	PR	11
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	PR	15
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	PR/NEUV.	28
Uudisrakennus	3. kerros	Yleisopetus	YLEINEN PR.	36,5
				1382,5

Uudisrakennus	Yläpohja/vesikatto	IVKH	IVKH/TEKN.	338
Uudisrakennus	Yläpohja/vesikatto	Prsh:t	PRSH.	6,5
				344,50

Muutosala yhteensä	1202,00
Uudisrakennus yhteensä	4891,00
Muutos- ja uudisrakennus yhteensä	6093,00

VANTAAN KAUPUNKI	**TAVOITEHINTA**
TOIMITILAJOHTAMINEN	**Hankesuunnitelma**
Suunnittelu- ja hankepalvelut	**20.12.2022**

Kanniston koulun laajennus
Kenraalintie 6, 01700 Vantaa

Laajuustiedot :

bruttoala	5 278	brm2
hyötyala	3 526	hym2
huoneistoala	4 827	htm2
tilavuus	25 216	rm3
tehokkuusluku	1,50	

Rakennuskustannukset		**Yht.€**	**€/brm2**	**€/hym2**	**€/rm3**
Rakennuttajan kulut		2 370 000	449,03	672,15	93,99
suunnittelu	1 370 000				
rakennuttaminen	820 000				
liittymismaksut	180 000				
Rakennustekniset työt		13 360 000	2 531,26	3 789,00	529,82
- sis.pihatyöt					
LVI-työt		2 250 000	426,30	638,12	89,23
LVV-työt	790 000				
IV-työt	1 380 000				
Säätölaitteet	80 000				
Sähkötyöt		1 770 000	335,35	501,99	70,19
Erillishankinnat		480 000	90,94	136,13	19,04
Muutos- ja lisätyövaraus		1 070 000	202,73	303,46	42,43
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		21 300 000	4 035,62	6 040,84	844,70
KUSTANNUSENNUSTE (alv 24%)		26 412 000	5 004,17	7 490,64	1 047,43

Hintataso KL 118,3 (12/22)

Hankkeen tavoitehinta HS:	19 430 000		KL	113
	20 341 000		KL	118,3
Kustannusylitys (+) tai -alitus (-):	959 000	4,7 %	KL	118,3

Arvio sisältää:
- Teräsbetonipaalutus 8 m syvyyteen
- Betonirunko ja tiilimuuraus
- Väestönsuojatilojen lisäys 76 m2
- Uusi valmistuskeittiö ja astianpalautuslinjasto, 230 m2
- Yksi henkilöhissi, kolme kerrostasoa
- Hulevesien viivästys
- Apurakennusten kasvikatot
- Rakennusaikainen sääsuojaus
- Aurinkosähköpaneelit 150 kWp
- Sähköautojen latauspisteet 2 kpl

Arvio ei sisällä:
- Käyttäjätehtävät kuten irtaimisto- ja laitehankinnat
- Maalämpöjärjestelmä, 18 kpl 350m syviä kaivoja 900 000 € (alv 0%)
- Sprinkler
- Mahdollisten tontin rasitteiden kustannukset
- Laajennuksen kohdalla olevan päiväkotipaviljongin purku ja siirto pois tontilta
- Globaalin taloustilanteen vuoksi kustannuskehitys ei ole tarkasti ennustettavissa

Suunnittelu ja hankepalvelut 20.12.2022

Petri Kokkonen
Kustannusinsinööri

20.12.2022

Kanniston koulun laajennus			
Hankkeen huoneistoala		**4 827**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo		**21 300 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**21 300 000**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**4 412,68**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	20273,40	4,20	0,35
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	84569,04	17,52	1,46
2	Lämpöhuolto	26645,04	5,52	0,46
3	Sähköhuolto	30120,48	6,24	0,52
4	Vesihuolto	26645,04	5,52	0,46
5	Erityislaitehuolto	4054,68	0,84	0,07
6	Siivous	0,00	0,00	0,00
7	Jätehuolto	20273,40	4,20	0,35
9	Kunnossapito	67191,84	13,92	1,16
0-9	**Yhteensä**	**279 773**	**57,96**	**4,83**

Pääomakustannukset:				
Korjausvastike	3	639 000	132,38	11,03
Korko %	3	639 000	132,38	11,03
Pääomakustannukset yhteensä		**1 278 000**	**264,77**	**22,06**
Tontin vuokra		**125 695**	**26,04**	**2,17**
Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä		**1 683 468**	**348,77**	**29,06**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

Kanniston koulun tilamuutokset
Kenraalintie 6, 01700 Vantaa

Laajuustiedot :

bruttoala	1 410	brm2
hyötyala	1 134	hym2
huoneistoala	1 218	htm2
tilavuus	5 343	rm3
tehokkuusluku	1,24	

Rakennuskustannukset		**Yht.€**	**€/brm2**	**€/hym2**	**€/rm3**
Rakennuttajan kulut		310 000	219,86	273,37	58,02
suunnittelu	180 000				
rakennuttaminen	110 000				
liittymismaksut	20 000				
Rakennustekniset työt		1 430 000	1 014,18	1 261,02	267,64
- sis.pihatyöt					
LVI-työt		380 000	269,50	335,10	71,12
LVV-työt	130 000				
IV-työt	240 000				
Säätölaitteet	10 000				
Sähkötyöt		310 000	219,86	273,37	58,02
Erillishankinnat		0	0,00	0,00	0,00
Muutos- ja lisätyövaraus		270 000	191,49	238,10	50,53
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		2 700 000	1 914,89	2 380,95	505,33
KUSTANNUSENNUSTE (alv 24%)		3 348 000	2 374,47	2 952,38	626,61

Hintataso KL 118,3 (12/22)

Hankkeen kustannusennuste TS:	2 940 000		KL	113
	3 078 000		KL	118,3
Kustannusylitys (+) tai -alitus (-):	-378 000	-12,3 %	KL	118,3

Arvio sisältää:
- Hankesuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet

Arvio ei sisällä:
- Käyttäjätehtävät kuten irtaimisto- ja laitehankinnat
- Aulan alakaton korjaus 440 000 € (alv 0%)
- Globaalin taloustilanteen vuoksi kustannuskehitys ei ole tarkasti ennustettavissa

Suunnittelu ja hankepalvelut 20.12.2022

Petri Kokkonen
Kustannusinsinööri

20.12.2022

Kanniston koulun tilamuutokset			
Hankkeen huoneistoala		**1 218**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo		**2 700 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**2 700 000**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**2 216,75**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	5115,60	4,20	0,35
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	21339,36	17,52	1,46
2	Lämpöhuolto	6723,36	5,52	0,46
3	Sähköhuolto	7600,32	6,24	0,52
4	Vesihuolto	6723,36	5,52	0,46
5	Erityislaitehuolto	1023,12	0,84	0,07
6	Siivous	0,00	0,00	0,00
7	Jätehuolto	5115,60	4,20	0,35
9	Kunnossapito	16954,56	13,92	1,16
0-9	**Yhteensä**	**70 595**	**57,96**	**4,83**
	Pääomakustannukset:			
	Korjausvastike 3	81 000	66,50	5,54
	Korko % 3	81 000	66,50	5,54
	Pääomakustannukset yhteensä	**162 000**	**133,01**	**11,08**
	Tontin vuokra	**31 717**	**26,04**	**2,17**
	Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä	**264 312**	**217,01**	**18,08**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

001981

Päiväys
Datum

18.6.2008
17.11.2008 tarkistettu

Pohjakarttalehtien numerot
Baskartbladens nummer

90/47, 91/47

Vantaan kaupunki
Asemakaavan muutos
Kaupunginosa 23

KIVISTÖ

Kortteli 23123 sekä katualuetta.

Kaupunginosa 24

LAPINKYLÄ

Osa korttelia 24053 sekä katualuetta.

Tonttijako
Osa korttelia 24053.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 24053.

1:2000

Vanda stad
Ändring av detaljplanen
Stadsdel 23

KIVISTÖ

Kvarter 23123 samt gatuområde.

Stadsdel 24

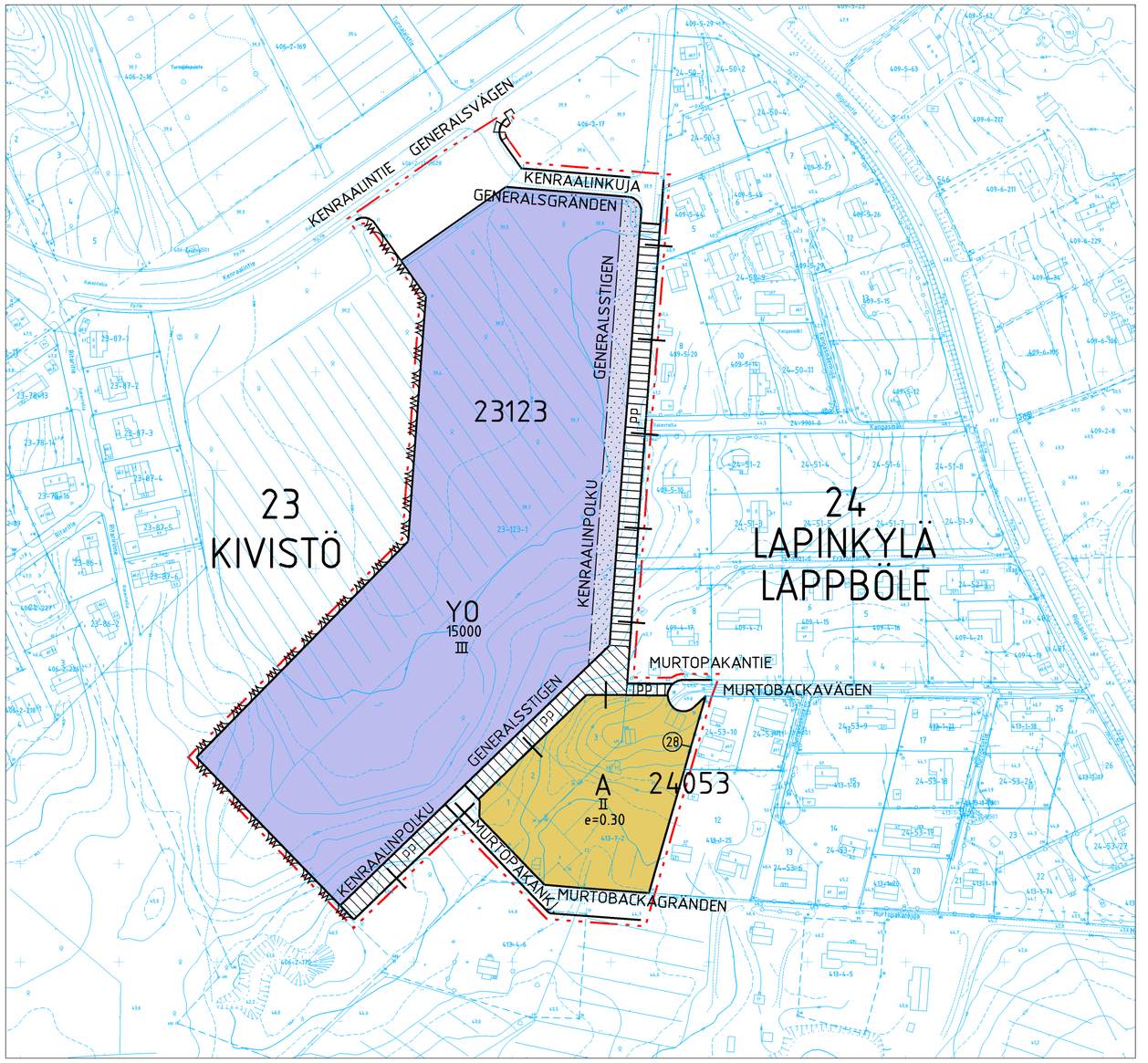
LAPPBÖLE

Del av kvarteret 24053 samt gatuområde.

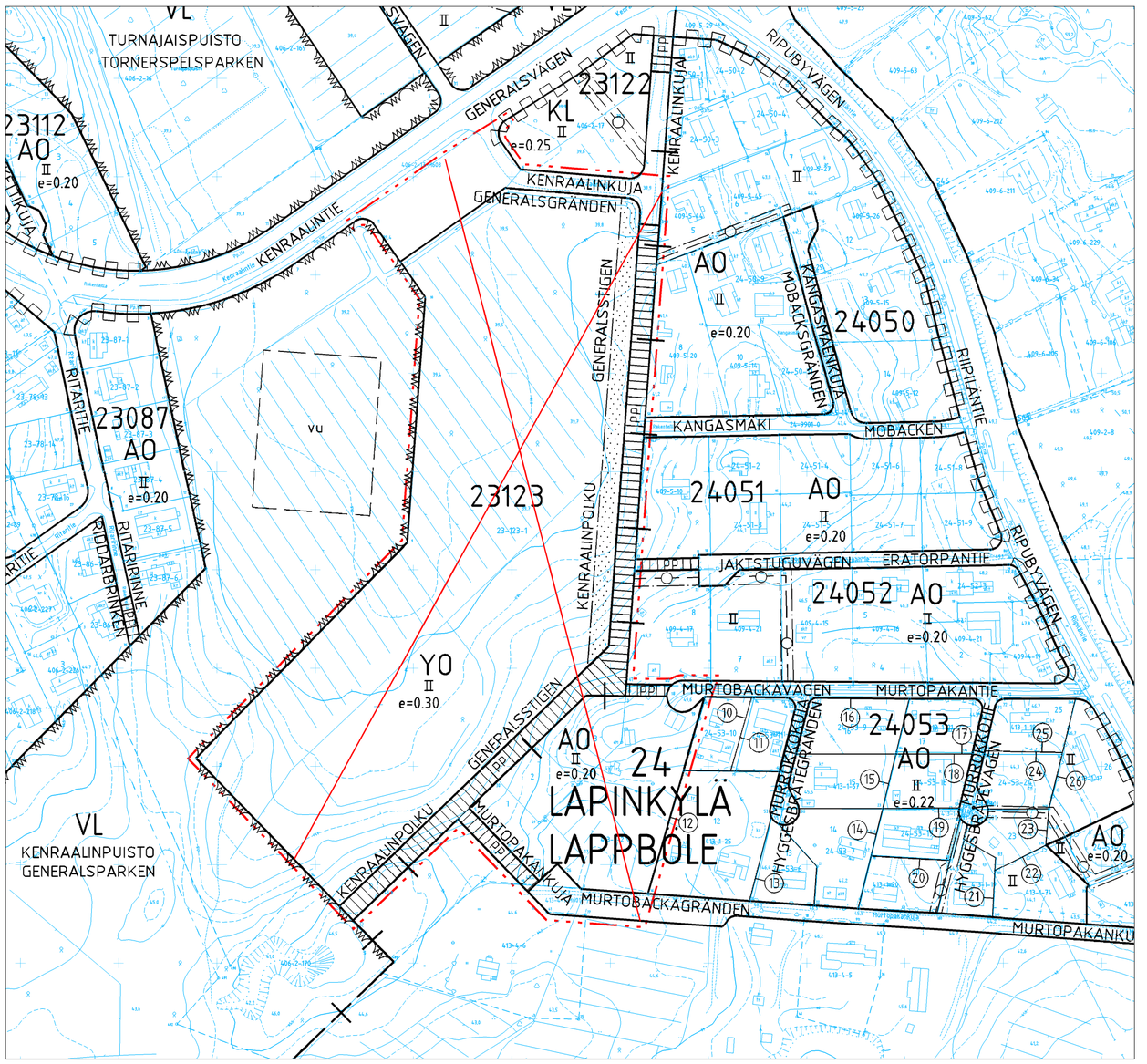
Tomtindelning
Del av kvarteret 24053.

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 24053.

1:2000

pohjakartta on 30.05.2008 mukainen

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

A — Asuinrakennusten korttelialue.

A-aluetta korttelissa 24503 koskevia määräyksiä:

Jokaisella asunnolla tulee olla tarkoituksenmukaisesti näkösuojattu ulko-oleskelutila.

Alueelle saa sijoittaa sellaisia toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, yhteensä enintään 20 % tontin rakennusoikeudesta.

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Toimisto-, ja työhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 28 dB.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot	1,5 ap/ asunto
Toimisto- ja työtilat	1 ap/ 50 k-m²

YO — Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.

YO-korttelia 23123 koskevia määräyksiä:

Alueelle voidaan sijoittaa peruskoulun ala- ja yläasteen, päiväkoti-, asukas- ja nuorisotiloja, hammashoitola sekä niihin verrattavia tiloja.

Alueelle saa rakentaa kiinteistön huollon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Asuin-, potilas-, opetus-, ja kokoontumishuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Toimisto-, ja työhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 28 dB.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asukas- ja nuorisotilat	1 ap/ 150 k-m²
Asunnot	1 ap/ asunto
Hammaslääkärin vastaanottotilat	12 ap yhteensä
Koulun opetustilat	1 ap/ 150 k-m²
Päiväkoti	1 ap/ 150 k-m²
Toimisto- ja työtilat	1 ap/ 50 k-m²

Kaupunginosan raja.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

28 — Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

23 KIVIS 23123 — Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

KENRAALIN — Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

15000 — Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

III — Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

e=0.30 — Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.

Rakennusala.

Istutettava alueen osa.

PP — Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för bostadshus.

Bestämmelser som gäller A-området i kvarter 24503:

Varje bostad skall ha en plats för utomhusvistelse och platsen ska vara skyddad mot insyn på ett ändamålsenligt sätt.

På området får byggas sådana kontorslokaler och med dem jämförbara arbetsutrymmen som inte stör boendet, sammanlagt högst 20 % av tomtens byggrätt.

Ljudisoleringen mot flyg- och trafikbuller i bostadsrummens ytterväggar ΔL skall vara minst 32 dB.

Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och trafikbuller ska vara minst 28 dB i kontors- och arbetsrum.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1,5 bp/ bostad
Kontors- och arbetslokaler	1 bp/ 50 m2-vy

Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet.

Bestämmelser som gäller YO-kvarteret 23123:

I området får man placera lokaler för grundskolans låg- och högstadium, daghems-, invånar- och ungdomslokaler, en tandklinik samt med dessa jämförbara lokaler.

I området får man bygga bostäder som är nödvändiga för fastighetsskötseln.

Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och trafikbuller i bostads-, patient-, undervisnings- och samlingsrummens ytterhölje skall vara minst 32 dB.

Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och trafikbuller ska vara minst 28 dB i kontors- och arbetsrum.

Minimiantalet bilplatser:

Invånar- och ungdomslokaler	1 bp/ 150 m2-vy
Bostäder	1 bp/ bostad
Lokaler för tandläkarmottagning	12 bp sammanlagt
Skolans undervisningslokaler	1 bp/ 150 m2-vy
Daghem	1 bp/ 150 m2-vy
Kontors- och arbetslokaler	1 bp/ 50 m2-vy

Stadsdelsgräns.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.

Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.

Byggnadsyta.

Del av område som bör planteras.

För gång- och cykeltrafik reserverad gata.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön ja ympäristön toimiala
Marja-Vantaa -projekti

Verksamhetsområdet för markanvändning och miljö
Marja-Vandaprojektet

Lea Varpanen
Kaavoituspäällikkö / Planläggningschef

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Vantaalla / Vanda 10.12.2008

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.12.2008

Godkänd av stadsfullmäktige 15.12.2008

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.01.2023 / 8 §

9 § Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustaminen keväällä 2023 ja syksyn 2022 maksuhuojennusten hyvitykset palveluntuottajille

VD/387/02.03.01.03/2022

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 11 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää hyväksyä vuosittain aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman, päättää toiminnan laajuudesta ja järjestämistavasta sekä myöntää aamu- ja iltapäivätoiminnan avustukset.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustus maksetaan niille iltapäivätoiminnan palveluntuottajille, jotka ovat tehneet sopimuksen toiminnan järjestämisestä Vantaan kaupungin kanssa. Tällä hetkellä voimassa olevia sopimuksia on 20 eri toimijan kanssa.

Vantaan kaupunki on saanut opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen vuoden 2023 valtionosuudesta, mikä on 1 946 044 euroa. Valtionosuus perustuu toteutuneisiin ohjaustunteihin vuosina 2021 ja 2022 siten, että tunnit on tasattu talousarvion tuntimäärän kertoimella 0,8416. Ohjaustunnin suuruus on 26 euroa, josta valtionosuus on 57 prosenttia.

Kevään 2023 kohdennettu avustus on 350 euroa/4 h/lapsi ja 330 euroa/5 h/lapsi. Avustus maksetaan palveluntuottajille 9.1.2023 lapsilukumäärien mukaan. Samassa yhteydessä maksetaan palveluntuottajille syksyn 2022 maksuhuojennusten hyvitykset.

Kevään 2023 valtionosuudet ip-toimintaan 350 € /4 h lapsi ja 330 € /5 h lapsi 9.1.2023 tilanteen mukaisesti ja syksyn 2022 maksuhuojennusten hyvitykset:

	350 €/4h lapsi		330 €/5h lapsi		4h+5h lapset yht		Maksuhuoj.	Maksetaan
	lkm	€	lkm	€	lkm	€	€ /s.2022	Yht. €
H & S International School Oy/ HSIS iltapäivätoiminta	101	35350,00	34	11220,00	135	46570,00	0,00	46570,00
Japalo Oy	16	5600,00	2	660,00	18	6260,00	0,00	6260,00
Kaivoskympin iltapäiväkerhon kannatusyhdistys ry	41	14350,00	15	4950,00	56	19300,00	140,00	19440,00
Koivukylän Palloseura ry	47	16450,00	9	2970,00	56	19420,00	770,00	20190,00
Korson Veto ry	60	21000,00	5	1650,00	65	22650,00	0,00	22650,00
Luna afternoon club oy	43	15050,00	20	6600,00	63	21650,00	350,00	22000,00
Mammolina Oy	87	30450,00	22	7260,00	109	37710,00	262,50	37972,50
Nano, lasten ja nuorten kerhotoiminta oy	209	73150,00	43	14190,00	252	87340,00	490,00	87830,00
Pilke päiväkodit Oy	359	125650,00	55	18150,00	414	143800,00	735,00	144535,00
Sahan-seura ry	13	4550,00	0	0,00	13	4550,00	0,00	4550,00
Tikkurilan palloseura ry	63	22050,00	18	5940,00	81	27990,00	70,00	28060,00
Vantaan lastenliitto ry	266	93100,00	82	27060,00	348	120160,00	595,00	120755,00
Vantaan NMKY ry	233	81550,00	44	14520,00	277	96070,00	805,00	96875,00
Vantaan Sanataidekoulu ry	170	59500,00	41	13530,00	211	73030,00	315,00	73345,00
Vantaan seudun steinerkoulun kouluyhdistys ry	17	5950,00	18	5940,00	35	11890,00	0,00	11890,00
Vantaan seurakuntayhtymä	190	66500,00	31	10230,00	221	76730,00	927,50	77657,50
Folkhälsan i Östra Helsinge rf	16	5600,00	1	330,00	17	5930,00	0,00	5930,00
Folkhälsan Välfärd Ab	28	9800,00	20	6600,00	48	16400,00	0,00	16400,00
Folkhälsans förbund rf	15	5250,00	28	9240,00	43	14490,00	0,00	14490,00
Hem och Skola vid Helsinge Kyrkoby Lågstadium rf	10	3500,00	5	1650,00	15	5150,00	0,00	5150,00
Yhteensä	**1984**	**694400,00**	**493**	**162690,00**	**2477**	**857090,00**	**5460,00**	**862550,00**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) jakaa iltapäivätoiminnan avustus kevään 2023 osalta em. taulukon mukaisesti;
b) maksaa palveluntuottajille syksyn 2022 maksuhuojennusten hyvitykset em. taulukon mukaisesti;
c) että avustus maksetaan kustannuspaikasta 133050000.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkieliset palvelut
- ote iltapäivätoiminnan palveluntuottajat

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Opetustoimen asiantuntija Virva Kela-Piironen, 040 610 8791, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

10 § Toisen asteen erityisopettajan virkojen perustaminen 1.8.2023 alkaen

VD/143/01.01.00.00/2023

Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 3 §:n 2 mom. mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Toisen asteen palvelualue on saanut luvan perustaa kaksi lukion erityisopettajan virkaa 1.8.2023 alkaen, joiden sijoituspaikat ovat Lumon lukio ja Martinlaakson lukio.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 10

Toisen asteen koulutuksen johtajan esitys:
Päätetään 1.8.2023 alkaen:
a) perustaa Martinlaakson lukioon erityisopettajan virka vakanssinumerolla 900079
b) perustaa Lumon lukioon erityisopettajan virka vakanssinumerolla 900080

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote YHT palvelussuhdeasiat
- ote toisen asteen koulutuksen johtaja
- ote Lumon lukion rehtori
- ote Martinlaakson lukion rehtori

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki, 050 3145378, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

11 § **Suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmien päivitykset**

VD/159/12.00.01.02/2023

Opetushallitus on antanut 7.11.2019 määräykset nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista ja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista noudatettavaksi 1.8.2021 lukien. Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee lukiolain 12 §:n mukaisesti laatia ja hyväksyä lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi lukiolaki (714/2018) ja valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018). Vantaan lukioiden nuorten lukiokoulutuksen uusi opetussuunnitelma, Vantaan aikuislukioiden opetussuunnitelmat ja lukiokohtaiset opetussuunnitelmat on hyväksytty opetuslautakunnassa 7.6.2021. Uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2021 lukuvuonna 2021–2022 aloittaneiden opiskelijoiden osalta. Suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmien päivitykset on hyväksytty 24.1.2022 (§ 17) ja 13.6.2022 (§ 13) kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa.

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 7 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää hyväksyä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä päivä- ja aikuislukion opetussuunnitelmat.

Lukioiden opetussuunnitelmat
Sotungin etälukion, Vantaan aikuislukion ja Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmat esitetään päivitettäväksi liitteen 1 mukaisten muutosten osalta. Lisäksi liitteinä 2–4 lukioiden opetussuunnitelmat kokonaisuudessaan. Päivitykset ovat yksittäisten opintojaksojen lisäyksiä ja/tai poistoja tai pieniä tarkennuksia lukiokohtaisiin opintojaksoihin. Liitteiden mukaiset muutokset esitetään päivitettäväksi 1.8.2023 alkaen lukiokohtaisiin opetussuunnitelmiin.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 11

Toisen asteen koulutuksen johtajan esitys:
Päätetään hyväksyä liitteenä olevat Sotungin etälukion, Vantaan aikuislukion ja Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmiin tehdyt muutokset.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Koonti Sotungin etälukion, Vantaan aikuislukion ja Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmiin tehdyistä päivityksistä (liite 1)
- Sotungin etälukion opetussuunnitelma (liite 2)
- Vantaan aikuislukion opetussuunnitelma (liite 3)
- Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma (liite 4)

Täytäntöönpano: Toisen asteen koulutuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Opetustoimen asiantuntija Janette Vesalainen, 040 641 3412, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
Toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki, 050 314 5378, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Liite 1.

Koonti Sotungin etälukion, Vantaan aikuislukion ja Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmiin tehdyistä päivityksistä

Tähän liitteeseen on koottu Vantaan lukioiden opetussuunnitelmiin tehdyt päivityksen opetussuunnitelmakohtaisesti. Opetussuunnitelmat löytyvät kokonaisuudessaan liitteistä 2–4.

Sotungin etälukion opetussuunnitelma

Koulukohtainen Bisnes -oppiaine

- Muokattu Oman talouden hallinta (BSN1) ja Työelämäosaaminen (BSN2) opintojaksojen nimiä, opintojaksojen vapaata kuvausta sekä laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tekstejä.
- Poistettu Globaalit markkinat (BSN3) sekä Talous, raha ja yrittäjyys (BSN4) -opintojaksot.

Vantaan aikuislukion opetussuunnitelma

Ruotsin Starttiopinnot RUB0

- Muokattu laaja-alaiseen osaamiseen sisältyvän vuorovaikutusosaamisen tekstiä.

Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma

Sosiaalipsykologia PS7

- Lisätty Opintojakson arviointi -kohtaan teksti “Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”.
- Lisätty Opintojakson vapaa kuvaus -kohtaan teksti ”Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”.

Hyvän elämän filosofiaa FI7

- Lisätty opetussuunnitelmaan uusi paikallinen valinnainen filosofian 2 opintopisteen laajuinen opintojakso ja tehty sitä koskevat paikalliset lisäykset tavoitteisiin, keskeisiin sisältöihin, laaja-alaiseen osaamiseen, opintojakson arviointiin sekä opintojakson vapaaseen kuvaukseen.

Sotungin etälukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Sotungin etälukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Vantaa
Koulu	Sotungin lukio
Hyväksymispäivämäärä	13.6.2022
Pdf luotu	9.1.2023

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 1
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 2
2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 3
   2.1. Tehtävä. 3
   2.2. Arvoperusta. 4
3. Opetuksen toteuttaminen. 6
   3.1. Opintojen rakenne. 6
   3.2. Oppimiskäsitys. 8
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 9
   3.4. Toimintakulttuuri. 10
   3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 13
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 16
   4.1. Ohjaus. 16
   4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki. 20
   4.3. Opiskeluhuolto. 22
   4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha. 22
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 22
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 26
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 26
   5.2. Opintojakson arviointi. 27
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 27
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 28
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 29
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 29
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 29
      5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 31
   5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 31
   5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 32
   5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 33
   5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 34
   5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 36
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 38

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 38
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 39
7. Oppiaineet. 44
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 44
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 45
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 47
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2). 49
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3). 50
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4). 51
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 53
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6). 54
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7). 55
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 57
Äidinkielen YO-kertaus, 2 op (ÄIS12). 58
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 59
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 62
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 64
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23). 65
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 66
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 67
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 69
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 70
Suomi toisena kielenä YO-kertaus, 2 op (S2S12). 71
7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU). 72
7.2.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 76
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11). . . 76
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 77
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 79
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 80
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 81
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 83
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 84
Starta på nytt!, 2 op (RUBS18). 85
Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op (RUBS20). 86
7.3. Vieraat kielet (VK). 86
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 91
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). . . 91
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 93

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). 94
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 95
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 96
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . . 98
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 99
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 100
Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op (ENAS9). 102
7.3.2. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB). 102
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (EAB31). 103
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (EAB32). 104
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (EAB33). 105
Tavat tutuksi!, 2 op (EAB34). 106
Voi hyvin!, 2 op (EAB35). 107
Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (EAB36). 108
7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB). 109
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (SAB31). 109
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (SAB32). 110
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (SAB33). 112
7.3.4. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB). 113
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (VEB31). 113
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (VEB32). 114
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (VEB33). 115
Tavat tutuksi!, 2 op (VEB34). 116
7.4. Matematiikka (MA). 117
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 119
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 119
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 121
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2). 121
Geometria, 2 op (MAA3). 122
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 123
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 124
Derivaatta, 3 op (MAA6). 126
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 127
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 128
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 129
3D-geometria, 2 op (MAA10). 130
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 131

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 133
Pitkän matematiikan YO-valmennus, 2 op (MAAS14). 134
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 135
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 135
Geometria, 2 op (MAB3). 136
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 137
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 138
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 139
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 140
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 141
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 143
Lyhyen matematiikan YO-valmennus, 2 op (MABS10). 144
Matematiikan alkuaskel, 2 op (MAYS0). 144
7.5. Biologia (BI). 145
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 148
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 149
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 150
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 152
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 153
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 154
Biologian yo-kertaus, 2 op (BIS7). 156
7.6. Maantiede (GE). 157
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 159
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 161
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 162
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 164
Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GES5). 165
7.7. Fysiikka (FY). 166
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1). 168
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2). 169
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 170
Voima ja liike, 2 op (FY4). 171
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 172
Sähkö, 2 op (FY6). 173
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 175
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 176
Fysiikan YO-valmennus, 2 op (FYS9). 177
7.8. Kemia (KE). 178

Kemia ja minä, 1 op (KE1). 181
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2). 182
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 183
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 185
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 186
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 187
Kemian YO-kertaus, 2 op (KES7). 188
7.9. Filosofia (FI). 189
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 192
Etiikka, 2 op (FI2). 193
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 195
Totuus, 2 op (FI4). 197
Filosofian YO-valmennus, 2 op (FIS5). 198
7.10. Historia (HI). 199
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 202
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI2). 203
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI3). 205
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 206
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 208
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 209
Historian YO-valmennus, 2 op (HIS7). 210
7.11. Yhteiskuntaoppi (YH). 211
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 213
Taloustieto, 2 op (YH2). 215
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 216
Lakitieto, 2 op (YH4). 218
Yhteiskuntaopin YO-valmennus, 2 op (YHS5). 219
7.12. Uskonto (KT). 220
7.12.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 222
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinauskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 222
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 223
Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 225
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 226
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 228
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 229
7.12.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 230
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 230

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 232
Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3). 233
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). 235
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5). 236
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6). 238
7.12.3. Islamin uskonto (KT4). 239
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 239
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 241
7.12.4. Buddhalainen uskonto (UXB). 242
Uskonto ilmiönä, 2 op (UXB1). 242
Maailmanlaajuinen buddhalaisuus, 2 op (UXB2). 244
7.13. Elämänkatsomustieto (ET). 246
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 248
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 250
Kulttuurit, 2 op (ET3). 251
Katsomukset, 2 op (ET4). 253
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 255
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 257
7.14. Psykologia (PS). 258
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 260
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 262
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 264
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 266
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 268
Psykologian YO-valmennus, 2 op (PSS9). 270
7.15. Kuvataide (KU). 271
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 271
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 272
7.16. Terveystieto (TE). 273
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 273
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 274
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 275
Terveystiedon YO-valmennus, 2 op (TES4). 276
7.17. Informaatioteknologia ja sovellukset (ITS). 277
Digivalmiudet lukiossa, 2 op (ITS1). 277
Ohjelmoinnin alkeet, 2 op (ITS2). 278
7.18. Bisnes (BSN). 279

Oman talouden hallinta, 2 op (BSN1). 279
Työelämäosaaminen, 2 op (BSN2). 279
7.19. Yrittäjyys ja talous (YRT). 280
Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YRT1). 280
Raha ja sijoittaminen, 2 op (YRT2). 281
7.20. Temaattiset opinnot (TO). 282
Tutkiva työskentely, 2 op (TOS1). 283
8. Liitteet. 284
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 284
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 284
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 291
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 291
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 297
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 297
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 302
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 303

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*
- *vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.*

Kaikki aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos aikuisten lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät koulutuksen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään oppilaitoksen opetus- ja sivistystyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen toimintaympäristö ja erityisresurssit, oppilaitoksen sijaintialueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet, elinkeino- ja kulttuurielämä sekä muiden oppilaitosten opetustarjonta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan ja tarkennetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla oppilaitoksen opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata kaikille aikuisten lukiokoulutukseen osallistuville opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Alle

18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan aikuisten lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) tuntijaon mukainen koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako*
- *kieliohjelma*
- *toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaaminen osa-alueet*
- *oppiaineiden tehtävät, oppiaineiden opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *työelämä- ja kansainvälisyysosaaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Mikäli oppilaitos järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta, opetusta rangaistuslaitoksessa tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään elämässä ja maailmassa vallitsevista monitahoisista keskinäisriippuvuuksista sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä, jonka tavoitteisiin kuuluu myös aikuisväestön syrjäytymisen ehkäisy ja kotoutumisen tukeminen. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan oppimiseen.

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos voi järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- *suorittaa lukion oppimäärän*
- *suorittaa yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän*
- *suorittaa yksittäisiä opintojaksoja*
- *suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja*
- *suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan.*

Sotungin etälukio on verkossa toimiva Sotungin lukion aikuislinja. Etälukio on jatkuvasti kehittyvä oppilaitos, joka toimii tiiviissä yhteistyössä Vantaan muiden oppilaitosten kanssa. Etälukio mahdollistaa eri elämäntilanteissa olevien opiskelijoiden opiskelun tarjoamalla joustavan opintojen aloittamisen ja aiempien kesken jääneiden opintojen jatkamisen.

Sotungin etälukiossa voi suorittaa
- lukion oppimäärän
- yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän
- yksittäisiä opintojaksoja
- muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja
- ylioppilastutkinnon tai sen osan.

2.2. Arvoperusta

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman oppilaitoksen kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Arvoperustaa konkretisoi näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Sotungin etälukion arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin, joita ovat avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Vantaan kaupungin arvot näkyvät Vantaalla ja Sotungin etälukiossa muun muassa seuraavin tavoin.

Avoimuus

Avoimuus tarkoittaa päätöksentekomme ja koko toimintakulttuurimme läpinäkyvyyttä. Kuuntelemme ja jaamme tietoa. Opiskelijat tietävät, miten opintojaksolla toimitaan ja mihin heidän

suoritustensa arvioinnit perustuvat. Seuraamme aktiivisesti omassa toimintaympäristössämme tapahtuvia muutoksia ja tiedotamme omasta toiminnastamme.

Rohkeus

Pidämme yllä kokeilemisen kulttuuria, jossa toimimme ennakkoluulottomasti ja haastamme totutut tavat. Luomme sellaisen ilmapiirin, jossa epäonnistumiset ja erehdykset ovat sallittu osa oppimisprosessia. Kannustamme esittämään omia ideoita ja ajatuksia.

Vastuullisuus

Tärkeitä arvoja toiminnassamme ovat yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus. Etäopiskelu opettaa itseohjautuvuuteen ja vastuunkantamiseen omasta itsestä. Ohjaamme opiskelijoita tiedostamaan kestävän elämäntavan välttämättömyyden, jotta hyvä elämä voidaan turvata nykyisille ja tuleville sukupolville.

Yhteisöllisyys

Oikeudenmukainen toiminta, moninaisuuden ymmärtäminen ja kunnioittaminen luo yhteisöllisyyttä.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämänkokemukselleen, aikaisemmin omaksumilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun ja yksilölliset opintopolut erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 2 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut temaattisia opintoja lukuun ottamatta opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisiin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa kyseisen asetuksen liitteen 2 mukaisen määrän.

Biologiassa, maantieteessä, fysiikassa ja kemiassa oppilaitos tarjoaa pakollisten opintojen lisäksi valtakunnallisia valinnaisia opintoja yhteensä vähintään 10 opintopisteen verran. Näissä oppiaineissa opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa pakollisia opintoja kahden ja yhdessä neljän opintopisteen verran.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Sotungin etälukion tuntijako

Oppiaineryhmä ja oppiaine	Pakolliset opinnot opintopisteinä	Valtakunnalliset valinnaiset opinnot opintopisteinä	Koulukohtaiset valinnaiset opinnot opintopisteinä
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot			
Äidinkieli ja kirjallisuus			
suomen kieli ja kirjallisuus	10	2	2
suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	10		2
A-kieli, englanti	12	2	2
B1-kieli, ruotsi	10	2	4
B3-kielet			
espanja		12	
saksa		6	
venäjä		8	
Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot			
Matematiikan yhteiset opinnot	2		
Matematiikan lyhyt tai pitkä oppimäärä			
- Lyhyt	10	4	4
- Pitkä	18	6	2
Biologia, maantiede, fysiikka ja kemia yhteensä	10	32	8
- Biologia	2 tai 4	6 tai 8	2
- Maantiede	2 tai 4	4 tai 6	2
- Fysiikka	2 tai 4	10 tai 12	2
- Kemia	2 tai 4	6 tai 8	2
Humanistis-yhteiskunnalliset opinnot			
Uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi ja filosofia yhteensä	12	36	12

- Uskonto tai elämänkatsomustieto	2	10	4
- Historia	4	8	2
- Yhteiskuntaoppi	4	4	2
- Filosofia	2	6	2
- Psykologia		10	2
Taito- ja taideaineet			
- Kuvataide			4
Terveystieto			8
Temaattiset opinnot		2	
Informaatioteknologia ja sovellukset			4
Bisnes			8
Yrittäjyys ja talous			4
Pakolliset opinnot yhteensä	66 tai 74		
Opinnot yhteensä vähintään	88		

Lisäksi opiskelijalle voidaan hyväksyä osaksi opintoja muita aikuisten valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa 2019 kuvattuja moduuleita, jotka on suoritettu muussa oppilaitoksessa.

Sotungin etälukion kieliohjelma

Sotungin etälukiossa voi opiskella
A-kielenä englantia
B1-kielenä ruotsia
B3-kielenä espanjaa, saksaa ja venäjää.

3.2. Oppimiskäsitys

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia aineistojen pohjalta sekä tietojaan ja taitojaan uudella tavalla yhdistäen. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa ja luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija oppii vähitellen yhä paremmin arviomaan ja kehittämään opiskelu- ja

ajattelutaitojaan. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Sotungin etälukiossa opiskelijan oma opiskelutausta ja elämänkokemus ovat lähtökohtana lukio-opinnoille. Etälukiossa otetaan huomioon yksilöllisiä tarpeita ja tuetaan opiskelijaa opintojen aikana, jotta hän saa onnistumisia ja myönteisiä oppimiskokemuksia.

Sotungin etälukiossa opiskellaan verkossa ja hyödynnetään digitaalisia sovelluksia. Digitaaliset opetusmenetelmät mahdollistavat yksilöllistämisen ja syvemmän oppiaiheisiin perehtymisen. Vuorovaikutus etälukion kursseilla tapahtuu digitaalisten työkalujen avulla.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat koulutusta ohjaava oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus, edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Opiskeluympäristöt

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöt ovat monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä. Ne edistävät opiskelumotivaatiota ja rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia sekä tarjoavat mahdollisuuksia itselle sopivien opiskelumenetelmien hyödyntämiseen. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monin tavoin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Suoritettaessa aikuisten lukiokoulutusta vankilassa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/2005) 1 §:n mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

Opiskelumenetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla voidaan rakentaa myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Elämänkokemus sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija saa tilaisuuksia käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä ja päivittää digitaalista osaamistaan.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Sotungin etälukio on verkossa toimiva Sotungin lukion aikuislinja. Opiskelu on opettajan ohjaamaa etäopiskelua digitaalisissa oppimisympäristöissä ja perustuu opiskelijan itseohjautuvuuteen. Sotungin etälukiossa otetaan huomioon aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus tarjoamalla monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumuotoja. Sotungin etälukion opiskelujärjestelyt mahdollistavat joustavan, yksilöllisen ja vuorovaikutusta edistävän henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Etäopiskelu mahdollistaa opiskelijoiden yksilöllisen etenemisen ja henkilökohtaiset oppimispolut sekä tukee opiskelutaitojen kehittymistä.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppilaitos luo henkilöstönsä ja opiskelijoidensa avulla toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilaitoksessa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea oppilaitoksen toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Opiskelijaa kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oppilaitos edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

Oppiva yhteisö

Sotungin etälukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja vuorovaikutteista. Opintojaksojen aikana vuorovaikutus tapahtuu pääasiassa digitaalisissa oppimisympäristöissä opettajan ja opiskelijan välillä. Opettaja antaa tukea, ohjausta ja palautetta, mutta myös opiskelijat antavat palautetta opintojakson toteutuksesta. Siten opiskelijat vaikuttavat oppilaitoksen käytänteiden ja opintojaksojen kehittämiseen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Sotungin etälukiossa opiskelijoita kannustetaan ilmaisemaan mielipiteensä ja osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen. Opiskelijat vastaavat säännöllisesti palautekyselyihin ja näiden vastausten perusteella kehitetään etälukion toimintaa ja opetusjärjestelyjä. Opiskelijoilla on mahdollisuus antaa palautetta jatkuvasti opetuksesta, opetusjärjestelyistä ja etälukion toiminnasta koko opintojensa ajan. Yhteisöllisyyttä ja asioihin vaikuttamismahdollisuuksia edistetään myös vuosittain järjestettävillä iltatapahtumilla, joissa etälukion henkilöstöä on tavattavissa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Sotungin etälukiossa ohjaus nähdään kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä. Tavoitteena on tukea opiskelijaa kaikissa hänen opintojensa vaiheissa. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Opintojen yksilöllinen suunnittelu ja opintojen joustavuus tukevat opiskelijan hyvinvointia.

Vantaalla laaditaan valtuustokauden mukaisesti kestävän kehityksen toimintasuunnitelma, joka ohjaa myös lukioiden toimintaa. Kestävää kehitystä tuetaan Vantaalla myös mahdollisuuksina tehdä muiden toimijoiden kanssa yhteistyötä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Sotungin etälukiossa on laadittu yhdessä Sotungin lukion kanssa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti. Sotungin etälukion digitaaliset oppimisympäristöt mahdollistaa opiskelun eri elämäntilanteissa ja lähtötilanteessa oleville opiskelijoille, mikä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Tätä tuetaan opintojen aikaisella ohjauksella.

Kulttuurien moninaisuus ja kielitietoisuus

Sotungin etälukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja ja kielitietoinen opettaminen on osa etälukion toimintakulttuuria. Kielitietoinen näkökulma huomioidaan opettajan laatimissa oppimateriaaleissa. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille tarjotaan suomi toisena kielenä -opetusta.

3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaitoksen ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa kannustetaan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa

korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Oppilaitoksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisella tasolla.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon

YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan yhdistää kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Opiskelijaa ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, oppilaitoksen tarjoamia tai omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisella tasolla.

Korkeakouluyhteistyö

Sotungin etälukiossa korkeakouluyhteistyö toteutetaan yhdessä Sotungin lukion kanssa. Opiskelijoille tarjotaan tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esimerkiksi oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä voidaan hyödyntää virtuaaliteknologiaa. Opiskelijoilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja.

Työelämävalmiudet

Sotungin etälukion opiskelijat ovat aikuisia, joista monet ovat jo työelämässä, vaihtamassa alaa tai heillä on selkeä jatko-opintotavoite jo opintojen alussa. Lukioaikaisella ohjauksella tuetaan opiskelijaa oman tavoitteensa saavuttamisessa.

Yrittäjyyskasvatus on mukana Sotungin etälukion opintotarjonnassa.

Kansainvälinen osaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelu tapahtuu verkossa ja on aikaan ja paikkaan sitomatonta. Tämä mahdollistaa lukio-opinnot esimerkiksi vaihto-opintojen tai ulkomailla olevan työn ohessa.

Sotungin etälukion kielitarjonta mahdollistaa opiskelijan kielitaidon laajentamisen.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Ohjauksen avulla opitaan lisäksi tunnistamaan, miten lukiokoulutuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukainen opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, ihmisenä kasvua ja kehittymistä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan monialaisena yhteistyönä.

Ohjaus on oppilaitoksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen käytännön koordinoinnista ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen sopia tavoista, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Oppilaitoksen ohjaussuunnitelman tulee sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa ja suoritettaessa mahdollisia kahden tutkinnon opintoja: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukiokoulutukseen ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa päivitetään lukio-opintojen aikana. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä

jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtainen opintosuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, valmiudet ja opiskelun tavoitteet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset otetaan huomioon henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutuksessa tulee lukiolain (714/2018) 27 §:n mukaan tunnistaa ja tunnustaa opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritetut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1. *opiskelusuunnitelma*

- *aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritetut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
- *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*

1. *ylioppilastutkintosuunnitelma*
2. *jatko-opinto- ja urasuunnitelma.*

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Sotungin etälukiossa ohjaustoiminta on kokonaisuus, joka suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä rehtorin, etälukiokoordinaattorin, opinto-ohjaajien, aineenopettajien ja etäohjaajien kanssa. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja omaa vastuullisuutta. Etälukion opinto-ohjauksessa korostuu opiskelijan henkilökohtainen ohjaaminen. Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa:

- Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen
- Kehittämään oppimaan oppimistaitoja
- Ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä

- Kehittämään itsearviointia ja oman oppimisen reflektointia
- Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan
- Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Ohjauksen toimijat ja työnjako

Opiskelija suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.

Opinto-ohjaaja laatii opiskelijan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mahdollisimman pian etälukioon ilmoittautumisen jälkeen. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan opintojen edetessä. Opinto-ohjauksen painopisteenä on opiskelun suunnitteleminen opiskelijan omista lähtökohdista ja elämäntilanteesta käsin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tavat ja vahvuudet opiskelijana. Opinto-ohjaajat ovat tavattavissa henkilökohtaisesti ajanvarauksella Sotungin lukiossa tai etäyhteyden kautta.

Etäohjaaja tukee opiskelijaa opinnoissa, tiedottaa ja opastaa käytännön asioissa, seuraa opintosuorituksia ja -suunnitelmaa ja pitää opiskelijaan yhteyttä. Jokaisella tutkintotavoitteisella opiskelijalla on oma etäohjaaja.

Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa, auttaa kehittämään oppimaan oppimisen taitoja sekä oppimisen valmiuksia. Opettajaan voi olla yhteydessä Wilman kautta, sähköpostilla, verkko-oppimisympäristön kautta ja puhelimitse. Viesteihin vastataan pääsääntöisesti seuraavana työpäivänä.

Varian lukiokoordinaattori vastaa kaksoistutkinto-opiskelijoiden etäopintojen tuesta. Lukiokoordinaattori pitää säännöllisesti lukiopajaa, jossa Varian opiskelijoilla on mahdollista saada tukea lukio-opintoihinsa. Lukiokoordinaattori tiedottaa ja opastaa käytännön asioissa, seuraa opintosuorituksia ja -suunnitelmaa ja pitää opiskelijaan yhteyttä. Lukiokoordinaattori tiedottaa Varian opinto-ohjaajia opiskelijan opintojen etenemisestä.

Etälukion opintosihteeri vastaa opiskelijoiden opintoihin liittyviin kysymyksiin sekä tiedottaa säännöllisesti opiskelijoita etäopiskeluun liittyvistä asioista.

Etälukion rehtori ja etälukiokoordinaattori tukevat ohjauksessa tehtävää yhteistyötä ja suunnittelua. Rehtori vastaa aikaisempien opintojen hyväksilukujen ja osaamisen tunnustamisen päätöksistä sekä muista opintoihin liittyvistä hallinnollisista päätöksistä yhteistyössä etälukiokoordinaattorin kanssa.

Kaikkien ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako on määritelty tarkemmin Sotungin etälukion Ohjauksen tehtävät ja työnjako -suunnitelmassa. Sitä päivitetään ja toimintaa arvioidaan ja kehitetään lukuvuosittain.

Ohjauksen toteutumisesta pyydetään vuosittain opiskelijapalautetta ja ohjausta kehitetään palautteen perusteella. Opinto-ohjaajat ja etäohjaajat arvioivat lukuvuoden aikana ohjauksen toimivuutta.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Etälukion aloittava tutkintotavoitteinen opiskelija laatii opinto-ohjaajan avustuksella henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman lukio-opinnoista. Opiskelusuunnitelma sisältää hyväksiluvut mahdollisista aikaisemmista opinnoista ja osaamisesta sekä erityisen tuen tarpeet. Opiskelusuunnitelmassa otetaan huomioon opiskelijan aikaisempi opiskelutausta, elämäntilanne ja hänen tavoitteensa lukio-opinnoissa. Ylioppilaskirjoitussuunnitelma tehdään yhdessä opinto-ohjaajan ja opiskelijan kanssa, jonka toteutumista seurataan ja päivitetään tarpeen mukaan.

Etälukiosta valmistuville opiskelijoille tiedotetaan jatko-opintoihin liittyvistä hakukäytänteistä ja tarjotaan mahdollisuutta henkilökohtaiseen opinto-ohjaajan tapaamiseen. Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelija voi olla yhteydessä etälukion opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Lukio-opintonsa keskeyttävä tai keskeyttämistä harkitseva opiskelija saa halutessaan ura- ja työelämäohjausta opinto-ohjaajalta. Jos alle 29-vuotias nuori keskeyttää opintonsa lukiokoulutuksessa ilman jatkosuunnitelmia Sotungin etälukio luovuttaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot hänen kotikuntansa etsivää nuorisotyötä varten (Nuorisolaki 11 §).

Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Urasuunnittelussa korostuu yksilöllinen ohjaus, jossa huomioidaan opiskelijan oma elämäntilanne ja muut tavoitteet.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö Sotungin etälukiossa koskee alle 18-vuotiaana etälukio-opinnot aloittaneita opiskelijoita. Alaikäisten opiskelijoiden huoltajat saavat tietoa opintojen edistymisestä Wilman kautta. Huoltajien kanssa järjestetään palavereja tarpeen vaatiessa.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Sotungin etälukiossa henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa korostuu opiskelijalähtöisyys. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa omat tavoitteensa, etenee tavoitteidensa mukaisesti ja osaa suunnitella opintojaan ottaen huomioon oman elämäntilanteensa.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma tehdään yhteistyössä opiskelijan ja opinto-ohjaajan kanssa opintojen alussa ja siinä kysytään vain oppimisen ja opiskelun kannalta tarpeellisia tietoja.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa ja jatko-opinnoissa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijan omat lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet.

Oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa mahdollisimman hyvin, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijalle ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Tukea on oikeus saada riippumatta siitä, mistä syystä tuen tarve aiheutuu. Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisistä, matemaattisista tai tarkkaavuuden ongelmista tai opiskelutaitojen puutteista. Se voi liittyä myös sairauden tai vamman aiheuttamiin oppimisvaikeuksiin tai sosiaalisiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen vaikeuksiin.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja tarvittaessa huoltajien kanssa sekä heiltä saatu tieto. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella saatuun tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.).

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä ja tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijan oppimista monipuolisilla opetus- ja arviointimenetelmillä. Opiskelijaa ohjataan käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Tukitoimia voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja hyödyntämällä tuen tarpeen huomioon ottavia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan

oppimista voidaan tukea myös tarjoamalla tukiopetusta tai muuta opiskelijan tarpeen mukaista tukea sekä tarjoamalla erilaisia oppimista ja hyvinvointia edistäviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai muiden toimijoiden kanssa.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan omien vahvuuksien ja oppimisen haasteiden tunnistamista. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamista eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Erityisjärjestelyihin tulee antaa mahdollisuus lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Näiden kokemusten perusteella erityisopettaja arvioi yhdessä opiskelijan ja muiden opettajien kanssa erityisjärjestelyjen hyödyllisyyttä sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa hakemaan erityisjärjestelyjä myös ylioppilastutkinnon kokeissa. Järjestelyjen tarpeen arvioinnissa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten. Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan.

Lukiolain (417/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita (lukiolaki 714/2018, 29 § 3 mom.). Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee määritellä, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki toteutetaan käytännössä.

Sotungin etälukiossa tutkintotavoitteisen opiskelijan alkuohjaustapaamisessa opinto-ohjaaja kartoittaa opiskelijan aiemmissa opinnoissa saadut tuen muodot. Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa erityisopettajalle tai muulle asiantuntijalle erityisjärjestelyjen tarpeen selvittämiseksi. Sotungin etälukion erityisopettaja tekee tarvittaessa etälukion tutkintotavoitteiselle opiskelijalle myös erityisen tuen suunnitelman.

Ennen opintojakson alkua opiskelija ilmoittaa aineenopettajalle erityisen tuen tarpeistaan, jotka voivat johtua lukivaikeuksista tai muista syistä. Aineenopettaja suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa tukemisen toteuttamisen esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuilla. Tarvittaessa tukitoimien suunnittelussa konsultoidaan erityisopettajaa. Kukin aineenopettaja tukee opiskelijaa oman aineensa opiskelutaitojen kehittämisessä. Aineenopettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja ja kielitietoisuuteen kiinnitetään huomiota opintojaksojen toteutuksessa.

Sotungin etälukiossa erityisiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi etätunnit, koulukohtaiset valinnaiset opinnot, erityisopettajan tapaamiset, laskutreenit ja osaamisen monipuoliset näyttömahdollisuudet. Ylioppilaskirjoituksia varten haettavat erityisjärjestelyt suunnitellaan opiskelijan, erityisopettajan ja rehtorin yhteistyönä.

4.3. Opiskeluhuolto

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehditaan oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista, opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltoon liittyvät käytänteet.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia (1287/2013) ei sovelleta sellaiseen opiskelijaan, joka suorittaa lukio-opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti eikä lukion aineopiskelijoihin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n mukaan aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti lukio-opintoja suorittavat oppivelvolliset opiskelijat kuuluvat opiskeluhuollon piiriin. Näiden opiskelijoiden opiskeluhuollon toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään (Määräys OPH-2263-2019). Tällöin opiskeluhuollon osuus paikallisessa opetussuunnitelmassa korvataan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmalla.

4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha

Lukiolain (714/2018, muutettu lailla 165/2022) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän turvalliseen opiskeluympäristöön ja työrauhaan liittyvät käytänteet.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän muista yhteyksistään, esimerkiksi yhteisöstään ja perusopetuksesta, saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka oppilaitos ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisille opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään, ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiokoulutuksessa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Sotungin etälukion tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuurisensitiivistä opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Erilaisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä opiskelijoilla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa opintojaksoissa.

Sotungin etälukiossa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta. Opintojen alussa vieraskielisiä opiskelijoita ohjataan osallistumaan S2-opettajan järjestämään kielitaitotasotestiin. Testin avulla saadaan tietoa opiskelijan suomen kielen taitotasosta ja sen mukaan opiskelija ohjataan valitsemaan hänelle parhaiten sopiva suomen kielen oppimäärä (suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus) tai hänet ohjataan opiskelemaan suomen kielen alkeis- ja peruskursseja ennen lukio-opintojen aloittamista, jos kielitaito ei riitä lukio-opintojen suorittamiseen. S2-opettaja ohjeistaa vieraskielisyystodistuksen hankkimisessa. S2-opettaja tiedottaa vieraskielisiä opiskelijoita kielitestaukseen ja vieraskielisyystodistukseen liittyvistä kysymyksistä.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman uskonnon opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia perusteita.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät oppilaitoksen arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Sotungin etälukiossa palautteen antamisella ja arvioinnilla ohjataan opiskelijaa omien opiskelutavoitteiden asettamisessa ja saavuttamisessa sekä työskentelytapojen kehittämisessä.

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana formatiiviseen ja summatiiviseen arviointiin. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan säännöllisesti palautetta etälukion käytössä olevilla digitaalisilla työvälineillä. Opettajan antaman palautteen lisäksi itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää osana opintojakson aikaista formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi perustuu eri tavoin todennettuun näyttöön.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Sotungin etälukiossa opintojaksojen arviointiperusteet ovat luettavissa verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Opiskelijat tietävät opintojakson arviointiin vaikuttavien eri osioiden painoarvon opintojakson alkaessa. Oppimisen edistymisen seuranta, palautteen antaminen ja vuorovaikutus tapahtuvat digitaalisissa ympäristöissä.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat. Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Sotungin etälukiossa pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista annetaan numeroarvosana lukuun ottamatta temaattisia opintoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S=hyväksytty, H=hylätty). Myös arvosanalle 4 määritellään opintojakson alkaessa kriteerit opintojaksokohtaisesti. Koulukohtaisista valinnaisista kuvataiteen ja terveystiedon opinnoista, jotka ovat nuorisoasteella pakollisia opintoja, annetaan numeroarvosana. Muut koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, ellei opintojaksokohtaisesti ole opetussuunnitelmaan muuta kirjattu.

Opintojakso on suoritettu, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Mikäli opintojakso on osittain suoritettu, annetaan opintojaksosta Z. Kesken olevan opintojakson osasuoritusten arvioinnin opettaja kirjaa hallintojärjestelmään. Lopullisen arvosanan saamiseksi opintojakson puuttuvat osat täytyy suorittaa hyväksytysti. Z:n yleisistä täydentämiskäytänteistä tiedotetaan opinto-oppaassa lukuvuoden alkaessa.

Keskeytynyt opintojakso arvioidaan K-merkinnällä, jolloin opintojakso täytyy suorittaa kokonaan uudelleen. K-merkintä poistetaan opiskelijan rekisteristä ennen päättöarviointia.

Hylätyn arvosanan (arvosana 4 tai H) voi korottaa joko osallistumalla uudelleen opintojaksolle tai suorittamalla opettajan määräämät opintojakson osat hyväksytysti. Hyväksyttyä opintojakson arvosanaa voi korottaa osallistumalla uudelleen opintojaksolle tai suorittamalla opettajan määräämät opintojakson osat uudelleen. Opintojakson arvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Etälukiossa opintojakson itsenäinen suorittaminen tarkoittaa opintojakson suorittamista opintojaksotarjottimen ulkopuolella. Luvan opintojakson suorittamiseksi opintojaksotarjottimen ulkopuolella antaa opinto-ohjaajan suosituksesta rehtori tai rehtoria

etälukioasioissa sijaistava henkilö. Opintojakson suorittaminen opintojaksotarjottimen ulkopuolella tehdään aina opettajan ohjauksessa ja samoilla opintojakson tavoitteilla kuin muutenkin opintojaksolla.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Sotungin etälukiossa ei järjestetä suullisen kielitaidon opintojaksoa. Suullisen kielitaidon opintojakson voi suorittaa joko Sotungin lukiossa, Vantaan aikuislukiossa tai muussa oppilaitoksessa, ja se hyväksiluetaan Sotungin etälukion opintoihin.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Sotungin etälukion ohjaussuunnitelmaan on kirjattu alle 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla noudatettavat käytänteet. Opiskelijan edistymistä opinnoissa seurataan etälukion ohjaussuunnitelman mukaisesti.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Oppilaitoksen rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa oppilaitos ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden

mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Sotungin etälukiossa lukio-opintojen alussa opinto-ohjaaja ja opiskelija käyvät yhdessä läpi muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisen ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisen. Osaaminen tunnustetaan yhteistyössä aineenopettajan kanssa. Rehtori tekee päätöksen hyväksilukemisesta. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti.

Muualla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea, jos ne vastaavat laajuudeltaan ja sisällöltään opetussuunnitelman tavoitteita

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamisena näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukiokoulutuksen tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Oppiaineen arvosanan korottamismahdollisuus erillisessä kuulustelussa järjestetään opiskelijoille yhteistyössä Sotungin lukion kanssa. Korottamismahdollisuudesta tiedotetaan etälukion viestintäkanavien kautta.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät)

sekä opinto-ohjausta. Taito- ja taideaineiden opinnot ovat kuitenkin vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1–2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 88 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja

oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Sotungin etälukio tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta opinto-oppaassa.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*

- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä".

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*

- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Aikuisten lukiokoulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia

ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille aikuisten lukiokoulutusta järjestäville oppilaitoksille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*
- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija

hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella,

tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Hyvinvointiosaaminen

Sotungin etälukiossa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden hyvinvointia edistävää turvallista ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi ja otetaan huomioon opiskelijan yksilöllinen tilanne.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy kannustavan toimintakulttuurin kautta. Etälukiossa digitaaliset viestintävälineet ja niiden mukanaan tuomat kohtaamis- ja viestintätavat ovat keskeisessä osassa.

Vuorovaikutus on osana oppimista kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten näkökulmien huomioon ottamiseen. Opiskelijoiden näkökulmia kuullaan ja otetaan huomioon opetuksen kehittämisessä ja oppilaitoksen päätöksenteossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sotungin etälukiossa etäopiskelu edellyttää osallistuvaa, itsenäistä ja monilukutaitoista otetta, ja näiden taitojen kehittymistä tuetaan. Digiosaaminen on luonteva osa etälukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa monilukutaitoaan. Opiskelija osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset.

Kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit.

Etälukiossa tiedotetaan mahdollisuuksista suorittaa avoimen korkeakoulun ja yliopiston opintoja jo lukioaikana ja osallistua korkeakoulujen avoimiin oviin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Tämä korostuu etenkin aikuisopiskelijoilla etälukio-opintojen luonteesta johtuen. Lukio-opinnot lisäävät valmiuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen. Etälukiossa kerätään palautetta ja opintojaksoja kehitetään palautteen pohjalta. Lisäksi tarjotaan opiskelijoille mahdollisuus vaikuttaa etälukion kehittämiseen vuosittaisen palautekyselyn kautta.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus osallistua Sotungin lukiossa järjestettäviin koulutus- ja työelämätapahtumiin. Etälukiossa on mahdollista valita yrittäjyyteen liittyviä opintoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Sotungin etälukiossa kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta opintojaksojen sisältöjen kautta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukio-opinnoissa opiskelija saa valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelija oppii näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelija saa eri oppiaineiden sisältöjen kautta valmiuksia vahvistaa omaa kulttuuri-identiteettiään ja verrata sitä muihin kulttuureihin.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kuusi kokonaisteosta.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan etäopiskeluympäristöön.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana viikoittain palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin perehtyminen, etälukion erityispiirteiden hyödyntäminen ja mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutustaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op, ÄI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskellaan eri tekstilajeja sekä niiden rakennetta ja tavoitteita. Siinä painotetaan monimuotoisten tekstikokonaisuuksien ominaisuuksien ja rakenteiden ymmärtämistä, analysointia ja tulkitsemista. Opetellaan kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia, sekä vahvistetaan kirjoittajan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Kerrataan kielenhuoltoa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Monikulttuurisen Vantaan etälukiossa opiskeleva hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

- Tekstejä tuotetaan erilaisille digialustoille.
- Etätyöskentelyssä käytetään vaihtelevia työmenetelmiä.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen. Se ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1op, ÄI2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana kehitetään kieli- ja tekstitietoisuutta sekä monilukutaitoa. Jakso tutustuttaa kieleen rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään audiovisuaalisia välineitä ja erilaisia digiohjelmia suullisissa harjoituksissa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*

- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat monipuoliset vuorovaikutustaidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 1, 1op, ÄI3, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana keskitytään lisäämään viestintärohkeutta, syventämään viestijäkuvaa sekä käsitystä kielestä ja identiteetistä. Jakson aikana harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja ja opitaan analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä ja tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*

- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana perehdytään multimodaalisiin teksteihin, jotka voivat sisältää mm. ääntä, liikkuvaa kuvaa ja interaktiivisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti.
- Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää ajankohtaista yhteiskunnallista keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjallisuuden lajien ja ilmaisukeinojen tunteminen, monilukutaito ja kirjallisuuden monitulkintaisuuden ymmärtäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 1, 2 op, ÄI4, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Opintojaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana hyödynnetään kirjoittamisessa ja teksteihin tutustumisessa entistä laajemmin erilaisia verkkoalustoja ja sovelluksia kriittisen lukutaidon, erityisesti medialukutaidon, syventämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 1, 2op, ÄI5, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen kielellisten ja audiovisuaalisten keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka, lähdekritiikki ja tekijänoikeudet.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana syvennetään kirjoitustaitoja käyttämällä mahdollisuuksien mukaan oman kirjoittamisen pohjana myös paikallisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskelemalla opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tehtävien avulla opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 1, 1op, ÄI6, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin eri vaiheiden hallintaa, tekstien pohjalta kirjoittamista sekä käsitystä tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin. Jakson aikana kerrataan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään audiovisuaalisia välineitä ja erilaisia digiohjelmia puhe-esityksissä.
- Viestintään ja sen eettisyyttä analysoidaan ja arvioidaan erilaisilla digitaalisilla alustoilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään keinoihin hallita esiintymisjännitystä esimerkiksi rentoutumisharjoituksilla.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat monipuoliset vuorovaikutustaidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 2, 1op, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana keskitytään lisäämään viestintärohkeutta, vähentämään esiintymisjännitystä ja syventämään viestijäkuvaa. Jakson aikana harjoitellaan puheenvuoron rakentamista ja esittämistä sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan etäopiskeluympäristöön.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana viikoittain palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.
- Käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin perehtyminen, etälukion erityispiirteiden hyödyntäminen ja mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Opintojaksossa pyritään kielellisen ja kulttuurisen

moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnustamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Kirjallisuuden lukeminen näyttää, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteinen merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilölle.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisten teosten ja teemojen tuntemus sekä niiden analysointi osana kulttuurikontekstia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 2, 2 op, ÄI8, valtakunnallinen valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia konteksteja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Äidinkielen YO-kertaus, 2 op (ÄIS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana syvennetään kirjoitustaitoja ja tekstien analysoinnin taitoja käyttämällä mahdollisuuksien mukaan aineistoina myös paikallisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää opintojakson aikana kirjoitusprosessin hallinnan sekä monimuotoisten tekstien analysoinnin taitojaan. Tätä kautta kriittinen ajattelu ja laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen vahvistuvat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat ylioppilaskokeen tehtävissä vaadittavat taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Äidinkielen YO-kertaus, 2 op, ÄIS12, valinnainen koulukohtainen, suoritusmerkintä (hyväksytty/ hylätty)

Opintojakson aikana kerrataan sekä luku- että kirjoitustaidon ylioppilaskokeessa vaadittavia taitoja. Syvennetään taitoja tuottaa tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia esseitä. Syvennetään myös taitoja analysoida ja tulkita erilaisia tekstejä, kuvia ja videoita.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa

yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kolme kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan opiskelussa käytettäviin digitaalisiin oppimisympäristöihin.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Suomi toisena kielenä -oppiaineen työtapoihin perehtyminen, oman lähikirjaston käyttöön kannustaminen, mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Opiskelijaa kannustetaan käyttämään omaa luovuuttaan ja erityisosaamistaan opintojakson tehtävissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2op, S21, pakollinen, numeoarviointi

Opintojaksossa opiskellaan eri tekstilajeja sekä niiden rakennetta ja tavoitteita. Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja opitaan ymmärtämään niiden tavoitteita. Harjoitellaan myös pitkien tekstien lukustrategioita. Opetellaan tekstien kirjoittamista prosessina ja vahvistetaan opiskelijan käsitystä itsestään kirjoittajana.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Paikallinen lisäys

- Monikulttuurisella pääkaupunkiseudulla opiskeleva opiskelija hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyssä käytetään vaihtelevia työmenetelmiä.
- Kannustetaan opiskelijoita suunnittelemaan opiskelurytmiään ja ajankäyttöään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskelemalla opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1op, S22, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana kehitetään kieli- ja tekstitietoisuutta sekä monilukutaitoa. Tarkastellaan kieltä rakenteina, merkitysten muodostajana sekä sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä. Perehdytään mm. suomen kielen ominaispiirteisiin sekä yleis- ja puhekielen eroihin.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään vuorovaikutukseen digitaalisilla alustoilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään vaihtelevilla tehtävätyypeillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutustaidot sekä kyky havainnoida ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 1, 1op, S23, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja digitaalisilla alustoilla. Opitaan analysoimaan ja arvioimaan erilaisia ryhmäviestinnän ilmiöitä. Syvennetään käsitystä omasta itsestä viestijänä.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään multimodaalisiin teksteihin, jotka voivat sisältää esim. ääntä, liikkuvaa kuvaa ja interaktiivisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään vaihtelevilla tehtävätyypeillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää ajankohtaista yhteiskunnallista keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kaunokirjallisuuden ilmaisukeinojen ymmärtäminen ja taito perustella omia havaintoja.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 1, 2op, S24, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Analysoidaan kirjallisuutta ja opetellaan perustelemaan omia havaintoja; käsitellään kirjallisuutta myös elämyksellisesti. Harjaannutaan ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*

- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään kirjoittamisessa ja teksteihin tutustumisessa erilaisia verkkoalustoja ja multimodaalisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisen vaikuttamisen keinoihin, esimerkiksi paikallislehteen lähetettävän mielipidekirjoituksen kirjoittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa ja tekijänoikeuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat medialukutaito, argumentoivan kielenkäytön keinojen hallinta sekä taito perustella omat mielipiteensä.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 1, 2op, S25, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla perehdytään median rooliin yhteiskunnassa. Tarkastellaan tekstien vaikuttamisen keinoja erityisesti kielen kannalta ja opitaan perustelemaan omia mielipiteitä. Tutustutaan myös muun muassa sananvapauteen, mediaetiikkaan ja tekijänoikeuksiin.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjaannutaan kirjoittamaan monimediaisessa ympäristössä.
- Käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia aiheita käsitteleviä aineistoja.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käytetään vaihtelevia työmenetelmiä ja tehtävätyyppejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää opintojakson aikana kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan. Tätä kautta kriittinen ajattelu ja laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen vahvistuvat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoittamisprosessin hallinnan taidot sekä vuorovaikutuksen, kuten kuullun ymmärtämisen taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 1, 1op, S26, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla harjoitellaan kirjoittamisprosessin eri vaiheita ja kirjoitetaan aineistoja hyödyntäen. Vahvistetaan tekstien rakenteiden ymmärtämistä sekä kerrataan kielioppia. Opintojakson aikana perehdytään S2-ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan sen tehtävätyyppejä.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään vuorovaikutukseen digitaalisilla alustoilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään vaihtelevilla tehtävätyypeillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutus- ja kuullun ymmärtämisen taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 2, 1op, S27, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana syvennetään käsitystä omasta itsestä viestijänä ja esiintyjänä. Havainnoidaan viestintätilanteita erityisesti kuullun ymmärtämisen näkökulmasta. Opintojakson aikana perehdytään S2-ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan sen tehtävätyyppejä.

Suomi toisena kielenä YO-kertaus, 2 op (S2S12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään digitaaliseen ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käytetään vaihtelevia työmenetelmiä ja tehtävätyyppejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää opintojakson aikana kirjoitusprosessin sekä luetun- ja kuullunymmärtämisen hallinnan taitojaan. Tätä kautta kriittinen ajattelu ja laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen vahvistuvat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tuottamisen ja ymmärtämisen taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi toisena kielenä YO-kertaus, S2S12, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakso valmentaa S2-ylioppilaskoetta varten. Opintojaksolla syvennetään tekstien kirjoittamisessa ja ymmärtämisessä tarvittavia taitoja. Perehdytään ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan sen tehtävätyyppejä.

7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja

yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehitää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Käytetään hyödyksi kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op, RUB11, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion toisen kotimaisen kielen opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opintojakson tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ruotsin kielen taustasta, historiasta ja asemasta Suomessa sekä ohjata opiskelijaa löytämään ruotsin kielen vaikutuksesta kertovia kielellisiä ja kulttuurisia piirteitä omasta arjesta ja yhteiskunnasta.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opintojaksossa käytetään hyödyksi kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli arjessani, 3 op, RUB12, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kolme opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kulttuuri ja mediat –teema mahdollistaa monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien luontevan soveltamisen. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri Pohjoismaiden kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuri ja mediat, 2 op, RUB13, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa ohjataan hankkimaan tietoa Vantaan ympäristöasioista käyttäen hyödykseen monipuolisesti digitaitojaan.
- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristömme, 2 op, RUB14, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu moduulissa erilaisiin tekstityyppeihin.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opintojakson toteutuksessa hyödynnetään opinto-ohjauksen kanssa tehtävää oppiainerajat ylittävää yhteistyötä.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu- ja työelämä, 2 op, RUB15, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on, että opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä ja tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op, RUB16, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksoa ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Kestävä elämäntapa –teema mahdollistaa monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien luontevan soveltamisen. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Kestävä elämäntapa mahdollistaa luontevan oppiainerajat ylittävän yhteistyön.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä elämäntapa, 2 op, RUB17, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Starta på nytt!, 2 op (RUBS18)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Starta på nytt!, 2 op, RUBS18, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Ruotsin kertausta erityisesti opintojaan lukiossa aloitteleville. Opintojakson aikana kerrataan ruotsin kielen perusrakenteet ja lisäksi laajennetaan ja vahvistetaan sanastoa. Opintojakson voi valita myös myöhemmin, jos kokee tarvitsevansa kertausta ja tukea ruotsin kielen opinnoissa

Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op (RUBS20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyväkseen ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan laaja-alaisesti ja luovasti erilaisia oppimistekniikoita ja –alustoja. Opiskelija tutustuu eri tieteenalojen sisältöihin tekstin- ja kuullunymmärryksen harjoituksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja testien läpäisemistä. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op, RUBS20, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson aikana kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe (yo-kokeen harjoituskoe).

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja

asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön.*

Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, *A-oppimäärä*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, *B1-oppimäärä*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, *B2-oppimäärä*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*

- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kieltenopiskelustrategioitaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kieltenopiskelun apuvälineitä, kuten tekstinkäsittelyä, visuaalisia työkaluja ja sähköisiä oppimisalustoja
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa toteutuu laaja-alaisen osaamisen osa-alueista hyvinvointiosaaminen. Minäpystyvyyttä kasvatetaan opintojaksossa tehtävän Kieliprofiilin myötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1op, ENA1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on hyödyntää opiskelijoiden monikielisyyttä ja tukea myös S2-opiskelijoiden kielitaitoa.

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään äänitallenteita ja sähköisiä oppimisalustoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa toteutuvat opiskelijan hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen kasvattaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa toteutuu laaja-alaisen osaamisen osa-alueista globaali- ja kulttuuriosaaminen. Globaali- ja kulttuuriosaaminen vahvistuvat opintojakson teemojen käsittelyn myötä, kun opiskelija tutustuu englannin kieleen lingua francana ja sen variaatioihin eri maissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englanti globaalina kielenä, 3op, ENA2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on tarkastella englannin kielen aseman kehittymistä lingua francana globaaleissa konteksteissa ja vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Opintojaksossa avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- Opiskelija pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- Opiskelija oppii käyttämään visuaalisia työkaluja ja yhdistämään eri alustoja ja tiedostomuotoja erilaisiin esityksiin
- Opiskelija vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa toteutuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen opiskelijan tutustuessa eri kulttuureista lähtöisin olevan taiteen eri lajeihin ja opiskelemalla taiteeseen liittyvää sanastoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2op, ENA3, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- Opiskelija hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksossa opiskelija kehittää kriittistä medialukutaitoa ja oppii tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Hän oppii tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson teemojen media, ihmisoikeuskysymykset, vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa ja sananvapaus kautta opiskelija laajentaa näkemystään yhteiskunnasta ja globaalista maailmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2op, ENA4, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- opiskelija kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin
- opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan luovaa ja monitieteellistä osaamista. Teemoja ovat eri tieteenalat, teknologia, uudet innovaatiot ja tulevaisuudenvisiot, joita käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista. Opintojakson tehtävien avulla opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2op, ENA5, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- opiskelija rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- opiskelija kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä
- opiskelija oppii tiedonhakua, tekstinkäsittelyä sekä videon käyttöä

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Teemoja opiskelu, työelämä ja talous käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista. Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan minäpystyvyyttä kasvatetaan opintojaksossa tehtävän Kieliprofiilin myötä. Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Kuvaus, miten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2op, ENA6, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- opiskelija kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- opiskelija osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Teemoja luonto ja ympäristö käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista ja opintojakson aikana tehtävien töiden avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu opintojakson aikana tehtävien töiden ja tehtävien avulla. Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2op, ENA7, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- opiskelija vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- opiskelija oppii viestimään vuorovaikutuksessa myös viestintäteknologiaa apuna käyttäen
- opiskelija vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- opiskelija harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- puhumisen eri piirteet
- englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kokeilee ja kehittää omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia erilaisissa viestintätilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tiedostaa omat voimavaransa erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe tai muut näytöt vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen, 2op, ENA8, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksoa ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan kansainväliseen toimijuuteen, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op (ENAS9)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan englannin kielen osaamista ylioppilaskirjoituksia varten.
- Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä.
- Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.
- Kerrataan kaikkien englannin pakollisten ja syventävien valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op, ENS9, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson aikana kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan englannin kielen osaamista ylioppilaskirjoituksia varten. Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä. Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kerrataan kaikkien englannin pakollisten ja syventävien valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä.

7.3.2. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelijat kehittävät digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-

alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op, EAB31, valinnainen, numeroarviointi

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op, EAB32, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme, 2 op, EAB33, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiointitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

Tavat tutuksi!, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuiksi!, 2 op, EAB34, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista. Muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys ja variantit sekä Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

Voi hyvin!, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voi hyvin!, 2 op, EAB35, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellään tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Opintojaksossa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa.

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-

alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op, EAB36, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Opintojaksossa käsitellään ajankohtaisia kulttuuriaiheita.

7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös saksan kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op, SAB31, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös saksan kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op, SAB32, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Opintojaksossa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös saksan kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme, 2 op, SAB33, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti. Opintojaksossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiointitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

7.3.4. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2op, VEB31, valinnainen, numeroarviointi

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita ja tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.

- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op, VEB32, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme, 2 op, VEB33, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa, tavanomaisia asiointitilanteita, opitaan kertomaan omasta vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista sekä opiskelusta.

Tavat tutuksi!, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuksi!, 2 op, VEB34, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista ja muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit ja Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana matematiikan opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija tottuu keskustelevaan kulttuuriin verkko-oppimisessa, tottuu esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä. Vuorovaikutteisen palautteen kautta opiskelija harjaantuu oman toiminnan arvioimisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luvut ja yhtälöt, 2 op, MAY1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan matematiikan perustaitoja, esimerkiksi prosenttilaskentaa, murtolukuja ja yhtälöitä.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana matematiikan opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Matematiikan opiskelu harjaannuttaa opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen, epävarmuuden ja epäonnistumisen sietämiseen sekä kehittää opiskelijan sinnikkyyttä. Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Opiskelijan hyvinvoinnin vuoksi kiinnitetään huomiota

opiskelun oikeanlaiseen rytmittämiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op, MAA2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään yksinkertaisiin funktioihin, opitaan ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä ja epäyhtälöitä. Opitaan käyttämään ohjelmistoja potenssi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ratkaisemisessa.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu geometriaohjelmien käyttöön osana geometrian opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Geometrian opiskelun yhteydessä opiskelija tutustuu matematiikan historiaan sekä matematiikan merkitykseen menneissä kulttuureissa. Tuodaan esille matematiikan merkitys luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa sekä matematiikan luonne universaalina kielenä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria, 2op, MAA3, pakollinen, numeroarviointi

Keskeisinä sisältöinä opintojaksossa ovat geometriset kappaleet, yhdenmuotoisuus, ympyrät sekä tasogeometria. Tämän lisäksi opetellaan sinilauseen ja kosinilauseen käyttöä.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu soveltuvien ohjelmistojen käyttöön osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Geometria, analyyttinen geometria ja vektorit tarjoavat ongelmanratkaisuihin erilaisia lähestymistapoja, joten opiskelijaa rohkaistaan käyttämään erilaisia luovia ongelmanratkaisutapoja. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille matematiikan roolia monien tieteiden työvälineenä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op, MAA4, pakollinen, numeroarviointi

Tutkitaan suorien ja käyrien käyttäytymistä tasossa sekä käyrien leikkauspisteitä. Tutustutaan yhtälöryhmän ratkaisemiseen sekä vektoreiden maailmaan.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*

- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään ohjelmistoja osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Eksponentti- ja logaritmifunktioilla mallinnetaan monia luonnonilmiöitä ja ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia, joten tällä opintojaksolla opiskelija huomaa, miten matematiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 2, 2op, MAA5, pakollinen, numeroarviointi

Tutustutaan trigonometrisiin funktioihin sekä yksikköympyrään. Ratkotaan logaritmi- ja eksponenttiyhtälöitä.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ohjelmsitojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Derivaattalaskennan keinoin voidaan käsitellä laajasti moninaisia ongelmia, joten opintojaksolla tuodaan esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä. Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijan luovaa ongelmanratkaisutaitoa. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Derivaatta, 3 op, MAA6, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan funktioiden raja-arvoja, jatkuvuutta ja derivaattaa eli muutosnopeutta.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään integraalilaskentaan soveltuvia ohjelmistoja osana opiskeluaan.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa sekä matematiikan luonne universaalina

kielenä. Tuodaan esille matematiikan historiaa ja kehityskulkua sopivissa asiayhteyksissä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Integraalilaskenta, 2op, MAA7, pakollinen, numeroarviointi

Opitaan integroimaan erilaisia funktioita sekä tutustutaan keinoihin laskea pinta-aloja ja tilavuuksia integraalifunktioiden avulla.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään taulukkolaskentaohjelmaa ja muita tarkoituksen mukaisia ohjelmia tilastollisten aineistojen ja jakaumien käsittelyss
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*

- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla harjaannutetaan opiskelijaa lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä. Kiinnitetään huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op, MAA8, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan todennäköisyyden käsitettä ja sen laskusääntöjä. Harjaannutaan käyttämään taulukkolaskentaa tilastojen tutkimisessa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa osaamistaan ohjelmistojen käytössä.

- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen taloudessa ja teknologiayhteiskunnassa. Opiskelija harjaantuu lähdekriittisyyteen esimerkiksi ymmärtämällä matemaattisten mallien rajoitukset. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä, ja opiskelijan oman työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tulee näkyväksi. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka, 1op, MAA9, pakollinen, numeroarviointi

Tutustutaan taloudellisiin tilanteisiin soveltuviin matemaattisiin malleihin. Tutkitaan lukujonoja ja summia.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*

- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön kolmiulotteisessa avaruudessa osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksilla tuodaan esille matematiikan rooli monien tieteiden työvälineenä. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin myös opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

3D-geometria, 2op, MAA10, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjaannutaan laskemaan vektoreilla kolmiulotteisessa avaruudessa. Harjoitellaan ristitulon ja pistetulon laskemista.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*
- *käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ohjelmistoja osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opiskelija oppii ymmärtämään algoritmien ja ohjelmoinnin merkityksen yhteiskunnassa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä, ja opiskelijan oman työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tulee näkyväksi. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Algoritmit ja lukuteoria, 2op, MAA11, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjaannutaan käyttämään algoritmeja erilaisten ongelmien ratkaisemiseksi. Tutustutaan logiikan peruskäsitteisiin.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksilla sekä jakaumien yhteyksissä tuodaan esille matematiikan rooli monien tieteiden työvälineenä. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin myös opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijaa luovaan ongelmanratkaisemiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa

ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op, MAA12, valinnainen, numeroarviointi

Syvennetään tietämystä funktion jatkuvuudesta ja derivoituvuuudesta, tutkitaan käänteisfunktioita ja määritetään raja-arvoja äärettömyydessä. Täydennetään integraalilaskennan taitoja ja sovelletaan jakaumia.

Pitkän matematiikan YO-valmennus, 2 op (MAAS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija varmistaa riittävän osaamisensa ohjelmistojen käytössä osana matematiikan osaamistaan.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pitkän matematiikan sisältöjen kertaaminen, kokoaminen ja vahvistaminen.
- Digitaalisten taitojen varmistaminen.
- Aiempiin pitkän matematiikan ylioppilaskirjoituskokeisiin tutustuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Rohkaistaan opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen. Kannustetaan opiskelijaa sinnikkääseen työhön ja sietämään epäonnistumista. Onnistumisen kokemuksilla kehitetään minäpystyvyyden tunnetta. Kiinnitetään huomiota opiskelijan oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkän matematiikan YO-valmennus, MAAS14, 2 op, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakso toimii tukena valmistauduttaessa YO-kirjoituksiin.

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Matematiikan opiskelu harjaannuttaa opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen, epävarmuuden ja epäonnistumisen sietämiseen sekä kehittää opiskelijan sinnikkyyttä. Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Opiskelijan hyvinvoinnin vuoksi kiinnitetään huomiota opiskelun oikeanlaiseen rytmittämiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lausekkeet ja yhtälöt, 2op, MAB2, pakollinen, numeroarviointi

Harjoitellaan yhtälöiden ratkaisua. Tutkitaan lukujonoja ja summia.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii geometriaohjelmistojen käyttöä osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Geometrian opiskelun yhteydessä opiskelija tutustuu matematiikan historiaan sekä matematiikan merkitykseen menneissä kulttuureissa. Tuodaan esille matematiikan merkitys luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa sekä matematiikan luonne

universaalina kielenä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria, 2 op, MAB3, pakollinen, numeroarviointi

Opiskellaan tasogeometrian peruskäsitteitä.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Eksponenttifunktioilla mallinnetaan monia luonnonilmiöitä ja ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia, joten tällä opintojaksolla opiskelija huomaa, miten matematiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattisia malleja, 2op, MAB4, pakollinen, numeroarviointi

Opetellaan mallintamaan tilanteita suoran yhtälön sekä eksponentiaalisen mallin avulla.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*

- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla harjaannutetaan opiskelijaa lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä. Kiinnitetään huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op, MAB5, pakollinen, numeroarviointi

Tutustutaan tilastotieteen peruskäsitteisiin sekä todennäköisyyden laskusääntöihin.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen taloudessa ja teknologiayhteiskunnassa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä, ja opiskelijan oman työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tulee näkyväksi. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan alkeet, 1op, MAB6, pakollinen, numeroarviointi

Harjoitellaan mm. prosenttilaskentaa, korkolaskua sekä indeksien käyttöä taloudellisissa sovelluksissa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Talousmatematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia ja tuodaan esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä. Opiskelija harjaantuu käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijaa luovaan ongelmanratkaisemiseen. Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijan luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka, 1 op, MAB7, pakollinen, numeroarviointi

Syvennetään opintojakson Talousmatematiikan alkeet taitoja.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia. Tuodaan esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä. Opiskelija harjaantuu käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijaa luovaan ongelmanratkaisemiseen. Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijan luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattinen analyysi, 2 op, MAB8, valinnainen, numeroarviointi

Tutkitaan funktion hetkellistä muutosnopeutta eli derivaattaa ja sen sovelluksia.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla harjaannutetaan opiskelijaa lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä. Kiinnitetään huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op, MAB9, valinnainen, numeroarviointi

Syvennetään opintojakson Tilastot ja todennäköisyys (MAB5) taitoja.

Lyhyen matematiikan YO-valmennus, 2 op (MABS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää monipuolisesti ohjelmistoja osana laadukkaan vastauksen laatimista.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelija osaa rytmittää opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Rohkaistaan opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen. Kannustetaan opiskelijaa sinnikkääseen työhön ja sietämään epäonnistumista. Onnistumisen kokemuksilla kehitetään minäpystyvyyden tunnetta. Kiinnitetään huomiota opiskelijan oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Lyhyen matematiikan YO-valmennus, 2 op, MABS10, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakso toimii tukena ylioppilaskokeisiin valmistauduttaessa.

Matematiikan alkuaskel, 2 op (MAYS0)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan perustaitojen harjoittelu.
- Prosenttilaskut
- Murtoluvut
- Yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija tottuu keskustelevaan kulttuuriin verkko-oppimisessa, tottuu esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä. Vuorovaikutteisen palautteen kautta opiskelija harjaantuu oman toiminnan arvioimisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Matematiikan alkuaskel, 2 op, MAYS0, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksossa harjoitellaan matematiikan perustaitoja, esimerkiksi prosenttilaskentaa, murtolukuja ja yhtälöitä.

7.5. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään

biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

*Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso rakentaa pohjaa luonnontieteellisen tiedon ymmärtämiselle. Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan vahvistaa myös tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia. Näin havainnollistetaan biologian eri tieteenalojen merkitystä ja vahvistetaan ajatusta tutkimusmenetelmistä osana luonnontieteitä. Luovaa ajattelua edustaa biologisten ilmiöiden kokeellinen tutkiminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuu biologian yhteiskunnallinen merkitys eri tieteenalojen, työelämän ja innovaatioiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Elämä ja evoluutio, 2 op, BI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin, perehdytään evoluution pääkohtiin ja keskeisimpiin mekanismeihin, sekä eliökunnan rakenteeseen. Opintojaksossa harjoitellaan biologialle tyypillistä tapaa hankkia ja kuvata tietoa.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen lähtökohtana on vahva luontosuhde. Luontosuhdetta voidaan vahvistaa mm. retkeilemällä lähialueilla tai museovierailuilla, jolloin tieto ankkuroituu opittuun omien havaintojen ja kokemusten kautta.

Ekologian perusteiden ymmärrys on välttämätöntä, jotta opiskelija voi hahmottaa aikamme ongelmia ja toimia kestävän tulevaisuuden edistämiseksi. Tällaisia ongelmia ovat mm. ilmastonmuutos, biodiversiteetin heikkeneminen ja nälänhätä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen vahvistuu monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksen ymmärtämisestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ekologian perusteet, 1 op, BI2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa keskeisinä teemoina ovat ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus, alkuaineiden kierrot ja energian virtaus ekosysteemeissä, populaatioiden ominaisuudet, lajien väliset suhteet sekä ekolokeron käsite. Tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoitteena on ymmärtää ihmisen vaikutus niin ympäristöongelmiin kuin niiden ratkaisukeinoihinkin sekä Suomessa että muualla maailmassa. Opiskelija tarkastelee ajankohtaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vakavimmat ympäristöongelmat ovat mittakaavaltaan globaaleja.

Vuorovaikutusosaaminen

Ympäristöongelmat ovat luonteeltaan yhteiskunnallisia, joten niitä myös ratkaistaan vaikuttamalla yhteiskunnallisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op, BI3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson sisältöjä ovat aikamme ympäristöongelmat, kuten ilmastonmuutos, happamoituminen, rehevöityminen, ympäristömyrkyt ja mikromuovit. Näiden lisäksi käsitellään biologisen monimuotoisuuden tasot, ihmisen vaikutus monimuotoisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden merkitys. Tutustutaan myös ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy solun toimintaan ja tietoihin, jotka on saatu eri tieteenalojen yhteistyöllä. Luonnontieteellinen maailmankuva on monitieteinen, tutkiva ja luova.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Solu ja perinnöllisyys, 2 op, BI4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, energiataloutta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*

- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan oppii aikaisempaa syvemmin fyysisen terveyden ja elimistöjen toimintaa fysiologian ja anatomian opiskelussa. Opintojaksossa tarkastellaan muun muassa yksilön ravitsemusta, liikkumista ja hormonaalista toimintaa hyvinvoinnin perustana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisyyttä vaaditaan kattavaan tieteelliseen ihmistuntemukseen. Ihminen on monitahoinen fyysis-psyykkinen ja sosiaalinen eläin. Kokeellisissa töissä ja tutkimuksissa voivat yhdistyä esim. terveystieto, liikunta, fysiikka, matematiikka ja biokemia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisen biologia, 2 op, BI5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*

- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa voidaan luontevasti perehtyä jatko-opintomahdollisuuksiin ja uratarinoihin, tutustua solu- ja molekyylibiologian eri tieteenaloihin (tutkimukset, artikkelit, uutisseuranta) sekä eri ammattiryhmiin, alan tutkijoihin ja tutkimuslaitoksiin sekä niiden kehittämiin innovaatioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op, BI6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa sekä kestävän kehityksen mahdollistajina. Keskeisiä aiheita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset.

Biologian yo-kertaus, 2 op (BIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan biologian yo-kirjoituksiin kokoamalla keskeisimpiä sisältöjä pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista. Tavoitteena on saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa.
- Opiskelija kehittää kykyä rytmittää ja jäsentää työskentelyään itselleen sopiviksi kokonaisuuksiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehtävien kautta opiskelija tutustuu aikaisempiin yo-kokeisiin ja kertaa digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käyttöä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät ovat pääasiassa digitaalisessa muodossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso on kertaava yhteenveto biologian opintojaksojen keskeisimmistä oppisisällöistä. Opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti. Luonnontieteellinen maailmankuva on monitieteinen, tutkiva ja luova.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Jatkuva arviointi tapahtuu harjoitustehtävistä ja preliminäärikokeesta annettavan palautteen muodossa sekä opiskelijan ja opettajan muussa viestinnässä.

Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan. Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson harjoitustehtävien suorittaminen arviointikriteerien mukaisesti. Laaja-alaisen osaamisen kaikkia biologiaan liittyviä opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologian yo-kertaus, 2 op, BIS7, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)
Opintojaksossa kerrataan biologian oppisisällöt koko lukioajalta tavoitteena saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa

*opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*

- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Saadaan valmiuksia soveltaa maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vakavimmat ympäristöongelmat ovat mittakaavaltaan globaaleja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailma muutoksessa, 2 op, GE1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään muuttuvan ympäristön ja ihmiskunnan ilmiöihin, seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan ilmiöitä alueellisesti sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Käsitellään myös mahdollisuuksia ennakoida, hillitä, varautua ja sopeutua muutoksiin.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelijalle tulee tutuksi elottoman luonnon tunteminen ja ymmärtäminen, ja sitä kautta elottoman luonnon arvostaminen osana luonnon monimuotoisuuden perustaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii digitaalisten karttojen tulkitsemista, harjoittelee sekä tietojen etsimistä että esittämistä erilaisissa geomedian kartta-alustoissa sekä oppii diagrammien laatimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sininen planeetta, 2 op, GE2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet alueellisesta näkökulmasta. Käsitellään näihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*

- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso keskittyy ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtämiseen sekä globaalien vuorovaikutussuhteiden tunnistamiseen eri aluetasoilla. Opiskelija rakentaa ymmärrystä ihmistoiminnan alueellisista piirteistä vahvistaen globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan ajankohtaisia ihmistoiminnan ilmiöitä sekä ihmistoiminnan vastuullisuutta ja ympäristön hyvinvointia kehittäen yhteiskunnallista ja hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maailma, 2 op, GE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja vuorovaikutuksia. Keskeisinä näkökulmina ovat ihmistoiminnan ja luonnonvarojen esiintymisen alueelliset piirteet sekä ympäristön hyvinvointi.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tavoin havainnollistetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista samalla hahmottaen aluesuunnittelun periaatteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tavoin havainnollistetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista samalla hahmottaen aluesuunnittelun periaatteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Ympäristöongelmat ovat luonteeltaan yhteiskunnallisia, joten niitä myös ratkaistaan vaikuttamalla yhteiskunnallisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojaksoon sisältyvät tuotokset, tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op, GE4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa sovelletaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Sisältöjä ovat myös aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GES5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan maantieteen yo-kirjoituksiin kokoamalla keskeisimpiä sisältöjä pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista.
- Opiskelija kehittää kykyä rytmittää ja jäsentää työskentelyään itselleen sopiviksi kokonaisuuksiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehtävien kautta opiskelija tutustuu aikaisempiin yo-kokeisiin ja kertaa digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käyttöä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät ovat pääasiassa digitaalisessa muodossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen. Maantieteen oppisisältöjä kertaava opetus tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Formatiivinen arviointi tapahtuu harjoitustehtävistä ja preliminäärikokeesta annettavan palautteen muodossa, sekä opiskelijan ja opettajan muussa viestinnässä.

Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan. Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson harjoitustehtävien suorittaminen arviointikriteerien mukaisesti. Laaja-alaisen osaamisen kaikkia maantieteeseen liittyviä opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maantieteen yo-kertaus, 2 op, GES5, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)
Opintojaksossa kerrataan maantieteen oppisisällöt koko lukioajalta tavoitteena saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa.

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää ***yhteiskunnallista osaamista*** *antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta*

työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti vuorovaikutusosaamista. Opiskelija harjoittelee päätelmien, ratkaisujen ja tuloksien esittämistä ja kehittää omaa toimintaansa saamansa palautteen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat harjoitukset sekä muu opintojaksolla tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op, FY1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskelija perehtyy fysiikkaan kokeellisena luonnontieteenä. Tutustutaan tiedonhankintamenetelmiin sekä suunnitellaan ja toteutetaan yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita. Harjoitellaan tuloksien esittämistä graafisesti.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana fysiikan opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselle sopivia tapoja opiskella ja palautua opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *yhteiskunnallista osaamista*. Opintojaksossa kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat harjoitukset sekä muu opintojaksolla tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op, FY2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy energialajeihin, energian tuotantotapoihin ja harjaantuu arvioimaan eri tuotantotapoja ja niiden ympäristövaikutuksia. Näiden ja energian muuntumisen ja hyötysuhteeseen liittyvien käsitteiden hallinta antaa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksen tekoon energiatalouden näkökulmasta.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu ohjelmistojen käytössä osana fysiikan opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*

- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *eettisyyttä ja ympäristöosaamista.* Opintojakson aikana opiskelija syventää ympäristöosaamistaan sekä valmiuksiaan tehdä vastuullisia valintoja. Opiskelija kehittää myös valmiuksiaan osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojakson tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Energia ja lämpö, 2 op, FY3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Opiskelija saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu yhä monipuolisemmin ohjelmistojen käytössä osana fysiikan opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *hyvinvointiosaamista.* Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä - onnistumisen kokemukset puolestaan kehittävät opiskelijan itsevarmuuden ja osaamisen tunnetta. Opintojakson sisältöjen omaksuminen auttaa opiskelijaa ymmärtämään liikenneturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voima ja liike, 2 op, FY4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan voimaan ja liikkeeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä sekä niihin liittyviä fysiikan lakeja. Opintojaksossa kehitetään kokeellisen työskentelyn taitoja ja pohditaan mm. fysiikan merkitystä liikenneturvallisuuden kannalta.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteistä ja luovaa osaamista.* Opintojaksossa korostetaan fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin. Opiskelija tutustuu erilaisten fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla sekä harjaantuu miten eri mittaustapoja ja -laitteita, sovelluksia ja välineitä käytetään ongelmanratkaisussa ja tulosten esittämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op, FY5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ympyrä-, värähtely- ja aaltoliikkeeseen. Opiskelija oppi kuvaamaan jaksollista liikettä fysiikan ja matematiikan käsitteiden avulla sekä tutustuu fysiikan sovelluksiin eri tieteenaloilla.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua ja tulosten esittämistä.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteistä ja luovaa osaamista sekä hyvinvointiosaamista.* Opinjakson aikana opiskelijaa rohkaistaan luovaan ongelmanratkaisuun ja monipuoliseen tulosten esittämiseen. Hyvinvointiosaaminen painottuu sähköturvallisuuden näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen painottuu sähköturvallisuuden näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkö, 2 op, FY6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään sähköisiin perusilmiöihin, sähköisiin komponentteihin sekä kytkentöihin. Opintojaksossa opitaan mm. perustiedot yksinkertaisten virtapiirien suunnittelusta ja tutkimisesta.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen monipuolisena käyttäjänä osana fysiikan tutkimuksia sekä tulosten analysointia, mallintamista ja esittämistä.
- Opiskelija ymmärtää myös palautumisen merkityksen osana tavoitteellista opiskelua.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *yhteiskunnallista osaamista ja monitieteistä ja luovaa osaamista.* Opintojaksossa korostetaan sähkömagnetismiin perustuvien sovellusten merkitystä modernin yhteiskunnan sekä sen kehityksen kannalta. Opintojaksossa perehdytään myös fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla, erityisesti esimerkiksi lääketieteessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *yhteiskunnallista osaamista ja monitieteistä ja luovaa osaamista.* Opintojaksossa korostetaan sähkömagnetismiin perustuvien sovellusten merkitystä modernin yhteiskunnan sekä sen kehityksen kannalta. Opintojaksossa perehdytään myös fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla, erityisesti esimerkiksi lääketieteessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op, FY7, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään sähkömagnetismiin, sähkömagneettiseen säteilyyn sekä sähköenergian tuotantoon ja siirtoon.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *globaali- ja kulttuuriosaamista* sekä *yhteiskunnallista osaamista.* Opiskelija tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan sekä ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa. Opintojaksossa tuodaan esille fysiikan osaamisen merkitystä globaalissa sekä lokaalissa päätöksenteossa. Opiskelija harjaantuu myös mediakriittisyyteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *globaali- ja kulttuuriosaamista* sekä *yhteiskunnallista osaamista.* Opiskelija tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan sekä ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa. Opintojaksossa tuodaan esille fysiikan osaamisen merkitystä globaalissa sekä lokaalissa päätöksenteossa. Opiskelija harjaantuu myös mediakriittisyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op, FY8, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa syvennetään tietämystä aineen rakenteesta ja perusvuorovaikutuksista. Opintojaksossa perehdytään kvanttifysiikan maailmankuvaan alkeishiukkasista kosmologiaan ja tutustutaan myös kvanttifysiikan teknologisiin sovelluksiin sekä ionisoivaan säteilyyn.

Fysiikan YO-valmennus, 2 op (FYS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään ja palautetaan vanhoja YO-tehtäviä.
- Kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteistä ja luovaa osaamista sekä hyvinvointiosaamista.* Opinjakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa. Myös opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteellistä ja luovaa osaamista sekä hyvinvointiosaamista.* Opinjakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa. Myös opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan YO-valmennus, 2 op, FYS9, koulukohtainen valinnainen, suoritusmerkintä (hyväksytty/ hylätty)

Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään ja palautetaan vanhoja YO-tehtäviä. Kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja. Hyväksytyn suorituksen kriteereistä sovitaan opintojakson alussa. Suoritusmerkintä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee

käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

*Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

*Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

*Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

*Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana kemian opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselle sopivia tapoja opiskella ja palautua opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisiin kemian alan yrityksiin ja jatko-opintomahdollisuuksiin virtuaalisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuvat hyvinvointiosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Tutustutaan kemian merkitykseen työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan myös vuorovaikutusosaamista. Opiskelija harjoittelee päätelmien, ratkaisujen ja tuloksien esittämistä ja kehittää omaa toimintaansa saamansa palautteen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemia ja minä, 1 op, KE1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Tutustutaan ainemäärän käsitteeseen, kemiallisista sidoksiin ja niiden merkitykseen aineen ominaisuuksille. Tutustutaan kemian kokeellisuuteen videoleikkeiden avulla. Opitaan turvallisia työskentelytapoja kemian kokeellisissa töissä.

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii soveltamaan ohjelmistoja mm. mallintamalla mittaustuloksia graafisesti.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Valitaan kestävän kehityksen esimerkkejä lähiympäristöstä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tutustutaan kemian merkitykseen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op, KE2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kemiallisista sidoksista ja niiden merkityksestä aineen ominaisuuksille. Tutustutaan myös luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä. Kokeellisen työskentelyn osuutta toteutetaan videoleikkein ja harjoitellaan erityisesti johtopäätösten tekemistä havainnoista.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*

- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään ohjelmistoja molekyylien mallinnuksessa.
- Opiskelija oppii tauottamaan opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painottuu hyvinvointiosaaminen. Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painottuvat myös globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tieto- ja viestintäteknologian avulla opitaan mallintamaan molekyylejä tavalla, jota käytetään myös globaalisti kulttuurista riippumatta molekyylien mallintamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Molekyylit ja mallit, 2 op, KE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tarkastellaan hiilen yhdisteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä ja kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu

kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta. Opitaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu yhä monipuolisemmin ohjelmistojen käytössä osana kemian opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painottuvat monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tutustutaan kemiallisten reaktioiden moninaisuuteen ja merkitykseen elinympäristössämme. Käytetään ja sovelletaan reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painottuvat myös vuorovaikutusosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Digitaaliset viestintävälineet ja niiden mukanaan tuomat kohtaamis- ja viestintätavat ovat keskeisessä osassa opettajan ja opiskelijan välisessä vuorovaikutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen reaktio, 2 op, KE4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tuottaa digitaalisia ohjelmistoja käyttäen esitelmän.
- Opiskelija osaa tasapainottaa opiskeluaan sopivalla palauttavalla tekemisellä.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*

- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa korostuvat eettisyyden ja ympäristöosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Laaja-alaisia tavoitteita toteutetaan mm. tekemällä esitelmiä eri metalleista: niiden ominaisuuksista, valmistusprosesseista ja ympäristövaikutuksista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op, KE5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä opiskellaan sähkökemian keskeisiä periaatteita.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painottuvat hyvinvointiosaamisen sekä eettisen ja ympäristöosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tutustutaan kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen tasapaino, 2 op, KE6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan kemiallisen reaktion nopeutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia.

Kemian YO-kertaus, 2 op (KES7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija osaa rytmittää työskentelyään palautumisen kannalta hänelle sopivalla tavalla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään vanhoja YO-tehtäviä.
- Kaikki jakson tehtävät tehdään digitaalisesti ja jaksossa kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti hyvinvointiosaamista. Opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet esitellään verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arviointiin vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemian YO-kertaus, 2 op, KES7, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään vanhoja YO-tehtäviä. Kaikki jakson tehtävät tehdään digitaalisesti ja jaksossa kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. ***Eettinen*** *pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteita.*

Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen *näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa

käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu esittämään väitteille perusteluja.

Opintojaksossa harjoitellaan johdonmukaista argumentaatiota ja pätevää päättelyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op, FI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakso antaa yleiskuvan filosofisesta ajattelutavasta ja filosofisista kysymyksistä. Filosofian opiskelussa ihmetellään ympäröivää todellisuutta sekä perehdytään argumentointiin, kyseenalaistamiseen ja asioiden selittämiseen. Opintojaksolla pohditaan olemassaoloa, tieteen ja tiedon luonnetta sekä tahdon vapautta.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Valinnainen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*

- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Etiikan opiskelu rohkaisee itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan.
Etiikan opetus kannustaa tavoittelemaan ekologisesti kestävää ja vastuullista elämäntapaa ja tarkastelee sen filosofisia perusteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä oikeasta ja väärästä.

Hyvinvointiosaaminen

Eettiset pohdinnat auttavat opiskelijaa jäsentämään omaa käsitystä hyvästä elämästä ja moraalista sekä vahvistavat itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentamista, mikä tukee hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Etiikka, 2 op, FI2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla pohditaan hyvän elämän edellytyksiä ja tutustutaan filosofisen etiikan kysymyksiin: Millaista on hyvä elämä? Millainen on hyvä ihminen? Mihin arvot perustuvat? Näiden kysymysten kautta tutustutaan filosofien esittämiin teorioihin.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntafilosofia, 2 op, FI3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla tutkitaan yksilön ja valtion välistä suhdetta sekä etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Millainen olisi oikeudenmukainen valtio? Mitä vapauksia yksilölle kuuluu? Millä tavoin yhteiskunta käyttää yksilöön valtaa? Miksi ihmisiä pitäisi rangaista? Opintojakson teemat sopivat myös yhteiskuntatiedon, historian, uskonnon ja ET:n kirjoittajille.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Totuus, 2 op, FI4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa syvennytään ihmismielen suurimpiin mysteereihin. Olenko vapaa vai ulkopuolisten voimien vietävänä? Onko minulla sielua vai olenko hiukkasten muodostama kokonaisuus? Mihin kieli ja kommunikaatio perustuvat? Mitä voisin pitää luotettavana tietona? Opintojaksolla tutustutaan myös tieteeseen. Opintojakson teemat sopivat hyvin psykologian ja ET:n kirjoittajille.

Filosofian YO-valmennus, 2 op (FIS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Filosofian YO-valmennus, 2 op, FIS5, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksolla harjoitellaan reaalikokeeseen vastaamista. Opintojakson aikana perehdytään esseen kirjoittamiseen ja arviointikriteereihin.

7.10. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä

historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta

eettisyyden ja ympäristöosaamisen *tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, millä eri tavoilla ihminen on ollut vuorovaikutuksessa luonnon kanssa, ja miten nykyiset ympäristöhaasteet ovat syntyneet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso avaa globalisaation kehitystä sekä kertoo eurooppalaisen kulttuurin vuorovaikutuksesta muun maailman kanssa eri aikoina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op, HI1, pakollinen, numeroarviointi

Ihminen, ympäristö ja historia opintojaksossa käsitellään ihmiskunnan historia esihistoriasta aina nykypäivään asti. Teemoina painottuvat taloushistoria, väestönkehitys sekä ihmisen ja luonnon suhde.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu digitaalisten apuvälineiden käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tarjoaa näkökulmia siihen, miten Suomesta on kehittynyt vauras ja tasa-arvoinen demokratia. Opitaan myös, että vaikka lukuisat kriisit ovat uhanneet tätä kehitystä, Suomi on kyennyt säilyttämään nämä saavutukset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia, 2 op, HI2, pakollinen, numeroarviointi

Itsenäisen Suomen historia opintojaksossa tutustutaan Suomen kehitykseen aina autonomian ajan lopulta nykyaikaan asti. Teemoina ovat talouden ja kulttuurin kehitys, sekä sisä- ja ulkopoliittinen kehitys.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Valinnainen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii, että ulkopolitiikka, konfliktit ja muu vuorovaikutus toisten valtioiden kanssa ovat yhteiskuntien kehityksen kannalta tärkeitä osa-alueita. Valtioiden ulkopolitiikka on aina sidoksissa niiden sisäiseen yhteiskunnalliseen kehitykseen. Opintojaksolla tarkastellaan ulkopolitiikkaa ja sotia myös sodan oikeutuksen näkökulmasta. Lisäksi opitaan, että ympäristöön liittyvät kysymykset voivat vaikuttaa konfliktien taustalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainväliset suhteet, 2 op, HI3, valinnainen, numeroarviointi

Kansainväliset suhteet opintojaksossa opiskellaan kansainvälisen politiikan kehitystä 1800-luvun lopulta aina nykyaikaan asti. Erityisesti käsitellään maailmanpolitiikan muutoksia, konflikteja sekä valtioiden välisiä sopimuksia ja yhteistyötä.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöissä esiin tuleva tieteiden, taiteiden ja yhteiskunnallisten aatteiden kehitys pitkän ajan kuluessa syventää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aatehistoriallinen osa auttaa oppimaan, miten käsitykset länsimaisesta vapaudesta ja tasa-arvosta, sekä demokratiasta, ovat kehittyneet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Eurooppalainen ihminen, 2 op, HI4, valinnainen, numeroarviointi

Eurooppalainen ihminen opintojakso käsittelee eurooppalaisen tieteen, taiteen ja yhteiskunnallisen ajattelun kehitystä antiikin ajasta 1900-luvulle asti.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Suomen varhaisen historian tutkiminen edellyttää ymmärrystä historian lisäksi myös arkeologiasta, uskontotieteistä sekä kielitieteestä. Näitä sivutaan opintojakson sisällöissä, kehittäen opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suomen kehitys osana Ruotsia opitaan näkemään perustana nykyisen suomalaisen yhteiskunnan kehitykselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op, HI5, valinnainen, numeroarviointi

Ruotsin itämaasta Suomeksi opintojaksossa tarkastellaan suomalaisten historiaa esihistorian ajasta aina 1800-luvun alkuun asti. Teemoina ovat väestön ja kulttuurin, sekä talouden kehitys. Lisäksi perehdytään yhteiskunnan kehitykseen.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii lisää oman kulttuuripiirin ulkopuolisista kulttuureista. Niiden kehityskulkuja ja eri aikoina tapahtuvia kohtaamisia toisten kulttuurien kanssa. Opiskelija ymmärtää, että maailmaa voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta, emmekä elä monokulttuurissa. Kulttuurien kohtaaminen vaatii vuorovaikutustaitoja ja empatiakykyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op, HI6, valinnainen, numeroarviointi

Maailman kulttuurit kohtaavat opintojaksossa perehdytään eri maailmankulttuurien historiaan, mm. Kiinaan, Intiaan, islamilaisen maailmaan ja arktisiin kulttuureihin. Teemoina ovat eri kulttuureihin tutustumisen lisäksi suhtautuminen niihin sekä länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaaminen.

Historian YO-valmennus, 2 op (HIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso perustuu ohjattuun itsenäiseen työskentelyyn.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät ovat pääasiassa digitaalisessa muodossa.
- Opintojakson aikana perehdytään yo-vastaamiseen, erilaisiin aineistotehtäviin sekä kerrataan pakollisten ja tärkeimpien valinnaisten opintojaksojen pääkohtia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti. Historian aiheiden kertaaminen syventää myös muiden opintojaksojen yhteydessä omaksuttuja tietoja ja taitoja, joita opiskelija voi hyödyntää historian ylioppilaskirjoituksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivinen arviointi tapahtuu pääasiassa harjoitusesseistä ja preliminäärikokeesta annettavan palautteen muodossa, sekä opiskelijan ja opettajan muussa viestinnässä. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, onko opiskelija palauttanut vaadittavat opintojakson tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Historian YO-valmennus, 2 op, HIS7, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson aikana perehdytään yo-vastaamiseen, erilaisiin aineistotehtäviin sekä kerrataan pakollisten ja tärkeimpien valinnaisten opintojaksojen pääkohtia.

7.11. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

*Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.*

*Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua. ja oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu paikallistason vaikuttamiseen ja Vantaan kunnalliseen toimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelija hahmottaa paremmin asemansa osana yhteiskuntaa, jossa hän on jatkuvassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomalainen yhteiskunta, 2 op, YH1, pakollinen, numeroarviointi

Suomalainen yhteiskunta opintojakso antaa yleiskuvan suomalaisesta yhteiskunnasta sekä poliittisesta päätöksenteosta. Jaksolla perehdytään myös poliittisen vaikuttamiseen ja median toimintaan.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*

- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Vantaan kuntatalouden haasteiden ja ominaisuuksien hahmottaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii, mitkä asiat vaikuttavat Suomen taloudelliseen hyvinvointiin. Mihin asioihin voimme vaikuttaa paremmin ja mitkä asiat tulevat kansantaloutemme ulkopuolelta. Näin opiskelija hahmottaa, että taloutemme on sidoksissa globaaleihin trendeihin ja muutoksiin. Opiskelija oppii myös perusteet erilaisista talouspoliittisista näkökannoista ja oppii muodostamaan perusteltuja talouspoliittisia mielipiteitä. Ymmärtämällä talouden logiikkaa opiskelija saa paremman käsityksen rahan liikkeestä ja talouden toimintamekanismeista, jolloin voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia tulevia rahankäyttöön liittyviä ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieto, 2 op, YH2, pakollinen, numeroarviointi

Taloustieto opintojaksossa perehdytään talouden perusilmiöihin sekä yritysten, julkiseen talouden, kotitalouksien ja rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Valinnainen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää Suomen olevan osa Eurooppaa ja Euroopan unionia, joka vaikuttaa häneen suuresti. Euroopan unionin käytännön toiminnan ja arvojen hahmottaminen luo pohjaa aktiivisena kansalaisena toimimiselle ja suojaa opiskelijaa vääriltä mielikuvilta sekä harhaanjohtavalta uutisoinnilta. Opiskelija oppii myös hahmottamaan globalisaation vaikutusta, sekä EU:n monikansallista luonnetta ja eurooppalaista identiteettiä. Opiskelija oppii ymmärtämään EU:n vaikutuksen suomalaiseen lainsäädäntöön. Opintojakson kautta opiskelija hahmottaa selkeämmin myös Suomen geopoliittisen aseman ja Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen ratkaisut.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op, YH3, valinnainen, numeroarviointi

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma opintojakson tärkeimmät teemat ovat globalisaatio, EU:n kehitys ja toiminta, sekä turvallisuuspolitiikan toteutus.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*

- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla lisätään opiskelijan ymmärrystä oikeudellisesta toiminnasta ja yhteiskunnan pelisäännöistä. Opiskelija tulee tietoiseksi omista lakiin perustuvista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, ja osaa toimia yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitieto, 2 op, YH4, valinnainen, numeroarviointi

Lakitieto opintojaksossa perehdytään lainsäädännön eri osa-alueisiin, ja saadaan valmiuksia oikeudelliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Yhteiskuntaopin YO-valmennus, 2 op (YHS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntaopin kertaaminen syventää muiden opintojaksojen yhteydessä omaksuttuja yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

opintojakson suoritusperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja preliminääri. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntaopin YO-valmennus, 2 op, YHS5, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksossa valmistaudutaan yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen. Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan muissa opintojaksoissa kartuttamaa osaamista, ja valmistaa häntä ylioppilaskirjoituksiin. Samalla voidaan vielä vahvistaa opiskelijan kirjoittamis- ja tekstianalyysitaitoja.

7.12. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*

- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.12.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinauskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*

- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä tutustuminen antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen pohtimiseen. Opiskelutaitojen harjoittelu edistää omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamista opiskelijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä mahdollinen itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinauskon ja islamin jäljillä, 2 op, UE1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan uskonnoissa ja maailmankatsomuksissa ilmeneviin kysymyksiin. Mihin ja miksi ihminen uskoo? Millaista on nykyajan uskonnollisuus? Tarkastelun kohteena ovat Lähi-idän uskonnot: juutalaisuus, kristinusko ja islam. Opintojakson keskeisenä tavoitteena on kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustuessaan kristinuskoon ja ympäristökysymyksiin, opiskelija oppii lisää perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op, UE2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan tarkemmin maailman suurimpaan uskontoon: kristinuskoon. Tavoitteena on hahmottaa kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa.

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kaukoidässä syntyneisiin uskontoihin tutustuminen vahvistaa opiskelijan kansainvälistä osaamista. Uusiin uskonnollisiin liikkeisiin tutustuminen syventää opiskelijan tietoja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op, UE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskellaan Kaukoidässä syntyneitä uskontoja sekä tutustutaan uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Tavoitteena on kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskontojen vaikutukseen perehtyminen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla opettaa ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op, UE4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson keskeisenä sisältönä on uskonnon kulttuuriset ja yhteiskunnalliset vaikutukset Suomessa. Tavoitteena on oppia ymmärtämään uskontojen merkitystä tämän päivän suomalaisessa yhteiskunnassa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan uskonnollista symboliikkaa eri taidemuodoissa, mikä kehittää hänen monilukutaitoaan sekä kielitietoisuuttaan.

Tutustuminen uskonnollisten teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa mahdollistaa sananvapauden merkityksen ja sen vastuullisen käytön pohtimisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op, UE5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson keskeisiä sisältöjä opintojaksolla ovat uskonnollinen symboliikka, taiteen ja populaarikulttuurin uskonnolliset teemat sekä uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri. Tavoitteena on harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskontoon liittyvien eri medioissa esiintyvien ajankohtaisten teemojen ja sisältöjen analysoiminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja vahvistaa kykyä arvioida tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media, 2 op, UE6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä ajankohtaisiin uskontoon liittyviin teemoihin mediassa. Opintojakson tavoitteena on oppia kriittisesti arvioimaan uskontoon liittyvää informaatiota mediassa sekä tutustua median hyödyntämiseen uskonnoissa.

7.12.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*

- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää valmiuksiaan havaita uskontojen moninaisuutta lähiympäristössään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhteisten juurien hahmottaminen ja analysointi kehittää kulttuurista lukutaitoa ja antaa valmiuksia toimia yhdessä yhteiskunnassa ja rakentaa kestävää tulevaisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailman uskontojen moninaisuuden hahmottaminen ja analysointi antaa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op, UO1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään maailman uskontotilanteeseen sekä uskontojen monimuotoisuuteen. Keskeinen näkökulma on juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisten juurien, piirteiden ja kulttuuriperinteiden ymmärtäminen. Opintojaksossa pyritään tutkimaan Raamatun ja tradition merkitystä ortodoksisen kirkon opetuksessa ja sen ihmiskuvassa. Opintojaksolla tarkastellaan lisäksi uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää valmiuksia toimia lähiympäristössään kulttuurisen lukutaidon näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa ortodoksisen kirkon kehityksen osana kristinuskon moninaisuutta ja saa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden ja hengellisen elämän pohjalta opiskelija saa valmiuksia pohtia omakohtaisia arvoja ja eettisiä kysymyksiä ja suhteuttaa niitä ympäröivään maailmaan.

Hyvinvointiosaaminen

Eettisen pohdinnan myötä opiskelija saa valmiuksia pohtia myös omaan hyvinvointiin liittyviä asioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op, UO2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ortodoksisen kirkon syntyyn, perinteeseen ja oppiin. Opintojaksossa tutustutaan ortodoksisiin paikalliskirkkoihin sekä orientaalisiin kirkkoihin ja niiden erityispiirteisiin. Tarkastelun kohteena on myös läntinen kristillisyys, ekumenia ja uskontodialogi.

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*

- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää valmiuksiaan havaita uskontojen moninaisuutta lähiympäristössään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurisen lukutaidon ja katsomuksellisen moninaisuuden ymmärryksen lisääntyessä vahvistuvat samalla globaali- ja kulttuuriosaamisen taidot.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eri uskontojen suhde ympäröivään luontoon antaa valmiuksia pohtia sekä eettisiä että ympäristökysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op, UO3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan Intian, Kiinan ja Japanin uskontoperinteisiin ja niiden vaikutukseen aasialaisten kulttuurien muokkaajina sekä niiden ilmenemiseen länsimaissa. Opintojaksolla tarkastellaan myös luonnonuskontoja ja uusien uskonnollisten liikkeiden piirteitä

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu paikalliseen seurakuntaan osana kolmannen sektorin toimintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonnollisten yhteisöjen toiminnan ja merkityksen tarkastelu yhteiskunnassa antaa valmiuksia aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvamiselle.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskonnollisen dialogin ymmärtäminen kehittää taitoja kohdata yhteiskunnassa ilmenevää monimuotoisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op, UO4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ortodoksisen kirkon historiaan, nykypäivään ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuuriperinnössä. Tarkastelun kohteina ovat myös luterilainen ja katolinen kirkko sekä uskonnolliset yhteisöt ja niiden toiminta Suomessa.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu lähiympäristössään esiintyviin taidemuotoihin, esim. paikalliseen ikonimaalauskerhoon, kirkkokuoroon tai kirkkorakennukseen ja sen arkkitehtuuriin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustuminen taiteen ja uskontojen suhteeseen antaa valmiuksia pohtia taiteen merkitystä itsensä ilmaisemiseen ja oman itsensä pohtimiseen suhteessa ympäröivään maailmaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustuminen taiteen ja uskontojen suhteeseen antaa valmiuksia pohtia taiteen merkitystä itsensä ilmaisemiseen ja oman itsensä pohtimiseen suhteessa ympäröivään maailmaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonnollisen taiteeseen tutustuminen kehittää taitoja tarkastella ympäröivää kulttuuria uskonnollisesta, tieteellisestä ja taiteellisesta näkökulmasta. Taide antaa myös valmiuksia ajatella luovasti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op, UO5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen. Tarkastelun kohteena ovat erityisesti ortodoksisen kirkkotaiteen eri muodot, uskonnollinen symboliikka ja merkitys kirkon opetuksessa.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu paikallisen seurakunnan tai kirkkokunnan median käyttöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskontojen esiintymisen tarkastelu kulttuuris-yhteiskunnallisessa keskustelussa antaa valmiuksia nähdä uskontojen merkitystä osana yhteiskunnan toimintaa ja uskontojen vaikutusta maailmanlaajuisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Uskontojen esiintymisen ja niihin suhtautumisen tarkastelu sekä uskontojen edustajien kannanotot mediassa kehittävät kriittistä ajattelua ja antavat valmiuksia ympäröivän maailman tarkastelulle eettis-uskonnollisesta näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op, UO6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson aikana tarkastellaan uskonnollisten teemojen esille tuomista tieteessä ja erilaisissa medioissa. Opintojakson aikana opiskelijalle muodostuu käsitys eri uskontojen ja erityisesti ortodoksisen kirkon mediamaailmasta. Opintojakso ohjaa opiskelijaa arvioimaan ortodoksisen kirkon ihmiskuvan ja tieteen välistä suhdetta sekä vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa erilaisissa media- ja teknologiaympäristöissä.

7.12.3. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä ymmärtää uskontojen sisäistä monimuotoisuutta.
- Opiskelija osaa kuvailla uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä.
- Opiskelija hahmottaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa.
- Opiskelija kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- uskonto ilmiönä eli miten sitä voi kuvailla ja määritellä sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta
- pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta.
- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa tarkastellaan, miten opiskelija on saavuttanut opintojakson tavoitteet ja miten opiskelija hallitsee opintojakson keskeiset sisällöt. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittely- ja analyysitaidot sekä työskentely- ja tiedonhakutaidot opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op, UI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään maailman uskontotilanteeseen sekä kolmen globaalin uskonnon monimuotoisuuteen. Keskeinen näkökulma on juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisten juurien, piirteiden ja kulttuuriperinteiden ymmärtäminen. Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisten juurten hahmottaminen ja analysointi. Keskeisten piirteiden, kulttuuriperinnön ja yhteiskunnallisten vaikutusten ymmärtäminen ja analysointi sekä niihin liittyvän kulttuurisen lukutaidon kehittäminen. Digitaitojen ja opiskelun tauottamisen vahvistaminen.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa.
- Opiskelija tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä.
- Opiskelija perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.
- Opiskelija osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja.
- Opiskelijakehittää valmiuksiaan toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä
- islamin sisäinen monimuotoisuus
- poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet
- islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa
- suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa
- uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista lukutaitoa.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa tarkastellaan, miten opiskelija on saavuttanut opintojakson tavoitteet ja miten opiskelija hallitsee opintojakson keskeiset sisällöt. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittely- ja analyysitaidot sekä työskentely- ja tiedonhakutaidot opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen islam, 2 op, UI2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään islamin opilliseen perustaan ja sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutumiseen sekä niiden keskeisiin piirteisiin. Perehdytään islamin monimuotoisuuden syntyyn, perinteisiin ja oppiin sekä eettiseen ajatteluun. Tarkastelun kohteena on myös islam länsimaissa ja Euroopassa sekä uskontodialogi.

7.12.4. Buddhalainen uskonto (UXB)

Oppiaineen tehtävä

Muiden uskontojen opetuksessa noudatetaan edellä esitettyjen uskontojen opetussuunnitelmien perusteiden periaatteita ja erityisesti kaikkien oppimäärien yhteisiä opetuksen tavoitteita.

Muiden uskontojen opetusta varten opetussuunnitelman perusteet annetaan erillisillä päätöksillä. Moduulien koodit muodostetaan käyttäen koodia UX ja moduulin numeroa.

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UXB1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä sekä tuntee uskontoihin ja erityisesti buddhalaiseen uskontoon liittyvää tutkimusta
- opiskelija perehtyy maailman uskonnolliseen tilanteeseen sekä osaa keskustella rakentavasti uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä
- opiskelija tutustuu buddhalaisuuden sekä muiden uskontojen sisäiseen monimuotoisuuteen
- opiskelija tutustuu buddhalaisiin rituaaleihin sekä niiden merkitykseen ihmisten arjessa
- opiskelija perehtyy juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin sekä ilmenemismuotoihin nykymaailmassa ja historiassa
- opiskelija hahmottaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin suhdetta muihin uskontoihin sekä erityisesti buddhalaisuuteen
- opiskelija kehittää kykyään toimia monikulttuurisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uskonto ja uskonnottomuus ilmiöinä, uskonnon määrittely sekä uskontojen ja erityisesti buddhalaisen uskonnon tutkimus
- nykyajan uskonnollinen kenttä ja sen monimuotoisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus sekä uskonnonvapaus
- buddhalaisuus ja muut uskonnot osana kestävän tulevaisuuden luomista
- buddhalaisuuteen ja muihin uskontoihin kytkeytyviä ajankohtaisia kysymyksiä
- buddhalaiset rituaalit osana ihmisten arkea
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteiset juuret, kulttuuritausta, keskeiset piirteet sekä vaikutusten näkyminen historiassa ja nykyajassa
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskeiset piirteet suhteessa buddhalaisuuteen ja muihin uskontoihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää kykyään toimia monikulttuurisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppimalla ymmärtämään, mihin ihmiset uskovat ja miksi, opiskelija kehittää kykyään tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla uskontoon ilmiönä opiskelija pääsee kehittämään hyvinvointiosaamistaan: hän saa työkaluja oman identiteettinsä rakentamiseen sekä oppii tunnistamaan oman ajattelunsa ja uskomustensa toimintamekanismeja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisältöjä lähestytään monitieteellisestä näkökulmasta. Opiskelijaa perehdytetään lähdekritiikkiin ja häntä kannustetaan tarkastelemaan lähteitä kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija pääsee tutustumaan buddhalaisuuteen ja muihin uskontoihin kytkeytyviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Monet ajankohtaiset kysymykset kytkeytyvät ihmisoikeuksiin ja ympäristökysymyksiin, minkä lisäksi ne askarruttavat lukuisia ihmisiä

ympäri maailmaa. Ajankohtaisiin kysymyksiin paneutuminen kannustaakin opiskelijaa eettiseen toimintaan yhteiseksi hyväksi sekä kehittämään ympäristöosaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa opintojakson aikana tietoja ja taitoja, joita hän voi käyttää sekä omaksi että yhteiskunnan hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvosana muodostuu opiskelijan palauttamista kirjallisista töistä sekä kokeesta. Kirjallisten töiden aiheet nousevat opintojakson keskeisistä sisällöistä ja ne on suunniteltu vahvistamaan opiskelijan laaja-alaisen osaamisen osa-alueita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä, 2 op, UXB1, valinnainen, numeroarviointi

Uskonto on vaikuttanut voimakkaasti siihen, millaisiksi kulttuurit ja yhteiskunnat eri puolilla maailmaa ovat muotoutuneet. Tämän opintojakson aikana tutustutaan uskontoon ilmiönä. Samalla pohditaan, mihin ihmiset uskovat ja miksi. Opintojakson aikana tutustutaan myös nykyajan uskonnollisuuteen ja buddhalaisuuden monimuotoisuuteen. Tarkastelun kohteena opintojaksossa ovat lisäksi Lähi-idän uskonnot: juutalaisuus, kristinusko ja islam. Niitä vertaillaan buddhalaisuuteen. Opintojakson aikana kehitetään taitoja toimia monikulttuurisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä.

Maailmanlaajuinen buddhalaisuus, 2 op (UXB2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää buddhalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta
- opiskelija tuntee buddhalaisuuden keskeiset suuntaukset sekä niiden syntyhistorian ja ominaispiirteet
- opiskelija tutustuu buddhalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin ympäri maailmaa
- opiskelija tutustuu buddhalaisuuden ja hindulaisuuden sekä buddhalaisuuden ja muiden uskontojen väliseen vuorovaikutukseen eri aikakausina ja erilaisissa kulttuureissa
- opiskelija osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista buddhalaisuuteen liittyvää keskustelua ja mediasisältöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- buddhalaisuuden kolmen pääsuuntauksen, theravadan, mahayanan ja vajrayanan, synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- buddhalaisuuden ja hindulaisuuden sekä buddhalaisuuden ja muiden uskontojen välinen vuorovaikutus
- buddhalaisuuden sisäinen monimuotoisuus
- kansanuskon vaikutus buddhalaisuuteen eri kulttuureissa
- maallikkobuddhalaisuus ja luostareihin keskittyvä buddhalaisuus
- modernit buddhalaiset liikkeet
- osallistuva buddhalaisuus

- buddhalaisuus länsimaissa ja sen ilmenemismuodot
- maailmanlaajuiset buddhalaiset järjestöt sekä interbuddhalaisuus
- uskontodialogi
- ajankohtaisia buddhalaisuuteen liittyviä kysymyksiä, kuten ilmasto- ja ympäristökysymykset sekä niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa keskeisenä sisältönä oleva uskontodialogi kehittää opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista, koska se vahvistaa hänen eettistä toimijuuttaan globaalissa media- ja teknologiamaailmassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa keskeisenä sisältönä oleva uskontodialogi on eräs kestävän, rauhanomaisen tulevaisuuden rakentamisen mahdollistavista työkaluista. Tutustumalla ajankohtaisiin buddhalaisuuteen liittyviin kysymyksiin, kuten ilmasto- ja ympäristökysymyksiin sekä niiden taustoihin, opiskelija kehittää taitojaan vaikuttaa turvallisen, kestävän ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden puolesta.

Hyvinvointiosaaminen

Buddhalaiseen perinteeseen syventyminen auttaa opiskelijaa tuntemaan perinteen syvällisemmin sekä analysoimaan sitä tarkemmin. Tämä vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista, sillä hän saa työkaluja oman identiteetin rakentamiseen. Lisäksi opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuus reflektoida omia arvojaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Myötätunto on buddhalaisuuden monissa suuntauksissa keskeinen arvo ja buddhalaiseen etiikkaan perehtyminen kannustaakin huolehtimaan sekä itsestä että toisista. Eräs opintojakson keskeisistä sisällöistä on uskontodialogi. Uskontodialogi kannustaa arvolähtöiseen ja eettiseen toimintaan yhteiseksi hyväksi. Opintojaksossa perehdytään lisäksi ajankohtaisiin buddhalaisuuteen liittyviin kysymyksiin, kuten ilmasto- ja ympäristökysymyksiin, sekä niiden taustoihin. Tämä kannustaa opiskelijaa arvostamaan luonnon monimuotoisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontodialogiin perehtymällä opiskelija kehittää sosiaalisia taitojaan sekä rakentavan viestinnän taitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvosana muodostuu opiskelijan palauttamista kirjallisista töistä sekä kokeesta. Kirjallisten töiden aiheet nousevat opintojakson keskeisistä sisällöistä ja ne on suunniteltu vahvistamaan opiskelijan laaja-alaisen osaamisen osa-alueita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen buddhalaisuus, 2 op, UXB2, valinnainen, numeroarvosana

Opintojaksossa perehdytään uskontoon, jolla on suuri merkitys Aasian historiassa ja monissa nykykulttuureissa: buddhalaisuuteen. Opintojakson aikana tutustutaan tarkemmin buddhalaisuuden suuntauksiin ja koulukuntiin. Tarkastelun kohteena ovat erityisesti pääsuuntaukset theravada, mahayana ja vajrayana. Lisäksi perehdytään buddhalaisuuteen liittyvään ajankohtaiseen keskusteluun. Opintojakson aikana selviää muun muassa miten buddhalaisuuden piirissä reagoidaan ympäristökysymyksiin.

7.13. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

*Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämänkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

*Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*

- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

- Sotungin etälukiossa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omaa elämänkatsomustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja hyvä elämä, 2 op, ET1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla tutustutaan maailmankatsomukseen. Perehdytään uskonnollisiin ja maallisiin katsomuksiin ja niiden eroihin. Tutkitaan, miten ympäristö, tieto, media, uskonnot, taide,

politiikka ja kulttuuri vaikuttavat maailmankatsomusten syntyyn. Tavoitteena on jäsentää omaa maailmankatsomusta ja ymmärtää toisia.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Valinnainen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja yhteiskunta, 2 op, ET2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan erilaisia ihmiskäsityksiä, omaa identiteettiä, ihmisoikeuksia sekä tutustutaan erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa.
- Opiskelija osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuurit, 2 op, ET3, valinnainen, numeroarviointi

WILMAAN TULEVA KUVAUSTEKSTI PUUTTUU.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- Opiskelija osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- Opiskelija ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin

Opintojakson vapaa kuvaus

Katsomukset, 2 op, ET4, valinnainen, numeroarviointi

Katsomuksellinen käsitteistö, ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen, katsomusten historiaan, poliittisia maailmankatsomuksia, katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*

- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op, ET5, valinnainen, numeroarviointi

Uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä; uskontojen historiallinen ja maantieteellinen levinnäisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; ateismi, agnotismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet; uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa
- Opiskelija saa valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tulevaisuus, 2 op, ET6, valinnainen, numeroarviointi

Tulevaisuuden tutkimus, tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, ihmiskäsitysten ja hyvän elämän ihanteiden mahdollinen muutos, yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos, globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset.

7.14. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa,

uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*

- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Valinnainen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*

- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksossa opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op, PS1, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan oppimiseen, psykologiatieteen luonteeseen sekä ryhmäkäyttäytymisen perusteisiin. Tavoitteena on oivaltaa kuinka monimutkainen olento ihminen on. Opintojaksossa perehdytään johonkin valinnaiseen hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta ja sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tutkitaan kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään itseään ja muita ihmisiä paremmin. Itseymmärryksen lisääntyminen edistää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tukee esimerkiksi tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehittyvä ihminen, 2 op, PS2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa käsitellään ihmisen fyysistä, kognitiivista ja sosioemotionaalista kehitystä elämänkulun aikana. Tavoitteena on auttaa ymmärtämään omaa ja toisten elämää sekä perehtymään kehityksen jatkuvuuteen.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksossa opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tämä opintojakso kytkeytyy yhteiskunnalliseen osaamiseen esimerkiksi tarkasteltaessa nopean ja hitaan ajattelun sisältöjä ja kognitiivisia vinoumia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op, PS3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan inhimillisen tietoisuuden ja tiedonkäsittelyn luonteeseen, toimintatapoihin ja hermostolliseen perustaan. Tavoitteena on, että opiskelija osaa hyödyntää tiedonkäsittelyn perusteita esimerkiksi tarkkaavaisuudesta, havaitsemisesta ja muistin toiminnasta omaan oppimiseensa.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys -käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tunteet ja mielenterveys, 2 op, PS4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen. Tunne-elämä, nukkuminen, uni, stressi, kriisit, mielenterveyden häiriöt ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen vaikuttavat psyykkiseen hyvinvointiin. Tavoitteena on ymmärtää, että omaa hyvinvointia tukevat ratkaisut edellyttävät myös tietoa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*

- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaamista voidaan vahvistaa tarkasteltaessa esimerkiksi piirreteoreettista näkökulmaa, motivaatiota ja yksilöllisiä tulkinta- ja toimintatyylejä sekä älykkyyden ja luovuuden määritelmiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi käsiteltäessä perimän ja ympäristön vuorovaikutusta älykkyydessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op, PS5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskelija tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen ja osaa selittää yksilöiden välisiä eroja erilaisista näkökulmista. Opintojaksossa tutustutaan myös persoonallisuuden tutkimusmenetelmiin sekä tarkastellaan ihmistä kulttuurin ja ryhmän osana.

Psykologian YO-valmennus, 2 op (PSS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua. Opintojakson aikana on mahdollista keskustella yhdessä opettajan kanssa hyvinvointia edistävistä keinoista ylioppilaskirjoitusten aikana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian YO-valmennus, 2 op, PSS9, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

7.15. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja työskentelyn rytmittämisellä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kuvien tuottamisen ja kuluttamisen vastuun, vallan ja merkitysten ymmärtäminen sekä omassa elämässä että laajemmin yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan taidetta oman, kansallisen ja globaalin kulttuurin näkökulmasta. Taide nähdään yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa muokkaavana sekä kulttuuriperintöjä heijastavana ilmiöinä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaisen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op, KU1, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson sisältöinä tutkitaan ja työstetään kuvia identiteetin ja kulttuurin rakentajina sekä syvennytään kuvien tulkintaan ja erilaisiin käsityksiin visuaalisesta kulttuurista.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä sekä työskentelyn rytmittämisellä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään hänelle kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan muotoilun ja rakentelun tekotapoja, materiaaleja ja merkitystä ekologisten ja eettisten näkökulmien kannalta ja tekemään yksilön ja ympäristön kannalta riittävän oikeita valintoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op, KU2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla perehdytään ympäristöön, arkkitehtuuriin ja muotoiluun, jotka muodostavat meidän kulttuuriympäristön. Harjoitustöiden avulla opiskellaan ympäristön havainnointia ja suunnittelua sekä kolmiulotteista esitystapaa.

7.16. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystiedon opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Terveystiedon opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- opiskelija osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- opiskelija tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan ja taitojaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pohtii elämäntapavalintojen merkitystä itselleen ja ympäristölleen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan eettisesti terveyteen liittyviä valintoja ja niiden seurauksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pohtii suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin merkitystä yksilön ja yhteisön terveydelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää vertais- ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin palautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys voimavarana, 2 op, TE1, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviin tekijöihin. Sisältöinä painottuvat kehon ja mielen hyvinvointi sekä terveyskäyttäytymisen ymmärtäminen.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa esitellä turvallisen ympäristön rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä ja pohtia omien elintapavalintojen vaikutusta niihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle sekä saa keinoja kestävän kehityksen tukemiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää vertais- ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja ympäristö, 2 op, TE2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa arvioidaan terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimiseen. Lisäksi tarkastellaan elinympäristöjen ja riippuvuuksien terveysvaikutuksia sekä arvioidaan omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa nimetä terveyden yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia edellytyksiä sekä hahmottaa niiden ja yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyden eriarvoisuuden syntymiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tunnistaa terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ristiriitatilanteita sekä osaa analysoida niitä. Hän tietää potilaan oikeudet sekä terveydenhuollon eettiset periaatteet ja osaa arvioida niiden toteutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa nimetä väestötason ja globaalin tason terveyttä määrittäviä tekijöitä, pohtia niiden vaikutusta terveyden ja terveyden eriarvoisuuden rakentumisessa sekä esitellä globaaleja terveysuhkia ja niiden ennaltaehkäisyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää myös vertais- ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja yhteiskunta, 2 op, TE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiaa sekä tulevaisuuden haasteita. Teemoina mm. tarttumattomat ja tartuntataudit, eettiset kysymykset sekä globaalit terveyshaasteet.

Terveystiedon YO-valmennus, 2 op (TES4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja. Opiskelija pyrkii yhdistelemään eri tieteenalojen tietoa, tulkitsemaan sitä kriittisesti samalla mahdollisesti muodostaen itselleen uutta tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää vertais-, ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveystiedon YO-valmennus, 2 op, TES4, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)
Opintojakson aikana valmistaudutaan terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin. Tavoitteena on harjoitella vastaamista erilaisiin tehtävätyyppeihin sekä kerrata terveystiedon kokeessa tarvittavien ohjelmistojen käyttöä.

7.17. Informaatioteknologia ja sovellukset (ITS)

Opintojaksot

Digivalmiudet lukiossa, 2 op (ITS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu erilaisten ohjelmistojen käytössä osana tietotekniikan opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset ohjelmien käytössä kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitämme huomiota tietotekniikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa on eri digivalmiuksiin liittyviä tehtäviä, joita opiskelija tekee ja palauttaa opettajalle arvioitavaksi. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Digivalmiudet lukiossa, 2 op, ITS1, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson tarkoitus on valmentaa etäopiskelijaa käyttämään sujuvammin sekä tietokonetta ja mobiilisovelluksia että Abitti-sovelluksia.

Ohjelmoinnin alkeet, 2 op (ITS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmoinnin perusteisiin osana informaatioteknologian opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset koodauksessa kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitämme huomiota ohjelmoinnin merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa on ohjelmointitehtäviä, joita opiskelija tekee ja palauttaa opettajalle arvioitavaksi. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Ohjelmoinnin alkeet, 2 op, ITS2, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin Python-kielen avulla.

7.18. Bisnes (BSN)

Opintojaksot

Oman talouden hallinta, 2 op (BSN1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat käyttävät paikallisia yrityksiä esimerkkeinä opintojakson aikana.
- Digitaalisen viestinnän ja markkinoinnin merkitys korostuu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelija lisää yleistä ymmärrystään taloudesta, joka mahdollistaa yhteiskunnallisen ymmärryksen kasvattamisen.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla luodaan pohjaa oman taloutensa hallintaan, joka mahdollistaa opiskelijan henkilökohtaisen hyvinvoinnin lisäämisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritusperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Oman talouden hallinta, 2 op, BSN1, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Oman talouden hallinta -opintojakso käsittelee talouden ilmiöitä, budjetointia ja omaa suhdetta talouteen. Tämän lisäksi käsitellään säästämistä, vastuullista kuluttamista ja arjen hallintaa.

Työelämäosaaminen, 2 op (BSN2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Digitaalisen vuorovaikutuksen merkitys ja mahdollisuudet tulevat esille opintojaksolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Työelämävalmiuksien vahvistamisen kanssa painotetaan yhteistyö- ja neuvottelutaitoja sekä miten toimia osana työyhteisöä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kartoittaa omia vahvuuksiansa ja omaa tulevaisuuttansa. Samalla opiskelijan itsetuntemus lisääntyy ja perusteet oman hyvinvoinnin kasvattamiselle vankistuvat. Erityisesti työhyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeässä osassa opintojaksolla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Työelämän pelisääntöjen hahmottaminen ja jatko-opintovalmiuksien kehittäminen auttavat opiskelijaa ymmärtämään suomalaista yhteiskuntajärjestelmää paremmin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritusperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Työelämäosaaminen, 2 op, BSN2, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Työelämäosaaminen -opintojaksolla käsitellään opiskelijan omia jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia sekä tärkeitä työelämätaitoja, joista on hyötyä muuttuvassa työelämässä.

7.19. Yrittäjyys ja talous (YRT)

Opintojaksot

Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YRT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu yritystoiminnan perusteisiin, yrityksen perustamiseen ja tapoihin, joilla yrityksen toimintaa kehitetään.
- Opiskelu jaksottuu hyvin luontevasti, koska opintojaksossa korostuu opiskelijoiden itsenäinen työskentely.
- Opiskelija oppii digitaalisia taitoja muun työskentelyn ohessa, sillä työskentely vaatii ohjelmistojen käyttöön liittyviä digitaalisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyvän liikeidean tunnusmerkit ja merkitys yritystä perustettaessa.
- Liikeidean kehittäminen ja käytännön yritystoiminnan suunnittelu ennen yrityksen perustamista.
- Yrityksen perustamiseen liittyvät käytännön toimet ja yritystoiminnan aloittaminen.
- Yritystoiminnan tärkeimmät tunnusluvut, joita hyödynnetään yritystoimintaa kehitettäessä.
- Opintojaksossa käytetään esimerkkeinä Vantaalla toimivia yrityksiä ja otetaan huomioon Vantaan kattava palvelualojen yritystoiminta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yrittäjän toiminnasta, jossa keskeisenä asiana on olla vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja instituutioiden kanssa ja kuuntelemaan heidän tarpeitaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan ymmärrys yrittäjyyden yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä yrittäjän vuorovaikutuksesta muun yhteiskunnan kanssa syvenee.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisessa arvioinnissa käytetään viikoittaisia teemallisia palautustehtäviä, joita arvioidaan kirjallisesti. Summatiivinen arviointi perustuu opiskelijan palautuksiin ja päätöstehtävänä tehtävään yritystoimintasuunnitelmaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyden perusteet, YRT1, 2 op, koulukohtainen valinnainen opintojakso, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojaksolla tutustutaan yritystoimintaan ja sen perustuksiin. Samalla opiskelijalla on mahdollisuus kehittää omaa mahdollista liikeideaansa.

Raha ja sijoittaminen, 2 op (YRT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää rahan liikkeeseen vaikuttavia ilmiöitä sekä pystyy arvioimaan paremmin eri sijoitustuotteiden riskejä ja mahdollisuuksia.

- Erityisesti opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijaa pitkäjänteisen sijoittamisen aloittamisessa ja kehittämisessä. Opiskelija rakentaa opintojakson aikana oman sijoittamisportfolionsa, jota hän voi hyödyntää opintojakson jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri sijoitustuotteet sekä niiden riskiarviot.
- Makrotalouden eri toimijoiden ja tapahtumien vaikutukset rahan liikkeeseen ja eri sijoitustuotteiden arvonkehitykseen.
- Opiskelijan oman sijoittamisprofiilin ja -portfolion rakentaminen ja kehittäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään institutionaalisen sijoittamisen yhteiskunnallisen merkityksen, esim. rahastot, ja miten muutokset yhteiskunnassa vaikuttavat rahatalouteen ja sijoittamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrys sijoittamisen globaaleista ulottuvuuksista syvenee, samalla rahoitusmarkkinoiden globaalisti verkottunut luonne tulee esille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikaisiin palautettuihin tehtäviin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi opintojakson aikana rakennettuun ja viimeisteltyyn sijoitusportfolioon. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Palaute laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamisesta annetaan kirjallisista tehtävistä annettavassa palautteessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Raha ja sijoittaminen, YRT2, 2 op, koulukohtainen valinnainen opintojakso, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojaksolla tutustutaan sijoittamiseen ja sen eri mahdollisuuksiin. Samalla käydään lävitse, miten suuremmat toimijat, kuten keskuspankit ja sijoitusrahastot, vaikuttavat sijoitusmarkkinoihin.

7.20. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Tutkiva työskentely, 2 op (TOS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen.
- Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia.
- Tavoitteena on, että opiskelija hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja.
- Tavoitteena on, että opiskelija työskentelee tavoitteellisesti häntä kiinnostavan aihepiirin parissa.
- Tavoittena on, että opiskelija hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi itse ehdottaa häntä kiinnostavaa tutkimusaihetta tai aihe voidaan kehitellä yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa.
- Opiskelijalle voidaan myös hyväksilukea muualla hankittua soveltuvaa osaamista.
- Teemaopinnot voidaan järjestää yhdessä toisen oppilaitoksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, kun hän suunnittelee, toteuttaa ja esittää johonkin aihepiiriin tai ilmiöön liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla opiskelija hahmottaa tiedonalojen välisiä yhteyksiä sekä kehittää kriittistä ja luovaa ajattelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa jatkuvaa työskentelyään ja oppimistaan ohjaavaa kannustavaa palautetta. Itse- ja vertaisarviointia käytetään, mikäli opiskelijan valitsema tutkivan työskentelyn suorittamistapa sen mahdollistaa. Arvioinnin perusteet sovitaan opiskelijan kanssa opintojakson alkaessa ja ne kirjataan sähköiseen oppimisympäristöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkiva työskentely, 2 op, TOS1, koulukohtainen valinnainen opintojakso, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty

Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää johonkin aihepiiriin tai ilmiöön liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Opiskelija voi itse ehdottaa häntä kiinnostavaa aihetta tai aihe voidaan kehitellä yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa. Opiskelijalle voidaan myös hyväksilukea muualla hankittua soveltuvaa osaamista.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tunteellista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään sakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutuksen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2369-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita

kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2370-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2371-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Vantaan aikuislukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Vantaan aikuislukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Vantaa
Koulu	Tikkurilan lukio
Hyväksymispäivämäärä	7.6.2021
Pdf luotu	9.1.2023

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 1
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 2
2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 3
   2.1. Tehtävä. 3
   2.2. Arvoperusta. 3
3. Opetuksen toteuttaminen. 6
   3.1. Opintojen rakenne. 6
   3.2. Oppimiskäsitys. 7
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 8
   3.4. Toimintakulttuuri. 10
   3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 12
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 15
   4.1. Ohjaus. 15
   4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki. 19
   4.3. Opiskeluhuolto. 21
   4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha. 22
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 22
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 25
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 25
   5.2. Opintojakson arviointi. 26
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 26
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 27
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 28
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 28
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 28
      5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 30
   5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 30
   5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 32
   5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 32
   5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 33
   5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 35
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 37

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 37
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 38
7. Oppiaineet. 43
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 43
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 44
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 46
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2). 48
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3). 49
Kirjallisuuden tulkintaa 1, 2 op (ÄI4). 51
Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI5). 52
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6). 54
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7). 55
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 56
Äidinkielen abikertaus, 2 op (ÄI12). 58
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 59
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 62
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 64
Vuorovaikutus, 1 op (S23). 65
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 67
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 68
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 70
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 71
Abikertaus - suomi toisena kielenä, 2 op (S212). 73
7.2. Biologia (BI). 74
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 76
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 78
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 79
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 80
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 82
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 83
Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1). 85
7.3. Elämänkatsomustieto (ET). 85
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 87
7.4. Filosofia (FI). 88
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 90
7.5. Fysiikka (FY). 91
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1). 94
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2). 95

Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 96
Voima ja liike, 2 op (FY4). 97
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 98
Sähkö, 2 op (FY6). 99
Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1). 100
7.6. Maantiede (GE). 101
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 103
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 105
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 106
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 108
7.7. Historia (HI). 110
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 112
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 114
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 115
7.8. Kemia (KE). 116
Kemia ja minä, 1 op (KE1). 119
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2). 120
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 121
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 122
Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1). 123
7.9. Uskonto (KT). 124
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 126
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 126
7.10. Matematiikka (MA). 127
7.10.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 129
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2). 129
Geometria, 2 op (MAA3). 130
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 131
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 132
Derivaatta, 3 op (MAA6). 133
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 134
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 136
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 137
3-D geometria, 2 op (MAA10). 138
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 139
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 140
Pitkän matematiikan kokonaiskuva, 2 op (MAA13). 141

7.10.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 142
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 142
Geometria, 2 op (MAB3). 144
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 145
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 146
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 147
Talousmatematiikka II, 1 op (MAB7). 148
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 150
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 151
Lyhyen matematiikan kokonaiskuva, 2 op (MAB10). 152
Matematiikan AMK-valmennuskurssi, 2 op (MAB.amk). 153
7.10.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 154
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 154
7.11. Psykologia (PS). 155
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 157
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 158
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 160
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 161
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 162
7.12. Terveystieto (TE). 164
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 164
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 165
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 166
Terveystiedon abikertaus, 2 op (TE4). 167
7.13. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU). 167
7.13.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 171
Ruotsin starttiopinnot, 2 op (RUB0). 171
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB1). . . 172
Ruotsi kieli arjessani, 3 op (RUB12). 173
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 174
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 175
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 177
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 178
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 179
Ruotsin abikertaus, 2 op (RUB18). 180
7.14. Temaattiset opinnot (TO). 181
Teemajakso, 2 op (TO01). 181
7.15. Vieraat kielet (VK). 182

7.15.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 187
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). . . 187
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 188
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). 190
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 191
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 192
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . . 193
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 194
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 195
Englannin abikertaus, 2 op (ENA9). 196
7.15.2. Ranska (RAB3). 197
Ranska - perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 197
Ranska - perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 198
Ranska - perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 199
Ranska - perustaso 1, 2 op (RAB34). 200
7.16. Yhteiskuntaoppi (YH). 201
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 203
Taloustieto, 2 op (YH2). 205
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 206
Lakitieto, 2 op (YH4). 207
7.17. Tieto- ja viestintäteknologia (TVT). 208
Tieto- ja viestintätekniikka opiskelussa, 2 op (TVT1). 208
7.18. Integraatio-opintojaksot. 209
Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1). 209
8. Liitteet. 210
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 210
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 210
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 217
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 217

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*
- *vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.*

Kaikki aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos aikuisten lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät koulutuksen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään oppilaitoksen opetus- ja sivistystyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen toimintaympäristö ja erityisresurssit, oppilaitoksen sijaintialueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet, elinkeino- ja kulttuurielämä sekä muiden oppilaitosten opetustarjonta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan ja tarkennetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla oppilaitoksen opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata kaikille aikuisten lukiokoulutukseen osallistuville opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Alle

18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan aikuisten lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) tuntijaon mukainen koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako*
- *kieliohjelma*
- *toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaaminen osa-alueet*
- *oppiaineiden tehtävät, oppiaineiden opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *työelämä- ja kansainvälisyysosaaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Mikäli oppilaitos järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta, opetusta rangaistuslaitoksessa tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään elämässä ja maailmassa vallitsevista monitahoisista keskinäisriippuvuuksista sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä, jonka tavoitteisiin kuuluu myös aikuisväestön syrjäytymisen ehkäisy ja kotoutumisen tukeminen. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan oppimiseen.

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos voi järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- *suorittaa lukion oppimäärän*
- *suorittaa yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän*
- *suorittaa yksittäisiä opintojaksoja*
- *suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja*
- *suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan.*

2.2. Arvoperusta

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman oppilaitoksen kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Arvoperustaa konkretisoi näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Paikallinen tarkennus

Vantaan aikuislukiossa toteutetaan Vantaan kaupungin keskeisiä arvoja, avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys. Nämä periaatteet leimaavat koulun toimintaa ja ilmapiiriä kokonaisuutena.

Avoimuus näkyy Vantaan aikuislukiossa matalana kynnyksenä aloittaa opinnot tai jatkaa kesken jääneitä opintoja. Aikuislukiolaisilla on usein jo aiempaa kokemusta työelämästä ja opiskelusta, joista saattaa olla hyötyä lukio-opiskelussa. Opintoja suoritettaessa kurssivaatimusten ja arviointiperusteiden läpinäkyvyys on keskeistä, jotta opiskelijoille on selvää, mihin suoritusarvioinnit perustuvat.

Opinnoissa eteneminen ja menestyminen vaatii usein aikuislukiolaiselta **rohkeutta**, epämukavuusalueelle menemistä uuden suunnan löytämiseksi. Vantaan aikuislukio pyrkii kannustamaan opiskelijoitaan rohkeuteen niin itsensä kehittämisen kuin uuden alan, jatko-opintojen, löytämisen urilla. Opiskelijoiden itseilmaisun kehittämisen tukeminen onkin koulun keskeinen arvo. Aikuislukio mahdollistaa ja valmentaa opiskelijoita elinikäiseen oppimiseen ja kasvattaa epävarmuuden ja muutoksen sietokykyä tukien siten yksilön elämänhallinnan taitoja ja työelämässä menestymistä.

Aikuislukio kantaa yhteiskunnallista vastuuta syrjäytymisen torjunnasta tarjoamalla opintomahdollisuuksia nuorille aikuisille. Lisäksi aikuislukio aikuislukio tarjoaa opiskelumahdollisuuksia eri tarpeisiin ilman yläikärajaa. **Vastuullisuus** tarkoittaa aikuislukiossa myös opiskelijoiden hyvinvoinnin tukitoimien kehittämistä sekä opiskelijan urasuunnitelman

ohjaamisesta huolehtimista. Koulu haluaa kasvattaa vastuullisuutta yhteisestä ympäristöstä huomioimalla kestävän kehityksen koulun arjessa.

Lähiopetukseen perustuva opetus tukee **yhteisöllisyyden** syntyä ja kehittää opiskelijoiden ryhmätyöskentelytaitoja ryhmäkokojen ollessa maltillisia. Myös opiskelijakunnan järjestäytyneen toiminnan mahdollistaminen, verkostoitumisen tukeminen ja taukotilan tai kahvilapalveluiden järjestäminen auttavat osaltaan luomaan opiskelijoiden yhteisöllisyyttä.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämänkokemukselleen, aikaisemmin omaksumilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun ja yksilölliset opintopolut erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 2 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut temaattisia opintoja lukuun ottamatta opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisiin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa kyseisen asetuksen liitteen 2 mukaisen määrän.

Biologiassa, maantieteessä, fysiikassa ja kemiassa oppilaitos tarjoaa pakollisten opintojen lisäksi valtakunnallisia valinnaisia opintoja yhteensä vähintään 10 opintopisteen verran. Näissä oppiaineissa opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa pakollisia opintoja kahden ja yhdessä neljän opintopisteen verran.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Vantaan aikuislukion opintojaksotarjotin mahdollistaa lukio-opintojen suorittamisen kolmen vuoden aikana alusta loppuun. Aikuislukiolainen tutkintotavoitteinen opiskelija kuitenkin usein täydentää jo aiemmin aloitettuja lukio-opintoja tai suorittaa valikoituja lukio-opintoja ammattitutkintonsa pohjalta tavoitteenaan vain ylioppilastutkinto. Opintojen rakenne tulee siis olla sellainen, että se mahdollistaa joustavasti monenlaisista lähtökohdista aikuislukioon tulevan opiskelijan etenemisen. Tämä tarkoittaa, että opintojen hyödyllisyys suhteessa ylioppilastutkintoon ja kerrytettävään tarpeelliseen opintojaksomäärään on avainasemassa niiden houkuttelevuudessa opiskelijoille. Myös suunniteltavien opintojaksojen ja moduuleiden tulee soveltua hyväksilukutilanteisiin, joka johtaa siihen, että aikuislukion opintojaksojen laajuus on oltava maltillinen.

Vantaan aikuislukion tuntijako

AINEET	PAKOLLISET OPINTOJAKSOT opintojaksojen numerot	VALTAKUNNALLISET VALINNAISET opintojaksojen numerot	KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT
Äidinkieli ja kirjallisuus	1-7	8	abikertaus
Suomi toisena kielenä	1-7		abikertaus
Ruotsi, B1-kieli	1-5	6	starttikurssi, abikertaus
Englanti, A1-kieli	1-6	7,8	abikertaus
Ranska, B3		1-2, (3-4)	
Pitkä matematiikka	1*, 2-9	(10-12)	abikertaus
Lyhyt matematiikka	1*, 2-7	(8-9)	abikertaus
Fysiikka	1-2	3 (4-6)	Kokeellinen työskentely (FY,KE,BI)
Kemia	1-2	3-4	Kokeellinen työskentely (FY,KE,BI)
Biologia	1-3	4-6	Kokeellinen työskentely (FY,KE,BI)
Terveystieto		1-3	abikertaus
Maantiede	1	(2-4)	
Uskonto/ Elämänkatsomustieto	1	(2)	
Filosofia	1	(2)	
Historia	1-2	3	
Yhteiskuntaoppi	1-2	3-4	
Psykologia		1-5	
TVT			1

* MAY01 on yhteinen opintojakso pitkän ja lyhyen matematiikan oppimäärälle.
(xx) Suluissa mainittujen opintojaksojen toteutumista ei voida taata.

3.2. Oppimiskäsitys

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia aineistojen pohjalta sekä tietojaan ja taitojaan uudella tavalla yhdistäen. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa ja luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat

oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija oppii vähitellen yhä paremmin arviomaan ja kehittämään opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat koulutusta ohjaava oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus, edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Opiskeluympäristöt

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöt ovat monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä. Ne edistävät opiskelumotivaatiota ja rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia sekä tarjoavat mahdollisuuksia itselle sopivien opiskelumenetelmien hyödyntämiseen. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monin tavoin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Suoritettaessa aikuisten lukiokoulutusta vankilassa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/2005) 1 §:n mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

Opiskelumenetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen

ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla voidaan rakentaa myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Elämänkokemus sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija saa tilaisuuksia käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä ja päivittää digitaalista osaamistaan.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan aikuislukio järjestää lähiopetusta iltaisin sekä Martinlaaksossa että Tikkurilassa. Aikuislukio vastaa myös Kauppiaitten kauppaoppilaitoksen Mercurian kaksoistutkinto-opiskelijoiden lukio-opinnoista, jotka järjestetään kauppaoppilaitoksen tiloissa päiväsaikaan. Kaksoistutkintolaisten on mahdollista valita lukio-opintoja myös päivälukiosta. Aikuislukio vastaa myös kaksoistutkintolaisten ylioppilaskirjoitusten järjestämisestä. Ammatillisen tutkinnon jo aiemmin suorittaneet voivat opiskella aikuislukiossa ja valmistua ylioppilaaksi vain kirjoitusaineisiin keskittymällä.

Aikuislukion tutkintotavoitteiset iltaopiskelijat voivat laajentaa opintovalikoimaansa valitsemalla opintojaksoja Tikkurilan lukion opintojaksotarjottimelta päivälukion resurssien antaessa siihen mahdollisuuden. Aikuislukio-opiskelijat voivat täydentää opintojaksovalikoimaansa myös Sotungin etälukiossa suoritettavilla verkko-opinnoilla ja Sotungin etälukion opiskelijat voivat suorittaa opintojaksoja luokkamuotoisena iltaopiskeluna aikuislukiossa. Lähi- ja etäopintojen lisäksi aikuislukiolainen voi suorittaa yksittäisiä opintojaksoja itsenäisesti opettajan kanssa asiasta sovittuaan ja opettajan vakuuttuessa opiskelijan riittävistä edellytyksistä itsenäisestä opiskelusta suoriutumiseen. Aikuislukiolla ja Sotungin etälukiolla on myös esimerkiksi opintojaksotarjonnan suunnittelua, opiskelijarekisterikäytäntöjä ja opetussuunnitelmien harmonisointia koskevaa yhteistyötä. Yksittäisten opintojaksojen suorittaminen avoimessa yliopistossa tai verkko-opintoina (MOOC) on myös mahdollista tutkintotavoitteiselle aikuislukiolaiselle. Opintojen aikana suoritettavien oppimistehtävien erityyppiset palautustavat tukevat opiskelijoiden yhdenvertaisuutta, opiskelija voi tällöin valita itselleen vahvimman toteutustavan. Myös itsearviointia käytetään oppimisen tukemiseen.

Opiskelu nojaa päivittäin useampaan eri digitaaliseen oppimisympäristöön ja -työkaluun, kuten kustantajien digikirjoihin ja Vantaalla yleisesti käytössä olevaan oppimisalustaan. Opiskelijoiden kanssa viestimiseen, opintojaksoarviointeihin ja -valintoihin aikuislukiossa käytetään sähköistä Wilma-järjestelmää. Sähköisten oppimisalustojen arkipäiväistyminen tarkoittaa käytännössä kannettavan tietokoneen ja internet-yhteyden omaamista heti lukio-opintojen alusta alkaen, vaikka opiskelija valitsisikin oppikirjojen hankinnan printtiversiona omaan käyttöönsä.

Tikkurilassa aikuislukiolaisten käytössä on oma kahvihuone, joka osaltaan tukee opiskelijoiden keskinäistä kanssakäymistä ja viihtyvyyttä koululla. Kahvihuoneen mahdolliset tuotot käytetään lukuvuoden lopussa jaettavaan stipendiin.

Mahdollisten opintoihin liittyvien vierailujen toteuttaminen on haastavaa opetuksen myöhäisen ajankohdan vuoksi, mutta ei kuitenkaan täysin poissuljettua, tilanteesta ja kiinnostuksesta riippuen.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppilaitos luo henkilöstönsä ja opiskelijoidensa avulla toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilaitoksessa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea oppilaitoksen toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Opiskelijaa kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oppilaitos edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

Vantaan aikuislukion toiminnan johtoajatuksena on tukea jo aikuiselämään siirtyneiden opiskelijoiden uusille urille hakeutumista ja mahdollistaa uusia elämänsuuntia. Aikuislukion yhteisön jäseniä ovat koulun opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu käytännön toimintaa tukeva henkilökunta. Opiskelijoilta saatu palaute koulun toiminnasta huomioidaan toiminnan kehittämisessä.

Opiskelijat ovat pääkaupunkiseutusijainnin takia monipuolinen joukko sekä kulttuuriselta että koulutustaustoiltaan. Opiskelijoiden vaihtuvuus on suurta, heidän muuttaessa työn ja muiden elämän tuomien tilaisuuksien perässä. Opintojen hyväksiluku on siten asia, joka on koulun opintojaksojen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioitava asia. Opiskelijoita yhdistää jo hankitun elämänkokemuksen mukanaan tuoma halu muuttaa asioita, pyrkimys omassa elämässä etenemiseen ja kehittymiseen.

Opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu on aikuislukion toiminnan lähtökohta. Erilaisuutta ja erilaisia taustoja arvostava suhtauminen ovat osa yhdenvertaista kohtelua. Opiskelijoiden erilaiset kielelliset ja kulttuuriset taustat korostavat yhdenvertaista opintojen arviointia, mutta myös yksilöllistä kohtelua ja kohdatuksi tulemista.

Aikuislukio on opiskelijoilleen ponnahduslauta uuden suunnan hakemiseen jatko-opintojen merkeissä, ja tämän välineellisyyden vuoksi haasteena on opiskelijoiden osallistaminen opiskelijakuntatoimintaan. Opintojen sujuvuuden kannalta haasteena on myös kaikkien opiskelijoiden riittävien digivalmiuksien ja erityisesti tarvittavien IT-välineiden omaaminen jo heti opintojen alusta alkaen. Opiskelussa tarvittavia IT-taitoja tuetaan lukuvuoden alussa järjestettävällä tietotekniikkakurssilla.

3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaitoksen ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa kannustetaan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Oppilaitoksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisella tasolla.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus,

kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan yhdistää kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Opiskelijaa ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, oppilaitoksen tarjoamia tai omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisella tasolla.

Vantaan aikuislukiossa tutkintotavoitteisten opiskelijoiden on mahdollista suorittaa yksittäisiä avoimen yliopiston opintojaksoja Vantaan kaupungin solmiman yhteistyösopimuksen puitteissa. Myös opiskelijan aiemmat tai opintojen aikana omaehtoisesti suoritetut, riittävän laajat yliopistokurssit, ml. verkkokurssit, mahdollisuuksien mukaan hyväksiluetaan aikuislukion opintojaksokertymään.

Työelämään tutustumista järjestetään Studia-messukäyntien avulla ja ammattikorkeakoulun pääsykokeita silmällä pitäen tarjotaan niihin valmistavaa matematiikan kurssia. Kansainvälisyys on aikuislukiolla pääosin kotikansainvälisyyttä, mutta myös mahdollisuutta osallistua Tikkurilan lukion järjestämiin kansainvälisiin ohjelmiin. Kaksoistutkinto-opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua joidenkin kuukausien pituiseen ulkomailla suoritettavaan harjoittelujaksoon kauppaoppilaitosopintojensa puitteissa. Valinnaiskielten opiskelua tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä. Lisäksi tutkintotavoitteinen aikuislukion opiskelija voi valita suoritusmerkinnällä arvioitavan kansalaisvaikuttamisen ja vapaaehtoistyön opintojakson päivälukion puolelta itsenäisenä opiskeluna.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Ohjauksen avulla opitaan lisäksi tunnistamaan, miten lukiokoulutuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukainen opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, ihmisenä kasvua ja kehittymistä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan monialaisena yhteistyönä.

Ohjaus on oppilaitoksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen käytännön koordinoinnista ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen sopia tavoista, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Oppilaitoksen ohjaussuunnitelman tulee sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa ja suoritettaessa mahdollisia kahden tutkinnon opintoja: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukiokoulutukseen ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa päivitetään lukio-opintojen aikana. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä

jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtainen opintosuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, valmiudet ja opiskelun tavoitteet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset otetaan huomioon henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutuksessa tulee lukiolain (714/2018) 27 §:n mukaan tunnistaa ja tunnustaa opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritetut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1. *opiskelusuunnitelma*

- *aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritetut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
- *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*

1. *ylioppilastutkintosuunnitelma*
2. *jatko-opinto- ja urasuunnitelma.*

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Paikallinen tarkennus

Vantaan aikuislukion opinto-ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa koko lukion ajan, “koko koulu ohjaa” -periaatteen pohjalta. Ohjauksen suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat sekä rehtorit. Ohjauksen avulla toteutetaan koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Ohjauksen arviointia toteutetaan henkilökunnan suorittamalla vertaisarvioinnilla.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Aikuisopiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa. Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio- ja jatko-opinnoissa:

- Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen
- Kehittämään oppimaan oppimistaitoja ja itsearviointien avulla reflektoimaan omaa oppimistaan
- Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan
- Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea luvussa 4.2. mainituilla tavoilla. Koulun tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-

ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esim. Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

Opiskelija suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.

Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Lukion oppimäärää suorittavat tutkintotavoitteiset opiskelijat kuuluvat ryhmänohjauksen piiriin. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja ottaa yhteyttä opiskelijoihin Wilman ja sähköpostin välityksellä, mikäli hän huomaa opintojen edistymisen seisahtuneen. Myös kasvokkain käydyt keskustelut ovat mahdollisia opiskelijoita koululla tavatessa. Tarvittaessa ryhmänohjaaja on yhteydessä alaikäisten opiskelijoiden huoltajiin.

Aineenopettaja välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä jatko-opintojen ja työelämän kannalta sekä oppiaineen jatkokoulutusmahdollisuuksista. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa. Aineenopettajan antama ohjaus kohdistuu myös aineopiskelijoihin.

Opinto-ohjaaja koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa ja jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvien asioiden käsittelyssä. Aikuislukion opinto-ohjaaja toimii yli kolme vuotta opiskelevien opiskelijoiden ryhmänohjaajana. Aikuislukiossa opinto-ohjaaja vastaa seuraavista ohjauksen eri osa-alueista: alkuopastus, henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) laadinta ja päivitys vuosittain yhdessä opiskelijan kanssa, henkilökohtainen ohjaus ja opastus koko opiskeluajan, opiskelun etenemisen jatkuva seuranta, pudokkaiden tilanteen selvittely, urasuunnittelu ja jatko-opiskeluopastus, yhteydenpito jatko-opiskelupaikkojen, etsivän nuorisotyön ja muiden tukea tarjoavien tahojen sekä työelämän suuntaan sekä erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaaminen asiantuntijoiden piiriin.

Kaksoistutkintokoordinaattori huolehtii yhteistyökoulujen opiskelijoille ja heidän vanhemmilleen yhdistelmäopinnoista ja ylioppilastutkintoon liittyvistä asioista tiedottamisesta. Yhdessä yhteistyökoulujen opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa hän myös seuraa kaksoistutkinto-opiskelijoiden opintojen etenemistä ja puuttuu ongelmiin tarvittaessa. Kaksoistutkintokoordinaattori toimii siten myös kaksoistutkintolaisten ryhmänohjaajana.

Siirtymävaiheen ohjaus ja korkeakouluyhteistyö

Siirtymävaiheissa aikuislukioon ja edelleen jatko-opintoihin kaksoistutkintokoordinaattorin ja opinto-ohjaajan ohjaavat roolit korostuvat. He antavat tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille. Jatko-opintoihin hakeutumisessa ohjauksen antama ajanmukainen tieto pääsyvaatimuksista ja -kokeista on olennaista.

Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Ohjauksessa tulee huomioida aikuislukioon tulevien opiskelijoiden erilaiset taustat, ja esimerkiksi aikaisempien opintojen mahdollisuus hyväksilukuun tarkastetaan. Hyväksiluvussa voidaan hyödyntää temaattisia opintoja aikuislukiossa epätyypillisten opintokokonaisuuksien huomioimiseksi.

Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin esimerkiksi Studia-messukäynneillä ja kaupungin järjestämien avointen yliopistokurssien väylällä. Avoimessa yliopistossa suoritetut yksittäiset kurssit hyväksiluetaan opiskelijan

opintopistemäärään. Osalla opiskelijoista voi jo olla työelämäkokemusta, jota voidaan hyödyntää oppitunneilla ja sen kautta tutustua työelämään.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan.

Esteettömyys

Puuttellinen kielitaito tai pohjatiedot voivat muodostua esteeksi aikuislukio-opinnoille sisäänpääsyvaatimuksen ollessa vain 18 vuoden ikä. Tällöin ohjannan keinoin etsitään vaihtoehtoja puutteiden korjaamiseksi esimerkiksi mahdollisista tukikursseista tai perustietoja opettavista muista kouluista, esimerkiksi LUVA-koulutuksesta. Ohjannan tulee olla stereotypiavapaata ja opiskelijan vahvuuksiin keskittyvää. Henkilökohtaisen ohjauksen kautta tuetaan aikuislukio-opiskelijaa hänen erityisten kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa ja vahvistetaan opiskelijan vastuullisuutta opinnoistaan.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa ja jatko-opinnoissa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijan omat lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet.

Oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa mahdollisimman hyvin, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijalle ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Tukea on oikeus saada riippumatta siitä, mistä syystä tuen tarve aiheutuu. Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisistä, matemaattisista tai tarkkaavuuden ongelmista tai opiskelutaitojen puutteista. Se voi liittyä myös sairauden tai vamman aiheuttamiin oppimisvaikeuksiin tai sosiaalisiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen vaikeuksiin.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja tarvittaessa huoltajien kanssa sekä heiltä saatu tieto. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella saatuun tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.).

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä ja tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana.

Samalla opiskelijan itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijan oppimista monipuolisilla opetus- ja arviointimenetelmillä. Opiskelijaa ohjataan käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Tukitoimia voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja hyödyntämällä tuen tarpeen huomioon ottavia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan tukea myös tarjoamalla tukiopetusta tai muuta opiskelijan tarpeen mukaista tukea sekä tarjoamalla erilaisia oppimista ja hyvinvointia edistäviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai muiden toimijoiden kanssa.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan omien vahvuuksien ja oppimisen haasteiden tunnistamista. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamista eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Erityisjärjestelyihin tulee antaa mahdollisuus lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Näiden kokemusten perusteella erityisopettaja arvioi yhdessä opiskelijan ja muiden opettajien kanssa erityisjärjestelyjen hyödyllisyyttä sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa hakemaan erityisjärjestelyjä myös ylioppilastutkinnon kokeissa. Järjestelyjen tarpeen arvioinnissa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten. Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan.

Lukiolain (417/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita (lukiolaki 714/2018, 29 § 3 mom.). Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee määritellä, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki toteutetaan käytännössä.

Vantaan aikuislukiossa tutkintotavoitteisten opiskelijoiden tuen suunnittelu aloitetaan pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen pohjalta, jonka opiskelija tuo opinto-ohjaajan alkuhaastatteluun. Opiskelutietolomakkeen avulla kartoitetaan taustatietoja opiskelijan aiemmista opinnoista ja tuen tarpeista lukio-opintoja varten. Lomakkeen tiedot ovat

luottamuksellisia. Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijaa tarvittavan tuen piirin ja tarvittaessa tiedottaa aineenopettajia opiskelijan tuen tarpeesta. Erityistuen tarve voidaan opiskelijan suostumuksella kirjata joko HOPSiin opinto-ohjaajan tai sähköisen järjestelmän tuki-lehdelle erityisopettajan toimesta. Vieraskielisten opiskelijoiden opinto-ohjauksessa kiinnitetään huomioita opiskeluun tarvittavaan riittävään kielitaitoon ja tarvittaessa ohjaamiseen opiskelijan kielitaidon kehittymistä tukeviin opintoihin.

Erityisopettaja pitää ensimmäisen vuoden opiskelijoille lukiseulan, jossa kartoitetaan lukemisen ja kirjoittamisen taitoja. Seulan jälkeen erityisopettaja kutsuu tarvittaessa yksilölliseen lukitestiin, jonka avulla erityisopettaja toteaa mahdollisen lukivaikeuden. Erityisopettaja suunnittelee tarpeen mukaan yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa aineenopettajan kanssa mahdollisista tukimuodoista. Niitä voivat olla esimerkiksi aineenopettajan antama eriytetty opetus ja/ tai tukiopetus, erityisopettajan antama pedagoginen tuki ja opiskelumenetelmien opetus ja lisäaika kokeissa. Erityisopettaja voi pitää myös ryhmämuotoista opetusta opiskelustrategioista. Lukiseulasta informoidaan koulun nettisivuilla ja opinto-oppaassa.

Aineenopettajat seuraavat opetuksen edetessä opiskelijoiden erityisen tuen tarpeita, jotka voivat johtua lukivaikeuksista tai muista syistä, ja tiedottavat opiskelijoita tukimahdollisuuksista. Tarvittaessa konsultoidaan erityisopettajaa tai psykologia. Opiskelijan opintojen edistymistä seuraavat myös ryhmänohjaajat. Lukuvuoden aikana suunnitellusti toteutetut itsearvioinnit tukevat opiskelijan omien opiskelutaitojen kehittymisen seuraamista.

Tuen toteutumista arvioidaan opiskelijoiden itsearvioinneilla, aineenopettajat arvioivat esimerkiksi lisäajan toteutumista ja hyödyllisyyttä sekä lisäksi kerran vuodessa tehtävällä opiskelijoille suunnatulla palautekyselyllä, jonka tuloksia opettajakunta käyttää apuna tuen toteutumista arvioidessaan.

4.3. Opiskeluhuolto

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehditaan oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista, opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltoon liittyvät käytänteet.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia (1287/2013) ei sovelleta sellaiseen opiskelijaan, joka suorittaa lukio-opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti eikä lukion aineopiskelijoihin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n mukaan aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti lukio-opintoja suorittavat oppivelvolliset opiskelijat kuuluvat opiskeluhuollon piiriin. Näiden opiskelijoiden opiskeluhuollon toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään (Määräys OPH-2263-2019). Tällöin opiskeluhuollon osuus paikallisessa opetussuunnitelmassa korvataan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmalla.

Vantaan aikuislukion opiskeluhuolto on luonteeltaan yksilökohtaista opiskeluhuoltotyötä, joka koostuu erityisopettajan, opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan, psykologin ja apulaisrehtorin muodostamasta moniammatillisesta asiantuntijuudesta.

Opinto-ohjaaja voi ohjata tukea tarvitsevaa opiskelijaa yhteiskunnan tarjoamien palveluiden puoleen ja ryhmänohjaajat voivat ohjata psykologille esimerkiksi henkisen hyvinvoinnin ongelmissa. Opiskeluhuollon toiminta kattaa tutkintotavoitteiset opiskelijat.

4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha

Lukiolain (714/2018, muutettu lailla 165/2022) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän turvalliseen opiskeluympäristöön ja työrauhaan liittyvät käytänteet.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös

lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän muista yhteyksistään, esimerkiksi yhteisöstään ja perusopetuksesta, saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka oppilaitos ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön

luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisille opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään, ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiokoulutuksessa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

Vantaan aikuislukion arviointikulttuurin tavoitteena on tukea opiskelijoiden oppimista ja opintojen päämäärätietoista edistymistä. Arviointi auttaa aikuisopiskelijaa hahmottamaan omat vahvuutensa ja kehityskohteensa, siten osaltaan valmistaen opiskelijaa ylioppilaskokeisiin sekä jatko-opintoihin. Arviointi tehdään läpinäkyväksi kertomalla selvästi sekä opintojaksojen vaatimukset, että vaatimusten vaikutukset arvosanan muodostumiseen jokaisen opintojakson alussa. Itsearvioinneilla valmennetaan opiskelijaa arvioimaan itselleen sopivia oppimistapoja.

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät oppilaitoksen arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan aikuislukiossa opintojakson aikainen arviointi on formatiivista eli luonteeltaan opiskelijan toimintaa ohjaavaa sekä summatiivista, eli opiskelijan osaamista arvioivaa. Opintojaksojen arvosanat perustuvat pääosin summatiiviseen tuotosten arviointiin ja vähäisessä määrin myös tuntityöskentelyn sujuvuuteen ja suullisten tuotosten arviointiin, sen mukaan mitä kunkin opintojakson alussa on sovittu. Lukio-opintojen aikana tapahtuvalla erityisjärjestelyiden tarpeen kartoituksella tuetaan opiskelijan suoriutumista lukio-opinnoista. Laaja-alaisen osaamisen sisällöt, niin teemat kuin toimintatavat, on integroitu opintojaksojen sisältöihin ja tulevat siten arvioiduiksi osana kulloisenkin suorituksen oppimäärää.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat. Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan aikuislukiossa pakolliset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoilla. Mikäli opintojakson alussa määritellyistä vaadituista osioista on jokin suorittamatta, arvosana on tällöin Z. Puuttuvia opintojakson osia (Z-arvosanaa) voi aikuislukiossa täydentää 6 kk ajan jakson päättymisestä. Mikäli opiskelija ei täydennä opintojaksoa annetun aikarajan sisällä, suoritus katsotaan keskeytyneeksi. K-merkintä arvioinnissa tarkoittaa keskeytynyttä opintojaksoa. Muita kuin valtakunnallisia valinnaisopintoja voidaan arvioida “suoritettu” -arvosanalla (S).
Opintosuoritus voi keskeytyä em. lisäksi myös runsaisiin poissaoloihin. Arvosana 4 tarkoittaa riittävää läsnäoloa opintojaksolla sekä kaikkien osasuoritusten suorittamista, mutta ei hyväksytysti. Hylättyä arvosanaa opiskelija voi yrittää korottaa kerran seuraavan 6 kuukauden aikana. Mikäli hylätty arvosana jää korotusyrityksen jälkeen voimaan, on opintojakso suoritettava uudelleen osallistumalla opetukseen.

Mikäli opintojakso koostuu useamman aineen moduuleista, arvosanaa voi yrittää korottaa joko korottamalla yksittäisen moduulin arvosanaa tai opintojaksoon sisältyvien kaikkien moduulien arvosanoja. Jos opintojakso koostuu vain yhden aineen moduuleista, korottamisyritys edellyttää kaikkien moduulien korottamista. Korotukset ovat mahdollisia silloin, kun ko. opintojakso on opetustarjonnassa. Opintojakson korottaminen edellyttää riittävän monipuolista aihepiirin hallinnan osoittamista.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan aikuislukion opiskelija voi perustelluista syistä suorittaa yksittäisiä aikuislukion pakollisia opintojaksoja itsenäisesti vastuuopettajan kanssa asiasta sovittuaan ja pääsääntöisesti opintojakson ollessa opetusohjelmassa. Opettaja arvioi valmiudet itsenäiselle suoritukselle hakijakohtaisesti. Valinnaisopintoja ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintosuorituksen arviointi tapahtuu rinnan käynnissä olevan opintojakson kanssa, opiskelijan tehden summatiivisen

arvioinnin osuudet samaan tapaan muun ryhmän kanssa. Opettaja varmistaa itsenäisen suorituksen riittävän monipuolisuuden tilanteeseen soveltuvin tehtävin.

Itsenäisen opintojakson arviointi on asteikolla 5-10 tai K. Mikäli jaksosta puuttuu osasuorituksia, opintojakso tulkitaan keskeytyneeksi. Hylätyn summatiivisen arvioinnin suoritukset saa yrittää korottaa kerran. K-arvosanan jälkeen opiskelijan tulee suorittaa opintojakso lähiopetuksessa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan aikuislukiossa ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaaja seuraavat kaikkien aikuislukion opiskelijoiden edistymistä; myös aineenopettajat havainnoivat tilannetta tahoillaan raportoiden vaikeuksista tarpeen mukaan ryhmänohjaajille ja opinto-ohjaajalle. Mikäli opiskelijalle ei kerry 6 kuukauden sisällä yhtään opintosuoritusta, opinto-ohjaaja on häneen yhteydessä tilanteen selvittämiseksi. Opintosuunnitelma voidaan tällöin päivittää tai mikäli opintosuunnitelmia ei enää henkilöllä ole, hänet arkistoidaan. Jos opiskelu venyy yli neljälle vuodelle, tulee opiskelijan hakea lisäaikaa.

Alaikäisen opiskelijan huoltaja pystyy seuraamaan wilmasta opiskelijan edistymistä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista

koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Oppilaitoksen rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa oppilaitos ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää

mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan aikuislukiossa rehtori tekee päätökset muualla suoritettujen opintojen tunnustamisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Tarvittaessa rehtori voi pyytää lisänäyttöä suorituksen kartoittamiseksi. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen, perusopetuksen lisäopetuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Temaattiset opinnot antavat mahdollisuuden rehtorin harkinnan mukaan hyväksilukea aineita, jotka poikkeavat aikuislukion opintotarjonnasta.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, määrittää viimeisin taso päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta opinto-ohjaajalle.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamisena näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukiokoulutuksen tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan aikuislukion opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppimäärän arvosanan korottaminen edellyttää riittävän monipuolista oppiaineen hallinnan osoittamista.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. Taito- ja taideaineiden opinnot ovat kuitenkin vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1–2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 88 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori

ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja

oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*

2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä".

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*

- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Aikuisten lukiokoulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia

ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille aikuisten lukiokoulutusta järjestäville oppilaitoksille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*
- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija

hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella,

tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan aikuislukio

HYVINVOINTIOSAAMINEN

Vantaan aikuislukiossa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, myös hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen itsensä kehittämiseen. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

VUOROVAIKUTUSOSAAMINEN

Aikuislukiossa opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoille annetaan mahdollisuus osallistua päätöksentekoon koulussa.

MONITIETEINEN JA LUOVA OSAAMINEN

Vantaan aikuislukiossa tavoitteena on, että opiskelijasta kehittyy osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelijalla on mahdollisuus tutustua lukioaikana esimerkiksi Studia-messujen kautta. Opiskelijan mahdolliset korkeakoulusuoritukset sisällytetään soveltuvin osin opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (HOPS).

YHTEISKUNNALLINEN OSAAMINEN

Vantaan aikuislukiossa opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten oppimistehtävien myötä opiskelijat vahvistavat sosiaalista vastuunkantoaan ympäristöstä ja pohtivat mahdollisuuksiaan vaikuttaa elinympäristöönsä liittyviin asioihin.

Aikuislukio-opiskelijoilla on usein jo ikänsä puolesta kokemusta kansalaisyhteiskunnan toiminnasta ja sen periaatteet vahvistuvat myös osana lukio-opetusta. Opiskelijoille tarjotaan myös mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät sekä aikuislukion järjestämät, opiskelijoille suunnatut mielipidekartoitukset. Opiskelijoiden on mahdollista vaikuttaa koulun työryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen sallii.

EETTISYYS JA YMPÄRISTÖOSAAMINEN

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa **Vantaan aikuislukion** toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukio-opintojen aikana opiskelijan valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta tuetaan ja kehitetään. Opiskelijoille tarjotaan myös mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä kurssisältöjen painotuksista ja heidän kanssaan käsitellään aiheita, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

GLOBAALI- JA KULTTUURIOSAAMINEN

Vantaan aikuislukiokoulutuksen toimijat ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Aikuislukion arjessa opiskelijoilla on mahdollisuuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Opiskelija oppii tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet myös kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kuusi kokonaisteosta.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan lukio-opinnoissa tarvittaviin teknisiin ympäristöihin, harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa ryhmissä sekä käytetään erilaisia ryhmätyötapoja.
- Pyritään lisäämään yhteisöllisyyttä opintojen alusta lähtien.
- Työskennellään mahdollisuuksien mukaan myös luokkahuoneen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään äidinkielen ja kirjallisuuden keskeisiin työtapoihin ja opiskelutekniikoihin.
- Hyödynnetään kirjastoja ja oppisisällöissä mahdollisuuksien mukaan paikallisia aiheita.
- Hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimistiloja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy eri tekstilajeihin sekä niiden rakenteisiin ja tavoitteisiin. Opintojaksossa painotetaan monimuotoisten tekstikokonaisuuksien ominaisuuksien ja rakenteiden ymmärtämistä, analysointia ja tulkitsemista. Opetellaan kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia sekä vahvistetaan kirjoittajan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Kerrataan kielenhuoltoa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

- Käytetään oikeakielisyyteen liittyvää tietotekniikkaa, digimateriaaleja, kielenhuollon ohjeistoja ja audiovisuaalisia aineistoja. .
- Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja harjoittelee tieteenalalle ominaisten tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta. Opintojakson aikana tuetaan sosiaalista vuorovaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Opintojaksossa syvennytään erilaisiin käsityksiin kielestä, kielipolitiikkaan ja kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan teksti- ja tekstilajikäsitykseen.

Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*

- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että jokainen oppii ottamaan vastuuta ryhmätehtävistä ja kehittämään omaa ilmaisukykyään.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pyritään luomaan turvallinen ympäristö, jossa jokainen voi kehittää yksilöllisesti omia vuorovaikutus- ja viestintätaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys ja tärkeys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa käsitellään myös kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Kirjallisuuden tulkintaa 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään lähiympäristön sekä pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan verkossa jaettaviin kulttuurisisältöihin ja digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään. Vierailuja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan ja myös itsenäiset käynnit tai ns. passisuoritukset ovat mahdollisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030 -ohjelmaa.

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti.

Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta sekä omaääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Opiskelija havainnoi tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun monikulttuurisuutta ja erityisyyttä opintojakson sisällössä ja työtavoissa. .
- Opintojaksolla voidaan perehtyä paikalliseen mediaan ja poliittiseen päätöksentekoon

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöissä voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun kulttuuritapahtumia, aiheita ja näkökulmia.
- Perehdytään median maailmaan erityisesti kriittisen monilukutaidon kautta.
- Opintojaksolla käytetään vaihtelevia työtapoja, esimerkiksi väittelyitä ja muita vuorovaikutusharjoituksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta (erityisesti kriittinen monilukutaito) ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen (erityisesti tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus). Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi ja hyödyntää pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä ja peilaa omaa toimintaansa niihin.
- Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hakemaan tietoa ja tuottamaan tekstiä erilaisille alustoille.
- Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun mahdollisuuksia tuottaa tekstiä erilaisissa paikoissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy muun muassa sanataideharjoituksin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kirjallista ilmaisuaan. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessin hallinta.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallintaa. Jaksossa harjoitellaan aineistojen valintaa ja käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Omaa ilmaisutapaa kehitetään muun muassa sanataideharjoituksin.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi
- Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia rentous- ja vireystilaharjoituksia sekä ottaa liikkuminen ja kehollisuus osaksi viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää suullista ilmaisuaan. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjoitellaan esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*

- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään lähiympäristön sekä pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan verkossa jaettaviin kulttuurisisältöihin ja digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.
- Opintojaksossa voidaan tarkastella vantaalaisen identiteetin rakentumista esimerkiksi vantaalaisten artistien kappaleiden kautta.
- Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi myös opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta.

Opiskelija havaitsee kirjallisuutta lukemalla, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää opiskelijan ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Hyvinvointiosaaminen

Lukemisen avulla opiskelija laajentaa näkemystään monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa

oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen ja kirjallisuuden lukeminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta (erityisesti kyky tarkastella kirjallisuutta osana kontekstia). Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, hyvinvointiosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia konteksteja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Äidinkielen abikertaus, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan paikallismediaan sekä hyödynnetään niitä mahdollisuuksien mukaan oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssilla tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Kurssilla opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta (erityisesti kyky tarkastella kirjallisuutta osana kontekstia). Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Lisäksi syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden yo-kokeeseen.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kolme kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan lukio-opinnoissa tarvittaviin teknisiin ympäristöihin, harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa ryhmissä sekä käytetään erilaisia ryhmätyötapoja ja työskennellään myös luokkahuoneen ulkopuolella.

- Pyritään lisäämään yhteisöllisyyttä opintojen alusta lähtien.
- Vahvistetaan kokemusta vantaalaisen yhteisön jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden työtapoihin.
- Hyödynnetään kirjastoja monipuolisesti ja paikallisia aiheita oppisisällöissä.
- Opintojaksolla keskitytään monimuotoisten tekstien ominaisuuksiin ja rakenteisiin sekä kirjoitusprosessin vaiheisiin ja tekstien pohjalta kirjoittamiseen: referointiin ja kommentointiin.
- Opintojaksossa opiskellaan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.
- Hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimistiloja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta lyhyen kirjoitustehtävän ja kirjoitelman ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan pari- ja ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Ymmärrys monikielisyyden ja -kulttuurisuuden rikkaudesta vahvistuu. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta ja tuottaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu eri tekstilajeihin sekä niiden rakenteisiin ja tavoitteisiin sekä luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittaviin strategioihin. Opintojaksossa opiskelija osaa tuottaa ja tulkita monimuotoisia tekstejä, niiden rakenteita ja ilmaisutapoja. Opetellaan kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia sekä vahvistetaan kirjoittajan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Luetaan kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja. Kerrataan kielenhuoltoa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Paikallinen lisäys

- Vantaa on monikulttuurinen kaupunki, jonka alueella liki neljäsosa kuntalaisista puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vantaalainen opiskelija hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

- Käytetään oikeakielisyyteen liittyvää tietotekniikkaa, digimateriaaleja, kielenhuollon ohjeistoja, audiovisuaalisia aineistoja.
- Tutustutaan digitaalisiin oman kielitaidon arviointivälineisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää käsitystään kielestä ja identiteetistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja tuottamaan luovia ja asiatyylisiä tekstejä. Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.
Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy suomen kielen ominaispiirteisiin ja vertailee aiemmin oppimiaan kieliä koulussa opiskeltaviin kieliin. Opiskelija perehtyy suomen kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen. Opintojaksossa syvennytään monilukutaidon käsitteeseen. Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta.

Vuorovaikutus, 1 op (S23)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että jokainen oppii ottamaan vastuuta ryhmätehtävistä ja kehittämään omaa ilmaisukykyään.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pyritään luomaan turvallinen ympäristö, jossa jokainen voi kehittää yksilöllisesti omia vuorovaikutus- ja viestintätaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Opiskelija lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys ja tärkeys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitojaan. Jaksossa käsitellään kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Opiskelija ymmärtää virallisen ja epävirallisen viestinnän erot.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään lähiympäristön sekä pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan verkossa jaettaviin kulttuurisisältöihin jai digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti. Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mahdolliset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta sekä omaääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Opintojaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin. Opintojaksossa perehdytään kielen kuvallisuuteen ja kulttuurisidonnaisuuteen. Opintojaksossa luetaan kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun monikulttuurisuutta ja erityisyyttä opintojakson sisällössä ja työtavoissa.
- Opintojaksolla voidaan perehtyä paikalliseen mediaan ja poliittiseen päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöissä voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun kulttuuritapahtumia, aiheita ja näkökulmia.
- Perehdytään median maailmaan erityisesti kriittisen monilukutaidon kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta (erityisesti kriittinen monilukutaito) ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen (erityisesti tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus). Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan

tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään kriittistä lukutaitoa, erityisesti medialukutaitoa. Opiskelija ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana. Opintojaksossa keskitytään vaikuttamisen ja argumentoinnin keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet. Perehdytään geneerisiin ilmauksiin ja modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinoihin. Luetaan yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi ja hyödyntää pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä hyödyntäen ja peilaa omaa toimintaansa niihin.
- Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hakemaan tietoa ja tuottamaan tekstiä erilaisille alustoille.

- Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun mahdollisuuksia tuottaa tekstiä erilaisissa paikoissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kirjallista ilmaisuaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy sanataideharjoituksin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessin hallinta.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallintaa. Jaksossa harjoitellaan aineistojen käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opiskelija syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä. Opintojaksolla tutkitaan myös sidosteisuutta tekstin eri tasoilla.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*

- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi.
- Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia rentous- ja vireystilaharjoituksia sekä ottaa liikkuminen ja kehollisuus osaksi viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää suullista ilmaisuaan. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjoitellaan esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Opiskelija syventää myös kuullunymmärtämistaitojaan.

Abikertaus - suomi toisena kielenä, 2 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lähiseudun kulttuuritarjontaan ja paikallismediaan sekä hyödynnetään niitä mahdollisuuksien mukaan oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa. Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opintojakso tukee myös olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan hyväksytty/hylätty-arvosanoin.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta ja tuottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään aineistopohjaisten laajojen tekstien kirjoittamistaitoja ja omaäänisten tekstien tuottamista. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeeseen. Luetaan runokokoelma tai näytelmäteksti.

7.2. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan ***hyvinvointiosaamista.*** *Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

*Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*

- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee eliökunnan rakenteen ja evoluution linjaukset.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Eliökunnan rakenteen jäsentäminen
- Elämän edellytykset ja perusrakenne
- Biologisen tutkimuksen kulku
- Muuntelu, luonnonvalinta ja lajiutuminen evoluution mahdollistajina
- Digitaalisten välineiden käyttö biologisen tiedon hankintaan ja esittämiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduuli antaa valmiudet biologiseen ajatteluun ja elämän monimuotoisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Elollista ympäristöä tarkastellaan tieteellisen tutkimuksen näkökohdista ja tutustutaan tutkimusprosessin yleisiin periaatteisiin. Kurssilla pohditaan tieteellisen tiedon tuottamista ja luonnon monimuotoisuutta evoluution näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa huomioidaan yhteiskunnallinen vastuu ympäristöstä ja aktiivinen kansalaisuus. Biologia tieteenä vaikuttaa työelämän, innovaatioiden ja yleisen hyvinvoinnin kautta yhteiskuntaan ja on osana yhteiskunnallisia kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset yhteiskunnallista osaamista sekä monitieteellisyyttä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduuli tarkastelee elollisen luonnon edellytyksiin ja peruspiirteisiin. Eliökunnan rakennetta tarkastellaan sopeutumisen ja perinnöllisen muuntelun kannalta sekä tutustutaan evoluution ja tutkimuksen periaatteisiin.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa kuvat ekosysteemien toimintaa lajien ja populaatioiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

- Ekosysteemin rakenteen tunteminen populaatioiden ja eliöyhteisöjen kannalta
- Luonnon monimuotoisuuden tasot
- Aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemissä
- Sopeutuminen ja lajien välisten suhteiden kuvaus ja nimeäminen
- Jaksolla huomioidaan Vantaan ekosysteemien ja luonnon erityispiirteitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ekosysteemin tuntemus ja ymmärrys lisäävät hyvinvointia. Aineiden kulku luonnossa, pysyvyys ja sopeutuminen auttavat kohti terveitä ja luontoa huomioivia elämäntapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset hyvinvointiosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tarkastellaan ekosysteemin perusteita, populaatioita, lajien välisiä suhteita, aineiden kiertoa sekä luonnon monimuotoisuutta.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Ympäristöongelman tunnistus, syiden, seurausten ja ratkaisukeinojen pohdinta
- Tieteellisen tutkimuksen avulla saatua tiedon tulkitseminen.
- Tieto perusteluineen siitä, mitä sisältyy ekologisesti kestävään elämäntapaan

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*

- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla huomioidaan Vantaan ja lähialueiden ympäristön tilaa sekä siihen vaikuttavia tekijöitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen lähtökohtana ymmärrys luonnon ihmisen vaikutuksesta luonnon monimuotoisuuteen ja sen vaalimiseen. Eettisen toiminnan pohjana on tutkimustieto ja kestävän elämäntavan arvostaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla etsitään yhdessä ja pienissä ryhmissä ratkaisuja ympäristöongelmiin. Omien näkemyksiä voi tuoda esille sanallisesti että kirjallisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista sekä eettistä ja ympäristöosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa perehdytään ympäristöekologiaan, ihmisen aiheuttamiin muutoksiin ekosysteemeissä. Tarkastelun kohteena ovat ajankohtaiset ympäristöongelmat ja niiden ratkaisukeinoja.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*

- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Tieto solun rakenteesta ja toiminnasta
- Geneettisen periytymisen periaatteet ja niiden soveltaminen esimerkkitapauksiin

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla tuodaan esille aiheeseen liittyviä ajankohtaisia uutisia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Solubiologiasta ja genetiikasta saadaan jatkuvasti uutta tietoa eri tieteenalojen yhteistyön tuloksena. Moduuliin voi sisältyä kokeellisuutta ja laborointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarvionti 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutustutaan solun rakenteeseen ja toimintaan sekä periytymiseen geenien ilmentymisen ja säätelyn kautta. Solun toiminnoista tarkastellaan tumallisen solun perusreaktioita ja solujen lisääntymistä.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Paikallinen lisäys

- Ihmisen kehon elintoimintojen tunteminen
- Elimistön kyky reagoida ulkoisin ärsykkeisiin ja puolustautua mikrobeja vastaan
- Elimistön rakenteiden nimeäminen ja niiden toiminnan tunnistus

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

- Digiosaaminen ja terveellinen ympäristön huomioiminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Moduuliin sisältyy yhteistoimintaa ja pieniä vuorovaikutustilanteita. Ihmisen kehon fysiologisten periaatteiden ymmärtäminen lisää opiskelijan kykyä tunnistaa oman kehon reagointitapa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Elintoimintojen tunnistus lisää kykyä huolehtia omasta ja toisten hyvinvoinnista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutustutaan ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Ihmisen elimistö toimintaa ja sen säätelyä tarkastellaan kokonaisuuksina. tarkastelun kohteena on lisäksi lisääntyminen sekä elimistön reagointi ympäristön muutoksiin ja puolustautuminen mikrobeja vastaan.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*

- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Mikrobien rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen ymmärtäminen
- Geenitekniikan käyttö ihmiskunnan hyväksi

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

- Digitaalisten alustojen käyttö tutkimuksen apuna.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Biotekniikan alalle tulee paljon uusia sovelluksia, joiden käyttöön liittyy runsaasti mahdollisuuksia, mutta myös riskejä. Moduulissa huomioidaan alan kansainvälisyys sekä tutkimuksen että kulttuurin näkökulmasta. Globaaleihin ongelmiin etsitään ratkaisuja bioteknologian avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson

sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.
Numeroarviointi (4-10)-

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa esitellään bio- ja geeniteknologian sovelluksia sekä niiden käyttöä eri tieteen aloilla. Tarkastelun kohteina ovat eri mikrobit ja niiden ominaispiirteet sekä geenitekniikan uudet sovellukset. Päähuomio on biotekniikan mahdollisuuksissa ja riskeissä.

Opintojakson säännöllinen toteutuminen on epävarmaa.

Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.3. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on ***monitieteinen****, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan* ***luovasti*** *eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti ***eettisyyden*** *taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*

- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson toteutuminen on epävarmaa.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen

ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen *näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kehittää rationaalisen ajattelun, pätevän päättelyn sekä argumentoinnin taitoja. Opintojaksolla opiskelija tutustuu filosofiseen kysymyksenasetteluun sekä oppii ajankohtaisten ilmiöiden käsitteellistä jäsentämistä.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

*Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*

- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää fysiikan tiedon keräyksen perusteita
- Opiskelija osaa esittää tietoa graafisesti
- Opiskelija tuntee tieteen luonteen perusteita

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

- Kuvaajan piirtäminen teknisten apuvälineiden avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tulkitsemaan ja esittämään tietoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii fysiikan kuvasta kansainvälisenä tieteenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa sekä globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu tieteen kansainväliseen luonteeseen, maailmankaikkeuden olemukseen ja saa kokemuksia, jotka herättävät kiinnostusta fysiikkaan ja sen opiskeluun.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön ja teknologian rooli fysiikassa, energiantuotannon yhteiskunnalliset ja ympäristölliset vaikutukset.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset eettisyys ja ympäristö osaamista sekä monitieteellistä ja luovaa osaamista tukevat

sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii energiasta ja energiantuotannosta sekä energiantuotannon ympäristöllisistä vaikutuksista ja ilmastonmuutoksesta.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään energiasta opiskelija ymmärtää voiman ja työn käsitteet
- opiskelija oppii termodynaamisista systeemeistä ja osaa mallintaa niillä yksinkertaisia systeemejä,
- opiskelija ymmärtää voiman ja työn käsitteet

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

- Omien elintapojen vaikutus kasvihuoneilmiön voimistumiseen ja ilmastonmuutokseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kts. alla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Energian merkitys selkeytyy, ilmastonmuutoksen mekanismien ymmärtäminen, tieteellisen tiedon hakeminen, soveltaminen, tulkitsemien ja esittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset eettisyys ja ympäristö osaamista sekä monitieteellistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään termodynamiikkaan. Energian käsitys syvenee ja opiskelija oppii termodynaamisista systeemeistä ja miten niitä voidaan soveltaa mm. kasvihuoneilmiön mallintamiseen.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii dynamiikkaan keskeiset käsitteet kuten voima, energia ja liikemäärä, ja miten nämä kytkeytyvät yhteen.
- Graafisisten esityksien analysointi ja esitystaidot syventyvät.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää tiedon esittämisen ja luovan ongelmanratkaisun taitojaan. Energian ja mekaniikan osaaminen tarkentuu energiantuotannossa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelijan käsitys energiasta, voimasta ja työstä vahvistuvat. Opiskelija oppii dynamiikan keskeiset käsitteet, lait ja periaatteet ja tuntee, miten ne liittyvät toisiinsa. Tiedon analysointi ja esittämis taidot kehittyvät edelleen.

Opintojakson toteutuminen on epävarmaa.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa mallintaa ympyrä- ja värähtelyliikettä,
- Opiskelija ymmärtää äänen luonteen ja osaa mallintaa ääntä mekaanisena aaltona

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan tieteen ymmärrys ja tiedon haku taidot kehittyvät. Opiskelijan fysikaalinen maailmankuva voimistuu. Opiskelijan luovan ongelmanratkaisu taidot kehittyvät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija dynamiikan osaaminen syventyy, kun tutustutaan harmoniseen vuorovaikutukseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen sekä niiden aiheuttamiin liikeilmiöihin. Opiskelija oppii aalloista ja äänestä.

Opintojakson toteutumista ei voida taata.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää yksinkertaisten virtapiirien toiminnan ja niihin liittyvät lait, kuten Ohmin laki ja Kirchoffin lait.
- Opiskelija osaa sähköstatiikan perusteet.
- Opiskelija tuntee sähköturvallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii sähkön merkityksestä, siirrosta ja tuotannosta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaito ja luovat ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään sähköistä vuorovaikutusta kuvaaviin malleihin sekä sähköenergian ja sähkötekniikan käsitteisiin. Opiskelija oppii yksinkertaisten virtapiirien suunnittelua ja tutkimista sekä sähköturvallisuuden perusteet

Opintojakson toteutumista ei voida taata.

Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä ***monitieteelliseen ja luovaan*** *työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa

*opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*

- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Maantieteellinen tuntemus lisääntyy paikannimistön ja alueellisten riskien tunnistamisen kautta.
- Ympäristön ja ihmisten aiheuttamien muutosten riskien tunnistaminen ja osaa nimetä niihin ratkaisuja.
- Geomedian käyttö

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Kestävä kehitys Vantaalla ja ajankohtaiset ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa etsitään keinoja, joilla opiskelija voi hillitä ihmisten aiheuttamia muutoksia. Kestävän kehityksen mukaista elämäntapaa tarkastellaan eri osa-alueittain. Geomediaa käytettäessä tietoa kerätään eri lähteistä, pyritään mediakriittisyyteen ja sitä analysoidaan sekä siitä tuotetaan digitaalisia esityksiä. Ajankohtaisia ilmiöitä tarkastellaan alueittain.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristöongelmien syy- ja seuraussuhteita tarkastellaan globaalisti tuoden esille erilaisia ratkaisuja ja keinoja seurauksien hillitsemiseksi. Opiskelija tietää, miten toimia kestävän kehityksen mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista tukevat sisällöt

arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tarkastellaan alueellisesti maailmassa tapahtuvia muutoksia. Muutoksien syitä ja seurauksia analysoidaan sekä etsitään keinoja muutosten hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Paikallinen lisäys

- Maan planetaarisuus ja siitä johtuvat ilmiöt
- geomedian käyttö: diagrammien teko ja tulkinta
- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- Tuulet ja meriveden liikkeet

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

- Geomedian käyttö ja digitaitojen kartuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon toiminnan ymmärtäminen tukee toimintaa yhteiseksi hyväksi. Moduulissa opitaan arvostamaan luonnon monimuotoisuutta ja luonnonmaantieteellisen tiedon merkitystä ihmisten arkielämään. Tutkimustietoa ja teknologiaa käytetään alueiden ilmiöiden tarkastelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Geomediassa asioiden ymmärtämiseksi käytetään erilaisia lähteitä ja tietoja ja niitä opitaan kuvaamaan diagrammein. Asiat ja ilmiöt yhdistetään alueiden kartoille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset eettisyyttä ja ympäristöosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.
Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa opiskellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä, niiden syitä ja seurauksia sekä jakautumista alueittain. Riskejä kartoitetaan ja tutustutaan ratkaisuihin. Alueita tarkastellaan planetaarisesti ja hahmotetaan maapallon vesi- ja ilmakehää sekä endo- ja eksogeenisia ilmiötä. Tutustutaan ilmiöiden syys- ja seuraussuhteisiin sekä myönteiseen kehitykseen.

Opintojakson säännöllinen toteutuminen on epävarmaa.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*

- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Paikallinen lisäys

- Ihmismaantieteellisen tiedon vaikutus yhteiskuntaan ja yksilön arkeen.
- Luonnonvarojen ja ympäristön vaikutus ihmistoimintaan
- Ihmismaantieteeseen liittyvien ilmiöiden ymmärtäminen ja paikallistaminen

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

- Monikulttuurillisuus ja globaalit yhteydet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Moduulissa maantieteellisiä ilmiöitä tarkastellaan eri alueiden ja kulttuurien näkökulmista. Globaalituntemus ja kulttuurinen monainaisuus ovat esille.

Vuorovaikutusosaaminen

Mediaa ja teknologia yhdistetään aihepiireihin ja seurataan ajankohtaisia tapahtumia. Aihepiirien tarkasteluun sisältyy keskusteluja ja eri näkökulmien pohdintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista sekä vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutustutaan ihmismaantieteeseen liittyviin ilmiöihin. Tutkittavina ovat ihmistoiminnan ja luonnonvarojen suhde, väestö, kaupungit ja liikenne.

Paikallisia riskejä käsitellään geomedian avulla monipuolisesti ja kehityksen myönteisiä mahdollisuuksia tuodaan esille.

Opintojakson säännöllinen tarjoaminen on epävarmaa.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutkimuksen raportointi lisää varmuutta monipuoliseen viestintään. Muita kurssille soveltuvia viestintätapoja ovat mm vastamainokset ja argumentointi. Tutkimuksessa yhteistyötaidot kohentuvat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkimuksen voi tehdä omasta lähialueesta tutkien ja yhdistellen eri tietolähteitä. Paikallinen vaikuttaminen aluesuunnitteluun lisääntyy ja digitaalinen monilukutaito tarkentuu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa yhdistetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja sekä suunnitellaan ja toteutetaan tutkimus. Geomediaa käytetään yhdistäen eri tietolähteistä saatavaa informaatiota. Paikkatietosovellukset ja karttatiedon tuntemus vahvistuvat. Lisäksi tutustutaan aluesuunnittelun periaatteisiin.

Opintojakson tarjoaminen on hyvin epävarmaa.

7.7. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa

*monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*

- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*

- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osataan huomioida muiden ihmisten edustamia näkökulmia sekä ymmärretään lähdekriittisyys.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Historiallisen tiedon luonteen ymmärtämisen ja historiallisten lähteiden kriittisen arvioinnin oppiminen. Opitaan hahmottamaan yleisen historian kehityslinjat maatalouden synnystä kohti maailmankauppaa ja teollistumista.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Valinnainen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää kansainvälisen politiikan kehityksen merkityksen sekä syy- ja seuraussuhteet yhteiskuntien hyvinvoinnille. Opiskelija hahmottaa kansainvälisen yhteistyön merkityksen kansallisella tasolla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan kansainvälisen politiikan perusteet sekä tutustutaan yleisen historian viime vuosisadan kehitykseen, imperialismista maailmansotien syihin ja seurauksiin sekä kylmän sodan kilpailuun.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutustaitojen sekä yhteiskunnallisen ja historiallisen tiedon kehittäminen keskusteluin ja yksilötehtävin

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan tuntemaan Suomen historian keskeiset muutokset sekä Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehitys autonomian ajalta itsenäisen Suomen aikaan. Miten Suomi on ollut mukana kansainvälisissä konflikteissa ja sitä kautta kehittynyt hyvinvointivaltioksi.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden.

Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua*

ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*

- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Paikallinen lisäys

- herättää ja syventää kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *yhteiskunnallista osaamista ja hyvinvointia* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10-

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan esille kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tutustutaan jaksolliseen järjestelmään, atomin rakenteeseen elektronikuorimallin avulla sekä ainemäärän ja konsentraation käsitteisiin.

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset yhteiskunnallista osaamista ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aineiden ominaisuuksien selittäminen aineen rakenteen, kemiallisten sidosten ja poolisuuden avulla. Tutustutaan luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisten elämän ilmiöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4 - 10

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.Laaja-alaiset yhteiskunnallista osaamista *sekä* globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan hiilen yhdisteisiin sekä opitaan mallintamaan ja selittämään ominaisuuksia niiden rakenteen avulla.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*

- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4 - 10

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta, oppii tutkimaan kemiallisia reaktioita erilaisia malleja käyttämällä sekä kokeellisesti.

Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa*

valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä ***eettisyyden*** *tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan* ***ympäristöosaamista*** *lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan,

tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä ja tunnistamaa ja arvioida ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä.

7.10. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.10.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta ja hyvinvointia tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan ilmiöiden mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioden avulla, tutustutaan funktioiden ominaisuuksiin sekä ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- harjaantua hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- opiskelija osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- opiskelija harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita
- opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *vuorovaikutusta ja hyvinvointia* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan taso- ja avaruusgeometrian perusteisiin, kuten pinta-alan ja tilavuuden määrittämiseen, sini- ja kosinilauseeseen ja yhdenmuotoisuuteen. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön geometrian tehtävien ratkaisemisessa.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*

- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteys geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille. Ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.
Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opitaan ratkaisemaan itseisarvoyhtälöitä ja yhtälöryhmiä sekä tutustutaan suoran, käyrän, paraabelin ja ympyrän yhtälöihin sekä vektoreihin kaksiulotteisessa tasossa. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ilmiöiden mallintaminen matemaattisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *vuorovaikutusta, hyvinvointia ja globaali-ja kulttuuriosaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan ilmiöiden mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla, tutustutaan funktioiden ominaisuuksiin sekä ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön funktioiden tutkimisessa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*

- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- Opiskeija hallitsee funktion kulun tutkiminen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvoja

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan erilaisiin tiedon esitystapoihin, matemaattisen ilmaisun kehittyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *monitieteistä ja luovaa osaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan funktion raja-arvoon ja jatkuvuuteen sekä opitaan derivoimaan. Opintojaksolla tutkitaan myös funktion kulkua ja määritetään ääriarvoja. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Autetaan havainnollistamaan, että matematiikan avulla voidaan ratkaista erilaisia ongelmia.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen, matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4 -10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset hyvinvointia ja globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla ymmärretään integraalifunktion käsitteen ja opitaan määrittämään funktioiden integraalifunktioita. Opitaan määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen, matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tilastojen ja datan analysointi, tulkinta- ja esittämistaitojen kehittyminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4 -10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan tilastotieteeseen ja todennäköisyyslaskentaan, kuten erilaisiin jakaumiin, tunnuslukuihin, korrelaatioon, klassiseen ja tilastolliseen todennäköisyyteen. Näihin kaikkiin aiheisiin opitaan teknisillä apuvälineillä laskemista.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää lukujonojen osaamista
- opiskelija osaa erilaisia talousmatematiikkalaskuja ja -malleja
- opiskelija kehittyy teknisten apuvälineiden käyttämisessä

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii yhteiskunnan keskeisistä taloudellisista aiheista kuten verotuksesta ja koroista. Opiskelija oppii talouden suunnittelusta, yrittäjyydestä ja kannattavuuden laskemisesta. Opiskelija oppii hyödyntämään teknisiä apuvälineitä talousmatematiikan laskuihin, jotka kuvaavat oikean elämän kannalta tärkeitä tilanteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen, matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan teknisten apuvälineiden käyttötaidot kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen, matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviionti 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia, yhteiskunnallista osaamista ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan talousmatematiikan perusteisiin. Jaksolla opitaan soveltamaan malleja erilaisiin talouteen liittyviin tilanteisiin ja laskemaan lainoja ja korkoja. Teknisiä apuvälineitä käytetään monipuolisesti eri tehtävien ratkaisuissa.

3-D geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*

- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opitaan mallintamaan ja ratkaisemaan kolmiulotteisen avaruuden tilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *monitieteistä ja luovaa osaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään vektorilaskennan tuntemusta ja opitaan käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa. Opintojaksolla vahvistetaan avaruusgeomeetrian osaamista sekä tutustutaan kahden muuttujan funktioon. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön.

Opintojakson toteutumista ei voida taata.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*

- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*
- *käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkitaan erilaisia algoritmeja mm. ohjelmoinnin avulla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan algoritmeihin ja opitaan ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja, perehdytään logiikan käsitteisiin, alkulukuihin sekä tutkitaan kokonaislukujen jaollisuutta. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön.

Opintojakson toteutumista ei voida taata.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syvennetään ja laajennetaan aiemmin opittuja menetelmiä derivaatta ja integraalilaskenta -opintojaksoilta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4 -10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään ymmärrystä analyysin peruskäsitteistä sekä täydennetään integraalilaskennan taitoja. Tutustutaan myös käänteisfunktion käsitteeseen sekä normaalijakaumaan. Opintojaksolla tutustutaan myös teknisten apuvälineiden käyttöön.

Opintojakson toteutumista ei voida taata.

Pitkän matematiikan kokonaiskuva, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmistautuu yo-kirjoituksiin

- opiskelija saa kokonaiskuvan matematiikasta tieteenä
- opiskelijan ongelmanratkaisutaidot kehittyvät
- opiskelijan teknisten apuvälineiden käyttö kehittyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan kuva matematiikasta tieteenä ja sen roolista muissa tieteissä kehittyy. Opiskelija oppii yhdistämään matematiikan tietonsa yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi. Ongelmanratkaisutaidot kehittyvät entistä enemmän, kun jo olemassa olevaa tietoa opitaan soveltamaan tehokkaammin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Arviointi: hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan lukion pitkää matematiikka ja valmistellaan yo-kirjoituksia varten. Matematiikan eri osista pyritään muodostamaan kokonaiskuva, tietoa pyritään oppimaan soveltamaan tehtäviin tehokkaammin ja teknisten apuvälineiden käyttöä kehitetään.

7.10.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- oppii käyttämään teknisiä apuvälineitä lukujonojen ja yhtälöiden ratkaisemisessa
- oppii soveltamaan matematiikkaa ongelmien ratkaisemiseen

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö lukujono ja yhtälö laskuissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovan ongelmanratkaisutaidon kehittyminen ja matematiikan ohjelmistojen oppiminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii ongelmien muodostamisen yhtälöiksi, näiden yhtälöiden ratkaisemista, ratkaisujen tulkintaa ja arviointia. Opintojaksolla tutustutaan lisäksi lukujonoihin ja teknisiin apuvälineisiin.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö geometrian tehtävien ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteys geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille, teknisten apuvälineiden oppiminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt

arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu geometrian taso- ja avaruusgeometrian perusteisiin, kuten yhdenmuotoisuuteen, trigonometriaa, Pythagoraan lauseeseen, pinta-alan ja tilavuuden määrittämiseen. Opintojaksolla opiskelija oppii myös teknisten apuvälineiden käyttöä geometrian tehtävien ratkaisemisessa.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö mallinnuksessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mallien ja todellisuuden yhteyden ymmärtäminen ja niiden soveltaminen ennusteiden tekemiseen. Mallinnus teknisillä apuvälineillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii malleista ja mallinnuksesta. Opiskelija oppii soveltamaan eri malleja eri tilanteissa, tekemään ennusteita ja arvioimaan mallin ja tuloksen järkevyyttä. Opintojaksolla tekniset apuvälineet ovat keskeisessä roolissa ennusteiden tekemisessä.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö tilastojen esittämisessä ja tulkinnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tilastojen ja datan analysointi, tulkinta- ja esittämistaitojen kehittyminen.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija oppii tilastotieteen ja todennäköisyyslaskennan perusteet. Opiskelija oppii tilastoaineiston havainnollistamisen ja aineiston analysointia teknisten apuvälineiden kanssa. Opiskelija oppii todennäköisyyslaskennan sääntöjä ja perusteita ja osaa soveltaa niitä erilaisiin tilanteisiin.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö talousmatematiikan tehtävien ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii yhteiskunnan keskeisistä taloudellisista aiheista kuten verotuksesta ja koroista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan teknisten apuvälineiden käyttö taidot kehittyvät.

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia, monitieteistä ja luovaa osaamista ja yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii talousmatematiikan alkeita. Prosenttilaskujen taidot vahvistuvat. Opiskelija oppii korkolaskuja, verotuksen perusteet ja valuuttalaskuja. Opiskelijan teknisten apuvälineiden käyttötaidot kehittyvät.

Talousmatematiikka II, 1 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö talousmatematiikan tehtävien ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii talouden suunnittelusta, yrittäjyydestä ja kannattavuuden laskemisesta. Opiskelija oppii hyödyntämään teknisiä apuvälineitä talousmatematiikan laskuihin, jotka kuvaavat oikean elämän kannalta tärkeitä tilanteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Matemaattisen ilmaisun kehittyminen suullisesti ja kirjallisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia, monitieteistä ja luovaa osaamista ja yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla lukujonojen laskenta taidot kehittyvät ja niitä sovelletaan talousmatematiikkaan. Korkolaskujen taidot kehittyvät, kun opiskelija oppii laskemaan koron korkoa ja diskonttaamaan. Opiskelija oppii talletuksiin ja lainoihin liittyviä laskuja.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää derivaatan luonteen
- opiskelija osaa soveltaa derivaattaa polynomifunktioiden tutkimiseen
- opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja derivaattatehtävissä

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö derivoinnissa ja funktion tulkitsemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan ongelmanratkaisutaidot kehittyvät edelleen ja samalla sinnikkyys ja epäonnistumisen sietokyky kehittyy.

Hyvinvointiosaaminen

Ongelmanratkaisussa onnistumiset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teknisten apuvälineiden käytön taidot kehittyvät.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu derivaatan perusteisiin graafisesti ja numeerisin menetelmin. Opiskelija oppii hyödyntämään derivaattaa polynomifunktion kulun ja suurimman ja pienimmän arvon määrittämisessä. Opintojaksolla syvennetään edelleen teknisten apuvälineiden käytön taitoja osana matematiikkaa ja ongelmanratkaisua.

Opintojakson säännöllinen toteutumista ei voida taata.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa jakaumien perusteet ja niiden yksinkertaisen soveltamisen
- opiskelijan tilastojen käsittely- ja tutkimustaidot ohjelmistojen avulla kehittyvät
- opiskelija osaa määrittää aineistosta tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä ohjelmistojen avulla

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käyttö erilaisten jakaumien laskemisessa ja tilastojen esittämisessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tilastojen ja datan analysointi, tulkinta- ja esittämistaitojen kehittyminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tilastojen ja datan analysointi, tulkinta- ja esittämistaitojen kehittyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii lisää todennäköisyyslaskennasta. Opintojaksolla tutustutaan jakaumiin, tilastollisiin tunnuslukuihin ja virhemarginaaliin. Opintojaksolla tilastojen käsittely- ja tutkimustaidot ohjelmistoja käyttäen kehittyvät.

Opintojakson toteutumista ei voida taata.

Lyhyen matematiikan kokonaiskuva, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmistautuu YO-kirjoituksiin
- opiskelija saa matematiikasta kokonaisen kuvan tieteenä
- opiskelijan ongelmanratkaisutaidot kehittyvät
- opiskelijan teknisten apuvälineiden käyttö kehittyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teknisten apuvälineiden käytön syventäminen kirjoituksia varten

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ongelmanratkaisutaidot kehittyvät entistä enemmän, kun jo olemassa olevaa tietoa opitaan soveltamaan tehokkaammin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan kuva matematiikasta tieteenä ja sen roolista muissa tieteissä kehittyy. Opiskelija oppii yhdistämään matematiikan tietonsa yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeraalinen arviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan lukion matematiikka ja valmistellaan yo-kirjoituksia varten. Matematiikan eri osista pyritään muodostamaan kokonaiskuva, tietoa pyritään oppimaan soveltamaan tehtäviin tehokkaammin ja teknisten apuvälineiden käyttöä kehitetään.

Matematiikan AMK-valmennuskurssi, 2 op (MAB.amk)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii kurssilla erityisesti ratkaisemaan ensimmäisen ja toisen asteen yhtälöitä, yhtälöpareja, prosenttilaskentaa, sieventämään lausekkeita sekä selvittämään fysiikan kaavoista tuntemattomia muuttujia. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan millaisia ratkaisumenetelmiä loogisen päättelyn tehtävissä kannattaa hyödyntää. Kurssilla opiskelija perehtyy myös todennäköisyyslaskentaan sekä muistikeinoihin esimerkiksi yksikönmuunnoksissa sekä fysiikkaa soveltavissa tehtävissä. Kurssin tarkoituksena on vahvistaa osallistujan itsetuntoa ja käydä tehokkaasti kaikkia yleisimpiä pääsykokeiden tehtävätyyppejä menneiltä vuosilta, jotta pääsykoe olisi hakijan kannalta menestyksekäs.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan asteikolla suoritettu/hylätty

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ammattikorkeakoulujen tekniikan alan valtakunnallisissa sisäänpääsykokeissa testataan muun muassa hakijoiden matemaattisia sekä loogisen päättelyn taitoja. AMK-valmennuskurssilla valmennetaan osallistujia pääsykoetta varten kertaamalla lyhyen matematiikan ensimmäisten kolmen opintojakson sisältöjä yhdistäen niihin soveltuvin osin fysiikkaa. Kurssilla tehdään runsaasti ongelmanratkaisutehtäviä sekä harjoitellaan erityisesti pääsykokeiden tason mukaisia tehtäviä, jotta sisäänpääsy olisi mahdollinen myös sellaisille hakijoille, joilla ei ole aiempaa lukiotaustaa matematiikassa, kuten ammattikouluopiskelijoilla.

7.10.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet
- vahvistaa funktion käsitteen ymmärrystä
- osata käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa

- oppia käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan luottamusta omiin kykyihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Pitkäjänteisen työnteon oppiminen. Ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutus, hyvinvointia ja monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennytään murtolukujen ja potenssien laskutoimituksiin, tarkastellaan suoraan ja kääntäenverrannollisuutta, opitaan yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet ja vahvistetaan ymmärrystä funktion käsitteestä. Opintojaksolla tutustutaan myös matematiikassa tarvittavien teknisten apuvälineiden käyttöön.

7.11. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä.

Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Valinnainen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*

- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*

- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*

- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

7.12. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystiedon opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Terveystiedon opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vaikutuksia omaa hyvinvointiin
- Opiskelija omaksuu terveellisiä elintapoja, joista saadaan voimavaroja myös muuhunkin opiskeluun ja elämänhallintaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tunnistaa ja lisätä henkilökohtaista terveysosaamista ja hyvinvointia.
- Terveyden ymmärtäminen voimavarana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointia pohditaan monitieteellisesti fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen näkökulman kautta. Jaksossa tutustutaan terveyden eri ulottuvuuksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson suorittaminen edellyttää terveysosaamista tiedon, taidon, itsetuntemuksen, eettisen vastuullisuuden ja kriittisen ajattelun näkökulmista. Henkilökohtainen terveyskäyttäytyminen tai asenne ei vaikuta arviointiin. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opiskelutaidot ja niiden kehittämisvalmiudet ovat osa opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kehittää valmiuksia kuvailla keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä ja tunnistaa näitä tekijöitä myös itsessään ja omassa elinpiirissään sekä analysoida niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja omaan ja muiden terveyteen.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa erilaisten ympäristöjen vaikutuksia terveyteen
- Opiskelija ymmärtää riippuvuuksien mekanismeja
- Opiskelija osaa verrata arkitietoa tutkimustietoon

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Digitaalisuuden vaikutus terveyteen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hahmottaa psykososiaalisen ympäristön vaikutuksia terveyteen. Hän kykenee mielipiteiden rakentavaan ilmaisuun.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jaksolla perustellaan kestävän kehityksen rooli terveyden edellytyksenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista, eettisyyttä ja ympäristöosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson suorittaminen edellyttää terveysosaamista tiedon, taidon, itsetuntemuksen, eettisen vastuullisuuden ja kriittisen ajattelun näkökulmista. Henkilökohtainen terveyskäyttäytyminen tai asenne ei vaikuta arviointiin. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opiskelutaidot ja niiden kehittämisvalmiudet ovat osa opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kehittää valmiuksia hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen liittyvää tietoa ja analysoida terveysviestinnän vaikuttavuutta sekä tunnistaa ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle ja omien kulutustottumusten ja elintapojen vaikutuksia ympäristöön. Lisäksi opintojakso harjannuttaa erittelemään riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoimaan riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa yhteiskunnan roolin terveyden edistämisessä ja sairauksien ehkäisyssä.
- Terveyttä historiaa tunnetaan pääpiirteissään ja sen avulla osataan tunnistaa syitä eri aikakausien yleisimpiin tauteihin.
- Osataan perustella terveyteen liittyviä eettisiä näkökulmia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Digitaalisuuden vaikutus terveyden edistämisessä ja sairauksien ehkäisyssä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jaksolla tarkastellaan terveyteen liittyviä eettisiä näkökulmia sekä yhteiskunnan vaikutusta niihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.Laaja-alaiset yhteiskunnallista osaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson suorittaminen edellyttää terveysosaamista tiedon, taidon, itsetuntemuksen, eettisen vastuullisuuden ja kriittisen ajattelun näkökulmista. Henkilökohtainen terveyskäyttäytyminen tai asenne ei vaikuta arviointiin. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opiskelutaidot ja niiden kehittämisvalmiudet ovat osa opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kehittää valmiuksia tarkastella laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa, hahmottaa tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle sekä tarkastella terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja globaaleja terveyshaasteita.

Terveystiedon abikertaus, 2 op (TE4)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa. Lisäksi opiskelija kehittää oppimisen säätelyään vahvistaen ja löytäen itselleen sopivia oppimisen tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

hyväksytty/hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla kerrataan lukio terveystiedon aihepiirejä, harjoitellaan digitaalista vastaamista ja tutustutaan ylioppilaskokeen rakenteeseen.

7.13. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä.

Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen.*

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

*Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.13.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Ruotsin starttiopinnot, 2 op (RUB0)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- Opiskelija syventää kielellisiä valmiuksiaan aloittaa lukion oppimäärän opiskelu
- Opiskelija tunnistaa itselleen sopivat kielen opiskelutavat

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kielitietoisuuden ja opiskelutaitojen kehittäminen.
- Perussanaston kertaus ja laajentaminen
- Perusrakenteiden kertaus ja laajentaminen
- Opiskelija tottuu käyttämään sähköisiä opetusmateriaaleja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan kielellisiä vahvuuksiaan ja häntä kannustetaan löytämään kielen opiskeluun sopivia työtapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opiskelutaidot ja niiden kehittämisvalmiudet *ovat osa opintojakson arviointia*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kertaa peruskoulun ruotsin oppimäärää ja antaa valmiuksia lukioruotsin opiskeluun.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa itselleen sopivat työtavat kielen opiskeluun
- Opiskelija syventää kieli-identiteettiään
- Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

- Kieli-identiteetin tunnistaminen ja opiskelutaitojen kehittäminen.
- Opiskelija oppii käyttämään sähköisiä opetusmateriaaleja
- Kieliprofiilin täydentäminen ja sen yhteyksien huomaaminen yli ainerajojen englannin ja äidinkielen vastaavan tehtävään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat harjaannuttavat yhdessä vuorovaikutustaitojaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan omia vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä, sekä rakentamaan kieli-identiteettiään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset hyvinvointia ja vuorovaikutusta tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson suorittaminen edellyttää kieliprofiilin täydentämistä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opiskelutaidot ja niiden kehittämisvalmiudet ovat osa opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija löytää itselleen sopivat oppimistavat ja omaa oppimista edistävät työtavat sekä rakentaa kieli-identiteettiään kieliprofiilia työstäen.

Ruotsi kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää erilaisia viestintäkanavia käyttäen keskustelu- ja kuuntelutaitojaan
- Opiskelija oppii antamaan ja vastaanottamaan palautetta.
- Opiskelija harjaantuu kertomaan ruotsiksi omasta elinpiiristään ja elämästään

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Omasta paikallisesta elinpiiristä keskusteleminen ja kertominen.
- Perussanaston kertaus ja laajentaminen
- Perusrakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *hyvinvointia ja vuorovaikutusta* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista ja kielitietoisuutta tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjaannutetaan ruotsin kielen ääntämistä ja kehitetään taitoa käyttää ruotsia arkisissa vuorovaikutustilanteissa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*

- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä
- Opiskelija ymmärtää ruotsinkielisiä uutistekstejä pääosin
- Opiskelija osaa hyödyntää ruotsinkielistä mediaa sekä muita lähteitä tiedonhaussaan

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Ruotsinkielisen digitaalisen median hyödyntäminen opiskelussa
- Sanaston kertaus ja laajentaminen
- Rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan kehittämään media- ja monilukutaitoaan. Opiskelija harjaannuttaa lähdekriittisyyttään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tulkitsemaan ja tuottamaan eri tekstityyppejä ja tutustuu monipuolisesti ruotsinkieliseen mediaan.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa ympäristöaiheista monilukutaitoaan ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitojaan erilaisia oppimisympäristöjä hyödyntäen.
- Opiskelija syventää eettistä ja ekolgista ympäristöosaamistaan.
- Opiskelija oppii ilmaisemaan mielipiteensä aihepiiristä lyhyesti kirjallisesti.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Ympäristöaiheisen monilukutaidon sekä erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitojen kehittäminen.
- Sanaston kertaus ja laajentaminen
- Rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan suunnittelemaan toimintaansa eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta ympäristö huomioiden monitieteisen ja luovan ajattelun avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *eettisyyttä- ja ympäristöosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurista moninaisuutta ja erilaisia elinympäristöjä.Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan sekä oman ympäristön että globaalin ajattelun avulla.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä opiskeluun ja työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.
- Opiskelija saa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen.
- Opiskelija kehittää osaamistaan opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen liittyvissä tekstilajeissa ja ymmärrystään yhteiskunnan toiminnoista.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Työelämään, työnhakuun ja jatko-opiskeluun liittyvien sanastojen laajentaminen
- Digitaitojen vahvistaminen työelämää ja jatko-opiskelua varten
- Kielenkäyttövarmuuden lisääminen jatko-opiskelun ja työelämän tarpeet huomioiden

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa ohjataan arvioimaan erilaista tietoa elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa kannalta. Opiskelija harjoittaa työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiaan sekä yhteiskunnallista osaamistaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *yhteiskunnallista osaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opintojakson suoritus sisältää kieliprofiilin täydentämistä.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjaannutetaan opiskelijan vuorovaikutustaitoja jatko-opiskeluun sekä työelämään liittyen. Opiskelija oppii laatimaan erilaisia hakemuksia jatko-opiskelua ja työelämää varten. Lisäksi opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suullista vuorovaikutusta ja rakentamaan dialogia sekä tunnistaa puheen eri piirteitä.
- Opiskelija kykenee arvioimaan osaamistaan ja kehittymistään suullisen kielen käyttäjänä.
- Opiskelija sujuvoittaa ruotsin kielen suullista taitoaan ja laatii suullisen esityksen.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Suullisen kielitaidon kehittäminen vuorovaikutuksessa.
- Dialogin rakentaminen erilaisissa kielenkäyttötilanteissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa autetaan tunnistamaan vahvuuksiaan kielen puhujana ja kehittämään suullista kielitaitoaan vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Kurssilla suoritetaan suullinen koe.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija kehittää suullista kielitaitoaan vuorovaikutustilanteissa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa ja opettelee dialogin rakentamista vaihtelevissa aidoissa ruotsinkielisissä ympäristöissä. Hän opettelee myös havainnoimaan puheen eri piirteitä.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.
- Opiskelija oppii ohjaamaan ajatteluaan ja toimintaansa kestävää elämäntapaa toteuttaen
- Opiskelija syventää kielen tulkinta ja tuottamistaitojaan vuorovaikutustilanteissa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- Vastuullisen median käytön ja kestävän kehityksen huomioiminen ajattelussa ja toiminnassa.
- Kestävän elämäntavan toteuttaminen paikallisesti ja globaalisti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan ajatteluaan ja toimintaansa kestävän elämäntavan kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset eettisyyttä ja ympäristöosaamista sekä globaali - ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tarkastelee elämäntapaansa, eettistä ja vastuullista median käyttöä sekä kestävää kehitystä pakollisten opintojaksojen teemojen näkökulmasta.

Ruotsin abikertaus, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa varmuutta kehittämällä kielellistä osaamistaan ylioppilaskokeessa suoriutumisesta varten.
- Opiskelija saa kielelliset valmiudet jatko-opintoihin ja työelämän tarpeisiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yo-kokeen tehtävätyyppien harjoittelu
- Lukion oppimäärän sanastollinen ja kieliopillinen kertaus
- Sähköisen abittijärjestelmän käyttövarmuuden harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan kehittämään opiskelutaitojaan ylioppilaskoetta ja jatkuvaa oppimista varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikoilla hyväksytty/hylätty.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monimuotoista ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson

sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Abikurssi valmistaa opiskelijoita ruotsin ylioppilaskirjoituksiin niin yo-tehtävätyyppejä harjoituttamalla, sanastoa ja kielioppia kertaamalla kuin abitissa tehtävällä preliminäärikokeella.

7.14. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Teemajakso, 2 op (TO01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään itse valitsemastaan aiheesta
- opiskelija osoittaa riittävän laajaa ja monipuolista aiheen hallintaa
- opiskeltavien teemojen tutkiminen analyyttisesti kirjallisessa selonteossa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskeltava sisältö määritellään opiskelijan valitseman aiheen pohjalta yhteistyössä opettajan kanssa
- analyyttisen ja kriittisen lähestymisen harjoittaminen valittuun tutkimusaiheeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää valitsemansa teeman osaamistaan pohtimalla sen kytköksiä muihin tieteenaloihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on läpinäkyvää ja opiskelijalähtöistä. Arviointiin vaikuttavat osasuoritukset ja niiden monipuolisuuteen pyrkivät suoritustavat sovitaan opintojakson alussa opiskelijan kanssa. Laaja-alaiset monitieteisyyttä ja luovuutta tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija esittää omavalintaisen opiskeltavan aiheen opettajalle, ja he yhdessä sopivat aihepiiriin soveltuvat opiskelutavat, laajuuden ja suoritusperusteet. Opiskelu on pitkälti opiskelijavetoista, hänen omista intresseistään kumpuavaa, mutta opettajan ohjauksessa.

7.15. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

*Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

*Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, *A-oppimäärä*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, *B1-oppimäärä*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, *B2-oppimäärä*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*

- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.15.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa itselleen toimivat tavat opiskella vieraita kieliä
- Opiskelija syventää käsitystään kielten osaamisesta
- Opiskelija rohkaistuu kehittämään omaa kielitaitoaan.
- Opiskelija tottuu käyttämään sähköisiä opetusmateriaaleja

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

- kieliprofiilin laadinta ja sen yhteyksien huomaaminen yli ainerajojen ruotsin ja äidinkielen vastaavaan tehtävään

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyötä tekemällä opiskelijat kehittävät yhdessä oppimisen taitoja ja harjaannuttavat vuorovaikutustaitojaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan omia vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä, sekä rakentamaan kieli-identiteettiään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusta ja hyvinvointia tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson suorittaminen edellyttää kieliprofiilin laadintaa. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset **sovitaan** opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Opiskelutaidot ja niiden kehittämisvalmiudet *ovat osa opintojakson arviointia.*

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan erilaisiin tekstityyppeihin ja rakennetaan omaa identiteettiä kielenoppijana työstämällä kieliprofiilia.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää mediaation, rakentavan vuorovaikutuksen, taitojaan ja syventää käsitystään englannista kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden aspektista

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- sanaston kertaus ja laajentaminen
- perusrakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentava vuorovaikutus harjoittaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijoiden kielitietoisuuden ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on läpinäkyvää ja opiskelijalähtöistä. Arviointiin vaikuttavat osasuoritukset ja niiden monipuolisuuteen pyrkivät suoritustavat sovitaan opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista ja kielitietoisuutta tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englanti globaalina kielenä, lingua francana ja mediaation välineenä.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Kehittää erilaisten tekstityyppien tulkintavalmiuksia.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilön hyvinvoinnille
- sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taiteen ja luovuuden merkitys hyvinvoinnille.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista sekä hyvinvointia tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuri-ilmiöiden ja taiteen vaikutus yksilöön ja yhteiskuntaan. Itseilmaisun kehittäminen.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää taitojaan arvioida eri lähteistä saatua tietoa ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä oppimisessaan

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- digitaitojen merkitys nyky-yhteiskunnassa ja viestinnässä
- sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Aktiivisen kansalaisuuteen ja toimijuuteen liittyvät vaikuttamistaidot omaksi ja yhteiskunnan hyväksi. Medialukutaito.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Aktiivisen kansalaisuuteen ja toimijuuteen liittyvät vaikuttamistaidot omaksi ja yhteiskunnan hyväksi. Medialukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *yhteiskunnallista ja luovaa osaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson arviointi on numeraalinen, asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mediaan liittyvien aiheiden kautta lähestytään erilaisia yhteiskunnallisia teemoja kuten yhteiskunnallista vaikuttamista ja median roolia asenteiden muokkaajana.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Asiayhteyteen sopivien lukustrategioiden harjoittaminen

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- tieteen innovatiiviset sovellukset arjessa
- sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistetaan opiskelijoiden lähdekriittistä lukemista ja tiedon arviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy tiedeaiheisiin, tulevaisuudenvisioihin ja kestävään tulevaisuuteen liittyviin innovaatioihin.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kielellisiä jatko-opintovalmiuksiaan vahvistamalla eri tekstityyppien tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- sanaston kertaus ja laajentaminen
- kieliopin kertaus ja laajentaminen
- työelämään, työnhakuun ja jatko-opiskeluun liittyvät teemat englanninkielisessä kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuetaan opiskelijiden kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisuutta asenteena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemoina ovat jatko-opinnot ja urasuunnitelmat sekä työelämä ja talous.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Laajojen tieteellisten tekstikokonaisuuksien harjoittaminen kurssin aihepiirin liittyvistä teksteistä

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään ympäristöystävällisyyteen ja ilmaston lämpenemiseen liittyviä teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset *eettisyyttä ja ympäristöosaamista* tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan sekä oman ympäristön että globaalin ajattelun avulla.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään suullisen kielitaidon tuottamista sekä taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehityskohteitaan suullisessa kielitaidossaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa. Kurssilla suoritetaan suullinen koe.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteistyötä tekemällä opiskelijat kehittävät yhdessä oppimisen taitoja ja harjaannuttavat erityisesti suullisia vuorovaikutustaitojaan.

Englannin abikertaus, 2 op (ENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan YO-koevarmuuden tukeminen
- YO-kokeessa vaadittavien digitaitojen harjaannuttaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Abitti-kokeen harjoittelu
- Ylioppilaskokeen tehtävätyyppien harjoittelu
- Kieliopin kertaus
- Sanastollinen kertaaminen
- Erilaisten tekstityyppien tulkintaharjoitukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jatkuva oppimistaitojen kehittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset monitieteisyyttä ja luovuutta tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson

sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Prelikoe (harjoitus-yo-koe) arvioidaan Ylioppilaslautakunnan arviointikriteerein.

Opintojaksosuoritus arvioidaan hyväksytty tai hylätty -merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Abikurssi valmistaa opiskelijoita pitkän englannin ylioppilaskirjoituksiin niin yo-tehtävätyyppejä harjoituttamalla, sanastoa ja kielioppia kertaamalla kuin abitissa tehtävällä preli-kokeella.

7.15.2. Ranska (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opintojaksot arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Ranska - perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun
- vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- kieliprofiilin täydentäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan ja vahvistaa kielitietoisuuttaan sekä monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan uuteen kieleen ja sen perusrakenteisiin.

Ranska - perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan ja vahvistaa kielitietoisuuttaan sekä monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana jatketaan tutustumista kieleen ja sen perusrakenteisiin.

Ranska - perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan ja vahvistaa kielitietoisuuttaan sekä monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4-10

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana syvennetään tutustumista kieleen ja sen perusrakenteisiin.

Ranska - perustaso 1, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan tutustuessaan ranskankielisten maiden kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan ja vahvistaa kielitietoisuuttaan sekä monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeraalinen 4-10.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana opintojakson sisältöä. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana syvennetään tutustumista kieleen ja sen vaativampiin rakenteisiin, samalla tutustuen lähemmin ranskankielisten maiden kulttuurielämään.

7.16. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa

*yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

*Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.*

*Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oman elämän taitojen vahvistaminen sekä kriittinen ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen tavoitteena.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutuksi tulevat suomalaisen yhteiskunnan ja väestön rakenne, opitaan tuntemaan demokratiaan ja oikeusvaltioon kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet, eri vallankäytön muodot ja päätöksenteko sekä kansalaisen vaikuttamiskeinot ja yhteiskunnallinen päätöksentekojärjestelmä.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy talouden toimintaan laaja-alaisesti Suomen ja koko maailmantalouden näkökulmasta. Käsiteltävät teemat ulottuvat oman talouden hallinnasta yrittäjyyteen ja yrityksiin sekä aina maailmantalouden ilmiöihin asti.

Hyvinvointiosaaminen

Talouden hallinnan taitojen opastus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan talouden peruskäsitteet sekä miten kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus tapahtuu. Lisäksi miten markkinat toimivat kilpailutilanteessa sekä yrittäjyys, säästäminen ja taloudelliset häiriötilat kuuluvat keskeisiin asioihin.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Valinnainen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää Suomen ja Euroopan asemaan globalisoituvassa maailmassa sekä Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*

- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakson arviointiperiaatteet ja suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset sovitaan opiskelijoiden kanssa moduulin alkaessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Opintojaksolla harjaannutaan oikeudelliseen ajatteluun, tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen. Painopiste on yksilön kannalta keskeisissä oikeudellisissa näkökulmissa.

7.17. Tieto- ja viestintäteknologia (TVT)

Opintojaksot

Tieto- ja viestintätekniikka opiskelussa, 2 op (TVT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelua muilla opintojaksoilla siten, että erityisesti reaaliaineissa ja matematiikassa käytettäviä sähköisiä työvälineitä harjoitellaan muiden aineiden oppituntien ulkopuolella ammattitaitoisella avustuksella. Opintojakson jälkeen opiskelijalla on valmiudet suoriutua opiskelusta aikuislukiossa että ylioppilaskirjoituksissa vaivattomammin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla laaditaan osa sähköisistä muistiinpanoista blogimuotoisesti. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstiä ja sisältöä poimien aineistoa eri lähteistä muokaten esitystavan ilmeisekseen. Opiskelija kehittyy arvioimaan sähköisten apuvälineiden osaamistaan ja laatimaan muistiinpanoja oppimistaan asioista sekä yhdistämään oppimiaan tieto-taitoja eri tieteenaloilta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tieto- ja viestintätekniikan opintojaksolla perehdytään sähköisissä ylioppilaskirjoituksissa vaadittaviin tietokoneen käyttötaitoihin ja harjoitellaan tietokoneen käyttöä osana opiskelua. Opintojaksolla syvennytään koeympäristöissä käytettäviin apuohjelmiin kuten tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta ja matematiikan ohjelmistoihin.

7.18. Integraatio-opintojaksot

Kokeellinen työskentely, 3 op (KT1)

Oppiaineet

- Biologia
- Fysiikka
- Kemia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua laboratoriossa työskentelyyn
- Ymmärtää kokeellisen tutkimuksen periaatteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa yhdistetään eri tieteenalojen tutkimusta ja menetelmiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Laboratoriotöitä tehdään usein pienissä ryhmissä tai pareittain.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty/hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutustutaan biologian, kemian ja fysiikan kokeelliseen tutkimukseen. Tutkimuksista kirjoitetaan tutkimusraportit. Kutakin ainetta opiskellaan 1 opintopisteen verran.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus etsiä tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin*
B1.2 **Sujuva peruskielitaito**	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttuista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään sekä fraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2371-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*

- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*

- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma

Nimi	Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma
Kunta	Vantaa
Koulu	Vaskivuoren lukio
Hyväksymispäivämäärä	13.6.2022
Pdf luotu	9.1.2023

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 1
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 4
   2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 4
   2.2. Arvoperusta. 4
3. Opetuksen toteuttaminen. 7
   3.1. Opintojen rakenne. 7
   3.2. Oppimiskäsitys. 7
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 8
   3.4. Toimintakulttuuri. 9
   3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 13
   3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 14
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 18
   4.1. Ohjaus. 18
   4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki. 23
   4.3. Opiskeluhuolto. 25
      4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 26
      4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen. 29
   4.4. Kurinpito. 29
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 30
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 34
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 34
   5.2. Opintojakson arviointi. 35
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 36
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 37
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 37
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 38
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 38
      5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 40
   5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 40
   5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 41
   5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 42

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 43
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 45
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 46
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 46
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 47
7. Oppiaineet. 53
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 53
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 54
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01). 56
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04). 58
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05). 60
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08). 61
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09). 63
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 64
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 66
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI12). 67
Lukion kielenhuolto, 2 op (ÄI13). 68
Suomen kielen ja kirjallisuuden tuki, 2 op (ÄI14). 69
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15). 70
Äidinkielen yo-kokeen lisävalmennus, 2 op (ÄI16). 71
Äidinkielen ja kirjallisuuden perusteet, 2 op (ÄI17). 72
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI02ÄI03). . . 73
Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI06ÄI07). 75
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 77
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201). 80
Kirjallisuus 1, 2 op (S204). 82
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205). 83
Kirjallisuus 2, 2 op (S208). 85
Vuorovaikutus 3, 2 op (S209). 86
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 88
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 90
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S202S203). . . 91
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S206S207). 93
7.2. Biologia (BI). 95
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01). 98
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04). 99
Ihmisen biologia, 2 op (BI05). 101
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06). 102

Biologian yo-kertaus, 2 op (BI07). 104
Laborointi, 2 op (BI08). 105
Biologian ytimessä, 2 op (BI09). 105
Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI02BI03). 106
7.3. Elämänkatsomustieto (ET). 108
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01). 110
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02). 112
Kulttuurit, 2 op (ET03). 114
Katsomukset, 2 op (ET04). 116
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05). 118
Tulevaisuus, 2 op (ET06). 120
Elämänkatsomustiedon yo-kertaus, 2 op (ET07). 122
7.4. Filosofia (FI). 124
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01). 126
Etiikka, 2 op (FI02). 127
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03). 129
Totuus, 2 op (FI04). 131
Filosofian yo-kertaus, 2 op (FI05). 133
Estetiikka, 2 op (FI06). 134
Hyvän elämän filosofiaa, 2 op (FI07). 135
7.5. Fysiikka (FY). 137
Energia ja lämpö, 2 op (FY03). 139
Voima ja liike, 2 op (FY04). 141
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05). 143
Sähkö, 2 op (FY06). 145
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07). 147
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08). 149
Fysiikan yo-kertaus, 2 op (FY09). 151
Kokeellinen fysiikka, 2 op (FY10). 152
Tähtitiede, 2 op (FY11). 154
Fysiikka luonnontieteenä ja fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY01FY02). 156
7.6. Maantiede (GE). 158
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01). 161
Sininen planeetta, 2 op (GE02). 163
Yhteinen maailma, 2 op (GE03). 164
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04). 166
Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GE05). 168

Kehitysmaantiede, 2 op (GE06). 169
560 kartografian keinoin, 2 op (GE07). 169
7.7. Historia (HI). 170
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01). 173
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02). 175
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03). 177
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04). 179
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05). 180
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06). 182
Historian yo-kertaus, 2 op (HI07). 184
Maailma tänään, 2 op (HI08). 185
7.8. Kemia (KE). 185
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03). 188
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04). 189
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05). 190
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06). 191
Kemian yo-kertaus, 2 op (KE07). 193
Kokeellinen kemia, 2 op (KE08). 193
Kemia yhteiskunnassa, 2 op (KE01KE02). 194
7.9. Uskonto (KT). 196
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 198
Uskonto ilmiönä – kristinuskon juutalaisuuden ja islamin jäljillä, 2 op (UE01). 198
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02). 200
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03). 202
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04). 204
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05). 206
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06). 208
Uskonnon yo-kertaus, 2 op (UE07). 210
Ihminen ja Jumala Raamatussa, 2 op (UE08). 211
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 213
Uskonto ilmiönä, 2 op (UO01). 213
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02). 215
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03). 216
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04). 218
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05). 221
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06). 222
7.9.3. Katolinen uskonto (KT3). 224

Uskonto ilmiönä, 2 op (UK01). 224
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02). 226
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03). 228
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04). 230
Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05). 232
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06). 234
7.9.4. Islamin uskonto (KT4). 236
Uskonto ilmiönä, 2 op (UI01). 236
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02). 237
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03). 239
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04). 241
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05). 243
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06). 244
7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5). 246
Uskonto ilmiönä, 2 op (UJ01). 246
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02). 248
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03). 249
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04). 251
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05). 253
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06). 255
7.10. Kuvataide (KU). 256
Kuvat ja kulttuurit, 2 op (KU01). 259
Muotoillut ja rakennetut ympäristöt, 2 op (KU02). 261
Osallisena mediassa, 2 op (KU03). 263
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04). 264
Piirustus ja maalaus, 2 op (KU07). 266
Öljyvärimaalaus, 2 op (KU08). 267
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU09). 268
Muotoilu, 2 op (KU10). 269
Musiikkivideo, 2 op (KU11). 269
Elokuvailmaisu, 2 op (KU12). 270
Tietokonegrafiikka ja graafinen suunnittelu, 2 op (KU13). 271
Valokuvaus, 2 op (KU14). 272
Valokuvauksen jatko, 2 op (KU15). 273
Taidegrafiikka, 2 op (KU016). 273
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02). 274
7.11. Lukiodiplomit (LD). 275
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 276

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 277
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 278
Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07). 279
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8). 281
7.12. Liikunta (LI). 281
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01). 283
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02). 285
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03). 286
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04). 288
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05). 289
Salibandy ja futsal, 2 op (LI07). 290
Liikunnalliset leikit ja pelit, 2 op (LI08). 291
Laskettelu, 2 op (LI09). 292
Pallo- ja mailapelit, 2 op (LI010). 292
Pallo- ja mailapelien jatko, 2 op (LI011). 293
Kamppailu- ja kehonhallinta, 2 op (LI012). 294
Retkeily, 2 op (LI013). 294
Uinti- ja vesililikunta, 2 op (LI014). 295
7.13. Matematiikka (MA). 295
7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 298
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02). 298
Geometria, 2 op (MAA03). 299
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04). 300
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05). 301
Derivaatta, 3 op (MAA06). 303
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07). 304
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08). 305
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09). 307
Avaruusgeometria, 2 op (MAA10). 308
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 309
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 311
Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 1, 2 op (MAA13). 312
Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 2, 2 op (MAA14). 313
Funktioiden jatkokurssi, 2 op (MAA17). 313
Matriisilaskenta ja differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA18). 314
7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 315
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02). 315
Geometria, 2 op (MAB03). 316

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04). 317
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05). 319
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06). 320
Talousmatematiikka, 1 op (MAB07). 321
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08). 322
Tilastolliset- ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09). 323
Lyhyen matematiikan yo-kertaus, 1 op (MAB10). 325
Matematiikan tukikurssi, 2 op (MAB11). 326
7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 326
Matematiikka 1, 2 op (MAY01). 326
7.14. Musiikki (MU). 328
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01). 330
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02). 332
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03). 333
Demo - Luovasti yhdessä, 2 op (MU04). 335
7.15. Opinto-ohjaus (OP). 336
Minä opiskelijana, 2 op (OP01). 338
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02). 340
Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP03). 342
7.16. Psykologia (PS). 343
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 345
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 347
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 349
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 351
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 354
Psykologian yo-kertaus, 2 op (PS6). 356
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS7). 357
Mitä on sukupuoli?, 2 op (PS08). 358
7.17. Terveystieto (TE). 360
Terveys voimavarana, 2 op (TE01). 362
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02). 363
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03). 365
Terveystiedon yo-kertaus, 2 op (TE04). 367
7.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU). 368
7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 372
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03). 372
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04). 373
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05). 375

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06). . . 376
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07). 378
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08). 380
Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUA09). 381
Ainekirjoitus, 2 op (RUA10). 382
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA01RUA02). 383
7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 385
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 385
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 386
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 387
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 388
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 390
Ainekirjoitus, 2 op (RUB18). 391
Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUB19). 392
Peruskoulun ruotsin kertaus, 2 op (RUB110). 393
Keskipitkän ruotsin tuki, 2 op (RUB111). 393
Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUB11RUB12). . . . 394
7.19. Temaattiset opinnot (TO). 396
Ryhmänohjaus, 2 op (TO01). 396
Opiskelijakunta, 2 op (TO02). 397
Liikennekasvatus, autokoulu, 2 op (TO03). 398
Robotiikka, 2 op (TO04). 398
USA! USA!, 2 op (TO05). 399
Minä vaikuttajana, 2 op (TO06). 401
Antiikin perintö, 2 op (TO07). 402
Rytmiikka ja liike, 2 op (TO08). 403
Nuorisovaltuustotoiminta, 2 op (TO09). 405
Holokausti ilmiönä, 2 op (TO10). 405
Kansainvälisyys 1, 2 op (TO11). 406
Kansainvälisyys 2, 2 op (TO12). 407
Matemaattinen fysiikka, 2 op (TO13). 408
Oppimaan, 2 op (TO14). 409
Lukion tutor 1, 2 op (TO15). 410
Lukion tutor 2, 2 op (TO16). 411
Studia generalia, 2 op (TO17). 412
7.20. Vieraat kielet (VK). 412
7.20.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 417

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKENA03). . . 417
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKENA04). 419
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKENA05). 421
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKENA06). 422
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKENA07). 424
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKENA8). 426
Englannin yo-kertaus, 2 op (VKENA09). 428
Kirjallinen ilmaisu, 2 op (VKENA10). 428
Peruskoulun englannin kertaus, 2 op (VKENA11). 429
Englannin tuki, 2 op (VKENA12). 430
Maailmankansalaisen englanti, 2 op (VKENA13). 431
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (VKENA01VKENA02). 432
7.20.2. Espanja (EAA). 434
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (EAA01EAA02). 435
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03). 437
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04). 438
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05). 439
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06). 440
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07). 441
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08). 443
7.20.3. Espanja (EAB3). 444
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB301). 445
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB302). 446
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB303). 448
Perustaso 1, 2 op (EAB304). 449
Perustaso 2, 2 op (EAB305). 450
Perustaso 3, 2 op (EAB306). 451
Perustaso 4, 2 op (EAB307). 452
Perustaso 5, 2 op (EAB308). 453
Yo-kertaus, 2 op (EAB309). 454
7.20.4. Italia (IAB3). 455
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB301). 456
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB302). 458
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB303). 459
Perustaso 1, 2 op (IAB304). 460
Perustaso 2, 2 op (IAB305). 461
Perustaso 3, 2 op (IAB306). 462

Perustaso 4, 2 op (IAB307). 463
Perustaso 5, 2 op (IAB308). 464
Yo-kertaus, 2 op (IAB309). 465
7.20.5. Kiina (KIB3). 466
Perustason alkeet 1, 2 op (KIB301). 467
Perustason alkeet 2, 2 op (KIB302). 468
Perustason alkeet 3, 2 op (KIB303). 469
Perustaso 1, 2 op (KIB304). 470
Perustaso 2, 2 op (KIB305). 471
Perustaso 3, 2 op (KIB306). 473
Perustaso 4, 2 op (KIB307). 474
Perustaso 5, 2 op (KIB308). 475
7.20.6. Ranska (RAA). 476
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RAA01RAA02). 477
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03). 479
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04). 480
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05). 481
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06). 482
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07). 483
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08). 484
7.20.7. Ranska (RAB3). 486
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB301). 487
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB302). 488
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB303). 489
Perustaso 1, 2 op (RAB304). 490
Perustaso 2, 2 op (RAB305). 492
Perustaso 3, 2 op (RAB306). 493
Perustaso 4, 2 op (RAB307). 494
Perustaso 5, 2 op (RAB308). 495
7.20.8. Saksa (SAA). 496
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (SAA01SAA02). 497
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03). 499
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04). 500
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05). 501
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06). 502
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07). 503
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08). 504

Yo-kertaus, 2 op (SAA09). 506
7.20.9. Saksa (SAB2). 506
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB201). 507
Perustaso 1, 2 op (SAB202). 508
Perustaso 2, 2 op (SAB203). 509
Perustaso 3, 2 op (SAB204). 510
Perustaso 4, 2 op (SAB205). 511
Perustaso 5, 2 op (SAB206). 512
Perustason jatko 1, 2 op (SAB207). 513
Perustason jatko 2, 2 op (SAB208). 515
Yo-kertaus, 2 op (SAB209). 516
7.20.10. Saksa (SAB3). 517
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB301). 518
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB302). 519
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB303). 520
Perustaso 1, 2 op (SAB304). 521
Perustaso 2, 2 op (SAB305). 523
Perustaso 3, 2 op (SAB306). 524
Perustaso 4, 2 op (SAB307). 525
Perustaso 5, 2 op (SAB308). 526
Yo-kertaus, 2 op (SAB309). 527
7.20.11. Venäjä (VEA). 528
Kieli-identiteetti ja vuorovaikutus globaalissa maailmassa, 4 op (VEA01VEA02). 529
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03). 531
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04). 532
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05). 533
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06). 534
7.20.12. Venäjä (VEB3). 535
Venäjän alkeet 1, 2 op (VEB31). 536
Venäjän alkeet 2, 2 op (VEB32). 537
venäjän alkeet 3, 2 op (VEB33). 538
venäjän perusopinnot 1, 2 op (VEB34). 539
venäjän perusopinnot 2, 2 op (VEB35). 540
venäjän perusopinnot 3, 2 op (VEB36). 540
venäjän perusopinnot 4, 2 op (VEB37). 541
venäjän perusopinnot 5, 2 op (VEB38). 542
Pojehali! Keskustelua ja kulttuuria, 2 op (VEB39). 543

7.21. Yhteiskuntaoppi (YH). 544
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01). 546
Taloustieto, 2 op (YH02). 548
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03). 550
Lakitieto, 2 op (YH04). 552
Yhteiskuntaopin yo-kertaus, 2 op (YH05). 553
Lukiolaisten sijoittajakoulu, 2 op (YH06). 554
7.22. Japanin kieli ja kulttuuri (JAP). 555
Japanin kieli ja kulttuuri 1, 2 op (JAP01). 555
Japanin kieli ja kulttuuri 2, 2 op (JAP02). 556
7.23. Latina (LAT). 557
Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31). 558
Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32). 559
Perustason alkeet 3, 2 op (LAB33). 560
7.24. Musiikki musiikkilukiossa: Luova tuottaminen (MULU). 562
Lasten musikaali, 2 op (MULA). 563
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 563
Jazzimprovisointi, 2 op (MUZ). 565
7.25. Musiikki musiikkilukiossa: Soiton- ja laulunopetus (MUSO). 565
Kitaransoiton alkeet, 2 op (MUKI). 566
Pop/jazzlaulu, 2 op (MUP). 567
Soitonopetus, 2 op (MUS). 568
Yksinlaulu, 2 op (MUY). 569
7.26. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkiteknologia (MUTE). 569
Elektroninen musiikki, 2 op (MUEL). 570
Äänitekniikka 1, 2 op (ÄT01). 571
Äänitekniikka 2, 2 op (ÄT02). 572
Ääni- ja videotekniikka, 2 op (ÄVT). 573
7.27. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkitieto (MUTI). 573
Musiikki ammattina, 2 op (MUA). 574
Taidemusiikki, 2 op (MUH01). 575
Musiikki meillä ja maailmalla, 2 op (MUH02). 576
Rock- ja jazzmusiikki, 2 op (MUH03). 576
Näyttämömusiikki, 2 op (MUH04). 577
Moniääninen laulu, 2 op (MUMO). 578
Musiikkiprojekti, 2 op (MUPR). 578
Musiikin hahmotus 1, 2 op (MUT01). 579
Musiikin hahmotus 2, 2 op (MUT02). 580

Musiikin hahmotus 3, 4 op (MUT03). 581
7.28. Musiikki musiikkilukiossa: Yhteismusisointi (MUYH). 583
Big Band, 2 op (MUB). 584
Kuoro, 2 op (MUK). 585
Kamarimusiikki, 2 op (MUO). 585
Musikaaliorkesteri, 2 op (MUOR). 586
Rock-musiikki, 2 op (MUR). 587
Yhtyelaulu, 2 op (MUYH). 587
7.29. Media (Med). 588
Journalismin perusteet, 2 op (JOU01). 589
Kuvajournalismi, 2 op (JOU02). 590
Journalismi ammattina, 2 op (JOU03). 590
Journalismi kansainvälisenä yhteistyönä, 2 op (JOU04). 591
Median perusteet, 2 op (MED01). 591
Mediailmaisu, 2 op (MED02). 592
Valotekniikka, 2 op (Med03). 593
Radiotyön perusteet, 2 op (RAD01). 593
Radioilmaisu/radiopersoona keskiössä, 2 op (RAD02). 594
Suora radiolähetys, 2 op (RAD03). 594
Urheiluselostus, 2 op (RAD04). 595
Televisiotyön ja elokuvan perusteet, 2 op (TEL01). 596
Suora televisiolähetys, 2 op (TEL02). 596
Abivideo tai elokuvaproduktio, 2 op (TEL03). 597
Kansainvälinen elokuva- tai televisiotuotanto, 2 op (TEL04). 597
7.30. Tanssi (TAK). 598
Tanssia kaikille 1, 2 op (TAK01). 601
Tanssia kaikille 2, 2 op (TAK02). 602
Tanssia kaikille 3, 2 op (TAK03). 603
Katutanssi, 2 op (TAK04). 605
Nykytanssi, 2 op (TAK05). 606
Jazz/showtanssi, 2 op (TAK06). 607
Koreografia, 2 op (TAK07). 608
Tanssiproduktio, 2 op (TAK08). 610
Tanssin tekniikka, 2 op (TAK09). 611
Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3). 612
Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6). 613
7.31. Tanssi tanssilukiossa (TAL). 614
Myyteistä moderniin, 2 op (TAH01). 617

Modernista meidän päiviin, 2 op (TAH02). 618
Tanssitieto, 2 op (TAH03). 619
Tanssi ja minä, 2 op (TAL01). 620
Nykytanssi 1, 2 op (TAL02). 621
Liikeimprovisaatio, 2 op (TAL03). 623
Rytmi ja liike, 2 op (TAL04). 624
Koreografia, 2 op (TAL05). 625
Tanssitekniikka, 2 op (TAL06). 627
Nykytanssi 2, 2 op (TAL07). 628
Katutanssi, 2 op (TAL08). 629
Jazz/showtanssi, 2 op (TAL09). 630
Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3). 631
Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6). 633
Tanssin work-shop, 2 op (TAW01-3). 633
7.32. Teatteri (TEA). 635
Teatteri 1, Teatteria kaikille, 2 op (TEA01). 639
Teatteri 2, Rooli ja teksti, 2 op (TEA02). 640
Teatteri 3, Teatterin historialliset tyylilajit, 2 op (TEA03). 642
Teatteri 4, Teatteri-improvisaatio, 2 op (TEA04). 643
Teatteri 5, Teatteriproduktio 1, 6 op (TEA05). 645
Teatteri 6, Teatteriproduktio 2, 6 op (TEA06). 647
Teatteri 7, Dramaturgia ja teatteriohjaus, 2 op (TEA07). 650
Teatteri 8, Fyysinen teatteri, 2 op (TEA08). 652
7.33. Tietotekniikka (TITE). 653
Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (AT01). 654
Ohjelmoinnin jatko, 2 op (AT02). 654
Tekoälyn perusteet, 2 op (AT03). 654
Ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT04). 655
Aallon ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT05). 655
Lamerfest 1, 2 op (AT06). 656
Lamerfest 2, 2 op (AT07). 656
Lamerfest 3, 2 op (AT08). 657
Kyberturvallisuus, 2 op (AT09). 657
7.34. Urheiluvalmennus (VAL). 658
Jalkapallovalmennus, 2 op (VJA1-8). 658
Jääkiekkovalmennus, 2 op (VJÄ1-8). 659
Muodostelmaluisteluvalmennus, 2 op (VML1-8). 660
Salibandyvalmennus, 2 op (VSA1-8). 661

Yksilölajivalmennus, 2 op (VYL1-8). 661
8. Liitteet. 663
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 663
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 663
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 670
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 670
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 676
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 676
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 681
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 682

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*
- *vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.*

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän

tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja #menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun

sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuurissa opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä

inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*

- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

Vaskivuoren lukion arvot

Avoimuus

Vaskivuoren lukiossa toiminta on avointa ja läpinäkyvää. Sekä henkilökunta, opettajat että opiskelijat pääsevät osallistumaan oppilaitoksen kehittämiseen ja päätöksentekoon. Meillä otetaan kaikkien ajatukset ja ideat huomioon ja mietitään yhdessä ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin. Vaskivuoressa sana on vapaa. Lukion viestintä on laadukasta, ja sitä kehitetään jatkuvasti. Lukiomme näkyy sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa tapahtumissa monipuolisesti.

Rohkeus

Vaskivuoren lukiossa kannustetaan opiskelijoita kokeilemaan rajojaan ja tavoittelemaan rohkeasti unelmiaan. Rohkeutta on pyytää ja vastaanottaa apua, ja meillä saa myös epäonnistua. Vaskivuorelaiset kulkevat kehityksen kärjessä ja tarttuvat ennakkoluulottomasti haasteisiin. Olemme verkostoituneet monenlaisten toimijoiden kanssa niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

Vastuullisuus

Vaskivuoren lukiossa jokainen yhteisön jäsen ymmärtää, että omat valinnat vaikuttavat koko yhteisön toimintaan. Otamme vastuuta niin omasta kuin muidenkin hyvinvoinnista, oppimisesta ja yhteisöllisyydestä. Vaskivuoressa on laadittu yhteiset käytännöt, joista kaikki pitävät kiinni. Meillä jaetaan vastuuta opettajille, opiskelijoille ja henkilökunnalle. Kestävän kehityksen periaatteet ovat kiinteä osa toimintakulttuuriamme, ja pidämme huolta yhteisten tilojen ja ympäristön siisteydestä.

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys on Vaskivuoren lukiossa kaiken toiminnan ydin. Moninaiset tapahtumat rakentavat yhteisöllisyyttä, ja niiden järjestämistä pidetään tärkeänä. Vaskivuori on tunnettu me-hengestään, eikä meillä jätetä ketään yksin. Yhteisöllisyys luo turvallisuutta. Meille on tärkeää moninaisuuden hyväksyminen - syrjintää tai kiusaamista emme hyväksy missään muodossa. Vaskivuoressa jokainen saa olla oma itsensä.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Vaskivuoren lukiossa opiskeltavista opintojaksoista ja niiden järjestyksestä päätetään lukuvuosittain. Opintojaksot on kuvattu Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmassa Oppiaineet-kohdassa. Vaskivuoren lukiolla on valtakunnallinen musiikin ja tanssin erityistehtävä. Musiikki- ja tanssilukion tuntijaosta kerrotaan tarkemmin Oppiaineet-kohdassa.

Vaskivuoren lukiossa voi opiskella kieliä seuraavasti, mikäli valintatoiveita tulee ryhmän verran:

A1/A2-kieli: englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, venäjä

B1-kieli: ruotsi

B2-kieli: ranska, saksa

B3-kieli: espanja, italia, kiina, latina, ranska, saksa, venäjä

Muu kieli: japani

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden,

tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkityksselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan,

arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Vaskivuoren lukiossa käytetään monipuolisesti niin fyysisiä kuin digitaalisia oppimisympäristöjä ja niitä kehitetään aktiivisesti tarpeiden mukaan. Lukiossamme kokeillaan uusia oppimismenetelmiä joustavasti eri oppiaineiden erityispiirteet sekä opetuksen yleiset tavoitteet huomioiden. Opiskelijoita kannustetaan löytämään omat vahvuutensa opiskelijana ja hyödyntämään niitä lukio-opinnoissaan.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen

toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan toisen asteen koulutuksen yhteisen digivision mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukiot laativat lukuvuosittain Vantaan lukioiden yhteisen opiskeluhuollon suunnitelman linjausten mukaan oppilaitoskohtaiset opiskeluhuollon toimintasuunnitelmat. Opiskelijat osallistuvat suunnitelman laatimiseen ja sen arviointiin.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa. Jokainen lukio kirjaa ympäristöohjelman pohjalta opetus- ja lukuvuosisuunnitelmaansa toimenpiteet, joita he toteuttavat arjen opetuksessaan ja toimintakulttuurissaan.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille tarjotaan suomi toisena kielenä -opetusta ja mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

Vaskivuoren lukiossa

OPPIVA YHTEISÖ

Vaskivuoren lukiossa luodaan suunnitelmallisesti toimintatapoja myönteiselle vuorovaikutukselle ja opiskelijalähtöiselle oppimiselle. Lukiossamme kannustetaan kokeilemaan, tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin sekä tekemään yhteistyötä monien eri sidosryhmien kanssa. Vaskivuoressa ollaan avoimia uusille asioille.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Vaskivuoren lukiossa yhteisöllinen toimintakulttuuri tukee oppimista. Opiskelijat ovat aktiivisia jäseniä opiskeluympäristön yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämisessä. Opiskelijoita osallistetaan kehittämisryhmien toimintaan, päätösten valmisteluun ja rohkaistaan oman mielipiteen ilmaisuun ja sitä kautta yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen. Vaskivuoren lukion erityistehtävät ja painotukset - musiikki, tanssi ja media - lisäävät erilaisten tapahtumien kautta opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Vaskivuoren lukiossa kaikessa toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan hyvinvointi. Kiireettömyys ja turvallisuus ovat erityisiä arvoja. Vaskivuoressa vallitsee välittämisen ilmapiiri.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Vaskivuoren lukiossa tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja moninaisuuden hyväksyminen ovat toiminnan lähtökohta. Turvallinen yhteisö tukee avoimuutta ja mahdollistaa vaikeidenkin asioiden käsittelemisen.

KULTTUURINEN MONINAISUUS JA KIELITIETOISUUS

Vaskivuoren lukiossa kansainvälisyys on arkipäivää. Kansainvälisten yhteistyöprojektien, kotikansainvälisyyden ja oppiaineissa tapahtuvien kansainvälisten kontaktien avulla opiskelija harjaantuu globaaliin maailmankansalaisuuteen. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista tutustumalla tieteenalojen kieliin, äidinkieliin, murteisiin ja rekistereihin sekä vieraisiin kieliin.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuodot ja huoltajien osallisuuden tavat. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa

otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Vaskivuoren lukio tekee monipuolista yhteistyötä kotien kanssa mm. opiskeluhuollossa, työelämälähtöisyydessä ja musiikkiseuratoiminnassa. Useamman kerran lukuvuoden aikana järjestettävissä vanhempainilloissa huoltajia osallistetaan lukion toiminnan kehittämiseen. Huoltajat ovat tervetulleita kaikkiin lukiossamme järjestettäviin tapahtumiin. Kodin ja koulun yhteydenpidossa käytetään pääasiassa Wilmaa. Keväällä laaditaan huoltajille kysely koulun toiminnasta ja yhteistyön onnistumisesta sekä kehittämisestä.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä

eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Työelämävalmiudet

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukiokohtaiseen opetus- ja lukuvuosisuunnitelmaan.

Kansainvälinen osaaminen

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi. Lukioiden on mahdollista hyödyntää kansainvälisessä toiminnassaan myös monikulttuuristen opiskelijoidensa osaamista.

Kansainvälisyys

Tavoitteena on, että kansainvälinen ulottuvuus huomioidaan kaikissa oppiaineissa.

Kansainvälisiä liikkuvuuksia mahdollistetaan kaikille opiskelijoille ja opettajille avoimesti ja läpinäkyvästi. Pyritään luomaan kansainvälistä yhteistyötä monialaisesti sekä yleis- että erityislukiolaisille.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
    - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

***Opiskelija** suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.*

***Ryhmänohjaaja** on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.*

***Aineenopettaja** välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa.*

Opinto-ohjaaja *koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.*

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Vantaalla henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa korostuu opiskelijalähtöisyys. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja haasteensa oppimisessa sekä kehittämään opiskelutaitojaan tavoitteidensa mukaisesti.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma tehdään yhdessä opiskelijan kanssa ja siinä kysytään vain oppimisen ja opiskelun kannalta tarpeellisia tietoja. Vantaalla pyritään siihen, että

opintosuunnitelma on koko koulun olennainen ohjauksen työväline, jolla varmistetaan opiskelijalle oikea-aikainen tuki ja opintojen sujuva eteneminen.

Vantaan lukioilla on mahdollisuus myös muokata opintosuunnitelman pohjaa opiskelijalähtöisesti kunkin lukion tavoitteita ja toimintakulttuuria vastaavaksi.

Ohjaussuunnitelma

Vaskivuoren lukiossa kaikki opiskelijat saavat ammattitaitoista ja hyvin suunniteltua ohjausta. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuoltohenkilöstö, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kasvaa lukio-opiskelijaksi ja oppii:

• Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen

• Kehittämään oppimaan oppimistaitoja

• Ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä

• Kehittämään itsearviointia ja oman oppimisen reflektointia

• Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan

• Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Lukioon siirtymistä toteutetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Opettajat, opinto-ohjaajat ja rehtorit välittävät perusopetuksen henkilöstölle, oppilaille ja oppilaiden huoltajille tietoa lukiokoulutuksen sisällöistä ja tavoitteista. Yhdenvertaisuus huomioidaan lukioon hakeutumisessa tarjoamalla lukioesittelyjä eri muodoissa ja eri kohderyhmille. Perusopetuksesta lukiokoulutukseen siirtymisen tukena käytetään Vaskivuoren lukion opiskelutietolomaketta. Lukio-opintojen esteettömyyttä suunnitellaan ja toteutetaan sen mukaan, millaisia erityisiä esteettömyystarpeita Vaskivuoren lukiolaisilla on. Tämä voi sisältää esimerkiksi erilaisia tuki- ja opiskelumuotoja sekä oppimateriaaleja.

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa. Jokainen Vaskivuoren lukion opiskelija laatii eri ammattilaisten tukemana henkilökohtaisen opintosuunnitelman, johon kuuluu opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma ja jatko-opinto- ja urasuunnitelma, jota päivitetään vuosittain.

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu eri toimijoiden tehtävät opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa. Opinto-ohjaajilla on päävastuu ohjauksen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista yhdessä lukion muun henkilökunnan kanssa. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan opiskelutaitojen, jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua. Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja tiedottaa tarvittaessa huoltajia opiskelijan opintojen etenemisestä. Aineenopettaja tehtävänä on muun muassa vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä sekä välittää tietoa oman aineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa

ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien tarpeen arviointi*
- *tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *tuen toteuttaminen*
- *tuen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla noudatetaan varhaisen puuttumisen ja myönteisen kannustamisen periaatteita. Opiskelijan tuen suunnittelu aloitetaan pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen pohjalta, jonka opiskelija tuo ryhmänohjaajalle lukio-opinnot aloittaessaan. Ryhmänohjaaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain ja lukiolain mukaan voidaan luovuttaa. Opiskelutietolomakkeen avulla kartoitetaan taustatietoja opiskelijan aiemmista opinnoista ja tuen tarpeista. Lomakkeen tiedot ovat luottamuksellisia. Opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen toimittamisesta säädetään perusopetuslain 40§:ssä.

Vantaalla jokainen opiskelija täyttää Tuen suunnitelman osana henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaansa. Tarvittaessa erityisopettaja tekee opiskelijalle myös oppimisen tuen suunnitelman. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana järjestettävässä lukiseulassa. Opiskelijoita tiedotetaan lukiseulasta ja heille järjestetään mahdollisuus osallistua siihen. Erityisopettaja tulkitsee lukiseulan tulokset ja selvittää kunkin opiskelijan osalta tarpeen lukitestiin. Lukitestin perusteella suunnitellaan yksittäisen opiskelijan tukitoimien tarpeet.

Aineenopettajat tutustuvat kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden erityisen tuen tarpeisiin, jotka voivat johtua lukivaikeuksista tai muista syistä. Aineenopettaja suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa tukemisen toteuttamisen esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuilla. Erityisiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, tukikurssit, erityisopettajan pedagoginen

tuki, läksykahvilat ja osaamisen monipuoliset näyttömahdollisuudet. Tarvittaessa tukitoimien suunnittelussa konsultoidaan erityisopettajaa. Opiskelijan jatkuvaa kehittymistä seurataan ja annetaan positiivista, rakentavaa palautetta sekä kannustetaan häntä jatkuvaan itsearviointiin.

Ylioppilaskirjoituksia varten haettavat erityisjärjestelyt suunnitellaan opiskelijan, erityisopettajan ja rehtorin yhteistyönä. Lisäksi aineenopettajalta pyydetään tarvittaessa lausunto. Opiskelijalle varataan opintojen aikana mahdollisuus harjoitella ylioppilaskirjoituksiin suunniteltujen erityisjärjestelyiden mukaista koetilannetta.

Eri oppiaineiden opinnoissa sekä opinto-ohjauksessa harjoitellaan oppimaan oppimisen strategioita. Kukin aineenopettaja sisällyttää opintojaksoihin kyseisen aineen opiskelumenetelmien harjoittelua. Aineenopettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden jatkuva havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

Vaskivuoren lukiossa ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat osallistuvat lukiseulaan syksyn alussa. Erityisopettaja kutsuu opiskelijat henkilökohtaisesti tulosten perusteella yksilölliseen lukitestiin. Ryhmänohjaajat tiedottavat jo tiedossa olevista tuen tarpeista heti lukion alussa asianomaisille opettajille ja muille tahoille.

Opiskelijan pyynnöstä ja luvalla opettajat saavat tiedon opiskelijan tuen tarpeesta. Tuen tarve kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen tuen suunnitelmaan.

Vaskivuoren lukiossa tukiopetusta järjestetään viikoittain säännöllisesti ryhmämuotoisena. Opettajat auttavat niissä oppiaineissa, joissa opiskelijat pyytävät apua.

Eri oppiaineiden opettajista koostuva Tuki-tiimi vastaa oppimisen tuen suunnittelemisesta ja toteuttamisesta Vaskivuoressa.

Vaskivuoren lukiossa pyritään siihen, että opiskelija saa tarvitsemansa tuen mahdollisimman nopeasti ja koko lukiossa opiskelun ajan.Erityisopettaja auttaa opiskelijoita opiskelun pulmissa ryhmä- ja yksilöohjauksessa. YHR:n henkilöstö tapaa opiskelijoita myös luokissa erilaisten tietoiskujen yhteydessä yksilötapaamisten lisäksi. Erityisopettajan, opettajien ja YHR:n väen välinen yhteistyö takaa opiskelijalle parhaan mahdollisen tuen.

Opiskelija tekee erityisjärjestelyhakemuksen ylioppilaskirjoituksia varten yhdessä erityisopettajan tai apulaisrehtorin kanssa. Opiskelijan nimeämiltä aineen opettajilta pyydetään lausunnot tarpeen vaatiessa.

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun

ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvioi käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).*

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*
- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

3) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

4) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon

kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Vantaan lukiokoulutus

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän välityksellä. Vantaalla toimii moniammatillinen opiskeluhuollon ohjausryhmä sekä kasvatuksen ja oppimisen opiskeluhuollon kehittämisryhmä.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja: opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto.

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR). Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori.

Opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma. Yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioiden opiskeluhuoltotyötä. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja toimintatavat. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukuvuosisuunnitelmassa.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.*

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella,

jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Vantaalaisissa lukioissa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko oppilaitosten omana opetuksena tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

Vaskivuoren lukiossa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukion arjessa ja yhteistyöprojekteissa pyritään tarjoamaan opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin. Opiskelijoita kannustetaan tuomaan esiin kulttuuriaan ja siten rikastuttamaan lukion toimintakulttuuria.

Opiskelijoita informoidaan heidän opiskelumahdollisuuksistaan, tukijärjestelyistä sekä oikeuksista ylioppilastutkinnossa ohjauksen eri muotojen avulla. Opiskelijoiden ohjaus ja kielitietoisuuden edistäminen kuuluvat kaikille koulussa työskenteleville. Tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuurisensitiivistä opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa.

Vaskivuoren lukiossa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko opetuksena omassa oppilaitoksessa tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään Vantaalla mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta, mikäli opiskelija tai huoltaja sitä pyytää.

Lukio-opintojen alussa opiskelija saa tukea ja ohjausta ÄI/S2-oppimäärän valintaan. Opiskelijalla on valinnan jälkeenkin mahdollisuus vaihtaa oppimäärää, kuitenkin niin, että lopullinen valinta on tehtävä pääsääntöisesti ÄI04/S204-opintojakson jälkeen.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

Vaskivuoren lukiossa opiskelijan oppimisen ja osaamisen arvioinnin lähtökohtana on kannustava, oikeudenmukainen, monipuolinen ja tarkoituksenmukainen arviointi. Arvioinnin keskeisenä tavoitteena on auttaa opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja näin motivoida ja rohkaista opiskelijaa syventämään osaamistaan. Vaskivuoren lukiossa sekä opettaja että opiskelija ovat arvioinnin aktiivisia suunnittelijoita ja toteuttajia. Kannustava ja monipuolinen arviointi voi sisältää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointia sekä henkilökohtaisia arviointikeskusteluja. Vaskivuoren lukiossa arvioidaan vuosittain arvioinnin toteutumista esimerkiksi opiskelijoille suunnattujen kyselyiden avulla.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- , Z - ja M-merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Opiskelijalle voidaan kuitenkin antaa väliaikatietoa opintojaksojen moduulin arvioinnista merkinnällä M. Kirjainmerkintä vaihdetaan numeroksi opintojakson ollessa täysin valmis. Lopullisen arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Vaskivuoren lukiossa opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti, jos opiskelijan opintomenestys oppiaineen aikaisemmissa kursseissa on riittävän hyvä. Opettaja ja tarvittaessa rehtori arvioivat yhdessä opiskelijan kanssa, onko opiskelijalla edellytyksiä suorittaa kurssi itsenäisesti. Itsenäisesti ei voi suorittaa oppiaineen ainoaa / ensimmäistä pakollista kurssia tai kursseja, joiden kohdalla opetussuunnitelmassa sanotaan, että ne eivät sovellu itsenäisesti suoritettaviksi.

Kurssi suoritetaan itsenäisesti pääsääntöisesti jaksolla, jolloin kurssia opetetaan. Pakollisen oppiaineen ensimmäistä kurssia (tai ainoaa pakollista kurssia) ei voi suorittaa itsenäisesti; kielten suullisia kursseja ei voi pääsääntöisesti tehdä itsenäisesti; itsenäisesti suoritetun kurssin työmäärä tulee vastata lähiopetuksessa suoritetun kurssin työmäärää (38*45min + kotitehtävät ja muut suoritukset)

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita

koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen, perusopetuksen lisäopetuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseen voidaan opiskelijalta edellyttää tapauskohtaisesti määriteltäviä lisänäyttöjä.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja

oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*

3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan lukiokoulutus

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan

mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lukio-opiskeluun ja opiskelijoihin mm. vuorovaikutusharjoitusten ja ryhmätöiden kautta.
- Tutustutaan tekstinkäsittely-ympäristöön (jakoon ja kommentointiin).
- Opintojaksossa hyödynnetään luokan ulkopuolisia oppimisympäristöjä, esim. lähiympäristöä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin ja kirjaston käyttöön.
- Tehtävissä ja esimerkiksi tiedonhaun opiskelussa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia aiheita.
- Opintojakson tauotukseen sopivat erityisesti erilaiset keskittymisharjoitukset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI01 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään monimuotoisten tekstien ominaisuuksiin ja rakenteisiin sekä kirjoitusprosessin vaiheisiin ja tekstien pohjalta kirjoittamiseen: referointiin ja kommentointiin. Opintojaksossa opiskellaan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Vaskivuoren lukion ja pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan kulttuurin livestriimauksiin ja/tai digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti. Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan valinnan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030 -ohjelmaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta sekä omääääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI04 Kirjallisuus 1 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti.Jaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään mahdollisuuksien mukaan paikalliseen mediaan ja kunnalliseen päätöksentekoon

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään median moninaiseen maailmaan mm. liikkumalla erilaisilla digitaalisilla alustoilla ja perehtymällä monimediaisiin teksteihin.
- Opintojakson luonteeseen sopivat hyvin Learning Cafe -tyyppiset työtavat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Esimerkiksi dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tuottaminen ja tulkinta, erityisesti kriittinen monilukutaito, sekä tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI05 Tekstien tulkinta 1 (2 op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin.
- Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta. Lisäksi pyritään hyödyntämään myös paikallisten artistien tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Tekstejä tarkastellaan identiteetin kautta eri konteksteissa. Lisäksi hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.
- Tekstejä tarkastellaan identiteetin kautta eri konteksteissa. Lisäksi hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä.Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta, erityisesti kyky tarkastella kirjallisuutta osana kontekstia, ja tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI08 Kirjallisuus 2 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Numeroarviointi.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan mahdollisuuksien mukaan vantaalaisiin yrityksiin ja työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla.
- Opintojakson työmenetelmissä korostuvat yhdessä tekeminen ja kokemuksellisuus, esimerkiksi yhteiskirjoittaminen (mm. kokouspöytäkirjat) ja etävälineiden hyödyntäminen (mm.etäkokousten seuraaminen)

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan hyödyntäen ryhmän ja oppilaitoksen moninaisuutta pääkaupunkiseudun kulttuurisesti ja sosiaalisesti rikkaassa ympäristössä.

- Opintojakson aikana on luontevaa hyödyntää monipuolisesti oppilaitoksen esitystekniikkaa ja tiloja, kuten neuvotteluhuoneita, auditoriota ja liikuntasalia.
- Keholliset harjoitukset tukevat vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava vuorovaikutusosaaminen sekä argumentointi. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI09 Vuorovaikutus 3 (2op) Valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan argumentoimista ja analysoidaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden yo-kokeisiin.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan tutustua lähiseudun kulttuuritarjontaan ja siten opitaan hyödyntämään sitä oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimisympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessi sekä omaääninen pohtiva tai kantaa ottava kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset

tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI10 Kirjoittaminen 2 (2 op) Valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lähiseudun kulttuuritarjontaan ja paikallismediaan sekä hyödynnetään niitä mahdollisuuksien mukaan oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien analysointi ja tulkinta. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI11 Tekstien tulkinta 2 (2op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on innostaa innostaa opiskelijoita monenlaisten teosten pariin ja tukea lukemisharrastusta
- Opintojakso lisää opiskelijan kirjallisuuden tuntemusta ja yleissivistystä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan annetusta valikoimasta 20 teosta, joista osa voi olla digitaalisia ja multimodaalisia.

- Tehdään luetun ymmärtämisen tehtäviä luetuista teoksista.
- Tehdään luovia tehtäviä luetuista teoksista mahdollisuuksien mukaan.
- Teoksia luetaan omaan tahtiin, omissa oppimisympäristöissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä maailmasta ja eri kulttuureista.

Opiskelija havaitsee kirjallisuutta lukemalla, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää opiskelijan ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukemisen avulla opiskelija laajentaa näkemystään monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kaunokirjallisuuden lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä mahdollisuuksien mukaan yhteisöllinen työskentely ja itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI12 Kirjallisuusdiplomi (2 op) paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti lukemalla 20 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Luetuista kirjoista tehdään erilaisia töitä. Opintojaksoa voi suorittaa omaan tahtiin, vaikka koko lukion ajan.

Suoritusmerkintä.

Lukion kielenhuolto, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia erityisesti kielenkäyttöön liittyviä kirjoitustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita ja hiotaan tekstejä tyylillisesti.
- Vahvistetaan myös opiskelijan teknisiä valmiuksia kirjoittaa huoliteltu teksti.
- Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyviin digimateriaaleihin ja kielenhuollon ohjeistoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vahvistaa kirjallista vuorovaikutusosaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI13 Lukion kielenhuolto (2 op) Paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossaa vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia erityisesti kielenkäyttöön liittyviä kirjoitustaitoja. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita ja hiotaan tekstejä tyylillisesti. Vahvistetaan myös opiskelijan teknisiä valmiuksia kirjoittaa huoliteltu teksti. Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyviin digimateriaaleihin ja kielenhuollon ohjeistoihin.

Numeroarviointi.

Suomen kielen ja kirjallisuuden tuki, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on paikata vakavia puutteita kirjoittamisessa ja lukemisessa
- Opintojakso auttaa opiskelijaa suorittamaan puuttuvat opintojaksot ennen ylioppilaskirjoituksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen ohjelma.
- Opintojakso ei korvaa ÄI10- ja ÄI11-opintojaksoja.
- Opiskelijan henkilökohtaisen ohjelman mukaan runsaasti kirjoittamis- tai lukemisharjoituksia tai kokonaisen opintojakson opinnot.
- Yhteiskirjoittamista mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaisia elämänhallinnan taitoja, kuten tekstitaitoja. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee kohti ylioppilaskokeiden vaatimuksia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu opiskelijan henkilökohtaisen ohjelman tavoitteisiin Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu hyvinvointiosaaminen, joka ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI14 Äidinkielen ja kirjallisuuden tuki (2 op) Paikallinen valinnainen (Huom. Vuoden 2016 opsissa opintojakson koodi on ÄI11)

Opintojakso on tarkoitettu niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada vaaditut äidinkielen opintojaksot suoritetuiksi ennen kirjoituksia. Opintojaksossa voi myös täydentää pakollista, opintojaksoa, josta on jäänyt todistukseen Z-merkintä. Lisäksi voi paikata vakavia puutteita kirjoittamisessa. Jokaiselle osallistujalle laaditaan henkilökohtainen ohjelma. Ilmoittautumisesta on neuvoteltava opinto-ohjaajan ja opettajan kanssa. Opintojakso ei korvaa ÄI10- tai ÄI11-opintojaksoja. Numeroarviointi tai suoritusmerkintä.

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on rohkaistua kirjoittamaan erilaisia tekstejä ja nauttia kirjoittamisesta yhdessä muiden kanssa. Opintojaksolla pyritään hiomaan omaa kirjoitustyyliä annetun palautteen pohjalta ja laajentamaan ilmaisumahdollisuuksia myös esim. novellin tai runon suuntaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään runsaasti erilaisia kirjoitusharjoituksia ja opetellaan palautteen antamista sekä vastaanottamista. Lisäksi tutustutaan kaunokirjallisiin ilmaisutapoihin, lajeihin ja tyyleihin myös tekstiesimerkkien kautta.
- Opintojaksolla hyödynnetään monipuolisesti erilaisia digitaalisia ympäristöjä mm. tekstien jakamisessa ja palautteen antamisessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa luodaan edellytyksiä sille, että kirjoittamisesta tulisi luonteva itseilmaisun väline.

Vuorovaikutusosaaminen

Luodaan turvallinen ilmapiiri tekstien jakamiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustetaan ja rohkaistaan luovuuteen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI15 Luova kirjoittaminen (2 op) paikalliset valinnaiset opinnot (Huom! Vuoden 2016 opsissa opintojakson koodi on ÄI10.)

Opintojaksolla tehdään runsaasti erilaisia kirjoitusharjoituksia ja opetellaan palautteen antamista sekä vastaanottamista. Lisäksi tutustutaan kaunokirjallisiin ilmaisutapoihin, lajeihin ja tyyleihin myös tekstiesimerkkien kautta. Tavoitteena on rohkaistua kirjoittamaan erilaisia tekstejä ja nauttia kirjoittamisesta yhdessä muiden kanssa.

Suoritusmerkintä.

Äidinkielen yo-kokeen lisävalmennus, 2 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on ohjata opiskelijaa kertaamaan äidinkielen yo-kokeisiin valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen opiskelun jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kirjoitetaan yo-tekstejä.
- Opiskelija saa yksilöllistä palautetta ja kehitysehdotuksia.
- Kielenhuollon ongelmakohtien paikkausta ja toisaalta ilmaisuvoimaisen tyylin hiomista.
- Tutkitaan mallitekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa ohjausta äidinkielen ylioppilaskokeeseen valmentautumiseen. Opintojaksossa opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessi sekä omaääninen pohtiva tai kantaa ottava kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI16 Äidinkielen yo-kokeen lisävalmennus (2 op) Paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojakson tavoitteena on ohjata opiskelijaa kertaamaan äidinkielen yo-kokeisiin. Opintojakso on jatkoa eli lisävalmennusta valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen (ÄI09, ÄI10, ÄI11) jälkeen. Opintojaksossa tutkitaan mallitekstejä ja kirjoitetaan yo-tekstejä, ja opiskelijalla on mahdollista saada henkilökohtaista ohjausta ja kehitysehdotuksia. Lisäksi opintojaksossa paikataan kielenh*uollon ongelmakohtia ja toisaalta hiotaan ilmaisuvoimaista tyyliä.*

Valtakunnalliset valinnaiset ÄI10 ja ÄI11 ovat opintojakson pohjavaatimuksena.

Suoritusmerkintä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden perusteet, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ÄI0 on lukiolaisten ja lukiokymppiläisten yhteinen opintojakso, jossa painopisteenä on luku- ja kirjoitustaitojen kehittäminen.
- Opintojakson tavoitteena on innostaa opiskelijoita erilaisten tekstien ja tekstilajien pariin, tukea lukemisharrastusta, lisätä opiskelijan äidinkielen sisältöjen tuntemista sekä vahvistaa valmiuksia äidinkielen opiskeluun lukiossa.
- Vaihtoehtoisesti opintojakso toimii lukion opiskelijoille myös tukikurssina, jossa voi suorittaa tuettuna jonkin lukion äidinkielen opintojakson.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan eri tekstilajeja, luetaan, kirjoitetaan ja keskustellaan paljon. Lisäksi vahvistetaan valmiuksia digitaalisten ympäristöjen käyttöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa valmiuksia äidinkielen opiskeluun lukiossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

***ÄI0* Äidinkielen ja kirjallisuuden perusteet (2 op) Paikallinen valinnainen opintojakso**

ÄI10 on lukiolaisten ja lukiokymppiläisten yhteinen opintojakso, jossa painopisteenä on luku- ja kirjoitustaitojen kehittäminen. Vaihtoehtoisesti opintojakso toimii lukion opiskelijoille myös tukikurssina, jossa voi suorittaa tuettuna jonkin lukion äidinkielen opintojakson. Opintojakson tavoitteena on innostaa opiskelijoita erilaisten tekstien ja tekstilajien pariin, tukea lukemisharrastusta, lisätä opiskelijan äidinkielen sisältöjen tuntemista sekä vahvistaa valmiuksia äidinkielen opiskeluun lukiossa.

Suoritusmerkintä.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI02ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan Vantaa monikulttuurisena kaupunkina, jonka alueella liki neljäsosa kuntalaisista puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vantaalla opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyvään tietotekniikkaan, digimateriaaleihin, kielenhuollon ohjeistoihin ja audiovisuaalisiin aineistoihin. Opintojaksossa käytetään periodin aikana vaihtelevia työmuotoja ja ryhmiä ja harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.
- Opintojaksossa käytetään periodin aikana vaihtelevia työmuotoja ja ryhmiä ja harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta. Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys ja tärkeys.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja tuottamaan tieteenalalle ominaista tekstiä. Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelussa perehdytään monipuolisiin kielikäsityksiin ja opitaan kielipolitiikan periaatteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielitietoisuus ja kielipolitiikka sekä kielenohjailun periaatteisiin perehtyminen. Jaksolla korostuvat myös oman viestijäkuvan pohtiminen ja ryhmäviestintätaitojen kehittäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI020ÄI3 Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus 1 (2 op) pakolliset opinnot

Moduuleista ÄI2 Kieli ja tekstitietoisuus (1op) ja ÄI3 Vuorovaikutus (1op)

Opintojaksolla keskitytään kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Jaksolla perehdytään erilaisiin kielikäsityksiin ja kielipolitiikkaan sekä kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan tekstikäsitykseen. Jaksossa pohditaan myös omaa viestijäkuvaa ja kehitetään erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa opiskellaan kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI06ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi myös pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä hyödyntäen ja omaa toimintaansa niihin peilaten. Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana ja esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään kirjoittamiseen, tekstin suunnitteluun, jakamiseen, yhteiskirjoittamiseen ja palautteen antamiseen sekä vastaanottamiseen sopivia alustoja ja työkaluja.
- Multimodaalisten tekstien vastaanottamisen taidot harjaantuvat.
- Vuorovaikutustaitoja ja esiintymisrohkeutta harjoitellaan monipuolisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan sekä kirjallisesti että suullisesti. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy sanataideharjoituksin. Opiskelija saa esiintymisrohkeutta ja harjaantuu puheviestinnässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoitusprosessin hallinta ja vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI06 Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2 (2 op) pakolliset opinnot

Moduuleista ÄI6 Kirjoittaminen 1 (1op) ja ÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin hallintaa ja kehitetään esiintymistaitoja. Jaksossa harjoitellaan pohjatekstien valintaa ja käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Omaa ilmaisutapaa kehitetään sanataideharjoituksin. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä.

Numeroarviointi

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan*

erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*

- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lukio-opiskeluun ja opiskelijoihin mm. vuorovaikutusharjoitusten ja ryhmätöiden kautta.
- Tutustutaan tekstinkäsittely-ympäristöön (jakoon ja kommentointiin).
- Opintojaksossa hyödynnetään luokan ulkopuolisia oppimisympäristöjä, esim. lähiympäristöä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin ja kirjaston käyttöön.
- Tehtävissä ja esimerkiksi tiedonhaun opiskelussa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia aiheita.
- Opintojakson tauotukseen sopivat erityisesti erilaiset keskittymisharjoitukset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S201 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään monimuotoisten tekstien ominaisuuksiin ja rakenteisiin sekä kirjoitusprosessin vaiheisiin ja tekstien pohjalta kirjoittamiseen: referointiin ja kommentointiin. Opintojaksossa opiskellaan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 1, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Vaskivuoren lukion ja pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi. Pyritään tutustumaan kulttuurin livestriimauksiin ja/tai digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti. Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan valinnan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030 -ohjelmaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta sekä omaääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S204 Kirjallisuus 1 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti.Jaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään mahdollisuuksien mukaan paikalliseen mediaan ja kunnalliseen päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään median moninaiseen maailmaan mm. liikkumalla erilaisilla digitaalisilla alustoilla ja perehtymällä monimediaisiin teksteihin.
- Opintojakson luonteeseen sopivat hyvin Learning Cafe -tyyppiset työtavat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Esimerkiksi dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tuottaminen ja tulkinta, erityisesti kriittinen monilukutaito, sekä tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S205 Tekstien tulkinta 1 (2 op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 2, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin.
- Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta. Lisäksi pyritään hyödyntämään myös paikallisten artistien tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Tekstejä tarkastellaan identiteetin kautta eri konteksteissa. Lisäksi hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.
- Opintojaksossa tehdään mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista edistäviä keskittymisharjoituksiä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin. Kirjallisuuden lukeminen

kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä.Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta, erityisesti kyky tarkastella kirjallisuutta osana kontekstia, ja tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S208 Kirjallisuus 2 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Numeroarviointi.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Paikallinen lisäys

- Jaksossa tutustutaan mahdollisuuksien mukaan vantaalaisiin yrityksiin ja työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla.
- Opintojakson työmenetelmissä korostuvat yhdessä tekeminen ja kokemuksellisuus, esimerkiksi yhteiskirjoittaminen (mm. kokouspöytäkirjat) ja etävälineiden hyödyntäminen (mm.etäkokousten seuraaminen).

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan hyödyntäen ryhmän ja oppilaitoksen moninaisuutta pääkaupunkiseudun kulttuurisesti ja sosiaalisesti rikkaassa ympäristössä.
- Opintojakson aikana on luontevaa hyödyntää monipuolisesti oppilaitoksen esitystekniikkaa ja tiloja, kuten neuvotteluhuoneita, auditoriota ja liikuntasalia. Keholliset harjoitukset tukevat vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa

viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava vuorovaikutusosaaminen sekä argumentointi. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S209 Vuorovaikutus 3 (2op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan argumentoimista ja analysoidaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden yo-kokeisiin.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan tutustua lähiseudun kulttuuritarjontaan ja siten opitaan hyödyntämään sitä oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimisympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessi sekä omaääninen pohtiva tai kantaa ottava kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S210 Kirjoittaminen 2 (2 op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lähiseudun kulttuuritarjontaan ja paikallismediaan sekä hyödynnetään niitä mahdollisuuksien mukaan oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien analysointi ja tulkinta. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S211 Tekstien tulkinta 2 (2op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S202S203)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan Vantaa monikulttuurisena kaupunkina, jonka alueella liki neljäsosa kuntalaisista puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vantaalla opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.
- Tutustutaan digitaalisiin oman kielitaidon arviointivälineisiin.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyvään tietotekniikkaan, digimateriaaleihin, kielenhuollon ohjeistoihin ja audiovisuaalisiin aineistoihin.
- Opintojaksossa käytetään periodin aikana vaihtelevia työmuotoja ja ryhmiä ja harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta. Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys ja tärkeys.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja tuottamaan tieteenalalle ominaista tekstiä. Opiskelija

ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelussa perehdytään monipuolisiin kielikäsityksiin ja opitaan kielipolitiikan periaatteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielitietoisuus ja kielipolitiikka sekä kielenohjailun periaatteisiin perehtyminen. Jaksolla korostuvat myös oman viestijäkuvan pohtiminen ja ryhmäviestintätaitojen kehittäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S202S203 Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus

(Moduulit S202 Kieli ja tekstitietoisuus (1op) ja S203 Vuorovaikutus (1op))

Opintojaksossa keskitytään kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Jaksolla perehdytään erilaisiin kielikäsityksiin ja kielipolitiikkaan sekä kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan tekstikäsitykseen. Jaksossa pohditaan myös omaa viestijäkuvaa ja kehitetään erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa opiskellaan kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S206S207)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi myös pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä hyödyntäen ja omaa toimintaansa niihin peilaten. Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana ja esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään kirjoittamiseen, tekstin suunnitteluun, jakamiseen, yhteiskirjoittamiseen ja palautteen antamiseen sekä vastaanottamiseen sopivia alustoja ja työkaluja.
- Multimodaalisten tekstien vastaanottamisen taidot harjaantuvat.
- Vuorovaikutustaitoja ja esiintymisrohkeutta harjoitellaan monipuolisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan sekä kirjallisesti että suullisesti. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy sanataideharjoituksin. Opiskelija saa esiintymisrohkeutta ja harjaantuu puheviestinnässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoitusprosessin hallinta ja vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S206S207 Kirjoittaminen ja vuorovaikutus (2 op) pakolliset opinnot (Moduulit S206 Kirjoittaminen 1 (1op) ja S207 (1op) Vuorovaikutus 2)

Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin hallintaa ja kehitetään esiintymistaitoja. Jaksossa harjoitellaan pohjatekstien valintaa ja käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Omaa ilmaisutapaa kehitetään sanataideharjoituksin. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä.

Numeroarviointi

7.2. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

*Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- Perehtyä elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin.
- Tutustua biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Keskeisenä aiheena on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee eettisyyttä ja ympäristöosaamista perehtymällä elämän kehitykseen ja tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson työskentelytapojen valinnoissa painotetaan erityisesti ryhmätyötaitoja ja siten kehitetään vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Elämä ja evoluutio (2 op), BI1, pakolliset opinnot

Opiskelija perehtyy elämän edellytyksiin, kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin ja evoluutioon sekä tutustuu biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Numeroarviointi

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tarkastelee tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy tietoihin, jotka on saatu eri tieteenalojen yhteistyöllä sekä tekee kokeellisia töitä ja näin harjoittelee monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Solu ja perinnöllisyys (2 op), BI4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija tarkastelee tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

Numeroarviointi

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy ihmiselimistön kykyyn sopeutua muutoksiin ja kykyyn puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee laaja-alaisista taidoista hyvinvointiosaamista perehtymällä ihmiskehon rakenteeseen ja toimintaan sekä niihin vaikuttaviin tekijöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Ihmisen biologia,(2 op), BI5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Opintojakson keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen.

Numeroarviointi

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle muodostuu kuva biologian panoksesta nykytutkimuksessa.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy biologian panokseen nykytutkimuksessa globaalien ongelmien ratkaisemiseksi ja näin harjoittelee monitieteistä ja luovaa osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija perehtyy biologian panokseen nykytutkimuksessa globaalien ongelmien ratkaisemiseksi ja näin harjoittelee hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Biotekniikka ja sen sovellukset (2 op), BI6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu geenitekniikan ja mikrobiologian erilaisiin sovelluksiin ja ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä.

Numeroarviointi

Biologian yo-kertaus, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ja syventää lukion biologian keskeisen sisällön ymmärtämistään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee biologian reaalivastauksen laatimista.
- Opintojaksossa kerrataan opiskelijoiden toivomia aikaisempien opintojaksojen asioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kertaa aikaisempien opintojaksojen sisältöjä ja tätä kautta hahmottaa biologian merkityksen monitieteellisessä maailmassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Biologian kertauskurssi (2 op), BI7, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija kertaa ja syventää lukion biologian keskeisen sisällön ymmärtämistään sekä harjoittelee biologian reaalivastauksen laatimista.

Suoritusmerkintä.

Laborointi, 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitella biologisessa työskentelyssä tarvittavia laborointitaitoja sekä oppia käsittelemään ja analysoimaan saatuja tuloksia.
- Kerrata biologian perusilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla työskennellään ohjatusti ryhmissä biologisiin ilmiöihin liittyviä tutkimusongelmia ratkoen.
- Kurssi harjaannuttaa laboratorion työtapoja, työselostuksen laatimistekniikkaa ja luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusosaamista työskennellessään pienryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee tieteellisten tutkimusten teossa monitieteistä ja luovaa osaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Laborointi (2 op), BI8, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija harjoittelee biologisessa työskentelyssä tarvittavia laborointitaitoja sekä oppii käsittelemään ja analysoimaan saatuja tuloksia.

Numeroarviointi

Biologian ytimessä, 2 op (BI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla syvennetään ja laajennetaan ymmärrystä biologian perusilmiöistä painottaen lisääntymisen biologiaa ja luonnontieteellistä ajattelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan mm. kokeellisen työskentelyn, ongelmanratkaisun ja vierailujen keinoin.
- Opintojakson aiheet painottuvat isääntymisen biologiaan ja luonnontieteellisen ajattelun kehittämiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kokeellisen työskentelyn ja ongelmanratkaisua vaativien tehtävien avulla monitieteistä ja luovaa osaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Biologian ytimessä (2 op), BI9, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija syventää ja laajentaa ymmärrystään biologian perusilmiöistä. Opintojaksossa painotetaan lisääntymisen biologiaa ja luonnontieteellistä ajattelua.

Numeroarviointi

Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI02BI03)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*

- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää biologisen tiedon merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.
- Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan merkitystä oman lähiympäristönsä kannalta ja myös globaalilla tasolla.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään paikallisia ympäristöjä oppimisympäristöinä tutustuen alueen nimistöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan merkitystä oman lähiympäristönsä kannalta ja myös globaalilla tasolla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan merkitystä oman lähiympäristönsä kannalta ja myös globaalilla tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Ekologia ja ympäristö (2 op), BI2, BI3, pakolliset opinnot

Opiskelija perehtyy ekologian perusteisiin ja elämän monimuotoisuuteen sekä ympäristöongelmiin Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojaksossa tutustutaan myös ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Numeroarviointi

7.3. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa

pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on ***monitieteinen****, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan* ***luovasti*** *eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti ***eettisyyden*** *taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisiin hyvän elämän malleihin ja katsomuksiin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia pohtia omaa identiteettiään ja käsitystään hyvästä elämästä. Tämä kehittää samalla opiskelijan itsetuntemusta ja hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Identiteetin, katsomusten ja hyvän elämän kysymyksiin tutustuminen tukee opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida näihin teemoihin liittyviä ajankohtaisia keskusteluja. Samalla opiskelija harjaantuu huomioimaan erilaisten identiteettien ja katsomusten merkityksen kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja hyvä elämä (2 op) ET1, pakolliset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan hyvän elämän kysymyksiin: hyvän elämän edellytyksiin, erilaisiin hyvän elämän malleihin ja ihmisen olemassaolon peruskysymyksiin. Opintojaksolla tutustutaan lisäksi identiteetin, maailmankatsomuksen ja maailmankuvan teemoihin.

Numeroarviointi.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*

- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja ilmiötä sekä omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalilla tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan tietoa ja ymmärrystä yhteiskuntien luonteesta sekä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Näin opintojakso tukee opiskelijan kykyä toimia aktiivisena kansalaisena.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan tietoja ja ymmärrystä ihmisoikeuksiin sekä globaaliin oikeudenmukaisuuteen ja kestävään tulevaisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Samalla opiskelija harjaantuu toimimaan oikeudenmukaisen, demokraattisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja yhteiskunta (2 op) ET2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla perehdytään yhteisöllisyyden merkitykseen ihmisyydelle ja yksilön identiteetille. Opintojakso tarjoaa välineitä tarkastella yhteiskuntaa ja sen eri osa-alueita, mediaa ja yhteiskuntaa koskevia väitteitä kriittisesti. Lisäksi opintojaksolla perehdytään ihmisoikeusajatteluun.

Numeroarviointi.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan tietoja ja ymmärrystä kulttuurista historiallisesti rakentuvana, muuttuvana ja monimuotoisena ilmiönä. Samalla opiskelija harjaantuu tunnistamaan ja ymmärtämään kulttuuri-identiteettien moninaisuutta sekä niiden taustalla olevia arvoja ja uskomuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Kulttuurien ja identiteettien vuorovaikutukseen perehtymällä opiskelija syventää käsitystään erilaisista kulttuuri-identiteeteistä ja niiden merkityksestä yhteiskunnassa. Näin opiskelija harjaantuu huomioimaan kulttuurien ja niihin liittyvien identiteettien moninaisuuden erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kulttuurien välisten erojen sekä rasismin ja etnosentrismin kaltaisten ilmiöiden tunnistaminen tukee opiskelijan eettisen ajattelun kehitystä ja valmiuksia toimia tasa-arvoisemman ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuurit (2 op) ET3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti kulttuurin ilmiöön sekä kulttuurin ja identiteetin ilmiöiden väliseen suhteeseen. Keskeisiä opintojakson käsitteitä ja aiheita ovat muun muassa kulttuuriperintö, kulttuurien välinen vuorovaikutus ja konfliktit sekä etnisyyteen ja syrjintään liittyvät kysymykset.

Numeroarviointi.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä arvioida ja rakentaa omaa identiteettiään ja elämän- ja maailmankatsomustaan, mikä tukee opiskelijan hyvinvointia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Katsomusten ilmiöihin perehtyminen syventää opiskelijan ymmärrystä erilaisten katsomusten ja kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta esimerkiksi niin, että opiskelija tunnistaa ja osaa arvioida katsomuksiin kytkeytyvien arvojen ja käsitysten merkityksen laajemman kulttuurin kontekstissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Katsomusten, kulttuurien ja erilaisten yhteiskuntien väliseen vuorovaikutukseen perehtyminen vahvistaa muun muassa opiskelijan tietoutta ja ymmärrystä erilaisten elämänkatsomusten asemasta yhteiskunnissa sekä katsomuksiin kytkeytyvien arvojen ja uskomusten merkityksestä yhteiskuntien kehityksessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katsomukset (2 op) ET4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin elämänkatsomuksiin ja niihin liittyviin ilmiöihin. Lisäksi opintojaksossa perehdytään erilaisten elämänkatsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntien väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle valmiuksia tunnistaa ja analysoida erilaisten katsomusten merkitystä yhteiskunnan kehityksen taustalla ja toisaalta katsomuksellisten kysymysten asemaa yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaisiin uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin perehtyminen tukee opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida erilaisiin katsomuksiin kytkeytyviä identiteettejä, arvoja ja käsityksiä ja niiden merkitystä ja asemaa laajemmin kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä globaalisti.

Hyvinvointiosaaminen

Uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin liittyvä tieto tarjoaa opiskelijalle aineksia oman elämänkatsomuksen muodostamiseen ja sen kriittiseen arviointiin. Tämä tukee samalla opiskelijan hyvinvointitaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnot ja uskonnottomuus (2 op) ET5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnollisiin ja uskonnottomiin elämänkatsomuksiin sekä niiden tieteelliseen tutkimukseen. Opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia tunnistaa ja analysoida uskonnon ja uskonnottomuuden asemaa muun muassa arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä.

Numeroarviointi.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan eettisen ajattelun kehittymistä ja ympäristöosaamista auttaen opiskelijaa tunnistamaan, erittelemään ja arvoimaan erilaisia tulevaisuuden hyvinvointia ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta koskevia vastauksia. samalla opintojakso tukee opiskelijan valmiuksia toimia kestävän tulevaisuuden edistämiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tulevaisuuden tutkimus sekä teknologisen kehityksen ja yhteiskunnan välistä suhdetta käsittelevät teemat kehittävät opiskelijan kykyä tunnistaa monimutkaisia yhteyksiä esimerkiksi teknologian, tieteen ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden välillä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä tunnistaa ja arvioida erilaisia tarjolla olevia malleja hyvästä tulevaisuudesta ja hyvästä yhteiskunnasta. Opintojakso ohjaa opiskelijaa huomaamaan omien valintojensa merkityksen kestävän tulevaisuuden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tulevaisuus (2 op) ET6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään tulevaisuuden tutkimukseen, teknologian kehittymiseen ja siihen, kuinka teknologinen kehitys vaikuttaa yhteiskuntien kehitykseen ja ympäristöön. Opintojaksolla pohditaan hyvää elämää tulevaisuudessa ja sitä, millainen merkitys yksilön valinnoilla on kestävän tulevaisuuden kannalta.

Numeroarviointi.

Elämänkatsomustiedon yo-kertaus, 2 op (ET07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kykenee itsenäisesti kertaamaan lukion elämänkatsomustiedon oppimäärän.
- Opiskelija tuntee elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeen luonteen ja rakenteen sekä kokeen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan lukion elämänkatsomustiedon oppimäärä.
- Elämänkatsomustiedon opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan osaamista ja itsetuntoa elämänkatsomustiedon sisältöjen käsittelyssä ja ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään ylioppilaskokeen luonteeseen ja siihen vastaamiseen. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Elämänkatsomustiedon yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kerrataan aiempien lukion elämänkatsomustiedon opintojaksojen keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Opintojakso on tarkoitettu elämänkatsomustiedon ainereaaliin valmistautuville.

Suoritusmerkintä.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista sekä*** *kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso harjaannuttaa perustelemaan ja kriittisesti arvioimaan erilaisia väitteitä sekä käymään järkiperäistä, toiset keskustelijat huomioonottavaa keskustelua.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso edesauttaa eri oppiaineiden välistä integraatiota, sillä opintojakso perehdyttää tiedon ja argumentaation eroihin ja yhtäläisyyksiin eri tieteenaloilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op) FI1, pakolliset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan filosofian ja filosofisten peruskysymysten luonteeseen. Lisäksi opintojakso perehdyttää pätevän päättelyn ja johdonmukaisen argumentaation perusteisiin esimerkiksi erilaisten kirjallisten ja vuorovaikutteisten harjoitteiden avulla. Lisäksi opintojaksossa tutustutaan tietoa ja tiedettä koskeviin filosofisiin kysymyksiin. .

Numeroarviointi.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Etiikan opiskelu rohkaisee ja harjaannuttaa itsenäiseen ajatteluun ja johdonmukaisten eettisten argumenttien esittämiseen. Samalla etiikan opiskelu kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan, esimerkiksi yhteiskunnallisten epäkohtien ja ekologisten ongelmien tunnistamiseen ja toimimiseen niiden korjaamiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta etiikan opiskelu auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia oikeaan ja väärään liittyviä käsityksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta etiikan opiskelu edistää kykyä pitää huolta itsestä, muista ja ympäristöstä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Etiikka (2 op) FI2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, teorioihin ja kysymyksiin. Etiikka-opintojakso tarjoaa välineitä erilaisten eettisten valintatilanteiden ratkaisemiseksi ja laajemmin hyvän elämän pohtimiseksi.

Numeroarviointi.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*

- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen näkökulmasta opintojakso syventää opiskelijan tietoutta ja ymmärrystä yhteiskuntafilosofisten kysymysten luonteesta. Opintojakso auttaa analysoimaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia keskusteluja esimerkiksi oikeudenmukaisuuteen ja valtaan liittyen. Opintojakso tarjoaa välineitä oman, yhteiskuntaa koskevien käsitysten muodostamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista argumentaatiotaitoa, esimerkiksi kykyä ymmärtää ja suvaita omista käsityksistä poikkeavia käsityksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntafilosofia (2 op) FI3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja kysymyksiin: mitä on valta ja kenellä sitä on? Millainen on oikeudenmukainen yhteiskunta? Opintojakso syventää opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida yhteiskunnallisia keskusteluja ja ongelmia. Opintojakso kannustaa opiskelijaa kohti aktiivista kansalaisuutta.

Numeroarviointi.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tietoteoreettiset kysymykset ja ongelmat yhdistävät eri tieteenaloja. Niihin perehtyminen auttaa opiskelijaa myöhemmin syventymään yksittäisiin tieteenaloihin ja tieteenvälisiin rajapintoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Monimutkaisten tietoon ja totuuteen liittyvien kysymysten käsittely auttaa sietämään inhimilliseen kokemukseen sisältyvää epävarmuutta. Tämä vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Totuus (2 op) FI4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan tietoa, totuutta ja todellisuutta koskeviin filosofisiin kysymyksiin. Lisäksi opintojaksolla perehdytään tieteenfilosofiaan. Opintojakso vahvistaa opiskelijan kykyä luovia informaatiotulvassa ja kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä.

Numeroarviointi.

Filosofian yo-kertaus, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kykenee itsenäisesti kertaamaan lukion filosofian oppimäärän.
- Opiskelija tuntee filosofian ylioppilaskokeen luonteen ja rakenteen sekä kokeen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot.
- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan lukion filosofian oppimäärä.
- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan osaamista ja itsetuntoa filosofisten kysymysten käsittelyssä ja ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään ylioppilaskokeen luonteeseen ja siihen vastaamiseen. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Filosofian yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kerrataan aiempien lukion filosofian opintojaksojen keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Opintojakso on tarkoitettu filosofian ainereaaliin valmistautuville.

Suoritusmerkintä.

Estetiikka, 2 op (FI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee erilaisia kauneuden ja taiteen määrittely-yrityksiä sekä niihin liittyviä ongelmia.
- Opiskelija tuntee keskeisiä taiteen ontologiaan liittyviä lähestymistapoja ja niihin liittyviä ongelmia.
- Opiskelija osaa eritellä taideteosten ja ihmisen elinympäristön esteettisten objektien välisiä eroja.
- Opiskelija ymmärtää kauneuden ja taiteen arvottamiseen liittyviä ongelmia.
- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Estetiikan keskeiset käsitteet (kauneus, taide, esteettinen kokemus) ja niiden historiallinen kehittyminen länsimaissa.
- Keskeiset taiteen ja kauneuden määritelmät
- Taiteen arvottamiseen liittyvät keskeiset näkökulmat
- Taiteen ontologia
- Ihmisen elinympäristön estetiikka (esimerkiksi arkkitehtuuri)
- Taiteen yhteiskunnallinen merkitys
- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä analysoida ja tulkita taidetta ja elinympäristön esteettisiä ilmiöitä. Kauneuden ja taiteen ilmiöihin perehtyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tarjoaa näkökulmia eri aikoina ja eri kulttuureissa vallinneisiin kauneus- ja taidekäsityksiin. Tämä tukee opiskelijan kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Estetiikka (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan filosofisen estetiikan keskeisiin kysymyksiin ja ongelmiin: mitä on kauneus? Kuinka taide voidaan määritellä? Lisäksi opintojaksolla perehdytään rakennetun ympäristön estetiikkaan (esimerkiksi arkkitehtuuriin) sekä taiteen ja vallan väliseen suhteeseen.

Suoritusmerkintä.

Hyvän elämän filosofiaa, 2 op (FI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee erilaisia filosofia teorioita ja näkökulmia hyvän elämän kysymykseen.
- Opiskelija osaa eritellä hyvän elämän ongelmaa tarkastelleita filosofisia perinteitä ja koulukuntia.
- Opiskelija ymmärtää erilaisiin hyvän elämän määritelmiin liittyviä ongelmia.
- Opiskelija osaa soveltaa erilaisia hyvän elämän teorioita oman elämän ja nykyhetken yhteiskunnallisten kysymysten näkökulmasta.
- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyvän elämän ongelmaan liittyvät keskeiset käsitteet, kuten tarpeet, arvot, vapaus, hyve.
- Keskeiset hyvän elämän filosofiset määritelmät.
- Hyvän elämän erilaisten mallien haasteet ja ongelmat.
- Hyvään elämään liittyvien teorioiden merkitys nykyhetken yhteiskunnallisten kysymysten näkökulmasta.
- Hyvä elämän yksilöllisenä kysymyksenä.
- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Filosofisiin hyvän elämän malleihin ja kysymykseen perehtyminen sekä oman hyvään elämään liittyvä pohdinta tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson teemoja käsitellään keskustelun ja erilaisten vuorovaikutteisten menetelmien keinoin. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvän elämän filosofiaa (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on tutustua hyvää elämää ja elämän merkitystä käsitteleviin filosofisiin teorioihin eri aikakausilta ja oppia soveltamaan niitä oman elämän ja nykyhetken yhteiskunnallisten kysymysten näkökulmasta. Opintojaksolla voidaan hyödyntää koulun ulkopuolista osaamista korkeakoulu- ja työelämästä.

Suoritusmerkintä.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää ***yhteiskunnallista osaamista*** *antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Energia ja lämpö (2 op) FY3, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu energiaan, lämpöopin ilmiöihin ja saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun.

Numeroarviointi

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voima ja liike (2 op) FY4, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutkii etenemisliikkeeseen ja vuorovaikutukseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti sekä teoreettisesti ja käsittelee niihin liittyviä malleja.

Numeroarviointi

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettavat kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksollinen liike ja aallot (2 op) FY5, valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy gravitaatioon, jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteisiin jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä.

Numeroarviointi

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkö (2 op) FY6, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu sähköön liittyviin peruskäsitteisiin sekä mittaustekniikan ja arkipäivän sovelluksiin.

Numeroarviointi

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.

- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkömagnetismi ja valo (2 op) FY7, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu sähkömagnetismiin, valoon sekä sähköenergian tuottamiseen ja siirtämiseen.

Numeroarviointi

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op) FY8, valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy kosmologian, radioaktiivisuuden, ydin- ja kvanttifysiikan perusteisiin.

Numeroarviointi

Fysiikan yo-kertaus, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aikaisemmin opiskeltujen opintojaksojen sisältöjen syventäminen ja yhteen nivominen. Valmistaudutaan vastaamaan fysiikan ylioppilaskoetehtäviin. Opintojakson päätöskokeena preliminäärikoe.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kooste fysiikan pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisistä sisällöistä.
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan YO-kertaus (2 op), valinnaiset opinnot

Aikaisemmin opiskeltujen kurssien sisältöjen syventäminen ja yhteen nivominen. Valmistaudutaan vastaamaan fysiikan ylioppilaskoetehtäviin. Kurssikokeena preliminäärikoe.

Numeroarvostelu tai suoritusmerkintä

Kokeellinen fysiikka, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.

- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ilmiöistä teoriaksi - Fysiikan kokeelliset työt (2 op), valinnaiset opinnot

Valitse oma tutkimuskohteesi laajasta valikoimasta mielenkiintoisia ilmiöitä:

- Musiikki ja soitinten fysiikka
- Fysiikan laboratoriotyöt
- Urheilun laji-, tekniikka- ja voimaharjoittelu
- Ajoneuvot ja liikenne
- Sähkö ja elektroniikka

Voit myös syventää ymmärrystäsi jo aiemmin opiskelemistasi fysiikan opintojaksoista kokeellisen työskentelyn avulla.

Julkaise tutkimuksesi tulokset raporttina tai halutessasi artikkelina, videona tai näiden yhdistelmänä.

Suoritusmerkintä

Tähtitiede, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmankaikkeuden rakenteita, maailmankaikkeuden historiaa sekä maailmankaikkeuden mahdollista tulevaisuutta.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maailmankaikkeuden rakenteet, maailmankaikkeuden historia & maailmankaikkeuden tulevaisuus (mahdollinen).
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.

- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tähtitiede (2 op), valinnaiset opinnot

Tähtitieteen opintojaksossa voidaan tutustua esimerkiksi maailmankaikkeuden mittasuhteisiin, aurinkokuntaan, tähtijärjestelmiin, tähtitieteen uusimpiin saavutuksiin, tähtitieteen havaintovälineisiin, sähkömagneettiseen säteilyyn, galakseihin, mustiin aukkoihin, eksoplaneettoihin, astrobiologiaan ja kosmologiaan. Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Opintokäynnit voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä

Fysiikka luonnontieteenä ja fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY01FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.

- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettavat kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikka luonnontieteenä & Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (2 op) FY1, FY2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla herätetään ja syvennetään kiinnostusta luonnontieteitä kohtaan tutustumalla fysiikkaa oppiaineena ja tieteenä. Opiskelija perehtyy aineen ja maailmankaikkeuden rakenteisiin liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista. Opiskelija perehtyy energiaan käsitteenä ja siihen, minkälaisia vaikutuksia eri energiantuotantotavoilla on ympäristöön.

Numeroarviointi

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy muuttuvaan maailmaan ja sen alueellisiin ilmiöihin tarkastelemalla ympäristön muutoksia ja ihmiskunnan muutoksia

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*

- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään paikallisia ympäristöjä oppimisympäristöinä tutustuen alueen nimistöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija seuraa ajankohtaisia uutisia ja hahmottaa näin maailmassa tapahtuvia muutoksia luonnossa ja ihmiskunnassa samalla pohtien kestävän kehityksen perusteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija seuraa ajankohtaisia uutisia ja hahmottaa näin maailmassa tapahtuvia muutoksia luonnossa ja ihmiskunnassa samalla pohtien kestävän kehityksen perusteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Maailma muutoksessa (2 op), GE1, pakolliset opinnot

Opiskelija perehtyy muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta.

Numeroarviointi

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa erottaa paikallisympäristössään luonnonmaisemien rakennetta ja muutosta sekä tutustuu alueen nimistöön.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

- Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden vaikutus paikallisessa ympäristössä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri muodoissa esitetyn tiedon tulkintaa, harjaantuu syy-seuraussuhteiden hahmottamisessa sekä asioiden havainnollistamista tietoteknisin keinoin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee eri muodoissa esitetyn tiedon tulkintaa, harjaantuu syy-seuraussuhteiden hahmottamisessa sekä asioiden havainnollistamista tietoteknisin keinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Sininen planeetta (2 op), GE2, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija tarkastelee luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syventää ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemustaan. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet.

Numeroarviointi

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*

- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tieto- ja viestintätekniikan avulla hakea, tulkita, visualisoida ja esittää tietoa.
- Opiskelija osaa erottaa paikallisympäristössään ihmismaantieteen ilmiöitä ja muutosta sekä tutustuu alueen nimistöön.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

- Erilaisten tvt-taitojen harjoittelu esimerkiksi Classroomissa, LibreOfficessa ja Abitissa.
- Alueen nimistöön tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ryhmätyötaitoja erilaisten vaihtelevien työskentelymenetelmien avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Yhteinen maailma (2 op), GE3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy ihmismaantieteellisiin ilmiöihin ja syventää ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemustaan ja vuorovaikutusta sekä rakentaa ymmärrystään ihmistoiminnan alueellisista piirteistä.
Numeroarviointi

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tulkita tieto- ja viestintäteknisesti tuotettua tietoa sekä tuottaa sitä
- Opiskelija hahmottaa aluesuunnittelun periaatteita ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksia aluesuunnitteluun

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tieto- ja viestintäteknisesti tuotetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista
- Opiskelija perehtyy aluesuunnittelun periaatteisiin ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksiin aluesuunnittelussa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu aluesuunnittelun periaatteisiin ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksia aluesuunnitteluun. Näin hän harjoittaa yhteiskunnallista osaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee tieto- ja viestintäteknisesti tuotetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (2 op), GE4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija soveltaa aiemmissa moduuleissa hankittuja maantieteellisiä tietoja ja taitoja tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa.

Numeroarviointi

Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrata ja syventää lukion maantiedon keskeisen sisällön ymmärtämistä. Harjoitella maantiedon reaalivastauksen laatimista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla painotetaan lukion maantiedon keskeisiä aiheita. Lisäksi perehdytään niihin asioihin, jotka ovat jääneet aikaisemmilla kursseilla opiskelijoiden itsenäisen opiskelun varaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa maantieteellistä osaamistaan ja harjoittelee asioiden havainnollistamista tieto- ja viestintäteknisin keinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Maantieteen kertauskurssi (2 op), GE6, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija kertaa ja syventää lukion maantiedon keskeisen sisällön ymmärtämistään sekä harjoittelee maantiedon reaalivastauksen laatimista.

Suoritusmerkintä.

Kehitysmaantiede, 2 op (GE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tarkastelee kehittyneisyyden ilmentymisen muotoja ja näiden eroja maapallolla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maapallon eri alueiden taloudellisten ja sosiaalisten kehittyneisyyden erojen ilmentymisen vertailua sekä eroista aiheutuvia seurauksia.
- Luonnonvarojen ja vaurauden jakautumisen vertailua sekä eroista aiheutuvia seurauksia.
- Eriarvoisuuden vähentämisen keinojen pohtiminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija perehtyy kehittyneisyyden ilmentymisen eri muotoihin ja eriarvoisuuden ilmentymiseen maapallolla sekä tutustuu keinoihin vähentää eriarvoisuuta eri tasoilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy kehittyneisyyden ilmentymisen eri muotoihin ja eriarvoisuuden ilmentymiseen maapallolla sekä tutustuu keinoihin vähentää eriarvoisuuta eri tasoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Kehitysmaantiede (2 op), GE8, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija tarkastelee kehittyneisyyden ilmentymisen muotoja ja näiden eroja maapallolla.
Numeroarviointi

560 kartografian keinoin, 2 op (GE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy erilaisiin karttoihin ja diagrammeihin hyödyntäen myös paikkatieto-ohjelmistoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan kaupunkirakenteeseen ja kaupunkiympäristöön jokerilinjalla 560 omien havaintojen kautta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee maantieteellisen tiedon hankintaa sekä sen tuottamista ja havainnollistamista eri tavoin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ryhmätyötaitoja erilaisten vaihtelevien työskentelymenetelmien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: 560 kartografian keinoin (2 op), GE5, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija tutustuu kaupunkirakenteeseen ja –ympäristöön jokerilinjalla 560 omien havaintojensa, karttojen ja diagrammien kautta käyttäen apuna myös paikkatieto-ohjelmistoja. Opintojakso järjestetään joka toinen vuosi.

Suoritusmerkintä.

7.7. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden

moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta ***eettisyyden ja ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*

- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.
- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta. Ihmisen ja luonnon välinen vuorovaikutus korostuu HI1-opintojaksolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- Opiskelija ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus -suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen

osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihminen, ympäristö ja historia (2op) HI01, pakolliset opinnot

Opintojakso tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Opintojaksolla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Numeroarviointi.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat

Yhteiskunnallinen osaaminen

- osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä -
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

kansainväliset suhteet (2op) HI02, pakolliset opinnot

Opintojakso tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Opintojaksolla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Opintojaksolla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin

Numeroarviointi.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia

Yhteiskunnallinen osaaminen

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia (2op) HI03, pakolliset opinnot

Opintojakson tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Opintojaksolla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

Numeroarviointi.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Eurooppalainen ihminen (2op) HI04, valinnaiset opinnot

Opintojakso tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Opintojaksolla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa sekä kontakteihin muihin kulttuurialueisiin. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä

Numeroarviointi.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin

- tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa

Yhteiskunnallinen osaaminen

- osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin itämaasta Suomeksi (2op) HI05, valinnaiset opinnot

Opintojakso tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Opintojaksolla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Opintojaksolla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Numeroarviointi.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*

- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää opettajien ja opiskelijoiden kontakteja toisiin kulttuureihin.

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen

osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman kulttuurit kohtaavat (2op) HI06, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Opintojaksolla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Numeroarviointi.

Historian yo-kertaus, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Historian yo-kertaus (2op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso palvelee opiskelijoiden valmentautumista yo-tutkinnon historian kokeeseen. Kerrataan pakollisten ja syventävien opintojaksojen keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien reaalikoetehtäviä historiasta. Lisäksi seurataan ajankohtaisia teemoja.

Suoritusmerkintä.

Maailma tänään, 2 op (HI08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailma tänään (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa seurataan ajankohtaisia maailmantapahtumia ja analysoidaan niihin johtanutta kehitystä eri tiedotusvälineiden avulla. Samalla harjoitellaan tutkielman tekemistä.

Suoritusmerkintä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja

työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Molekyylimallinnusohjelman käytön harjoittelu.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmätyötaidot kokeellisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE3 Molekyylit ja mallit (2 op)

Perehdytään hiilen yhdisteiden kemiaan ja sen merkitykseen opiskelijan omassa elämässä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Opitaan valmistamaan ja laimentamaan liuoksia, tarkennetaan atomimallia ja opitaan määrittämään laskennallisesti yhdisteen kaava.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Paikallinen lisäys

- Jatketaan reaktioiden kirjoittamista molekyylimallinnusohjelmalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*

- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmätyötaidot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE4 Kemiallinen reaktio (2 op)

Perehdytään erilaisiin kemiallisiin reaktioihin symbolisen ilmaisun lisäksi kokeellisesti ja laskennallisesti.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Eettisyyttä ja ympäristöosaamista materiaaleihin liittyen.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmätyötaidot kokeellisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)

Opitaan ymmärtämään kemialliseen reaktioon liittyviä energiamuutoksia. Perehdytään monipuolisesti metallien kemiaan. Opetellaan käsittelemään reaktiosarjoja ja seoslaskuja.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*

- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Paikallinen lisäys

- Mittausdatan kerääminen ja sen käyttö.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen ympäristönäkökohdat huomioiden.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Laboratoriotöissä ryhmässä työskentely.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään kemiallisen reaktion nopeuteen ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Opitaan erilaisia tasapainoreaktioita ja niiden laskennallista käsittelyä. Lisäksi tutustutaan tasapainotilaan vaikuttaviin tekijöihin, happoihin, emäksiin ja puskuriliuoksiin.

Kemian yo-kertaus, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kootaan lukiokemian sisällöt kertaamalla keskeisiä periaatteita, vahvistamalla laskennallisia valmiuksia ennen ylioppilaskirjoituksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan epäorgaanisesta ja orgaanisesta kemiasta keskeisiä osia mm. kemiallinen sidos, reaktiotyyppejä, orgaanisen kemian keskeiset yhdisteet ja nimeäminen. Kerrataan kemiallisiin reaktioihin liittyvät laskut, atomi- ja molekyyliorbitaalit.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kokeena preliminäärikoe.
- Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan kemian keskeisiä sisältöjä. Syvennetään aikaisemmin opittua.

Kokeellinen kemia, 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso voidaan suorittaa kun moduulit 1,2, ja 3 on suoritettu.
- Opiskelija oppii tuntemaan ja käyttämään kemian työvälineitä ja kemikaaleja työturvallisuuden näkökohdat huomioon ottaen.
- Tutkitaan aineiden ominaisuuksia ja reaktioita opiskelijatöinä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Todetaan käytännön töiden avulla keskeisimpien kemian käsitteiden ja ryhmäominaisuuksien paikkansapitävyys.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opintojakso on pari-/ryhmätyöskentelyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Integroidaan eri kemian kursseilla saatua tietoa ja pyritään yhdistämään asioita myös biologiaan ja fysiikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakson arvosana tulee kokeellisista töistä tehtyjen työselostusten arvosanojen keskiarvona.
- Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kokeellisen kemian tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja käyttämään kemian työvälineitä ja kemikaaleja työturvallisuuden näkökohdat huomioon ottaen. Kurssi on projektityöskentelyä. Tutkitaan aineiden ominaisuuksia ja reaktioita opiskelijatöinä.

Kemia yhteiskunnassa, 2 op (KE01KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Monipuoliset työmenetelmät/tauottaminen

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Osaa soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Kokeellisissa töissä ja tiedonhakutehtävissä ryhmätyötaidot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE1 Kemia ja minä (1 op)

Opitaan arjen aineiden turvallisuuden arviointia ja kemian merkitystä omassa elämässä, työelämässä ja jatko-opinnoissa. Sisältöihin kuuluu jaksollinen järjestelmä, atomin rakenne elektronikuorimallin avulla, aineen luokittelu, erotusmenetelmät sekä ainemäärä ja konsentraatio.

KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)

Tutustutaan luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä. Perehdytään aineen rakenteeseen sidosten ja kokeellisuuden avulla ja opitaan esittämään yhdisteiden kaavoja.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa*

valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä ***eettisyyden*** *tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan* ***ympäristöosaamista*** *lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan,

tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – kristinuskon juutalaisuuden ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Uskonnon ja katsomusten ilmiöihin perehtyessä opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä ja monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä. Näin opiskelija harjaantuu ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon erilaisia katsomuksellisia näkökohtia. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä demokratialle ja kestävälle tulevaisuudelle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonnon ja tieteen suhteeseen, uskonnon määrittelyyn ja Lähi-idässä syntyneisiin uskontoihin tutustuminen laajentaa opiskelijan ymmärrystä uskonnon ja katsomusten ilmiöistä eri tieteenalojen ja uskontojen itseymmärryksen näkökulmasta. Uskontojen erilaisiin tulkintaperinteisiin ja sisäiseen monimuotoisuuteen tutustuminen harjaannuttaa opiskelijan kykyä tarkastella lähdekriittisesti uskonnollisia ja uskontoa käsitteleviä tekstejä ja kielenkäyttöä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskontojen ja katsomusten ilmiöihin tutustuminen tukee opiskelijan ymmärrystä katsomusten ja uskontojen sekä niihin kytkeytyvien identiteettien moninaisuudesta. Samalla opiskelija syventää ymmärrystään lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta ja harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin samalla toimien kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin tarkastelun kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan erilaisia kulttuuriperintöjä ja arvoja, joihin erilaiset identiteetit ja elämäntavat suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalisti rakentuvat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UE1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy kristinuskon historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla

ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hankkii välineitä hahmottaa ja analysoida katsomusten merkitystä yhteiskuntien ja ympäröivän kulttuurin kehityksessä. Samalla opiskelija saa valmiuksia edistää demokraattisen ja oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita. Kristinuskon eri muotojen eettisen ajattelun ja arvojen pohtiminen rakentaa lisäksi valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla monipuolisesti kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään yhteiskunnan moninaisuudesta tutustuessaan kristinuskon erilaisiin ilmenemismuotoihin ja tulkintatapoihin. Samalla hän saa välineitä tunnistaa ja analysoida kristinuskon eri muotoihin perustuvia kulttuuriperintöjä, arvoja ja identiteettejä sekä niiden asemaa ja merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko (2 op) UE2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy kristinuskon syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan kristinuskon merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin kristinuskoon liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisiin uskontoihin ja perinteisiin tutustuminen opintojakson aikana tarjoaa opiskelijalle välineitä ja valmiuksia huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan esimerkiksi kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisiin katsomuksiin tutustuminen tarjoaa opiskelijalle väineitä hahmottaa, kuinka eri tavoin erilaiset katsomukset voivat hahmottavat ihmisen ja luonnon välistä suhdetta sekä kuinka katsomukset voivat edistää tai estää toimintaa ekologisesti kestävän tulevaisuuden puolesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrys maailman, kulttuurien ja identiteettien moninaisuudesta ja niiden keskinäisestä vuorovaikutuksesta syvenee, kun hän perehtyy opintojakson aikana erilaisiin katsomuksellisiin perinteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UE3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla

toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskeltavat sisällöt kehittävät opiskelijan ymmärrystä uskonnoista ja katsomuksista osana ympäröivää kulttuuria ja suomalaista yhteiskuntaa. Opiskelija perehtyy katsomusten ja uskontojen asemaan suomalaisessa lainsäädännössä sekä niiden merkitykseen suomalaisen yhteiskunnan eri sektoreilla. Tätä kautta opiskelija saa valmiuksia toimia itse sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän tulevaisuuden puolesta.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään suomalaista uskonnollisuutta ja uskonnottomuutta, uskonnon- ja katsomuksenvapautta sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä. Tämän myötä opiskelija saa välineitä oman identiteettinsä rakentamiseen sekä itsensä ja toisten arvostamiseen ja valmiuksia edistää yhteisöjen hyvinvointia sekä toimia oman ja toisten turvallisuuden hyväksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle valmiuksia hahmottaa monipuolisesti suomalaista uskonnollista ja katsomuksellista kenttää eri tieteenalojen kuten yhteiskunnan ja kulttuurin tutkimuksen näkökulmista. Samalla hän saa välineitä uskontoja koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UE4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen ja uskonnon suhteeseen perehtyminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan uskontojen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja vaikutuksia. Taito havaita uskonnon merkityksiä taiteessa ja populaarikulttuurissa lisää ymmärrystä eri katsomuksista, kulttuureista ja aikakausista. Lisäksi se antaa valmiuksia ottaa kantaa moduulin teemoihin liittyviin yhteiskunnallisiin keskusteluihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteen ja populaarikulttuurin uskonnollisiin teemoihin tutustuminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan sitä, miten taiteen kautta ilmaistaan uskontojen kuten kristinuskon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Tämä avaa myös uskontojen eettisten ja ekologisten ulottuvuuksien tarkastelua ja rohkaisee opiskelijaa pohtimaan myös omaa, näihin teemoihin liittyvää toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden näkökulmista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat eri kulttuureissa. Samalla opiskelija saa valmiuksia ymmärtää kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin merkitystä yksilöille ja yhteisöille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op) UE5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnon merkitykseen populaarikulttuurissa. Taiteen ja populaarikulttuurin teoksia käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden. Opintojakson suoritukseen kuuluu teosanalyysin valmistelu.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen ajankohtaisiin uskontoon liittyviin aiheisiin mediassa auttaa opiskelijaa pohtimaan erilaisten katsomuksen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen elämässä. Uskonnon ja median välisen suhteen ymmärtäminen antaa välineitä tunnistaa hyvinvointia

edistäviä ja ehkäiseviä tekijöitä sekä valmiuksia toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Uskonnon tutkimukseen perehtyminen tarjoaa tukea erilaisten elämän- ja maailmankatsomusten ymmärtämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Opintojakson sisällöt ohjaavat opiskelijaa kehittämään kielitietoisuutta ja monilukutaitoa. Uskonnon ja median käsittelyyn liittyy luontevasti myös pohdinta sananvapauden merkityksestä ja sen vastuullisesta käytöstä. Nämä pohdinnat antavat opiskelijalle valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Ajankohtaisiin uskonnollisiin ilmiöihin tutustuminen tutkimuksen ja median näkökulmista antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Uskonnon tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Moduulissa opiskelija vahvistaa taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla uskontoon liittyvän informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Moduulin tavoitteet antavat hyvät edellytykset myös korkeakouluyhteistyölle esimerkiksi humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UE6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Mahdollisuuksien mukaan opintojaksolla tehdään tutustumiskäyntejä esimerkiksi teologiseen tiedekuntaan Helsingin yliopistossa tai lehden toimitukseen. Opintojakson suoritukseen kuuluu oman mediaprojektin tuottaminen.

Numeroarviointi.

Uskonnon yo-kertaus, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietämystään lukion uskonnon oppimäärästä
- Opiskelija harjaantuu ylioppilaskokeen tehtäviin vastaamisessa
- Opiskelija hallitsee uskonnon ylioppilaskokeen rakenteen sekä siinä kysyttävien tehtävien luonteen
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion uskonnon oppimäärän keskeiset kysymykset ja teemat
- Uskonnon ylioppilaskokeen luonne ja rakenne
- Vastaustekniikka uskonnon ylioppilaskokeen tehtäviin liittyen
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan osaamista ja itsetuntoa uskonnon oppimäärään liittyvien kysymysten käsittelyssä ja ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään ylioppilaskokeen luonteeseen ja siihen vastaamiseen. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnon yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso on tarkoitettu uskonnon reaalikokeeseen valmistautuville abiturienteille. Opintojakson aikana harjoitellaan ylioppilaskokeen kysymyksiin vastaamista ja kerrataan lukion uskonnon oppimäärä.

Suoritusmerkintä.

Ihminen ja Jumala Raamatussa, 2 op (UE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa Raamatun vaikutuksen länsimaisen kulttuurin muokkaajana
- Opiskelija tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia ja niiden erilaisia tulkintoja
- Opiskelija ymmärtää Raamatun luonteen pitkällä aikavälillä syntyneenä, moniäänisenä pyhien kirjoitusten kokoelmana
- Opiskelija tutustuu niin juutalaisuuden kuin kristinuskon monimuotoiseen tapaan lukea ja käyttää Raamatun kirjoituksia
- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Raamatun asema länsimaisen kulttuurin peruskirjana ja kulttuurivaikuttajana
- Raamatun syntyhistoria ja sisältö
- Raamatun tekstien tulkintatavat ja kääntämisen periaatteet
- Raamatuntutkimuksen menetelmät
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan Raamatun merkitystä uskonnollisen identiteetin rakentajana ja se tarjoaa mahdollisuuksia myös opiskelijan oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen hahmottamiseen. Raamatun tekstien tarkastelun avulla voidaan pohtia ihmisyyttä ja elämää koskevia perimmäisiä kysymyksiä sekä niiden erilaisia tulkintoja eri aikoina ja eri yhteisöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan raamatuntutkimuksen tieteenalaan monipuolisesti tarkastelemalla sen historiaa, menetelmiä ja sovellutuksia. Raamatuntutkimus on luonteeltaan monitieteistä ja siinä hyödynnetään useiden eri tieteenalojen näkökulmia. Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään tieteellisen tutkimuksen tekemistä ja sen tarjoamia mahdollisuuksia historian ja nykyisyyden tarkasteluun.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso auttaa ymmärtämään juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä juuria ja kehittää näihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa. Raamatun monipuolinen tarkastelu kehittää opiskelijan taitoa hahmottaa ja analysoida juutalaista ja kristillistä kulttuuriperintöä sekä niiden vaikutusta yhteiskuntaan. Opintojakso antaa valmiuksia ymmärtää erilaisia näkemyksiä Raamatun merkityksestä ja käytöstä ja tukee näin opiskelijan toimintaa monikulttuurisissa ja moniuskontoisissa ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihminen ja Jumala Raamatussa (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla lähestytään Raamattua ja raamatuntutkimusta erilaisista tarkastelukulmista ja tutustutaan Raamatun syntyyn, sisältöön, tyylilajeihin ja tulkintaan. Opintojaksolla harjoitellaan tekstianalyysin kirjoittamista ja syvennytään myös Raamatun kulttuurivaikutuksiin.

Numeroarvostelu.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UO01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa valmiuksia kehittää sosiaalisia taitojaan ja mahdollisuuksia harjaannuttaa kykyään keskustella uskontoihin liittyvistä kysymyksistä. Tämä vahvistaa opiskelijan yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurien välisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä rakentaa omaa identiteettiään monimuotoisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä sekä tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) U01, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa valmiuksiaan analysoida ja arvioida ajankohtaisia ortodoksiseen kirkkoon ja muuhun kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä, tietolähteitä ja keskusteluja. Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään ortodoksiseen kirkkoon ja muuhun kristinuskoon liittyvän kulttuurisen ja symbolisen lukutaidon osalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla ortodoksisen kirkon ja muiden kristillisten kirkkojen asemaan sekä kirkkojen ja valtioiden suhteisiin Euroopassa sekä kristinuskon vaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa opiskelija saa valmiuksia hahmottaa yksilöiden ja yhteisöjen erilaisia mahdollisuuksia ja asemaa demokraattisessa yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus maailmassa (2 op) U02, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy kristinuskon syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin erityisesti ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan ortodoksisen kirkon merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdyttäessä hindulaisuuden, buddhalaisuuden, shintolaisuuden, sikhiläisyyden ja jainalaisuuden eettisiin piirteisiin, sekä Kiinan perinteisten uskontojen keskeisiin piirteisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, opiskelija saa välineitä hahmottaa, miten uskonnot ja katsomukset

voivat joko edistää tai estää toimintaa ekologisesti kestävän tulevaisuuden puolesta. Käsiteltäessä luonnonuskontojen ja uusien uskonnollisten liikkeiden keskeisiä piirteitä opiskelija saa välineitä pohtia ihmisen ja luonnon välistä suhdetta erilaisista näkökulmista käsin. Tutustuttaessa luonnonuskontoihin ja niiden levinneisyyteen, opiskelija hahmottaa syitä siihen, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnon kantokykyyn sekä saa valmiuksia pohtia ilmastonmuutoksen vaikutuksia erilaisten yhteisöjen ja elämäntapojen kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuttaessa eri uskontojen keskeisiin piirteisiin ja niiden rooliin osana yksilöiden ja yhteisöjen elämäntapaa, opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) U03, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa käyttää omaa osaamistaan itsensä ja yhteiskunnan hyväksi. Moduulin sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan suomalaista ja karjalaisortodoksista kulttuuriperintöä ja saa valmiuksia ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Hän oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat yksilöiden arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa. Samalla hän syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta saaden valmiuksia toimia kulttuurisen moninaisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumisen puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) U04, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Numeroarviointi.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä pohtia ja rakentaa omaa elämän- ja maailmankatsomustaan taiteen ja kulttuurin kautta. Hän perehtyy ortodoksisen ja muun uskonnollisen taiteen erilaisiin ilmaisutapoihin ja pystyy erottamaan uskonnollisia elementtejä myös ei-uskonnollisesta taiteesta. Opiskelija oppii hahmottamaan uskonnon, erityisesti ortodoksisuuden, ja taiteen välistä suhdetta ja siten laajentaa näkemystään taiteen merkityksestä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle. Hän

harjaantuu myös tunnistamaan erityisesti ortodoksisen taiteen ilmaisussa tekijän tavoitteen ja uskonnollisen sisällön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään taiteen eri muotojen sisällöllisiä merkityksiä ja hahmottamaan uskonnon, taiteen ja kulttuurin keskinäistä vuorovaikutusta. Hän oppii analysoimaan uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden suhdetta taiteen eri teemoihin ja muotoihin sekä symboliikkaan ja myytteihin. Tämä vahvistaa opiskelijan kykyä ymmärtää uskonnon, taiteen ja kulttuurin välisiä suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus (2 op) U05, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen. Opintojaksolla opiskelija perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta. Kristillistä taidetta käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*

- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää omaa osaamistaan erilaisten informaatiosisältöjen tarkastelussa ja kykenee tarkastelemaan kriittisesti tieteen ja median erilaisia sisältöjä ja niiden lähtökohtia. Hän perehtyy ortodoksisuuden ja muiden uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan, oppii analysoimaan median, tieteen ja ortodoksisuuden välistä suhdetta sekä kehittää valmiuksiaan tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy median, tieteen ja uskontojen rooliin yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä rauhan ja konfliktien kysymyksissä. Hän harjaantuu erottamaan mediasisältöjen yhteiskunnallisia vaikutuspyrkimyksiä ja tarkastelemaan niiden yhteyttä ortodoksisuuden ja yleisesti uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan. Opiskelija kehittää myös taitojaan tunnistaa ja analysoida uskonnollisen kielen ja symbolien käyttöä eri medioissa sekä taitojaan tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus, tiede ja media (2 op) UO6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Opintojakson aikana opiskelija harjaantuu kriittisesti arvioimaan uskonnon asemaa mediassa. Opintojakson suoritukseen kuuluu mahdollisesti oman mediaprojektin tuottaminen.

Numeroarviointi.

7.9.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UK01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä uskontoihin ja katsomuksiin ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä, niiden välistä sekä sisäistä monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja oppii siten ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle ja rauhalle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehtymällä maailman uskontotilanteeseen ja sen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa valmiuksia toimia ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Samalla opiskelija kehittää taitojaan toimia osana katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisia työyhteisöjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UK1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa kristinuskon moninaisia ilmenemismuotoja, tulkintatapoja sekä niiden suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta. Moduulissa käsiteltyjen sisältöjen kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä sekä muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Katolisen kirkon ja kristinuskon eri muotojen eettisen ajattelun ja arvojen pohtiminen rakentaa lisäksi valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla uskonnon asemaan sekä uskonnon ja valtioiden suhteisiin sekä kristinuskon vaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa opiskelija saa välineitä hahmottaa yksilöiden ja yhteisöjen erilaisia mahdollisuuksia ja asemaa yhteiskunnassa. Samalla hän saa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa ja edistää oikeudenmukaisen sekä yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko (2 op) UK2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy kristinuskon syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan kristinuskon merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin kristinuskoon liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon*
- *tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin*
- *Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot*

- *Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä eri uskontoihin ja niiden merkityksiin yksilöiden ja yhteisöjen elämässä, opiskelija saa välineitä huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan. Tämä luo valmiuksia toimia tiedostaen, empaattisesti ja kunnioittavasti kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuttaessa eri uskontojen keskeisiin piirteisiin ja niiden rooliin osana yksilöiden ja yhteisöjen elämäntapaa, opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UK3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristilliset suuntaukset Suomessa*
- *katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa sekä yhteistyössä muiden kanssa perehtymällä moduulin sisältöihin kuten, katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristilliset suuntaukset Suomessa, katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan, muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa, uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa, uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta, uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys. Samalla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä osallisuuteen ja osallistumiseen sekä rohkaistaan häntä toimimaan ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Näitä tavoitteita voidaan edistää myös toteuttamalla osana moduulia vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti tai perehtymällä jonkin katolisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Käsiteltäessä suomalaista uskonnollisuutta ja uskonnottomuutta, uskonnon- ja katsomuksenvapautta sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä opiskelija saa välineitä oman identiteettinsä rakentamiseen sekä itsensä ja toisten arvostamiseen. Samalla hän saa valmiuksia edistää yhteisöjen hyvinvointia sekä toimia oman ja toisten turvallisuuden hyväksi. Osana moduulia voidaan toteuttaa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti, joka harjaannuttaa opiskelijan taitoja toimia hyvinvoinnin edistämisessä tai perehtyä jonkin katolisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UK4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti*
- *ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa*
- *perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus*
- *katolisen kirkon suhde taiteisiin*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa havaita uskonnon, taiteen ja kulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä ja kulttuurin muotoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan opiskelija oppii osaltaan tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat eri kulttuureissa. Samalla opiskelija saa valmiuksia ymmärtää kulttuurisen identiteetin merkitystä yksilöille ja yhteisöille. Moduulin sisällöt tukevat monipuolisesti valmiuksia toimia kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä erilaisissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa (2 op) UK5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnollisen symboliikan ilmenemiseen taiteessa. Uskonnon ja taiteen teemoja käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä*
- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla*
- *katolisen kirkon ja tieteen suhde*
- *katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä*
- *katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Tieteelliseen tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet

erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus harjaantua näissä taidoissa esimerkiksi tekemällä uskontoon liittyvä mediasisältö tai media-analyysi, joka voidaan toteuttaa osana moduulia. Moduulissa opiskelija vahvistaa taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Lisäksi moduulin sisällöt tarjoavat mahdollisuuden pohtia elämän- ja maailmankatsomusten näkökulmasta tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja sekä vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita. Moduulin tavoitteet antavat hyvät edellytykset myös yhteistyölle korkeakoulujen ja kirkon toimijoiden kanssa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla moduulissa on mahdollisuus tutustua uskontojen ja ympäristökysymysten suhteeseen, mikä tukee opiskelijan eettistä ja ympäristöosaamista. Samalla opiskelija harjaantuu hahmottamaan perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Moduulin teemat lisäävät opiskelijan ymmärrystä siitä, että uskonnoilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Moduulissa uskonnon ja median suhteen tarkasteluun voi sisällyttää uskontoihin liittyvien eettisten kysymysten tarkastelua. Ajankohtaisen uskonnon tutkimuksen ja uskontoon liittyvien mediasisältöjen tarkastelu ohjaa opiskelijaa pohtimaan monipuolisesti uskontojen eettisiä ulottuvuuksia sekä rohkaisee häntä pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UK6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Mahdollisuuksien mukaan opintojaksolla tehdään tutustumiskäyntejä. Opintojakson suoritukseen voi mahdollisesti kuulua myös oman mediaprojektin tuottaminen.

Numeroarviointi.

7.9.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UI01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin tutustuttaessa esimerkiksi uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä, sekä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Käsiteltäessä uskonnonvapautta ihmisoikeutena opiskelija oppii hahmottamaan oikeuksiaan, velvollisuuksiaan ja asemaansa yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa uskontoja ja katsomuksia ilmiöinä opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UI1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä sekä uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa islamin moninaisia ilmenemismuotoja, tulkintatapoja sekä niiden suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen islam (2 op) UI2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy islamin syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan islamin merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin uskontoon liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi

monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä eri uskontoihin ja niiden merkityksiin yksilöiden ja yhteisöjen elämässä, opiskelija saa välineitä huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan. Tämä luo valmiuksia toimia tiedostaen, empaattisesti ja kunnioittavasti kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UI3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa sekä yhteistyössä muiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UI4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa havaita uskonnon, taiteen ja kulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä ja kulttuurin muotoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op) UI5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnon merkitykseen populaarikulttuurissa. Taiteen ja populaarikulttuurin teoksia käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Tieteelliseen tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UI6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Opintojakson aikana harjoitellaan taitoja analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Numeroarviointi.

7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UJ01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*

- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *kristinuskon ja islamin sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin tutustuttaessa esimerkiksi uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä, sekä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Käsiteltäessä uskonnonvapautta ihmisoikeutena opiskelija oppii hahmottamaan oikeuksiaan, velvollisuuksiaan ja asemaansa yhteiskunnassa. Opintojakson sisällöt tukevat valmiuksia ymmärtää ja arvostaa itseä ja muita.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä uskontoihin ja katsomuksiin ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä, niiden välistä sekä sisäistä monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja oppii siten ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle ja rauhalle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UJ1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee juutalaisuuden keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy juutalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

- *juutalaisuuden asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Suomessa, Israelissa ja eri puolilla maailmaa*
- *juutalaisuuden ja erityisesti modernin ortodoksijuutalaisuuden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *juutalaisuuden erilaiset suuntaukset*
- *juutalaisuuteen nojaavien ei-juutalaisten uskontojen, kuten messiaanisen juutalaisuuden ja ei-juutalaisten kabbalististen liikkeiden pääpiirteet*
- *juutalaisuuden eri suuntausten välinen yhteistyö sekä uskontodialogi*
- *juutalaisuus ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää kykyään sekä hahmottaa että analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin ja yhteiskunnan näkökulmasta. Samalla opiskelija kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen juutalaisuus (2 op) UJ2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy juutalaisuuden syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin juutalaisuuteen liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuttaessa erilaisiin uskontoihin, sekä erityisesti niihin liittyviin elämäntapoihin ja etiikkaan, opiskelija saa valmiuksia ymmärtää katsomusten roolia osana yksilöiden ja yhteisöjen elämää. Nämä valmiudet tarjoavat työkaluja tarkastella uskonnon ja katsomuksen merkitystä niin omassa kuin muidenkin elämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UJ3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja verrattuna juutalaisuuteen*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin ja osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina sekä edellä mainittujen vaikutus Suomen juutalaisuuteen*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa sekä yhteistyössä muiden kanssa. Samalla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä osallisuuteen ja osallistumiseen sekä rohkaistaan häntä toimimaan ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Näitä tavoitteita voidaan edistää myös toteuttamalla osana opintojaksoa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissatetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UJ4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti juutalaisuuden, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Tanachin kertomusten ja juutalaisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa havaita uskonnon, taiteen ja kulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä ja kulttuurin muotoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op) UJ5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnon merkitykseen populaarikulttuurissa. Taiteen ja populaarikulttuurin teoksia käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Tieteelliseen tutkimukseen ja uskontoon

liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UJ6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Opintojaksolla opiskelija kehittää kykyään analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Numeroarviointi.

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle

historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

Globaali- ja kulttuuriosaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*

- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Kuvat ja kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, ilmiöitä, prosesseja ja toimintatapoja
- käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja
- tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä

- tarkastelee erilaisia kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista kuvatulkinnan menetelmiä käyttäen
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla hyödynnetään lähialueiden kulttuuripalveluja ja pääkaupunkiseudun läheisyyttä kulttuuripalvelujen tuottajana.
- Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia opetusmenetelmiä, yhteistoiminnallisuutta ja uutta teknologiaa.
- Hyväksyttyyn kurssisuoritukseen opiskelija osallistuu kuvataiteen sisältöjen tutkimiseen, suunnittelu- ja toteutusprosesseihin sekä osallistuu arviointikäytäntöihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista • kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot • kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot • taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt

Muotoillut ja rakennetut ympäristöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tutkii ympäristön kuvakulttuurien yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvailmaisun taitojaan syventäen
- tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- käyttää arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen sisältöjä, prosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa sekä ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*

- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina • luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- ympäristön suunnittelun ja muotoilun käsitteistö ja kuvastot • ympäristön kuvakulttuurien tulkinnan keinot • luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys rakentamisessa, ympäristötaiteen merkitys Vantaalaisessa kulttuuri-identiteetissä. Vantaalla kiinnitetään huomiota erityisesti lähiympäristöön ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin ympäristön, muotoilun, arkkitehtuurin ja kestävän kehityksen näkökulmista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina • luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana

Osallisena mediassa, 2 op (KU03)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- tutkii median yhteyksiä muihin ympäristöihin, omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan syventäen
- tarkastelee mediakulttuureja kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- osallistuu ja vaikuttaa mediaympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*

- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- mediakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina
- median sisällöt, tuotteet, palvelut, ilmiöt ja ympäristöt kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- median käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- mediaesitysten tulkinnan keinot
- median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu kuvallisen vaikuttamisen keinoihin ja kriittiseen ajatteluun.

Opetuksessa hyödynnetään opetusmenetelmiä monipuolisesti ja yhteistyötä tehdään esimerkiksi alueella toimivia media-alan toimijoiden kanssa. Kurssilla perehdytään digitaalisen kuvan tuottamiseen ja TVT-työskentelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvaviestinnän perusteet ja kuvan vaikutuskeinot.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*

- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön ilmiökeskeistä lähestymistapaa hyödyntäen
- tarkastelee eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- tarkastelee kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle soveltamalla kuvatulkinnan menetelmiä
- tutkii omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ilmiöitä kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- ymmärtää taiteen merkityksen rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä, omissa kuvissa sekä vaikuttamisessa ja osallistumisessa.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- taiteen maailmat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina
- eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettu kuvataide
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot

- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

“Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla hyödynnetään lähialueiden taidemuseotarjontaa ja kulttuuritapahtumia. Monipuoliset opetusmenetelmät antavat opiskelijalle valmiudet ymmärtää taiteen ja kulttuurin kehitystä historiallisena jatkumona. Monilukutaito on osa kurssin sisältöä ja tutkiva ote toimii tiedonhankinnan välineenä. Opiskelija laajentaa omaa tietämystään vertaisoppimalla.

Piirustus ja maalaus, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään erilaisia maalaustekniikoita, syventää tietojaan kuvataiteessa. Kehittää kuvallista ilmaisuaan ja opittujen asioiden itsenäistä soveltamista. - kehittää harrastustaan kuvataiteeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Piirtämis- ja maalausharjoituksia välineitä ja materiaaleja vaihdellen. Kuvan rakentamisen keinojen teoriaa, värioppia, myös tietotekniikkaa hyödyntäen. Akvarelli- ja akryyliväreillä maalaamisen perustekniikat. Julkisen taideteoksen suunnittelu ja toteuttaminen. Taide itseilmaisun välineenä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Piirustus- ja maalaustehtäviä eri tekniikoilla

Öljyvärimaalaus, 2 op (KU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy öljyvärimaamaalauksen historiaan, oppii erilaisia öljyvärimaalaustekniikoita, saa valmiuden itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maalausharjoituksia aiheita ja tyylejä vaihdellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Öljyvärimaalauksen perusteet. Värien käyttö ja erilaiset maalaustekniikat

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan erilaisia kuvanveiston ja keramiikan tekniikoita, syvennetään taidehistorian tuntemusta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keramiikan ja kuvanveiston tekniikat ja materiaalit. Kolmiulotteinen rakentaminen eri materiaaleista. Opintokäyntejä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Keramiikan ja kuvanveiston harjoituksia eri materiaaleilla

Muotoilu, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tuotesuunnittelun ja muotoilun perusteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monipuolisia muotoilutehtäviä sekä vierailuja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Muotoilun historia ja perinne. Muotoilun perusteet ja designin tutkiminen. Muotoilutehtäviä sekä vierailuja

Musiikkivideo, 2 op (KU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään musiikkivideoiden tuottamisen prosessiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään musiikkivideoiden tuottamisen prosessiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

“Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tuotetaan ryhmänä musiikkivideo. Numeroarviointi.

Elokuvailmaisu, 2 op (KU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Elokuvan historian, ilmaisukielen ja tekniikan tuntemus. Oppia elokuvan tekemisen perusteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elokuvan historia, lajityypit ja ilmaisukeinot. Digitaaliset videokamerat ja –editointiohjelmat. Erilaisten ohjelmatyyppien tarjoamat mahdollisuudet. Elokuvailmaisu itseilmaisun kanavana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään elokuvan historiaan ja ilmaisukieleen ja tuotetaan erilaisia ohjelmatyyppejä ryhmissä

Tietokonegrafiikka ja graafinen suunnittelu, 2 op (KU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Graafisen suunnittelun käsitteistöön ja mahdollisuuksiin perehtyminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Graafisen suunnittelun historiaa, Kuvankäsittelyn ja taiton perusteet. Visuaalisten suunnitteluprosessien harjoitteleminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Graafisen suunnittelun perusteet ja ohjelmistot. Julkaisun suunnitteluprosessi ja sen toteutus

Valokuvaus, 2 op (KU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valokuvauksen perusteet: laitteiden hallinta ja kuvallinen ajattelun kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan valokuvataiteen historiaan, kuvaamiseen järjestelmäkameralla ja kuvien muokkaamiseen kuvankäsittelyohjelmilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tutustutaan valokuvataiteen historiaan, kuvaamiseen järjestelmäkameralla, mustavalko- ja digitaalikuvaan ja kuvien muokkaamiseen kuvankäsittelyohjelmilla

Valokuvauksen jatko, 2 op (KU15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää osaamista valokuvaukseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valokuvaustehtäviä ja oman projektin tuottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vantaalla hyödynnetään kuvataiteen opintojaksoilla uutta teknologiaa luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä. Opetusmenetelmät ja -tuokiot ovat vaihtelevia ja siten lisäävät opiskelijan hyvinvointia ja jaksamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

“Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi edellyttää KU14 kurssin suorittamista. Syvennytään valokuvauksen

pitkäkestoisten projektien avulla. Numeroarviointi.

Taidegrafiikka, 2 op (KU016)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee taidegrafiikan menetelmät ja kehittää kuvallista ilmaisua

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opiskellaan koho ja syväpainotekniikoita sekä serigrafiaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ideasta painetuksi vedokseksi. Kurssilla opiskellaan koho- ja syväpainotekniikoita sekä serigrafiaa. Kurssilla painetaan mm. paitoja ja julisteita

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oman taiteellisen osaamisen esittäminen
- Opiskelija työskentelee omilla vahvuusalueellaan
- Työssä osoitetaan kypsyyttä ja kykyä perusteltuun toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritus muodostuu portfoliosta (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Työ koostuu diplomista ja työstä. Kokonaisuudesta tulee käydä ilmi laaja-alainen taiteen kentän ymmärtäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Diplomityö arvioidaan asteikolla 1–5 opettajan ja ulkopuolisen arvioijan toimesta, kurssista suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritus muodostuu portfoliosta (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä. Opetushallitus lähettää vuosittain tehtävät.

7.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Oman taiteellisen harrastuneisuuden osoitus
- Itsenäisen, tavoitteellisen kokonaisuuden hallinta ja toteutus
- Projektin koordinointi ja vastuunkanto

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa työn vaativuuden ja osaa arvioida oman taitotasonsa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Diplomityö osoittaa opiskelijan kypsyyden ja kyvyn käydä diskurssia yhteiskunnassa taiteen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritus muodostuu portfoliosta (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä. Opetushallitus lähettää vuosittain tehtävät.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnan lukiodiplomi (2op), LILD4, valtakunnalinen

Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa liikunnalliset valmiutensa sekä harrastuneisuutensa lukiodiplomikurssilla, sekä syventää tietämystään valitsemallaan liikuntakulttuurin alueella.

Numeroarviointi

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

MULD06 - Musiikin lukiodiplomi (2 op, valinnainen moduuli MULD)

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa taiteellisen kokonaisuuden, josta ilmenee hänen lukioaikanaan koulussa ja muualla omaksutut musiikilliset taidot, tiedot ja osaaminen. Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan.

Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07)

Opintojakson moduulit

- Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7), Valinnainen

Tavoitteet

Tanssin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa*
- *kehittää tanssillisen tehtävän myötä tanssillista osaamistaan edelleen*
- *kuvaa kirjallisesti tanssin opiskelupolkuaan ja tanssillista kehitystään.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion tanssinopetus kannustaa luovaan työskentelyyn ja rohkaisee opiskelijaa kehittämään sekä tutkimaan osaamistaan tanssin parissa
- opintojaksossa opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan itseohjautuvuuteen sekä oma-aloitteiseen työskentelyyn, jossa opiskelija itse toimii diplomi-projektinsa vastuuhenkilönä

Keskeiset sisällöt

Tanssin lukiodiplomi

- *tanssillisena tehtävänä soolo- tai ryhmäteos, jonka opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian*
- *tanssilliseen tehtävään liittyvä kirjallinen työ*
- *tanssin lukiodiplomiin sisältyvä tutkielma*

Paikallinen lisäys

- opintojakson aikana opiskelijan työskentelyä tukee yhteistyö muiden ryhmän opiskelijoiden ja ohjaavan opettajan kanssa palautteen sekä keskustelujen muodossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat oppimisen sekä tanssin diplomin valmistamisen keskiössä.

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin lukiodiplomi (2op) TALD07, valinnainen moduuli MULD07

Opintojaksossa valmistetaan tanssin lukiodiplomi, joka koostuu tutkielmasta, soolo- tai ryhmätanssiteoksesta ja esitykseen liittyvästä kirjallisesta työstä. Tanssin diplomin valmistamalla opiskelija kehittää edelleen osaamistaan tanssissa ja tuo esiin osaamistaan luovasti. Tanssin lukiodiplomin voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai koreografina.

Tanssin lukiodiplomi on kaikille valittavissa oleva opintojakso, jonka suorittamiseen vaaditaan kuusi opintopistettä lukion tanssiopintoja.

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä ja tanssin diplomikokonaisuus arvioidaan numeroin.

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*
- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*
- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatterin lukiodiplomi suoritetaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti.

Diplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

7.12. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa

käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

*Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

*Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

*Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

*Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

*Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikunta-alueita.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, -leikit ja pelit kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta liikkumisestaan. Hän kehittää taitojaan ja kuntoaan pitkäjänteisesti ja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskeluryhmät koostuvat taustaltaan erilaisista oppijoista, jolloin yhdessä tekeminen vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Oppiva liikkuja (2op) LI01, pakolliset opinnot

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Yhteisten ja monipuolisten liikuntakokemusten avulla opiskelijan myönteinen minäkuva vahvistuu.

Numeroarviointi

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hyödyntää opintojaksolla liikuntateknologiaa tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää liikunnan merkityksen yksilön hyvinvointiin ja ymmärtää yksilön hyvinvoinnin merkityksen yhteiskuntaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hyödyntää muissa oppiaineissa (esim. terveystiedossa) saamaansa osaamista ja kehittää itseään liikkujana tavoitteellisesti ymmärtäen hyvinvoinnin merkityksen opiskelu- ja työhyvinvoinnille nyt ja tulevaisuudessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aktiivinen elämä (2op) LI02, pakolliset opinnot

Opiskelijaa opetetaan ja kannustetaan liikunnallisen elämäntavan sekä riittävän päivittäisen aktiivisuuden saavuttamiseen.

Numeroarviointi

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen ja ymmärtää oman toimintansa merkityksen kaikkia tukevan ja kannustavan ilmapiirin luomisessa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää fyysistä toimintakykyään ja monipuolistaa liikunnallista osaamistaan sekä perinteisten että mahdollisuuksien mukaan uusien liikuntamuotojen ja -lajien avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uudet lajit syventävät opiskelijan kulttuuriosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija laajentaa vastuullisuuden käsitystään esim. saamalla tietoa ympäristöä säästävistä tai kuluttavista liikuntamuodoista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin, mikä kehittää luovaa osaamista ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uudet mahdollisuudet (2op) LI03, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Tavoitteena on edistää opiskelija fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä.

Numeroarviointi

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii näkemään henkilökohtaisen panostuksen ja yhdessä tekemisen merkityksen yhteisen tavoitteen saavuttamisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhteistyötaitoja osana projektin toteuttamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään yhteisöllisyyden merkitystä hyvinvoinnin perustana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää yhteisten tapahtumien merkitystä osana kulttuuria.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osallistuu toiset huomioon ottaen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hyödyntää muissa oppiaineissa (esim. musiikissa) saamaansa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhdessä liikkuen (2 op), LI04, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Tavoitteena edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Opintojakso toteutetaan harjoittelemalla ja esittämällä vanhojen tanssit.

Numeroarviointi

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää liikunnan kokonaisvaltaisen merkityksen hyvinvoinnilleen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omat voimavaransa liikkujana. Tavoitteena on löytää itselleen sopivia rentouttavia, iloa tuottavia ja kuntoa kehittäviä liikuntamuotoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Virkistystä liikunnasta (2op), LI05, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Tavoitteena edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvaa, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuvat toiminta- ja opiskelukyvyn tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys. Opiskelijalla on mahdollisuus vaikuttaa opintojakson sisältöihin.

Numeroarviointi

Salibandy ja futsal, 2 op (LI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä harjoittelu ja pelaaminen kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Salibandy- ja futsal (2op), LI07, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Salibandyn ja futsalin perustaitojen ja sääntötuntemuksen kehittäminen. Toteutetaan

viikoittaisina peliharjoituksina urheilutalolla.

Suoritusmerkintä.

Liikunnalliset leikit ja pelit, 2 op (LI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, -leikit ja pelit kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnalliset pelit ja leikit (2op), LI08, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään vanhoihin klassisiin liikuntaleikkeihin ja -peleihin sekä keksitään uusia.

Suoritusmerkintä.

Laskettelu, 2 op (LI09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen opintojakson tehtäviin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laskettelu (2op), LI09, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan lasketteluretken suunnittelu ja toteutus.

Suoritusmerkintä.

Pallo- ja mailapelit, 2 op (LI010)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä harjoittelu ja pelaaminen kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pallo- ja mailapelit (2 op), LI010, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti erilaisiin pallo- ja mailapeleihin.

Suoritusmerkintä.

Pallo- ja mailapelien jatko, 2 op (LI011)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä harjoittelu ja pelaaminen kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pallo- ja mailapelien jatko (2op), LI011, paikalliset valinnaiset opinnot

Syvennetään pallo- ja mailapeliopintojaksolla opittuja tietoja ja taitoja sekä tutustutaan

muutamiin harvinaisempiin pallopeleihin mm. lacrosse, kelttiläinen jalkapallo, lippupallo.

Suoritusmerkintä.

Kamppailu- ja kehonhallinta, 2 op (LI012)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään, sekä löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kamppailu ja kehonhallinta (2 op), LI012, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tarkoituksena on tutustua erilaisiin kamppailu- ja kehonhallintalajeihin mm.judo, nyrkkeily, akrobatia, uimahypyt. Suoritusmerkintä.

Retkeily, 2 op (LI013)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikallista luontoa ja palveluja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen opintojakson suunnitteluun ja toteutukseen. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Retkeily (2op), LI013, paikalliset valinnaiset opinnot

Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan maastoretken suunnittelu(teoria)ja toteutus. Suoritusmerkintä.

Uinti- ja vesililikunta, 2 op (LI014)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uinti- ja vesiliikunta (2 op), LI014, paikalliset valinnaiset opinnot

Tutustutaan erilaisiin uintitekniikoihin ja vesiliikuntamuotoihin. Tavoitteena on parantaa ja monipuolistaa uintitekniikoita ja -kuntoa sekä lisätä vesiliikunnan iloa.

Suoritusmerkintä.

7.13. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten

tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*

- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- oppii matemaattista ajattelua, hahmottamaan asioiden keskinäisiä riippuvuussuhteita ja kehittää ongelmanratkaisutaitoaan.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä. Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin kykyihin, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja tavoitteellinen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA2 Funktiot ja yhtälöt (3 op), pakollinen opintojakso

Tutustutaan polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisussa.
Keskeiset sisällöt: polynomifunktio, polynomiyhtälö, toisen asteen yhtälön ratkaisukaava, polynomien tulo, binomikaavat, polynomien tekijät, potenssifunktio, potenssiyhtälö, rationaalifunktiot, rationaaliyhtälöt, juurifunktiot ja juuriyhtälöt.

Numeroarviointi

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Autetaan opiskelijaa hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista käytännön ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA3 Geometria (2 op), pakollinen opintojakso

Opiskelija harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt: Kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus, monikulmiot, sini- ja kosinilause, ympyröihin liittyvä geometria ja avaruuskappaleet.

Numeroarviointi

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin kykyihin, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Monitieteellinen lähestymistapa motivoi oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA4 Analyyttinen geometria ja vektorit (3 op), pakollinen opintojakso

Perehdytään geometriaan tasokoordinaatistossa. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille.

Keskeiset sisällöt: suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt, yhtälöryhmät, suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus, itseisarvoyhtälö, tason vektorit ja tason vektorien laskutoimitukset.

Numeroarviointi

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii matemaattista ajattelua, hahmottamaan asioiden keskinäisiä riippuvuussuhteita ja kehittää ongelmanratkaisutaitoaan.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

- Funktion kuvaajan sovittaminen annettuun dataan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA5 Funktiot ja yhtälöt 2 (2 op), pakollinen opintojakso

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla.

Keskeiset sisällöt: suunnattu kulma, radiaani, yksikköympyrä, sini- ja kosinifunktiot, sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen, murtopotenssit ja juuret, eksponenttifunktiot ja eksponenttiyhtälöt, logaritmi, logaritmin laskusäännöt sekä logaritmifunktiot ja -yhtälöt.

Numeroarviointi

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Monitieteellinen lähestymistapa motivoi oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA6 Derivaatta (3 op), pakollinen opintojakso

Keskeisenä päämääränä on ohjata opiskelija sisäistämään derivaatan käsite funktion muutosnopeuden mittana, hahmottamaan funktion ja sen derivaattafunktion välinen yhteys sekä harjaannuttaa opiskelija käyttämään derivaattaa monipuolisesti funktioiden tutkimisessa sekä ääriarvo-ongelmien ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt: funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta, polynomi- rationaali- ja juurifunktioiden derivaatat, sini- ja kosinifunktioiden derivaatat, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat, funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta, yhdistetty funktio , yhdistetyn funktion derivointi ja funktioiden kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen derivaatan avulla.

Numeroarviointi

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen jla luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA7 Integraalilaskenta (2 op), pakollinen opintojakso

Keskeisenä päämääränä on, että opiskelija sisäistää integraalilaskennan peruskäsitteet: integraalifunktion ja määrätyn integraalin, ymmärtää niiden välisen yhteyden sekä tutustuu joihinkin integraalilaskennan sovelluksiin.

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa.

Numeroarviointi

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikan avulla voidaan jäsentää, esittää ja ratkaista globaaleja ongelmia. Opetuksessa autetaan ymmärtämään epävarmuuden käsitettä ja vahvistetaan keinoja ja luottamusta sen hallintaan. Opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA8 Tilastot ja todennäköisyys (2 op), pakollinen opintojakso

Harjoitellaan tilastojen ja tilastokuvaajien tulkintaa ja luomista. Tutustutaan epävarmuuden kuvaamiseen todennäköisyyden avulla.

Keskeiset sisällöt: keskiluvut ja keskihajonta, korrelaatio, lineaarinen regressio, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, permutaatiot, kombinaatiot, todennäköisyyden laskusäännöt, binomijakauma, diskreetti todennäköisyysjakauma ja diskreetin jakauman odotusarvo.

Numeroarviointi

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ohjataan opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan ”yrittäjämäinen” ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA9 Talousmatematiikka (1 op), pakollinen opintojakso

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyden arviointiin, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan.

Keskeiset sisällöt: aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja summa, korkolaskut, talletukset, lainat ja taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

Numeroarviointi

Avaruusgeometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.

- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kannustetaan opiskelijoita keskustelemaan, etsimään ja esittämään omia ratkaisumenetelmiä ja sanoittamaan omaa ajatteluaan. Luodaan työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista, sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Tavoitteena ovat yhteistyö, yhdessä tutkiminen ja -oppiminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA10 3D-geometria (2 op), valinnainen opintojakso

Täydennetään ja syvennetään avaruusgeometrian sekä vektorilaskennan tuntemusta ja opitaan käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa.

Keskeiset sisällöt: vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa, piste- ja ristitulo, piste, suora ja taso avaruudessa, kulma avaruudessa, yhden muuttujan differentiaali- ja

integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa sekä kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa.

Numeroarviointi

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

- kahden muuttujan kokonaislukuyhtälöt ja Diofantoksen yhtälö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2 op), valinnainen opintojakso

Tavoitteena on, että opiskelija tietää mikä on algoritmi sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat sekä oppii toteuttamaan yksinkertaisia algoritmeja ohjelmoimalla. Moduulissa perehdytään myös logiikan ja lukuteorian käsitteisiin.

Keskeiset sisällöt: algoritmisen ajattelun perusteet, peräkkäisyys, valinta, toisto, vuokaavio, yksinkertaisten algoritmien ohjelmointi, konnektiivit, totuusarvot, kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö, kongruenssi, Eukleideen algoritmi ja aritmetiikan peruslause.

Numeroarviointi

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii hahmottamaan odotus- ja raja-arvojen avulla erilaisten valintojen pitkäkestoista vaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op), valinnainen opintojakso

Syvennetään ymmärrystä analyysin peruskäsitteistä. Tutustutaan mm. jatkuviin todennäköisyysjakaumiin ja käänteisfunktioihin sekä täydennetään integraalilaskennan taitoja.

Keskeiset sisällöt: paloittain määritelty funktio, funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen, jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia, käänteisfunktio, funktioiden raja-arvot äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit, jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen.

Numeroarviointi

Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 1, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kerrata ja selkeyttää kurssien 1-4 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen sujuva käyttö.
- Kurssi on ylioppilaskokeisiin valmistava.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pitkän matematiikan kurssien 1-4 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen käyttö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kasvaa vastuunottoon omasta opiskelustaan ja osaamisestaan.

Kurssi auttaa opiskelijaa tunnistamaan omat vahvuutensa ja heikot kohtansa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA13 - Pitkän matematiikan kertauskurssi, osa 1 (2 op), valinnainen opintojakso

Kerrataan lukion 1. vuoden matematiikan sisällöt ja harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen käyttöä. Ylioppilaskokeisiin valmistava kurssi.

Suositellaan käytäväksi 2. vuonna tai 3. vuoden syksyllä.

Suoritusmerkintä

Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 2, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kerrata pitkän matematiikan pakollinen oppimäärä.
- Harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen sujuvaa ja järkevää käyttöä.
- Valmistellaan kokelaita ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pitkän matematiikan kurssien 5-9 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen käyttö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu yhdistelemään asioita ja näkemään ongelmia ja niiden ratkaisutapoja monipuolisemmin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA14 - Pitkän matematiikan kertauskurssi, osa 2 (2 op), valinnainen opintojakso

Kerrataan pakollisten matematiikan kurssien 5-9 sisällöt ja harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen käyttöä. Ylioppilaskokeisiin valmistava kurssi.

Suositellaan käytäväksi yo-kirjoituksia edeltävässä jaksossa.

Suoritusmerkintä

Funktioiden jatkokurssi, 2 op (MAA17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään funktioista ja niiden ominaisuuksista opittuja asioita.
- Harjoitellaan funktioiden käyttöä soveltavissa tehtävissä.
- Käytetään monipuolisesti matemaattisia apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Funktioiden ominaisuudet: määrittelyjoukko, arvojoukko, jatkuvuus, raja-arvot, jaksollisuus, parillisuus, parittomuus, monotonisuus.
- Funktioiden rakentaminen ja derivaatan käyttö soveltavissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kohtaa erilaisia ongelmia ja rohkaistuu monipuolisesti yhdistelemään oppimiaan asioita sekä soveltamaan matemaattisia menetelmiä vaihteleviin tilanteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA17 - Funktioiden jatkokurssi (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Moduulissa vahvistetaan ja monipuolistetaan funktiokursseila 2, 5 ja 6 opittujen sisältöjen hallintaa. Sovelletaan funktioita monipuolisesti käytännön ongelmiin.

Keskeiset sisällöt: Funktioiden ominaisuudet, tunnistaminen ja analysointi. Sovellustehtävät.

Numeroarviointi

Matriisilaskenta ja differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu matriiseihin ja saa tuntumaa niiden käytöstä soveltavien esimerkkien avulla.
- Tutustutaan differentiaaliyhtälöihin: Millaisia tilanteita niillä kuvataan ja miten niitä voidaan ratkaista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matriisit ja matriiseilla laskeminen.
- Separoituvat differentiaaliyhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan matemaattinen ajattelu monipuolistuu ja hän oppii luovasti hahmottamaan, miten matemaattisia kuvauksia saadaan rakennettua erilaisille riippuvuuksille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA18 - Matriisit ja differentiaaliyhtälöt (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Moduulissa opiskelija tutustuu matriiseihin ja niillä laskemiseen soveltavien esimerkkien avulla. Opiskelija harjaantuu ratkaisemaan yksinkertaisia differentiaaliyhtälöitä saa tuntumaa, millaisia tilanteita differentiaaliyhtälöillä voidaan kuvata.

Keskeiset sisällöt: Matriisit, separoituvat differentiaaliyhtälöt

Numeroarviointi

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä. Kannustetaan opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja matematiikan opiskelukäytänteiden oppiminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB2 - Lausekkeet ja yhtälöt (2 op), pakollinen opintojakso

Moduulissa opitaan muotoilemaan ongelmia matemaattisiksi yhtälöiksi ja ratkaisemaan niitä. Opitaan luottamaan omiin matemaattisiin kykyihin. Vahvistetaan ohjelmistotaitoja yhtälöitä ratkaisemalla sekä taulukkolaskennan kautta.

Keskeiset sisällöt: ensimmäisen ja toisen asteen yhtälöt, toisen asteen polynomifunktio sekä aritmeettinen ja geometrinen lukujono.

Numeroarviointi

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat tieteenaloja yhdistävä ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB3 - Geometria (2 op), pakollinen opintojakso

Tehdään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista ja vahvistetaan tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitoja. Ratkaistaan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen. Opiskelija harjaantuu laskinohjelmiston hyödyntämiseen geometrian ongelmien ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt: kuvioiden yhdenmuotoisuus, suorakulmaisen kolmion trigonometria, Pythagoraan lause sekä kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen.

Numeroarviointi

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB4 - Matemaattisia malleja (2 op), pakollinen opintojakso

Perehdytään lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin ominaisuuksiin ja käyttöön ilmiöitä mallinnettaessa. Arvioidaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta. Opitaan käyttämään ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt: lineaarinen ja eksponentiaalinen malli, eksponenttiyhtälön ratkaiseminen sekä ennusteet ja mallin hyvyys.

Numeroarviointi

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia. Opetuksessa autetaan ymmärtämään epävarmuuden käsitettä ja vahvistetaan keinoja ja luottamusta sen hallintaan. Opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB5 - Tilastot ja todennäköisyys (2 op), pakollinen opintojakso

Opitaan käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja erityisesti taulukkolaskentaohjelmaa käyttäen. Perehdytään todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin.

Keskeiset sisällöt: tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen, regressio ja korrelaatio, todennäköisyyden käsite, yhteen- ja kertolaskusääntö, kombinaatiot ja tuloperiaate.

Numeroarviointi

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa ohjataan kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan ”yrittäjämäinen” ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB6 - Talousmatematiikan alkeet (1 op), pakollinen opintojakso

Opitaan hallitsemaan talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot, syvennetään prosenttilaskennan taitoja ja opitaan kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä.

Käytetään tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt: verotus, indeksit, valuutat ja rahan arvon sekä yksinkertaisen korkolaskenta.

Numeroarviointi

Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*

- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa ohjataan kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan ”yrittäjämäinen” ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB7 - Talousmatematiikka (1 op), pakollinen opintojakso (sama kuin MAA9)

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyden arviointiin, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan.

Keskeiset sisällöt: aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja summa, korkolaskut, talletukset, lainat ja taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

Numeroarviointi

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Monitieteellinen lähestymistapa motivoi oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB8 - Matemaattinen analyysi (2 op), valinnainen opintojakso

Tutkitaan funktion muutosnopeutta graafisin, numeerisin ja analyyttisin menetelmin. Opitaan käyttämään ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt: graafisia ja numeerisia menetelmiä, polynomifunktion derivaatta, polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen, polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä sekä funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

Numeroarviointi

Tilastolliset- ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikan avulla voidaan jäsentää, esittää ja ratkaista globaaleja ongelmia. Opetuksessa autetaan ymmärtämään epävarmuuden käsitettä ja vahvistetaan keinoja ja luottamusta sen hallintaan. Opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB9 - Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (2 op), valinnainen opintojakso

Moduulissa vahvistetaan ja monipuolistetaan MAB5-moduulin sisältöjen hallintaa: todennäköisyyslaskennan periaatteita (erityisesti todennäköisyyden laskusäännöt binomitodennäköisyyden yhteydessä) sekä tilastojen käsittelytaitoja.

Keskeiset sisällöt: normaalijakauma, toistokoe, binomijakauma, luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite.

Numeroarviointi

Lyhyen matematiikan yo-kertaus, 1 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lyhyen matematiikan pakollinen oppimäärä.
- Harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen sujuvaa ja järkevää käyttöä.
- Valmistellaan kokelaita ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lyhyen matematiikan kurssien 1-6 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen käyttö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskellja harjaantuu yhdistelemään asioita ja näkemään ongelmia ja niiden ratkaisutapoja monipuolisemmin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB10 Lyhyen matematiikan yo-kertaus (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojakso on tarkoitettu niille, joilla on hylätty arvosana jostakin pakollisesta opintojaksosta. Jokaiselle opintojaksolle tulevalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskeluohjelma. Opintojaksolle ilmoittautumisesta neuvoteltava opinto-ohjaajan ja matematiikan opettajan kanssa. Opintojaksolla korotetaan jonkun jo suoritetun opintojakson hylätty arvosana tai saadaan suoritettua uusi opintojakso.

Joko arvosanan korotus tai suoritusmerkintä.

Matematiikan tukikurssi, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan matematiikan osaamista ja kerrata osa-alueita, joissa on puutteita seuraavia opiskeltavia opintojaksoja ajatellen.
- Voidaan myös nostaa suoritetun opintojakson hylättyjä arvosanoja (4) korkeammiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi räätälöidään jokaiselle osallistujalle sopivaksi.
- Kurssilla voidaan keskittyä joko yhteen pakollisista opintojaksoista tai harjoitella matematiikkaa laajemmin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoitellaan opiskelutaitoja ja tuetaan opiskelijan uskoa omiin kykyihinsä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson päätteeeksi arvioidaan, onko opiskelija saavuttanut jakson alussa yhteisesti asetetut tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB11 - Lyhyen matematiikan tukikurssi (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojakso on tarkoitettu niille, joilla on hylätty arvosana jostakin pakollisesta opintojaksosta. Jokaiselle opintojaksolle tulevalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskeluohjelma. Opintojaksolle ilmoittautumisesta neuvoteltava opinto-ohjaajan ja matematiikan opettajan kanssa. Opintojaksolla korotetaan jonkun jo suoritetun opintojakson hylätty arvosana tai saadaan suoritettua uusi opintojakso.

Joko arvosanan korotus tai suoritusmerkintä.

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Matematiikka 1, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa tuntumaa matematiikan kirjoittamisesta sähköisin välinein.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rakennetaan innostava ilmapiiri luomaan positiivista mielikuvaa matematiikasta. Kannustetaan opiskelijoita keskustelemaan ja sanoittamaan omaa ajatteluaan. Luodaan työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista, sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Tavoitteena ovat yhteistyö, yhdessä tutkiminen ja -oppiminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAY1 Luvut ja yhtälöt (2 op), pakollinen opintojakso

Perusopetuksessa opiskeltujen sisältöjen kertaaminen ja syventäminen.
Keskeiset sisällöt: murtolukujen laskutoimitukset, prosenttilaskenta, verrannollisuus, potenssien laskusäännöt, yhtälö, yhtälöpari, funktiot.

Numeroarviointi

7.14. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

*Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

*Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen*

yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää musisointi- ja yhteismusisointitaitojaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan sekä kehittää äänenkäyttöään. Opiskelija toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita. Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU01 INTRO - kaikki soimaan (2 op, pakollinen moduuli MU1)

Kaikille yhteisellä musiikin opintojaksolla etsitään jokaiselle omaa tapaansa toimia musiikin alueella ja pohditaan musiikin merkitystä ihmiselle. Laulamalla, soittamalla, kuuntelemalla ja itse musiikkia luovasti tuottamalla tutkitaan mahdollisuuksia toimia musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana ja kulttuuripalveluiden käyttäjänä. Perinteisten soittimien rinnalla hyödynnetään musiikkiteknologiaa: sovelluksia, ohjelmistoja ja laitteita.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

opiskelija analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

opiskelija kehittää taiteellista ilmaisuaan ja heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi, sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU02 SYKE - soiva ilmaisu (2 op, pakollinen moduuli MU02)

Opintojaksolla opiskelija syventää musiikillista osaamistaan itselleen mieluisalla tavalla, kehittää yhteismusisointitaitojaan ja analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä sekä merkityksiä. Musiikin tekeminen ja tuottaminen teknologiaa hyödyntäen on keskeinen osa opintojaksoa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä sekä suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin.

Opiskelija hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi, sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU03 GENRE - globaali uteliaisuus (2 op, valinnainen moduuli MU03)

Opintojaksolla tutustutaan soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla globaaliin musiikilliseen maailmaan, joka rikkaudessaan sisältää erilaisia musiikkityylejä ja -kulttuureita. Opiskelija tutustuu itselleen uusiin musiikin lajeihin ja pohtii musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Opintojaksolla hyödynnetään opiskelijoiden omaa tietoa esimerkiksi marginaali- tai underground-kulttuureista.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Demo - Luovasti yhdessä, 2 op (MU04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa ja hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin sekä mediaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU04 DEMO - luovasti yhdessä (2 op, valinnainen moduuli MU04)

Musiikki on läsnä jokapäiväisessä elämässämme. Opintojaksolla tutustutaan musiikin käyttöön eri taiteenlajeissa ja mediassa omakohtaisen tekemisen kautta. Lisäksi syvennetään ymmärrystä musiikillisen vaikuttamisen tavoista. Opintojakson sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja resurssit sekä kiinnostuksen kohteet.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

7.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät

tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalaisissa lukioissa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla. Opinto-ohjauksessa tuetaan opiskelijaa lukio-opinnoissa, urasuunnittelussa ja elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa. Opiskelija oppii kehittämään itsetuntemustaan ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Opinto-ohjauksessa vahvistetaan opiskelijan toimijuutta, edistymistä opinnoissa ja tuetaan kiinnittymistä lukioyhteisöön. Vantaalaisessa lukiokoulutuksessa opinto-ohjaaja tukee opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa ja päivittämisessä yhdessä muiden oppilaitoksen toimijoiden kanssa. Oppituntien sisällöt ja rakenteet suunnitellaan opiskelijoiden keskittyminen ja jaksaminen huomioiden. Opinto-ohjauksen oppitunneilla käytetään monipuolisia ja toiminnallisia opetusmenetelmiä opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi. Opinto-ohjauksessa vahvistetaan nuoren tietoturva-, medialuku ja digilukutaitoja, jotta opiskelijalla on riittävät taidot löytää tietoa jatko-opinto- ja urasuunnitteluun.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukiossa opiskelija tutustuu lukion käytänteisiin ja toimintakulttuuriin, lukio-opintojen rakenteeseen ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiseen. Opiskelija tutustuu myös ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja vaikutukseen jatko-opintoihin hakeutumisessa. Opiskelijaa kannustetaan suunnittelemaan opintojaan pitkäjänteisesti, ottamaan vastuuta omista opinnoistaan ja niiden etenemisestä. Opintojakson aikana tutustutaan lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin ja rohkaistaan opiskelijaa kehittämään itseään oppijana. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään opinto-opasta opintojensa suunnittelun tukena. Opiskelijoita tuetaan löytämään ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan opintojen ja elämän suunnittelun tukena. Opintojakson aikana opiskelija saa tietoa opiskeluhuollon palveluista ja niihin hakeutumisesta. Opintojaksolla korostetaan opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvystä huolehtimisen merkitystä arjessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tuodaan esille tutustumalla työelämään ja lukion jälkeisiin koulutusvaihtoehtoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista tuodaan esille etenkin henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Opiskelija tutustuu myös lukion hyvinvointipalveluihin, joiden avulla tuetaan opiskelijan jaksamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuvat tiedonhaussa koulutusvaihtoehtoihin. Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja lähdekriittiseen tiedonhakuun sekä kannustetaan uteliaisuuteen uuden koulutustiedon etsimisessä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu- ja koulutusvaihtoehtoihin lukion aikana ja sen jälkeen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu aktiivisesti oppitunneilla erilaisten ryhmätehtävien avulla omien vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Opinto-ohjaajan ja muiden ohjaajien tapaamisissa opiskelija kasvattaa vuorovaikutusosaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana järjestetään monipuolisesti luokkatunteja, infoja, asiantuntijaluentoja, yksilöllistä ja pienryhmäohjausta. Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä opiskelijana (2 op) OP01, pakolliset opinnot

Opiskelija tutustuu lukion käytänteisiin ja toimintakulttuuriin, lukio-opintojen rakenteeseen ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiseen. Opiskelija tutustuu myös ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja sen vaikutukseen jatko-opintoihin hakeutumisessa. Opiskelijoita tuetaan löytämään ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan opintojen ja elämän suunnittelun tukena.

Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä lukiovuotena.

Suoritusmerkintä.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalaisissa lukioissa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla. Opinto-ohjauksessa kannustetaan opiskelijaa tekemään rohkeasti omaan tulevaisuuteen liittyviä valintoja ja pohtimaan niitä monipuolisesti eri tietolähteitä hyödyntäen. Opiskelijaa ohjataan löytämään ajantasaiset ja luotettavat tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät omaa tulevaisuuden suunnittelua varten. Samalla opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisessä. Lukion loppuvaiheessa korostuu opiskelijan ylioppilaskirjoitus- ja urasuunnitelman laatiminen. Vantaalaiset lukiot tekevät aktiivista yhteistyötä opinto-ohjauksen kehittämisessä ja ajankohtaisen tiedon jakamisessa. Oppiaineessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustutaan yleisesti jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin Suomessa ja ulkomailla.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*

- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan. Opiskelija perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta keskeisiin teemoihin, jotka antavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle. Opiskelija tutustuu erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin sekä muihin mahdollisuuksiin lukion jälkeen, jotka antavat näkökulmia opiskelijan tulevaisuuden suunnitteluun. Opintojakson tavoitteena on lisätä opiskelijan työelämätietoutta sekä syventää työelämätuntemusta. Opintojaksolla tuetaan opiskelijan luottamusta tulevaisuuteen sekä rohkaistaan häntä tekemään omaan tulevaisuuteen, koulutus- ja uravalintaan liittyviä päätöksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen huomioidaan vantaalaisten lukioiden opinto-ohjauksen sisältöjen suunnittelussa. Opinto-ohjauksen avulla tuetaan lukiolaisen stressinhallinta- ja paineensietokykyä sekä oman elämänhallintataitojen kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tulee esille tutustumalla työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu osallistumalla oppitunneilla erilaisten ryhmätehtävien tekemiseen. Vuorovaikutusosaamista kehitetään myös erilaisten ohjausmuotojen avulla, kuten pienryhmä- ja yksilöohjaus.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu tiedon hakemisessa eri koulutusvaihtoehdoista. Opinto-ohjauksessa opiskelija tutustuu koulutusvaihtoehtoihin ja työelämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen tulee esille pohtimalla tulevaisuuden työelämätrendejä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu-, koulutus- ja työskentelyvaihtoehtoihin lukion jälkeen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana järjestetään monipuolisesti luokkatunteja, infoja, asiantuntijaluentoja, yksilöllistä ja pienryhmäohjausta. Opintojakson aikana opiskelija osallistuu erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tapahtumiin. Opintojakso suoritetaan toisena ja kolmantena lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (2 op) OP02, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan. Opiskelija perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta keskeisiin teemoihin, jotka antavat valmiuksia jatko-opintopäätöksen tekemiseen sekä työelämään siirtymiselle.

Opintojakso suoritetaan toisena ja kolmantena lukiovuotena.

Suoritusmerkintä.

Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää omaa tietoisuutta työelämästä ja oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan työelämän näkökulmasta. Opintojakson aikana opiskelija kerryttää itselleen työkokemusta. Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuun liittyvää prosessia ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ajanhallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy kaksi tapaamista oman opinto-ohjaajan kanssa. Tapaamisista sovitaan opiskelijakohtaisesti. Opintojaksoon kuuluu erilaisia kirjallisia tehtäviä, joiden valintaan opiskelijalla on mahdollisuus itse vaikuttaa. Lukiolainen työelämässä -opintojakson suorittaminen edellyttää vähintään 40 tunnin työskentelyä opiskelijan itse hankkimassa työpaikassa joko lukuvuoden tai kesäloman aikana, opintojaksoon liittyvien kirjallisten tehtävien palauttamista ja tapaamisia opinto-ohjaajan kanssa. Opiskelijan tulee näyttää työsopimusta tai -todistusta palautekeskustelussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä. Opintojakso soveltuu jokaiselle vuositasolle. Opintojakson voi suorittaa vain kerran lukioaikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuun liittyvää prosessia ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ajanhallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta*

opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*

- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Sosiaalisen ja kulttuurisen näkökulman käsittelyssä voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu opintojakson aikana johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Hyvinvointiosaamista vahvistetaan myös tarkastelemalla esimerkiksi sitä, miten uni vaikuttaa oppimiseen. Oppimisen yhteydessä hyvinvointia voi käsitellä esimerkiksi pystyvyysuskomusten ja motivaation kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää sen, millainen tiede psykologia on sekä sen, että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin. Tätä voi lähestyä monitieteistä osaamista vahvistaen esimerkiksi tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä laadullisista ja psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä. Monitieteistä osaamista tukee myös tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu. Oppimiseen liittyvät sisällöt, kuten oppimisstrategiat, metakognitio ja erilaiset oppimiskulttuurit, auttavat saavuttamaan monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan psykologiaan tieteenä sekä tarkastellaan ihmistä biologisesta, psyykkisestä, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi perehdytään oppimiseen ja opiskeluun psykologisena ilmiönä sekä johonkin valinnaiseen hyvinvoinnin ilmiöön. Opintojakso on pakollinen.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelija tutustuu opintojaksolla myös omaan kehityshistoriaansa ja sitä kautta analysoi myös paikallista kasvuympäristöään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista tukee esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden sekä temperamentin käsitteen tarkastelu. Monitieteiseen osaamiseen liittyviä näkökulmia voi tuoda esiin esimerkiksi tarkasteltaessa hermoston kehitystä psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana. Tunne-elämää, vuorovaikutusta ja kognitiivista kehitystä tarkastellaan useista näkökulmista, ja aiheet yhdistyvät laajempaan kokonaisuuteen jossa pohditaan erilaisten kehityspolkujen muodostumista varhaislapsuudesta aikuisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista tuetaan esimerkiksi vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkityksen käsittelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ihmisen hermoston kehitystä, tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitystä sekä kognitiivista kehitystä. Lisäksi tarkastellaan identiteetin muuttuvuutta elämänkulun aikana. Tavoitteena on perehtyä kehityksen yksilöllisyyteen ja jatkuvuuteen. Lisäksi tarkastellaan kehityspsykologiaan liittyvää tutkimusta. Opintojakso on valinnainen ja syventävä.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä lähiympäristössä toimivien korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kokeellisen tutkimuksen suunnitteluun ja tutkimussuunnitelman arvioimiseen kuuluu eettisten näkökohtien huomioon ottaminen, mikä tukee eettistä osaamista. Neurologisen yksilöllisyyden ymmärtäminen tukee moraalitajun ja kykyä toisten ihmisten huomioimiseen. Samoin ymmärrys elämän hauraudesta: milli kalloa ja rahtunen nestettä suojaavat aivoja, minkä oivaltaminen auttaa moraalisen vastuunkannon kirkastumisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Esimerkiksi sisäisten mallien ja havaintokehän tarkastelu tukee globaali- ja kulttuuriosaamiseen liityviä tavoitteita. Tähän liittyy myös ennakkoluulojen rakentumisen ja kognitiivisten vinoumien ymmärtäminen. Lisäksi havaintopsykologiset lainalaisuudet selittävät joitakin kulttuurisia eroavaisuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista. Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyviä näkökohtia voi nostaa esiin esimerkiksi tarkasteltaessa esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta. Monitieteistä ja luovaa osaamista lisäksi edistää esimerkiksi käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyviä häiriöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan tiedonkäsittelyn luonteeseen ja sen hermostolliseen perustaan. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden, kuten havaitsemisen, tarkkaavaisuuden, muistin, kielen ja päätöksenteon, tarkastelemiseen. Tutustutaan kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmiin sekä suunnitellaan yksinkertainen kokeellinen tutkimus. Opintojakso on syventävä.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

- Mielenterveyteen liittyviä teemoja voidaan pohtia myös paikallisessa kontekstissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista tukee esimerkiksi ymmärrys resiliensseistä ja tunteiden säätelystä sekä kriisien ja niistä selviytymisen käsittely. Opintojaksolla tarkastellaan muun muassa mielenterveyden ylläpitämisen keinoja, onnellisuuden saavuttamista ja psyykkisen hyvinvoinnin osatekijöitä. Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää myös hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Tunteiden psykologiaan liittyvät sisällöt tukevat monipuolisesti vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys-käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Opintojakson sisältöihin kuuluvan resilienssin tarkastelun avulla opiskelijaa voidaan rohkaista ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia. Epäkohtien ymmärtäminen motivoi myös poliittiseen toimintaan ja epäkohtien korjaamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään tunteiden psykologiaan, psyykkisen hyvinvoinnin ja psyykkisen tasapainon ylläpitämiseen sekä mielenterveyteen. Tavoitteena on, että opiskelija osaa selittää tunteisiin, mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen. Tutustutaan erityisesti ei-kokeelliseen

tutkimukseen, kuten korrelatiiviseen ja kuvailevaan tutkimukseen. Opintojakso on valinnainen ja syventävä.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*

- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Sosiaalisen ja kulttuurisen näkökulman käsittelyssä voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista. Myös identiteetin ja persoonallisuuden narratiivisuuden tarkastelu tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi käsiteltäessä perimän ja ympäristön vuorovaikutusta älykkyydessä. Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita voidaan tukea tarkasteltaessa älykkyyteen ja luovuuteen vaikuttavia yksilöllisiä eroja esimerkiksi persoonallisuuden pysyvyyden ja muuttuvuuden sekä käyttäytymisgenetiikan perustiedon avulla. Luovuuden määritelmien ja luovuuteen liittyvien tekijöiden käsitteleminen syventää opiskelijan käsitystä luovuudesta. Muun muassa yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista ovat moduulin sisältöjä, joiden avulla voidaan vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään persoonallisuuteen kokonaisuutena sekä sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitykseen yksilön toiminnassa. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen ja osaa selittää yksilöiden välisiä eroja erilaisista näkökulmista sekä soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen. Opintojaksossa opiskelija tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen. Opintojakso on valinnainen ja syventävä.

Psykologian yo-kertaus, 2 op (PS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opitun kertaaminen ja vahvistaminen
- Psykologian ainereaalin ylioppilaskokeeseen ja tehtävätyyppeihin tutustuminen
- Vastaustekniikan harjoittelu
- Psykologian ainereaalin ylioppilaskokeessa tarvittavan tieto- ja viestintätekniikan harjoittelu

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion psykologian oppimäärän kertaaminen soveltuvin osin
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan psykologian ainereaalissa tarvittavia kirjallisen viestinnän taitoja kuten jäsennellyn esseevastauksen kirjoittamista .

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa kerrataan psykologian oppimäärään kuuluvia keskeisiä asioita ja tuetaan opiskelijaa yhdistämään eri opintojaksojen sisältöjä joustavasti toisiinsa niin, että opiskelija kykenee tarkastelemaan ihmisen käyttäytymistä monipuolisesti eri näkökulmista käsin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso valmentaa psykologian ainereaaliin. Sen aikana kerrataan, syvennetään ja sovelletaan psykologian keskeisiä asioita ainereaalia varten ja harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista. Pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä syventävien opintojaksojen sisältöjen pohjalta ja harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita. Opintojakso on valinnainen ja soveltava.

Opintojakso suoritetaan viimeisenä ennen psykologian yo-kokeeseen osallistumista. Suoritusmerkintä (hyväksytty/hylätty).

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- sosiaalipsykologian keskeisten käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtäminen
- yksilön toiminnan selittäminen osana ryhmää ja yhteisöä
- valinnaiseen sosiaalipsykologiseen ilmiöön ja sen tutkimiseen perehtyminen
- tarkoituksenmukaisen tieto- ja viestintätekniikan käyttö oppimisessa ja viestinnässä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sosialisaatioprosessin tarkastelu
- Sosiaalinen kognitio
- Asenteet ja sosiaalinen vaikuttaminen
- Yksilö ryhmän ja yhteisön jäsenenä
- Ryhmien väliset suhteet
- Ajankohtaisten, sosiaalipsykologiaan liittyvien yhteiskunnallisten ilmiöiden tarkastelu
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksossa voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan tukea tarkasteltaessa esimerkiksi sosiaalipsykologian tutkimusesimerkkejä sekä esimerkkiejä, jotka liittyvät kulttuurien vaikutukseen ajatteluun ja käyttäytymiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kannalta hyödyllisiä sisältöjä ovat esimerkit kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen sekä esimerkit yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelija ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmäkäyttäytymistä eri tasoilla sekä itseään niiden osana. Tavoitteena on oppia ymmärtämään itseä ja muita laajempien yhteisöjen sekä kulttuurin jäsenenä sekä saada virikkeitä sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittämiseen. Opintojaksolla perehdytään ajankohtaisiin sosiaalipsykologisiin ilmiöihin ja tutustutaan sosiaalipsykologiseen tutkimukseen. Opintojakso on valinnainen ja soveltava. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Mitä on sukupuoli?, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöihin ja erilaisiin, esimerkiksi psykologisiin tai filosofisiin, tapoihin selittää niitä.
- Opiskelija harjaantuu tunnistamaan ja analysoimaan sukupuolta ja seksuaalisuutta koskevia väitteitä ja ajankohtaisia keskusteluja.
- Opiskelija ymmärtää sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöiden liittyvän laajemmin yhteiskunnallisiin kysymyksiin oikeudemukaisuudesta, tasa-arvosta ja ihmisoikeuksista.
- Opiskelija ymmärtää sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteen yhtä aikaa yksilöllisenä kokemuksena ja identiteettinä ja toisaalta yhteiskunnallisena järjestelmänä.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sukupuolta ja seksuaalisuutta selittävät keskeiset teoriaperinteet (mm. psykologiset, filosofiset ja biologiset selitysmallit)

- Sukupuolentutkimus ilmiönä ja sen tutkimuskohteet sekä välineet
- Sukupuoli ja seksuaalisuus yhteiskunnallisina järjestelminä
- Sukupuolen ja seksuaalisuuden historialliset ja nykyiset selitysmallit
- Ajankohtaiset sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvät yhteiskunnalliset kysymykset
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Keskeisten teemojen käsittelyssä voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja ja tehdä mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä lähiympäristössä toimivien järjestöjen ja oppilaitosten kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan monitieteisesti sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöihin. Erilaisiin sukupuolta ja seksuaalisuutta koskeviin malleihin perehtyminen tukee opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida erilaisista tieteellisistä näkökulmista tuotettua tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan tietoutta ja ymmärrystä sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöiden merkityksestä ja asemasta yhteiskunnassa ja laajemmin kulttuurissa. Opintojakso auttaa opiskelijaa tunnistamaan ja analysoimaan ajankohtaisia sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyviä yhteiskunnallisia keskusteluja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä erilaisten sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvien identiteettien ja yhteiskunnallisten asemien tunnistamiseen ja ymmärtämiseen. Samalla se tarjoaa välineitä reflektoida omaa identiteettiä, joka tukee opiskelijan hyvinvointitaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä on sukupuoli? (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteeseen historian, psykologian, filosofian ja uskonnon näkökulmista. Opintojakso tukee katsomusaineiden sekä psykologian ja filosofian opintoja. Opintojakson tavoitteena on tarjota opiskelijoille välineitä tarkastella kriittisesti sukupuolta ja seksuaalisuutta, niitä koskevia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja ajankohtaisia yhteiskunnallisia keskusteluja.

Suoritusmerkintä.

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

***Eettisyys ja ympäristöosaaminen** näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

*Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita

ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pohtii elämäntapavalintojen merkitystä itselleen ja ympäristölleen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan ja taitojaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pohtii suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin merkitystä yksilön ja yhteisön terveydelle.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan eettisesti terveyteen liittyviä valintoja ja niiden seurauksia

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa mahdollisesti löytää itselle sopivia oppimisen tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin. Arviointi on oppimisprosessin aikaista ja summatiivista loppuarviointia. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia. Arviointi kohdistuu asiatietojen hallintaan ja käsitteiden käyttöön, tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, arvioida ja yhdistella tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys voimavarana (2op), TE01, pakolliset opinnot

Opintojaksolla keskitytään ihmisen keskeisiin voimavaroihin esim. uni, liikunta, ravitsemus ja mielenterveys. Opintojaksolla pohditaan eri tekijöiden, kuten elintapojen, merkitystä terveyteen ja hyvinvointiin, sekä arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä.

Numeroarviointi

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa esitellä turvallisen ympäristön rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä ja pohtia omien elintapavalintojen vaikutusta niihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle sekä saa keinoja kestävän kehityksen tukemiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin. Arviointi on oppimisprosessin aikaista ja summatiivista loppuarviointia. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia. Arviointi kohdistuu asiatietojen hallintaan ja käsitteiden käyttöön, tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, arvioida ja yhdistella tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja ympäristö (2 op), TE02 , valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Lisäksi tarkastellaan ympäristön terveysvaikutuksia, omien valintojen vaikutusta ympäristöön sekä mielihyvää ja riippuvuutta.

Numeroarviointi.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *• osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *• pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien*

merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta

- *• osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *• osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa nimetä terveyden yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia edellytyksiä sekä hahmottaa niiden ja yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyden eriarvoisuuden syntymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa nimetä väestötason ja globaalin tason terveyttä määrittäviä tekijöitä, pohtia niiden vaikutusta terveyden ja terveyden eriarvoisuuden rakentumisessa sekä esitellä globaaleja terveysuhkia ja niiden ennaltaehkäisyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin. Arviointi on oppimisprosessin aikaista ja summatiivista loppuarviointia. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia. Arviointi kohdistuu asiatietojen hallintaan ja käsitteiden käyttöön, tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, arvioida ja yhdistella tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja yhteiskunta (2op), TE03, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tarkastellaan terveydenhuollon historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Lisäksi perehdytään tarttuviin ja tarttumattomiin taguteihin, tarkastellaan sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle, pohditaan terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja globaaleja terveyshaasteita.

Numeroarviointi.

Terveystiedon yo-kertaus, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kykenee itsenäisesti kertaamaan lukion terveystiedon oppimäärän. Opiskelija tuntee terveystiedon ylioppilaskokeen luonteen ja rakenteen sekä kokeen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot. Vantaan lukiokoulutuksessa terveystiedon opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä ja ajatuksia terveystiedon laajasta aihepiiristä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoon kuuluvien tehtävien tekeminen. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveystiedon yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Keskitytään terveystiedon ainereaalin sisältöihin ja harjoitellaan

ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista.

Suoritusmerkintä.

7.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja*

laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – –

[Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Tutustutaan suomenruotsalaisen, ruotsalaisen sekä muiden pohjoismaiden kulttuurien eri osa-alueisiin ja yhteisön arvojen moninaisuuteen. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä, ja samalla pohtia kulttuurin ja taiteen merkitystä oman identiteetin kehitykselle. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos. Keskeisinä sisältöinä ovat luova toiminta, pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan suomenruotsalaisen, ruotsalaisen sekä pohjoismaisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) RUA3, pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan suomenruotsalaisen, ruotsalaisen sekä pohjoismaisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja. Opintojakson aikana harjoitellaan luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä sisältöjä ovat pohjoismainen hyvinvointi ja sen taustat, vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo, yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus, neuvottelemisen taidot sekä median rooli asenteiden muokkaajana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta monimuotoisessa maailmassa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta monimuotoisessa maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta, argumentointi sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen (osallisuus), globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) RUA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta monimuotoisessa maailmassa. Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Numeroarviointi

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson päätehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta. Opintojakson aikana opitaan tulkitsemaan tieteellistä tekstiä ja kirjoittamaan asiatekstiä. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja sekä kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista sekä itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*

- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat ja erilaiset tulevaisuudenvisiot sekä kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot ja mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia. Opintojaksolla käsitellään yleistajuisia tieteellisiä tekstejä. Lähdekriittisyys on yksi opintojakson keskeisistä sisällöistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tieteellisten tekstien tulkinta ja erilaisten tekstien tuottaminen ja tulkitseminen sekä yksin, että ryhmässä. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) RUA5, pakolliset opinnot

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa kontekstissa ruotsin kielellä erityisesti pohjoismaisessa kontekstissa.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille, rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa, kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä sisältöjä ovat ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä, jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten, kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina, itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta. Opintojaksossa tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla syventyy opiskelijan ymmärrys ruotsin kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa, vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa eri pohjoismaisessa kontekstissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen ja muodollisen tekstien tuottaminen sekä uudenlaiset vuorovaikutustilanteet. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) RUA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa eri pohjoismaisessa kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.
Numeroarviointi

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin ruotsin kielellä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Pyritään hyödyntämään yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta, kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi sekä osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos, kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä, esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista sekä ratkaisukeskeisyys.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan tietoa ja taitoa globaalien ympäristökysymysten käsittelyyn ruotsin kielellä**.** Tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta, kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi sekä osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan tietoa ja taitoa globaalien ympäristökysymysten käsittelyyn ruotsin kielellä**.** Tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Pyritään hyödyntämään yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen sekä kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) RUA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan tietoa ja taitoa globaalien ympäristökysymysten käsittelyyn ruotsin kielellä**.** Tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Harjoitellaan laajempia suullisia tai kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan pohjoismaiseen, sekä kansainväliseen toimijuuteen sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tavoitteena on toisen huomioiminen viestintätilanteessa.
- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen. Pyritään syventämään ymmärrystä suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä sekä vahvistamaan suullisen vuorovaikutuksen taitojaa ja ymmärtämään kielen eri variantteja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi sekä ohjata toisen huomioon ottamiseen viestintätilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaiset vuorovaikutustilanteet monipuolisiin aihepiireihin liittyen sekä valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen valmistautuminen sekä kyseisen kokeen suorittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat erityisesti vuorovaikutustaidot sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) RUA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi

Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet sekä kirjoitetaan erilaisia kirjoitelmia.
- Laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä.
- Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aineita.
- Opintojaksossa hiotaan kirjallista ilmaisua ja kerrataan ja syvennetään rakenteiden hallintaa.
- Opintojakso on yhteinen RUB08 - opiskelijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteita harjoitellaan monipuolisesti valmistautuen yo-kirjoituksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat erityisesti vuorovaikutustaidot. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksyttyyn merkintään vaaditaan säännöllistä läsnäoloa sekä annettujen kirjallisten suorittamista. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe soveltuvin osin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin yo-kertaus (2op), RUA09, valinnaiset opinnot

Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua. Opintojaksolla kerrataan kielioppirakenteita sekä laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä. Opintojaksolla tehdään preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä

Ainekirjoitus, 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa.
- Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. Se keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Viestiminen kirjallisesti erityyppisissä tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaiset vuorovaikutustilanteet monipuolisiin aihepiireihin liittyen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat erityisesti vuorovaikutustaidot. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ainekirjoitus (2op), RUA10, valinnaiset opinnot

Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa. Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA01RUA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Avataan lukion ruotsin kielen opiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Verrataan äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta. Kehitetään kielten opiskelustrategioita sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja. Lisäksi asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle, arvioidaan omaa kielitaitoa ja täydennetään kieliprofiilia ruotsin kielen näkökulmasta. Tutustutaan erilaisiin teksti-ja tyylilajeihin sekä pyritään näkemään kielen osaaminen voimavarana.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*

- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Totutetaan opiskelijaa kieltenopiskeluun, jossa ruotsia käytetään mahdollisimman paljon ja tutustutaan kielen oppimisen apuvälineisiin.
- Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvivointiosaaminen korostuu monipuolisina työskentelytapoina ja hyvän työilmapiirin kehittämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi:

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kulttuurin tuntemus sekä kielen perusteiden kertaus. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) RUA01RUA02, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ruotsin ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä pohjoismaiseen kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi

7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu suomenruotsalaisuuden ja muiden pohjoismaiden kulttuuri-ilmiöihin. Opintojakson aikana opiskelija hyödyntää ruotsalaisia medioita opintojakson tavoitteiden saavuttamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tiedonhaku, tekstin tuottaminen ja

ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali - ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuri ja mediat (2 op), RUB13, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen**.**

Tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä.

Numeroarviointi

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija syventyy erilaisiin paikallisiin ja yhteiskunnallisiin aiheisiin nuorten näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin tuottaminen ja ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristömme (2 op), RUB14, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on edelleen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu erilaisiin tekstityyppeihin ja kehittyy tekstin tuottamisessa.

Numeroarviointi

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää omakohtaisesti ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa.
- Opiskelijoita kannustetaan jatkamaan vieraiden kielten opiskelua, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*

- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson teemoina jatko-opinnot, urasuunnitelmat ja elinikäinen oppiminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu pääkaupunkiseudun tarjoamiin opiskelu- ja työntekomahdollisuuksiin ruotsin kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvät vuorovaikutustaidot sekä näihin teemoihin liittyvien tekstien ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Kieliprofiilin laatimisessa pääpaino on itsearvioinnissa sekä omien vahvuuksien tunnistamisessa.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu- ja työelämä (2 op) , RUB15, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on tutustuttaa mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Opiskelija perehtyy pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön sekä rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan kaksikielisen Vantaam tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarjotaan opiskelijalle mahdollisuuksia keskustella monialaisesti oppiainerajat ylittävistä ajankohtaisista ja paikallisista teemoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutustaidot monialaisia teemoja käsitellen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, itsearviointi sekä suullisen kielitaidon koe.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op), RUB16, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijoita kannustetaan jatkamaan vieraiden kielten opiskelua, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään kestävää elämäntapaa monipuolisesti ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden paikallista vaikuttavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjalliset vuorovaikutustaidot sekä kestävään elämäntapaan liittyvien tekstien ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä elämäntapa (2 op), RUB17, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Numeroarviointi

Ainekirjoitus, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa
- Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa.
- Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla.
- Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.
- RUA10 -opintojakso vastaa RUB18-opintojaksoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutustilanteita monipuolisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Ainekirjoitus (2op) RUB18, valinnaiset opinnot

Opintojakso keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Opintojakso valmentaa yo-kirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. RUB18 = RUA10

Suoritusmerkintä.

Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua
- Opintojaksolla kerrataan lukion oppimäärän rakenteita ja tehdään yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan kirjoitelmia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan kielioppirakenteita sekä laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä
- Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.
- RUA09 -opintojakso vastaa RUB19-opintojaksoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteita harjoitellaan monipuolisesti valmistautuen ylioppilaskokeeseen,

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, preliminäärikoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin yo-kertaus (2op) RUB19, valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kerrataan lukion oppimäärän rakenteita ja tehdään yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan kirjoitelmia. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe. RUB19 = RUA09

Suoritusmerkintä.

Peruskoulun ruotsin kertaus, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ruotsin kielen peruskielioppirakenteita sekä tutustuu helpohkoihin teksteihin.
- Opintojaksoa suositellaan kaikille, joilla ruotsin arvosana lukioon tullessa on seitsemän tai alempi.
- Opintojakso valmentaa ruotsin lukio-opintoihin ja vahvistaa perusasioiden osaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy nuorille läheisiin teemoihin ja perusrakenteiden kertaamiseen.
- Opintojaksolla harjoitellaan myös suullista kielitaitoa, kirjoittamista ja kuuntelua.
- Opiskelijoiden toiveet ja tarpeet otetaan huomioon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan arkisia vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa keskustellaan opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Opiskelija saa luokkayhteisössään jatkuvaa, monipuolista ja kannustavaa palautetta, jonka pohjalta opiskelija voi reflektoida omaa edistymistään. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulun ruotsin kertaus (2op), RUB110, valinnaiset opinnot

Opiskelija kertaa ruotsin kielen peruskielioppirakenteita sekä tutustuu helpohkoihin teksteihin. Kerrataan yläasteen asioita. Opintojaksoa suositellaan kaikille, joilla ruotsin arvosana lukioon tullessa on seitsemän tai alempi.

Suoritusmerkintä.

Keskipitkän ruotsin tuki, 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada ruotsin opintojaksot suoritetuiksi
- Tavoitteena on saada hylätty opintojakso korotettua hyväksytyksi,

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jokaiselleopiskelijalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma.
- Vaaditut suorituskriteerit täyttämällä on mahdollista korottaa yksi hylätty arvosana arvosanaksi 5.
- Opintojaksosta on myös mahdollista arvosanan korottamisen sijaan saada suoritusmerkintä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteita harjoitellaan monipuolisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojaksosta on myös mahdollista arvosanan korottamisen sijaan saada suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskipitkän ruotsin tuki (2 op), RUB111, valinnaiset opinnot

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada ruotsin opintojaksot suoritetuiksi. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma. Vaaditut suorituskriteerit täyttämällä on mahdollista korottaa yksi hylätty arvosana arvosanaksi 5.

Opintojaksosta on myös mahdollista arvosanan korottamisen sijaan saada suoritusmerkintä.

Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUB11RUB12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*

- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija laatii kieliprofiilin ja vahvistaa oppimaan oppimisen taitoja. Opintojaksona aika opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan. Opiskeltavat tekstit käsittelevät yksilön ja yhteisön hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutustaidot ja opiskelustrategiat. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojen alkuvaiheessa arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan sitoutuminen, sinnikkyys ja vastuun ottaminen opinnoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot (4op) RUB11RUB12, pakolliset opinnot

RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

RUB12 Ruotsin kieli arjessani (3 op)

Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion ruotsin opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan sekä kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Numeroarviointi

7.19. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Ryhmänohjaus, 2 op (TO01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toimii osana ohjausryhmäänsä osallistumalla ryhmänohjaukseen lukio-opintojensa aikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ryhmänohjaustuokioihin, ro-vartteihin ja muuhun ryhmänohjaukseen sisältyvä toiminta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ryhmänohjaukseen osallistuminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä lukio-opintojen aikana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ryhmänohjaukseen.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ryhmänohjaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso toteutuu lukionkäynnin aikana. Opiskelijat osallistuvat joka viikko ryhmänohjaustuokioihin ja ryhmänohjaustunneille. Ryhmänohjaustuokioiden sisällöt on kirjattu lukuvuosittain ryhmänohjauksen vuosikelloon. Ryhmänohjaaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän kolmannen opiskeluvuoden III jakson päättyessä, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut ryhmänohjaukseen.

Suoritusmerkintä.

Opiskelijakunta, 2 op (TO02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintosuorituksen saa OPKH-toiminnasta kalenterivuoden ajalta
- Koulun päätöksentekoon osallistuminen
- Vastuun kantaminen
- Yhteistyötaitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- OPKH-tekee tiivistä yteistyötä koulun johdon ja ohjaavien opettajien kanssa
- OPKHn tukiyhdistys vastaa varojen käytöstä ja kirjanpidosta
- Koulun arjen sujuvoittaminen ja koko työyhteisön tukeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyöosaamisen kehittäminen opiskelijoiden ja opettajakunnan kesken. OPKHn jäsenet päättävät asioista demokraattisesti, päätöksen teon perusteet ja toisen kunnioittaminen. Kompromissitaidot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osallistuminen arvioidaan kalenterivuoden jälkeen suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijakunta (2 op), paikallinen valinnainen

Opiskelijakunnan hallituksen toimintaan aktiivisesti osallistumalla opiskelija voi suorittaa Opiskelijakunta -opintojakson. Opiskelijakunnan toimintaa ohjaa opiskelijakunnan toimintasuunnitelma, joka on hyväksytty osaksi vuotuista lukion lukuvuosisuunnitelmaa. Opiskelijakunta työskentelee yhteistyössä rehtorin ja opettajien kanssa myönteisen ja viihtyisän ilmapiirin luomiseksi lukioyhteisöömme. Suoritusmerkintä.

Liikennekasvatus, autokoulu, 2 op (TO03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Robotiikka, 2 op (TO04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu elektroniikkaan ja ohjelmointiin.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu elektroniikkaan ja ohjelmointiin Arduinon avulla.
- Opintojakson aikana opiskelija tekee projektityön, jossa hän hyödyntää opintojakson aikana tai aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja.
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan ja robotiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan ja robotiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.

- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka ja robotiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka ja robotiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka ja robotiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Robotiikka (2 op), valinnaiset opinnot

Robotiikan opintojaksossa opiskelija tutustuu elektroniikkaan ja ohjelmointiin Arduinojen avulla. Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä

USA! USA!, 2 op (TO05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu Yhdysvaltoihin useamman eri oppiaineen näkökulmasta ja syventää tietämystään Yhdysvaltojen historiasta, yhteiskunnasta, uskonnollisuudesta ja kulttuurista.
- Opiskelija kiinnostuu opiskelemaan aihetta myös opintojakson ulkopuolella omatoimisesti.
- Opiskelija huomaa Yhdysvaltojen merkityksen nykymaailmassa ja oppii arvioimaan sen roolia myös tulevaisuudessa.
- Opintojaksolla harjoitellaan TVT-taitoja käyttämällä runsaasti virtuaalista oppimisympäristöä (esim. Classroom), opiskelija voi myös rytmittää omaa työntekoaan itse
- Mahdollisuuksien mukaan opintojaksolla tehdään opintoretkiä lähiseudulla sopiviin kohteisiin (esim. USA:n suurlähetystö, taidenäyttelyt)

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhdysvaltojen historian keskeiset linjaukset Kolumbuksen ajoista tähän päivään
- Yhdysvaltojen poliittinen rakenne ja sen vaikutus poliittiseen kulttuuriin
- Uskonnollisuuden merkitys Yhdysvalloissa
- Amerikkalainen retoriikka
- Populaarikulttuuri Yhdysvalloissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso perehdyttää ymmärtämään kohdemaan yhteiskuntaa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä kokonaisvaltaisesti, myös historiallisessa valossa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla voi olla yhteistyökumppani amerikkalaisesta koulusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan Yhdysvaltoihin monen eri oppiaineen näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

USA! USA! (2 op), OY3, valinnaiset opinnot
Miksi Yhdysvaltojen lipussa on 13 raitaa? Miksi Donald Trump voitti vaalit 2016 saamatta enemmistöä annetuista äänistä? Entinen presidentti George W. Bush oli metodisti – eli mikä? Mikä oli Martin Luther Kingin suuri unelma ja miten Black Lives Matter -liike vertautuu siihen?
Näihin ja moniin muihin kiinnostaviin kysymyksiin perehdytään USA! USA! -opintojaksolla. Yhdysvallat on kiehtova, mahtava ja kovin ristiriitainen maa, johon kannattaa tutustua yli oppiainerajojen (mukana ovat ainakin historia, yhteiskuntaoppi, uskonto, englannin kieli, musiikki).

Suoritusmerkintä.

Minä vaikuttajana, 2 op (TO06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on rohkaista opiskelijaa osallistumaan aktiivisesti ja koulun toimintaan ja yhteisölliseen tekemiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintokokonaisuuden sisällön opiskelija valitsee itse.
- Osasuoritukset voivat olla ajankohtaisten tarpeiden tai yhteistyöprojektien synnyttämiä kokonaisuuksia, kuten organisointitehtäviä koulun tapahtumissa tai esimerkiksi tiimien toimintaan osallistumista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintokokonaisuuden suoritusaikaa on koko lukio-opintojen ajan. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos olet kiinnostunut kehittämään koulun toimintaa tai innostunut yhteisöllisestä tekemisestä oppituntien ulkopuolella, niin kannattaa lähteä suorittamaan Minä vaikuttajana opintoja. Opintokokonaisuuden suoritusaikaa on koko lukio-opintojen ajan. Opintokokonaisuuden sisällön saat valita itse. Osasuoritukset voivat olla ajankohtaisten tarpeiden tai yhteistyöprojektien synnyttämiä kokonaisuuksia kuten organisointitehtäviä koulun tapahtumissa, tiimien toimintaan osallistumista, apuopettajana toimimista Klasu Cafeessa, materiaalin tuottamista esim. LUMA-kanavalle jne. Osasuorituksen voi myös keksiä itse. Lisäohjeita antavat kaikki koulun opettajat. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Antiikin perintö, 2 op (TO07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu antiikkiin ajanjaksona sekä yhteiskunta- ja kulttuurimuotona.
- Opiskelija syventää tietämystään antiikin historiasta, aatemaailmasta ja sen filosofisista ja uskonnollisista ilmiöistä.
- Opiskelija tuntee keskeisiä antiikin taiteen, arkkitehtuurin ja kirjallisuuden ilmiöitä.
- Opiskelija kykenee tuottamaan yksin ja ryhmässä opintojakson teeman mukaisia harjoitustöitä ja esityksiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Antiikki historiallisena ajanjaksona.
- Antiikin filosofinen ja uskonnollinen ajattelu.
- Antiikin erilaiset yhteiskunnat.
- Antiikin vaikutus nykypäivään.
- Kohdemaan tapakulttuuri ja yhteiskunta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan antiikkiin monen eri oppiaineen näkökulmasta ja pyritään luomaan kokonaiskuvaa antiikin yhteiskunnasta ja sen vaikutuksista nykypäivään asti.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla syvennetään opiskelijoiden sosiaalisia taitoja tekemällä pääosin töitä ryhmissä, joissa harjoitellaan monipuolisia tiedontuottamisen ja -julkaisemisen tapoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Antiikin kulttuurin tuntemuksen lisäksi opintojakson aikana opetellaan toimimista vieraassa kulttuurissa ja tutustutaan kohdemaan tapakulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Antiikin perintö (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Oppiainerajat ylittävällä opintojaksolla perehdytään antiikkiin erityisesti historian, yhteiskuntaopin, uskonnon ja filosofian näkökulmista. Opintojakso koostuu kahdesta osasta: Vaskivuoressa tehtävästä valmistelutyöstä ja noin viikon mittaisesta opintoretkestä (vuorovuosin Roomaan tai Ateenaan) neljännen jakson päätösviikon aikana. Maksullinen opintoretki on mahdollista suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Rytmiikka ja liike, 2 op (TO08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu keholla ja erilaisilla soittimilla tuotettaviin rytmeihin ja vahvistaa musiikin osa-alueista erityisesti rytmiikkaa
- opiskelija osallistuu demo-esityksen kokonaisuuden rakentamisprosessiin yhdessä muiden ryhmän jäsenten ja opettajien kanssa, ja hahmottaa näin prosessin eri vaiheita
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikin ja tanssin yhteisellä opintojaksolla perehdytään musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaan kehollisesta näkökulmasta
- opintojaksolla käytetään monipuolisesti eri työtapoja ja välineitä, kuten kehorytmejä (bodypercussion), rytmisoittimia sekä "epäsoittimia" (esim. harjanvarret, ämpärit)
- opintojaksolla yhdistetään tanssi ja liike rytmiikkaan harjoittelemalla erilaisia liikkumisen tapoja sekä tekemällä lyhyitä kompositioita/koreografioita yhdess
- opintojakson päätteeksi kootaan demo-esitys opintojakson materiaaleista “STOMP” -hengessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija uskaltaa käyttää rytmiikkaa ilmaisunsa välineenä ja myös itse tuottaa musiikillisia ideoita. Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaa kokemuksellisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin ja tanssin opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rytmiikka ja liike (2op), paikalliset valinnaiset opinnot

Musiikin ja tanssin yhteisellä opintojaksolla perehdytään musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaan kehollisesta näkökulmasta. Opintojaksolla käytetään monipuolisesti eri työtapoja ja välineitä, kuten kehorytmejä (bodypercussion), rytmisoittimia sekä "epäsoittimia" (esim. harjanvarret, ämpärit).

Opintojaksolla yhdistetään tanssi ja liike rytmiikkaan harjoittelemalla erilaisia liikkumisen tapoja sekä tekemällä lyhyitä kompositioita/koreografioita yhdessä. Opintojakson aikana rytmi ja liike yhdistyvät lopulta “STOMP”-hengessä visuaaliseksi kokonaisuudeksi, demo-esitykseksi. Opintojakso on avoin kaikille, eikä aikaisempaa kokemusta rytmiikasta tai tanssista vaadita.

Suoritusmerkintä.

Nuorisovaltuustotoiminta, 2 op (TO09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Holokausti ilmiönä, 2 op (TO10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää holokaustin moniulotteisena ilmiönä.
- Opiskelija oppii analysoimaan, kuinka holokaustia käsitellään kaunokirjallisuudessa ja/tai populaarikulttuurissa.
- Opintojaksolla voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä opintomatka Puolaan, jossa tutustutaan muun muassa keskitysleirien toimintaan ja johonkin paikalliseen juutalaisyhteisöön.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään holokaustiin sekä ilmiönä sekä kertomuksena.
- Holokaustia tarkastellaan uskontotieteen, juutalaisen identiteetin, kaunokirjallisuuden ja/ tai ja populaarikulttuurin näkökulmista käsin.
- Opintojaksolla tuotetaan oma analyysi jostakin holokaustia käsittelevästä kaunokirjallisesta ja/tai populaarikulttuurin teoksesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa rohkaistaan tarkastelemaan holokaustia eri näkökulmista käsin. Opintojaksolla pyritään rakentamaan ymmärrystä siitä, kuinka holokausti ajanjaksona on vaikuttanut eri ihmisryhmiin ja heidän välisiin suhteisiin sekä näiden ryhmien itseymmärrykseen. Opintojaksolla opiskelija pohtii holokaustin vaikutusta juutalaisten itseymmärrykseen. Opintojaksolla tutustutaan myös siihen, millaista puhetta holokaustista on eri aikoina tuotettu ja kuinka se on vaikuttanut käsitykseemme holokaustin merkityksestä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla yhdistetään äidinkielen, uskonnon ja sosiaalipsykologian lähestymistapoja holokausti-ilmiön tarkastelussa. Opiskelija harjaantuu analysoimaan ja keskustelemaan eri näkökulmia hyödyntäen ja tietoa soveltaen. Holokaustin käsittely eri näkökulmista auttaa opiskelijaa ymmärtämään, että yhteiskunnallisien ilmiöiden tarkasteluun ja selittämiseen tarvitaan monitieteistä ajattelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu suoritettaviin tehtäviin ja läsnäoloon. Opiskelijalle annetaan kannustavaa palautetta omien ajattelutaitojensa kehittämisestä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO10 Holokausti ilmiönä (2 op) paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksolla tutustutaan holokaustiin kaunokirjallisuuden ja uskonto- tai yhteiskuntatieteiden näkökulmista. Eri vuosina voidaan keskittyä eri teemoihin. Opintojaksolla luetaan yksi keskitysleiriaiheinen romaani ja voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä opintomatka keskitysleirille. Suoritusmerkintä.

Kansainvälisyys 1, 2 op (TO11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen lukion kansainväliseen toimintaan monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa maailmassa
- Opiskelija rohkaistuu toimimaan aktiivisesti kansainvälisissä yhteyksissä ja eri kulttuureissa.
- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään hankkimaansa kielitaitoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan mm. kantamalla vastuuta vierailujen järjestelyistä, tiedottamalla opiskelusta ja harjoittelusta ulkomailla, kutsumalla vierailevia puhujia, järjestämällä eri maita sekä valtioiden ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta edistäviä järjestöjä koskevia päivänavauksia, teemapäiviä ja näyttelyitä.
- Opintojakson voi myös suorittaa osallistumalla ulkomailla järjestettävään hankkeeseen.
- Kansainvälisiä kontakteja ylläpidetään ja luodaan myös virtaalisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pääsee omakohtaisesti tutustumaan eri kulttuureihin ja olemaan aktiivinen osallistuja kansainvälisessä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa vierailla kielillä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja kehitetään kansainvälisessä yhteistyössä. Uskallus käyttää vieraitä kieliä korostuu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta hankekohtaisesti. Opintojakson voi suorittaa yksittäisenä projektina tai lukion aikana kertyneinä aktiivisuussuoritteina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälisyys 1, TO11 (2op) koulukohtaiset valinnaiset opinnot, KAN1

Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan lukio-opintojensa aikana erikseen sovittavalla tavalla. Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta.

Suoritusmerkintä

Kansainvälisyys 2, 2 op (TO12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen lukion kansainväliseen toimintaan monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa maailmassa
- Opiskelija rohkaistuu toimimaan aktiivisesti kansainvälisissä yhteyksissä ja eri kulttuureissa.
- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään hankkimaansa kielitaitoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan mm. kantamalla vastuuta vierailujen järjestelyistä, tiedottamalla opiskelusta ja harjoittelusta ulkomailla, kutsumalla vierailevia puhujia, järjestämällä eri maita sekä valtioiden ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta edistäviä järjestöjä koskevia päivänavauksia, teemapäiviä ja näyttelyitä.
- Opintojakson voi myös suorittaa osallistumalla ulkomailla järjestettävään hankkeeseen.
- Opintojakson suorittamista valvovat opettaja, joka on nimetty kansainvälisyyskoordinaattoriksi sekä hankevastaavat.
- Suoritusaika koska tahansa lukio-opintojen aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pääsee omakohtaisesti tutustumaan eri kulttuureihin ja olemaan aktiivinen osallistuja kansainvälisessä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa vierailla kielillä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja kehitetään kansainvälisessä yhteistyössä. Uskallus käyttää vieraita kieliä korostuu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta hankekohtaisesti. Opintojakson voi suorittaa yksittäisenä projektina tai lukion aikana kertyneinä aktiivisuussuoritteina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälisyys 2, TO12 (2op), koulukohtaiset valinnaiset opinnot, KAN2

Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan lukio-opintojensa aikana erikseen sovittavalla tavalla. Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta.

Suoritusmerkintä

Matemaattinen fysiikka, 2 op (TO13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään lukion matematiikasta ja sen soveltamisesta fysiikassa.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu korkeakoulutason fysiikkaan ja siinä tarvittaviin matemaattisiin työkaluihin
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Korkeakoulutasoisessa fysiikassa tarvittavat matemaattiset työkalut, esimerkiksi differentiaaliyhtälöt, osittaisderivaatta ja nabla.
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka ja matematiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattinen fysiikka (2 op), valinnaiset opinnot

Matemaattisen fysiikan opintojaksossa tutustutaan korkeakoulutasoiseen fysiikkaan ja siinä tarvittaviin matemaattisiin työkaluihin. Opintojakson aikana opiskelija syventää lukioaikana oppimiaan tietoja ja taitoja fysiikasta ja matematiikasta, sekä oppii uusien matemaattisten työkalujen käyttöä, kuten osittaisderivointia, differentiaaliyhtälöiden ratkaisemista ja gradientin laskemista.

Suoritusmerkintä.

Oppimaan, 2 op (TO14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa eri oppiaineiden opiskelutaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksosuoritus kertyy opiskelijalle lukioaikana eri oppiaineiden tukiopetukseen osallistumisesta. Myös opiskelijahuoltohenkilöstön tapaamiset huomioidaan.
- Opiskelija kerää osallistumismerkinnät vihreään opintokirjaan, jonka saa kansliasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso edistää opiskelijan osaamista oppiaineissa, aikatauluttamisessa ja opintojen loppuun saattamisessa. Opiskelija tutustuu myös lukion hyvinvointipalveluihin, joiden avulla tuetaan opiskelijan jaksamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO14 Oppimaan (2 op) Paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa vahvistetaan eri oppiaineiden opiskelutaitoja. Opintojaksosuoritus kertyy opiskelijalle lukioaikana eri oppiaineiden tukiopetukseen osallistumisesta. Myös opiskelijahuoltohenkilöstön tapaamiset huomioidaan. Opiskelija kerää osallistumismerkinnät vihreään opintokirjaan, jonka saa kansliasta.

Suoritusmerkintä.

Lukion tutor 1, 2 op (TO15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion tutorit toimivat mm. markkinointitehtävissä.
- Opiskelija oppii ottamaan vastuuta mm. muista opiskelijoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukio tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista.
- Työnkuva voi vaihdella eri vuosina.
- Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä.
- Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kasvattaa opiskelijan vastuunkantoa yhteisöstään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan tunnetaitoja ja vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa palautetta toiminnastaan tutorina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO15 Lukion tutor 1 (2 op) paikalliset valinnaiset opinnot

Lukio tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista. Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä. Työnkuva voi vaihdella eri vuosina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Lukion tutor 2, 2 op (TO16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä.
- Opiskelija oppii ottamaan vastuuta mm. muista opiskelijoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista.
- Työnkuva voi vaihdella eri vuosina.
- Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä.
- Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan tunnetaitoja ja vuorovaikutusosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kasvattaa opiskelijan vastuunkantoa yhteisöstään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa palautetta toiminnastaan tutorina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO15 Lukion tutor 2 (2 op) paikalliset valinnaiset opinnot

Lukio tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista. Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä. Työnkuva voi vaihdella eri vuosina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Studia generalia, 2 op (TO17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa järjestetään lukuvuoden aikana viisi koko koulun väelle avointa tilaisuutta, joihin kutsutaan opiskelijoiden haastateltaviksi ajankohtaisia asiantuntijavieraita yhteiskunnan eri aloilta (esim. media, politiikka, kulttuuri, eri tieteen- ja taiteenalat)

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija perehtyy valitsemaansa vieraaseen sekä rakentaa ja toteuttaa haastattelun yhdessä toisen opiskelijan kanssa opettajan ohjauksessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja arvolähtökohtien pohdintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa palautetta osallistumisestaan ja toteutuksestaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO17 Studia generalia (2 op) Paikalliset valinnaiset opinnot

Studia generalia -opintojaksossa järjestetään lukuvuoden aikana viisi koko koulun väelle avointa tilaisuutta, joihin kutsutaan opiskelijoiden haastateltaviksi ajankohtaisia asiantuntijavieraita yhteiskunnan eri aloilta (esim. media, politiikka, kulttuuri, eri tieteen- ja taiteenalat). Opiskelija perehtyy valitsemaansa vieraaseen sekä rakentaa ja toteuttaa haastattelun yhdessä toisen opiskelijan kanssa opettajan ohjauksessa. Opintojakso tarjoaa ikimuistoisia kohtaamisia, uusia näkökulmia, itsensä ylittämisen hetkiä ja opettavaisen kokemuksen. Aiempien vuosien vieraita ovat olleet esimerkiksi elokuvaohjaaja Zaida Bergroth, HS:n toimittaja Heikki Aittokoski, teatteriohjaaja Paavo Westerberg ja musikaalitähti Lauri Mikkola.

Suoritusmerkintä.

7.20. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden

eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan*

asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, *A-oppimäärä*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, *B1-oppimäärä*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, *B2-oppimäärä*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan

hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.20.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä, ja samalla pohtia kulttuurin ja taiteen merkitystä oman identiteetin kehitykselle.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kulttuuristen tuotosten tulkinta, tekstien tuottaminen sekä näiden avulla tapahtuva vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) VKENA03, valtakunnallinen pakollinen

Opintojakson aikana tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja. Opintojakson aikana harjoitellaan luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä sisältöjä ovat vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo, yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus, neuvottelemisen taidot sekä median rooli asenteiden muokkaajana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kriittiset luku-ja tiedonhankintataidot, sekä niihin pohjautuvat argumentoinnin ja tuottamisen taidot. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen (osallisuus), globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) VKENA04, valtakunnallinen pakollinen

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmäss*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson päätehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta. Opintojakson aikana opitaan tulkitsemaan tieteellistä tekstiä ja kirjoittamaan asiatekstiä. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja sekä kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista sekä itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat ja erilaiset tulevaisuudenvisiot sekä kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot ja mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia. Opintojaksolla käsitellään yleistajuisia tieteellisiä tekstejä. Lähdekriittisyys on yksi opintojakson keskeisistä sisällöistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kieliopinnot vahvistavat eettisyyttä ja ympäristöosaamista mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vieraan kielen rooli tieteen kielenä, lähdekriittisyys, lukemisen strategiat sekä asiatekstien tulkinta ja tuottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) VKENA05, valtakunnallinen pakollinen

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille, rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa, kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä. Keskeisiä sisältöjä ovat jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten, kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina, itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat työelämän vuorovaikutusosaaminen, kielenkäyttö muodollisissa tilanteissa sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelmat. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson aikana täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2op) VKENA06, valtakunnallinen pakollinen

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta, kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi sekä osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos, kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä, esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista sekä ratkaisukeskeisyys.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kieliopinnot vahvistavat eettisyyttä ja ympäristöosaamista mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat globaaliin ympäristökeskusteluun liittyvät tiedonhankintataidot, ajattelun taitojen kehittäminen sekä laajempiin suullisiin ja kirjallisiin tilanteisiin liittyvät vuorovaikutustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, hyvinvointiosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) VKENA07, valtakunnallinen syventävä

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*

- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson tavoitteisiin nähden tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu monipuolinen suullinen vuorovaikutusosaaminen, uskallus käyttää kieltä vaativimmissakin tilanteissa sekä kielen eri varianttien ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) VKENA8, valtakunnallinen syventävä

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi.

Englannin yo-kertaus, 2 op (VKENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrata lukion keskeistä A-englannin oppimäärää
- Harjoitella ylioppilaskokeen vaatimaa koeteknistä osaamista
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson sisältöjen kannalta tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- A-tasoisen päättökokeen tyyppiset luetut ja kuullut tekstit
- Kieliopin, sanaston ja koetekniikan harjoittamiseen soveltuva materiaali

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin yo-kertaus (2 op) VKENA09, koulukohtainen soveltava

Opintojaksolla harjoitellaan ylioppilaskokeen kannalta keskeistä materiaalia. Huomiota kiinnitetään myös kokeen teon teknisiin yksityiskohtiin. Suoritusmerkintä.

Kirjallinen ilmaisu, 2 op (VKENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoittaa opiskelijan kirjallista ilmaisua
- Vahvistaa opiskelijan kykyä tunnistaa ja tuottaa erilaisia tekstilajeja
- Harjoitella ylioppilaskokeen kirjallista tuotosta
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson sisältöjen kannalta tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaiset ylioppilaskokeessa esiintyvät tekstityypit kuten argumentoiva teksti, kuvaileva teksti, kirjeet ja puheet
- Kielen rekisterin tunnistaminen ja hallinta
- Oikeakielisyys
- Sanaston laajentaminen
- Oman tekstin arviointi ja korjaaminen
- Vertaisarviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ainerkirjoitus (2 op) VKENA10, koulukohtainen valinnainen

Opintojaksolla perehdytään erityyppisten tekstien kirjoittamiseen, laajennetaan sanavarastoa sekä syvennetään kirjoittamisen kannalta keskeistä kielioppia. Jaksojen 1-3 opintojaksot on varattu abiturienteille, jakson 4 opintojakso toisen vuosikurssin opiskelijoille, jotka kirjoittavat englannin seuraavana syksynä.

Peruskoulun englannin kertaus, 2 op (VKENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kieliopintojen niveltäminen peruskoulun ja lukion välillä
- Saavuttaa lukio-opinnoissa tarvittava osaaminen
- Kieliopin kertaaminen
- Arkisen sanaston kertaaminen
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään opiskelijan arkeen ja vapaa-aikaan liittyviä aihepiirejä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rohkaistuu puhumaan ja kirjoittamaan englantia ja oppii luottamaan taitoihinsa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu puhumaan ja kirjoittamaan englantia ja oppii luottamaan taitoihinsa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulun englannin kertaus (2 op) VKENA11, koulukohtainen valinnainen

Opintojakson aikana kerrataan peruskoulun aikana opittuja sisältöjä, harjoitellaan perusrakenteiden käyttöä ja vahvistetaan arkisen sanaston hallintaa. Opintojaksolla voi vaihtoehtoisesti korottaa hylätyn arvosanan arvosanaksi 5. Suoritusmerkintä.

Englannin tuki, 2 op (VKENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa lukiossa jo opittua kielitaitoa.
- Tavoitteena on vahvistaa kieliopin hallintaa.
- Pyrkimyksenä on laajentaa sanavarastoa.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson sisältöjen kannalta tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö sovitaan opiskelijoiden kiinnostuksen ja tarpeiden mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rohkaistuu kielenkäyttäjänä ja oppii luottamaan taitoihinsa suunnatessaan kohti ylioppilaskirjoituksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu kielenkäyttäjänä ja oppii luottamaan taitoihinsa suunnatessaan kohti ylioppilaskirjoituksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin tuki (2 op) VKENA11, paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojakso on suunnattu toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea englannin opinnoissaan. Opintojakson sisällöt sovitaan erikseen opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet ja tarpeet huomioiden. Opintojaksolla voi korottaa yhden hylätyn arvosanan arvosanaksi 5.

Suoritusmerkintä.

Maailmankansalaisen englanti, 2 op (VKENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmentaa ylioppilaskokeisiin
- Kehittää tiedonhankintataitoja
- Antaa valmiuksia kansainväliseen toimintaan
- Antaa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson sisältöjen kannalta tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- englanti lingua francana
- ajankohtaiset yhteiskunnalliset aihepiirit
- opiskelu ja työskentely ulkomailla
- kansainvälinen toimijuus
- median kriittinen tarkastelu ja käyttö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kieliopinnot vahvistavat eettisyyttä ja ympäristöosaamista mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmankansalaisen englanti (2 op) VKENA13, koulukohtainen valinnainen

Opintojakso on suunnattu abiturienteille. Opintojakson teemoina ovat ajankohtaiset kansainväliset ja yhteiskunnalliset asiat, joiden käsittely laajentaa opiskelijan sanavarastoa ja eri tekstityyppien hallintaa. Näin opintojakso myös valmentaa opiskelijoita ylioppilaskokeeseen.

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (VKENA01VKENA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin. Lisäksi asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle, arvioidaan omaa kielitaitoa ja täydennetään kieliprofiilia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

VKA01VKA02

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat oman kieli-identiteetin hahmottaminen, oppimisstrategioiden haltuun ottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson aikana opiskelija aloittaa kieliprofiilin kokoamisen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) VKENA01VKENA02, valtakunnallinen pakollinen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi.

7.20.2. Espanja (EAA)

Oppiaineen tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (EAA01EAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan espanjan erikoismerkkien käyttöä eri ohjelmilla

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) EAA1, EAA2, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) EAA3, pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuurien eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdekielisiin medioihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) EAA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista espanjan kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) EAA5, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*

- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan kohdemaiden koulu- ja koulutusjärjestelmiä ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria kohdekielisten maiden työkulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) EAA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii kestävän kehityksen teemoja samalla laajentaen sanavarastoaan.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaalin vastuun kysymyksiin syventyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija käsittelee kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) EAA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta eri aihealueisiin liittyen ja valmistautuu valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan suullista osaamista eri aihepiireihin liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään aiemmin oppimaansa kieliainesta erilaisissa suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opiskelija saa erillisen arvosanan valtakunnallisesta suullisesta kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) EAA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi.

7.20.3. Espanja (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden romaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) EAB31, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) EAB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja espanjalaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) EAB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun espanjaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) EAB34, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi

Perustaso 2, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua espanjaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) EAB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisten maiden kulttuurien ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisten maiden kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) EAB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (EAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) EAB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (EAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) EAB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (EAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kerrata keskeistä kielioppia, harjoitella kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

opiskelija harjaantuu ymmärtämään ja analysoimaan monipuolisesti eri aloja käsitteleviä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op) EAB39, Koulukohtainen valinnainen opintojakso

Opintojakson tehtävänä on syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kerrata keskeistä kielioppia, harjoitella kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista. Pääpaino on ylioppilaskirjoituksiin valmentautumisessa.

Numeroarviointi

7.20.4. Italia (IAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisen maan kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää millaisia mahdollisuuksia yhden romaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) IAB31, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op), IAB32 valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja italialaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) IAB33, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla harjoitellaan tavanomaisia asiointitilanteita ja muita arjen sosiaalisen kohtaamisen tilanteita. Aihepiireinä vapaa-aika, harrastukset ja koulu.

Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (IAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun italiaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) IAB34, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan kohdemaan tapoihin ja perinteisiin sekä verrataan niitä oman maan kulttuuriin. Harjoitellaan tiedonhakua italiaksi.

Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (IAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua italiaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) IAB35, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa omien mielipiteiden ja tuntemuksien ilmaisua sekä aktiivisen kuuntelun taitoa. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi

Perustaso 3, 2 op (IAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisen maan kulttuuriin ja hän tunnistaa sen merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisen maan kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) IAB36, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan italialaisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kohdekieltä itseään kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (IAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) IAB37, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (IAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) IAB38, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi

Yo-kertaus, 2 op (IAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kertaa keskeistä kielioppia sekä harjoittelee kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

opiskelija harjaantuu ymmärtämään ja analysoimaan monipuolisesti eri aloja käsitteleviä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op) koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kerrata keskeistä kielioppia, harjoitella kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista. Pääpaino on ylioppilaskirjoituksiin valmentautumisessa.

Suoritusmerkintä.

7.20.5. Kiina (KIB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (KIB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kiinankielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla. Tutustutaan pinyin -kirjoitukseen sekä vähitellen kirjoitusmerkkeihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu mandariinikiinan asemaan maailmassa, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op), KIB31 valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (KIB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista sekä pinyinillä että kirjoitusmerkein teknologiaa apuna käyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) KIB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (KIB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja kiinalaista koulujärjestelmää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaiden ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) KIB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (KIB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *kehittää kirjoitustaitoaan*
- *oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu sähköisiin sanakirjoihin ja tiedonhakuun kiinaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) KIB34, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia mandariinikiinan maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaiden tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (KIB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua kiinaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kiinaksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) KIB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (KIB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kiinankieliseen kulttuuriin ja hän tunnistaa merkittävimpiä kiinankielisiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kiinankieliseen kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) KIB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kiinaa itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kiinankielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (KIB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) KIB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (KIB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan lukemaan kirjoitusmerkeillä kirjoitettuja tekstejä esimerkiksi lyhyitä uutisia.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) KIB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

7.20.6. Ranska (RAA)

Oppiaineen tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RAA01RAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan ranskan erikoismerkkien käyttöä eri ohjelmilla

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA01RAA02 Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) VKA1, VKA2, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA03 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) VKA3, pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuurien eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdekielisiin medioihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA04 Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) VKA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ranskan kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) VKA5, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan kohdemaiden koulu- ja koulutusjärjestelmiä ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria kohdekielisten maiden työkulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA06 Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) VKA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii kestävän kehityksen teemoja samalla laajentaen sanavarastoaan.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*

- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija käsittelee kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Globaalin vastuun kysymyksiin syventyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) VKA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*

- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta eri aihealueisiin liittyen ja valmistautuu valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan suullista osaamista eri aihepiireihin liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään aiemmin oppimaansa kieliainesta erilaisissa suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opiskelija saa erillisen arvosanan valtakunnallisesta suullisesta kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA08 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) VKA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi

7.20.7. Ranska (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu ranskankielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden romaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) RAB31, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) RAB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja ranskalaista koulujärjestelmää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaiden ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) RAB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (RAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu sähköisiin sanakirjoihin ja tiedonhakuun ranskaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) RAB34, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena pohtia ranskan maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaiden tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi

Perustaso 2, 2 op (RAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua ranskaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään ranskaksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) RAB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi

Perustaso 3, 2 op (RAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin ranskankielisten maiden kulttuureihin ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti ranskankielisten maiden kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) RAB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään ranskaa itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan ranskankielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi

Perustaso 4, 2 op (RAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) RAB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi

Perustaso 5, 2 op (RAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) RAB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista. Jakson aikana vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Numeroarviointi

7.20.8. Saksa (SAA)

Oppiaineen tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (SAA01SAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan saksan erikoismerkkien käyttöä eri ohjelmilla

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) VKA1, VKA2, valtakunnalliset pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) VKA3, valtakunnalliset pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan saksankielisten maiden kulttuurien eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdekielisiin medioihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) VKA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista saksan kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) VKA5, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan kohdemaiden koulu- ja koulutusjärjestelmiä ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria kohdekielisten maiden työkulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) VKA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii kestävän kehityksen teemoja samalla laajentaen sanavarastoaan.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*

- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija käsittelee kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Globaalin vastuun kysymyksiin syventyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) VKA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*

- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta eri aihealueisiin liittyen ja valmistautuu valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan suullista osaamista eri aihepiireihin liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään aiemmin oppimaansa kieliainesta erilaisissa suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opiskelija saa erillisen arvosanan valtakunnallisesta suullisesta kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) VKA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa keskeisiä rakenteita ja laajentaa sanastoa sekä tekee yo-tehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietämystään saksankielisten maiden kulttuurista ja kielen eri rekistereistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsitteleviin teksteihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan opintojakson aikana tekemiin erityyppisiin tehtäviin. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät ja opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op), koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.

Suoritusmerkintä.

7.20.9. Saksa (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta hankkimallaan kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden germaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) SAB21, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana kerrataan ja vahvistetaan perusrakenteita ja -sanastoa ja harjoitellaan suullista ilmaisua. Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (SAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) SAB22, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita. Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja saksalaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) SAB23, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) SAB24, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) SAB25, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisten maiden kulttuurien ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisten maiden kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) SAB26, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason jatko 1 (2 op) SAB27, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason jatko 2 (2 op) SAB28, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (SAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa keskeisiä rakenteita ja laajentaa sanastoa sekä tekee yo-tehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsitteleviin teksteihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietämystään saksankielisten maiden kulttuurista ja kielen eri rekistereistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan opintojakson aikana tekemiin erityyppisiin tehtäviin. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät ja opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op) SAB29, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.

Suoritusmerkintä.

7.20.10. Saksa (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden germaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) VKB31, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) VKB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja saksalaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) VKB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op), VKB34 Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) VKB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisten maiden kulttuurien ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisten maiden kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) VKB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) VKB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) VKB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (SAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa keskeisiä rakenteita ja laajentaa sanastoa sekä tekee yo-tehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsitteleviin teksteihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietämystään saksankielisten maiden kulttuurista ja kielen eri rekistereistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan opintojakson aikana tekemiin erityyppisiin tehtäviin. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät ja opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.

Suoritusmerkintä.

7.20.11. Venäjä (VEA)

Oppiaineen tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Kieli-identiteetti ja vuorovaikutus globaalissa maailmassa, 4 op (VEA01VEA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- varmistetaan että opiskelija osaa käyttää kyrillisiä kirjaimia tietokoneella ja puhelimessa
- Opiskelijoita kannustetaan hyödyntämään Pietarin läheisyyttä harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- • Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.
- Myös Pietarin läheisyys tarjoaa mahdollisuuden harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan venäläisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä. Opintojaksossa voidaan tehdä laajahko luovan ilmaisun tuotos.
Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu venäjänkieliseen mediaan

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- • Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista venäjän kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- • Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.
- Opiskelijoita kannustetaan tutustumaan Pietarin tarjoamiin jatkokoulutusmahdollisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan venäläistä koulujärjestelmää ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria venäläiseen työkulttuuriin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

7.20.12. Venäjä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin. Myös Pietarin läheisyys tarjoaa mahdollisuuden harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana ja opiskelijoita kannustetaan tutustumaan Pietarin tarjoamiin jatkokoulutusmahdollisuuksiin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-

opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Opintojaksot

Venäjän alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy lukemaan kyrillisillä kirjaimilla kirjoitettua tekstiä.
- Opiskelijoita ohjataan asentamaan kyrillinen näppäimistö tietokoneelleen ja puhelimelleen, ja kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla, häntä rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu venäläisiin kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden slaavilaisen kielen osaaminen avaa muiden slaavilaisten kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa,

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.
Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan venäjän kieleen ja kulttuuriin ja venäjän kielen asemaan maailmassa. Opintojakson aikana opiskellaan kyrilliset kirjaimet ja harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi

Venäjän alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija huomaa Pietarin läheisyyden tarjoamat mahdollisuuden harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista kyrillisillä kirjaimilla teknologiaa hyväksikäyttäen.
- Opiskelija tutustuu myös venäjän kaunokirjaimiin ja ymmärtää kaunokirjoituksen merkityksen venäläisessä kulttuurissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi

venäjän alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vertailee suomalaista ja venäläistä koulusysteemiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy jo sujuvasti käyttämään kyrillistä näppäimistöä ja tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun venäjäksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.
Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi**.**

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Opiskelija tutustuu syvemmin venäläiseen kulttuuriin ja hän tunnistaa merkittävimpiä venäläisiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

-Opintojaksossa tutustutaan venäläisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Opiskelijat tutkivat itseään kiinnostavia kulttuuriaiheita ja tekevät oman venäjänkielisen tuotoksen.

Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 4, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia. Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.
Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään ja opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta ja tarpeellisuutta ja merkittävyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi**.**

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa luetaan ja tulkitaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista ja vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.
Numeroarviointi

Pojehali! Keskustelua ja kulttuuria, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on lisätä opiskelijan Venäjä-tietoutta ja kulttuurin tuntemusta, opiskelija tutustuu Venäjään matkailumaana.
- Opiskelija harjoittelee selviytymistä venäläisen puhekumppanin kanssa ja pyrkii toimimaan autenttisessa ympäristössä. Opiskelija oppii perusasioita Venäjän maasta, kulttuurista ja tavoista sekä harjoittelee puhumista aidoissa arkipäivän tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson toteuttaminen ja sisältö sovitaan lukuvuoden alussa. Voidaan toteuttaa yhteistyössä Espoonlahden lukion kanssa. Suoritusajankohta 1. tai 2.vuoden kevät (jaksot: 4 ja 5)
- opintojaksoon sisältyy Pietarin matka, jonka opiskelijat maksavat itse

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoa arkisissa kohtaamisissa venäjänkielisten kanssa ja hyödyntämään kaikkea kielitaitoaan kommunikoimiseen, sekä kommunikoimaan omalla äidinkielellä suomen kieltä vain vähän osaavien kanssa. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittämisestä kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu venäläiseen kulttuuriin, arkkitehtuuriin, yhteiskuntaan, ihmisiin ja hän harjaantuu huomaamaan suomalaisen ja venäläisen kulttuurin eroja ja yhtäläisyyksiä ja ymmärtämään kulttuurista moninaisuutta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta vieraassa ympäristössä ja hän oppii sietämään epävarmuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija osallistuu opintojakson ja opintoretken suunnitteluun ja tekee matkan päätteeksi yhdessä sovitun raportin matkasta. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pojehali! Keskustelua ja kulttuuria (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Venäjän keskustelu- ja kulttuuriopintojakso, jonka tehtävänä on lisätä opiskelijan Venäjä-tietoutta ja kulttuurin tuntemusta ja opiskelija tutustuu Venäjään matkailumaana. Opintojaksoon sisältyy Pietarin matka, jonka opiskelijat maksavat itse, sekä ennakkotehtävät ja matkan raportointi. Suoritetaan 1. tai 2. vuoden keväällä.

Suoritusmerkintä

7.21. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

*Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.*

*Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*

- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*

- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Tuntee ja ymmärtää erilaiset tavat vaikuttaa yhteiskunnassa. Kiinnostuu aktiivisesta kansalaisuudesta

Vuorovaikutusosaaminen

- Erityisesti YH01-opintojaksossa harjoitellaan erilaisten perusteltujen näkemysten arviointia ja toista kunnoittavaa keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomalainen yhteiskunta (2op) YH01, pakolliset opinnot.

Opintojakso perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Opintojakso keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Numeroarviointi.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*

- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Ymmärtää ja osaa soveltaa oppimaansa kulutusvalinnoissa, säästämisessä ja sijoittamisessa

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Ymmärtää taloustieteen yhteyden muihin tieteisiin, esim. psykologia ja sosiologia
- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan

opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieto (2op) YH02, pakolliset opinnot.

Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Opintojaksolla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Numeroarviointi.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*

- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä

Yhteiskunnallinen osaaminen

- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2op) YH03, pakolliset opinnot.

Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Opintojakson aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan

erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Opintojakson toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Numeroarviointi.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja lainsäädännöstä auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitieto (2op) YH04, valinnaiset opinnot.

Opintojaksolla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Numeroarviointi.

Yhteiskuntaopin yo-kertaus, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntaopin yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot.

Opintojakso palvelee opiskelijan valmentautumista yo-tutkinnon yhteiskuntaopin kokeeseen. Opintojaksolla kerrataan yhteiskuntaopin opintojaksojen keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien ylioppilaskokeen tehtäviä ja harjoitellaan myös digitaalista koetta varten.

Suoritusmerkintä.

Lukiolaisten sijoittajakoulu, 2 op (YH06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Ymmärtää taloustieteen yhteyden muihin tieteisiin, esim. psykologia ja sosiologia
- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiolaisten sijoittajakoulu (2op) YH06, paikallinen valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla tutustutaan osakesäästämisen ja sijoittamisen perusteisiin. Opintojakso kestää 2,5 vuotta ja se koostuu kuukausittaisista tapaamisista, joissa tarkastellaan erilaisia talouden ilmiöitä

sijoittamisen näkökulmasta ja harjoitellaan taloustaitoja. Opintojakson aikana tehdään vierailuja valtakunnallisiin tapahtumiin ja alan yrityksiin.

Suoritusmerkintä.

7.22. Japanin kieli ja kulttuuri (JAP)

Oppiaineen tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Japanin kieli ja kulttuuri 1, 2 op (JAP01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy japanin kielen alkeisiin
- Opiskelija perehtyy Japanin kulttuuriin ja historiaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Japanin kielen alkeet
- Japanin historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään japanin kielen ja japanilaisen kulttuurin erityispiirteistä. Tämä auttaa opiskelijaa tunnistamaan kulttuurien välisiä eroja ja vaikutuksia toisessa kulttuuriympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö.
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Japanin kieli ja kulttuuri 1 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana opiskellaan japanin kielen alkeet ja tutustutaan japanilaiseen kulttuuriin. Oppitunnit järjestetään tuntikaavion ulkopuolella.

Suoritusmerkintä.

Japanin kieli ja kulttuuri 2, 2 op (JAP02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan japanin kielen alkeissa
- Opiskelija perehtyy Japanin historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Japanin kielen perusteet
- Japanin historia ja kulttuuriperintö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan ymmärrystä vieraan kulttuurin ja yhteiskunnan erityispiirteistä. Tämä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Japanin kieli ja kulttuuri 2 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla opiskellaan japanin kielen alkeet ja tutustutaan japanilaiseen kulttuuriin. Oppitunnit järjestetään tuntikaavion ulkopuolella.

Suoritusmerkintä.

7.23. Latina (LAT)

Oppiaineen tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee latinan kielen alkeet
- Opiskelija perehtyy Rooman historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Latinan alkeet
- Rooman historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen merkityksestä eurooppalaisen kulttuurin ja kielten kehityksessä. Latinan kielen opiskelu auttaa opiskelijaa tunnistamaan nykykulttuurissa vallitsevien ajattelutapojen ja kertomusten historiallisia juuria.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Latinaa pidetään monien kielten äitinä. Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Opintojaksolla opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin.

Suoritusmerkintä.

Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu latinan alkeiden hallinnassa
- Opiskelija syventyy Rooman historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Latinan kielen alkeet

- Rooman historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen merkityksestä eurooppalaisen kulttuurin ja kielten kehityksessä. Latinan kielen opiskelu auttaa opiskelijaa tunnistamaan nykykulttuurissa vallitsevien ajattelutapojen ja kertomusten historiallisia juuria.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Latinaa pidetään monien kielten äitinä. Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Opintojaksolla opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin.

Suoritusmerkintä.

Perustason alkeet 3, 2 op (LAB33)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu latinan alkeisiin
- Opiskelija tutustuu Rooman historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Latinan alkeet
- Rooman historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen merkityksestä eurooppalaisen kulttuurin ja kielten kehityksessä. Latinan kielen opiskelu auttaa opiskelijaa tunnistamaan nykykulttuurissa vallitsevien ajattelutapojen ja kertomusten historiallisia juuria.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Latinaa pidetään monien kielten äitinä. Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Opintojakson aikana opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin.

Suoritusmerkintä.

7.24. Musiikki musiikkilukiossa: Luova tuottaminen (MULU)

Oppiaineen tehtävä

Luova tuottaminen

Luova tuottaminen on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaine luo pohjaa hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitojen sekä eettisyyden kehittymiselle. Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Produktioissa opiskelijat oppivat ymmärtämään toistensa tunteita ja ajatuksia.

Produktiot avaat myös usein näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntaan. Niiden kautta voimme käsitellä vaikeitakin asioita. Luova tuottaminen kehittää mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja auttaen opiskelijaa ajattelemaan uusilla tavoilla sekä etsimään erilaisia ratkaisuja ongelmiin.

Vaskivuoren musiikkilukiossa luovan tuottamisen opintoja ovat musiikin lukiodiplomi, lasten musikaali ja jazzimprovisointi.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Lasten musikaali, 2 op (MULA)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla ryhmä suunnittelee, harjoittelee ja esittää yhdessä lastenmusikaali-esityksen, joka esitetään läheisille päiväkodeille joko koululla tai päiväkotien tiloissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MULA - Lasten musikaali (2 op, valinnainen opintojakso MULA)

Opintojaksolla valmistetaan lastenmusikaali-esitys. Opintojakso tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.
- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta. Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikin lukiodiplomi:
- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta,
- musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku,
- yhteenveto
- arvioitsijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomit

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

MULD06 Musiikin lukiodiplomi (2 op, valinnainen opintojakso MULD06)

Opintojaksolla suunnitellaan musiikin lukiodiplomin toteutus ja laaditaan diplomisuoritukseen kuuluva kirjallinen osuus. Lukiodiplomin suorittaminen sisältää runsaasti itsenäistä työskentelyä. Diplomisuorituksesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteeksi.

Jazzimprovisointi, 2 op (MUZ)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso tavoitteena on, että opiskelija omaksuu improvisoinnin perusteita ja kehittää improvisointitaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tunneilla tehdään soittoharjoituksia, joissa käydään läpi asteikkoja, rakenteita ja harmonioita.
- Pienissä ryhmissä harjoitellaan jazzimprovisoinnin alkeita ja yhteissoittoa.
- Opintojaksolla tutustutaan lisäksi niihin musiikin teorian osa-alueisiin, joiden pohjalta improvisointia voi toteuttaa.
- Osa opiskelusta voi tapahtua itsenäisesti tai pienissä ryhmissä.
- Suoritukseen kuuluu opintojakson yhtyeiden yhdessä pitämä matinea.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttaa taitojen kehittyminen kurssin aikana ja sitoutuminen kurssin toimintaan. Opintojakson tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUZ01-02 Jazzimprovisointi (2 op, valinnainen opintojakso MUZ01-02)

Opintojakson tavoitteena on kehittää ja syventää opiskelijan improvisointitaitoja teorian ja käytännön harjoitteiden kautta. Opiskelija pääsee kokeilemaan soittamista erilaisten kokoonpanojen kanssa ja opintojakson suorittamiseen kuuluu esityksen valmistaminen pienessä ryhmässä.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

7.25. Musiikki musiikkilukiossa: Soiton- ja laulunopetus (MUSO)

Oppiaineen tehtävä

Soiton- ja laulunopetus

Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Musisointi avaa näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntaan ja musiikin avulla

voimme käsitellä vaikeitakin asioita. Musisointi kehittää mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja auttaen opiskelijaa ajattelemaan uusilla tavoilla sekä etsimään erilaisia ratkaisuja ongelmiin

Vaskivuoren musiikkilukiossa soiton- ja laulunopetukseen kuuluvat soiton- ja laulunopetuksen opintojaksot sekä kitaransoiton alkeet -opintojakso. Lukiossa opiskelijoille pyritään järjestämään opetusta ainakin seuraavissa soittimissa: viulussa, alttoviulussa, sellossa, huilussa, klarinetissa, saksofonissa, trumpetissa, pasuunassa, kitarassa, bassossa, rummuissa, klassisessa pianossa ja vapaassa säestyksessä. Lauluopinnoissa suuntautumisvaihtoehtoina ovat yksinlaulu ja pop/jazz-laulu.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Opiskelija voi hyväksilukea taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavan oppilaitoksen, esimerkiksi musiikkiopiston, opintoja osaksi lukio-opintojaan.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Kitaransoiton alkeet, 2 op (MUKI)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa säestää omaa ja toisten laulua soinnuilla ja hänellä on valmiudet jatkaa soitonopiskelua itsenäisesti eteenpäin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan avosointuihin, barresointujen periaatteisiin, sointumerkkeihin, tabulatuureihin, erilaisiin säestys- ja komppaustapoihin sekä eri kitaratyyppeihin.
- Jakson lopuksi tehdään pieni yhteisesitys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan tuntiaktiivisuutta ja harjoittelun kautta tapahtuvaa taitojen kehittymistä jakson aikana.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUKI - Kitaransoiton alkeet (2 op, valinnainen opintojakso MUKI)

Opintojaksolla käydään läpi kitaransoiton perusasioita: sointuja ja erilaisia tapoja säestää lauluja.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Pop/jazzlaulu, 2 op (MUP)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opetuksen tavoite on ohjata opiskelijaa löytämään laulamisen yhteydessä oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa.
- Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa.
- Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
- Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUP01-04 Pop/jazzlaulu (2 op, valinnainen opintojakso MUP01-04)

Pop/jazzlaulussa ohjelmisto koostuu pop-, rock- ja jazz-musiikista eri tyylilajeineen. Myös mikrofonitekniikan hallintaan kiinnitetään huomioita. Opintojakson voi suorittaa käymällä laulutunneilla taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavassa musiikkioppilaitoksessa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla soittotunneilla.

Soitonopetus, 2 op (MUS)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun päätavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa: soittimen hallintaa, äänenmuodostusta ja esitysteknisiä asioita kuten fraseerausta ja intonaatiota.
- Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa.
- Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
- Opiskelijalla on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton (SML) kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista instrumenttiopintoihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Yhtenä lukiovuonna voi suorittaa yhden opintojakson samassa soittimessa.

Musiikkilukion opiskelijoilla käytetään seuraavia lyhenteitä: ALT alttoviulu, BAS sähköbasso, FAG fagotti, HUI huilu, KIT kitara, KLA klarinetti, KON kontrabasso, KÄY käyrätorvi, NOK nokkahuilu, OBO oboe, PAS pasuuna, PIA piano, RUM rummut, SAK saksofoni, SEL sello, TRU trumpetti, VAP vapaa säestys, VIU viulu.

Muilla opiskelijoilla lyhenne on soitonopetuksesta MUS.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUS01-04 Soitonopetus (2 op, valinnainen opintojakso MUS01-04)

Opiskelija käy soittotunneilla valitsemallaan soittimella. Opintojakson voi suorittaa käymällä soittotunneilla taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavassa musiikkioppilaitoksessa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla soittotunneilla.

Yksinlaulu, 2 op (MUY)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opetuksen tavoite on ohjata opiskelijaa löytämään laulamisen yhteydessä oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa.
- Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa.
- Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
- Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUY01-04 - Yksinlaulu (2 op, valinnainen opintojakso MUY01-04)

Yksinlaulun opetuksessa tutustutaan eri maiden kansanlauluihin, suomalaisten ja pohjoismaisten säveltäjien laulumusiikkiin, musikaali- ja elokuvasävelmiin sekä italiankielisiin lauluihin ja saksalaisiin liedeihin. Opintojakson voi suorittaa käymällä laulutunneilla taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavassa musiikkioppilaitoksessa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla soittotunneilla.

7.26. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkiteknologia (MUTE)

Oppiaineen tehtävä

Musiikkiteknologia

Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Musiikkiteknologia on osa hyvää yleissivistystä ja se kehittää opiskelijan luovaa ja monitieteistä osaamista. Ongelmaratkaisu ja uudet luovat tavat tehdä asioita ovat keskeinen osa musiikkiteknologiaa.

Vaskivuoren musiikkilukiossa musiikkiteknologian opintoja ovat elektronisen musiikin, äänitekniikan sekä ääni- ja videotekniikan opintojaksot.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointi- ja vuorovaikutustaidot sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Elektroninen musiikki, 2 op (MUEL)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii elektronisen musiikin tuotannon ja äänisynteesin perusteita sekä pystyy soveltamaan taitojaan laaja-alaisesti eri laite- ja ohjelmistoympäristöissä.
- Opiskelija hallitsee sekvensseriohjelmien sekä syntetisaattorien perustoimintoja ja käyttöä.
- Opiskelija oppii tunnistamaan musiikin tuotannolle keskeisiä tyylipiirteitä ja soundeja sekä tuottamaan niitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elektronisen musiikin tuotantoon perehdytään musiikin tekemisen, luomisen ja kokeilemisen kautta.
- Opintojaksolla tutustutaan elektronisen musiikin tuotantotapoihin ja -menetelmiin sekä tutustutaan erityyppisten ohjelmistojen käyttöön (looppi-, sample- sekvensseripohjaiset ohjelmistot).

- Opintojaksolla käytetään erilaisia kuuntelu- ja havainnointitehtäviä tukemaan oppimisprosessia, harjoitellaan samplaamista, tehdään omaa musiikkia ja tutustutaan rumpukoneisiin, syntetisaattoreihin ja erilaisten soundien luontiin.
- Opintojakson aikana toteutetaan pienimuotoinen projekti.
- Opintovierailuja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijat antavat ja saavat monipuolista palautetta. Vertaisarviointi ja itsearviointi ovat tärkeä osa oppimista. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin ja palautettuihin harjoitustöihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUEL - Elektroninen musiikki (2 op, valinnainen opintojakso MUEL)

Opintojakso lähestyy muusikkoutta näkökulmasta, jossa perinteinen instrumenttiosaaminen ei ole keskiössä. Tietotekniset laitteet, kuten iPadit, tietokoneet ja syntetisaattorit ovat keskeisiä työkaluja. Opintojakso on suunniteltu siten, että opiskelijoilla on matala kynnys toteuttaa itseään ja luoda elektronista musiikkia. Opintojakso soveltuu kaikille Vaskivuoren lukion opiskelijoille.

Äänitekniikka 1, 2 op (ÄT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on saada perustietoa äänestä, sähköisestä äänen tuottamisesta ja vahvistamisesta sekä
- oppia huolehtimaan erilaisten juhlien, tilaisuuksien ja konserttien äänentoistojärjestelyistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetellaan äänentoiston suunnittelua ja toteutusta erilaisiin tiloihin ja tilanteisiin.
- Opitaan hallitsemaan äänentoistojärjestelmän eri osa-alueet: vahvistimet, kaiuttimet, mikrofonit, liittimet, miksauspöydät, erilaiset lisälaitteet kuten efektit jne.
- Avustetaan äänitarkkailijaa aidossa äänentoistotilanteessa.
- Opitaan toimimaan äänitarkkailijana sekä lava- että saliäänen tuotossa.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluu teoriajaksoja ja omien äänentoistotöiden hoitamista koulun eri tilaisuuksissa kuten musiikkiryhmien konserteissa.
- Äänitekniikka 2:n kurssille voi osallistua vain, jos on suorittanut Äänitekniikka 1:n kurssin hyväksytysti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painottuu sitoutuminen äänentoistotehtävien suorittamiseen. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää kirjallinen koe.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄT01 - Äänitekniikka 1 (2 op, valinnainen opintojakso ÄT01)

Opintojaksolla käydään läpi äänitekniikan perusteet ja tutustutaan äänentoistossa tarvittaviin laitteisiin. Lisäksi opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten tilaisuuksien ja konserttien äänentoisto.

Äänitekniikka 2, 2 op (ÄT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii huolehtimaan itsenäisesti julkaisukelpoisten äänitysten ja miksausten toteuttamisesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opitaan valitsemaan oikeanlainen mikrofoni kullekin soittimelle sekä hallitsemaan studion tallentimien, miksauspöydän ja muiden laitteiden käyttö.
- Erilaisten kokoonpanojen esityksiä äänitetään ja miksataan.
- Äänityssession edellyttämät työskentelytavat ja rutiinit omaksutaan.
- Opetus sisältää yhteisiä teoriaosuuksia, opintokäyntejä ja itsenäistä äänitystyötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Lopputyönä jokainen opiskelija huolehtii opettajan ohjauksessa äänityssession toteuttamisesta. Äänitettävänä ryhmänä voi olla jokin koulun kokoonpanoista.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Studiomestari

Molemmat äänitekniikan opintojaksot kiitettävästi suorittanut opiskelija voidaan nimittää studiomestariksi.

Studiomestari on henkilö, jolla on oikeus toimia lukion äänitysstudiossa äänitystilanteessa itsenäisesti äänittäjänä ja samalla koko nauhoituksen vastuuhenkilönä. Studiomestarin toimenkuvaan kuuluu myös toisten opiskelijoiden opastamista ja vieraille oppaana toimimista sekä studion laitteiden, soittimien ja tilojen ylläpitoa. Studiomestarin nimitys säilyy vielä senkin jälkeen, kun opiskelija on lähtenyt Vaskivuoren lukiosta.

Studiomestarin nimityksen voi saada Vaskivuoren lukion opiskelija, joka on suorittanut molemmat äänitekniikan kurssit kiitettävillä arvosanoilla. Sen lisäksi hänen tulee olla musiikinopettajien kollegion mielestä luotettava ja hyväkäytöksinen henkilö.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄT02 - Äänitekniikka 2 (2 op, valinnainen opintojakso ÄT02)

Opintojaksolla käydään läpi musiikkituotannon ja studiotekniikan perusteet. Pääpaino on äänittämisessä ja miksaamisessa. Opintojaksolle osallistuminen edellyttää Äänitekniikka 1:n suorittamista.

Molemmat äänitekniikan opintojaksot kiitettävästi suorittanut opiskelija voi saada nimityksen studiomestariksi.

Ääni- ja videotekniikka, 2 op (ÄVT)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii riittävät perustaidot ääni- ja kuvaustekniikassa livemusiikkivideon tekemiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi musiikkivideon tekemiseen tarvittavat ääni- ja kuvaustekniikan perusasiat ja prosessin eri vaiheet (suunnittelu, kuvaus/äänitys, miksaus/editointi).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄVT - Ääni- ja videotekniikka (2 op, valinnainen opintojakso ÄVT)

Opintojaksolla suunnitellaan, tallennetaan, editoidaan ja julkaistaan live-musiikkivideo. Opiskelijat saavat videot itselleen.

7.27. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkitieto (MUTI)

Oppiaineen tehtävä

Musiikkitieto

Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Musiikkitieto avaa näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntiin sekä vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia. Musiikkitieto on osa hyvää yleissivistystä ja se kehittää opiskelijan luovaa ja monitieteistä osaamista.

Vaskivuoren musiikkilukiossa musiikkitiedon opintoja ovat musiikin historian, musiikin hahmotuksen ja moniäänisen laulun opintojaksot sekä musiikki ammattina ja musikkiprojekti-opintojaksot.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Musiikki ammattina, 2 op (MUA)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu musiikkialaan ja sen eri ammatteihin.
- Opintojaksolla opitaan mitä levy-yhtiö, kustantaja, keikkamyyjä, muusikko, tuottaja, biisinkirjoittaja, agentti tai musiikkiteatterin ammattilainen tekevät ja miten musiikkibisnes toimii.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi alan toimijoita ja ammatteja sekä analysoidaan biisejä ja tutustutaan niiden tekemiseen.
- Tunneilla käy vieraina alan ammattilaisia kertomassa työstään.
- Opintojakson tehtävät ovat samoja asioita, joita alan ammattilaisetkin tekevät: kirjoitetaan liidejä (= biisin tilaus), tehdään biisejä ja biografia sekä suunnitelma alan yrityksen perustamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan em. tehtävien ja opiskelijan aktiivisuuden perusteella.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUA - Musiikki ammattina (2op, valinnainen opintojakso MUA)

Opintojaksolla tutustutaan musiikkialaan, sen ammatteihin ja musiikkibisnekseen. Tunneilla vierailee ammattilaisia kertomassa omasta työstään.

Taidemusiikki, 2 op (MUH01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietämystään länsimaisen taidemusiikin vaiheista, nykytilanteesta sekä keskeisistä teoksista ja säveltäjistä.
- Hän ymmärtää kunkin ajan taiteen ja historian välisiä syy- ja seuraussuhteita.
- Opiskelija tutustuu länsimaisen konserttitradition käytänteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla luodaan kronologinen katsaus eurooppalaisen taidemusiikin kehitykseen painottaen Suomen musiikkielämää.
- Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa musiikillista identiteettiä tutustumalla suomalaisen musiikin suhteuttamalla se eurooppalaiseen ja koko maailman musiikkikulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan musiikin historian tiedollista hallintaa ja säveltäjäesittelyn sisältöä.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson voi korvata lukioaikana suoritetulla musiikkiopiston Yleinen musiikkitieto D -kurssilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH01 - Taidemusiikki (2 op, pakollinen opintojakso MUH 1)

Opintojaksolla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausiin antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan. Konserttikäynti on osa opintojakson suoritusta. Se voi olla maksullinen konserttikäynti ja sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Musiikki meillä ja maailmalla, 2 op (MUH02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikkikulttuureita ja ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuuden.
- Oma musiikillinen identiteetti vahvistuu, kun tietämys omista musiikillisista juurista täsmentyy ja syventyy.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomalaisen kansanperinteen ja -musiikin menneisyyden ja nykypäivän tuntemusta syvennetään ja vahvistetaan soittamalla ja laulamalla.
- Opiskelijat perehtyvät pienemmissä ryhmissä johonkin itselleen vieraaseen musiikkikulttuurin ja kokoavat koko ryhmälle esittelyn, joka sisältää aktiivista musisointia.
- Jonkin musiikkikulttuurin esittelyssä voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan opintojakson tiedollista asioiden hallintaa ja musiikkikultturin esittelyn sisältöä.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH02- Musiikki meillä ja maailmalla (2op, pakollinen opintojakso MUH2)

Opintojaksolla tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja muihin etnisiin musiikkikulttuureihin. Opiskelijat valitsevat itse ne musiikkikulttuurit, joihin perehdytään musisoimalla ja kuuntelemalla.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Rock- ja jazzmusiikki, 2 op (MUH03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheisiin ja ymmärtää jazzin vaikutuksen rockmusiikin ja populaarikulttuurin syntymiseen.
- Hän syventää tietoaan rockmusiikista, etenkin itselleen vieraista tyyleistä ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jazz- ja rockmusiikin tyyleihin tutustutaan kuuntelemalla ja itse musisoiden.
- Samalla omaksutaan perusteita improvisoinnista ja jazzfraseerauksesta.
- Ohjelmisto kattaa rock- ja jazzmusiikin keskeisimmät kehitysvaiheet ja merkittävimmät tekijät.
- Opiskelijoiden erityisosaamista joiltakin rockmusiikin osa-alueilta hyödynnetään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan jazz- ja rockmusiikin historian tiedollista hallintaa ja säveltäjäesittelyn sisältöä.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH03 - Rock- ja jazzmusiikki (2op, Pakollinen opintojakso MUH3)

Opintojaksolla syvennetään tietämystä jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheista osana populaarimusiikin ja -kulttuurin syntyä. Rockmusiikin ilmiöihin perehdytään soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla monipuolista ohjelmistoa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Näyttämömusiikki, 2 op (MUH04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan näyttämömusiikin osa-alueisiin (ooppera, operetti, baletti ja musikaali) sekä musiikin käyttöön puhenäytelmissä ja elokuvissa.
- Myös musiikkivideot kuuluvat sisältöihin.
- Opiskelija oppii näyttämöilmaisun perusteita ja ymmärtää musiikkiteatteriproduktion vaativuuden ja esittämisen haasteellisuuden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teosesimerkkien avulla saadaan tietoa paitsi näyttämömusiikin tekijöistä, myös sen lajien kehityksestä ja olennaisista piirteistä.
- Musisoimalla saadaan tuntumaa musiikkiteatterin tekemisestä.
- Musiikin käyttöä kuvallisessa ilmaisussa tutkitaan.
- Opiskelijat voidaan jakaa ryhmiin, jotka suunnittelevat, harjoittelevat ja toteuttavat pienimuotoisen musiikkiteatteriesityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan näyttämömusiikin historian tiedollista hallintaa ja pienoisnäyttämömusiikkiesityksen suunnittelu- ja harjoitteluprosessin onnistumista.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH04 - Näyttämömusiikki (2 op, pakollinen opintojakso MUH4)

Opintojaksolla tutustutaan näyttämömusiikin eri lajeihin ja musiikin käyttöön kuvallisessa ilmaisussa. Suoritukseen kuuluu käynti koulun ulkopuolisessa näyttämömusiikkiesityksessä,

esimerkiksi oopperassa. Se voi olla maksullinen ja sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Moniääninen laulu, 2 op (MUMO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelijaa moniäänisen laulamisen pariin vahvistamalla sekä omaa äänenkäyttöä että muiden laulajien kuulemista suhteessa omaan laulamiseen.
- Opintojaksolla harjoitellaan säveltapailutaitoja monipuolisen ohjelmiston avulla ja tutustutaan lauluäänen eri rekistereihin ja pyritään löytämään itselleen luontaisin ääniala.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi laulutekniikan perusteita: kehollisia harjoituksia, hengitystekniikkaa sekä ääniharjoituksia.
- Nuottikuvan hahmottamista harjoitellaan erilaisin säveltapailuharjoituksin.
- Moniäänistä laulua harjoitellaan monipuolisen ohjelmiston kautta, joka koostuu mm. kaanoneista ja muista moniäänisistä harjoituksista.
- Improvisoinnin avulla harjoitellaan omien stemmojen keksimistä erilaisiin melodioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan tuntityöskentelyä ja tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUMO - Moniääninen laulu (2 op, valinnainen opintojakso MUMO)

Moniääninen laulu -opintojakso johdattaa opiskelijan moniäänisen laulamisen pariin ja se sopii etenkin uusille kuorolaisille orientoiviksi opinnoiksi kuorolaulua tukevana opintojaksona.

Musiikkiprojekti, 2 op (MUPR)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä käsiteltävään aiheeseen syvemmin kuin muiden musiikin opintojaksojen aikana on mahdollista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan käsiteltävään aiheeseen sekä itse aktiivisesti musisoiden että kuunnellen.
- Osana opintojaksoa voi olla pienimuotoinen esitys, jonka opiskelijat valmistavat opintojakson aikana.

- Opetus voidaan järjestää pidemmissä jaksoissa tuntikaavion ulkopuolella. Työskentelyjaksoja voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina.
- Opettajina voi toimia koulun ulkopuolisia asiantuntijoita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan arviointikriteereistä yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUPR - Musiikkiprojekti (2op, valinnainen opintojakso MUPR)

Tarpeen mukaan toteutettava opintojakso, jonka sisällöt pohjautuvat opiskelijoiden toiveisiin ja kiinnostuksen kohteisiin, esimerkiksi eri musiikkikulttuureiden käsittelyyn tai erilaisiin yhteistyöhankkeisiin muiden kultturialan toimijoiden kanssa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Musiikin hahmotus 1, 2 op (MUT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikin hahmotus 1 -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä, hahmottaa rakenteita ja omaksuu musiikin terminologiaa.
- Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy hyödyntämään musiikin hahmotustaitojaan omassa musisoinnissaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaan musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaan opintojakson sisällöt ovat:
- Rytmi
- aika-arvot (1/16-kokonuotti ja vastaavat tauot)
- em. aika-arvoista muodostuvia ryhmikuvioita
- pisteellinen puoli-, neljäsosa- ja kahdeksasosanuotti
- tahtilajit eli 2/4, 3/4 ja 4/4
- perussykkeen ja tempon säilyttäminen eri tempoissa
- Melodia ja harmonia
- duuriin ja luonnollisen molliin perustuvaa yksinkertaista melodiikkaa työtapana solmisaatio
- tutustutaan intervalleihin ja niiden sävyihin
- tutustutaan duuri- ja mollisointuun sekä niiden sävyihin
- nuottinimet sekä yksinkertaiset etumerkit (# ja b) sekä palautusmerkki
- oktaavialat
- klaavit opettajan harkinnan ja ryhmän tarpeiden mukaan

- asteikko ja sen periaate sekä koko- ja puolisävelaskel
- sävellajit 2#:n ja 2b:n
- intervallit priimistä oktaaviin (laadut opettajan harkinnan mukaan)
- yksinkertaiset reaalisointumerkit
- Muoto ja terminologia
- Tutustutaan muotorakenteisiin ja terminologiaan
- Sovitus, sävellys ja improvisaatio
- Tutustutaan ja rohkaistaan oppilaita oman musiikin tekemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

MUT-opintojaksot arvioidaan numeroarvioinnilla suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja suorittaa opintojakson ja musiikkiopiston kurssitutkinnon.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUT01 Musiikin hahmotus 1 (2op, valinnainen opintojakso MUT01)

Opintojaksolla opiskellaan Vantaan musiikkiopiston Musiikin hahmotus 1 -kurssin opetussuunnitelman mukaiset sisällöt.

Musiikin hahmotus 2, 2 op (MUT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikin hahmotus 2 -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä, hahmottaa rakenteita ja omaksuu musiikin terminologiaa.
- Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy hyödyntämään musiikin hahmotustaitojaan omassa musisoinnissaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaan musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaan opintojakson sisällöt ovat:
- Rytmi
- Jatketaan Musiikin hahmotus 1 -opintojakson asioiden vahvistamista sekä itse tuottaen että kirjoittaen
- tutustutaan 3/8- ja 6/8-tahtilajeihin ja vaihtuviin tahtilajeihin
- synkooppi
- trioli
- Melodia ja harmonia
- duuriin ja erilaisiin molliasteikkoihin (luonnollinen, harmoninen, melodinen) perustuvaa melodiikkaa laulaen ja kirjoittaen

- laulaen 1–2 -äänistä satsia ja kaanoneita
- sävellajit, etumerkinnät ja asteikot 4 # ja 4 b saakka
- nuottinimet, oktaavialat ja klaavit
- oktaavisiirtomerkinnät
- intervallit laatuineen (s, p, pu, tritonus)
- kuunnellaan ja lauletaan intervalleja ja puhutaan niiden sävyistä
- lauletaan, kuunnellaan ja tunnistetaan sointuja (d, m, y, v, d7)
- yksinkertaiset reaalisointumerkit
- tutustutaan laulaen ja kuunnellen pääsointuihin ja sointukulkuihin
- opiskellaan soinnun asteen käsite ja astemerkintä
- Muoto ja terminologia
- Tutustutaan muotorakenteisiin ja terminologiaan.
- Erilaisia muotorakenteita ja musiikkitermejä käytetään työstettävien teosten ja harjoitusten sekä oman musiikin tekemisen yhteydessä.
- Sovitus, sävellys ja improvisaatio
- Tutustutaan ja rohkaistaan opiskelijoita oman musiikin tekemiseen
- Rohkaistaan oppilaita musiikin tekemiseen yksin tai ryhmässä.
- Opettajan harkinnan ja käytettävissä olevan laitteiston mukaan harjoitellaan nuotinnusohjelman ja/tai valitun musiikin tuotanto-ohjelman käyttöä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

MUT-opintojaksot arvioidaan numeroarvioinnilla suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja suorittaa opintojakson ja musiikkiopiston kurssitutkinnon.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUT02 Musiikin hahmotus 2 (2op, valinnainen opintojakso MUT02)

Opintojaksolla opiskellaan Vantaan musiikkiopiston Musiikin hahmotus 2a ja 2b -kurssien opetussuunnitelman mukaiset sisällöt. Musiikin hahmotuksen opetuksessa kehitetään oppilaan musisointi- ja hahmotustaitoja sekä musiikin rakenteiden tiedostamista.

Musiikin hahmotus 3, 4 op (MUT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikin hahmotus 3 -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä, hahmottaa rakenteita ja omaksuu musiikin terminologiaa.
- Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy hyödyntämään musiikin hahmotustaitojaan omassa musisoinnissaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaan musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaan kurssin sisällöt ovat:
- Rytmi
- Kerrataan perustason rytmiikkaan kuuluvat asiat eli:
- tavallisimmat aika-arvot ja tauot (kokonuotti–1/32)
- synkooppi ja trioli sekä vastaavat tauot itse tuottaen ja kirjoittaen
- tavallisimmat tahtiosoitukset: 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 3/8, 6/8 sekä alla breve
- tavallisimmat rytmiset ilmiöt (syke, metri, rytmikuviot, kestot, tauot ja fraseeraus)
- perussyke sekä pulssin ja tempon hallinta eri tempoissa
- Melodia
- Kerrataan perustason melodiikkaan kuuluvat asiat. Tavoitteena on sujuva nuottikuvan hahmottaminen eli:
- rytmin ja melodisen linjan hallinta
- oikea-aikainen aloittaminen
- säveltason löytäminen ja sävelpuhtaus
- oman stemman hahmottaminen sekä eteneminen mahdollisista virheistä huolimatta. Samalla hahmotetaan harmonian ja tyylin perusteita, musiikin jäsentelyä ja muotorakenteita.
- Laulamista harjoitellaan yksi- ja moniäänisesti.
- Myös prima vista -laulua harjoitellaan.
- Musiikin kirjoittamista harjoitellaan kuulonvaraisesti ja instrumentin avulla (koskettimisto, oma soitin tai jokin muu väline)
- nuottinimet, oktaavialat ja klaavit (g-, f- ja c-)
- kaksoiskorotus ja kaksoisalennus
- sävellajit, etumerkinnät ja asteikot 7 # ja 7 b saakka
- painottaen 4 # ja 4 b saakka.
- duuri sekä luonnollinen, harmoninen ja melodinen molli
- moodit opettajan harkinnan mukaan
- s, p, pu, y ja v intervallit
- Harmonia
- Melodioista ja säestyksistä pyritään hahmottamaan toonika-, subdominantti-, dominantti-, dominanttiseptimisointuja sekä tavallisimpia lopukkeita ja niiden vaikutusta muotoon:
- kolmisoinnut ja D7-sointu laatuineen ja käännöksineen
- konsonanssin ja dissonanssin käsiteet
- peruskadenssit
- melodioista ja säestyksistä pyritään hahmottamaan perustehot
- tehdään yksinkertaista sointuanalyysiä
- reaalisointumerkinnät
- Muoto
- Tutustutaan tavallisimpiin muotorakenteisiin myös kuulonvaraisesti.
- Erilaisia muotorakenteita ja musiikkitermejä käytetään työstettävien teosten ja harjoitusten sekä oman musiikin tekemisen yhteydessä.
- Musiikkiterminologia
- Tutustutaan ja käytetään luontevissa musiikillisissa yhteyksissä, mm. oman musiikin tekemisen yhteydessä.
- Sovitus, sävellys ja improvisaatio
- Rohkaistaan ja harjoitellaan musiikin tekemistä yksin tai ryhmässä
- Opettajan harkinnan ja käytettävien laitteistojen mahdollisuuksien mukaan harjoitellaan nuotinnusohjelman ja/tai valitun musiikin tuotanto-ohjelman käyttöä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

MUT-opintojaksot arvioidaan numeroarvioinnilla suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja suorittaa opintojakson ja musiikkiopiston kurssitutkinnon.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUT03 Musiikin hahmotus 3 (4op, valinnainen opintojakso, entiset MUT3 ja 4)

Opintojaksolla opiskellaan Vantaan musiikkiopiston Musiikin hahmotus 3 -kurssin opetussuunnitelman mukaiset sisällöt. Musiikin hahmotuksen opetuksessa kehitetään oppilaan musisointi- ja hahmotustaitoja sekä musiikin rakenteiden tiedostamista.

7.28. Musiikki musiikkilukiossa: Yhteismusisointi (MUYH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteismusisointi

Yhteismusisointi on yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaine luo pohjaa hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitojen sekä eettisyyden kehittymiselle. Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Yhdessä musisoitaessa opiskelijat oppivat ymmärtämään toistensa tunteita ja ajatuksia.

Yhteismusisointi avaa näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntiin ja musiikin avulla voidaan käsitellä vaikeitakin asioita. Yhteismusisointi kehittää mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja auttaen opiskelijaa ajattelemaan uusilla tavoilla sekä etsimään erilaisia ratkaisuja ongelmiin.

Lukioaikanaan musiikkilukion opiskelijan tulee suorittaa vähintään yhteismusisoinnin opintoja vähintää kuuden opintopisteen (kolmen opintojakson) verran. Vaskivuoren musiikkilukiossa yhteismusisointiin kuuluvat big bandin, kuorojen, rock-musiikin, kamarimusiikin, yhtyelaulun ja musikaaliorkesterin opintojaksot.

Muualla suoritettuja yhteismusisoinnin opintoja ei hyväksilueta.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, eettisyys- ja ympäristöosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Big Band, 2 op (MUB)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa.
- Lisäksi parannetaan sekä soitinryhmän sisäisiä että koko orkesterin yhteissoittotaitoja.
- Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kohentavat paitsi esiintymisvalmiuksia myös sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia.
- Esiintymiset kuuluvat olennaisena osana kurssin suorittamiseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUB01-08 Big Band (2 op, valinnainen opintojakso MUB01-08)

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan oman soittimen hallintaa ja yhteissoittotaitoja. Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia ja esiintymiset kuuluvat olennaisena osana opintojakson suorittamiseen.

Kuoro, 2 op (MUK)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan sekä harjoittaa säveltapailutaitojaan.
- Yhdessä laulaminen ryhmässä kehittää yhteismusisointi- sekä vuorovaikutustaitoja.
- Tyylillisesti monipuolisen ohjelmiston avulla opiskelija kasvattaa musiikkillista yleissivistystään.
- Erilaiset esiintymiset, konsertit, konserttimatkat ja levytykset kehittävät esiintymis- ja tulkitsemistaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmisto on tyylillisesti monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista koti- ja ulkomaista kuoro-ohjelmistoa.
- Kuoroilmaisua voidaan laajentaa sisältämään myös liikettä ja koreografioita.
- Harjoitusleirit, esiintymiset, esiintymismatkat ja levytykset kuuluvat opintojakson suorittamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan kuorossa tarvittavia musiikillisia taitoja sekä osallistumista ja sitoutumista kuoron toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUK01-08 - Kuoro (2 op, valinnainen opintojakso MUK01-08)

Lukiossa toimii kolme kuoroa: tyttökuoro, mieskuoro ja kamarikuoro. Kuoroihin pyrkiville järjestetään koelaulutilaisuudet. Kuorolaulun suorittamiseen kuuluu viikoittaisten harjoitusten lisäksi stemmaharjoituksia, harjoitusleirejä sekä esiintymisiä.

Kamarimusiikki, 2 op (MUO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on kehittää oman instrumentin hallintaa ja yhteissoittoa kohentaen samalla niin vuorovaikutus- kuin esiintymistaitojakin.
- Eri aikakausien ja tyylisuuntien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musiikin esitystavoista ja -traditioista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitettava ja esitettävä ohjelmisto valitaan ryhmän taitotason perusteella.

- Yhtyeiden kokoonpanoja voidaan vaihdella ohjelmiston mukaan.
- Esiintymiset Aitiopaikassa, Klassinen maraton -konsertissa sekä koulun ja koulun ulkopuolisissa juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat opintojakson suoritukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista ryhmän toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUO01-04 - Kamarimusiikki (2 op, valinnainen opintojakso MUO01-04)

Opiskelijoista muodostetaan kamariyhtyeitä (=soitinyhtyeitä), jotka harjoittelevat viikoittain. Harjoitusten lisäksi opintojakson suorittamiseen kuuluu esiintymisiä niin koulun kuin koulun ulkopuolisissakin tapahtumissa ja juhlissa.

Musikaaliorkesteri, 2 op (MUOR)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on kehittää oman instrumentin hallintaa ja yhteissoittotaitoja.
- Eri aikakausien ja tyylisuuntien musikaalien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musikaalin esitystavoista ja -traditioista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Orkesterin kokoonpanon ja soitettavan materiaalin määrittää kulloinkin esitettävä musikaali.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat harjoitukset, jotka ajoittuvat normaalisti syys-tammikuulle sekä esitykset (n. 20 kpl).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista orkesterin toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUOR01-08 - Musikaaliorkesteri (2 op, valinnainen opintojakso MUOR01-08)

Musikaaliorkesteri harjoittelee vuosittaisen musikaalin orkesteriosuuden ja esittää sen yhdessä musikaalin muiden esiintyjien kanssa Kulttuuritalo Martinuksessa.

Rock-musiikki, 2 op (MUR)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on oman soittimen hallinnan ja yhteissoittotaitojen kehittäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelun lähtökohtana ovat rock-musiikin eri tyylilajit. Opetusmateriaali sovitetaan ryhmän taitotasoa vastaavaksi.
- Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Oman musiikin tekemiseen kuuluu säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen.
- Jokainen yhtye valmistaa ainakin yhden esityksen lukuvuodessa. Esiintymisfoorumeita ovat koulussa järjestettävät Bändimaraton- ja Kesäkorva-konsertit, kuukausittaiset Vaskiklubi-illat sekä muut mahdolliset tilaisuudet.
- Jos yhtye tekee omaa musiikkia, sitä on mahdollista tallentaa lukion äänitysstudiossa yhteistyössä studiomestareiden kanssa.
- Opintojaksolle voi osallistua jo olemassa olevat bändikokoonpanot.
- Muista ilmoittautuneista muodostetaan kokoonpanoja mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa kokoonpanoja voidaan muuttaa ryhmän taitotason mukaiseksi.
- Opiskelija voi lukuvuonna osallistua yhden ryhmän opetukseen. Poikkeuksena voivat olla opiskelijat, joilla on sivusoittimessaan riittävä taito bändisoittoon.
- Pidemmällä oleville opetusryhmille, joille harjoittelu- ja työskentelytottumukset ovat tuttuja, osa kurssisuorituksesta voi olla itsenäisesti suoritettavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUR01-04 - Rock-musiikki (2 op, valinnainen opintojakso MUR01-04)

Opintojakson lähtökohtana ovat rock- ja popmusiikin eri tyylilajit, joihin tutustutaan yhtyesoiton avulla. Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Esiintymiset ja demoäänitykset ovat osa opintoja.

Yhtyelaulu, 2 op (MUYH)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan sekä kehittää säveltapailutaitojaan.
- Yhdessä laulaminen pienemmässä ryhmässä kehittää yhteismusisointi- ja vuorovaikutustaitoja sekä vie lauluinstrumentin hallintaa solistisempaan suuntaan.
- Tyylillisesti monipuolisen ohjelmiston avulla opiskelija kasvattaa musiikkillista yleissivistystään.
- Esiintymis- ja tulkitsemistaidot vahvistuvat esiintymisten myötä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmisto on monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista ja erilaisia painotuksia esim. kansanmusiikin tai populaarimusiikin suuntaan voidaan tehdä kunkin yhtyeen mieltymysten mukaisesti.
- Yhtyelauluilmaisua voidaan laajentaa sisältämään myös liikettä ja koreografioita.
- Esiintymiset Aitiopaikassa, Klassinen maraton -konsertissa sekä koulun ja koulun ulkopuolisissa juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat opintojakson suoritukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan lauluyhtyeessä tarvittavia musiikillisia taitoja sekä osallistumista ja sitoutumista lauluyhtyeen toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUYH01-03 - Yhtyelaulu (2 op, valinnainen opintojakso MUYH01-03)

Opiskelijat muodostavat 3-8 hengen lauluyhtyeitä, jotka harjoittelevat viikoittain. Harjoitusten lisäksi opintojakson suorittamiseen kuuluu esiintymisiä niin koulun kuin koulun ulkopuolisissakin tapahtumissa ja juhlissa. Opintojaksolle osallistuminen edellyttää neljän opintopisteen (kahden opintojakson) verran kuoro-opintoja tai muutoin osoitettuja riittäviä yhteislaulutaitoja.

7.29. Media (Med)

Oppiaineen tehtävä

Medialinjan opiskelijat ovat medialinjalle päästyään sitoutuneet suorittamaan median kursseja seuraavasti: MED1, MED2, MED3, JOU1, TEL1 ja RAD1. Näiden lisäksi opiskelija valitsee vähintään kaksi (2) opintojaksoa lehti-, radio- tai televisiotyötä. Kaikille lukion opiskelijoille avoimia median kursseja ovat MED4, JOU2, JOU3, JOU4, RAD2, RAD3 ja RAD4 sekä TEL2, TEL3 ja 3, mikäli ryhmissä on tilaa. Medialinjan opiskelijoille ja mediadiplomin suorittaville opiskelijoille suositellaan myös seuraavia yleislukionkursseja: KU3, KU11, KU12, KU13, KU14, AI7 ja AI10. Mediadiplomia tekevällä opiskelijalla tulee olla suoritettuna vähintään neljä (4) edellä mainittua yleislukion tai medialinjan opintojaksoa.

Tavoitteet

Linjalla keskitytään journalismin peruskysymyksiin ja annetaan perusvalmiuksia lehti-, radio- ja televisiotyöhön. Tavoitteena on antaa opiskelijoille mahdollisuus omien aineistojen julkaisuun sekä käytännön kokemuksen saamiseen media-alan työelämästä.

Osaamisen arviointi

Jos medialinjan opiskelija on suorittanut kahdeksan (8) median opintojakso, hän saa päättötodistukseen merkinnän opiskelusta medialinjalla. Opintojaksot arvostellaan pääsääntöisesti numeroarvosanalla. Mikäli opiskelija kuitenkin haluaa opintojaksosta suoritusmerkinnän numeroarvioinnin sijaan, tulee hänen ilmoittaa siitä opettajalle opintojakson alussa.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Journalismin perusteet, 2 op (JOU01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään journalismin piirteisiin mediateksteissä. Tutustutaan mediaopiskelijan rooliin sekä uuden tiedon tuottajana että yhteiskunnallisena keskustelijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kehitetään omaa mediajuttujen tekemisen prosessia: ideointitekniikkaa, tiedonhankinnan menetelmiä, sisällön tuottamisen taitoja sekä tekstien viimeistely- ja editointitaitoja. Numeroarvostelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärretään laaja-alaisesti yhteiskunnan toimintaa ja mediatekstin vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään journalismin piirteisiin mediateksteissä. Tutustutaan mediaopiskelijan rooliin sekä uuden tiedon tuottajana että yhteiskunnallisena keskustelijana. Opintojakson

aikana kehitetään omaa mediajuttujen tekemisen prosessia: ideointitekniikkaa, tiedonhankinnan menetelmiä, sisällön tuottamisen taitoja sekä tekstien viimeistely- ja editointitaitoja.

Kuvajournalismi, 2 op (JOU02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kuvan käyttö journalismissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskitytään valokuvaan ja liikkuvaan kuvaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Keskitytään kuvan vaikutuskeinoihin ja käyttämiseen monipuolisesti journalismin välineenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvajournalismin opintojaksolla tutkitaan kuvan merkitystä ja sen voimaa mediakentällä. Opintojaksolla tehdään harjoituksia, jotka kehittävät kuvailmaisua journalismin näkökulmasta.

Journalismi ammattina, 2 op (JOU03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on syventää journalistisen kirjoittamisen tietoja ja taitoja. Opintojaksolla tutustutaan tutkivaan journalismiin ja syvennetään JOU1 ja JOU2 -kursseilla saatuja taitoja. Perehdytään journalismin etiikkaan sekä median sisältöratkaisuihin vaikuttaviin tekijöihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson erityinen fokus on kirjoittamisessa. Opitaan elävöittämään faktatekstiä erilaisilla kielen keinoilla. Numeroarvostelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan journalismin ammattilaisilta työn moniuloitteisuudesta ja erilaisista toimenkuvista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään Jou1- ja Jou2-opintojaksoilla opittuja sisältöjä. Opintojakson erityinen fokus on kirjoittamisessa. Opitaan elävöittämään faktatekstiä erilaisilla kielen keinoilla.

Journalismi kansainvälisenä yhteistyönä, 2 op (JOU04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tehdään journalismia kansainvälisessä työympäristössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteistyöoppilaitokset ovat eri kulttuureista ja työskentelykieli on englanti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opitaan yhteistyötaitoja ja erilaisia kulttuurisia näkökulmia asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään journalistinen projekti toisen tai toisten maiden koulujen kanssa. Projekti suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä. Opiskelijat oppivat taitoja toimia monikulttuurisessa työympäristössä journalismin avulla.

Median perusteet, 2 op (MED01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään median rakenteeseen, toimintaan ja lainsäädäntöön sekä median sisällöllisiin ja ilmaisullisiin erityispiirteisiin. Käsitellään journalismin peruskysymyksiä, median yhteiskunnallista ja kulttuurista vaikuttavuutta. Tehdään harjoituksia eri medioista mediakritiikin keinoin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Otetaan haltuun median eri välineistöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärretään median valtarakenteita, toimintatapoja ja yhteiskunnallista merkitystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Medialinjan opiskelijoiden ensimmäinen opintojakso missä tutustutaan toisiin opiskelijoihin, ryhmäydytään, opitaan median valtarakenteita ja toimintatapoja tekemällä harjoituksia.

Mediailmaisu, 2 op (MED02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään sekä sanallisen että sanattoman viestinnän tekniikoihin ja niiden tulkitsemiseen. Opetellaan haastattelutekniikkaa ja esiintymisen taitoja puhe- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Tehtävät syventävät ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vapauttavat luovaa energiaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman ilmaisun kehittäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan parantamaan omaa ilmaisua ja kannustamaan sekä arvioimaan muiden ilmaisua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Medialinjalaisten toinen opintojakso. Perehdytään sekä sanallisen että sanattoman viestinnän tekniikoihin ja niiden tulkitsemiseen. Opetellaan haastattelutekniikkaa ja esiintymisen taitoja puhe- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Tehtävät syventävät ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vapauttavat luovaa energiaa.

Valotekniikka, 2 op (Med03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valotekniikan rakentaminen ja työturvallinen oppiminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elokuva-, televisio-, esitys- ja teatterivalaistus.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ymmärretään valotyön merkityksellisyys erilaisissa kulttuurialan tuotannoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valotekniikan opintojaksolla opiskellaan valotekniikan perusteet. Syvennytään elokuva-, esitys- ja teatterivalaistukseen ja niiden toteuttamiseen suunnittelusta rakentamiseen ja esitykseen. Opiskelijat tekevät valotyöt johonkin koulun projektiin.

Radiotyön perusteet, 2 op (RAD01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan äänenkäsittelyn perusteet. Opintojaksolla tutustutaan digitaaliseen tallennukseen, mikrofonin käyttöön ja äänen editointiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutkitaan erilaisia radio- ohjelmia ja tehdään harjoitustöitä. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan äänenkäsittelyn perusteet. Opintojaksolla tutustutaan digitaaliseen tallennukseen, mikrofonin käyttöön ja äänen editointiin. Harjoitustehtäviä ja niiden analysointia.

Radioilmaisu/radiopersoona keskiössä, 2 op (RAD02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan radio-ohjelman teon peruskysymyksiä, ohjelmapolitiikkaa ja radioilmaisua. Tutustutaan jutun taustamateriaalin hankintaan, ohjelmasuunnitelman tekoon, haastatteluun, äänimateriaalin käyttöön, kielenkäyttöön sekä ohjelman editointiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehdään harjoitustöitä ja tutustutaan lähetys- ja jakelutekniikkaan. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opiskellaan radio-ohjelman teon peruskysymyksiä, ohjelmapolitiikkaa ja radioilmaisua. Tutustutaan jutun taustamateriaalin hankintaan, ohjelmasuunnitelman tekoon, haastatteluun, äänimateriaalin käyttöön, kielenkäyttöön sekä ohjelman editointiin. Tehdään radio-ohjelma.

Suora radiolähetys, 2 op (RAD03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Radiotyön opintojaksoon liittyvä harjoittelu, jonka aikana kukin opiskelija tekee erityyppisiä radiojuttuja, jotka kaikki kritikoidaan, arvioidaan ja muokataan lähetyskuntoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmat julkaistaan joko koulun omassa radiossa, nettiradiossa tai paikallisradiossa. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan liveradion tekemistä ja ilmaisua. Toteutetaan suoraa radio-ohjelmaa eri radiomedioissa.

Urheiluselostus, 2 op (RAD04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan urheiluselostusta puheradion muodossa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valitaan opiskelijan kannalta mielenkiintoinen laji, jonka selostamiseen syvennytään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan, harjoitellaan ja toteutetaan urheiluselostusta valitusta lajista.

Televisiotyön ja elokuvan perusteet, 2 op (TEL01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan video-, ja elokuvakameran käyttöä, videon editointia sekä kuvaviestinnän perusteita. Tutustutaan televisio-ohjelman teon peruskysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan televisio-ohjelman teon peruskysymyksiin. Erilaisten videokoosteiden laadintaa sekä harjoitustöitä. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan video-, ja elokuvakameran käyttöä, videon editointia sekä kuvaviestinnän perusteita. Tutustutaan televisio-ohjelman teon peruskysymyksiin.

Suora televisiolähetys, 2 op (TEL02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suoritusaika 2. vuonna. Opetellaan televisio-ohjelman suunnittelua. Opetellaan aineiston hankintaa, kuvausta, editointia. Musiikin, tehosteiden ja lavastuksen suunnittelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monikamerastriimaus eri tapahtumista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan ja toteutetaan suoraa televisiolähetystä koulun verkossa tai striiminä internetin välituksellä.

Abivideo tai elokuvaproduktio, 2 op (TEL03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Elokuvatuotanto eri rooleissa käsikirjoituksesta valmiiseen abielokuvaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteistyöproduktio missä vastuuroolit jaetaan ja työryhmä tuottaa vuosittaisen Vaskivuoren abivideon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suunnitellaan ja toteutetaan Vaskivuoren lukion perinteeksi muodostunut Abivideo/elokuva.

Kansainvälinen elokuva- tai televisiotuotanto, 2 op (TEL04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tehdään verkostokoulujen kanssa yhteiseurooppalainen lyhytelokuva- tai televisiotuotanto

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toimitaan ja opitaan kansainvälisissä työryhmissä. Työskentelykieli englanti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opitaan yhteistyötaitoja ja erilaisia kulttuurisia näkökulmia asioihin

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tehdään verkostokoulujen kanssa yhteiseurooppalainen lyhytelokuva- tai televisiotuotanto. Toimitaan ja opitaan kansainvälisissä työryhmissä. Työskentelykieli englanti.

Projektit vaihtuvat yleensä kahden vuoden jaksoissa.

7.30. Tanssi (TAK)

Oppiaineen tehtävä

Tanssiopinnoissa opiskelija havainnoi ja tarkastelee sekä itseään, oppimistaan että ympäröivää maailmaa oman kehonsa kautta – tanssin ja liikkeen keinoin. Tanssi oppiaineena ymmärretään kuten tanssitaide; monilajisena, monipuolisena sekä maailmanlaajuisena ilmiönä. Tanssin tehtävä lukion oppiaineena on perehdyttää tanssiin taiteenlajina, avartaa ja laajentaa opiskelijan tanssikäsitystä sekä kannustaa ja tukea opiskelijan henkilökohtaista kehitystä. Opintojen keskeisenä tavoitteena on tarjota monipuolista tanssin ja taiteen opetusta ja näin ohjata opiskelijaa kohti kokonaisvaltaisempaa käsitystä ja ymmärrystä tanssista taiteena.

Tanssin opetus perustuu holistiseen ihmiskäsitykseen, jonka mukaan ihminen on kehollinen, tajunnallinen ja elämäntilanteeseensa sekä ympäristöönsä kytköksissä oleva olento. Kehollisuus, kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus muodostavat opetuksen perustan, jonka kautta opiskelijaa kannustetaan havainnoimaan, analysoimaan ja reflektoimaan omaa sekä toisten työskentelyä. Opiskelija tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien uusien kokemusten pohjalta.

Tanssiopinnot ovat pääasiassa ryhmäopetusta, jossa ryhmädynamiikan havainnointi sekä ryhmän yhteisen suunnan löytäminen on keskeistä. Tanssin opiskelu vahvistaa opiskelijan kykyä havainnoida ryhmän toimintaa ja hän tulee tietoisemmaksi yksilön vaikutuksesta ryhmän työskentelyyn.

Lukion tanssiopinnoissa syvennetään opiskelijan esittävän taiteen monilukutaitoa ja kykyä yhdistellä eri tieteitä ja taiteita. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan keskusteluihin, ilmaisemaan näkemyksiään ja kokemuksiaan tanssista sekä katsojana että itse tanssin toteuttajana. Tanssiopintojen tarjoamat uudet kokemukset, esiintymismahdollisuudet sekä tavoitteellinen työskentely luovat perustaa monipuoliselle oppimiselle. Tieto- ja viestintätekniikka mahdollistaa tanssin tarkastelun maailmanlaajuisena ilmiönä. Digitaalisuus tuo lähemmäs ja avaa tanssin sisällä olevia erilaisia kulttuureja, traditioita, historiallista kehitystä sekä esitystoimintaa.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tanssin ammattiryhmien, teattereiden, museoiden, taideoppilaitosten ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Paikallisesti hyödynnetään Vantaalla tapahtuvaa kulttuuritoimintaa, sekä toimitaan yhteistyössä paikallisten tanssin toimijoiden ja tanssiopistojen kanssa.

Tanssi oppiaineena toimii myös opiskelijan arkea tauottavana toimintana, jolla on sekä kehonhuollollisia että kehon ja mielen hyvinvointiin liittyviä positiivisia vaikutuksia.

Lukion tanssiopinnot avaavat opiskelijoille tanssia ammattina ja taidemuotona myös oppimisympäristöjensä kautta. Tanssin opiskelu tapahtuu tarkoituksenmukaisessa turvallisessa opetustilassa kuten harjoitusstudiossa tai näyttämöllä. Esityksen valmistamisprosessin avulla opiskelijat tutustuvat taiteellisen työn ammattilaisten työnkuvaan sekä työtehtäviin. Tanssiopinnot tarjoavat tietoa tanssin jatko-opintomahdollisuuksista ja kannustavat pitkäkestoiseen elämäntapaan liikkeen parissa.

Lukion tanssiopintojen päätteeksi on mahdollista suorittaa tanssin lukiodiplomi, jonka tekemiseen vaaditaan kolme opintojaksoa lukion tanssiopintoja.

Tavoitteet

Tanssin opetuksen tavoitteena on:

- kannustaa ja tukea opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä tanssin opetuksen keinoin
- innostaa sekä rohkaista opiskelijaa uusien kokemusten äärelle ja syventää opiskelijan ymmärrystä tanssista taiteena
- rohkaista opiskelijaa avoimuuteen, luovuuteen, oman liikekielen havainnointiin sekä tutkimiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn
- purkaa käsityksiä suorituskeskeisestä tanssin opiskelusta luovuuden, yhteisöllisyyden, kannustavan osallisuuden sekä dialogisuuden avulla
- tarjota tietoa tanssin ammattikentän toiminnasta, jatko-opinnoista sekä niiden mahdollisuuksista Suomessa sekä ulkomailla

Lisäksi opetuksen tavoitteena on, että

Opiskelija

- tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa omaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien uusien kokemusten pohjalta
- oppii tunnistamaan onnistumisia ja omia vahvuuksiaan, sekä löytämään itselleen uusia tavoitteita ja kehityskohteita
- ottaa vastuuta sekä toimii aktiivisesti ryhmänsä jäsenenä, kunnioittaa kaikkien työskentelyä ja osallistuu rakentavasti keskusteluun, tuoden esiin omia näkemyksiään
- analysoi sekä reflektoi omia ajatuksiaan sekä oppimiskokemuksiaan tanssista myös kirjallisesti

Osaamisen arviointi

Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan kehitystä tanssiopinnoissa sekä hänen tanssisuhteensa syventymistä. Arviointi ohjaa kohti opintojaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamista erilaiset oppijat sekä henkilökohtainen kehitys huomioiden.

Arviointia tehdään monipuolisesti ja avoimesti, huomioiden opiskelijan tietojen ja taitojen kehitystä, motivaatiota, yhteistyötaitoja ja vastuunottoa omasta opiskelusta sekä ryhmän toiminnasta. Arviointi on vuorovaikutteista ja toteutuu opintojakson sisältöön sitoutuneena prosessina, joka ohjaa ja kannustaa opiskelijaa eteenpäin opinnoissaan.

Tanssiopinnoissa opiskelijat saavat palautetta työskentelystään erilaisia palautteen antamisen keinoja hyödyntäen. Arvioinnin työkaluina käytetään vaihdellen erilaisia arvioinnin tapoja, kuten itsearviointia, työskentelypäiväkirjaa, suullista sekä kirjallista palautetta ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan tanssin harjoittelussa. Tanssi tarjoaa mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin sekä hyväksyä ihmisen erilaisuus, yksilöllisyys ja monimuotoisuus. Tanssiopinnoissa yhdessä tekeminen ja yhteistä päämäärää kohti kulkeminen mahdollistavat empatian ja myötätunnon kehittymisen ja harjoittavat lempeämpää suhtautumista itsekritiikkiin. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa. Omien kokemusten sanoittaminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, merkitysten jakaminen opiskelijaryhmän kesken, esitysten tarkasteleminen katsojan näkökulmasta, mielipiteiden ja käsitysten muodostaminen sekä niiden esiin tuominen yhteisessä keskustelussa ohjaavat ja kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa toisen luoman liikemateriaalin harjoittelu ja omaksuminen, liikemateriaalin tuottaminen, oman liikkeen tutkiminen sekä uteliaisuus antavat mahdollisuuden tutkia ympäröivää maailmaa ja kommentoida sitä tanssin keinoin. Opiskelija hahmottaa ainutlaatuisen ajattelunsa tapoja ja tunnistaa oman ja muiden luovuuden. Opiskelija tutustuu tieteiden ja taiteiden arvoihin ja etiikkaan, joiden avulla hän oppii hahmottamaan tieteiden, taiteiden ja taitojen rajapintoja sekä muodostamaan niiden yhdistelmiä. Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetustilanteessa opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista. Opiskelijat hahmottavat jokaisen yksilöllistä tilaa, kehollista koskemattomuutta sekä suvaitsevaa ja sallivaa käytöstä kunnioittavia toimintatapoja. Tasavertaisuus ja luottamuksen rakentuminen ryhmässä luovat yhdenvertaista ilmapiiriä ja tukevat jokaisen henkilökohtaista opintopolkua. Tanssiopinnoissa kimmokkeena toimivat niin yhteiskunnalliset, visuaaliset, abstraktit, kulttuurilliset sekä äänimaailmojen ja musiikin mukanaan tuomat aiheet, joita luovasti yhdistelemällä ja niistä inspiroitumalla opiskelija rakentaa omaa tanssikäsitystään sekä taiteellista näkemystään maailmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää eettisen toiminnan periaatteet vuorovaikutteisen ja sallivan opetustilanteen ja oppimisympäristön luomisen edellytyksenä. Omalla käytöksellään opiskelija vahvistaa yhteisen toimintakulttuurin sekä hyvän työskentelyilmapiirin syntymistä. Positiiviset kokemukset ryhmän vastuullisuudesta sekä huolenpidosta ryhmän jäseniä ja toimintaa kohtaan, vahvistavat opiskelijan kokemusta oman toiminnan merkityksellisyydestä. Tanssitaidetta tulkitaan ja tarkastellaan

myös ekologisesta ja kestävän kehityksen näkökulmasta, etsien vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja toteutustapoja esimerkiksi materiaalivalintojen suhteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa ja keskusteluissa opiskelijoita ohjataan kiinnittämään huomiota siihen, miten elinympäristö ja kulttuuri vaikuttavat yksilön sekä yhteisön ajatuksiin, toimintaan ja tapoihin, ilmaisuun, arvoihin ja uskomuksiin. Tanssiopintojen kautta voidaan havainnoida kulttuurin ja ympäristön vaikutusta esimerkiksi keholliseen ilmaisuun. Opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Opiskelijoita rohkaistaan tuomaan omia mielenkiinnon kohteitaan osaksi tuntityöskentelyä tai jakamaan niitä keskustelussa. Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa, ja jonka kehityksessä he omalta osaltaan ovat mukana. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Opintojaksot

Tanssia kaikille 1, 2 op (TAK01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii hahmottamaan liikettä suhteessa ympäröivään tilaan, ryhmän jäseniin ja musiikkiin
- opiskelija tunnistaa nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation perusteita
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutustutaan tanssin perusteisiin nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation keinoin
- opintojaksolla opitaan hahmottamaan liikettä tilassa, tutustutaan oman liikkeen tuottamiseen ja harjoitellaan lyhyitä koreografioita, joiden avulla liike hahmottuu suhteessa musiikkiin
- opintojakso tulee suorittaa produktioihin hakeutumista varten

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että

liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssia kaikille 1 (2op) TAK01, valinnaiset opinnot

Tanssiopintojen ensimmäinen opintojakso, jossa tutustutaan tanssin perusteisiin nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation kautta. Opiskelija oppii hahmottamaan liikettä tilassa, omassa itsessään sekä suhteessa musiikkiin. Opintojakso sopii tanssin vasta-alkajille sekä jo tanssia harrastaville. TAK01 opintojakso tulee suorittaa produktioihin hakeutumista varten. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Tanssia kaikille 2, 2 op (TAK02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation avulla
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla jatketaan tanssin perusteiden harjoittelua nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation keinoin
- hyödynnetään aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja, sekä haastetaan tanssin oppimista uudesta näkökulmasta
- opintojakso koostuu erilaisista koreografioista sekä vapaammista harjoituksista, joiden avulla opiskelija pääsee tarkkailemaan omaa sekä ryhmän kehitystä opintojakson aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssia kaikille 2, (2op) TAK 2, valinnaiset opinnot

Opintojakso jatkaa tanssin perusteiden hahmottamista ja harjoittelua nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation elementtien avulla. Opintojakso sopii aloittelijoille sekä tanssia jo harrastaville. Opintojaksolle osallistuakseen on suoritettava TAK01 -opintojakso. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Tanssia kaikille 3, 2 op (TAK03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation avulla

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla jatketaan tanssin harjoittelua nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation keinoin
- hyödynnetään aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja, sekä haastetaan tanssin oppimista uudesta näkökulmasta
- opintojakso koostuu erilaisista koreografioista sekä vapaammista harjoituksista, joiden avulla opiskelija pääsee tarkkailemaan omaa sekä ryhmän kehitystä opintojakson aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssia kaikille 3 (2op) TAK03, valinnaiset opinnot

Opintojakso jatkaa edelleen tanssin perusteiden harjoittelua ja hahmottamista. Opiskelija hyödyntää sekä haastaa aikaisemmin oppimaansa ja laajentaa näin käsitystään tanssista. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Katutanssi, 2 op (TAK04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin syntyhistoriaa ja kehitystä
- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin laajuutta, sekä erilaisia tanssilajeja sekä tyylisuuntia
- opiskelija ymmärtää katutanssilajien maailmaa, ja löytää tanssin ilon opintojakson harjoitteista sekä koreografioista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta
- hahmotetaan katutanssin syntyhistoriaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katutanssi (2op) TAK04, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta. Hahmotetaan katutanssin historiaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssia jo harrastaville. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä sekä opettajavierailuja. Opintojaksolle osallistuakseen on ensin suoritettava TAK01.

Suoritusmerkintä.

Nykytanssi, 2 op (TAK05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa nykytanssin liikemaailmaa sekä tunnistaa sille ominaisia piirteitä ja syventää tanssikäsitystään nykytanssin opintojakson kautta
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa syvennytään nykytanssin liikemaailmaan, tanssitekniikkaan ja improvisaatioon sekä oman liikkeen tutkimiseen erilaisten liikekompositioiden ja tehtävien avulla
- opintojakso koostuu erilaisista koreografioista sekä vapaammista harjoituksista, joiden avulla opiskelija pääsee tarkkailemaan omaa sekä ryhmän kehitystä opintojakson aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Nykytanssi (2op) TAK05, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa syvennytään nykytanssin liikemaailmaan, tanssitekniikkaan ja improvisaatioon sekä oman liikkeen tutkimiseen erilaisten liikekompositioiden ja tehtävien avulla. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssin harrastajille. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla. Opintojaksolle osallistuakseen on suoritettava TAK01. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAL02 Nykytanssi (2op).

Suoritusmerkintä.

Jazz/showtanssi, 2 op (TAK06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa jazz- ja showtanssille ominaisia piirteitä ja tanssitekniikkaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua jazz- ja showtanssitekniikan avulla
- opiskelija oppii hahmottamaan liikettä suhteessa ympäröivään tilaan, ryhmän jäseniin ja musiikkiin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla harjoitellaan jazz- ja showtanssitekniikkaa, sekä sille ominaisia taitoja kuten piruetteja ja liikkeen tarkkaa rytmitystä
- tanssitunnit koostuvat tekniikkaharjoitusten lisäksi eri tyylejä sisältävistä liikesarjoista ja koreografioista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jazz/showtanssi (2op) TAK06, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan jazz- ja showtanssin tanssitekniikkaan ja harjoitellaan lajille ominaisia taitoja, kuten piruetteja, jalkatekniikkaa ja liikkeen tarkkaa rytmitystä. Tanssitunnit koostuvat eri tanssityylejä edustavista koreografioista ja liikesarjoista. Opintojakso tukee musikaaliproduktioon osallistumista. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssin harrastajille. Opintojaksolle osallistuakseen on ensin suoritettava TAK01.

Suoritusmerkintä.

Koreografia, 2 op (TAK07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutkii, tarkastelee ja kokeilee eri tapoja koreografian valmistamiseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua opintojakson tarjoamassa kehyksessä

- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutustutaan koreografian valmistamisen eri vaiheisiin, osa-alueisiin sekä koreografian perusrakenteisiin
- opintojakso tutkii vastauksia kysymykseen "Miten tanssiesitys syntyy?"
- opintojaksolla valmistetaan lyhyitä liikekompositioita sekä tehdään liikeimprovisaatioharjoitteita, joiden avulla koreografian valmistamista sekä liikkeen suunnittelua havainnoidaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koreografia (2op) TAK07, valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana valmistetaan lyhyitä tanssikompositioita, joiden avulla tutustutaan koreografian valmistamisen eri vaiheisiin, osa-alueisiin ja koreografian perusrakenteisiin. Miten tanssiesitys syntyy? Opintojakso toimii hyvänä perustana tanssin lukiodiplomikurssille, mutta sopii

kaikille tanssista kiinnostuneille. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla. Opintojaksolle osallistuakseen on ensin suoritettava TAK01. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAL05 Koreografia (2op).

Suoritusmerkintä.

Tanssiproduktio, 2 op (TAK08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osallistuu aktiivisesti esityksen valmistamisprosessin eri vaiheisiin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu yhteisöllisesti ja muita kunnioittavasti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija osallistuu esitykseen esiintyjänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla valmistetaan opiskelijoiden ja opettajan yhteistyönä tanssiesitys
- esityksen aihe, rakenne ja tyyli vaihtelevat vuosittain
- opiskelijat ovat aktiivisesti mukana esityksen valmistamisprosessissa ja pääsevat havainnoimaan sen rakentumista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssiproduktio (2op) TAK08, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa valmistetaan opiskelijoiden ja ryhmän yhteistyönä tanssiesitys. Esityksen aihe, rakenne ja tyyli vaihtelevat vuosittain. Opiskelijat ovat aktiivisesti mukana esityksen valmistamisprosessissa ja pääsevat havainnoimaan sen rakentumista. Tanssiproduktio esitetään koulun lavalla. Opintojaksolle voivat osallistua sekä tanssin vasta-alkajat että tanssin harrastajat. Opintojaksolle osallistuakseen on suoritettava TAK01.

Suoritusmerkintä.

Tanssin tekniikka, 2 op (TAK09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja soveltaa sitä opintojakson sisältöihin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita
- opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä tanssitekniikasta ja sen osa-alueista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä

käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita. Opintojakso keskittyy opiskelijan tanssiteknisen osaamisen vahvistamiseen sekä laajentaa ymmärrystä oman kehon arvostuksesta tanssijan työvälineenä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäynti, joka saattaa olla maksullinen. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAL06. Numeroarviointi.

Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija sitoutuu esityksen valmistamisprosessiin ja harjoitusaikatauluun
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa valmistetaan tanssiesitys - aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssiproduktio (2op) TAP01-3

Opintojaksolla valmistetaan tanssilukion opiskelijoiden ja opettajan yhteistyönä esitys, joka esitetään koulun lavalla sekä mahdollisesti myös tanssitapahtumissa koulun ulkopuolella. Opintojaksolle voivat osallistua kaikkien vuosikurssien tanssilukiolaiset. Produktion aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain. Opiskelija voi halutessaan osallistua joka lukuvuosi Tanssiproduktio -opintojaksolle. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAP01-3.

Numeroarviointi.

Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua valitsemansa tanssitunnin puitteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija suorittaa opintojakson valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssinopetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla

- opintojakso voi koostua esimerkiksi nykytanssin, jazz- tai showtanssin, baletin tai katutanssilajien opetuksesta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin perustekniikka (2op) TAPT01-6.

Tanssilukion valinnainen opintojakso, jonka opiskelija suorittaa lukion opetuksen ulkopuolella valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssin opetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla. Opintojakso voi olla esimerkiksi nykytanssia, jazz- tai showtanssia, balettia tai katutanssilajeja. Tuntimäärän tulee vastata yhden lukion opintojakson tuntimäärää.

Opintojakson lopuksi on täytettävä lukion kansliasta haettava lomake, jonka tanssitunnin opettaja täyttää ja tanssilukion opettaja hyväksyy. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAPT01-6.

Numeroarviointi.

7.31. Tanssi tanssilukiossa (TAL)

Oppiaineen tehtävä

Vaskivuoren lukiolla on tanssin erityistehtävä. Tanssilukion opinnot tarjoavat motivoituneille ja tanssissa harrastuneille opiskelijoille mahdollisuuden tanssin sekä lukionkäynnin yhdistämiseen.

Tanssilukion opinnot perehdyttävät tanssiin taiteenlajina, avartavat ja laajentavat opiskelijan tanssikäsitystä sekä kannustavat ja tukevat opiskelijan henkilökohtaista kehitystä. Kehollisuus, kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus muodostavat opetuksen perustan, jonka kautta opiskelijaa kannustetaan havainnoimaan, analysoimaan ja reflektoimaan omaa sekä toisten työskentelyä.

Opiskelija tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien uusien kokemusten pohjalta. Tanssiopintojen tarjoamat kokemukset, esiintymismahdollisuudet sekä tavoitteellinen työskentely luovat perustaa monipuoliselle oppimiselle. Lukion tanssiopintojen päätteeksi on mahdollista suorittaa tanssin lukiodiplomi.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tanssin ammattiryhmien, teattereiden, museoiden, taideoppilaitosten ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Paikallisesti hyödynnetään Vantaalla tapahtuvaa kulttuuritoimintaa, sekä toimitaan yhteistyössä paikallisten tanssin toimijoiden ja tanssiopistojen kanssa.

Tanssi oppiaineena toimii opiskelijan arkea tauottavana toimintana, jolla on sekä kehonhuollollisia että kehon ja mielen hyvinvointiin liittyviä positiivisia vaikutuksia.

Tieto- ja viestintätekniikka mahdollistaa tanssin tarkastelun maailmanlaajuisena ilmiönä. Digitaalisuus tuo lähemmäs ja avaa tanssin sisällä olevia erilaisia kulttuureja, traditioita, historiallista kehitystä sekä esitystoimintaa.

Tanssilukion tuntijako

Opetusministeriön 22.1.2016 (nro 51/530/2015) ja Vantaan opetuslautakunnan 11.5.2005 § 10 tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten opintojen määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Tansslukiolaisen tulee suorittaa 24 opintopistettä tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, joista 14 opintopistettä on liikeilmaisua ja 6 tanssitietoa ja -historiaa. Lisäksi tanssilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan).

Tavoitteet

Tanssilukion opetuksen tavoitteena on:

- tarjota monipuolista tanssin ja taiteen opetusta ja ohjata opiskelijaa kohti kokonaisvaltaisempaa käsitystä ja ymmärrystä tanssista taiteena ja ilmiönä
- kannustaa ja tukea opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä tanssin opetuksen keinoin
- rohkaista opiskelijaa avoimuuteen, luovuuteen, oman liikekielen havainnointiin sekä tutkimiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn sekä uusien kokemusten äärelle
- purkaa käsityksiä suorituskeskeisestä tanssin opiskelusta luovuuden, yhteisöllisyyden, kannustavan osallisuuden sekä dialogisuuden avulla
- tarjota tietoa tanssin ammattikentän toiminnasta, jatko-opinnoista sekä niiden mahdollisuuksista Suomessa sekä ulkomailla

Lisäksi opetuksen tavoitteena on, että

Opiskelija

- tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa omaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien kokemusten pohjalta
- oppii tunnistamaan onnistumisia ja omia vahvuuksiaan, sekä löytämään itselleen uusia tavoitteita ja kehityskohteita
- ottaa vastuuta sekä toimii aktiivisesti ryhmänsä jäsenenä, kunnioittaa kaikkien työskentelyä ja osallistuu rakentavasti keskusteluun, tuoden esiin omia näkemyksiään
- analysoi ja reflektoi omia ajatuksiaan sekä oppimiskokemuksiaan tanssista myös kirjallisesti

Osaamisen arviointi

Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan kehitystä tanssiopinnoissa sekä hänen tanssisuhteensa syventymistä. Arviointi ohjaa kohti opintojaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamista erilaiset oppijat sekä henkilökohtainen kehitys huomioiden.

Arviointia tehdään monipuolisesti ja avoimesti, huomioiden opiskelijan tietojen ja taitojen kehitystä, motivaatiota, yhteistyötaitoja ja vastuunottoa omasta opiskelusta sekä ryhmän toiminnasta. Arviointi on vuorovaikutteista ja toteutuu opintojakson sisältöön sitoutuneena prosessina, joka ohjaa ja kannustaa opiskelijaa eteenpäin opinnoissaan.

Tanssiopinnoissa opiskelijat saavat palautetta työskentelystään erilaisia palautteen antamisen keinoja hyödyntäen. Arvioinnin työkaluina käytetään vaihdellen erilaisia arvioinnin tapoja, kuten itsearviointia, työskentelypäiväkirjaa, suullista sekä kirjallista palautetta ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan tanssin harjoittelussa. Tanssi tarjoaa mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin sekä hyväksyä ihmisen erilaisuus, yksilöllisyys ja monimuotoisuus. Tanssiopinnoissa yhdessä tekeminen ja yhteistä päämäärää kohti kulkeminen mahdollistavat empatian ja myötätunnon kehittymisen ja harjoittavat lempeämpää suhtautumista itsekritiikkiin. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa. Omien kokemusten sanoittaminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, merkitysten jakaminen opiskelijaryhmän kesken, esitysten tarkasteleminen katsojan näkökulmasta, mielipiteiden ja käsitysten muodostaminen sekä niiden esiin tuominen yhteisessä keskustelussa ohjaavat ja kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa toisen luoman liikemateriaalin harjoittelu ja omaksuminen, liikemateriaalin tuottaminen, oman liikkeen tutkiminen sekä uteliaisuus antavat mahdollisuuden tutkia ympäröivää maailmaa ja kommentoida sitä tanssin keinoin. Opiskelija hahmottaa ainutlaatuisen ajattelunsa tapoja ja tunnistaa oman ja muiden luovuuden. Opiskelija tutustuu tieteiden ja taiteiden arvoihin ja etiikkaan, joiden avulla hän oppii hahmottamaan tieteiden, taiteiden ja taitojen rajapintoja sekä muodostamaan niiden yhdistelmiä. Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetustilanteessa opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista. Opiskelijat hahmottavat jokaisen yksilöllistä tilaa, kehollista koskemattomuutta sekä suvaitsevaa ja sallivaa käytöstä kunnioittavia toimintatapoja. Tasavertaisuus ja luottamuksen rakentuminen ryhmässä luovat yhdenvertaista ilmapiiriä ja tukevat jokaisen henkilökohtaista opintopolkua. Tanssiopinnoissa kimmokkeena toimivat niin yhteiskunnalliset, visuaaliset, abstraktit, kulttuurilliset sekä äänimaailmojen ja musiikin mukanaan tuomat aiheet, joita luovasti yhdistelemällä ja niistä inspiroitumalla opiskelija rakentaa omaa tanssikäsitystään sekä taiteellista näkemystään maailmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää eettisen toiminnan periaatteet vuorovaikutteisen ja sallivan opetustilanteen ja oppimisympäristön luomisen edellytyksenä. Omalla käytöksellään opiskelija vahvistaa yhteisen toimintakulttuurin sekä hyvän työskentelyilmapiirin syntymistä. Positiiviset kokemukset ryhmän vastuullisuudesta sekä huolenpidosta ryhmän jäseniä ja toimintaa kohtaan, vahvistavat opiskelijan kokemusta oman toiminnan merkityksellisyydestä. Tanssitaidetta tulkitaan ja tarkastellaan

myös ekologisesta ja kestävän kehityksen näkökulmasta, etsien vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja toteutustapoja esimerkiksi materiaalivalintojen suhteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa ja keskusteluissa opiskelijoita ohjataan kiinnittämään huomiota siihen, miten elinympäristö ja kulttuuri vaikuttavat yksilön sekä yhteisön ajatuksiin, toimintaan ja tapoihin, ilmaisuun, arvoihin ja uskomuksiin. Tanssiopintojen kautta voidaan havainnoida kulttuurin ja ympäristön vaikutusta esimerkiksi keholliseen ilmaisuun. Opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Opiskelijoita rohkaistaan tuomaan omia mielenkiinnon kohteitaan osaksi tuntityöskentelyä tai jakamaan niitä keskustelussa. Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa, ja jonka kehityksessä he omalta osaltaan ovat mukana. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Opintojaksot

Myyteistä moderniin, 2 op (TAH01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää länsimaisen taidetanssin syntyvaiheet ja tuntee keskeiset vaikuttajat oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä
- opiskelija toimii aktiivisena etsijänä ja oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan esihistorian, antiikin, keskiajan, renessanssin, barokin, rokokoon ja romantiikan ajan länsimaisen taidetanssin kehitykseen
- opintojaksolla opiskelija tutustuu tanssialan lähdekirjallisuuteen, tietokantoihin ja keskeisiin tanssivaikuttajiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Myyteistä moderniin (2op) TAH01, tanssilukion pakollinen kurssi

Länsimaisen taidetanssin synty, historia ja merkitys. Tutustutaan länsimaisen taidetanssin syntyyn ja merkittävimpiin henkilöihin esihistorialliselta ajalta 1900-luvun alkuun asti. Opintojaksoon sisältyy oppimistehtävä, ryhmätyö tai essee. Opintojaksoon voi sisältyä myös vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Opintojakso järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Numeroarviointi.

Modernista meidän päiviin, 2 op (TAH02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu länsimaisen taidetanssin kehitykseen vaikuttaviin tekijöihin 1900-luvun aikana ja osaa yhdistää ne kulttuurihistoriallisiin tapahtumiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Baletin ja modernin tanssin kehitys 1900-luvulla sekä nykypäivän tanssimaailman suuntaukset ja ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Modernista meidän päiviin (2op) TAH02, tanssilukion pakollinen opintojakso

Tutustutaan länsimaiseen taidetanssin suuntauksiin ja merkittävimpiin henkilöihin 1900- luvulla sekä havainnoidaan nykypäivän tanssimaailman suuntauksia. Opintojakson keskiössä baletin sekä modernin tanssin kehitys. Opintojaksoon sisältyy oppimistehtävä, ryhmätyö tai essee. Opintojaksoon voi sisältyä myös vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Opintojakso järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Numeroarviointi.

Tanssitieto, 2 op (TAH03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää suomalaisen taidetanssin kehitysvaiheet ja tuntee keskeiset tämän päivän vaikuttajat
- opiskelija osallistuu aktiivisesti opintojakson eri osa-alueisiin, niistä käytyyn keskusteluun sekä valmistettaviin tehtäviin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan tanssijan kehitystä tukeviin aiheisiin, kuten kehonhuoltoon ja ravitsemukseen
- tutustutaan taidetanssin kehitykseen Suomessa sekä nykypäivän suomalaisiin koreografeihin
- opintojakso esittelee tanssin jatko-opintomahdollisuuksia Suomessa ja ulkomailla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssitieto (2op) TAH03, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan tanssijan kehitystä tukeviin aiheisiin, kuten kehonhuoltoon ja liikkujan ravitsemukseen. Tutustutaan taidetanssin vaiheisiin Suomessa sekä suomalaisiin nykypäivän koreografeihin. Lisäksi opintojakso esittelee tanssin jatko-opintomahdollisuuksia ja tanssitaiteilija vierailee kertomassa työstään. Opintojaksoon sisältyy oppimistehtävä, ryhmätyö tai essee. Opintojaksoon voi sisältyä myös vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Opintojakso järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Numeroarviointi.

Tanssi ja minä, 2 op (TAL01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua esityksen valmistamisen muodossa
- opintojakson lopussa opiskelija reflektoi oppimaansa esityksen valmistamisprosessin eri vaiheiden kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan tanssilukion opintoihin sekä oman vuosikurssin tanssilukiolaisiin, ryhmäydytään, luodaan yhteiset työskentelytavat ja havainnoidaan omaa suhdetta tanssiin
- opintojaksossa valmistetaan esitys yhdessä musiikkilukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kanssa ("Ykkösten Show")
- opintojaksossa suunnitellaan koreografisia kompositioita, joista opiskelijat ryhmänä muokkaavat materiaalia osaksi esitystä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssi ja minä (2op) TAL01, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan tanssilukion opintoihin sekä oman vuosikurssin tanssilukiolaisiin. Ryhmäydytään, luodaan työskentelytavat ja havainnoidaan omaa suhdetta tanssiin. Opintojakson aikana valmistetaan esitys yhdessä ensimmäisen vuosikurssin musiikkilukiolaisten kanssa ("Ykkösten show"). Opintojakson lopuksi kirjoitetaan itsearviointi, jossa tarkastellaan omaa oppimista ja tanssilukion aloitusta.

Numeroarviointi.

Nykytanssi 1, 2 op (TAL02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja sekä pyrkii löytämään uusia näkökulmia tanssin harjoitteluun
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla harjoitellaan nykytanssin peruselementtejä, kuten lattiatekniikkaa, liikeimprovisaatiota,
- tutkitaan ja havainnoidaan kehon oikeaa linjausta sekä erilaisia liikelaatuja tanssiessa
- hahmotetaan kehon kokonaisvaltaista käyttöä tanssiessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Nykytanssi 1 (2op) TAL02 tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksolla harjoitellaan nykytanssin peruselementtejä, kuten lattiatekniikkaa, liikeimprovisaatiota, havainnoidaan kehon oikeaa linjausta ja liikelaatuja sekä tutkitaan kokonaisvaltaista kehonkäyttöä tanssiessa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Liikeimprovisaatio, 2 op (TAL03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutkii ja havainnoi liikettä erilaisten improvisaatiotehtävien kautta
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja rakentaa omaa käsitystään tanssista improvisaation avulla
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan improvisaatioon eri muotoihin ja tapoihin sekä havainnoidaan omaa sekä ryhmän toimintaa
- tutkitaan, havainnoidaan ja kokeillaan omaa liikettä erilaisten improvisaatioharjoitteiden avulla
- rakennetaan improvisaatioharjoitteista lyhyitä kompositioita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikeimprovisaatio (2op) TAL03, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan improvisaation maailmaan tanssissa. Havainnoidaan oman kehon luontevaa tapaa liikkua ja olla kontaktissa muihin. Tarkastellaan ja etsitään omaa liikettä erilaisten improvisaatioharjoitteiden avulla. Tutustutaan kontakti-improvisaatioon. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Rytmi ja liike, 2 op (TAL04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua jazztanssitekniikan avulla
- • opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutustutaan jazztanssin tekniikkaan ja rytmiin ilmiönä
- tutkitaan liikkeen ja musiikin suhdetta, havainnoidaan rytmiä liikkeessä ja vahvistetaan tanssitekniikkaa jazztanssille ominaisten harjoitusten avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rytmi ja liike (2op) TAL04, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksolla tutustutaan jazztanssin tekniikkaan ja rytmiin ilmiönä. Tutkitaan liikkeen ja musiikin suhdetta, havainnoidaan rytmiä liikkeessä ja vahvistetaan tanssitekniikkaa jazztanssille ominaisten harjoitusten avulla. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Koreografia, 2 op (TAL05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa esityksenrakenteen osa-alueita sekä esityksen valmistamisprosessin vaiheita
- opiskelija hahmottaa, mistä koreografin työtehtävät koostuvat
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja sekä avartaa tanssikäsitystään uusien näkökulmien avulla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutkitaan ja kokeillaan koreografian valmistamisen eri tapoja ja mahdollisuuksia
- työstetään yksin sekä pienryhmissä tehtävien pohjalta liikekompositioita
- havainnoidaan koreografian ja liikkeen herättämiä ajatuksia ja keskustellaan niistä yhdessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koreografia (2op) TAL05, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan tanssiesityksen valmistamisen eri vaiheisiin ja kokeillaan erilaisia tapoja tehdä koreografiaa. Mitä, miten ja kenelle liike viestii? Mitkä ovat koreografin tehtävät? Työstetään yksin sekä pienryhmissä tehtävien pohjalta liikekompositioita. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Tanssitekniikka, 2 op (TAL06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja soveltaa sitä opintojakson sisältöihin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita
- opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä tanssitekniikasta ja sen osa-alueista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssitekniikka (2op) TAL06, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita. Opintojakso keskittyy opiskelijan tanssiteknisen osaamisen vahvistamiseen sekä laajentaa ymmärrystä oman kehon arvostuksesta tanssijan työvälineenä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Nykytanssi 2, 2 op (TAL07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja, sekä haastaa oppimistaan uudesta näkökulmasta
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää tanssijuuttaan nykytanssin eri elementtien kautta
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja pyrkii hahmottamaan tanssia henkilökohtaisesta näkökulmastaan käsin
- opintojakso johdattelee tanssin lukiodiplomin prosessiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Nykytanssi 2 (2op) TAL07, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa opiskelija syventää tanssijuuttaan nykytanssin elementtien, erilaisten liikesarjojen sekä tehtävien avulla. Opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja pyrkii hahmottamaan tanssia henkilökohtaisesta näkökulmastaan käsin. Opintojakso edeltää tanssin lukiodiplomi -opintojaksoa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Katutanssi, 2 op (TAL08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin syntyhistoriaa ja kehitystä
- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin laajuutta, sekä erilaisia tanssilajeja sekä tyylisuuntia
- opiskelija ymmärtää katutanssilajien maailmaa, ja löytää tanssin ilon opintojakson harjoitteista sekä koreografioista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta
- hahmotetaan katutanssin syntyhistoriaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katutanssi (2op) TAL08, tanssilukion valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta. Hahmotetaan katutanssin historiaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssia jo harrastaville. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä sekä opettajavierailuja. Opintojakso on sama kuin yleislukion opintojakso TAK04.

Suoritusmerkintä.

Jazz/showtanssi, 2 op (TAL09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa jazz- ja showtanssille ominaisia piirteitä ja tanssitekniikkaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua jazz- ja showtanssitekniikan avulla
- opiskelija oppii hahmottamaan liikettä suhteessa ympäröivään tilaan, ryhmän jäseniin ja musiikkiin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla harjoitellaan jazz- ja showtanssitekniikkaa, sekä sille ominaisia taitoja kuten piruetteja ja liikkeen tarkkaa rytmitystä

- tanssitunnit koostuvat tekniikkaharjoitusten lisäksi eri tyylejä sisältävistä liikesarjoista ja koreografioista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jazz/showtanssi (2op) TAL09, tanssilukion valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan jazz- ja showtanssin tanssitekniikkaan ja harjoitellaan lajille ominaisia taitoja, kuten piruetteja, jalkatekniikkaa ja liikkeen tarkkaa rytmitystä. Tanssitunnit koostuvat eri tanssityylejä edustavista koreografioista ja liikesarjoista. Opintojakso tukee musikaaliproduktioon osallistumista. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssin harrastajille. Opintojakso on sama kuin yleislukion opintojakso TAK06.

Suoritusmerkintä.

Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija sitoutuu esityksen valmistamisprosessiin ja harjoitusaikatauluun
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa valmistetaan tanssiesitys - aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssiproduktio (2op) TAP01-3, tanssilukion valinnainen opintojakso

Opintojaksolla valmistetaan tanssilukion opiskelijoiden ja opettajan yhteistyönä esitys, joka esitetään koulun lavalla sekä mahdollisesti myös tanssitapahtumissa koulun ulkopuolella.

Opintojaksolle voivat osallistua kaikkien vuosikurssien tanssilukiolaiset. Produktion aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain. Opiskelija voi halutessaan osallistua joka lukuvuosi Tanssiproduktio -opintojaksolle.

Numeroarviointi.

Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua valitsemansa tanssitunnin puitteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija suorittaa opintojakson valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssinopetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla
- opintojakso voi koostua esimerkiksi nykytanssin, jazz- tai showtanssin, baletin tai katutanssilajien opetuksesta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin perustekniikka (2op) TAPT01-6, tanssilukion valinnainen opintojakso

Tanssilukion valinnainen opintojakso, jonka opiskelija suorittaa lukion opetuksen ulkopuolella valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssin opetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla. Opintojakso voi olla esimerkiksi nykytanssia, jazz- tai showtanssia, balettia tai katutanssilajeja. Tuntimäärän tulee vastata yhden lukion opintojakson tuntimäärää.

Opintojakson lopuksi on täytettävä lukion kansliasta haettava lomake, jonka tanssitunnin opettaja täyttää ja tanssilukion opettaja hyväksyy.

Numeroarviointi.

Tanssin work-shop, 2 op (TAW01-3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija sitoutuu esityksen valmistamisprosessiin sekä harjoitusaikatauluun
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa valmistetaan esitys johonkin koulun tapahtumaan, esimerkiksi kevään ylioppilasjuhlaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin work-shop (2op) TAW01-3, tanssilukion valinnainen opintojakso

Opintojaksolla valmistetaan esitys koulun tapahtumaan, esimerkiksi kevään ylioppilasjuhlaan. Opintojaksolle voivat osallistua kaikkien vuosikurssien tanssilukiolaiset.

Numeroarviointi.

7.32. Teatteri (TEA)

Oppiaineen tehtävä

Teatteri on taide- ja taitoaine, joka sisältää esittävän ja soveltavan teatterin muodot ja teatterilähtöiset menetelmät. Teatterin opetuksen tehtävä on avata teatteria taiteenlajina sekä jäsentää teatteritaiteen tehtäviä osana suomalaista, eurooppalaista ja yleisinhimillistä sivistystä ja kulttuuriperintöä. Lukion teatteriopinnoissa opiskelija tutkii todellisuutta teatteritaiteen keinoin. Teatterin tehtävä on tukea opiskelijan ihmisenä olemisen ja maailmasuhteen dialogista kehittymistä lukiokoulutuksen arvoperustan ja lukio-opetuksen yleisten tavoitteiden mukaisesti

Teatteritaiteen opetus ja tietokäsitys perustuvat holistiselle ihmiskäsitykselle, jonka mukaan ihminen on kehollinen, tajunnallinen ja elämäntilanteeseensa sekä ympäristöönsä kytköksissä oleva olento. Opetusmenetelmät perustuvat kokemuksellisuudelle, kehollisuudelle, vuorovaikutukselle ja toiminnallisuudelle hyödyntäen moniaistillista havainnointi- ja kuvittelukykyä, fiktiota ja tarinankerrontaa.

Teatterin opiskelija luo, kokeilee ja harjoittelee teatteritaiteelle ominaista ilmaisua. Teatterissa tarkastellaan esityksen, näyttelemisen ja draaman keinoin ihmisen moninaisia suhteita elämän eri tilanteissa ja olosuhteissa improvisoinnin, draamallisten tilanteiden sekä näytelmien ja esitystekstien avulla. Teatterissa on olennaista toden ja fiktion rajapinnan kohtaaminen. Teatterin opiskelu perustuu näyttelemiselle fiktiivisissä tilanteissa. Esiintyminen ymmärretään esillä ja katsottavana olemisena. Teatteria ja sen synnyttämiä merkityksiä, vaikutelmia ja kokemuksia käsitellään havainnoiden, tarkkaillen, reflektoiden, tulkiten ja keskustellen sekä tekijän että katsojan näkökulmista.

Teatterin opiskelu tapahtuu ryhmässä ja opiskelussa korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Ryhmän jäsenenä opiskelija oppii, millaiset tekijät ja ryhmäprosessit vaikuttavat ryhmien ja erilaisten yhteisöjen koheesioon.

Opiskelijaa kannustetaan käymään keskustelua, ilmaisemaan näkemyksiään ja kokemuksiaan teatteritaiteen tekijänä, kokijana ja katsojana. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti teattereiden, museoiden, taideoppilaitosten ja eri kulttuuritoimijoiden taidetarjontaa. Teatterin opiskelu avartaa opiskelijan esittävän taiteen monilukutaitoa ja kykyä yhdistellä eri oppiaineiden tuottamaa tietoa ja eri taidemuotojen ilmaisukeinoja.

Ammatillisia käytäntöjä noudattavissa ja siten teattereiden työelämää simuloivissa oppimisympäristöissä oppiaine lisää ymmärrystä teatterista moniammatillisena työpaikkana. Teatteritaidetta opiskellaan tarkoituksenmukaisessa, työturvallisessa opetustilassa kuten studiossa ja näyttämöllä. Teatteriesityksen valmistamisen aikana taiteellisen ja tuotannollisen prosessin työvaiheet ja teatterialan ammattilaisten työnkuvat tulevat konkreettisiksi ja näkyviksi, kun opiskelijat toimivat itse teatterin eri työtehtävissä esimerkiksi näyttelijöinä, ohjaajina, tuottajina tai puvustajina ja seuraavat toistensa työskentelyä. Opiskelijat tunnistavat esityksen valmistamisen yhteisöllisyyden ja työryhmän sitoutumisen tavoitteeseen.

Teatteritaiteen opiskelu antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua alan opintoihin lukion jälkeen ja näkemyksiä oppiaineen tuottamien taitojen sovellettavuudesta muilla aloilla ja ammateissa. Opintojen myötä opiskelija luo omakohtaisen, elinikäisen ja ajassa muotoutuvan suhteen teatteritaiteeseen.

Tavoitteet

Teatterin opetuksen tavoitteena on, että omakohtaisen tekemisen ja kokemisen kautta opiskelijalle muodostuu käsitys teatteritaiteen tehtävistä ja hän vahvistaa teatteri-ilmaisun taitojaan. Opiskelija

- laajentaa tietojaan siitä, *miten teatteria harjoitetaan.*
- tietää, minkälaisia *mahdollisuuksia teatterilla* voi olla.
- *syventää tietoa itsestään, muista ja maailmasta.*

Teatterin peruselementtejä ovat rooli ja henkilöhahmo, suhde, tilanne, olosuhde, ääni, liike, fokus (keskittymisen suunta), mielentila, tunnelma, jännite, tila, aika, kieli, symbolit, yleisö. Keskeisiä teatterin ja draaman opiskelussa ovat myös leikillisyys ja toiminnallisuus sekä tahto ja tavoite, jotka suuntaavat toimintaa.

Teatterin harjoittaminen

Tavoitteena on, että opiskelija kehittyy työskentelytaidoissa ja ilmaisussaan:

- Opiskelija asettaa itsensä avoimesti katsottavaksi ja esille.
- Opiskelija oppii keskittymisen, läsnäolon, sitoutumisen, vastuun kantamisen ja luottamuksen sekä toissuuntautuneisuuden merkityksen teatterin tekemisessä.
- Opiskelija oppii lämmittelemään ja virittäytymään työskentelyyn.
- Opiskelija kykenee luontevaan vuorovaikutukseen ja kontaktiin fiktiivisissä tilanteissa muiden kanssa.
- Opiskelija oppii työskentelemään kokonaisvaltaisesti luottaen sanojen, puheen ja äänen ilmaisukanavien lisäksi keholliseen ilmaisuun.
- Opiskelija oppii luottamaan keholliseen, intuitiiviseen ja sanattomaan ajatteluun.
- Opiskelija oppii luottamaan tunteisiin ja hän oppii vapauttamaan ja säätelemään ilmaisuaan.

Esittävää teatteria tehdessä tavoitteena on, että opiskelija kehittää näyttämöllisiä taitojaan:

- Opiskelija oppii dramaturgista jäsentelyä ja näyttämön kerronnallisuutta. Hän hahmottaa teoksen ja esityksen kokonaisuutena. Hän löytää erilaisista fiktiivisistä teksteistä ja tilanteista dramaturgisesti olennaisia asioita ja itselleen kiinnostavia tarttumakohtia.
- Opiskelija hahmottaa dramaturgisia muotoja ja teatterin tyylilajeja. Hän löytää merkityksiä ja tekee tulkintoja teoksista ja näyttämötoteutuksista suhteessa nykyaikaan.
- Opiskelija osaa tarttua mielikuviin, luoda mielikuvia ja kannatella niitä toimiessaan roolissa.
- Opiskelija osaa käyttää erilaisia menetelmiä ja tekniikoita roolin rakentamiseen.
- Opiskelija osaa elää roolinsa tilanteessa kontaktissa vastanäyttelijän kanssa.
- Opiskelija osaa tutkia tilaa, aikaa, tempoa ja rytmiä näyttämöllisessä toiminnassa.
- Opiskelija kehittää kykyään toimia kontaktissa katsojien kanssa ja huomioida erilaiset yleisöt teatterin kokijoina.
- Opiskelija hahmottaa (teatteri)taiteellisen prosessin vaiheita
- Opiskelija oppii arvostamaan luovaan toimintaan liittyvää epävarmuutta ja epäonnistumista osana kehittymistään teatterin tekijänä.

Teatterin mahdollisuudet

Tavoitteena on, että

- opiskelijan teatteri- ja taidekäsitys avartuu. Hänelle muodostuu käsitys teatterin tehtävistä todellisuutta havainnoivana taidemuotona, mahdottomien kysymysten esittäjänä, yhteiskunnallisen keskustelun herättäjänä, aktivoivana toimintana muutosten aikaansaamiseksi ja sivistyksen etsijänä ja luojana.
- opiskelija ymmärtää keskeiset teatterin elementit, käsitteet ja rakenteet, ja osaa sijoittaa teatteritaiteen taiteen kentälle.
- opiskelija ymmärtää, miten teatteri ja muut taiteet vaikuttavat yksilöihin ja yhteiskuntaan.
- opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.
- opiskelijan käsitys tiedon luonteesta rikastuu ja jäsentyy. Opiskelija ymmärtää, että inhimillinen tieto on suhteellista, historiallisesti ja kollektiivisesti rakentuvaa, mutta paljossa omakohtaista.

Tiedon syventyminen itsestä, muista ja maailmasta

Tavoitteena on, että

- opiskelijan kokemusmaailma monipuolistuu ja voimistuu.
- opiskelija hahmottaa itsensä osana muuta todellisuutta monimuotoisesti ja toisten asemiin eläytyen.
- opiskelija etsii omaa luovaa, emotionaalista ja esteettistä ajatteluaan.

- opiskelija oppii tunnistamaan ja arvostamaan omaa ajatteluaan sekä rohkaistuu omaäänisyyteen.
- opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti, ennakkoluulottomasti ja kokeilevasti.
- opiskelija osaa ja tahtoo toimia yhteistyössä ja jakaa kokemuksiaan avoimessa vuoropuhelussa toisten kanssa.
- opiskelija osaa luoda ja ylläpitää turvallista työskentelyilmapiiriä ja huolehtia fyysisestä työturvallisuudesta.
- opiskelija oppii tekemään havaintoja maailmasta ympärillään ja välittää havaintojaan teatterin tekijänä.
- opiskelija löytää ja tiedostaa teatteritaiteellisen toiminnan merkityksiä itselleen ja muille.
- opiskelija tarkastelee teatterin ilmentymiä eri yhteisöissä ja kulttuureissa.

Osaamisen arviointi

Teatterin oppiaineen opetuksessa arviointi tukee opiskelijan kasvua teatteritaiteen tekijänä ja opiskelijan omakohtaisen teatterisuhteen kehittymistä. Arviointi ohjaa kohti teatterin lukio-opintojen yleisten ja opintojaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamista.

Arviointi perustuu havaintoihin suhteessa oppimisen etenemiseen. Arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa ohjataan opiskelijaa opiskelussa eteenpäin. Sanallinen arviointi on erittelevää, havainnollista, kannustavaa ja avointa.

Arvioinnissa huomioidaan teatteritaiteellisen toiminnan ryhmälähtöisyys, joka on arvioinnin voimavara. Arviointi kohdistuu koko työskentely- ja oppimisprosessiin ja siihen, miten prosessin aikana ryhmä vaikuttaa yksilöön ja yksilö vaikuttaa ryhmään. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu kiinteästi oman työn reflektointi ja vertaispalaute. Arvioinnilla ohjataan työtapojen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä. Arviointi tukee laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden oppimista teatterin opiskelussa sekä opiskelijan metakognitiivisen ajattelun kehittymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Teatterin oppiaine tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista. Teatterin opiskelu tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Sosiaalinen ja psyykkinen hyvinvointi lisääntyy opiskelijan empatiakyvyn, myötätunnon ja omanarvontunnon kehittyessä teatterin opetuksen ryhmämuotoisissa vuorovaikutustilanteissa sekä fiktiivisten roolitöiden kautta. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Teatterin opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Teatterin opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on teatterin lukio-opetuksen ytimessä. Opiskelijat tekevät havaintoja vuorovaikutuksesta sekä ryhmän vuorovaikutustilanteissa että fiktiivisissä asetelmissa. Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa

vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Teatterin opiskelussa harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu teatterin opiskelussa tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Teatteri herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Teatterin kokonaisvaltaisuus ja ilmiölähtöisyys luo lähtökohdan opiskelijan monitieteiselle ja -taiteiselle, kokemukselliselle ja asioita yhdistelevälle ajattelulle.

Opettaja ja opiskelijat ammentavat materiaalia työskentelyyn useista eri lähteistä. Teatterin opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen oppimistilanteessa on kokonaisvaltaista, yhteistoiminnallista ja vastavuoroista. Siten opiskelijan ymmärrys omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan ryhmän jäsenenä syvenee. Opiskelija tunnistaa luottamusta synnyttävän, tasavertaista kanssakäymistä tukevan toiminnan tunnusmerkkejä, ja ymmärtää ne demokraattisen ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan tukipilareiksi. Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen laajenee lukion teatterin opiskelussa monitahoisesti.

Teatterin opiskelussa opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Teatteri tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Teatteri johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Teatterin oppiaineessa opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Teatteritaiteessa ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan

huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Teatterin opiskelu tukee vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Teatterin opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Teatterin opinnoissa tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Teatterin opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Teatterin opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti. Teatterin opinnot vahvistavat opiskelijan kykyä toimia erilaisissa ympäristöissä ja kulttuureissa.

Opintojaksot

Teatteri 1, Teatteria kaikille, 2 op (TEA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omia ilmaisullisia valmiuksiaan yhdessä muiden kanssa toimien
- Opiskelija oppii ilmaisullisia keinoja luoda fiktiivisiä tilanteita ja osaa toimia niissä keskittyneesti ja kontaktissa vastanäyttelijöiden kanssa
- Opiskelija oppii havainnoimaan ja sanallistamaan havaintojaan sekä reflektoimaan kokemuksiaan
- Opiskelija oppii käyttämään mielikuvia työskentelyssään, osaa tarttua impulsseihin ja antaa impulsseja toisille
- Opiskelija rohkaistuu olemaan esillä
- Opiskelija kehittää teatterille tunnusomaista ryhmätyöskentelyn taitoja ja oppii vahvistamaan luovan työskentelyn edellyttämää turvallista ilmapiiriä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vuorovaikutusta ja teatteri-ilmaisua vahvistavat harjoitteet
- kontaktiin, läsnäoloon, aisteihin ja kehollisuuteen liittyvät harjoitteet ja pelit mielikuvitusta vahvistavat harjoitteet
- keholliseen ilmaisuun kuten rytmiin, tempoon ja liikelaatuun liittyvät harjoitteet
- roolihenkilön toimintaan ja toiminnan päämäärään ohjaavat harjoitteet
- oman toiminnan, havaintojen, tuntemusten, aistimusten ja tunteiden sanallistaminen, oman kokemuksen ja oppimisen sekä oman ja muiden työskentelyn reflektointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja toisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on opintojakson opetuksen ytimessä. Opiskelijat tekevät havaintoja vuorovaikutuksesta sekä ryhmän vuorovaikutustilanteissa että fiktiivisissä asetelmissa. Roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija saa aineksia eettisten ja ympäristökysymysten pohdintaan tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Teatteritaiteessa ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään teatteri-ilmaisullisia harjoituksia, joiden tavoitteena on kehittää opiskelijan taitoa heittäytyä vuorovaikutukseen, kuunnella toista ja ilmaista itseään. Keskeisiä sisältöjä ovat kontakti, vuorovaikutus, ryhmätyö, impulssit, reagointi, fyysinen toiminta, kehollinen ilmaisu, havainnointi, tunteet. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 2, Rooli ja teksti, 2 op (TEA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii analysoimaan ja harjoittelemaan näytelmätekstiä itsenäisesti, pareittain, pienryhmässä ja isossa ryhmässä ohjaajan ohjeiden mukaisesti
- Opiskelija ymmärtää ihmisen/roolihenkilön olevan päämäärään pyrkivä ja aktiivinen toimija
- Opiskelija osaa toimia kontaktissa toisten kanssa, aistien, kuunnellen ja reagoiden
- Opiskelija osaa analysoida työskentelyssä käytettävää tekstiä ja löytää sieltä motiiveja, tavoitteita ja sisältöjä esittämälleen roolihenkilölle
- Opiskelija osaa käyttää kokonaisvaltaista ilmaisua, kehoa ja mielikuvia roolihenkilön rakentamisessa ja osaa luottaa fiktiivisen maailmaan, jossa roolihenkilö toimii
- Opiskelija osaa ajatella roolihenkilön näkökulmasta käsin
- Opiskelija hahmottaa omaa näyttämöllisen kuvittelun kykyään
- Opiskelija tunnistaa taiteelliseen työskentelyyn liittyvää epävarmuutta ja uskaltaa kokeilla uutta. Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Näytelmätekstin analysointi, harjoittelu ja esittäminen
- Lämmittelemisen ja virittäytymisen harjoittelu
- Roolin ja kohtauksen rakentaminen joko devising-menetelmällä tai valmiin tekstin pohjalta
- Keskeisen rekvisiitan, puvustuksen, lavastuksen ja äänimaiseman kokeileminen osana harjoittelua ja esitystä
- Toisten työskentelyn ja esityksien katsominen ja niistä keskusteleminen ryhmässä
- Teatterityöskentelyn vaatiman sitoutumisen ja vastuun kantamisen harjoitteleminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Opintojakson opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa. Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija osallistuu näytelmän tai devising-menetelmällä toteutettavan esityksen valmistamiseen. Tutustutaan teoksen aiheeseen, teemaan, roolihenkilöihin ja dramaturgiaan. Roolityöskentelyä opiskellaan erilaisten leikkien, harjoitteiden ja kokeilujen avulla yhteistoiminnallisesti. Opiskelija harjoittelee katkelman teoksesta parin tai pienryhmän kanssa ja esittää sen muulle ryhmälle opintojakson päätteeksi. Esityksen valmistaminen kehittää näyttämöllistä kuvittelukykyä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 3, Teatterin historialliset tyylilajit, 2 op (TEA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tunnistaa erilaisia historiallisia tyylilajeja ja esityskonventioita
- Ymmärtää teatterin merkityksiä ja sidonnaisuuksia osana Euroopan historiaa ja teatterin perintöä nykyajan teatterissa
- Hahmottaa omaa teatterikäsitystään suhteessa eri tyylilajien traditioihin ja käytänteisiin
- Osaa etsiä, kokeilla ja soveltaa harjoitteita ja ilmaisutapoja eri tyylilajeista
- Jäsentää ja omaksuu teatterin keinoja ja teatterin sanastoa
- Syventää teatteri-ilmaisun taitojaan ryhmän jäsenenä ja itsenäisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso perehdyttää opiskelijan eurooppalaisen teatterin historiaan. Tutkittavia aikakausia ja tyylilajeja ovat: antiikin Kreikan teatteri, komedia (farssi, karnevalismi ja commedia dell’arte), Elisabetin ajan teatteri, realismi ja naturalismi, ekspressionismi, Bertolt Brecht - eeppinen teatteri Antonin Artaud - julmuuden teatteri, absurdi teatteri
- Teatterin merkitys ja tehtävä historian eri ajanjaksoina
- Kyseisten aikakausien keskeiset näytelmät ja teatterintekijät
- Kyseisten aikakausien teatterin esityskonventiot, näyttelijäntyö, ohjaajantyö, skenografia, termit ja käsitteet
- Historiallisten tyylilajien toiminnallinen kokeilu
- Havaintojen tekeminen eri tyylilajikokeiluista ja havainnoista keskustelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä

ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Teatterin opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Opintojakson opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Opintojakson opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan länsimaisen teatterihistorian tärkeimpiin tyylilajeihin: antiikin Kreikan tragediasta mm. commedia dell’arten, Shakespearen, eeppisen ja absurdin teatterin kautta nykyteatteriin. Tyylilajeihin tutustutaan kirjallisten lähteiden, digitaalisten lähteiden ja erilaisten harjoitteiden avulla yhteistoiminnallisesti kokeillen. Teatterin lukiodiplomin suorittajille opintojakso on pakollinen. Opintojaksoon sisältyy kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 4, Teatteri-improvisaatio, 2 op (TEA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tuntee teatteri-improvisaation menetelmiä ja miten improvisoituja kohtauksia voi rakentaa
- Rohkaistuu heittäytymään improvisoituun tilanteeseen
- Osaa luoda ja kannatella fiktiivisiä tilanteita ja toimia niissä keskittyen ja avoimessa kontaktissa vastanäyttelijöiden kanssa
- Havaitsee ja hyväksyy impulsseja ja tarttuu niihin, tarjoaa impulsseja
- Syventää teatteri-ilmaisun taitojaan ryhmän jäsenenä ja itsenäisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Heittäytymistä, keskittymiskykyä, läsnäoloa, mielikuvitusta ja intuitiivista ajattelua hyödyntävät ja vahvistavat harjoitteet
- Rakentavaa ja kokonaisvaltaista vuorovaikutusta kehittävät pelit, leikit ja harjoitteet
- Draamallisen tilanteen ja jännitteen rakentaminen ja purkaminen
- Tarkkaavuutta ja havainnointikykyä terävöittävät harjoitteet
- Fiktiivisissä tilanteissa hyväksyvän asenteen omaksumista kehittävät harjoitteet
- Esiintyminen ryhmän kanssa improvisoiden

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Sosiaalinen ja psyykkinen hyvinvointi lisääntyy opiskelijan empatiakyvyn, myötätunnon ja omanarvontunnon kehittyessä teatterin opetuksen ryhmämuotoisissa vuorovaikutustilanteissa sekä fiktiivisten roolitöiden kautta. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Opintojakson opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Opintojaksolla opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on opintojakson opetuksen ytimessä. Opiskelijat tekevät havaintoja vuorovaikutuksesta sekä ryhmän vuorovaikutustilanteissa että fiktiivisissä asetelmissa. Roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tutustutaan teatteri-improvisaatioon näyttelijäntyön harjoitusmuotona ja itsenäisenä esittävän taiteen lajina. Kurssilla tehdään improvisaation perusharjoitteita, pelejä ja kohtauksia, jotka kehittävät kykyä heittäytyä, olla läsnä ja toimia kontaktissa. Kurssilla harjoitellaan impulssien havaitsemista, hyväksymistä ja niihin tarttumista. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia

tehtäviä, demonstraatioesitys ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 5, Teatteriproduktio 1, 6 op (TEA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa harjoitella roolia itsenäisesti ja ensemblen jäsenenä, ja ohjaajan palauteen pohjalta kohti tavoitteen saavuttamista. Opiskelijan yhteistyötaidot vahvistuvat.
- Opiskelijan näyttelijäntaidot vahvistuvat ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti ja ennakkoluulottomasti kokeillen. Opiskelija ymmärtää, että roolin ja esityksen valmistaminen on muutoksen harjoittelua.
- Opiskelija osaa arvioida omaa ja toisten esiintymistä rakentavasti. Opiskelija tiedostaa tunteita, toiveita ja pelkoja, joita esiintyminen yleisön edessä saattaa aiheuttaa, ja oppii käsittelemään niitä.
- Opiskelija ymmärtää kehonhuollon, terveellisen ravinnon ja palautumisen tarpeellisuuden osana esiintyjän ammattitaitoa.
- Opiskelija oppii yleisökontaktista esiintyessään yleisölle.
- Opiskelija ymmärtää teatterin erilaisia taiteellisia ja tuotannollisia ammatteja ja osaa toimia työryhmän jäsenenä.
- Opiskelija ymmärtää teatterin yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet. Opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.
- Opiskelijan musiikillinen ilmaisu kehittyy rinnan muiden näyttelijantaitojen kanssa. Hänen äänenkäyttönsä vahvistuu ja tekstin tulkitseminen roolihahmon kautta vahvistuu.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Roolin ja teoksen valmistaminen ja esittäminen kaikkine teatterin osa-alueineen (näytteleminen, tarinankerronta, puvustus, lavastus, musiikki, tanssi, valot jne.).
- Esityksen valmistaminen valmiista näytelmätekstistä tai devising-menetelmiä hyödyntäen. Teoksen arvojen, merkitysten ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden analysointi.
- Monipuoliset näyttelijäntyön harjoitteet
- Opiskelijan itsenäisen harjoittelun sovittaminen ryhmän harjoitteluun ja teoksen valmistamisen vaiheeseen.
- Pitkäjänteinen taiteellisen prosessin läpikäyminen. Perehtyminen teatteriesityksen valmistamisen kokonaisuuteen ja eri vaiheisiin: alkuharjoitukset, harjoitukset, pukusovitukset, maskiharjoitukset, läpimenoharjoitukset, tekniset harjoitukset, kenraaliharjoitukset, esitykset ja purku.
- Aikataulutus ja teatteriesityksen eri osa-alueiden ja olosuhteiden yhteen sovittaminen.
- Teatterin eri ammatteihin tutustuminen
- Näyttelijän työterveys
- Terveen äänenkäytön perusteet
- Oman äänen kestävyydestä huolehtiminen itselle sopivilla harjoitteilla.
- Samanaikaisen liikkeen ja laulun yhdistäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja

arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Teatteritaiteen opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Teatterin opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Opintojaksolla harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opintojakso herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Teatterin kokonaisvaltaisuus ja ilmiölähtöisyys luo lähtökohdan opiskelijan monitieteiselle ja -taiteiselle, kokemukselliselle ja asioita yhdistelevälle ajattelulle.

Teatterin opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja teatterin keinoin. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Opintojaksolla ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan

merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Opintojakso tukee opiskelijan vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatteriproduktio-opintojaksolla opitaan musikaalin tai näytelmän valmistamista harjoituksista valmiiseen esitykseen saakka. Teos voi olla valmis musikaali- tai näytelmäkäsikirjoitus tai se voidaan valmistaa aihelähtöisesti devising-menetelmää hyödyntäen. Opiskelija voi osallistua produktioon toiselta vuosikurssilta lähtien suoritettuaan kolme edeltävää opintojaksoa: TEA01, TEA02 ja TAK01. Harjoituksia voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Yhteen produktioon osallistumisesta saa 2-6 opintopistettä riippuen opiskelijan tehtävän laajuudesta. Opintojaksoon voi sisältyä opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 6, Teatteriproduktio 2, 6 op (TEA06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa harjoitella roolia itsenäisesti ja ensemblen jäsenenä, ja ohjaajan palauteen pohjalta kohti tavoitteen saavuttamista. Opiskelijan yhteistyötaidot vahvistuvat.
- Opiskelijan näyttelijäntaidot vahvistuvat ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti ja ennakkoluulottomasti kokeillen. Opiskelija ymmärtää, että roolin ja esityksen valmistaminen on muutoksen harjoittelua.
- Opiskelija osaa arvioida omaa ja toisten esiintymistä rakentavasti. Opiskelija tiedostaa tunteita, toiveita ja pelkoja, joita esiintyminen yleisön edessä saattaa aiheuttaa, ja oppii käsittelemään niitä.
- Opiskelija ymmärtää kehonhuollon, terveellisen ravinnon ja palautumisen tarpeellisuuden osana esiintyjän ammattitaitoa.
- Opiskelija oppii yleisökontaktista esiintyessään yleisölle.
- Opiskelija ymmärtää teatterin erilaisia taiteellisia ja tuotannollisia ammatteja ja osaa toimia työryhmän jäsenenä.
- Opiskelija ymmärtää teatterin yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet. Opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.
- Opiskelijan musiikillinen ilmaisu kehittyy rinnan muiden näyttelijantaitojen kanssa. Hänen äänenkäyttönsä vahvistuu ja tekstin tulkitseminen roolihahmon kautta vahvistuu.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Roolin ja teoksen valmistaminen ja esittäminen kaikkine teatterin osa-alueineen (näytteleminen, tarinankerronta, puvustus, lavastus, musiikki, tanssi, valot jne.).
- Esityksen valmistaminen valmiista näytelmätekstistä tai devising-menetelmiä hyödyntäen. Teoksen arvojen, merkitysten ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden analysointi.
- Monipuoliset näyttelijäntyön harjoitteet
- Opiskelijan itsenäisen harjoittelun sovittaminen ryhmän harjoitteluun ja teoksen valmistamisen vaiheeseen.
- Pitkäjänteinen taiteellisen prosessin läpikäyminen. Perehtyminen teatteriesityksen valmistamisen kokonaisuuteen ja eri vaiheisiin: alkuharjoitukset, harjoitukset, pukusovitukset, maskiharjoitukset, läpimenoharjoitukset, tekniset harjoitukset, kenraaliharjoitukset, esitykset ja purku.
- Aikataulutus ja teatteriesityksen eri osa-alueiden ja olosuhteiden yhteen sovittaminen.
- Teatterin eri ammatteihin tutustuminen
- Näyttelijän työterveys
- Oman äänen kestävyydestä huolehtiminen itselle sopivilla harjoitteilla.
- Samanaikaisen liikkeen ja laulun yhdistäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Teatteritaiteen opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Teatterin opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Opintojaksolla harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opintojakso herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Teatterin kokonaisvaltaisuus ja ilmiölähtöisyys luo lähtökohdan opiskelijan monitieteiselle ja -taiteiselle, kokemukselliselle ja asioita yhdistelevälle ajattelulle.

Teatterin opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja teatterin keinoin. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Opintojaksolla ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Opintojakso tukee opiskelijan vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatteriproduktio-opintojaksolla opitaan musikaalin tai näytelmän valmistamista harjoituksista valmiiseen esitykseen saakka. Teos voi olla valmis musikaali- tai näytelmäkäsikirjoitus tai se

voidaan valmistaa aihelähtöisesti devising-menetelmää hyödyntäen. Opiskelija voi osallistua produktioon suoritettuaan edeltävät opintojaksot: TEA01, TEA02, TAK01, TEA05-TEA07. Harjoituksia voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Yhteen produktioon osallistumisesta saa 2-6 opintopistettä riippuen opiskelijan tehtävän laajuudesta. Opintojaksoon voi sisältyä opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 7, Dramaturgia ja teatteriohjaus, 2 op (TEA07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa erilaisten tekstien dramaturgisia peruskäsitteitä ja rakenteita
- Opiskelijan dramaturginen hahmotuskyky kehittyy ja avartuu
- Opiskelija tuntee joitakin ohjaamisen konkreettisia vaiheita ja työskentelymenetelmiä
- Opiskelija saa käsityksen siitä, mitä taiteellisten ryhmien ja taiteellisten prosessien johtaminen tarkoittaa
- Opiskelijalle muodostuu käsitys teatteritaiteen tehtävistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Draaman päälajit komedia, tragedia, ja muita lajeja
- Keskeiset dramaturgiset rakenteet ja draaman kaari, tekstimateriaalin järjestämisen kokeileminen
- Näytelmän tekstityypit: dialogi, monologi, näyttämöohjeet
- Näytelmän osat: näytös, kohtaus, tilanne
- Konteksti, esittämisen tapa, metaforat, näyttämökuva
- Draaman osa-alueet: aihe, roolihenkilö, toiminta, tarina, juoni, tilanne, käänne, jännite
- Ohjauksen harjoittelu ja ohjausprosessin jäsentäminen, havainnointi ja reflektointi
- Tutustuttaminen ohjaajan ennakkotyöhön, kuten aiheen ja tekstin valinta, teoksen analysointi ja esityksen maailman visiointi, aikataulusuunnittelu, työryhmän kokoaminen, roolien ja tehtävien jako
- Taiteellisten valintojen ja näyttämöllisten ratkaisujen tekeminen ja niiden perustelu
- Yleisökontaktin luominen ja arviointi
- Luovaan työhön liittyvä epävarmuuden tunteen käsittely
- Keskustelu taiteen arvopohjasta ja yhteiskunnallisista tehtävistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Opintojaksolla harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Opintojakso tukee opiskelijan vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Opintojaksolla digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan toiminnallisesti dramaturgian ja ohjaajantyön peruskäsitteitä ja työmenetelmiä. Suositellaan erityisesti opiskelijoille, jotka suunnittelevat teatterin lukiodiplomin suorittamista. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 8, Fyysinen teatteri, 2 op (TEA08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omia kehollisen ilmaisullisia valmiuksiaan yhdessä muiden kanssa toimien.
- Omaksuu leikittelevän ja kokeilevan asenteen oman kehon käyttämiseen ilmaisun välineenä.
- Opiskelija osaa tuottaa liikemateriaalia roolihahmon luomiseksi.
- Opiskelija osaa tuottaa liikemateriaalia roolihahmon luomiseksi. Opiskelija käyttää mielikuvia ja kehollisia syötteitä työskentelyssään, osaa tarttua impulsseihin ja antaa impulsseja toisille.
- Opiskelija osaa luoda liikettä näyttämölle kertoa tarinaa kehollisen ilmaisun kautta. Opiskelija tunnistaa joitakin fyysisen teatterin lajeja.
- Opiskelija yhdistää fyysiseen teatteriin eri taiteita.
- Opiskelija oppii havainnoimaan ja sanallistamaan havaintojaan sekä reflektoimaan kokemuksiaan.
- Opiskelija rakentaa ja ylläpitää turvallista ilmapiiriä ja ottaa huomioon fyysiset turvallisuustekijät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää kehollisen ilmaisun ja sanattoman tarinankerronnan taitoja.
- Fyysisen teatterin perusharjoitteet ja improvisaatio. Fyysistä teatteria ovat esimerkiksi naamioteatteri, klovneria, tanssiteatteri ja mimiikka. Opintojakso voi sisältää myös taistelulajeja ja koreografisia harjoitteita.
- Näyttämöllistä ja kehollista mielikuvitusta vahvistavat harjoitteet, joiden avulla tutkitaan liikelähtöistä näyttelijäntyötä ja opiskelija saa kokemuksellista tietoa omasta erityisestä tavastaan liikkua.
- Kontaktiin, läsnäoloon, aisteihin, rytmiin, tempoon ja liikelaatuun liittyvät harjoitteet ja pelit.
- Keskeisiä tutkittavia käsitteitä ovat tila, muoto, aika, tunne, liike ja tarina.
- Tutkitaan muiden taidemuotojen, erityisesti musiikin vaikutusta liikkeeseen, tunnelmaan ja tarinaan.
- Keskeisen rekvisiitan, puvustuksen ja lavastuksen kokeileminen.
- Valmistetaan demoesitys opintojakson päätteeksi.
- Oman toiminnan, havaintojen, tuntemusten, aistimusten ja tunteiden sanallistaminen, oman kokemuksen ja oppimisen sekä oman ja muiden työskentelyn reflektointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ymmärtävät koskemattomuutta koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Teatterin opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fyysistä teatteria ovat esimerkiksi naamioteatteri, klovneria, tanssiteatteri ja sanaton teatteri. Opiskelu tukee erityisesti kehollisen ilmaisun ja sanattoman tarinankerronnan taitojen kehittymistä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

7.33. Tietotekniikka (TITE)

Oppiaineen tehtävä

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on syventää ja laajentaa opiskelijoiden tietoja ja antaa valmiuksia tietotekniikan omatoimiseen opiskeluun.

Osaamisen arviointi

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojaksot

Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (AT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa perustiedot ohjelmoinnista ja opastaa ohjelmoinnin opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on antaa perustiedot ohjelmoinnista ja opastaa ohjelmoinnin opiskeluun. Suoritusmerkintä.

Ohjelmoinnin jatko, 2 op (AT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää ohjelmoinnin opintoja.

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on syventää ohjelmoinnin opintoja. Suoritusmerkintä.

Tekoälyn perusteet, 2 op (AT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The Elements of AI koostuu ilmaisista verkkokursseista, jotka ovat tehneet Reaktor ja Helsingin yliopisto yhteistyössä. Tavoitteenamme on rohkaista ihan jokaista ikään ja taustaan katsomatta oppimaan tekoälyn perusteet: mitä tekoäly on, mitä sillä voi (ja ei voi) tehdä ja miten luoda tekoälymenetelmiä. Opintojakso koostuu teoriaosuuksista ja käytännön harjoituksista, ja voit suorittaa ne omaan tahtiisi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- https://www.elementsofai.com/fi/

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

The Elements of AI koostuu ilmaisista verkkokursseista, jotka ovat tehneet Reaktor ja Helsingin yliopisto yhteistyössä. Tavoitteenamme on rohkaista ihan jokaista ikään ja taustaan katsomatta oppimaan tekoälyn perusteet: mitä tekoäly on, mitä sillä voi (ja ei voi) tehdä ja miten luoda tekoälymenetelmiä. Opintojakso koostuu teoriaosuuksista ja käytännön harjoituksista, ja voit suorittaa ne omaan tahtiisi. Suoritusmerkintä.

Ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin MOOC on verkkokurssi https://www.mooc.fi/ , jossa perehdytään algoritmien laatimiseen ja nykyaikaisen ohjelmoinnin perusideoihin. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja ohjelmoinnista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Ohjelmoinnin MOOC on verkkokurssi https://www.mooc.fi/, jossa perehdytään algoritmien laatimiseen ja nykyaikaisen ohjelmoinnin perusideoihin. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja ohjelmoinnista. Suoritusmerkintä.

Aallon ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aalto-yliopiston avoimella verkkokurssilla opit kattavat perusteet ohjelmoinnista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso vastaa sisällöltään Aallon kurssia Ohjelmointi 1. http://mooc.aalto.fi/

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Aalto-yliopiston avoimella verkkokurssilla opit kattavat perusteet ohjelmoinnista. Suoritusmerkintä.

Lamerfest 1, 2 op (AT06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Lamerfest 1 (2 op) AT06, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Suoritusmerkintä.

Lamerfest 2, 2 op (AT07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Lamerfest 2 (2 op) AT07, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Suoritusmerkintä.

Lamerfest 3, 2 op (AT08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Lamerfest 3 (2 op) AT08, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Suoritusmerkintä.

Kyberturvallisuus, 2 op (AT09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan kyberturvallisuuteen sekä henkilökohtaisesta, että maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Opitaan ymmärtämään ja tunnistamaan kyberhyökkäyksiä ja tutustutaan kyberpuolustukseen. Perehdytään omaan digitaaliseen jalanjälkeen, siitä aiheutuviin riskeihin, sekä niiden hallintaan. Opintojaksolla opetellaan ylläpitämään henkilökohtaista tietoturvaa eri laitteilla ja alustoilla, tutustutaan turvalliseen viestintään, sekä oman sähköisen yksityisyyden hallintaan. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja aiheesta, mutta sujuva tietokoneen peruskäyttötaito on hyödyksi. Opintojaksolla tutustutaan tietokoneiden, tietoverkkojen ja älypuhelinten tekniseen toimintaan pintaa syvemmältä. Osa Opintojaksosta suoritetaan mahdollisuuksien mukaan viikonloppuna.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kyberturvallisuuteen sekä henkilökohtaisesta, että maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Opitaan ymmärtämään ja tunnistamaan kyberhyökkäyksiä ja tutustutaan kyberpuolustukseen. Perehdytään omaan digitaaliseen jalanjälkeen, siitä aiheutuviin riskeihin, sekä niiden hallintaan. Opintojaksolla opetellaan ylläpitämään henkilökohtaista tietoturvaa eri laitteilla ja alustoilla, tutustutaan turvalliseen viestintään, sekä oman sähköisen yksityisyyden hallintaan. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja aiheesta, mutta sujuva tietokoneen peruskäyttötaito on hyödyksi. Opintojaksolla tutustutaan tietokoneiden, tietoverkkojen ja älypuhelinten tekniseen toimintaan pintaa syvemmältä. Osa Opintojaksosta suoritetaan mahdollisuuksien mukaan viikonloppuna. Suoritusmerkintä.

7.34. Urheiluvalmennus (VAL)

Oppiaineen tehtävä

Urheiluvalmennus on tarkoitettu kansallisella tasolla tavoitteellisesti kilpaurheiluun suuntautuville motivoituneille opiskelijoille. Valmennus tapahtuu yhteistyössä lajivalmentajien kanssa. Opiskelija voi halutessaan suorittaa 8 urheiluvalmennuksen opintojaksoa lukion aikana.

Tavoitteet

Lajissa tarvittavien taito- ja kuntotekijöiden kehittäminen. Hyödynnetään paikallisia toimijoita ja liikuntapaikkoja.

Osaamisen arviointi

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä.

Opintojaksot

Jalkapallovalmennus, 2 op (VJA1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmennuksesta vastaa vantaalainen Vantaan Jalkapallo Seura.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmennuksessa keskitytään perus-, peli- ja pelipaikkataitojen kehittämiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittelua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Jalkapallovalmennus (2po) VJA1-8, koulukohtainen valinnainen

Valmennuksessa keskitytään perus-, peli- ja pelipaikkataitojen kehittämiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittelua.

Suoritusmerkintä

Jääkiekkovalmennus, 2 op (VJÄ1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia tiloja ja asiantuntijoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso soveltuu kaikille kilpa- ja harrastetasolla pelaaville jääkiekkoilijoille ja ringeten pelaajille. Harjoituksissa perehdytään henkilökohtaisten lajitaitojen, erityisesti maalinteon ja siihen liittyvien tukitoimien harjoitteluun. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Jäällä ollaan kevytvarustuksella (kypärä, hanskat, luistimet ja maila), maalivahteja lukuun ottamatta. Opintojaksolla saa myös tietoa fyysisen suorituskyvyn harjoittamisesta sekä sovellettua psyykkistä valmennusta jääkiekon näkökulmasta katsottuna.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Jääkiekkovalmennus (2op) VJÄ1-8, koulukohtainen valinnainen

Opintojakso soveltuu kaikille kilpa- ja harrastetasolla pelaaville jääkiekkoilijoille ja ringeten pelaajille. Harjoituksissa perehdytään henkilökohtaisten lajitaitojen, erityisesti maalinteon ja siihen liittyvien tukitoimien harjoitteluun. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Jäällä ollaan kevytvarustuksella (kypärä, hanskat, luistimet ja maila), maalivahteja lukuun ottamatta.

Suoritusmerkintä

Muodostelmaluisteluvalmennus, 2 op (VML1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia tiloja ja asiantuntijoita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelun tarkoituksena on kehittää muodostelma- ja yksinluistelijoiden lajissa vaadittavia kunto- ja taito-ominaisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Muodostelmaluisteluvalmennus (2op) VML1-8, koulukohtainen valinnainen

Harjoittelun tarkoituksena on kehittää muodostelma- ja yksinluistelijoiden lajissa vaadittavia kunto- ja taito-ominaisuuksia.

Suoritusmerkintä

Salibandyvalmennus, 2 op (VSA1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoittelussa hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoituksissa keskitytään henkilökohtaisten taitojen kehittämiseen ja pelikäsityksen parantamiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittula

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Salibandyvalmennus (2op) VSA1-8, koulukohtainen valinnainen

Harjoituksissa keskitytään henkilökohtaisten taitojen kehittämiseen ja pelikäsityksen parantamiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittula

Yksilölajivalmennus, 2 op (VYL1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan harjoittelussa hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lajeina yksilölajit. Valmennus suunnitellaan yhteistyössä opiskelijan omavalmentajan kanssa. Harjoittelun seurannassa ja raportoinnissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksilölajivalmennus (2op), VYL1-8, koulukohtainen valinnainen

Lajeina yksilölajit. Valmennus suunnitellaan yhteistyössä opiskelijan omavalmentajan kanssa. Harjoittelun seurannassa ja raportoinnissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tunteellista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ratkaisuehdotuksia. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutuksen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

12 § Päätös oikaisuvaatimukseen iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valinnasta Uomarinteen kouluun 2022

VD/12366/12.01.03.00.02/2022

Hakija on tehnyt 1.12.2022 oikaisuvaatimuksen viranhaltijan päätöksestä 36/2022, 14.11.2022, jolla on valittu Pilke päiväkodit Oy iltapäivätoiminnan palveluntuottajaksi Uomarinteen koululle 1.12.2022 alkaen. Hakija vaatii päätöksen perumista ja H & S International School Oy:n (HSIS) valintaa iltapäivätoiminnan palveluntuottajaksi Uomarinteen koululle. Vaihtoehtoisesti hakija vaatii saamatta jääneiden voittojen korvaamista HSIS:lle 12 vuoden ajalta.

Hakijan mukaan Pilke päiväkodit Oy ei ole esittänyt hakemuksessaan Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan linjaamiin valintaperusteisiin perustuvia sitoumuksia. Hakijan mukaan Pilke päiväkodit Oy ei ole esittänyt suosituksia, vaan luettelon suosittelijoista, joita ei olisi pitänyt ottaa huomioon palveluntuottajan valintaa tehdessä.

Hakija pitää lisäksi epäuskottavana, että valitun palveluntuottajan yrityksellä olisi taloudellinen valmius palvelun järjestämiseen, kun yhtiön vuosien 2020—2021 tilinpäätökset ovat olleet miinuksella.

Hakijan mukaan päätöksen valintaperusteet (hakemuksen sisältö, referenssit ja suositukset sekä taloudellinen varmuus) olisivat tukeneet HSIS:n valitsemista palveluntuottajaksi.

Palveluntuottajien haku- ja valintamenettely

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan haku Uomarinteen koululle avautui 28.10.2022 ja päättyi 11.11.2022 klo 16.00. Hakuilmoitus julkaistiin kaupungin verkkosivuilla. Tämän lisäksi Vantaalla jo toimiville palveluntuottajille lähetetiin sähköpostitse tieto haun käynnistymisestä. Hakijoita pyydettiin toimittamaan Vantaan kaupungille vapaamuotoisen hakemuksen lisäksi iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma, talouskertomus (tase) sekä mahdolliset suositukset.

Uomarinteen koululle palveluntuottajiksi hakivat HSIS ja Pilke päiväkodit Oy. Päätös palveluntuottajan valinnasta Uomarinteen koululle tehtiin 14.11.2022 (viranhaltijapäätös 36/2022). Valituksi tuli Pilke päiväkodit Oy seuraavin perustein: hakemuksen sisältö, referenssit ja suositukset sekä taloudellinen varmuus.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päättämissä (4.4.2022 § 6) iltapäivätoiminnan palveluntuottajien valintakriteereissä mainitaan, että palveluntuottajalla tulee olla koulutukselliset valmiudet, ammatilliset vahvuudet ja/tai aikaisempi kokemus iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Lisäksi huomioidaan mahdolliset suositukset nykyisiltä tai aiemmilta yhteistyökumppaneilta. Suositusten merkityksen arvioi päätöksen tekevä viranhaltija. Valittu palveluntuottaja on toiminut hyvässä yhteistyössä Vantaan kaupungin, koulujen ja muiden yhteistyötahojen kanssa vuodesta 2014 alkaen iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja osallistunut aktiivisesti toiminnan kehittämiseen. Mikäli osoittautuu, ettei yhteistyökumppani pysty toimimaan kaupungin edellyttämien velvoitteiden tai sopimusehtojen mukaisesti, irtisanotaan sopimus kolmen kuukauden irtisanomisajalla.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajalle tarjotaan maksuttomat tilat toiminnan järjestämiseen sekä lautakunnan määrittämä, lapsilukumäärän mukainen avustus kolme kertaa lukuvuodessa. Palveluntuottaja myös perii kuukausittaisen asiakasmaksun toimintaan osallistuvien lasten huoltajilta.

Muun muassa näiden seikkojen pohjalta on suoritettu talouteen perustuvaa riskiarviointia valituksi tulleen toimijan kohdalla.

Pilke päiväkodit Oy toimitti hakemuksen liitteenä kattavan luettelon suosittelijoista ja mukana oli myös kirjallinen suositus. Suosituksessa korostettiin Pilke päiväkodit Oy:n toiminnan vakiintumista ja koulun välistä hyvää yhteistyötä. HSIS ei toimittanut hakemuksen liitteenä suosittelijoita.

Molemmilla palveluntuottajaksi hakeneilla yrityksillä on ollut sopimus iltapäivätoiminnan järjestämisestä Vantaan kaupungin kanssa vuodesta 2014 alkaen. HSIS järjestää toimintaa kolmella koululla Vantaalla. Pilke päiväkodit Oy järjestää toimintaa kuudella koululla Vantaalla.

Pilke päiväkodit Oy:n toiminta on ollut laadukasta sekä toiminnan sisällön että Vantaan kaupungin kanssa tehtävän yhteistyön näkökulmasta. Valituksi tullut Pilke päiväkodit Oy täyttää kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan määrittämien valintakriteereiden mukaiset vaatimuksen ammatillisesta osaamisesta ja aikaisemmasta kokemuksesta iltapäivätoiminnan järjestämisessä.

Pilke päiväkodit Oy erottui kokonaisuudessaan hakemuksellaan edukseen. Pilke päiväkodit Oy:n toimintasuunnitelma on laadukas, ajanmukainen ja kattava ja se on linjassa toimintaa ohjaavien valtakunnallisten ja kuntatasoisten asiakirjojen sekä kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan linjaamien valintaperusteisiin nojaavien sitoumusten kanssa.

Kuka tahansa palveluntuottaja voi hakuaikana vapaasti osallistua iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valintaa koskevaan hakuun. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valinta tehdään yksikkökohtaisesti kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan linjaamien valintakriteerien ja kokonaisharkinnan perusteella toisin kuin hakija on oikaisuvaatimuksessa esittänyt.

Hakija vaatii oikaisuvaatimuksessa ensisijaisesti päätöksen perumista ja vaihtoehtoisesti saamatta jääneiden voittojen korvaamista HSIS:lle 12 vuoden ajalta. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä, jos päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa, päätös on muuten lainvastainen ja/tai tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla. Oikaisuvaatimuksen alaisessa päätöksessä on valittu iltapäivätoiminnan palveluntuottaja Uomarinteen koululle. Hakija ei ole esittänyt perusteita voittojen korvaamista koskevalle vaatimukselleen, eikä oikaisuvaatimusta käsitelevä viranomainen voi lähtökohtaisesti käsitellä asiaa laajemmin, kuin mitä alkuperäisessä tehty ratkaisu koskee. Tältä osin oikaisuvaatimus tulee hylätä.

Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen toimialan mukaan oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös on ollut tarkoituksenmukainen, eikä päätös ole lain tai kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan 4.4.2022 § 6 päättämien perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajien valintakriteerien vastainen, joten oikaisuvaatimus tulee hylätä.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 12

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus esittelyosassa esitetyin perustein.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus (henkilötiedot peitetty)
- Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valinta Uomarinteen koululle 1.12.2022 alkaen

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue
- ote oikaisuvaatimuksen tekijälle

Muutoksenhakuohje: Valitusosoitus Helsingin hallinto-oikeudelle

Lisätiedot:
Pepita Kaskentaus, 040 720 2962, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
Virva Kela-Piironen, 040 610 8791, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala / Perusopetus 14.11.2022 VD/12366/12.01.03.00.02/2022
Opetuspäällikkö Kaskentaus Pepita

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valinta Uomarinteen koululle 1.12.2022 alkaen

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään Vantaalla 57 toimipisteessä lukuvuonna 2022-2023. Kaupunki järjestää toimintaa yhteistyössä iltapäivätoiminnan palveluntuottajien kanssa. Perusopetuksen palvelualue koordinoi ja valvoo toiminnan järjestämistä. Järjestäviä tahoja ovat yhdistykset ja järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä seurakunta. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajien kanssa tehdään erilliset sopimukset toiminnan järjestämisestä.

Marraskuussa 2022 uusia tai laajentavia toimijoita haettiin Uomarinteen koululle 1.12.2022 käynnistyvään toimintaan. Käynnistämisajankohta on neuvoteltavissa ja asiassa huomioidaan rekrytointitilanne ym. asiat. Tavoitteena kuitenkin on käynnistää toiminta mahdollisimman nopeasti.

Toiminnan järjestäjäksi kyseiselle koululle hakivat H & S International School Oy ja Pilke päiväkodit Oy.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajia valittaessa on noudatettu kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan määrittelemiä valintakriteereitä (Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 4.4.2022 § 6).

Valintakriteereissä mainitaan, että palveluntuottajan tulee täyttää seuraavat kriteerit:

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajan tulee noudattaa alaa koskevaa lainsäädäntöä, Opetushallituksen vahvistamia perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteita sekä Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaa. Näiden lisäksi valittaessa uusia aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajia noudatetaan seuraavia kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan linjaamia valintaperusteita:

1. Palveluntuottajalla tulee olla taloudelliset valmiudet laadukkaan aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelun tuottamiseen kaupungin mitoittamalla henkilöstömäärällä (Opla 18.5.2015 § 10).
2. Palveluntuottajan tulee noudattaa työnantajavelvoitteita.
3. Palveluntuottajalla tulee olla koulutukselliset valmiudet, ammatilliset vahvuudet ja/tai aikaisempi kokemus iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Lisäksi huomioidaan mahdolliset suositukset muilta yhteistyökumppaneilta.
4. Palveluntuottajan henkilökunnalla tulee olla riittävä osaaminen ja ammattitaito toimia iltapäivätoiminnan ohjaajina toteuttaen lähikouluperiaatetta. Kullakin aamu- ja iltapäivätoiminnan lapsiryhmällä tulee kaikessa aamu- ja iltapäivätoiminnassa olla vähintään yksi ohjaaja, joka täyttää opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998) 9a §:ssä säädetyt kelpoisuusvaatimukset.
5. Palveluntuottajalla tulee olla Vantaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa määritelty määrä ohjaajia suhteessa lapsiin (enintään 16 lasta ohjaajaa kohden). Mikäli joku henkilökunnasta on sairaana tai muuten estynyt, palveluntuottaja on velvollinen palkkaamaan sijaisen. Palveluntuottaja vastaa toteuttamansa iltapäivätoiminnan henkilöstön rekrytoinnista ja henkilöstökustannuksista.
6. Palveluntuottajalla tulee olla valmiudet tarjota lapsille monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun ja virkistävään toimintaan.
7. Palveluntuottajan tulee tehdä säännöllistä yhteistyötä huoltajien, Vantaan kaupungin ja koulun henkilökunnan kanssa.
8. Palveluntuottaja vastaa terveellisen välipalan järjestämisestä toimintaan osallistuville lapsille.
9. Palveluntuottaja vastaa siitä, että organisaation tietosuoja-asiat vastaavat nykyistä lainsäädäntöä ja ovat linjassa kaupungin käytännön kanssa.
10. Vantaan kaupunki vastaa toimijoiden verkoston tasapuolisesta kohtelusta ja asemasta palveluntuottajien verkostossa.
11. Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan muun muassa perusopetuslakia, Opetushallituksen vahvistamia perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteita sekä kulloinkin voimassa olevaa Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaa ja muita asiaa koskevia päätöksiä ja linjauksia.

Valmistelija:
Virva Kela-Piironen

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala / Perusopetus 14.11.2022 VD/12366/12.01.03.00.02/2022
Opetuspäällikkö Kaskentaus Pepita

Opetustoimen asiantuntija
p. 040 610 8791
etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

Päätös / Opetuspäällikkö

Päätän valita Pilke päiväkodit Oy:n palveluntuottajaksi Uomarinteen koululle 1.12.2022 alkaen seuraavin perustein:
- hakemuksen sisältö
- referenssit ja suositukset
- taloudellinen varmuus

Vantaa 14.11.2022

Kaskentaus Pepita
Opetuspäällikkö

Allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

Täytäntöönpano Perusopetus
- ao. palveluntuottajat
- Uomarinteen koulu

Päätös on yleisesti nähtävänä

Aika 16.11.2022

Paikka Vantaan kaupungin internetsivulla paatokset.vantaa.fi

Tiedoksianto asianosaiselle

☑ Annettu tiedoksi sähköisesti
Pvm: 14.11.2022
Vastaanottajat: Hakijat ja Uomarinteen koulu

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit vaatia siihen oikaisua Vantaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalta eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen Oma Vantaa -asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

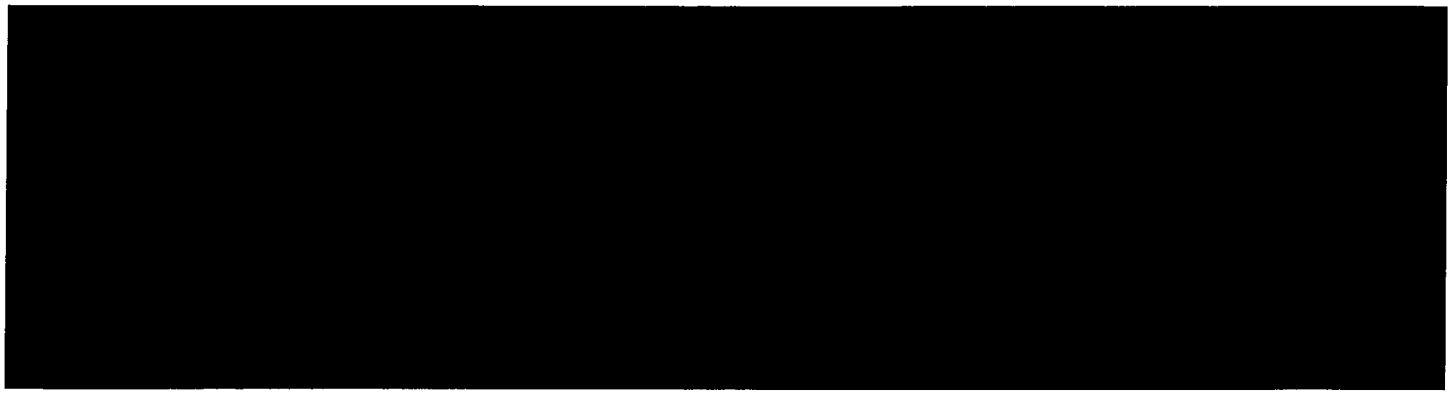
Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupungin yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Aukioloajat: ma-ke 8.45-16.30, to 12.00-17.00 ja pe 7.45-15.30. Tarkista kesäajan ja arkipyhän aukiolo soittamalla tai osoitteesta https://www.vantaa.fi/vantaa-info)
Puhelin: (09) 83911 (vaihde)
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi.vantaa.fi/web/oikaisuvaatimus

OIKAISUVAATIMUS PÄÄTÖKSEEN

1. Henkilötiedot

☐ Teen oikaisuvaatimuksen toisen henkilön puolesta

2. Oikaisuvaatimuksen sisältö

Päätöksen VD-tunnus
VD/12366/12.01.03.00.02/20
22

☐ Päätöksellä ei ole VD-tunnusta

Miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua? Mitä muutoksia päätökseen vaaditaan?

Vaadin iltapäivätoiminnan palveluntuottajan valinnan Uomarinteen koululle 1.12.2022 alkaen muuttamista. Opetuspäällikkö on tehnyt valinnan (jälleen) Pilke Päiväkodit Oy:n hyväksi, mikä tulee perua, ja valita H & S International School Oy iltapäivätoiminnan palveluntuottajaksi Uomarinteen koululle. Vaihtoehtoisesti vaadin saamatta jääneiden voittojen korvaamista H & S International School Oy:lle 12 vuoden ajalta. Opetuspäällikön perusteet Pilke Päiväkodit Oy:n valinnalle ovat olleet seuraavat:
- hakemuksen sisältö
- referenssit ja suositukset
- taloudellinen varmuus
ilman mitään yksilöintiä.

Perusteet, joilla oikaisua vaaditaan

Valinnan perusteet kohdittain: 1. Hakemuksen sisältö. Pilke Päiväkodit Oy (Pilke) ei esitä hakemuksessaan minkäänlaisia kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan linjaamiin valintaperusteisiin perustuvia sitoumuksia, kun taas H & S International School Oy (HSIS) on perustellut omaa toimintaansa laajasti kunkin valintaperusteen osalta erikseen. 2. Referenssit ja suositukset. HSIS on tälläkin kertaa, kuten aikaisemminkin, ilmoittanut, ettei se vaivaa yhteistyökumppaneitaan suositusten laatimisella. Pilkekään ei ole esittänyt suosituksia, vaan ainoastaan luettelon suosittelijoista. Hakukuulutuksessa pyydettiin mahdollisia suosituksia, ei suosittelijaluetteloa. Hyvän hallintotavan perusteella asiakirjaa, jota ei ole pyydetty, ei voi käyttää valintaperusteena. Myös HSIS olisi voinut toimittaa pitkän suosittelijaluettelon vaivaamatta yhteistyökumppaneitaan suositusten tekemisellä, jos sellaista olisi pyydetty ja jos olisi ollut tiedossa, että sellainen riittää. 3. Taloudellinen varmuus. Pilkkeen vuoden 2021 tilinpäätös oli 8 prosenttia miinuksella, myös edellisvuoden tilinpäätös oli lähes saman verran, useita miljoonia, miinuksella. HSIS:n tilinpäätös on ollut vuodesta vuoteen plussalla, paitsi vuonna 2021, jolloin tilikauden tappio oli 73 000 euroa (2 % liikevaihdosta). HSIS On aina selviytynyt kaikista velvoitteistaan moitteettomasti, ja sillä on lisäksi kiinteistöomaisuutta tukemassa yrityksen taloutta. Kaikki 3 mainittua valintaperustetta tukisivatkin ennen kaikkea HSIS:n valintaa palveluntuottajaksi. Lopuksi haluan vielä mainita, että hakijoita on viime aikoina Vantaan ip-yksiköihin ollut kovin vähän siitä syystä, että virkamies valitsee kutakuinkin aina Pilkkeen, ainoastaan poikkeustapauksessa jonkun toisen palveluntuottajan, ja niidenkin osalta herää tunne, että valinnasta on ennalta sovittu kyseisen palveluntuottajan kanssa. HSIS:llä on iltapäivätoimintaa Askiston ja Rajatorpan kouluilla, Uomarinteen koulu olisi istunut hyvin palvelulogistiikkaamme Länsi-Vantaalla.

3. Oikaisuvaatimuksen liitteet

Nimeä liitteet selkeästi. Esimerkiksi liittäessäsi valokuvia, nimeä ne sanalla "valokuva". Kun taas liität kuitteja, anna niille nimi "kuitti".

Kopio päätöksestä

iltapaivatoiminnan_palveluntuottajan_valinta_uomarinteen_koululle_1.12.2022_alkaen.pdf 145 KB

Lisää muu liite

13 § Päiväkodin johtajan viran (900057) perustaminen varhaiskasvatuksen palvelualueelle 1.1.2023 alkaen

VD/13480/01.01.00.00/2022

Kuntalain 11 luvun 88 §:n 1 momentin mukaan viran perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää valtuusto tai hallintosäännössä määrätty kunnan muu toimielin. Kuntalain 11 luvun 88 §:n 2 momentin mukaan, kun virka, jossa ei käytetä julkista valtaa, tulee avoimeksi, se lakkautetaan.

Hallintosäännön 13 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen täyttäväksi kuuluvien sekä kaupunkistrategian ja johdon toimialan muiden virkojen perustamisesta. Asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Päiväkodin johtajan virka tarvitaan valmistuvaan uuteen päiväkotiin. Virka on huomioitu ja budjetoitu vuoden 2023 käyttösuunnitelmassa.

Toimialan HR-palvelut ovat yhtä mieltä esityksestä.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 13

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään 1.1.2023 alkaen
a) perustaa päiväkodin johtajan virkasuhteinen vakanssi 900057, ja
b) vahvistaa kelpoisuusvaatimukseksi varhaiskasvatuslain mukainen päiväkodinjohtajan kelpoisuus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: - Toimialan HR-palvelut
- Varhaiskasvatuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Varhaiskasvatuksen johtaja Mikko Mäkelä, 050 341 7386, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

14 § Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.3.2023 alkaen

VD/186/12.00.01.00/2023

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut perustuvat lakiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016). Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain perusteella maksun suuruus määräytyy varhaiskasvatukseen varatun ajan, perheen koon ja perheen tulojen perusteella.

Eduskunta on päättänyt varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta 1.3.2023 alkaen. Laki on vahvistettu 29.12.2022. Päätöksellä alennetaan asiakasmaksuja korottamalla laskennassa käytettäviä tulorajoja 33 prosenttia.

Edellisen kerran kasvatuksen ja oppimisen lautakunta päätti varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tarkastamisesta 24.1.2022 § 9. Uudet maksut tulivat voimaan 1.8.2022.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulorajat muuttuvat 1.3.2023 alkaen seuraavasti:

Perheen henkilömäärä	**Tuloraja 1.8.2022 euroa / kk**	**Tuloraja 1.3.2023 euroa / kk**	**Maksuprosentti**	**Tuloraja pienimpään maksuun 28 € 1.3.2023**	**Tuloraja korkeimpaan maksuun 295 € 1.3.2023**
2	2 913	3 874	10,7 %	4136	6626
3	3 758	4 998	10,7 %	5260	7750
4	4 267	5 675	10,7 %	5937	8427
5	4 777	6 353	10,7 %	6615	9105
6	5 284	7 028	10,7 %	7290	9780

Jos perheen koko on suurempi kuin kuusi, on maksun määräämisen perusteena olevan tulorajan lisäys 262 euroa kustakin seuraavasta perheen alaikäisestä lapsesta.

Lakimuutos koskee vain tulorajoja. Asiakasmaksu määritellään siten, että tulorajan ylittävästä osasta lasketaan 10,7 %, joka on perheen maksama varhaiskasvatusmaksu. Korkein kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta perittävä maksu on edelleen 295 euroa ja pienin perittävä maksu 28 euroa kuukaudessa. Ikäjärjestyksessä seuraavaksi nuorimman varhaiskasvatuksessa olevan lapsen asiakasmaksu on 40 % nuorimman lapsen maksusta, enintään 118 euroa, ja muista lapsista 20 % nuorimman lapsen maksusta, enintään 58 euroa kuukaudessa.

Asiakasmaksun laskeminen

Esimerkki 1.

Perhekoko 3 (2 huoltajaa ja 1 lasta). Lapsi on kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Perheen bruttotulot yhteensä: 7000 € / kk.

7 000 € (tulot) - 4 998 € (tuloraja) = 2 002 €. Tulorajan ylittävästä tulosta (2 002 €) lasketaan 10,7 %, jolloin asiakasmaksuksi tulee 214 €.

Varhaiskasvatuksen nykyinen asiakasmaksu muuttuu esimerkkitapauksessa 295 eurosta 214 euroon kuukaudessa 1.3.2023 alkaen.

Esimerkki 2.

Perhekoko 3 (2 huoltajaa ja 1 lasta). Lapsi on kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Perheen bruttotulot yhteensä: 5 500 € / kk.

5 250 € (tulot) – 4 998 € (tuloraja) = 252 €. Tulorajan ylittävästä tulosta (252 €) lasketaan 10,7 %, jolloin asiakasmaksuksi tulee alle 28 euroa kuukaudessa, jolloin asiakasmaksua ei peritä.

Varhaiskasvatuksen nykyinen asiakasmaksu muuttuu esimerkkitapauksessa 159 eurosta 0 euroon kuukaudessa 1.3.2023 alkaen.

Vaikutusten arviointi

Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta varhaiskasvatuspalveluihin hakeutumiseen Vantaalla. Yhä useampi asiakasperhe siirtyy kuitenkin maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin 1.3.2023 alkaen. Muutoksen jälkeen asiakasmaksua ei peritä lainkaan arviolta noin 50 % lapsista (muutos +9 %). Korkeinta asiakasmaksua maksavien osuus olisi arviolta noin 15 % lapsista (muutos -4 %).

Esitetyn muutoksen arvioidaan Vantaan varhaiskasvatuksen nykyinen asiakasprofiili huomioiden laskevan maksutuottoja noin 2,8 milj. euroa vuodessa. Vuoden 2022 varhaiskasvatuksen talousarviossa asiakasmaksutuotto-odotus on 11,4 milj. euroa. Päätöksenteon aikataulusta johtuen muutosta ei ole ollut mahdollista huomioida vuoden 2023 talousarviovalmistelussa.

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta vastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen, perusopetuksen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 6 kohdan mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää muistakin asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle esitetään hyväksyttäväksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.3.2023 alkaen.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 23.1.2023 § 14

Apulaiskaupungin johtajan esitys:
Päätetään, että 1.3.2023 alkaen

a) varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen määräämisessä käytettävät tulorajat ovat:
Perheen koko, Tuloraja euroa/kuukausi
2, 3874
3, 4998
4, 5675
5, 6353
6, 7028

b) jos perheen koko on suurempi kuin kuusi, on maksun määräämisen perusteena olevan tulorajan lisäys 262 euroa kustakin seuraavasta perheen alaikäisestä lapsesta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue ja ruotsinkielisten palvelujen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Kati Timo, 040 577 2018, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Jaana Laitio, 040 5138 604, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Mikko Mäkelä, 050 341 7386, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalta.**

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen Oma Vantaa -asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan opetuslautakunnan yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Aukioloajat: ma–ke 8.45–16.30, to 12.00–17.00 ja pe 7.45–15.30. Tarkista kesäajan ja arkipyhän aukiolo soittamalla tai osoitteesta https://www.vantaa.fi/vantaa-info)
Puhelin: (09) 83911 (vaihde)
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi.vantaa.fi/web/oikaisuvaatimus

Muutoksenhakuohje 2/ Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **2760** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Käynti- ja postiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki. ~~Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki~~
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 7/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto

3.1. Tähän p**äätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa**, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän **päätökseen, joka koskee hankintaoikaisua**, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)